

New Testament

Kaansa Language

Kaansa - Bible - New Testament

Matíyé	3	
Máru	72	
Lúki	115	
Já	187	
Mídéeŋe	240	
Orómbo	303	
1 Kóoréntbe	333	
2 Kóoréntbe	361	
Gálásíbe	379	
Éfézbe	390	
Filípibe	400	
Kólóstbo	407	
1 Tésálóníkibe	414	
2 Tésálóníkibe	420	
1 Tímóté	424	
2 Tímóté	432	
Títi	438	
Fílémó	442	
Eburubo	444	
Járu	465	
1 Péer	472	
2 Péer	480	
1 Já	485	
2 Já	493	
3 Já	494	
Júdi	496	
Buka'ma	498	

Kaansa - Bible - New Testament

Matíyē

Matíyē 1

Hūngo

(Lúk 3.23-38)

- ¹Pāti hūngi khæri ĩ ná nani Yésú Kírísi ú déeri Davíti wá kói ú déeri Ábráhám wá kói wera.
- ²Ábráhámíná hūni Ízáki, Ízákírā yaa hūni Jakópi, Jakópirā yaa hūni Júda ná ú mánikhobi ná ú khĩntbira.
- ³Júdarā yaa hūni Tāmâarnā, Péerézĩ ná Zéerā; Péerézĩ yaa hūni Ēsíróm, Ēsírómínā yaa hūni Arámĩ,
- ⁴Arámínā yaa hūni Ámínádábĩ, Ámínádábírā yaa hūni Násónĩ, Násōonnā yaa hūni Sálómónĩ,
- ⁵Sálómónínā yaa hūni Arahábírā Bówázĩ; Bówázírā yaa hūni Urútirá Óbédĩ; Óbédírā yaa hūni Jésé,
- ⁶Jésérā yaa hūni ithakho Davíti. Davítirá yee Úrĩ wá hani ú u huuri ye sée weri, ĩ hūni ú bu Sálómó;
- ⁷Sálómónā yaa hūni Óróbówám, Óróbówámínā yaa hūni Ábíyā, Ábíyará yaa hūni Ázáfi,
- ⁸Ázáfírā yaa hūni Józáfátĩ, Józáfátírā yaa hūni Jórám, Jórámínā yaa hūni Ózízásĩ,
- ⁹Ózízásírā yaa hūni Jówátám, Jówátámínā yaa hūni Ákázĩ, Ákázírā yaa hūni Ézékízásĩ,
- ¹⁰Ézékízásírā yaa hūni Mánásé, Mánásérā yaa hūni Ámósĩ, Ámósírā yaa hūni Józízásĩ,
- ¹¹Józízásírā yaa hūni Jékóníyā ná ú khĩntbira. Ú waatírā pi kó'ri Ísíráyél bibi ĩ yóo bí donso Bábílónĩ sirgírā.
- ¹²Ĩ kórĩ gi tí pi nannĩ ní Bábílónínā ĩ ná nani waati ú pi fi'ri baa weri, Jékóníyará hūni Sálátíyél, Sálátíyélínā yaa hūni Zóróbábél,
- ¹³Zóróbábélnā yaa hūni Ábíyúdi, Ábíyúdirā yaa hūni Élíyákím, Élíyákíminā yaa hūni Ázóorĩ,

¹⁴Ázôorná yaa hūni Sádóki, Sádókírá yaa hūni Ákím, Ákíminá yaa hūni Élíyúdi,

¹⁵Élíyúdirá yaa hūni Élíyázáari, Élíyázáarná yaa hūni Mátán, Mátâanná yaa hūni Jakópi,

¹⁶Jakópirá yaa hūni Máriaýamu wá khoo Jozéfi. Máriaýamuná yaa hūni Yésú ú pi yí' Yékíri wá Sakhanínni wera.

¹⁷A wónní kha' ĩ kórí gi Ábráháminá ĩ ná naní Davítirá, kóibi kpoo ná píjǎ'nôu bú. ĩ kórí gi tē Davítirá ĩ ná naní Ísíráyél bibi wá yóomi donsirá Bábílóniná, kóibi kpoo ná píjǎ'nôu bú. ĩ yaa kórí gi tē Ísíráyél bibi wá yóomi donsirá Bábílóniná ĩ ná naní Yékíri wá Sakhaníni wá bammíná, kóibi kpoo ná píjǎ'nôu bú tē.

Yésú wá hūmmi wá mǎa

(Lúk 2.1-7)

¹⁸Pǎtí pi hūnni Yésú Kírísi yóo ú wera. Ú níjǎa Máriaýamu wá nákwíyê ye Jozéfira; pi ye tuu kǎmbi wa, ye Máriaýamuná kheε dóori Yékíri wá Nii wá bǎrkára.

¹⁹Jozéfi dé-uyaama ní' termemmi, tírá yeri ú kha' ma séyoo. Ye mú u ye wêε beε dé ma hasi' ú jísígi wa weri, ú kha' ma kóo séyoo.

²⁰Mú Jozéfira ye sí kákásine weri, ú jǎa Tamǎan minigi wá oo hūndóoronso ú seeriyoo kha' Davíti wá kói Jozéfi, hǎ ú tǔnnéε Máriaýamu wá yeeminá wǎ dé Yékíri wá Nii wá bǎrká bu u kheeri dôonna.

²¹U ba hūmma bikhoo, ú yísoo Yésú, pébu, úrǎa ba hǐj ú nípiri pí mípǎjine.

²²ísêε bêε' nannima ĩ mǎkírá pǎtí Tamanj Yékíri yera ú hǐjgínnáaná khiriya seeriyε kha'

²³*hǎnimbōj yaanfūmina ba khema dóori ĩ hūj bikhoo pí yísoo Émáníyél; kí tǐtǎngírá déeri Yékíre aabe.*

²⁴Mú Jozéfi yúbínni yaa weri, ú kheε ú hanní pǎtí Tamǎan minigi kha'ri weri,

²⁵ye u ye tuwoo wa ĩ taraa ná naní khu ú ú harí hūnni bikhoo, ú yísoo Yésú wera.

Matíyε 2

Mítubi wá yóomi Yésú thǎ

¹Ithakho Éródi wá pánná pi hūnni Yésúri Bétíléhém ôu Júde maráará wera. O khu mítubé yaa khukuki ĩ baa Jerúzalémíná

²ba púgí kha' he pi hūnni bii ôu ba dé Júdebi wá ithakhoori weraa? Pébu, jǎ-ĩbínnima ú kusa'nni khukukirá ĩbé baa ú thiyakhara.

³Mú ithakho Éródi núuni si weri, sí nagumɪna ú kákási tíkín ná Jerúzalém nípi wá bɛɛ'no.

⁴Ú píngírɛ Júdebi wá thɔginníkhāgibi ná pí sebitubi wá bɛɛ' ɪ púgí bi kha' he pi ye ba hūŋ Yékírí wá Sakhanínnaa?

⁵Pí sɛɛɪyɔɔ kha' pi ye ba hūnooma Bétíléhém úv Júderá weri, pébu Yékírí wá hīŋginnáa tɪ'neɛ-ɔyaama kha'

⁶Úrí Bétíléhém úv Júderá weri, úrá sénni Júde nu khāgu wá yóɔrá ye ú nísígírá ku'ri; pébu, úrí bu ɔ fāgumaŋ ba ku', úv ba keŋ Ísíráyél bi bí déeri má nípi wera.

⁷Mú Éródi núuni si weri, ú yɛɛ pí kóo yísi mítuburi ú púgí bi ɪ tuu waati ú pi náani kusa'nni wera.

⁸Ye tí kpānaa bu, ú sūni bi Bétíléhéminá kha' pi ná púgí' tákɪrsi bii wá múná, ná pi tuu ú kɛŋgi pí ba sɛɛ' ma maná ná thugɔɔ tɛ.

⁹Mú ɪ sɛɛɛɛɪ sɔo, pí khɛɛ yówo. Kusa' tí pí náaná khukukirá weri, tírāa ye wóɔnná pí thoo ri. Mó ti nanni khaa tí biire weri, tí nuna.

¹⁰Mú pi náani kusa'ri wá nunaammɪni weri, nuumé thāgi bi,

¹¹pí dóoró dukirá ɪ náa bii ná ú nínáa Máriaámuni, pí khuusiro thuga biiri, ye fáríyá pí kpóngéesiri ɪ khorí mí pápá' í déeri sāni ná datkórɔŋ ná ɔ datkórɔŋ ú pi yí' míiri weri, ɪ hāa-ɔ.

¹²Tí kpānaa bu, Yékínná sɛɛɪyɛ bí hūndɔɔɔɔnsɔ kha' hā pí thoo Éródi thāná wā. Pí to khɛɛ tó khīŋ manɪ ɪ písée pí sirgrá.

Tí Jozéfi ná Máriaámu horo'ri Yésúno ɪ yóo ú Éjípíti sirgrá weri, sí mína

¹³Mú mítubi tanni sɔo, Jozéfirá náa Tamāaŋ minigi wá ɔ hūndɔɔɔɔnsɔ ú sɛɛɪyɔɔ kha' ɔ yáa khɛ bii ná ú nínáani ɪ horó' yóo bí Éjípíti sirgrá ná hīti ní ɪ ná naŋ khu ú ma ba sɛɛɪyɔɔ kha' ɔ fírí písi weri, dé kháɛ ná kíru ná Éródira ba wéema biiri dé ɔ khuwɔɔ.

¹⁴Jozéfirá yaa khɛɛ bii ná ú nínáani isengiri ɪ yóo bí ná hītaa Éjípítirá.

¹⁵Ú hītaa ní ɪ ná nani fɔ Éródi wá humo, sí dée sǎŋgi sɛɛɛ ú Tamaŋ yɛɛra ú hīŋginnáana sɛɛɪyɛ weri, ú dée ú dómmíná. Kha'-ɔyaama kha' yí'-manima má bikheeri kha' ɔ ku' Éjípítirá.

Bikɛɛɛbi wá khowa'mi wá mína

¹⁶Mú Éródi tuuri dé mítubi fīm-birɔuma weri, ú námísé yaa tákɪrsi ú yɛɛ pí khuga Bétíléhém ná nu í sǎnni kúnee weri, í bikhoo' pí mɪ buu dugi wa, ɪ ná nani pí buuri du síŋɔ weri, ɪ mǎkírá waati ú mítubi buka'raa-ɔ kha' kusa'nni ku'-tiri wera.

¹⁷Pǎtí Yékírí wá hīŋginnáa Jérémi kha'ra weri, múnnaa si déeri.

18 *Kha'-uyaama kha' Nú-biri ná ɔɔ súrí Áramá, fuvyi ná bufuuyé púbíyá. Árásélú fuv ú bibi wá biga. U wêe bεε dé u kpáa wa, pébu, ú bibira bú wa.*

Jozéfi ná Máriyámu wá fípisémmi Ísíráyélná

19 Tí kpānaa bu Éródirá huwo. Mú u huuri weri, Jozéfirá náa Tamāan minigi wá ɔɔ hūndɔɔɔɔnsɔ Éjípítirá ú sɛɛɛɛɔɔ kha',

20 u yáa khe bii ná ú nínáani í fírí písi Ísíráyél surgirá dé ní' pû ye bée khu biiri weri, hu-biri.

21 Jozéfirá yaa khe bii ná ú nínáani í fígí písée bí Ísíráyél surgirá.

22 Ye mú u núuni ná pi kha' Éródi hu-uma ye ú bikhee Árkéláwósirá khe uguri Júde maráará weri, phānigé kóɔɔ yóominε ní; ye Yékíré sɛɛɛɛɛ ú hūndɔɔɔɔnsɔ ú yaa yóo Galíle maráa bu.

23 Ú yóo ná hītaa yó nu wá yóɔ bu í pi yí' Názáaréti, sí dée sāngi mú tí Yékírí wá hīngíníbi kha'ra weri, tí dée pí dómminá. Kha'-piyaama kha' pi ba yíɔɔma Názáaréti wáya.

Matíyé 3

Yékírí wá sɛɛɛ ú Já Batísi sɛɛ'ri weri, ú míja

(Már 1.1-8; Lúk 3.1-18; Já 1.19-28)

1 Ú waatirá Já Batísi yaara yêe sɛɛ' nípi Yékírí wá sɛɛɛ Júde maráa gbirinná,

2 kha' pi fíkín dóɔɔɔ dé thu'ri igi wá pānni tó'rín-tíma.

3 Ú mína Yékírí wá hīngínnáa Ézáyí sɛɛ'ra kha' Óɔ súrí gbirinná kha' pi hafu khūnni í san tí Tamanni yé hafu ú khīfóró'írá tereɲ.

4 Táa sí Jána ye yee weri, ɲugumíndooge pi kheera dée si; u ye kpó'ma tē dɔɔfānangbóro. U ye khɔɔma kpānsíbi yêe di sānga.

5 Jerúzalém nípi ná Júde nípi wá bée' ná dágáa ú pi yí' Júrdě weri, ú maráa nípi wá bêe' ye bamma Já thāná

6 bāa sɛɛ' mípí í pi ye dé weri nípirá, ye ɔu ye bátízé bi Júrdéná.

7 Fáarísi kóngómbi ná Sádísé kóngómbêe ye banj ú thāná bátízékhara. Mú u náani bi weri, ú sɛɛɛɛɛ bi kha' kpórkhofiberi, pi kha' kibu-birma wāa? Māa sɛɛ'ri bi kha' pi horó' ku' pú naan wá thu gû ba banj weraa?

8 Pātí táhugira sen bi kirsí weri, pi yee pí dédómmíná hīti mú sí buká' kha' fíkím-birma dóɔɔɔ,

9 tūmá hā pí hīti kí kōɲ kha' dé-ībinnima Ábráhám wá kóibi wa, pébu, ma sɛɛ'-pima kha' Yékíre wónnī fíkín púrserá dé Ábráhám wá kóibo.

¹⁰Ye kha' werá, wí'ni sóobín-turma ĩ hĩtaa táhunínsi wá kpee' hĩtansa. Ye táhugi wó táhu gii ba kaa sen bi kirsí weri, kɪ ba khú hĩmma naago.

¹¹Ye kha' mana bátízé-bima yɔ'mɔ sí buká' kha' fíkím-burma dóɔɔɔ, ye wée ũu ba ban weri, u tarɪ mana, má wónnɪ khonj ú dɛɛkharasi wá yatiri wa. Úra ba bátízé-bima Yékírí wá Nii bu ná naago.

¹²Kha' u ma sukūni'onjine dékírá yêe ba kũnu suuyira; ye tí kpānaa bu, ú khe subigiri í yee gi kpórgo yé tho' suthikiri na kaapíjénego.

Yésú wá bátízémi wá mína

(Már 1.9-11; Lúk 3.21-22)

¹³Yésúrá yaa Galíle maráará ĩ baa Já thǎná, Júrdéná dé u bátízé ma.

¹⁴Ye Jána pí ya, ye kha' úrá mákínná ná u bátízé manɪ, ye úrá písée yêe ban má thǎná dé ma bátízée-u?

¹⁵Yésúrá sɛɛriyɔɔ kha' u yɛɛ sí hĩti mú dé mákín-tiri ná ĩbira déma míni wá bée' í Yékírí kha'ri wera. Jána to pí ĩ bátízée-u.

¹⁶Mú Já bátízéri Yésúri sóo weri, ú kuso yɔ'miná; thu'nná págíyá ye u náa ná Yékírí wá Niina sũuno koikoi ĩ khɛɛbire he'rii ĩ sáa ú bu.

¹⁷Ye ɔ sɛɛrɛɛ kuso ní thu'nná ĩ kha' úwerá déeri má Bikheera, u ma má dógírá; ú mí nuuni má tákɪrsa.

Matíyɛ 4

Tí Sutāna má'ni Yésúri ĩ keri weri, sí mína

(Már 1.12-13; Lúk 4.1-13)

¹Mú si tanni, Yékírí wá Nijé táa Yésúri ĩ yóo ú gbirinná dé Yékírí wá púnáa Sutānaana máɔɔ í kenj.

²Ú kórí sũj khubi digbéego ná isensi digbéego, tí kpānaa bu, khũmígé kóɔɔ.

³Mú Sutānaana ye bɛɛ dé má máɔɔ í kenj weri, ú sũu tó'riyó ú ye sɛɛriyɔɔ kha' ná Yékírí wá Bikhee u déeri kũuɲ, u sɛɛ' púrseri kha' si fíkíj í dé diime.

⁴Yésúrá sɛɛriyɔɔ kha' Yékírí wá sebi sɛɛ'ri kha' kɪ dée má diimi wá tórêe hǎ níthĩnigi thakoogi wa, dé sɛɛɛ wó sɛɛɛ ũu ku' Yékírí wá núɔɔ weri, úráa hǎ níthĩnigi thakoogo.

⁵Sutānaaná písée khɛɛ yóo ú Jerúzalémíná, ú déeri Yékírí wá nu weri, ĩ ná kǎní ú Yékínthiya'duki wá thagítóonná,

⁶ye sɛɛriyɔɔ kha' ná Yékírí wá Bikhee u déeri kũuɲ, u kpírí wá fǎniɲgírǎ, pébu, tĩ'-sirma Yékírí wá seburá kha' Yékínna ba sɛɛ'ma ú minigibiri kha' Pɪ sooyí kóɔɔ sí dé sǎngi hǎ ú dɛgɛ kpoo púrgo wa.

⁷Yésúrá sɛɛɾɪɔɔ kha' tĩ-surma Yékírí wá seburá tẽ kha' *hã mú má' mú Tamaŋ Yékírí ǐ keŋ na.*

⁸Sutānaaná písée khɛɛ kání ú kó tátí' sũnsũnɪɔ wá thago ye bukaa-u dunipasɪrsɪ wá bɛɛ'no ná sí kɪrmɪnɛ mɛ,

⁹ye sɛɛɾɪɔɔ kha' ná u pí ǐ khuusínɪ thiya' ma, má hãa-u sí bɛɛ'no.

¹⁰Yésúrá sɛɛɾɪye Sutānaanɪ kha' u tanní sũu má the' dé tĩ-surma Yékírí wá seburá kha' *mu khuusínɪ thiya' mú Yékírí ú déeri mú Tamaŋ wɛɪ, yé kí nú ú úkpõo jĩntǎnna.*

¹¹Sutānaaná to taraa ye séyɔɔ ye Yékírí wá mɪnɪɔɔ wá pɔɔ baa ba tẽfĩrɔɔ.

Yésú wá sũmɪnɪ wá kókímmɪ Galíle maráa bu

(Már 1.14-15; Lúk 4.14-15)

¹²Tí kpānaa bu pí kórí Já Batísiri ǐ pǎɔɔ. Mú Yésú núuni si wɛɪ, ú yaa yóo Galíle maráa bu,

¹³ǐ ná sée Názáarétɪɪ ye yóo ná hĩtaa Kápérnáwúm òu dákporóo wá the', òu Zábílóni maráa ná Néfítálí maráa bu,

¹⁴sí dé sǎŋɔ Yékírí wá hĩŋgínnáa Ézáyí wá sɛɛɾɛrá dé ú dómmíná.

¹⁵Kha'-uyaama kha' *Ní' pũ Zábílóni ná Néfítálí sɪɪ sũ dákporóo wá khũnná, Júrdɛ wá tó he'nná wɛɪ, Galíle ú déeri támabɪ wá sɪrga,*

¹⁶*pí bũ tápírgírǎ wɛɪ, pí ba ná táyɛsɪɔɔ tákɪrsa. Ye pũ sɪrgɛrá huumi wá déko, tápírgírǎ wɛɪ, pí ba ná táyɛsɪɔɔ pí sɔɔɔmbɪrá.*

¹⁷Ú waatɪrá Yésú kókínnɪ yêɛ sɛɛ' níɪɪ kha' pí fíkínɪ dɔɔɔɔ dé u gí ku'ri thu'nná wɛɪ, kí pǎnnɪ tó'rín-tuma.

Yésú wá dúgú mamannɪbibi wá mɪɲa

(Már 1.16-20; Lúk 5.1-11)

¹⁸Yésúra ye tɔmma Galíle dákporóo wá kɛŋgiri ǐ ná náa Símó ú pí yí' Péɛɪ wɛɪ ná ú khĩnu Ándéré. Yɔɔ pí ye hĩŋ; sɪrá déerǎ pí sũmɪnna.

¹⁹Ú kha' pí ba thoo ma dé pí ba kó' burbi túwǎ, dé ma ba yeɛma pí kó' níɪ ǐ hã Yékíre.

²⁰Khaanná fí, pí sée yɔɔbɪɪ ye thowoo.

²¹Ú yóo wóɔnná tẽ ǐ ná náa Zébédé wá bikhee Jáki ná ú khĩnu Já. Pí yeɛma phosiko pí ná pí siiri yêɛ hafu pí yɔɔbɔ. Ú yísi bí,

²²pí yaa sée pí phosiki ná pí siiri ye thowoo.

Tí Yésúra ye mamaŋ níɪ yêɛ ye pǎaná' bo'ribi wɛɪ, sí mɪɲa

²³Yésúra ye tɔmma Galíle maráa wá bɛɛ'; u ye mamamma níɪ Júdebi wá píŋgínkhayírá. U ye sɛɛ'ma níɪ sɛɛɛ nuwǎa òu sɛɛ' Yékírí wá ɪɔ wá mú yêɛ pǎaná' bo' thĩɲi thĩɲi wá bée' ná ní' pũ wórí khɔkhɔɪkhɔ wɛɪ, pí bɛɛ'.

²⁴Yésú wá nísígi ku'-kiyaama Síirí sirgi wá bée'rá. Pí ye bamma bo'ribi ná ní pû fúusín fúusín thījini thījini wá bée' weri ú thāná, ū ye pāaná' pí: kpéréngbéeetárbêe ye bú ná ní' pû bo'wáanse, ná munugubo.

²⁵Ní' kóngómbé ye thowooma. Ya-biyaama Galíle ná Dékápól maráa ná Jerúzalém ná Júde maráa ná nu ù dágáa ú pí yí' Júrdě weri, ú tó he'nná.

Matíyé 5

Tí Yésú mamanni nípi tátíko weri, sí míja

(Lúk 6.20-23)

¹Mú Yésú náani pí ní' kóngómbé weri, ú kání kó tátíko ï hītaa, ú mamannibibirá sūu tó'ríyó ú

²ye ú kókíró yêe mamaŋ bi kha'

³Ní' pí tuuri dé pí kpúume ma Yékírí bu weri, kırı-bínni, pébu, pí nje ba hīti bú thu'ri igrá.

⁴Ní' pû fuuro weri, kırı-bínni, pébu, Yékírêe ba wóoró' pí dósó.

⁵Ní' pû tu sábarí weri, kırı-bínni, pébu, Yékíre ba hã-buma fānūgine.

⁶Ní' pû khoró' pí dógine me dé pí dé tí Yékírí kha'ri weri, kırı-bínni pébu, o khu ná pí dósira ba wóo.

⁷Ní' pû maŋanaŋ pócra weri, kırı-bínni, pébu, Yékíre ba maŋanaŋ bí bu.

⁸Ní' pû káká' kirse weri, kırı-bínni, pébu, pí ba ná Yékíre.

⁹Ní' pû dé sǎngi bemmé hīti nípi wá sogombo weri, kırı-bínni, pébu, pí ba yí'-puma Yékírí wá bibe.

¹⁰Ní' pí pí fúusín ï dee pātí pí dé tí Yékírí kha'ri weri, kırı-bínni, pébu, pí nje ba hīti bú thu'ri igrá.

¹¹Ná nípira kusa' pí yêe fúusín bi yêe khe mípūŋi wá bée' yêe du' pí í kha' pírá dée ri ï dee pātí pí thoo ma weri, kırı-biri.

¹²Pí kpánnéé yé yee nuumé thā' pí pébu, pí taasira ba nu'-níma thu'nná, dé múnnáa pí fúusínná Yékírí wá hūgíní bí khurura pí wóro wera.

Só' kù se' sóbígi ná táyésígi wá mí wera

(Már 9.50; Lúk 14.34-35)

¹³Pātí sóbígi nuuna' nanŋi weri, múnnáa píre fa dunipaná. Ye ná sóbígi wóroo thisiya, péé mínêe wónní khé phūnna' kí tēe? Kí wónní kırı míni túwā ná kí dée má ï khé kpó' kí kpaago pí wíŋá' kí ya.

¹⁴Pātí táyésígira yé're' kēŋgiri weri, múnnáa píre fa dunipaná. Nu ù tátíko weri, í wónní kóo wa.

¹⁵Níné dɛɛɛ' fɪtɪnakhe'ri yé khe táagí si' ri ya, dé u du'-uma kɔkɔtɛgɛɛ bu tí so, nípi wá bɛɛ' pɪ dukirá wɛɪ, pí bu kí ná.

¹⁶Múnnáa pí táyɛsígí mákínni ná kɪ so, nípirá ná míkiri í pi dé wɛɪ, yé fuu pí Sii ɔu ní thu'nná wɛɪ, ú nísí nuuga.

Tí Yésúra ye mamaŋ nípi maŋ mí Yékírí hãani Moyíziri wɛɪ, sí míja

¹⁷Ye kha' hã pí keŋ má bam-manɪma í ba sɛɛ' pi kha' pi sɛɛ tí Moyízi wɛɛsɪ Yékírí wá hĩŋgínníbi wá sɛpi kha'ri wɛɪ wa, dé bam-manɪma dé ma ba dé ri tí dómmíná.

¹⁸Ma sɛɛ'-pɪma kha' ná thu'ri ná fãɪɪŋgura sóo wa, háari tó'ri wɛɛsɪ tábi títáa'ri mé', tí ba khoe bú Yékírí wá mamminá wã, í ná naŋ waati ú míji wá bɛɛ' ba dé wɛɪ.

¹⁹Mú í Yékírí kha'ri wɛɪ, í bɛɛ'rá mɛ, níní ɔu ba kaa kó' háari í tábi títáa' tɪkpo yé mamaŋ tɛ nípi dé pi kaa kóɛɛ wɛɪ, ú tárúráa ba sɛŋ bɛɛ'rá thu'ri igrá. Ye wɛɛ ɔu ba kóɛɛ yé mamaŋ pɔɔri dé pi kóɛɛ wɛɪ, ú tárúra ba déma níkpóroo thu'ri igrá.

²⁰Ma sɛɛ'-pɪma kha' ná pi wɛɛ dé tí Yékírí kha'ri wɛɪ, í tari Yékírí wá sebtubi ná Fáarísibiri wa, pí nɪné ba hĩti bú thu'ri igrá wa.

Námísi wá míja

²¹Kha' nú-biri ná pi kha' Yékírí sɛɛ'-uri tɪbi khãgɪburi kha' hã mú khu níní wã, dé ná mu khuu níní pi thu-muma.

²²Ye má yati mana sɛɛ'-pɪma kha' ná nínɛ kheɛ námísi ú kãni bu, pi ba thiyoɔma. Ye wɛɛ ɔu ba kusa' ú kãni kha' phũunaa wɛɪ, pi ba yóo-úma thuthukhãgɪbi thã í ná thiyoɔ. Ye wɛɛ ɔu ba kusa' ú kãni kha' táthoki, mákíŋ-uri ná pi hĩnoo fũusínnago.

²³Tírá yeɛri ná mu yóo dé mu ná khoe thogunsɪ thogɪkhonkhanná í hã Yékírí ye wógíró dé dé-muni mú kãni múnɪ tí píjãa ú,

²⁴mú yeɛ mú tí mu yóori dé mu ná khoe thogunsɪ wɛɪ fí thogɪkhonkhanná, yé yóo mú kãni thãná í ná hafu si sí sóo, ye tí kpãnaa bu mú ná khoe mú thogunsɪ.

²⁵Ná ɔɔ yísi mu thuthu thã, waati ú ñɛ yóomíná wɛɪ, mú hafu si kɔɔkɔɔ, sí sóo, tũmá ú tárúra ba ná hã-múma thuthuri, úrá hã mú ná kɔɔkpɪnɪbé pá' mu.

²⁶Ma sɛɛ'-muma kha' fó mú taa mígi wá bɛɛ', wa'ríkpóo yeɛ ya, ye pí tũmá pi sɛɛ mu.

Hãɪŋgi wá míja

²⁷Ye kha' nú-biri ná pi kha' Yékírí kha'ri kha' hã mú ku' mú harɪ wɛɛsɪ mú khoɔ wá kpãnaa bu wa.

28 Ye má yatɪ mana sɛɛ'-pɪma kha' níní wó níní ú kenni ha' maa ú wóɔré kuso ú bu, ú dógírà bɛɛ-ɔrɔɔma sówo.

29 Ná mú dé'dinyíbinnâa ba yɛɛ mú buro, mú kugú sɛɛ rɪ dé ɪ búní mú wísi wá tó kha tɪkpo bu, tɪ pǎa tí pɪ ba hĩŋ mú wísi wá bɛɛ' fúusínnago wera.

30 Ná mú dé' dɪngêe ba yɛɛ mú buro, mú khú sɛɛ gi dé ɪ búní mú wísi wá tó kha tɪkpo bu, tɪ pǎa tí pɪ ba hĩŋ mú wísi wá bɛɛ' fúusínnago wera.

Yanɣpɪkɪŋgi wá mɪja

(Mat 19.9; Már 10.11-12; Lúk 16.18)

31 Yékírí wá sɛbɪ kha'rɪ kha' ná nínɛ kha' ma sɛɛ má harɪ, ɔ tɪ' yanɣpɪkɪnsɛbí hǎa-ɔ yé sɛyɔɔ.

32 Ye má yatɪ mana sɛɛ'-pɪma kha' khoɔ wó khoɔ ú sɛɛrɪ ú harɪ ná kɪ dée má hǎnɪŋ-urma wǎ; hǎnɪŋɔ ɔ yeeruu. Ye wɛɛ ú yeeri harɪ ú pɪ sɛɛrɪ wɛrɪ, ú tárí dé-uma ha'mabɛɛ.

Karmɪ wá mɪja

33 Nú-biri ná pɪ kha' Yékírí sɛɛ'-urma ɪbɪ khǎgɪbɪrɪ kha' hǎ pí yee núɔgi ɪ karɪ phǎŋɪ wǎ, dé ná mu wóɔɔ yee núɔgi Tamanná, mú dé pǎtí mu kha'rɪ wera.

34 Ye má yatɪ mana sɛɛ'-pɪma kha' hǎ pí yatírà karɪ wa: hǎ pí karɪ thu'nná wǎ, dé tírá déeri Yékírí wá ɪthakhokira;

35 hǎ pí karɪ tɛ fǎnɪŋgírà wa, dé kírà déeri Yékírí wá dɛɛɔtágɪrɪ; hǎ pí karɪ Jerúzalémíná wǎ, dé úrá déeri Yékínɪ ɪthakho kpóroo wá nuna.

36 Ye hǎ mú karɪ tɛ mú thíná wǎ, dé mú wónní yɛɛ mú thapíndoo tɪkpóo te' wɛrésɪ ɪ fɪlɪ ja,

37 dé pɪ yɛɛ pí iiyorá dé iiyo, pí ǒ'óná dé ǒ'ǒ, tǔmá sí tɔɔ sɪl nannɪŋ bú wɛrɪ, Sutǎna thǎ síra ku'.

Dimikhonɣi wá mɪja

(Lúk 6.29-30)

38 Nú-biri ná pɪ kha' Yékírí wá sɛbɪ kha'rɪ kha' ná nínɛ keɪ ú kǎnɪ wá yíbírɪ, pɪ keuma ú wánnɪ tɛ. Ná nínɛ kpɔɔ ú kǎnɪ wá yígírɪ, pɪ kpɔɔma ú wánnɪ tɛ.

39 Ye má yatɪ mana sɛɛ'-pɪma kha' ná nínɛ dée mu pǐ, hǎ mú taa-ɔ tí ya. Ná nínɛ fataa mú dé'dɪŋkhenni, mú hǎa-ɔ tɔɔnnɛ.

40 Ná nínɛ bɛɛ yí' ɪ thu mu, ɪ hĩŋ mú kpórgítítáa'ɪ, mú yɛɛ ú khe mú kpórgíkópórgí kpé' kɪ bú.

41 Ná nínɛ kórí mu fǎŋɔ dé mu kpónɪ kpónɪgéesi ɪ dé kílóbo' tɪkpo, mú déyee ɪŋɔ.

42 Ná nínɛ píní mu múnɪ, mú hǎa-ɔ tí, ye ná nínɛ bɛɛ pharɪ mú, hǎ mú khũnɔɔ wǎ.

Í fun mó púnáa
(Lúk 6.27-28, 32-36)

43Nú-biri tẽ ná pì kha' Yékírí wá sebi kha'ru kha' mu fun mó kãni yé ɾ' mó púnáa.

44Ye má yati, mana sɛɛ'-pɪma kha' pì fun pí púníbi yé jín Yékírí hã ípe bì fúusín bi wɛri,

45dé múnnaa pì ba dé Yékírí òu ní thu'nná wɛri, ú bibe; dé u yɛɛma khurâa ku' ní' púbi ná ní' kurbirá; yêe hã ní' termembi ná ní' kaatermembiri yogo.

46Ye kha' ná ní' pù fun bi wɛri, ná pí tónna pì fun, ònni thōni pì bu bōu? Dãmphohíníbi wá yatira wêe dé si yaa?

47Ye ná pí nípi wá tónna pì thiya', túnnɛ pì súnni taraa támabíraa? Í ken má píra dé-sima tẽ jaa?

48Tírá yɛɛri pì dá' sɔŋ pātí pí Sii òu ní thu'nná wɛri, dá'ru sɔŋ.

Matíyɛ 6

Pātí nípi mákínni ná pì hãana' míjɪ yóo wɛra

1Ye kha' míkiri í pì dé Yékírí wá khūnná wɛri, pì kɔrsɪŋ, hã pí kha' pì déyee nípirá já wã, dé ná pì déyee nípi wá wóonná, pí ba bu taasɪ pí Sii òu ní thu'nná wɛri, ú thã wã.

2Tírá yɛɛri ná mu hãa pócóó múnɪ, hã mó tu tūnni pātí damaaranípara dé Júdebi wá píngínkhayirá ná khīnɪná sí dé sǎngɪ nípirá fuu bi ya, dé ma sɛɛ'-pɪma kha' bu-bínni pí taasɪ sówo.

3Ye ná mó dé' dɪŋge hãa pócóó múnɪ, hã mó yɛɛ mó dé' míngírà tu tí mó dé' dɪŋgi déeri ya,

4sí dé sǎngɪ hã níné tu mó míkiri í mu déeri ya, dé mó Sii Yékírí úkpo ú tuuru wɛri, úrâa ba taa mu.

Pātí nípi mákínni ná pì jín Yékírí yóo wɛra

(Lúk 11.2-4)

5Ye kha' ná pì jín Yékírí, hã pí ya kí nuni pí píngínkhayirá ná khīntasírà kí jín Yékírí pātí damaaranípara dé sí dé sǎngɪ nípirá kí já bi wɛri wa. Ye kha' ma sɛɛ'-pɪma kha' bu-bínni pí taasɪ sówo.

6Ye ná mu kha' mu jín Yékírí, mó dóoŋ mó du'biirá í pá' mó tutūnni, dé mó Sii òu tí kharɪ kóonná yêe já mú í kóori wɛri, úrâa ba taa mu.

7Ná pì jín Yékírí, hã pí kí yí' tábi kpokpooyiri kaa sóo tági pātí támabíra dé ya, dé kem-biri má ná pì yí' tábi kóngónɪ tíra Yékínna ba nú pí júnna.

8Hã pí thoosɪŋ bi ya, dé pí Sii Yékírí tu-urɪ íte tí pì kpúu ná pì nanɪ jínɔɔ thon na.

⁹Tírá yee ná pi kha' pi ní Yékírí pí kha': Á Sii òu ní thu'nná weri, u yee pí kpónnigò.

¹⁰U yee ú igrá ban; u yee pí kí dé fa fānṅgírà tí u khòw' pātí pi dé ní thu'nná wera.

¹¹U hã ìbírí ìbi fěe dinúgine.

¹²Buri sí ìbírí bunni pórà weri, u sée hã ìbírí sí, pātí ìbírí séeri ípe bí bunni ìbírí bu weri, pí wási hãa bi sí wera.

¹³Hã ú yee ìbé dóonj mí tũ ba yee ìbé dé mípĩni wã, dé u híj ìbírí tẽ Sutānaano. [Úrì Yékinnāa ugi ná wórgi ná sáwɔ waati wá bēe'. Amíina.]

¹⁴Ní' pũ yárgíj bí bu, ná pi sée pí wási yēe hã bi sí, pí Sii òu ní thu'nná weri, u ba sée pí wási tẽ í hã bi sí,

¹⁵ye ná pi wēe sée póc wási yēe hã bi sí ya, pí Siirá ba sée pí wási í hã bi sí tẽ ja.

Sũnkókí wá mĩna

¹⁶Ye kha' ná pi kórí sũj hã pí kpã' wóori pātí damaaranípra kpã' wóori wa, dé múnnáa pi dé nípirá tu dé kó'-pĩma sũj. Ma sēe'-pĩma kha' bu-bínni pí taasiri sówo.

¹⁷Ye ná mu kórí sũj, mú wú' wōonni yé hafu thaagiri

¹⁸sí dé sǎngi nípirá bú tu dé kó'-muni sũj na; dé mú Sii úkpo òu ja mí í kóori weri, úràa ba ja mu yé taa mu.

Hensi Yékírí thã

(Lúk 12.33-34)

¹⁹Ye kha' hã pí kí bēe hensi kí pĩj fa fānṅgírà wa, dé múmbē wónní má' si, si wónní son, súuríbe wónní kpɔ tẽ dukiri yé khe si,

²⁰dé pi kí bēere kí pĩj Yékírí thã, dé múmbē wónní má' si ya, sí wónní son na, súuríbe wónní kpɔ dukiri yé khe si ya,

²¹pébu, khaa tí níthĩngi wá hense, fínáa ú dógure.

Yíbinnāa yé'ré' wísira

(Lúk 11.34-36)

²²Ye kha' pātí fĩĩnakhe'nna yé'ré' kēngi pí ja weri, múnnáa mú yíbĩira yé'ré' mú wísira. Ná mú yíbĩira kĩraa, mú wísi wá bēe' ba hĩtuma táyésígo.

²³Ye ná mu wēe ja tákĩsi wa, mu ba hĩtuma tápĩgo. Ye ná táyésí gũ mú dógírà weri, ná kí dée tápĩgi, mu ba hĩtuma tápĩgo vep.

Níné wónní hĩti tamanj bíɔɔ wã

(Lúk 16.13)

24 Ye kha' níné wónní hĩti taman bĩɔɔ wã, pébu, u ba ɪ'ma ɔɔri yé fun ɔɔra, werési ú máa úkporá yé tɛgɛ ɔɔrá. Ye kha' pí wónní bu Yékínná dé pí Taman ye hensirá dé pí taman na.

Dunīnamí wá dɔɔkpɔ́usa

(Lúk 12.22-31)

25 Ye kha' tírá yɛɛri ma sɛɛ'-pɪma kha' hã pí yɛɛ dɔɔsé kpɔ́u bi ɪ dɛɛ tí pi ba di werési tí pi ba nú yé ko werési tí pi ba yee ya, dé thakoogira kpínáa ɪ taraa dinúgiri ye wísírá kpínáa ɪ taraa táyeensi waa?

26 Ye kha' pi ken wúrípíra, pí tɔɔgɛ ya, pí sīgi' ya, pi gbatanó wã, ye pí Sii òu ní thu'nná weri, u be'-pɪma; ye pírà nu' pí bu tákɪrsi waa?

27 Pí sɔɔgombírà m̃a bú ú dɔɔkpɔ́usɛ wónní yɛɛ ú sūnna' ú thakoogi kíru?

28 Ye péé déeri p̃u yɛɛ pí dɔsɛ kpɔ́u bi táyeensi wá mĩɔɔ? Kha' pi ken táf̃umini wúgírà; pí déegée ya, pí f̃aa p̃ungí wa,

29 ye ma sɛɛ'-pɪma kha' sí bée'rá ithakho Sálómó ná ú sáuno me, u ye yee táagi kí kɪraa naní táf̃um̃ɛ p̃óo wa.

30 Wúu gí a ná fɛɛri mé'ni, kí pi ba tho' naan weri, ná Yékíre kpékíré gírí, dé píra mu ba sūnní kha' t̃ɛɛ? Ye kha' phá! Pí w̃ɛ kh̃aa Yékínná kón na dé!

31 Ye kha' tírá yɛɛri hã pí yɛɛ dɔɔsé kpɔ́u bi pí kí kũh kha' pé pi ba di yé ko werési pé pi ba nú yé ko wa werési pé pi ba yee ya,

32 dé dunīnaníp̃ɛ beɛ í míni wá hũngira; ye pí Sii òu ní thu'nná weri, tu-uɪ dé pi kp̃uma í míɲɛ bée'rá.

33 Kha' pi kp̃a' wóɔri Yékírí wá ɪgi wá múná sóo yé kí dé tí u kha'ri weri, dé u ba hã bi í míɲɛ b̃ɛ'no ɪ kpé' p̃ú.

34 Tírá yɛɛri hã pí yɛɛ pí dɔsé kpɔ́u bi naan wáɔ wa, dé pi yɛɛ naanná nan, dé khubi wá b̃ɛɛ' ná pí dɔɔkpɔ́usa.

Matíyɛ 7

Hã mú yárgín mú k̃ani wã

(Lúk 6.37-38, 41-42)

1 Ye kha' hã pí kha' níní wã, dé ná pi khabí níní wã, pí kha' pi ya.

2 Dé p̃atí pi kha' p̃óɔri weri, múnnaa pi ba kha' pi; ye táa gí pi khe ɪ m̃ákín hã p̃óɔri weri, kí kpokpoogira pi ba khe ɪ m̃ákín hã bi.

3 Mú mu dé yé wónní ná tákpée' t̃u mú k̃ani wá yíbíro yé da' sitóróo òu mú wánná weraa?

4 Bá mú m̃u sitóròono mú yíbínná weri, múnni mu dé yé wónní sɛɛ' mú k̃ani kha' u ñu mú khon tákpée'ri ú yíbíroo?

⁵Damaaraníni wɛrɪ, khorɪ sɪtóróori mú yíbinná sóo, dé múnnaa mu ba ná tákɪsɪ ɪ khoŋ tákpée'nni mú kãni wá yíbinná.

⁶Mú tí déeri Yékíri wári wɛrɪ, hã pí hã tí bɛɛmbɪ wá, yɛ hã pí hã pí púu kíkɪrɛ tórbómbɪ wá, dé pi ba wǎná' tǎgɪmɛ yé fí' pí bu ɪ khoɔ bi.

Ɔ níŋ Yékíre, ɪ wéegéɛ, ɪ khi'ra' tutũnna
(Lúk 11.9-13)

⁷Yɛ kha' pi níŋ Yékíri múni dé u ba hã bi tí, pi wéegéɛ dé pi ba ná, pi khi'ra' tutũnni dé Yékíre ba págú ri.

⁸Pébu, níni wó níni ũu níŋ Yékíri múni, u ba hãa-u-tíma; ũu wéɛ múni, u ba ná ni; ũu khi'ra' tutũnni, Yékíre ba págú ri.

⁹Ũnni khoɔ bú pí sɔgɔmbɪrá, ú biyé jínɔɔ phãani, ú hãa-u púrgaa?

¹⁰Wɛrésɪ ú jínɔɔ buroo, ú hãa-u suwaa?

¹¹Ná pí ní' pǐɛ tu hã pí bibi mí kɪrɪ, dé pí Sii ũu ní thu'nná wɛrɪ, úra pi ba súnni kha' tɛɛ? Ní' pí jínɔɔ mí kɪrɪ wɛrɪ, ú ba hã-bi-íma wãa?

¹²Yɛ kha' mú tí pi khorɔ' dé pɔɔra dé bi wɛrɪ, pi dé bi tí hũŋge, dé múnnaa Moyízi ná Yékíri wá hǎŋgínníbi wá sɛpi kha'ri.

Tutũŋ títáa'ri wá mína
(Lúk 13.24)

¹³Yɛ kha' pi dóoŋ tutũŋ títáa'nná, dé tutũŋ tɪl yóo nípiɛ téukharɪ wɛrɪ, phɛrɪ-tima yɛ tí khũnná kpóroo tɛ, yɛ tíra kóŋgómbe khe.

¹⁴Yɛ tutũŋ tɪl yóo nípiɛ thakoogi wá khanná wɛrɪ, sɛn-tima yɛ tí khũnná fũwãa tɛ; yɛ pí bu tíri wɛrɪ, pi kórɔɔ wa.

Ní' pí dé pí wísi má Yékíri wá hǎŋgínníbe wɛrɪ, pí mína
(Lúk 6.43-44)

¹⁵Pi kɔrsɪŋ pí wísi ní' pí dé pí wísi má Yékíri wá hǎŋgínníbe wɛrɪ, dé pi déma pí wísi má sǎníbe ɪ ban pí thǎná yɛ hakɪra ná tákperse.

¹⁶Pí dédómmɪna pi ba khe yé tu bi. Yɛ kha' tu-bɪri kha' pí wónni kpɔɔ nɔnsɪ hũwǒŋfíráa bu wá, wɛrésɪ ɪ kpɔɔ pharɪ kǎŋgóm páa bu wá.

¹⁷Táhu kɪrgɛ semma bi kɪrsɪ yɛ táhu pǐgɛ sɛŋ bi pǐsa.

¹⁸Táhu kɪrgɛ wónni sɛŋ bi pǐsɪ wá, múnnaa sɪɛ, táhu pǐgɛ wónni sɛŋ bi kɪrsɪ wá.

¹⁹Táhugi wó táhu gɪi kaa sɛŋ bi kɪrsɪ wɛrɪ, pi ba khú sɛɛ-gɪma naago.

²⁰Tírá yɛɛrɪ ní' pí dé pí wísi má Yékíri wá hǎŋgínníbe wɛrɪ, pí dédómmɪna pi ba khe yé tu bi.

Ɔ dé pǎtí Yékíri wá sɛbi kha'ri wɛra
(Lúk 13.25-27)

21 Ye kha' ki dée má níri wá bée' pû yí' ma á Taman weri, pí bée' nijêe ba hĩti bú thu'ri igirá wa, dé ípêe bée' pû dé tũ nuu má Sii ûu ní thu'nná weri, pí niinâa ba hĩti bú.

22 Thuŋi wá khurá, kóngómbê ba kha' á Taman, í kenj má ú jisígírá ãbíri sêe'ri ú nógisêereeri waa? Í kenj má ú jisígírá ãbíri nínni kpéréngbéebe waa? Í kenj má ú jisígírá ãbíri déeri tãgumasimí wãa?

23 Tí pánná ma ba sêe'-pima kha' pí mípĩdéberi, pi tanní sũu má the' dé má tu bi kũuŋ na.

Du' síŋwá wá mĩja

(Lúk 6.47-49)

24 Tírá yeeri níni wó níni ú núuni má sêere ye déyoo pí dómmíná, khêebu-uma níni ú tuuri wóomi ã mágí ú duki ke'riŋo;

25 yɔgírá baa, dágáará kpɔwɔ, yɔ'míná khãniŋa ná khiri gí bu, sargírá fú' ki ye ki wáa wa, pébu, má'-kirma ke'riŋo.

26 Ye níni wó níni ú núuni má sêere kaa déyoo ú dómmíná weri, khêebu-uma níni ú phũninni ã mágí ú duki sĩmĩhĩko;

27 yɔgírá baa, dágáará kpɔwɔ, yɔ'míná khãniŋa ná khiri gí bu, sargírá fú' ki, kí wáa ã hasiga kutúru.

28 Mú Yésú sêe'ri ísêe bée' sóo weri, ú mamammíná maaniga nípiri,

29 pébu, úra ye wêe mamanj nípiri pãtí pí sebitubira ye mamanj nípiri wa, dé ú sêere úra ye dima.

Matíyê 8

Dékpũwá wá pãanãmmi wá mĩja

(Már 1.40-45; Lúk 5.12-16)

1 Tí kpãnaa bu, Yésúrá sũuno tátíkírá. Mú u sũnni weri, ní' kóngómbêe ye thowoo.

2 Ó dékpũné yóo ná khuusiro ú wóonná ye kha' á Taman, ná u pí, u wónní pãaná' ma yé khonj má ninigira.

3 Yésúrá wónnígá déki ã phagi ú bu ye kha' pí-maní, ú ninigira khonj. Ú dékpũmbosirá sóo khaanná fí.

4 Ye Yésúrá sêeriŋwɔ kha' hã ú sêe' sí níni wã, dé u yóo Yékírí wá thogunnaa thãná ná buka' ú wísi yé khonj táa sí Moyízi wá sebi kha'ri pû khonj weri, bée' tu dé pãanã-urí ye ú ninigirá khoró.

Ó Orómi sodáasínikhãgaa wá sũmdébii wá pãanãmmi wá mĩja

(Lúk 7.1-10; Já 4.43-54)

⁵Yésúrá kheε yóo ná dóoró Kápérnáwúm. Mú u dóonni bú weri, Orómi sodáasíníkhāgāa ɔ́o yóo ná jínɔɔ jánni jánni

⁶kha' á Tamaɲ, u fīl má bu, dé má sūmdébiyêe hūŋkharɔ; munugon-uma yêe thoora kónj.

⁷Ú seeriɔɔ kha' ma ba yóo ná pǎanígɔɔ.

⁸Sodáasíwáírǎ seeriɔɔ kha' á Tamaɲ, mana mákírǎ ná u dóonj má kórgírǎ wa, dé u yí' tábi tíkpo kayu, dé má sūmdébiirǎ pǎaɲa.

⁹Ye kha' tɔɔ yeeri má kūni múwǎ, dé pɔ́ sodáasíníkhāgibêe má wɔɔɔ ye manāa pɔ́ sodáasíbi wá wɔɔɔ tē. Khaa tí ma se'e'ri pí ɔɔ kha' u yóo, u yóoma; má seeriye ɔɔ kha' u baɲ, u bamma. íte tí ma se'e'ri má sūmdébii kha' u dé, u dé-rima.

¹⁰Pǎtí Yésú núuni ú seereri weri, maagé kóɔɔ ú seeriye ní' pū ye thowoo weri, kha' ma se'e'-pima kha' ma jǎa Ísíráyélná níní ú khāani má bu mé'ni wǎ.

¹¹Ye kha' ma se'e'-pima kha' kónjgómbe ba ya khukuki ná khudóonji í ba di kpoogi pí ná Ábráhám ná Ízáki ná Jakóɔri thu'ri sirgírǎ.

¹²Ye pí níní sée ípe bí mákínnǎ ná pi dóonj thu'ri sirgírǎ weri, kpaago, tápírgo. Tí khanná pi ba kí fuu yé kí wú' mántuuri.

¹³Ye seeriye sodáasíwáiri kha' u yóo; ye kha' pǎtí u khāani má bu weri, tí u jínni weri, u ba bu ri. Khaanná fí, sūmdébiirǎ pǎaɲǎa.

Bo'ri kónjgómbe wá pǎaɲámmi wá mǎa

(Már 1.29-34; Lúk 4.38-41)

¹⁴Tí kpānaa bu, Yésúrá yóo ná dóoró Péeri thǎ, í jǎa ná ú daafɪŋharɪ wá wíse kpɔ́ɔ, úu ye hūŋkharɔ.

¹⁵Ú phagi harɪ wá dékírǎ, wíkpɔ́ɔgírǎ sóo ye ú yaa í kóɔɔ khɪrsa.

¹⁶Mú khu dóonni sóo, pí baa kpéréngbéetárí kómbe ú thǎná. U ye se'e'ma kpéréngbéebiri kha' pi ku' nípirǎ ye pǎanígǎ bo'ribi wá bēe'.

¹⁷Dé-sima í mákírǎ tí Yékírí wá hǐngínnǎa Ézáyí kha'ra kha' *Hǐŋ-uɪ ibírí khɔkhɔɪkhɔɔ ye pǎanígǎ ibi bosira.*

Ní' pū bεε dé pi thoo Yésúri wera

(Lúk 9.57-62)

¹⁸Mú Yésú jǎani ní' kónjgómbe ú the'rá weri, ú seeriye ú mamannibibiri kha' pi yeε íbē sagi dákpóroo wá tɔ́ he'nnǎ.

¹⁹Yékírí wá sebituu wá ɔ́o baa ba seeriɔɔ kha' Níkhāgaa, ma thowooma khaan wó khaa tí u yóo wera.

²⁰Yésúrá seeriɔɔ kha' phonjiberembura ma táŋɲe, wúrípíraa sese, ye Níthǐna'biira hūŋkhare ya.

21 Ní' pû ye thowoo weri, pí ɔ̃ sɛɛɛyɔ̃ kha' á Taman, u yɛɛ má ná kasí' má sii sóo yé ba thowoo.

22 Ye Yésúrá sɛɛɛyɔ̃ kha' úra ba thoo ma yé yɛɛ huuribirá kí kasí' kām̃ba.

Tí Yésú nɪ'na'ni sarkpórgi weri, sí mɪ̃na

(Már 4.35-41; Lúk 8.22-25)

23 Yésúrá kǎní phosikirá ú ná ú mamannɪbibiri yêe tara.

24 Kɛɛkɛɛ sarkpórgé yaa dákpóróorá yêe fú' fā̃ngɛ, yɔ'mɪnāa kurii yêe dóon phosikirá yêe bée hĩ'ne' ki, ye Yésú úrāa hũ̃ɲ.

25 Mamannɪbibirá yaangɔ̃ kha' á Taman, u hĩ̃ɲ ɪbírí dé ɪbíra téuma.

26 Ú sɛɛɛyɛ bi kha' pé pû phā̃naa? Ye kha' pi khāa má bu kóñ na. Ye yaa dúráa sarkpórgi ná yɔ'mɪni, sí wóo dī̃.

27 Maagé kórí bi, pû ye kũ̃ɲ kha' pé níthĩna' thĩnúu weraa, sargi ná yɔ'mé tarāa yêe nú ú wágaa?

Tí Yésú nínni pɔ̃ kho bɪ̃ɲɔ̃ kpéréngbéebi weri, sí mɪ̃na

(Már 5.1-20; Lúk 8.26-39)

28 Mú Yésú saganni dákpóróo wá tó he'nná Gádárɪbi wá sirgírā weri, kpéréngbéetáří bɪ̃ɲɔ̃ kuso dúuso ɪ̃ thukiroo. Pĩ-bɪyaama ná tarāa; níné yé ha'rí tarí tí khũ̃nnɛ ja.

29 Pí súrɪyá kha' he ɪbi ná úrí yaari kām̃bɛ Yékírí wá Bikhee? Ye kha' ban-urma kháterá dé u ba dé ɪbírí pĩ̃ waatɪno kaa nan?

30 Tórbóñkpókêe ye pí wóɔnná déeyéñ yêe diiree.

31 Kpéréngbéebirá jíní Yésúri kha' ná u kha' u níñ ɪbírí, u yɛɛ ɪbé yóo tórbóñkpókérā.

32 Yésúrá kha' pi yóo. Pí kuso nípírā ɪ̃ ná dóoró tórbómbírā. Tórbóñkpókírā giree ɪ̃ dugiyo sũ̃uno dákpóróorā ɪ̃ huu bú yɔ'mɪná.

33 Tórbóñkhunnɪbírá horgo yóo nuná ɪ̃ ná sɛɛɛyɛ mɪ̃ni wá bée' ná kpéréngbéetárbi wásira.

34 Nu nípi wá bée' yaa yêe thukiñ Yésúra. Mú pi jáanuu, pí jíñɔ̃ kha' u ku' ɪbi sirgírā.

Matíyɛ 9

Munuguwáí wá pǎ̃anám̃mi wá mɪ̃na

(Már 2.1-12; Lúk 5.17-26)

1 Yésúrá kǎní kó phosiko ɪ̃ sagaa dákpóróo wá tó he'nná ɪ̃ yóo Kápérnawúm̃ná, khāa tí u ye hũ̃ɲ wera.

²Nípe kھے ɔ munugu hũntágo ĩ baa ú ú thãná. Mú u jáani khãa mí nípi khãani ú bu weri, ú sɛɛɾiye munuguri kha' u tu wísi má biye; ye kha' ú mípĩni sóo-iri.

³Pó Yékírí wá sebitubi wá pɔɔ sɛɛɾiye pí dósírá kha' u sãmakema Yékínno.

⁴Mú Yésú jáani pí kákásiri weri, ú púgí bi kha' pée déeri pũ káká' pĩsɛɛ hũnginêe?

⁵Tí mu kha' ú mípĩni sóo-iri ná tí mu kha' u yáa núnée weri, tũnnêe thoɔ?

⁶Ye ma bæma dé pi tu kha' Níthĩna'biira ma wórgɛ fa fãũgura ĩ sée níní wá mípĩni hãa-u ĩ; ye sɛɛɾiye munuguri kha' u yáa kھے ú hũntágo ĩ khũ.

⁷Ú yaa ĩ khũno.

⁸Mú nípi jáani si, phãniyé kórí bi pũ fuu Yékírí ú hãani níthĩnapi wórgɛ hũngine weri, ú nísí nuuga.

Tí Yésú yí'ri Matiyé dé u thoo ma weri, sí mĩna

(Már 2.13-17; Lúk 5.27-32)

⁹Yésúrá yaa tí khanná yêe yóo tó kharo ĩ ná jáa ɔ wái ú pi yí' Matiyé, ná u hĩtaa dãmphohĩkhanná. Ú sɛɛɾiyo kha' u yáa thoo ma. Ú yaa thowoo.

¹⁰Tí kpãnaa bu, Yésú ná ú mamannibibirá baa dikharo Matiyé wá dukirá, dãmphohĩnní kóhógombi ná mípĩdé kóhógombé baa di bí kpoogo.

¹¹Mú Fáarísibi jáani si weri, pí sɛɛɾiye Yésú wá mamannibibri kha' pée déeri ye pí níkhãgaarãa di ú ná dãmphohĩnníbi ná mípĩdébiraa?

¹²Mú Yésú núuni si weri, ú kha' kɪ dée má ípe bũ kperkperi, píráa kpũu boso'ra bu wa, dé bo'ribêe kpũu ú bu.

¹³Ye kha' pi yóo ná káká' ĩ tu tí Yékírí kha'ri kha' *numansêe nuu manno tũmá kɪ dée má thoginsɛ ya weri*, kí titãnga; dé kɪ dée má ní' pũ dé pí wísi má ní' termembe weri, píra ma banni ba yísi dé pi thoo ma wã, dé mípĩdébe ma banni yíkhara.

Sũnkókɪ wá mĩna

(Már 2.18-22; Lúk 5.33-39)

¹⁴Tí kpãnaa bu, Já Batísi wá mamannibibirá baa Yésú thãná ba púgo kha' pée déeri ĩbi ná Fáarísibirãa kó' sũ ye ú mamannibibira wêe kógo waa?

¹⁵Yésúrá sɛɛɾiye bi kha' ha'yee wá núnébe wónní hĩti wóokpãgure waati ú pí ná ha'yeera kãmbɛ weraa? Ye ɔ khiye ba nanj ú pi ba kھے ha'yeei ĩ tari ú yé sée bi. Tí pánná pi ba kó' sũ.

¹⁶Níné kھے dóobí fũnní de' dóobí tógánni wã, tũmá ná pi baa fú' ri, fũunna ba yámma tógânni ĩ hai ri. Tí pánná tí haimina ba píma kóh.

¹⁷Múnnáa sɪɾɛ tɛ, pí yee divɛ́ bomi ɲándɔɾɪ dugoo bu wa, tũmá ná divɛ́na ba khāgi, ɔ haɪma ɲándɔnnɪ, divɛ́ná kpó' ye pí búńí sí bée'rá. Tírá yeeɾɪ, pí yeema divɛ́ bomi ɲándɔɾɪ fũŋ bu, sí dé sǎŋgi pí búńí tí tóo bu wa.

Harɪ wá pǎaɲámmɪ ná biharɪ'ɪ ú huura weɾɪ, pí mɪɲa

(Már 5.21-43; Lúk 8.40-56)

¹⁸Ú sɛɛɾɛrá Yésúra ye, Júdebi wá níkhāgǎa ʒo baa ba khuusiro ú wóɔnná ye kha' má biharɪ'yé huuri fí mé'na. Ye kha' ɔ banní ba dugoo dési dé ú ya.

¹⁹Yésúrá yaa yêe thowoo ú ná ú mamannɪbibira.

²⁰Mú ɔ ye yóomíná weɾɪ, ú hakɪra ɔ hannɔ ú taran mɪl ye kpó'. Sí bosɪ dé-siri-úma dɪsɪ kpoo ná sínɔ. Hanná misiye Yésú wá kpānaaná ɪ phagi ú kpórgínúkpé'nná;

²¹pébu, ɔ ye sɛɛɾɛema ú dógírǎ kha' ná ma wórɔo phagi ú kpórgóo tónná, má pǎaɲa.

²²Yésúrá fígí ɪ ɲáa-ɔ ú sɛɛɾɪɔo kha' ɔ tu wísɪ má biharɪya; ye kha' pǎtí ɔ khāanɪ má bu weɾɪ, pǎaɲáŋ-ɔɾɪ. Hanná pǎaɲáa khaanná fí.

²³Tí kpānaa bu, Yésúrá khɛe yóo ɪ ná nanɪ Júdebi wá níkhāgǎa khannɪ ɪ ɲáa tutubi ná pǎtí kɛŋgi kpóɔnnɪ weɾɪ,

²⁴ú kha' pí ku', dé biharɪ'ɪra huu wa, dé ɔ hũmma; pɪl ye mánɔo.

²⁵Mú ɔ kuso'ri níɲɪɾɪ weɾɪ, ú dóoró ɪ kórí biharɪ'ɪɾɪ dékírǎ, ú yaa.

²⁶Sí tɪyaa kí sɪrgɪ wá maráa bée'rá.

Dara' pɪɲɔo pǎaɲámmɪ wá mɪɲa

²⁷Mú Yésú khɛɛɾɪ yêe yóo, dara' pɪɲɔo thowoo yêe súrí kha' Davíti wá kóyo; ɔ fɪl ɪbírí bu.

²⁸Mú ɔ dóonni dukírǎ, pí súu tó'ríyó ú, ú púgí bɪ kha' khāa-bɪɾɪ tuu dé ma wónnɪ pǎaná' pí? Pí kha' iɪyo á Tamaŋ.

²⁹Yésúrá to phagi pí yíbíírǎ ye kha' pǎtí pí khāanɪ má bu weɾɪ, pí ɲá.

³⁰Pí yíbíírǎ tuuyaa. Yésúrá sɛɛɾɪye kpínnígá bɪ kha' hǎ pí yee níné nú si ya.

³¹Ye pí ku'me ná pí kókíró yêe sɛɛ' ú mɪl kí sɪrgɪ wá bée'rá.

Tí Yésú nínɪ kpéréŋgbéetáɾí númáanáa wá kpéréŋgbée weɾɪ, sí mɪɲa

³²Mú pí ye tarminá weɾɪ, pɔo baa ɔ kpéréŋgbéetáɾí númáanáano Yésú thāná.

³³Mú Yésú nínɪ kpéréŋgbéeri weɾɪ, wáírǎ kókíró yêe sɛɛɾɛ. Maagé kórí níɲɪɾɪ, pɪl kha' ɪbíra ɲáa ísɛe hũŋgi Ísíráyélná ɲáa wǎ.

³⁴Ye Fáarísibirāa ye hasɪ' ú ɲísígí kha' kpéréŋgbéebi wá níkhāgaa wá bárkára ɔ níŋ kpéréŋgbéebira.

Nípi wá maṣinán kó'ri Yésúra

³⁵Yésúra ye tɔmma nu khāgu ná nu títáa'l wá bēe'. U ye mamamma nípi pí pínghínkhayirá yēe sēe' nípi sēere nuwāa ú déeri Yékíri wá igi wá mí yēe pāaná' bo'ribi wá bēe' ná nípi wá bēe' pū ye khokhokho wera.

³⁶Mú u náani nípiri, pí maṣinán kóroo; pí wísi múnú-siyaa-bima ná taraa, pi ye wóрге ya, ĩ kheebire sání bí dá'ri khunneena wera.

³⁷Yésúra tɔ sēeriyē ú mamannibibi kha' sīgura kón-ur ye sīgi'ribira kóroo wa.

³⁸Tírá yeeri pi nígh khāmartárá khonj pó nípi nannu bú pí yóo ú sīguraará.

Matíyé 10

Yésú wá sōngunnibi kpoo ná píno wá sūmma

(Már 3.13-19; 6.7-13; Lúk 6.12-16; 9.1-6)

¹Tí kpānaa bu, ú yísi ú mamannibibi kpoo ná píno ĩ hāa bi khīnni dé pi nígh kpérénghéebi nípirá yé pāaná' bo'ribi wá bēe' ná nípi wá bēe' pū khokhokho wera.

²Yésú wá sōngunnibi kpoo ná píno wá nísísírá se: Pi yí'ma dúgú wáari Símó ú pi yí' tē Péeri ná ú khīnu Ándéré, ná Zébédé wá bikhee Jáki ná ú khīnu Já,

³ná Filípi ná Bartelemí, ná Tómasi, ná dāmphohígh Matíyé, ná Álífé wá bikhee Jáki, ná Tádé

⁴ná Símó ú pi yí' Zélóti ná Ísíkáríyóti Júdasi ú banni ba hāaniga Yésúri pí kóroo wera.

⁵Pírá déeri nípi kpoo ná píno bí Yésú sūnna ye sēeriyē bi kha' hā pí yóo támabo wa, hā pí yatírá dóonj Sámáarí nukha tíkpo bu wa,

⁶dé pi yóo Ísíráyél bibi thā, pí bí kheebinni sání bí téuri wera.

⁷Ná pi yóo, pi kí sēe' nípi kha' thu'ri igi wá pānni tó'rín-tima.

⁸Pi pāaná' bo'ribira, ĩ yaara' huuribira, ĩ pāaná' dékpūmbiri yé khonj pí ninigiri yé nígh kpérénghéebi nípirá, dé bu-bima kí wórguri phāgh, tírá yeeri pi tēfín nípiri phāgha.

⁹Ye kha' hā pí khe tigi'i wa,

¹⁰hā pí khe sriyóokotosi wa, hā pí khe kpórgí bíno bíno wā, hā pí khe só dēekharasi wa, hā pí khe tábo'l wa, dé sūmdée mákín-uma ná pi keroo.

¹¹Nu khāgu wó nu khāgu werési nu títáa'l wó nu títáa' í pi nanni, pi púgí' ĩ nanj, ĩ tu ná níne bú yēe bēe dé u sagi' pi, pí yóo ná hīti ú tárú thāná ĩ ná nanj pí tarikhya.

¹²Ná pi kha' pi dóonj, pi thiya' kí duki nípiri kha' Yékíre hā bi dóowóonjo.

13 Ye ná kí duki nípirá bée sagi' pi, pi ba bu gi; ye ná pi wêe bée sagi' pi ya, píráa ba písí bu gi.

14 Ye níní wó níní òu ba kaa sagi' pi werési òu ba kaa nú pí seereri weri, pi ku' ú dukirá werési ú nuná, yé khi'ra' pí ðeekpāngbāñ séyɔɔ fí.

15 Ma sɛɛ'-pɪma kha' khi' ú Yékínna ba thu nípiri weri, í nu nípi wásira ba pí ǀ tarí Sódómí ná Gómóori nípi wásira.

Yésú wá mamannibibi wá fúusímma

(Már 13.9-13; Lúk 21.12-17)

16 Yésúrá písée kha' ma sūm-bɪma má sǎníbe tákpersi wá sɔgɔmbo. Ye tírá yɛɛri pi yee kɔrsɪŋ ye hǎ pí káká' nípi pí ǀ ja.

17 Pí kɔrsɪŋ pí wísi nípine dé pi ba hǎ-bíma thuthukhǎgɪbiri, yé khi' pi thǐnne pí píngínkhayrá.

18 Pí ba yóo-bíma fǎgɪmambi ná ubi thǎ ǀ ðee tí pi thoo ma wera. Sírǎa ba dé sǎngi pí sɛɛ' má mú fǎgɪmambi tíkín ná ubi ná támabirá nú.

19 Ná pi ba hǎaniga pí kórí bi, hǎ pí tǔnnée kha' múnni pi ba seerée yóo ná mú tí pi ba sɛɛ' ya, dé Yékírêe ba hǎ bi tí khanná fí seere ú pi ba sɛɛ' wera;

20 dé kɪ dée má píráa ba seere ya, dé pí Sii wá Nijêe ba yee bi seereɲo núɔɔ.

21 Máníkhoo ba hǎana' ú khǐnu werési khǐnɪné hǎana' ú máníkhoo pí khuwɔɔ; siyé hǎana' ú bii pí khuwɔɔ; biibé ya pí siibirá ǀ hǎana' pí khu bi.

22 Nípi wá bêe' ba ǀ'-pima ǀ ðee má míɲo. Ye wée òu ba hukɛɛ ǀ ná nan kpúunínǎ weri, úráa ba ko.

23 Nu í píre weri, ná pi bâa fúusín bi bú, pi yáa horó' yóo yóɔ bu, dé ma sɛɛ'-pɪma kha' pí ba horó' beŋ Ísíráyél nu wá bée' ya, ye Níthǐna'biirǎ baŋ.

24 Mamannáa wónnǐ tarí ú níkhǎgaa wa, ye sūmdébiyé wónnǐ tarí ú tamanni wǎ.

25 Mamannaa wánná déeri u hǐti pǎtí ú níkhǎgaare wera; ye sūmdébii wánná déeri u hǐti pǎtí ú tamanne wera. Ná pi kusa' kórtáriri kha' Béelzébúl, mú pi ba dé yé kaa kusa' ú kórgi nípiraa?

Tárí ú pi mákinni ná pi phǎni wera

(Lúk 12.2-7)

26 Tírá yɛɛri hǎ pí phǎni níní wǎ, dé níné wónnǐ sike' múní ná ti ba kaa ku' wa, ye múné wónnǐ kóo ná ti ba kaa tu wa.

27 Mú tí ma sú sɛɛ' pi isɛŋgi weri, pi sɛɛ' ri khɪbeɛge; ye mú tí pi wénnee sɛɛ' pi, pi wanɔɔra ri sǎnduthu'ro.

28 Ye kha' hã pí phãni ípe bì wónnì khu níní ye pí wónnì dé tóo ú niiná wã, dé pí phãni úwe òu wónnì khu níní yé písí hĩj ú niini fũsínago téukhanná wera.

29 Í kenj má tu-burì dé wúrí'dóo' ñjǒo dorgirá nanj múnì wã wãa? Ye sí bée'rá, ná Yékíre pí ya tíkpǒo wá fãniŋgo wa.

30 Ye pírí, Yékínna tuma pí thapínsi wá yatì wá núga.

31 Ye kha' hã pí phãni wã, dé pí pǎa wúrí'dóo' kóŋgónho.

Í kai Yésú nípi wá wóonná

(Lúk 12.8-9)

32 Tírá yeeɾi, níní wó níní òu ba sɛɛ' nípi wá wóɔɔ kha' ma thoo-mama weɾi, ma ba sɛɛ'ma má Sii òu ní thu'nná weɾi, ú wóonná kha' má wáa-u.

33 Ye níní wó níní òu ba kai kha' ú thoo ma wã nípi wá wóonná weɾi, mana ba kayɔɔma tẽ má Sii òu ní thu'nná weɾi, ú wóonná.

Wóowóonni ná khǎigi wá mĩja

(Lúk 12.51-53; 14.26-27)

34 Ye kha' hã pí kenj má bam-manima í ba yee bɛmmé hĩti fa dunɪjaná wã, dé khǎige ma banni yee bú.

35 Pébu, kpikɪŋge ma banni; *bikhee ba yáa kpée ú sii bu, bihariyé yáa kpée ú níjǎa bu, daafĩmbiyé yáa kpée ú daafĩhəri bu.*

36 Níní wá kórgi nípiráa ba dé ú púnĩbra.

37 Wée òu khɔɔ' ú sii weréɾi ú níjǎa í taraa ma, u mákírǎ ná u thoo ma wã; ye wée òu khɔɔ' ú bikhee weréɾi ú bihari í taraa ma, u mákírǎ ná u thoo ma wã.

38 Ye wée òu mí kpóri ú ní'batábokì yêe thoo ma wã, u mákírǎ ná u dé má mamannibii ya.

39 Wée òu bɛɛ dé u bu ú thagi, u ba búńí-gí-buma, ye wée òu ba nii ú thagi í dɛɛ má bu, úrǎa ba bu gi.

Táru ú kó'ri mamannibibiri kókuri weɾi, Yésúra u kó'ri kókura

(Már 9.41)

40 Yésúrá písée sɛɛɾiye bi tẽ kha' níní ú kó'ri bi kókuri weɾi, mana u kó'ri kókura. Ye níní ú kó'ri ma kókuri, wée ú sũnni ma weɾi, úra u kó'ri kókura.

41 Níní ú kó'ri Yékírí wá hĩŋgínnáa kókuri í dɛɛ pǎtí u déeri Yékírí wá hĩŋgínnáa weɾi, u ba buma taa sí hĩŋgínnáana ba bu weɾi, sí hũŋgo. Níní ú kó'ri ní' termemmi kókuri í dɛɛ ú teremminá, u ba buma taa sí ní' termemmina ba bu weɾi, sí hũŋgo.

42 Ma sɛɛ'-pɪma kha' má mamannibibirá, níní òu ba hã títáa't wá yatiri yɔ' wóommi, ombi wóo kpeegée yatiri í dɛɛ pǎtí u déeri má mamannibii weɾi, ú wónnì dá' ú taasì kúuŋ na.

Matíyé 11

¹Mú Yésú sūnni ú mamannɩbibi kpɔɔ ná pínɔni sóo weri, ú yaa tí khanná ĩ yóo n̄a tɔŋ kí sirgi wá nukhayi nukhayi yêe mamaŋ nípiri yêe sɛɛ' pi Yékírí wá sɛɛɛ.

Tí Já Batísi sūnni ú mamannɩbibi Yésú th̄aná weri, sí míja
(Lúk 7.18-35)

²Mú Jána ye karsórá ye núu mí í Yékírí wá Sakhanínna ye dé weri, ú sūni ú mamannɩbibiri kha'

³pi ná púgɔɔ kha' úrá déeri wée ũu ye ba ban weri bâa, bá ɔ maa ĩbíra tɛɛ?

⁴Mú pi yóori ná púgí Yésúri weri, ú sɛɛɩye bi kha' pi yóo ná sɛɛ' Jáni mí í pi ná ná í pi nú weri, kha'

⁵darapira náma, munugubirâa nínée, dékpúmbírâa páapa, núnmanɩburâa nú, huuribirâa ya, póɔríbírâa nú sɛɛɛ nuwāana.

⁶Ye kha' pi ná sɛɛɩyɔɔ tɛ kha' wée ũu ba kaa burí sée Yékírí wá khūnni ĩ dɛɛ má míjɔ weri, kirí-únni.

⁷Mú Já wá sūnnɩbi tanni sóo weri, Yésúrá kókírɔ yêe sɛɛ' Já wá m̄ne nípiri kha' maa pi yóori ná náa gbirinnâa? Níní ũu pātí wūu gí sarme fúkín weri bâa? Ó'ɔ.

⁸Bá maa pi yóori ná náa? Níní ú yeeri tákĩŋkĩnsi bâa? Ó'ɔ, dé péɛ bìl yee tákĩŋkĩnsi weri, pi ma ithakórso.

⁹Ye maa pi yóori ná náa? Yékírí wá h̄ngínnaa-u bâa? liyo. Ye kha' ma sɛɛ'-pɩma kha' u tarí Yékírí wá h̄ngínnaa,

¹⁰dé ú míjɩna pi t̄'ni Yékírí wá sɛburá kha' *maní Yékínna sūmma má sūnna ú khuru má Sakhanínna* ĩ ná hafu ú khūnna.

¹¹Yésúrá sɛɛɩye bi tɛ kha' ma sɛɛ'-pɩma kha' pi hūni ɔɔ ú taraa Já Batísiri wa, ye sí bée'rá mɛ, wée ú senni thu'ri igirá weri, u tarɔɔ.

¹²Ye kha' ĩ kórí gi Já Batísi wá pánná ĩ ba nani fɛɛrá, thu'ri igi dé-girma hukɛmíní, ye péɛ bìl hukɛɛ weri, píráa yɛɛ kí yóo wóɔɔ.

¹³Yékírí wá h̄ngínnaɩbi wá bée' ná Moyízi khuru-biyaa sɛɛɩyɛɛma thu'ri igi wá mí ĩ ná nani Já wá bamma.

¹⁴Ye kha' ná pi bɛɛ dé pi píma, Élí ũu ye ba ban weri, úrá déeri Jána.

¹⁵Ye kha' wée ũu nú, u káká'.

¹⁶Ye písée sɛɛɩye kha' maa ma wónnɩ mákín weri wá nípinɛɛ? Ye kha' kheebum-birma pātí bikɛɛɛbe dé h̄tti p̄ngínkpáigɔ, póɔrá kí sɛɛ' póɔri kha'

¹⁷khi'-ĩbínni bi konija, pi sání wā, ĩbé kpaa bi but̄ŋgi, pi híní gi ya.

18Múnnáa si buuri tẽ, mú Já banni, u yé di ya, u yé nú wã, pí kha' kpéréngbée wáaru.

19Wera, Níthĩna'biirá baa baa di yêe nú, pí kha' úra tóo bu ná diimi ná divéjuge múwã, ye dée tẽ dāmphohínníbi ná mípúdébi wá núnée. Ye pi tuma Yékírí wá wóomi ú sūmdéenjo.

Nu wá ní' pí kaara khāa Yésúrá weri, pí mĩna

(Lúk 10.13-15)

20Tí kpānaa bu, nukhayi nukha í Yésú déerá tǎgĩmasimí kóhǎgónji weri, mú í nípira ye fíkírǎ dóogɪ wa, ú dúkírǎ bi kha'

21pí Kóorázé nípi, pí wási pĩ-sirma; pí Bétísáidá nípi, pí wási pĩ-sirma, pébu, tǎgĩmasimí í déeri pí sǎgombirǎ weri, ná í hũngé déerá Tíiri ná Sídóná ná í nípi fíkĩm-biyaa dóogɪ ĩ yee pótósi ye hĩtaa mínigo fɛsu-u wa.

22Ye tírá yeri, maa sɛɛ' pi kha' khu ú Yékĩnna ba thu nípiri weri, ú khurá, pí wásira ba pĩ ĩ tarɪ Tíiri ná Sídó wásira.

23Ye pí Kápérnawúm nípi kem-biri má Yékĩnna ba kǎnná'-pima thuthu'rí ná tarɪ baa? Tũnge; u ba sūuno'-pima thethe're; pébu, tǎgĩmasimí í déeri pí sǎgombirǎ weri, ná í hũngé déerá Sódómíná, ná í nuna ye búma ná fɛɛ.

24Ye tírá yeri, maa sɛɛ' pi kha' khu ú Yékĩnna ba thu nípiri weri, pí wásira ba pĩ ĩ tarɪ Sódómi wásira.

Yésú thǎná kpáarɛɛsira bu

(Lúk 10.21-22)

25Tí pǎnná Yésúrá níní Yékírí kha' Siye, ma thugooma, ú ú déeri thu'ri ná fǎnɪngɪ wá butáa ĩ dɛɛ pǎtí u kóoró'ri í mĩjɛɛ hũngiri hakiranípi ná wóotubirǎ ye bukaa í bikɛɛɛburi wera.

26Ye kha' Siye, thĩnaa-u, úrá khoro'ri dé si dé sí dómmíná.

27Ye sɛɛriye nípiri kha' má Siirǎ hǎani ma míjɪ wá bɛɛ'no. Ná kɪ dée má Siira múwã, níthĩngé tu Bikheeri wa, ye ná kɪ dée má Bikheera múwã, níthĩngé tu tẽ Siiri wa; ye wɛɛ ú Bikheera khoro' dé u buka' Siino weri, úra u buka' ú.

28Ye kha' mú mú kpóngéeri ĩ foriyo weri, mu banj má thǎná, dé mú bú kpáarɛɛ.

29Mu pí ĩbé déegée kpoogi yé yɛɛ má mamaɪ mu, dé dé-manima níní ũu tu sábárl, ye má wásé huɪ wa, ye múnnáa mu ba bú kpáarɛɛ,

30dé má sūmísirǎ huɪ wa; ye má kpóngéesírǎ nu' wã.

Matíyɛ 12

Yésúrá buuri kpáarɛɛkhura

(Már 2.23-28; Lúk 6.1-5)

¹Ɔ khu Yésú ná ú mamannibibirá dóoró bilékhāmarsɔ yêe tara. Ú khu dé-uyaama Júdebi wá kpáaréekhú wá ɔɔ. Mú khūmigi kó'rá ú mamannibibiri wɛrɪ, pɪl ye yén yêe kpɔɔ bilétɔsɪ yêe khɔɔ.

²Mú Fáarísibi jáanɪ sɪ wɛrɪ, pí sɛɛɪye Yésúri kha' ú mamannibibira déma mú tí ɪbi Júdebira khīnne yêe dé kpáaréekhura wa.

³Yésúrá kha' pɪ karmaa Yékírí wá sɛbɪrɪ wa bāa? Í kenj má tí khūmigi kó'rá Davíti ná ú kpānaanírɪ wɛrɪ,

⁴dóon-uyaama Yékírí wá dukirá ɪ khɛɛ phāanɪ sí pɪ saara Yékírí wá nísígírá wɛrɪ, ɪ khɔɔ ye hāa ú kpānaanírɪ waa? Ye hakira ná ú ná ú kpānaanírɪ ye khīnne yêe khɔɔ sɪ ya ná kɪ dée má Yékírí wá thoginnibɛ ya.

⁵Bá pɪ karmaa pātí Yékírí wá sɛbɪ kha'rɪ kha' Júdebi wá kpáaréekhura, Yékírí wá thoginnibira wónnɪ déegée Yékínthiya'dukirá ye sí dé mípɪnɪ wā, ye hakira ná nínɛ khīnne yêe déegée ú khura wa waa?

⁶Ye hakira ná ɔɔ fí khátera, ɔ tarɪ Yékínthiya'dukira.

⁷Tí Yékírí kha'rɪ kha' *numansêe nuu-manno* í *tarɪ thoginsɪ wɛrɪ*, ná tu-biyaa kí títángɪ, pɪ yé págáa bí bu wa;

⁸dé Níthīna'biirá buuri kpáaréekhura.

Tí Yésú pāaná'ni ɔ wáɪ Júdebi wá Kpáaréekhú bu wɛrɪ, sí míja

(Már 3.1-6; Lúk 6.6-11)

⁹Mú ɔ kōnnɪ mú ú yaa tí khanná ɪ yóo Júdebi wá pínjínkhanná.

¹⁰Í hakira ná ɔ wáyêe ye fí, ú dékpénni hu-tiyaama. Póɔ púgí Yésúri kha' khīnne bú pɪl wónnɪ pāaná' bo'roo kpáaréekhura? Pɪ ye bɛɛ dé pɪ bu-ú-buma kókharɪ í yárgíyɔɔ.

¹¹Yésúrá sɛɛɪye bɪ kha' pí sɔgɔmbirá maa bú, kí dée má sánáa úkpo kekeri ú, ú waa póko kpáaréekhú bu ye ú kaa khoroo bɔɔ?

¹²Ye níthínigɪ úra taraa sánáa úrí waa? Ye kha' tírá yɛɛrɪ khīnne bú nínêe wónnɪ dé míkɪrɪ kpáaréekhú bu.

¹³Ye tɔ sɛɛɪye wáɪ wá dékpénj tí huuri wɛrɪ kha' ɔ wónná' ú dékpêenna. Ú wónnigá rɪ tí pāanáa ɪ hītaa pātí tóɔɛ wɛra.

¹⁴Mú Fáarísibi ku'ri fí wɛrɪ, pí jáa kāmɪ yêe kenj pātí pɪ ba dé yé khu Yésú khoroo bú wɛra.

Yésú dé-uma Yékírí wá sūmdébiye

¹⁵Ye mú Yésú tuurɪ wɛrɪ, ú kuso fí tí khanná ɪ yóo tó kharɔ. Ní' kónjómbe thowoo ní ú pāanígá bo'ribi wá bée'

¹⁶ye sɛɛɪye kpínnigá bɪ kha' hā pí sɛɛ' má mú nípé nú wā;

17 sí dée múnnaa Yékírí wá hǐngínnáa Ézáyí wá sɛɛɛrá dée ú dómmíná.

18 Kha'-ɔyaama kha' Yékírí kha'ri kha' úwɛrá déeri má sũmdée ú ma phĩni khorí wɛra. Úrâa má dógírâ; ú mú nuuni má tákɪrsa. Ma ba hãa-uma má Nii ú sɛɛ' teremmi wá múne dunipathĩĩnina.

19 Ú ba bɛɛ níni kpéyíre ya, ú ba súrú ya, pí ba nú tɛ́ ú núgi khĩntaso wa.

20 Ú ba kpɔɔ wũu gí pí'ri wɛri wa, ú ba pĩ fitĩna úu bée pĩ wɛri wa, ɛ́ ná nan khu ú u ba yɛɛ nípi wá bée' pí terenni wɛri, pí bu wórgo.

21 Ye úra dunipathĩĩnina ba kí khãa yé kí tɛɛ.

Tí Fáarísibi kha'ri Yésú wá fǎngu ku'-kirma kpéréngbéebe wá níkhãgaa thã wɛri, sí mĩna

(Már 3.22-30; Lúk 11.14-23)

22 Tí kpãnaa bu, pí khɛɛ ɔ kpéréngbéeetáru ɪ baa ú Yésú thãná. Dara'-ɔyaama ye núugírâ máa. Yésúrá pãanígɔɔ, ú wórɔɔ yêe sɛɛɛɛ yêe ná.

23 Maagé kórí nípi wá bée' pũ kũŋ kha' ɛ́ keŋ má Davíti wá kóirãa mé'ni wãa?

24 Mú Fáarísibi núuni si wɛri, pũ ye hasi' ú nísígi kha' kpéréngbéebe wá níkhãgaa ú pi yí' Béelzébúl wɛri, ú bárkára wá wɛra níŋ kpéréngbéeebira.

25 Ye mú Yésú tuura pí dóɔkákásiri wɛri, ú sɛɛɪye bi kha' ithasɪrgi wó ithasɪrgi wá ní' pí yaari kãmbɔ wɛri, kí sɪrgira ba keuma ye nu wó nu wɛrésɪ kórgi wó kórgi wá ní' pí yaari kãmbɔ wɛri, í nu wɛrésɪ kí kórgira ba wáma.

26 Ye ná Sutãna yaa yêe níŋ ú thĩ, si déma má kpíkũ-uma khaa ɪŋɔ; múnni ú ɪgira ba dé ná kɪ kaa wãa?

27 Ye kha' ná Béelzébúl wá fǎngu wá bárkára mana níŋ kpéréngbéeebiri, ye maa wá bárká bu pí nípira níŋ bu? Ye tírá yɛɛri pí thĩ wá nípirãa ba sɛɛ' kha' yárgím-biri.

28 Ye ná Yékírí wá Nii wá bárkára ma níŋ kpéréngbéeebiri, má Yékírí wá ɪgi nan-giri-bima sówo.

29 Níné wónní dóonj kho huwãa duko ɛ́ khe ú tási fǎngo ná u kaa khurú fógɔɔ wa, dé u fógɔɔma sóo yé wónní khe si.

30 Ye kha' níni úu mú yêe má kpãnaa bu wa, má kai-ɔri-mama, ye tárú úu mú yêe tɛ́fĩŋ má píŋgĩŋ na, u tuɔmma.

31 Tírá yɛɛri ma sɛɛ'-puma kha' níne wónní dé mípũ hũnsi hũnsi wá bêe', u wónní kusa' Yékírí ná nípi ye Yékínná sée hã bi sí. Ye níni úu ba kusa' Yékírí wá Nii wɛri, Yékínná ba sée hã bi sí ya.

32 Níní wó níni úu ba sɛɛ' Níthĩna'biiri sɛɛɛ píŋãa wɛri, Yékínna ba sée hã bi sí. Ye níni wó níni úu ba kusa' Yékírí wá Nii wɛri, Yékíré ba sée hã bi sí fɛɛ ya, ú ba sée hã bi sí naan na.

Táhugi ná kí bigi wá mína

(Lúk 6.43-45)

33Ná pi kha' táhugi kinni, ki semma bi kɪrsa ye ná pi kha' táhugi p̃ĩni, ki semma bi p̃ĩsa; pébu, pi tuma táhugi kí bigo.

34Ye kha' kpórkhofiberi, pí bí p̃ĩni weri, píra wónnɪ sɛɛ'ma mí kinnaa? Dé mú t̃i níni wá dógírá weri, tíraa ku' núugírá.

35Ní' kɪraa sɛɛ'ma sɛɛɛ kɪraa, pébu ú dógi kɪri-gɪrma, ye ní' p̃ĩnaa sɛɛ'ma sɛɛɛ p̃ĩná, pébu, ú dógi p̃ĩ-gɪrma.

36Ye kha' ma sɛɛ'-pɪma kha' khu ú Yékínna ba thu nípiri weri, táthɔsɛɛɛ wó táthɔsɛɛɛ ú nípira sɛɛ' weri, Yékínna ba pú'-pi-úma;

37dé mú sɛɛɛrâa ba yeɛ pí hã mu thĩnaa, úrâa ba yeɛ pí yárgín mu.

Nípira bɛɛma dé Yésúra dé tó tãgumasimíní t̃i buka' Yékírí wá wórgi wera

38Pó Yékírí wá sebitubi wá p̃o ná pó Fáarísibi wá p̃o to sɛɛɪye Yésúri kha' Níkhãgaa, u dé tó tãgumasimíní t̃i buka' Yékírí wá wórgi t̃ibé ná.

39Yésúrá sɛɛɪye bi kha' weri wá nípi p̃ĩ-burma ye kheɛbure ní' p̃i hãni wera; pi bɛɛma dé pi ná tó tãgumasimíní t̃i buka' Yékírí wá wórgi weri, ye pí ba ná tóo t̃i kpé' pú wa ná ki dée má Yékírí wá hĩngínnaa Jónási wá tí tanna weri wa.

40Pãtí Jónási déerá khu bísãa' ná isen sísãa' buri kpórgi wá dógírá weri, múnnãa Níthĩna'biira ba dé khu bísãa' ná isen sísãa' dúutãanná.

41Khu ú Yékínna ba thu nípiri weri, Nínívi nípira ba yama weri wá nípírá, t̃i yárgín bi, pébu, nú-bíyaa sɛɛɛ ú Jónási sɛɛ'ra weri, ye fíkírá dóogo; ye ɔo fí kháɛrã ú tanni Jónásra.

42Khu ú Yékínna ba thu nípiri weri, harí ɔu ye ugírã Sébárã weri, u ba yama weri wá nípírã, t̃i yárgín bi, pébu, ya-ɔyaama háari sɪrɪ déeyén déeyénɔo t̃i ba núu ithakho Sálómó wá wóɔtɔsɛɛɛ, ye ɔo fí kháɛrã ú tanni Sálómóna.

Pãtí kpérén gbêe ku' níni bu yé písi fí'rí ban ú bu weri, sí mína

(Lúk 11.24-26)

43Yésúrá písee sɛɛɪye bi t̃e kha' ná kpérén gbêe kuso níni bu ye séyɔɔ, u yóo ná kí mimma gbiriŋ bu kí bɛe hĩtan̄khara.

44Ná u buu ri ya, ú to kha' ma ba fí'rí písi má kha tí ma ye wera. Ná u fígí baa ba náa tárú ú u wáarã weri, ná u kheɛbure du' kí kɔfí'ri ye hafíya kɪraa, níne bú wa weri,

45ú to písi ná khe ú kãmbi má'nínɔ, pí p̃ĩni t̃i taraa-u weri, t̃i kpé' pi ú wiso, pí ba hĩti tárúrá. Tí pánnã ú tárú wásira ba hafí p̃ĩma t̃i tarí khũna. Múnnãa si ba hĩti weri wá ní' pí p̃ĩni wera.

Yésú wá ní' dóoríbo

(Már 3.31-35; Lúk 8.19-21)

⁴⁶Mú Yésúra ye seere nípine weri, ú waatrá ná ú nínáa ná ú khĩnbura yema kpaagirá yêe bee dé pi náa-u.

⁴⁷Ōo seeriyoo kha' ú nínáa ná ú khĩnbura ma kpaagirá yêe bee dé pi seere ú.

⁴⁸Ú seeriyee wêe ú seeruu sí weri, kha' pũnnêe má nínáa ná má khĩnbura?

⁴⁹Ye bukaa ú mamannibibiri déki kha' íperâa má nínáa ná má khĩnbura;

⁵⁰dé wêe ôu dé tũ nuu má Sii ôu ní thu'nná weri, úrá déeri má khĩnu ná má khĩnharu ná má nínáana.

Matíyé 13

Sɔ' kũ seɛ' tũgeɛrãa mĩ wera

(Már 4.1-9; Lúk 8.4-8)

¹Ú fũnãa khurá, Yésúra kuso dukirá ĩ ná hĩtaa dákpórkéngírá.

²Mú ní' kóngómbi bannu ba sání dúgɔo weri, ú kání phosiko ye nípírá hĩtaa dákéngírá.

³Ú seeriyee bi mí kóngónhi soso kha' ōo ku'ra yêe tũ ú tátɔɔɔ.

⁴Mú u ye tũgeɛsɪrá weri, yó biyirá wáa khĩngéngɔ wúrípé baa ba diyee.

⁵Yóorá wáa ke'ruso. Mú sí fãñkhaara ye kórɔo wa weri, í haabura fĩje.

⁶Ye mú khu soori, í huwa ĩ deɛ pãtĩ nínsira ye buu bakɪya wa wera.

⁷Yóorá wáa hũwõnsi wá kharo. Mú ĩ fĩini weri, hũwõnsirá yaa kóree.

⁸Ye yóorá wáa fãñk kurgɔ. Mú ĩ fĩini ĩ khãgi weri, í yee biyee; yóorá yee biyi digbéemúwãa', yóorá yee biyi digbéesãa', yóorá yee biyi digbée ná kpɔɔɔ.

⁹Ye kha' wêe ôu nú, u káká'.

Pée déeri Yésúrãa maman nípĩ soso?

(Már 4.10-12; Lúk 8.9-10)

¹⁰Ú mamannibibirá sũu tó'ryó ú ye púgɔo kha' pée déeri ye ôu seere nípine soso?

¹¹Ú seeriyee bi kha' Yékíre yeeri pírá tuu thu'ri igi wá mí í kóori weri, ye u yee píri, pírá tuwɛɛ ya;

¹²dé níní ôu mĩne Yékíre ba hãa-uma ĩ nannu, ú bu kón ye níní ú dá'ri mĩni weri, háari tée tũ ú kírú weri, Yékínna ba hĩnɔo-tíma.

¹³Ye kha' tírá yeeri maa seere nípine soso, dé pi kenneema ye pí ná mĩni wã, pi núunó'ma ye pí nú mĩni wã, pi wêe tu bú kpoori wa.

¹⁴Pí mĩna Yékírí wá hĩngínnãa Ézáyí kha'ra kha' *Pi ba nú tákĩrsi ye pí ba tu bú kpoori wa, pi ba kennee ye pí ba ná mĩni wã,*

15 pébu, níperi kai-biri-mama. Fĩ-pirma níntǎnɲini ye phii yíbiiri, sí dé sǎngi hã pí yíbiirá ná wã, hã pí níntǎnɲíná nú wã, hã pí tu bú kpoori ǐ fĩrí písi maní Yékinná, má pǎaná' pi ya.

16 Ye Yésúrá písée khabí tẽ kha' ye kırı-bínni pébu, pí yíbiira náma ye pí níntǎnɲínâa nú,

17 dé ma sɛɛ'-puma kha' Yékírí wá hĩngínní kóngómbi ná ní' termen kóngómbi khoro'ra dé pi ná mí tí píra ná weri, ye pi náa ni ja, ǐ khorgo dé pi nú mí tí píra nú weri, ye pi núu ni ja.

Sɔ' kũ sɛɛ' tũgeerǎa mí weri, kí títǎnga

(Már 4.13-20; Lúk 8.11-15)

18 Tírá yeeri pi nú tũgeerǎa soki wá títǎngira.

19 Ní' píu nú thu'ri igi wá sɛere ye pí tu bú títǎngi wa weri, kheebum-burma khĩngén gí tátɔɔgi wáari wera. Sutānaaná banní ba khoɲ sɛere ú déeri má tátɔɔge weri, pí dósírǎ.

20 Póorǎa bú kheebum-burma ke'ri gí tátɔɔgi wáari wera. Pi núma Yékírí wá sɛereri ǐ hĩnɔo fí khaanná mǎnɛ

21 ye pi nínse yêe bakɛɛ ya, dé pi kórɔɔma khu bíɲo, ye ná yíbísǎigi werési fúusímme naní ǐ dɛɛ Yékírí wá sɛerérǎ, pí sɛɛ Yékírí wá khũnna.

22 Póorǎa bú kheebum-burma hũwõnsi wá kha tí tátɔɔgi wáari wera. Pi núma Yékírí wá sɛereri, ye dunijamí wá dóokpũusi ná hensirá fĩnní yǎɲ bi ǐ kó' sɛereri pǎtí wúuge kó' tátɔɔgi kí wónnǐ khǎ' ǐ yee biiyi ya wera.

23 Póorǎa bú tẽ ǐ kheebure fǎnɲ kırı gí tátɔɔgi wáari wera. Pi núma Yékírí wá sɛereri ǐ tu ú títǎngi ǐ tɔ' pǎtí tátɔɔge tɔ' weri, kóorǎ yee biiyi digbéemúwǎa', kóorǎ yee biiyi digbéesǎa', kóorǎ yee biiyi digbée ná kpɔɔgo.

Sɔ' kũ sɛɛ' suwáwáabí wá mí wera

24 Tí kpānaa bu, Yésúrá písée sɔgi kó soki tẽ kha' thu'ri igi kheebun-gurma pǎtí ɔ wái tɔɔra suugi ú khǎmargo.

25 Kó isenɲi, waati ú nípi hũnni sóo weri, ú píúnǎa ba tɔo suwáwáabí bú ye taraa.

26 Waati ú suugi fĩini khǎgi yêe phuri' weri, suwáwáabírǎ yaa tẽ.

27 Khǎmartáru wá sũmdébibirǎ baa ba púɔɔo kha' á Tamaɲ, ǐ ken má su kirge u tɔɔra ú khǎmargírǎ waa? Ye he suwáwáabí ú yaari bũu?

28 Ú sɛerɲe bi kha' píúnǎa tɔori gi bú. Sũmdébibirǎ púɔɔo kha' u bɛɛ dé ǐbíra ná thĩɲí khoɲ gi bǎa?

29 Ú kha' hã pí thĩɲi gi ya, dé ná pi kha' pi thĩɲi gi pi ba tanní thĩɲi ǐ tíkíɲ su kirgine.

30 Dé pí yee sí khã' kpoogi, ná sīgiraara naní má sɛɛ' sīgí'ribiri kha' pí khurí khu suwáwáabírí í fógoo í ba thogoo ye tí kpānaa bu, pí sīgí' su kirgírí í yee gí má kpórgírá.

Sɔ' kũ sɛɛ' mútárdi wá mí wera

(Már 4.30-32; Lúk 13.18-19)

31 Ú písée hãa bí kó soki kha' thu'ri igi kheebu-gurma pātí nínɛ khe nan gí pí yí' mútárdi weri, tí biri í too khāmargo.

32 Mútárdi binná senni tátɔɔsi wá bée'rá ye ná ti fii khāgi ti tarma nansi wá bēɛ', wúrípé tanní sa bú pí sese.

Sɔ' kũ sɛɛ' thāhɪrbu wá mí wera

(Lúk 13.20-21)

33 Ú písée hãa bí kó soki tē kha' thu'ri igi kheebu-gurma pātí hare khe thāhɪrbu í yee fáanibo gi hīi onjímánj sísāa', kí bēɛ' yāa dóo wera.

Pée déeri Yésúrāa ye sɛɛɛɛ nípinɛ sɔsɔ?

(Már 4.33-34)

34 Sɔsɔ Yésú sɛɛ'ri nípiri ísɛɛ bēɛ'no. U ye wēɛ sɛɛɛɛ bí kaadé sɔsɛ ya.

35 U ye sɛɛɛɛ-múma sí dé sǎngi sɛɛɛ ú Yékírí wá hǐngínnāa kha'ra weri, ú dé ú dómminá. Kha'-ɔyaama kha' *Ma ba sɛɛɛɛma sɔsɔ, ma ba sɛɛ'ma mí í kóorá í kórí gi tí dunjɪna sǐnninni wera.*

Sɔ' kũ sɛɛ' suwáwáabí wá mí weri, kí titǎngɛ

36 Mú Yésú sɛɛɛɛri sóo weri, ú yóo dukirá ye sée nípira. Ú mamannibibirá thowoo ní ná sɛɛɪyɔɔ kha' u buka' íbírí suwáwáabí wá soki wá titǎngɛ.

37 Ú sɛɛɪye bí kha' Níthĩna'biirá déeri wée ú tĩni suugiri wera.

38 Khāmargírá déeri dunjani, ye suugírá dée ípɛ bí píri thu'ri igiri wera. Suwáwáabírá déeri ípɛ bí píri Sutāna wánni,

39 ye púnāa ú tɔɔruu weri, úrá déeri Sutānaana. Sīgiraará déeri dunjāa sóomini ye sīgí'ribirá dée Yékírí wá minigbira.

40 Pātí pí pǐngíj suwáwáabírí í thogoo weri, múnnāa sí ba hĩti dunjāa sóomíná.

41 Níthĩna'biira ba sūmma ú minigbi pí ba khoj ní' pí ba yee nípé buri í sée Yékírí wá khĩnni ná mípǔdébiri ú nípi wá sɔgombirá

42 í hĩj bi naago. Tí khanná pí ba kí fuu yé kí wú' mántuuri;

43 ye ní' termembirá hĩti táyésígo pí Sii Yékírí wá sirgírá. Ye kha' wée ōu nú, u káká'.

Só sɔ' sũ sɛɛ' thu'ri igi wá mí wera

44 Ye khabɪ tẽ kha' thu'ri ɪgi kheɛbiŋ-gurma pãtɪ hense kóo kó tágo, khãmargo, ye ɔ́o ná ná si, nuumé thãgo, ú yee si fí kówónni ye ná dongiŋ ú míni wá béé' í ná don kí khãmarguri wera.

45 Ye písée khabɪ tẽ kha' thu'ri ɪgi kheɛbiŋ-gurma pãtɪ tádonginnaa kí wée púu kirya.

46 Ɔ khu u yóo ná náa tó púuri wá dori sɪi huɔ weri, ú ná dongiro ú míni wá béé' ye ná donni.

47 Ye písée khabɪ tẽ kha' thu'ri ɪgi kheɛbiŋ-gurma pãtɪ pi hĩŋ yoo dákpóroo bu, ú kó' buri thĩni thĩni wá béé' wera.

48 Ná u hĩi pí yánní ku' ú yókéngírà í phĩ kiriburi í yee bi kíríko yé sée pũbira.

49 Múnnáa si ba hĩti dunija wá sóomíná. Yékírí wá minigibira ba khomma ní' pũburi ní' termembirá

50 Í hĩŋ bi naago, pí kí fuu yé kí wú' mántuuri.

51 Ye pógí bi kha' tu-buri ísɛɛ béé' titángaa? Pí kha' iiyo.

52 Ú sɛɛɪye bi kha' Yékírí wá sɛbituu wó Yékírí wá sɛbituu ú píuri thu'ri ɪguri ye tuu kí míni weri, kheɛbiŋ-uma nutárkhoó ɔ́u kuso' mí fũŋi ná mí dugi í u kanna'na wera.

Tí Názáarétɪ nípi kauri Yésúri weri, sí míja

(Már 6.1-6; Lúk 4.16-30)

53 Mú Yésú so'ri soɛɛi sóo weri, ú yaa tí khanná

54 Í yóo nu í ú khã'na weri, í nãa mamaŋ í nípi pí pĩŋgínkhanná. Maagé kóri bi pí ye kũŋ kha' he u buuri wóɔmena? Ye he u buuri wórgi yêe dé tãgumasimíjenna?

55 Ye kha' kenj má se'reeráa biirɔ waa? Í kenj má ú níjãana pi yí' Máryámu yêe yí' ú khĩtiburi Jáki ná Jozéfi ná Símó ná Júdi yaa?

56 Í kenj má ú khĩharbira fíma íbínne kpoogi waa? Ye he u buuri pí wóɔme ná kí wórgiraa?

57 Káká' sũ ye bí mé'ni weri, sírá yɛera pi wóroo khãa ú bu wa. Ye Yésúra sɛɛɪye bi kha' pí sénné' Yékírí wá híŋgínnáa tó kharɪ manɔ wã ná ki dée má ú bihũnnu ná ú kórgírãu wa.

58 Ye mú pi mí khãa ú bu wa weri, u dée fí tãgumasimí kóŋ na.

Matíyɛ 14

Já Batísi wá khumi wá míja

(Már 6.14-29; Lúk 9.7-9)

1 Ú waatirá, mú ithakho Éródi núuni Yésú wá míni weri,

²ú sɛɛɾɪyɛ ú sũmdébibiri kha' Já Batísii-u, dé ya-uma huuminá, tírá yɛɛɾɪ ú buu wórgɪ yêɛ dé tãgɪmasimína.

³⁻⁴Éródi sɛɛ'-ɔyaa-sɪma pébu, fagu-ɔyaama ú sekpookãŋ Filípi wá harɪ Éródíyádi ɪ yeyoo yɛ Jáná sɛɛɾɪyɔɔ kha' u khĩnnɛ yêɛ wónnɪ yeyoo wa. Éródirá tɔ yɛɛ pí kórí fógɔɔ yɛ págɔɔ.

⁵U yɛ bɛɛma Já wá khumi, dé u yɛ phãnɪma níɾɪra, pébu, pí yɛ kerooma Yékírí wá hĩŋgínnáa.

⁶Yɛ ɔ khu mú Éródi wá hũŋkhu nannɪ pũ yɛ dé sí kɛsɪɾɪ wɛɾɪ, Éródíyádi wá biharurá yaa sánɪ ní' pí pí yí'rá wɛɾɪ, pí wóɔnná tí nuwãa Éródinɔ ná taraa,

⁷ú karaa kha' u ɲíŋ múnɪ wó múnɪ tɪ u bɛɛ, dé má hãa-u tɪ. Yɛ ná ma hãa-u tɪ ya, hã Yékínná yɛɛ ma wã.

⁸Ú níjánaá suwoo kha' u sɛɛ' kha' u hã ma Já Batísi wá thagɪnɛ khũphɛ'ro khátɛrá fí.

⁹⁻¹¹Mú ɪthakhoo núuni si, tí dóorôo. Yɛ mú u kanna ní' pí u yí'rá wɛɾɪ, pí wóɔnná, ú kha' pí ná kpa' Já wá thagɪɾɪ karsóra ba hãa-u gí. Pí ná kpagɪ yɛɛ gɪ khũphɛ'nná ba hãa gí biharurɪ ú ná hãa gí ú níjánaa.

¹²Já wá mamannɪbibirá ná khɛɛ ú kpĩgɪɾɪ ná kasɪga gɪ yɛ ná kũnɪ mú Yésúrá núwõ.

Tí Yésú hãanɪ khoobi kĩŋ bíŋɔ ná kpársímúwãa' dii wɛɾɪ, sí mína

(Már 6.30-44; Lúk 9.10-17; Já 6.1-14)

¹³Mú Yésú núuni Já wá humini wɛɾɪ, ú kánɪ phosiko dé u yóo gbiriŋ bu ɪ ná hĩtɪ ní úkpo kɛ'. Níɾírá núu si pí kuso nukhayɪ nukhayɪ ɪ thowoo ní dɛɛɛɛ.

¹⁴Mú u nannɪ ní, ú kuso phosikirá ɪ ɲáa níɾɪɾɪ, pí maɲɪnánŋ kóɾɔɔ, ú pãanígá ní' pũ yɛ bú khɔkhɔɾɪkhɔ wɛra.

¹⁵Mú khura yɛ bɛɛ dóonŋ wɛɾɪ, Yésú wá mamannɪbibirá sũu tó'ríyó ú yɛ kha' u yɛɛ níɾírá yóo nuná ná donŋ diimi, dé ɪbíra ma gbiriŋ bu yɛ táagírãa te'miná.

¹⁶Yésúrá sɛɛɾɪyɛ bɪ kha' hã níɾírá yóo tó kharɔ wa, dé pí thĩna hã pí di.

¹⁷Pí sɛɛɾɪyɔɔ kha' ɪbíra tóɔyɪ ná phãanɪ símúwãa' ná buri bíŋɔ múwã.

¹⁸Ú kha' pí ba hã ma sí fa.

¹⁹Mú pí hãanɔv sí sóo, ú sɛɛɾɪyɛ níɾɪɾɪ kha' pí hĩtɪ wũusírá, yɛ khɛɛ phãanɪ símúwãa' ná buri bíŋɔnɪ yɛ wúgíyá keri thu'nná yɛ thuga Yékírí kha' ú ãníke yɛ kpekire phãanɪsɪɾɪ ɪ hãa sí ú mamannɪbibiri, pírá kpíkɪra sí níɾɪra.

²⁰Níɾɪ wá bɛɛ' khɔɔ kpũni si. Pí hogi kpú' sí yɛɛɾɪ wɛɾɪ, ɪ yɛɛ si kpɔmbɪsɪ kpɔɔ ná síŋɔɔ hĩŋɛ.

²¹Ní' pí khɔɔra sɪ wɛɾɪ, khoobira yɛ ɲúmímma kĩŋ bíŋɔ ná kpársímúwãa'. Pí thũgɪ hapɪ ná bikɛɛɛbɪ yɛɛ bi bú wa.

Tí Yésú nínéni yɔ'mi wá thago weri, sí mína

(Már 6.45-52; Já 6.15-21)

22Mú si tanni, khaanná fí Yésúrá kórí ú mamannibibiri fāṅgo kha' pi khe phosikiri í khiri dákpóroo wá tó he'nná ná ma sɛɛ' nípirá khūṅ.

23Mú u yɛri nípirá khūni sóo weri, ú kǎní tátíko úkpo ke' í ná jíní Yékírí, táagírá tegi ye ú kai yêe ní úkpóra.

24Phosiki déeyéṅ-giyaama nunaṅkhanne ye mú sargira ye thukin gi weri, yɔ'miná ye kurii fāṅge bâa khi' pú.

25Duyékímpǎnná, Yésúráa ye nínéni yɔ'mi wá thagirá yêe yóo ú mamannibibi thǎná.

26Mú pi jáani ná u nínéni yɔ'mi wá thagirá weri, phǐnné khorí bi pí kha' the'ree-u. Ye mú phǎnigi kó'ri bi weri, pí súríyá.

27Tí khanná, Yésúrá sɛɛriye bi kha' hǎ pí yɛe phǐnné khorí bi ya, dé manɔ. Hǎ pí phǎni wǎ.

28Pêenná sɛɛriyɔo kha' á Tamaṅ, ná úro, u sɛɛ' ma kha' ma nínéni yɔ'miná í thee ú thǎná.

29Yésúrá kha' u baṅ. Pêenná sūuno phosikirá yêe nínéni yɔ'mi wá thagirá yêe yóo Yésú thǎná.

30Mú u jáani ná sargira ye fú' fāṅge, phǎnigé kórɔo ye mú u kókínná yêe jí' weri, ú súríyá kha' á Tamaṅ, u hǐṅ ma.

31Yésúrá wónnigá déki khaanná fí í kórɔo ye kha' péé déeri ú túnníṅhâ? U khǎa má bu kón na dé!

32Ye pí kheɛ kǎní phosikirá, sargirá nuna.

33Yésú wá mamannibi bîi ye bú phosikirá weri, pí khuusiro ú wóonná í thugɔo ye kha' Yékírí wá Bikhee-u mǐnǎṅ.

Bo'ribi wá pǎaṅámmi Jénézárétí

(Már 6.53-56)

34Pí kheɛ í ná nani Jénézárétí sirgira.

35Mú kí nípi jáani Yésúri í tuwɔo weri, pí sūni nípé ná sɛɛriye ú maráa nípiri ú bammɛ. Pí kheɛ bo'ribi wá bée' í baa bí ú thǎná.

36Pi ye jínɔoma kha' u yɛe pí pha' ú kpórgínúkpé'ri wá tónná. Nípi wá bée' pí pha'ra bú weri, pí pǎaṅáa.

Matíyé 15

Júdebi wá khāgibi wá mammí wá mína

(Már 7.1-13)

¹Ɔ khu Fáarísibi ná Yékírí wá sebtubé yaa Jerúzalém ɿ yóo Yésú thǎná ná púgɔɔ kha'

²pée déeri ye ú mamannibibirâa hasi' ɿbi khǎgɿbi wá mammɿnaa? Dé pi wêe tɿsi' yêe di ya.

³Úrá písée púgí bi tē kha' ye pée déeri ye pírá sée tí Yékírí kha'ri weri, yêe thoo pí thĩ wá mammɿnaa?

⁴Í kenj má Yékírí kha'-uma kha' *mu kpónnó' mú sii ná mú nínáa wǎa?* Ye khabɿ tē kha' *níní ú kusa'ri ú sii weresi ú nínáa, pi khuwɔɔma wǎa?*

⁵Ye pírá kha' ná níne seerye ú sii weresi ú nínáa kha' mú tí ma ye ba hǎa-u weri, hǎ-manɿ-tíma Yékírí sówo,

⁶dé háari ná u hǎa bi múnɿ tǔwǎ, nan-tiri. Ye kha' pi náa pǎtí pi séeri tí Yékírí kha'ri weri, yêe thoo pí thĩ wá mammi waa?

⁷Ye kha' pí Fáarísi damaaraníperi, Yékírí wá hǎngínnáa Ézáyí wá nuuse bí bu ná u kha'

⁸*Núugo nípira thiya' ma, tǔmá pí dǔsi déeyén-siri-máma.*

⁹*Pi jaanɿmma yêe thiya' ma, tǔmá tí nípi kha'ri weri, tíra pi mamarj nípiri ye kha' Yékírí wá khǎnne.*

Mú tǔ ni'ne' níní weri, sí míja

(Már 7.14-23)

¹⁰Tí kpǎnaa bu, Yésúrá yísi nípiri ɿ seerye bi kha' pi núunó' ɿ tu titǎnga.

¹¹Ye kha' kɿ dée má mú tǔ dóonj níní wá núgo, tíráa ni'nigoo wa, dé tée tǔ ku' ú núgírǎ weri, tíráa ni'nigoo.

¹²Mú u kǔnnɿ mú weri, ú mamannibibirá sǔu tó'ríyó ú ye seeryɔɔ kha' tu-uri dé ú seere dóonj-uma Fáarísibiraa?

¹³Ú kha' táhuri wó táhu tí má Sii ɔu ní thu'nná kaari kǎgi weri, ti ba thǎi séeɿma.

¹⁴Ye kha' pi yeɿ bi dé darapêe táa darapa. Ye ná darge táa ú darakǎni, pí bêe' ba fǎnní wáma póko.

¹⁵Pêenná kha' u buka' ɿbíri sokêe titǎngine.

¹⁶Ú kha' dá'-pínnɿma hakira tēe?

¹⁷Ye kha' pi tuu dé mú tǔ dóonj núgírǎ weri, ti yóoma dóɔgo sóo ye pí tǔmá pi yóo wúugó ná khonni sée ri yaa?

¹⁸Ye mú tǔ ku' núgírǎ weri, dóɔgo ti yaari ye tíráa ni'ne' nína;

¹⁹dé dóɔgo kǎká' písi ná níkhugi ná ɿ ku' mú khoo weresi mú hari wá kpǎnaa bu ná khobeegi ná ha'beegi ná súuri ná núnuuséerímú ná jísíhasikira ku'.

20 Ye kha' í míŋenâa ni'ne' níní, tũmá í di kaa tɪsɪ', sɪrá ni'ne' níní wã.

Ɔ támaharɪ wá khāamɪ wá mɪŋa

(Már 7.24-30)

21 Tí kpānaa bu, Yésú ná ú mamannɪbibirá yaa tí khanná ĩ yóo Tíiri ná Sídó maráará.

22 Ɔ támaharɪ ú déeri Kánáa sirgi níní werɪ, ú yaa ú maráa kpoorá baa bâa súrí yêe sɛɛ' Yésúri kha' á Tamaŋ, Davíti wá kóyo, u fɪl má bu, dé kpéréŋgbée wáarɪ má biharɪ yêe fúusírôo tákɪrsa.

23 Ye Yésúra hǎŋgírá ú wa. Ú mamannɪbibirá ba sɛerɪɔɔ kha' u sɛɛ' hanná písi dé u núsó'ma ĩbíra.

24 Ú kha' Yékírí sũŋ-uɪ-mama Ísíráyél bi bí kheɛbɪnnɪ sání bí téuri werɪ, pí tórí thã.

25 Ye hanná kai ye ba khuusiro ú wóonná ye kha' u tǎfɪŋ ma, á Tamaŋ.

26 Ú kha' si mákírá ná pi khe bikereɛbi wá dimí kpó' pí berɛmbɪ wa.

27 Hanná kha' thĩŋaa-u á Tamaŋ, ye berme wónní di dii mí ú tamanna di pũ kpókó' wera.

28 Yésúrá kha' ye! Hara, khāa-uɪ má bu kón; ye kha' si dé pǎtí u bæe wera. Biharurá pǎapáa ú waati kpoorá.

Bo'ri kónǵómbɪ wá pǎapámmɪ Galíle dákpórkénǵírá

29 Yésúrá yaa tí khanná ĩ yóo Galíle dákpórkénǵírá ĩ ná kǎní tátíko ĩ hĩtaa.

30 Ní' kónǵómbé kheɛ deɛkpoobi ná darapi ná númáaníbɪ ná tǐŋǵéeríbɪ ná bo'ri kónǵómbɪ wá póɔ ĩ yóo bí ú thǎná, ú pǎanígá bi.

31 Pǎtí nípi jǎanɪ ná númáaníbɪra ye sɛereɛ, tǐŋǵéeríbírâa ye pǎapa, deɛkpoobirâa ye nínée yêe teren, darapírâa ye jǎ werɪ, sí maaniga bi, pũ ye fuu Ísíráyél bibi wá Yékírí wá jísí nuuga.

Tí Yésú hǎanɪ khoobi kǐŋ bíŋɔɔ dii werɪ, sí mɪŋa

(Már 8.1-10)

32 Yésúrá yísɪ ú mamannɪbibiri ĩ sɛerɪye bi kha' nípǎe maŋɪnánǵ kó'ɪ ma, dé khu bísāa'nôo mé'ni ná pi ma má the' ye pi múnɛ yêe di ya; ye ma wêe bæe dé ma yeɛ pí khũŋ khũmɪge ya, dé ná mu theŋge pí ba ná naŋ na.

33 Ú mamannɪbibirá sɛerɪɔɔ kha' ye he ĩbíra jǎ diimi ɔ gbiriŋ werá í hǎ ní' pǎmáa werá dí hĩ?

34 Yésúrá pógí bi kha' phǎanɪ símúnnôu bũ? Pí kha' phǎanɪsi má'nĩŋɔ ná buritáya.

35 Ú to sɛerɪye nípirɪ kha' pi hĩtɪ fǎnũŋgírá.

³⁶Ye kheε phǎanisi má'níhɔni ná buritáyiri ĩ thuga Yékírí kha' ú ãníke, ye kpekire hǎa sí ú mamannibibiri, pírá kheε kpíkura sí nípira.

³⁷Nípi wá bée' khɔɔ kpūni si. Pí hogi kpū' sí yeeri weri, ĩ yee si kpɔmbisi má'níhɔo hĩje.

³⁸Ní' pí khɔɔra si weri, khoobira yema kĩh bíhɔ, pi thũgi hapi ná bikereebi yee bi bú wa.

³⁹Tí kpānaa bu, ú seeriye nípiri kha' pi khũh, ye kání phosikirá ĩ yóo Mágádǎ maráa bu.

Matíyé 16

Fáarisibi ná Sádísébira ye bée náma tó míní tũ buka' Yékírí wá wórgo

(Már 8.11-13; Lúk 12.54-56)

¹Mú Yésú nanni Mágádǎná weri, Fáarisibi ná Sádísébé sũu tó'riyó ú ye kha' u dé tó tǎgumasimíní ĩbé ná ĩ tu kha' ú wórgi ku'-kirma Yékírí thǎ. Pi ye bée mágɔɔma ĩ keŋ.

²Ú seeriye bi kha' [waati ú khura dóommíná weri, ná yékíhɔnna sǎŋi, pí kha' yɔgírǎ ba baŋ na,

³ye ná dũge yékíré pūnĩngi ná yékíhɔnna te', pí kha' yɔgira ba bamma fɛera. Ye kha' mú pi déeri yêe tu yɔgi wá mí írí ye pí wónnĩ tu weri wá mí wá títǎŋgírí waa?]

⁴Ye kha' weri wá nípi pũ-birma, ye kheεbure ha' pũ hǎniŋ wera. Pi beema dé pi ná tǎgumasimí tũ buka' Yékírí wá wórgi, ye pí ba ná tó tǎgumasimíní ĩ kpé' pú wa ná ki dée má Yékírí wá hĩŋgínnǎa Jónási wá tí tanna weri wa. Tí kpānaa bu, ú taraa ye sée bi.

Fáarisibi ná Sádísébi wá mamammuna ma pǎtí thǎhurbure wera

(Már 8.14-21)

⁵Mú ú ná ú mamannibibira ye sagammúná dé pi yóo dákpóroo wá tó he'nná weri, mamannibibirǎ phaa kaa kheε phǎani.

⁶Yésúrá seeriye kpínnígá bi kha' pi kɔrsiŋ pí wísi Fáarisibi ná Sádísébi wá thǎhurburǎ.

⁷Mú ú mamannibibi núuni si weri, pí seeriye pí tónni kha' pǎtí ĩbíra mú kheε phǎani na weri, tírá yeeri ú kũni mú.

⁸Mú u tuuri pí kákásiri weri, ú kha' pée déeri pũ seereε mé'naa? Ye kha' pǎtí pi mú khǎa má bu kóŋ na weri, tírá yeeri pí kha' pǎtí ĩbíra mú kheε phǎani na, tírá yeeri má kũni mú.

⁹Yε kha' dé háari ná fεε pi tuu kpoori thon naa? Pháani símúwáa' sí ma háani khoobi kĩŋ bíŋɔ ná kpársímúwáa'ná khoo kpūni si ná kpú' sí pi ho'ri yee kpombi pámaana hĩi weri, pha-biri-símaa?

¹⁰Bá pháani má'nĩŋɔ sí ma háani khoobi kĩŋ bíŋɔná khoo kpūni si ná kpú' sí pi ho'ri yee kpombi pámaana hĩi weri, pha-biri-símaa?

¹¹Tó mí maní wá mĩŋe ma ye sεε' pi, tūmá kɪ dée má pháani mĩŋe na. Ye kha' péé déeri ye pi wórɔɔ tuu si yaa? Ye kha' tẽ kha' pi korsiŋ pí wísi Fáarisibi ná Sádísébi wá thāhriburá.

¹²Tí pánná pi tuuri dé u ye wêe sεε' pi thāhribu ú pi yee pháaniná weri, ú mú na, dé u ye sεε'-puma kha' pi korsiŋ pí wísi Fáarisibi ná Sádísébi wá mamammíná.

Yésúrá déeri Yékírí wá Sakhanínna

(Már 8.27-30; Lúk 9.18-21)

¹³Yésú ná ú mamannibibirá kheε yóo Sézáaré Filípi maráará. Mú pi nanní ní ú púgí bi kha' ma kpoo nípi kha'ri Níthĩna'bii déerii?

¹⁴Pí kha' pórɔa kũmma kha' úrá déeri Já Batísira, pórɔa kũŋ kha' Élíi-u, pórɔa kũŋ kha' Jérémií-u werési o Yékírí wá hĩŋgínnaa ɔɔ-u.

¹⁵Ye Yésúrá púgí bi kha' ná píre, maa ma déerii?

¹⁶Símó Pêenná kha' dé-uma Yékírí wá Sakhaníní ye dée tẽ thakoo Yékírí wá Bikhee.

¹⁷Yésúrá sεeryɔɔ kha' kɪri-uri Símó, Jónási wá bikhee, dé kɪ dée má níthĩnigé buka'ruu sí ya, dé má Sii ũu ní thu'nná weri, úrá buka'ruu sí.

¹⁸Ye kha' ma sεeryɔɔma kha' úráa Pêenna; ye kí ke'rigurá ma ba píŋgín má nípiri í hã bi fāŋgi pí yóo wórɔɔ Yékírí wá khũnná ye huuminá ba wónnɪ dé bi míni wã.

¹⁹Ye kha' ma ba háa-uma thu'ri sirgi wá konegibiine, tí u ba fɔ' fa fānɪŋgurá, ti ba fɔ' níma thu'nná, ye tí u ba fárú fa fānɪŋgurá weri, ti ba fárú níma thu'nná.

²⁰Ye sεerye ú mamannibibiri kha' hã pí sεε' níní kha' maná déeri Sakhanínni wã.

Tí Yésú sεε'ri ú humi ná ú yamí wá míi wera

(Már 8.31-9.1; Lúk 9.22-27)

²¹Í kórí gi ú waatrá, ú kókírɔ í ságí yêe sεε' ú mamannibibiri kha' fɔ má yóo Jerúzaléminá, Júdebi wá khokhāgibi ná Yékírí wá thogunníkhāgibi ná ú sebitubirá fúusín ma kónŋ yé yεe pí khu ma ye khu bísāa' khurá má ya.

²²Pêenná yísi í kuso ú ke' í kheɔɔ sí deso ye sεeryɔɔ kha' á Tamaŋ, Yékíre hĩŋɔ sí; sí ba dé kũuŋ na.

²³Ye Yésúrá fígí sɛɛɾyɔɔ kha' u tanní sũu má the' Sutāna, dé u bée yee-mama burso. Ye kha' u wêe káká' pātí Yékínna káká' wa, dé níthĩna' kákásêe ú.

²⁴Ye sɛɛɾyɛ ú mamannibibiri kha' ná nínɛ bée dé má mamannibii, u kai ú wánni yé kpónj ú ní'batábɔki kí thoo ma,

²⁵dé wée ûu tũj ú thagi, u ba búńí-gí-buma, ye wée ûu ba nii ú thagi í dɛɛ má bu, úrâa ba bu gi.

²⁶Ye kha' ná nínɛ buu dunijãa bée' ye búńáa ú thakoogo, ònni thũnũ bôu? Bá pée mínɛ níthĩnigɛ wónni khe í pénghínj tí ú thakoogoo?

²⁷Ye kha' Níthĩna'biira ba bamma ú Sii sáuvɔ ná ú minigubine í ba taa bée' í mákínj pí mídéɛnpine.

²⁸Ye kha' ma sɛɛ'-pɪma kha' ní' pí pĩnni mé'ni wɛɾi, póɔrá ba hu kaa já Níthĩna'biiri ná u khe ú igrɪ wa.

Matíyɛ 17

Tí Yékírí buka'ɾi Yésú wá sáuvɔ ú mamannibibiri wɛɾi, sí mĩja

(Már 9.2-13; Lúk 9.28-36)

¹Tí kpānaa bu, mú ti buuri khubi má'níkpo wɛɾi, Yésúrá kheɛ Péɛɾi ná Jáki ná ú khĩnu Já í kání bí kó tátí' sũnigɔ kɛ'.

²Mú pi kánni ní Yésúrá fíkírá pí wóɔnná; ú wóɔnnāa yínghínj pātí khura yínghínj wɛɾi, ye ú táyeensirāa yínghínj yêe fũ phiphɪ.

³Pí kha' pi kenj í jáa Moyízi ná Élí ná pi sɛɛɾɛɛ Yésúvɔ.

⁴Pêenná sɛɛɾyɛ Yésúri kha' á Tamaŋ, ĩbi bammi kháterá kɪɾi-bɪɾi; ye kha' ná u khɔɔ', má ba' gbata bísāa' kháterá: úrí úkpo, Moyízi úkpo, Élí úkpo.

⁵Mú u ye sɛɛɾɛɛrá wɛɾi, tátũní yínghínghé ba kaa bi, ye ɔ sɛɛɾɛɛ kuso ní tátũnígírá kha' úwɛrá déeri má Bikhee ûu má dógírá wɛra. Ú mú nuuni má tákɪrsa; pi kí nú tí u kha' wɛra.

⁶Mú Yésú wá mamannibibi núuni si wɛɾi, phānigé kórí bi ná taraa pí wāa sigenj.

⁷Yésúrá sũu tó'riyɔ bí ye phagi bí bu kha' pi ya, hã pí phāni wã.

⁸Pí yaariga keri, pi jáa níní ná Yésú úkpɔra múwã.

⁹Mú pi yaara tátíkírá yêe sũj wɛɾi, Yésúrá sɛɛɾyɛ bi kha' ná Níthĩna'biira yaa huuminá wã, hã pí sɛɛ' tí pi jáani wɛɾi, níné nú si ya.

¹⁰Ú mamannibibirá púgɔɔ kha' ye pée déeri Yékírí wá sebituburá kha' Élírá mákínná ná u khurú banj Yékírí wá Sakhanínnāa?

11Ú kha' thĩnaa-u, pātí pi kũnni weri, múnnáa-u. Mákín-turi ná Élíraa banní ba hafu míni wá bée' í saa-í kharo.

12Ye mana sɛɛ'-pɪma kha' Élí ban-uma sóo ye pi tuwɔɔ wa; pí fũúsíɔɔ pātí pi kharo'. Ye kha' múnnáa pi ba fũúsíng Níthĩna'biiri tẽ.

13Tí pánná ú mamannibibi tuuri dé Já Batísi wá míne u ye sɛɛ' pi.

ɔ bikhoo'i wá kpéréngbée wá nímmi wá mija

(Már 9.14-29; Lúk 9.37-43a)

14Mú pi yóori ná nani nípi wá khanná weri, ɔ wáyé yóo ná khuusiro Yésú wá wóɔnná

15ye sɛɛɪyɔɔ kha', Níkhāga, u fũ má biirá, dé bo' wáansɛɛ ú, ũu fũúsíng kón, dé u mana'ma wáame naagi ná yo'mo.

16Ye kha' yóo-man-úma ú mamannibibi thāná, ye pi wórɔɔ páanígɔɔ wa.

17Yésúrá kha' pí weri wá nípi pí-birma ye pi wêe khāa Yékínná wā. Pāa ímún ma ba súnní pá' í hĩti bí tɛɛ? Ye kha' pi khe bí ban ú fa, má thāná.

18Pí kheɛ yóo ú, Yésúrá dúráa kpéréngbéeri ú kuso ye sɛɛ bikhoo'ira. Ú páanāa khaanná fí.

19Ú mamannibibirá ná púɔɔ pí tónni kha' péɛ déeri ye ĩbíra wórɔɔ níni kpéréngbéeri waa?

20Ú sɛɛɪye bi kha' pātí pi mú khāa Yékínná kón na weri, tíra yeɪ. Ye kha' ma sɛɛ'-pɪma kha' háari ná pi khāa Yékínná kíri' yɔɔbíyɔ ye sɛɛɪye tátíkɛri kha' kí ya kí khanná ná wá foní, ná kí ya-fímá ná wá ní; dé pí ba dé míni kpũj na.

[**21**Ye kha' níné wónní níng kpéréngbée wée hũngiri wa ná kí déɛ má kó'-urma sũj ye jíní Yékíri wa.]

Tí Yésú písénni yêe sɛɛ' ú humi ná ú yamí wá mú wera

(Már 9.30-32; Lúk 9.43b-45)

22ɔ khu mú Yésú ná ú mamannibibi píngínná Galíle maráará weri, ú sɛɛɪye bi kha' pi ba hāana'ma Níthĩna'biiri nípirá kórɔɔ

23ĩ khuwɔɔ ye ú ya khu bísāa' khurá. Mú pi núuni si weri, tí dóoró bi tákɪrsa.

Yékínthiya'duki wá dāmpho wá taamí wá mija

24Mú Yésú ná ú mamannibibi nanní Kápérnāwúminá, ní' pũ ye hĩj Yékínthiya'duki wá dāmphori weri, pí súu tó'ríyó Pêennɔ ĩ púɔɔ kha' pí níkhāgaara khon Yékínthiya'duki wá dāmphori cōɔ?

25Ú kha' iíyo u khoroo. Mú u kũnni mú, ú kheɛ dóoró dukirá. Ú dóomme, ná Yésúra púɔɔ kha' Símó, ná úɔ, pũnné mákínni ná pi khon dāmpho werɛsi tigi'í ĩ hā dunija ibraa? Pí thĩ wá bibire bāa bá ní' mabɛɛ?

26Pêenná kha' ní' mabɛ. Yésúrá kha' ná múnnáa-u, biibirá khon na.

²⁷Ye kha' mú kɪ déeri má ɪbíra wêe bɛɛ dé ɪbíra dóon bi ya wɛɪ, ʊ yóo ná hĩɲ dugurenj dákporóorá. Buroo ú ʊ khɪɪɪ kórí, ú yáayɪ ú nógɪɪ dé ʊ ba ná bú tigi' ɪi nanj ɪ khonj má ná ú dāmphori wɛɪ, ú khé ná khoroo.

Matíyé 18

Mâa ba bu kpórsi pórâa?

(Már 9.33-37; Lúk 9.46-48)

¹Ú waati kpoorá Yésú wá mamannɪbibirá súu tó'ríyó ú ɪ pógoo kha' ye mâa ba bu kpórsi pórâa ní thu'ɪ igrâa?

²Ú yɪsɪ ɔ bii ɪ saa-ʊ pí sɔgombirâ

³Ye kha' ma sɛɛ'-pɪma kha' ná pɪ fɪkírâ ɪ hĩtaa má bikɛɛɛɛɛ ya, pí nijé ba hĩti bú thu'ɪ igrâ kũuɲ na.

⁴Ye tírá yɛɪ níni wó níni ʊu ba dé ú wɪsɪ má ʊ míni wã pãtí bii wɛɛ wɛɪ, úrâa ba bu kpórsi pórâa ní thu'ɪ igrâ.

⁵Ye kha' níni wó níni ʊu ba kó' bii kɔkɪɪ pãtí bii wɛɛ wɛɪ, ɪ dɛɛ má bu, má thĩna ʊ kó'ɪ kókɪra.

ɪ kɔrsɪɲ mú tɪ yee níni burso wɛɪ

(Már 9.42-48; Lúk 17.1-2)

⁶Ye ná níne kha' ma yɛɛ bikɛɛɛɛɛ bí khãanɪ má bu wɛɪ, pí ɔɔ buri, ná pɪ fógoo nánj kpakpakɛ págíyó ɪ hĩnoo sóbíyɔkɔ ú jígí ɪ júbɔ huu, tíra tanní pãa ú bu.

⁷Tɪ ba pí dunɪnanípírâ ɪ dɛɛ mú tɪ ba yɛɛ nípírâ buri wɛɪ, dé í ba dá' pú wa; ye tárí ʊu ba dé sãɲɲɪ wɛɪ, ú wásírâa ba pí.

⁸Ná mú déki wɛrésɪ mú dɛgêɛ ba yee mu burso, mú kpa'rí sɛɛ gɪ déeyénj, dé ná mu buu thakoo mɪjánɲɲɪ yêɛ dékpúɲɲɪ wɛrésɪ dɛɛkpúnne, tɪ pãa tí mu hĩti dé' sɪɲɔɔ wɛrésɪ dɛɛ sɪɲɔɔ ye pí hĩɲ mu na kaapíɲénjɔ wɛɪ.

⁹Ye ná mú yíbírêɛ ba yee mu burso, mú kugú sɛɛ ɪ déeyénj, dé ná mu buu thakoo mɪjánɲɲɪ yêɛ yíbɪkpooɛ, tɪ pãa tí mu hĩti yíbí íɲɔɔ ye pí hĩɲ mu fúusínnagɔ wɛɪ.

Sánâa ú bunna wɛɪ, ú mɪɲa

(Lúk 15.3-7)

¹⁰Ye kha' pɪ kɔrsɪɲ hã pí tegɛɛ bikɛɛɛɛɛ ɔɔ bu wa, dé ma sɛɛ'-pɪma kha' pí mɪnɪɲɪbɪra níma thu'nnâ má Sii ʊu ní thu'nnâ wɛɪ, ú wóɔnnâ waati wá bɛɛ';

[¹¹dé Níthĩna'bii ban-urma dé ʊ kenj ní' pí téuri wɛɪ, ɪ hĩɲ bɪ.]

¹²Ye kha' ná píɛ, ná níne sánɪbɪ digbéemúwãa'no, ye úkpóo buroo, dé ú jínné' digbéemúwãaɲkhonni tátíkírâ, yé ná wêe ú bunni wɛɪ waa? ɪ kenj má ʊ ná wéyɔɔma wãa?

¹³Ye ná u náa-u, ma sɛɛ'-pɪma kha' u kpánnéema ú múná ǐ tari digbéemúwǎaŋkɔŋ ōu mí buroo wa wera.

¹⁴Múnnáa sɪɛ, pí Sii ōu ní thu'nná weri, u wɛɛ bɛɛ dé bikɛɛɛbɛɛ ɔɔ téu wa.

Ná Yékírí wá níne dée mu mípúna

¹⁵Ná Yékírí wá níne dée mu mípúni, mú yóo ná sɛɛɪɔɔ mú ná úrí ǐŋɔ kha' tí u déeri weri, ti kiraa wa. Ná u pí mú sɛɛɛɪ, si wónní dé sǎŋgi mú híŋɔ, ú bú téu wa.

¹⁶Ye ná u pí ya, mú khe níni úkpo werɛsi ní' píŋɔ ǐ kpé' mú wíɔ, sí dé sǎŋgi sɛɛrí bíŋɔ werɛsi písǎa' hĩti fí ye sɛɛɛɛrá sɛɛ' pǎtí Yékírí wá sɛbi kha'ri wera.

¹⁷Ye ná u pí pí sɛɛɛɪ tɛ ja, mú sɛɛ' sí Yékírí wá nípi wá pócɔ, pí náa-u; ná u kha' má híŋ pí wásɪ tɛ ja, mú kheɔɔ má dǎmɔhínnáa ná támaa-u.

¹⁸Ye kha' ma sɛɛ'-pɪma kha' tí pi fó'ri fa fǎnɪŋɪrá weri, ti ba fó'-níma thu'nná; tí pi fǎríri fa fǎnɪŋɪrá weri, ti ba fǎrí-níma thu'nná.

¹⁹Ye kha' ma sɛɛ'-pɪma tɛ kha' pí ɔɔɔɔmbɪrá ná ní' píŋɔɔ bɛɪ tí bu fa fǎnɪŋɪrá ǐ níni má Sii ōu ní thu'nná weri, míni wó míni, u ba dé hǎ-bi-tíma;

²⁰dé khaa tí ní' píŋɔ werɛsi ní' písǎa' píŋgínni má nísigírá weri, ma búma pí ɔɔɔɔmbɪrá.

ǐ sɛɛ hǎ tí kǎmba

²¹Pɛɛnná súu tó'ríyó Yésúno ǐ púɔɔ kha' á Tamaŋ, ná má Yékírí wá níkǎne dée ma mípúni, pǎa ímúŋ ma sɛɛ hǎa-u tũ? ǐ sɛɛ hǎa-u tí ǐ ná naŋ pǎaŋi má'níŋɔ bǎa?

²²Yésúrá kha' pǎaŋi má'níŋɔ wǎ, dé ma sɛɛɪɔɔma kha' u sɛɛ hǎa-u-tíma ǐ ná naŋ pǎaŋi digbéesǎa' ná kpɔɔgi wá khayi má'níŋɔ.

Sūmdébii ú kairi kha' má sɛɛ hǎ tí má kǎnni wǎ weri, ú míŋa

²³Tóɔ yeɪ má kũni múwǎ, dé thu'ri ŋi kheɛbiŋ-gurma pǎtí ɔ u yí'rá ú sūmdébibi kha' pi buka' ma pǎtí pi déegéeri má tigi'ine yóo wera.

²⁴Waati ú u kókínni weri, pí baa ú sūmdébii wá ɔɔɔɔ, ōu ye ú míge; ú mígira yema mílíyómbi tókpǎŋ.

²⁵Mú u ye míne yɛɛ taa gi ya weri, ú tamanná kha' pi khe ú ná ú harɪ ná ú bibi ǐ donɔŋ bi tíkíŋ ná ú mípi wá bɛɛ' ǐ taa mígira.

²⁶Sūmdébiirá wǎa hurse tamǎaŋ wóɔnná ye kha' u keŋ ú thĩ dé ma ba taa kí bɛɛ'.

²⁷Ú maŋinán kóɔɔ, ú kéyɔɔ í ye sɛɛ ú tara.

²⁸Mú u kheeri yêe yóo weri, ú kpíngírà ú sūmdébi kǎni wá ɔɔɔ ɔu ye ú míge, ú yaa ú dógínsírà kha' u taa má tigi'ye. Ú míu gíu ye ú weri, kɪ ye namma khuɓi digbéemúwǎa' taasa.

²⁹Ú kǎnná wǎa hurse ú the'rá ye jínɔɔ kha' u ken ú thĩ dé ma ba taa gi.

³⁰Ye ú kai ye ná págɔɔ karsó bu, ye kha' fɔ́ ú taa mugiri sóo yé ku'.

³¹Mú ú sūmdébi kǎmbi jǎani si weri, tí dóoró bi ná taraa, pí ná thoo sí bēe'no pí tamanna.

³²Tamanná yee pí ná yísi baa ú, ú kha' sūmdébi píjǎa weri, pǎtí u jínǎa ma, tírá yeeera má kéyɔɔ ú mígi wá bēe'no;

³³ye kha' úrá yé wónnǐ mapɪnaŋ ú kǎnná pǎtí manɪ mapɪnanni úrí bu waa?

³⁴Ye pǎtí jámísi yaara tamanno weri, ú hǎa ú karsóduteɛribiri dé pi kí fúusírɔɔ fɔ́ ú taa kí bēe'.

³⁵Mú Yésú ɔɔ'ri ɔɔkiri sóo weri, ú kha' ná pí bēe' úkpo úkpoo wēe sée yêe hǎ tí kǎmbi pí dógi wá bēe'no wǎ, pǎtí u déeri ú sūmdébiiri weri, múnnáa má Sii ɔu ní thu'nná weri, u ba dé bi.

Matiyé 19

Yanɔkpikɪŋgi wá mǐna

(Már 10.1-12)

¹Mú Yésú sɛɛ'ri ísɛɛ bēe' sóo weri, ú yaa Galíle maráará ĩ yóo Júde maráa ɔu dágǎa ú pi yí' Júrdɛ́ weri, ú tó he'nná.

²Ní' kónɔgómbe thowoo ní ú pǎanígá bo'ribira.

³Mú Fáarísibira ye bēe má' Yésúri ĩ ken weri, pí púgɔɔ kha' níthĩngɛ khĩnne ĩ sée ú harɪ háari tũ tũnní mínaa?

⁴Yésúrá kha' pi karmaa Yékírí wá seɓiri waa? Í ken má kha'-urma kha' Yékírí *khon-uma kho* ná harɪ dunjǎa kókírɔɔrá waa?

⁵Ye kha' *tírá yeeri khoora sée* ú sii ná ú níjǎa yé máa ú hanná pí dé níní úkpo.

⁶Tí pǎnná, pí dé ní' píjɔ tũwǎ, dé pi déma níní úkpo. Tírá yeeri mú tí Yékírí tíkínni weri, hǎ níné yé kpikinnɪ ja.

⁷Mú u kũnni mú weri, Fáarísibirá púgɔɔ kha' ye pée déeri Moyízirá kha' ná níne kha' u sée ú harɪ, ú tĩ' yanɔkpikɪnseɓí hǎa-u yé séyɔɔ?

⁸Yésúrá kha' pí núkpínísírà yeeri Moyízirá hǎa bi khĩnni dé pi sée pí hapira; tũmá dunjǎa kókírɔɔrá, si ye múnnáa wǎ.

⁹Ye kha' mana sɛɛ'-puma kha' níní ú séeri ú harɪ ná kɪ dée má hǎniŋ-uma wǎ, ye yee ɔɔ, ú tárí ku'-uma ú harɪ wá kpǎnaa bu.

10Ú mamannibibirá kha' ná múnnáa ha'yeegire, mú hĩti khisase ti páa.

11Yésúrá sɛɛɾɪye bi kha' nípi wá bɛɛ' wónnɪ pí sɛɛɾe wɛɾi wa, dé pí Yékírí hãanɪ kí wórgɪne wɛɾi, píráa wónnɪ píyɔɔ;

12dé pɔɔ hũnni mú, pí wónnɪ khe harɪ wa, pɔɔrâa bú, pí nípi déeri sãŋgi pí khosirá dábi bú, pí wónnɪ khe harɪ wa, pɔɔrâa bú tɛ, pí dɛɛɾi thu'ɾi ɪgi wá mɪŋɔ ye kai hakhegra. Ye kha' níní ũu wónnɪ pí ú sɛɛɾɪ, ɔ píyɔɔ.

Tí Yésú yeeri bikɛɛɛbi dɔwaabí wɛɾi, sí mɪŋa

(Már 10.13-16; Lúk 18.15-17)

13Tí kpānaa bu, nípe kheɛ bikɛɛɛbi baa Yésú thāná dé ɔ du' pi dési yé nɪŋ Yékírí hã bi, ye ú mamannibibirá kheɛ bi sí dɛsɔ.

14Ye Yésúrá kha' pi yɛɛ bikɛɛɛbirá ban má thāná, hã pí nɪŋ bi ya, dé ní' pũ pãtí bikɛɛɛɛɛ wɛɾi, pí nɪŋɛ ba hĩti bú thu'ɾi ɪgrá,

15ye dugi bi dési ye níní Yékírí hãa bi ye yóo kó kɛŋɔ.

Henkhoo wá mɪŋa

(Már 10.17-31; Lúk 18.18-30)

16Ŭ nákbomé sũu tó'ríyó Yésúno ye púɔɔ kha' Níkhāgaa, tũnní mí kɪnne ma wónnɪ dé yé bu thakoo mɪŋánɪ gũ kaa sóo wɛraa?

17Yésúrá kha' péɛ déeri ũu pú' ma kɪnnɪ wá mɪŋɔɔ? Ye kha' ná Yékírí úkpo múwã, ní' kɪraa bú wa; dé ná ɔ bɛɛ thakoo mɪŋánɪgi, ɔ kí dé tí Yékírí kha'ɾi wɛra.

18Nákbominá púɔɔ kha' tíráa tũnnaa? Yésúrá sɛɛɾɪyɔɔ kha' Yékírí kha'ɾi kha' hã mú khu níní wã, hã mú ku' mú harɪ wɛrésɪ mú khoo wá kpānaa bu wa, hã mú tũnní hã níní wã, hã mú sú wa,

19yé kí kpónnó' mú sii ná mú nɪŋáa yé funɪ mú kãni pãtí mu funni mú thĩ wɛra.

20Nákbominá kha' dé-manɪ sí bɛɛ', ye kha' péɛ yeɛɾi má tɛɛ?

21Yésúrá kha' ná ɔ bɛɛ dé ɔ kó' Yékírí wá khũnná nan hã sɔnnú hĩti bú wa, ú ná donɪŋ mɪ ũu wɛɾi, í khe í tigi'iri í hã í pɔɔríbi yé ba thoo ma, dé ɔ ba bu kɪrgi ní thu'nná.

22Mú nákbomi núuni si wɛɾi, ú kpãgi wɔɔnnɪ ye kheɛ taraa, pébu, ɔ yɛma mɪŋɛ tákɪrsa.

23Yésúrá tɔ sɛɛɾɪye ú mamannibibri kha' ma sɛɛ'-pɪma kha' níní ũu hense wɛɾi, si kpíní tí ú nɪŋe hĩti bú thu'ɾi ɪgrá wɛra.

24Ye kha' ma sɛɛ'-pɪma tɛ kha' ɲugumɪŋ wá dóommi mísĩntánnɔ, thɔɔ-sínni ĩ taraa níní ũu hense wɛɾi, tí ú nɪŋe hĩti bú Yékírí wá ɪgrá wɛra.

25Mú Yésú wá mamannibibi núuni si wɛɾi, sí maanɪga bi ná taraa pí kha' ná si múnnáa, mâa wónnɪ bu hĩmmaa?

²⁶Yésúrá keri bi ye kha' níthĩnapĩ thāná sɪ kpūnní dé, tũmá Yékíré kpūñ mĩni wā.

²⁷Pêenná kha' sée-ĩbínni mĩni wá bée' ye thowoo ye pé ĩbíra ba buu?

²⁸Yésúrá kha' ma sɛɛ'-pɪma kha' ná Níthĩna'biira ba hĩtaa ú ɪthakho' kĩ sáuno, dunija fũmɪ wá waatrá, pí bí thooruu wɛrɪ, pɪ ba hĩtuma tẽ ɪthakhosi kpoo ná síno bu ɪ̃ thu Ísíráyél thĩjini kpoo ná ɪnoa.

²⁹Ye kha' níní wó níní ũu ba dɛɛ má mĩno yé sée ú dusi ba', ú máníkobi ba', ú khĩnɪbɪ ba', ú máhapi ba', ú khĩharɪbɪ ba', ú sii ba', ú nínáa ba', ú bibi ba', ú khāmarsɪ ba', u ba buma í khayɪ digbéemúwāa' yé bu tẽ thakoo mĩnánj gũ kaa sóo wera.

³⁰Ye kha' kóngómbɛ bú ĩ dée wóori nípi yé ba dé phirganj nípa; ye kóngómbɛé bú tẽ ĩ dée phirganj nípi yé ba dé wóori nípa.

Matíyɛ 20

Sɔ' kũ sɛɛ' nutárkho ná ú sũmdébibi wá mĩna

¹Ye kha' thu'rɪ ɪgi khɛɛbɪj-gɪrma pātɪ ɔ nutárkho ku'ra kó pũnínj thuthuki dé u ná bɛɛ sũmdébibi, pí ná déegée ú khāmargo.

²Mú u náani ná buu pɔɔ pí bɛrɪ khu úkpo dénáari úkpo wɛrɪ, ú yɛɛ pí yóo khāmargírá.

³Mú khu nanni sũnhũnonj wɛrɪ, ú kuso tẽ ná jáa pɔɔ ná pɪ hĩtaa pĩngínkpáigírá phājɪ kaa dé mĩna.

⁴Ú sɛɛrɪyɛ bírí tẽ kha' pɪ yóo má khāmargírá ná déegée ye má ba hã bɪ tí pɪ mákínni ná pɪ bu wera.

⁵Pí yówo. Mú khu nanni thaagi wɛrɪ, ú kuso ná jáa pɔɔ, ú sɛɛrɪyɛ bírí tẽ tí tábi kpoonɛ; ĩ yaa waati ú khu kpɔɔrɪ ĩ dée sũnínkhu wɛrɪ, ná jáa pɔɔ, ú sɛɛrɪyɛ bírí tẽ tí tábi kpoonɛ.

⁶Mú khu sũnni mákírá mú wɛrɪ, ú kuso tẽ ná jáa pɔɔ pĩngínkpáigírá ná pɪ hĩtaa. Ú púgí bɪ kha' pée déeri pí hĩtaa khu barámpínj phājɪ kaa déegêe?

⁷Pí sɛɛrɪyɔɔ kha' nínɛ khɛɛ ĩbírí sũmɪno wā, tírá yɛrɪ. Ú sɛɛrɪyɛ bírí tẽ kha' pɪ yóo má khāmargírá ná déegée.

⁸Waati ú khura ye dóommíná wɛrɪ, ú sɛɛrɪyɛ ú míkɔrsɪnnaani kha' u yí sũmdébibiri ĩ̃ taa bɪ. Ye kha' u kókínj pí phɪra'rɪ baa sũmɪnná wɛrɪ, ĩ̃ ná nanj pí khɪrɪrɪ baa wera.

⁹Sũmdébi bí u phɪra'ra khɛɛ tí khu sũnna mákírá mú wɛrɪ, mú pɪ banni, ú hãa pí bée' dénáari úkpo úkpo.

10 Waati ú pi nanni dúgú wábiru weri, pírá kenj má ìbíra ba bú taru-múma ye ú hãa pí bée' dénáari úkpo úkpo tẽ.

11 Pí hĩnee yêe wũugín nũtárkhoodá

12 kha' ípe bí banni ba déegíyé léeri úkpo kayu, ú hãa ìbi ná píri mágíri mágíri ye hakira ná déegée-ìbínnima khu barámpín, khurá thogi ìbíra.

13 Ú sɛɛɪye pí ɔɔ kha' mása, ma wáa ú bu wa; í kenj má dénáari úkpo ìbíri benna waa?

14 Ye kha' u khe ú tigi'i í taru, dé maná khɔɔ'ru hãa ú ná ú phura'ru baa weri, nú kpoogo.

15 Ye kha' bá ma khĩnne yêe wónnín dé má míjini pátí ma khɔɔ' wa baa? Bá dɔɔkpóoré kó'ruu í dɛɛ pátí ma déeri póori míkuru weraa?

16 Mú Yésú ɔɔ'ru ɔkɛri sóo weri, ú kha' múnnáa sɪɛ, phirganj nípiráa ba dé wóori nípiri ye wóori nípirá dé phirganj nípira.

Tí Yésú písénni yêe sɛɛ' ú humi ná ú yamɪ wá mí tẽ wera

(Már 10.32-34; Lúk 18.31-34)

17 Mú Yésúra ye yóomíná Jerúzalémíná weri, ú yísi ú mamannibibi kpɔɔ ná píjɔ wá tónni í sɛɛɪye bi kha'

18 ìbíra yóoma Jerúzalém. Kha' nínáa pi ba ná hãana' Níthĩna'biiri Yékírí wá thogunníkhāgibi ná ú sɛbitubirá kóɔɔ í thiyɔɔ yé kha' pi khuwɔɔ

19 yé tũmá pi hã ú támabirá mánɔɔ yé khɪɔɔ thĩnne. Ná pi khɪɔɔ sóo pí bagɔɔ ní'batábɔkɔ ú hu; ye khu bísāa' khurá ú ya huuminá.

Nínj tí Zébédé wá bikhebi jínni Yésúri wera

(Már 10.35-45)

20 Mú Yésú kōnni mú weri, ú mamannibi bíjɔ bí pi ye yí' Zébédé wá bikhebi weri, pí sũu tó'ríyó ú ye pí nínáana' khuusiro dé ma jínɔɔ tó mína.

21 Yésúra púgɔɔ kha' pé u bɛɛ? Ú kha' ná u ba khɛɛ ú ɪgɪɪ, má bikhebe bíjɔ bì mé'ni weri, ú yɛɛ ɔɔrá hĩti ú dé' dɪŋgírá ye ɔɔrá hĩti ú dé' mɪŋgírá.

22 Yésúra kha' pi tuu mí tí pi jínj na; ye kha' pi ba wónnín tɛɛ thɔɔra ú ma ba thɔɔra weraa? Pí kha' iiyo, ìbíra ba wóɔ.

23 Ú kha' pi ba thɔɔra pátí mana ba thɔɔra weri sá, dé tí u kha'ru ɔɔra hĩti má dé' dɪŋgírá ye ɔɔrá hĩti má dé' mɪŋgírá weri, má thāa si ba ku' wa, dé tári bí má Sii hafuri saa í hĩtanjhayɪne weri, píra u ba hã í.

24 Mú pó mamannibibi kpɔɔgi núuni si weri, pí jámísé yaa pí kãj bíjɔná.

25 Yésúra yísi sɛɛɪye bi kha' tu-biri dé ní' pí déeri dunijanípi wá níkhāgibiri weri, pi fũusímma pí nípira; ye ní' kpórbíraa di pí wági pí nípirá.

²⁶Ye kha' pí thã úrí, sí ba hĩti múnnaa wã, dé tárú òu bæe dé u bu kpórsi pí sɔgɔmbirá wɛrɪ, úrá yɛɛrɪ mákírá ná u dé pí sũmdébiiri

²⁷ye òu bæe níkhāgɪsɪ pí sɔgɔmbirá wɛrɪ, úrá dé pí donna.

²⁸Ye kha' múnnaa sɪɛ, Níthĩna'biira baa dé pí ba dé sũmɪnɪ hãa-u wã, dé ban-urma dé u ba dé nípi wá sũmdébii yé pɛngín ú thakoogi ɪ hĩj kóngómbɔ.

Dara' píjɔ wá pãanãmmi Jériró

(Már 10.46-52; Lúk 18.35-43)

²⁹Mú Yésú ná ú mamannibibira ye yóomíná Jerúzalémíná ɪ ná nanɪ Jérirórá ɪ dóoró nuna yêe ku' wɛrɪ, ní' kóngómbêe ye thowoo;

³⁰ĩ hakira ná dara' píjɔ hĩtanna khĩngéenná. Mú pí núuni Yésú wá tarmɪnɪ wɛrɪ, pí súrɪyá kha' á Tamaɲ, Davíti wá kóyo, u fĩ ɪbírí bu.

³¹Nípírâa ye dúkín bi kha' pí phii pí núsa, ye pí haɸɪya súrɪyá kha' á Tamaɲ, Davíti wá kóyo, u fĩ ɪbírí bu.

³²Yésúrá nuna ye yísɪ púgí bi kha' pé pí bæe dé ma dêe?

³³Pí kha' á Tamaɲ, u págú ɪbi yíbíiri ɪbé já.

³⁴Pí maɲɪnán kórí Yésúri, ú phagi pí yíbíirá, pí jáa khaanná fĩ ye yaa yêe thowoo.

Matíyé 21

Yésú wá ɪthadóommi Jerúzalémíná

(Már 11.1-11; Lúk 19.28-40; Já 12.12-19)

¹Pí khɛɛ yóo ná nanɪ tátí' kí pí yí' Ólívíyékhamargɪ kũ Bétífájé wá the' wɛra. Pí ye déeyée Jerúzalémínó wã. Mú pí nannɪ fĩ, Yésúrá sũnɪ ú mamannibi bíjɔ

²kha' pí yóo nu ɪ pí wóonná wɛrɪ, dé pí namme ná pí já kãngogi níjãa fógón ná ú biye; pí fárú banní ba hã ma bí.

³Ye ná níne khabɪ tóɔ, pí kha' tamannâa kpúu bí bu, dé ná pí kũnɪ mú, pí ba hã bi bí khaanná fĩ, pí ban bí.

⁴Dé-sirma, sí dé sãngɪ Yékírí wá hĩngínnáa wá sɛɛɛrɛrá dé ú dómmíná. Kha'-uyaama kha'

⁵Pí sɛɛ' Sínó nípi kha' pí ken pí urá wêe ban. Dé-uma níni òu tu sábarí, kãɲ-uma kãngogoo bu; kãngogibii bu u kãnnɪ.

⁶⁻⁷Mú Yésú sũnnɪ ú mamannibibiri pí tɔ yóo ná khɛɛ kãngogi níjãa ná kãngogibiiri ɪ baa bí pãtí ú kha'ɪ wɛra. Mú pí bannɪ bí, pí dukaa dóobíi bí bu ye Yésúrá kãna.

⁸Ní' kóngómbé khɛɛ pí dóobii ye pócɔrá kpɔɔ tãmásɪ pí berɛɛ khũnná.

⁹Ní' pîl ye thowoo kpānaanā ná pîl ye wóɔnnā wɛrɪ, pɪ ye sùríma kha' Ozána Davíti wá kóyo. *A fuv wée òu ban Tamāan jísígírá wɛrɪ, ú jísí nuuga. Ozána wée òu ní thu'nná.*

¹⁰Mú Yésú dóonni Jerúzaléminá wɛrɪ, nu nípi wá bée' kpúgúo yêe pú' kha' mâa mé'naa?

¹¹Nípírá kha' Yékírí wá hǽngínnáa Yésú ú ku'ri Názáaréti òu Galíle maráará wɛrɪ, úro.

Tádonginnibi wá nímmi Yékínthiya'dukirá

(Már 11.15-19; Lúk 19.45-48; Já 2.13-22)

¹²Ú ná dóoró Yékínthiya'duki wá kpóntũunná ã ná jáa ní' pîl ye dongiŋ ná pîl ye donj táasi bú wɛrɪ, ú níni pí bée' ã poyí ní' pîl ye péngíŋ tigi'i wɛrɪ, pí taabáribi, ná pîl ye dongiŋ táfirhe'ribi wɛrɪ, pí khosi, ã sée si.

¹³Ye kha' Yékírí wá sebi kha'ri kha' Yékírí kha'-uri má dukira ba déma Yékínjínkharɪ, ye pírá khæe dée gi súuríbi wá khara.

¹⁴Darapi ná deekpoobé súu tó'ríyó ú Yékínthiya'dukirá, ú pǽanígá bi.

¹⁵Ye mú Yékírí wá thogunníkhǽgibi ná ú sebtubi jáani tǽgumasimí í u déeri ná pǽtí bikereɛbe ye sùrí Yékínthiya'dukirá kha' Ozána Davíti wá kói wɛrɪ, pí námísé yaa,

¹⁶pí seeriye Yésúri kha' u núu íte tí bikereɛbra kǽŋ naa? Ú kha' iiyo nú-manɪ; ye kha' Yékírí wá sebi kha'-uri kha' úrí Yékínná yeɛri bikereɛbi ná bii bíi tũ wɛrɪ, pîl fuv ú jísí nuuga. Ye kha' pɪ karmaa tí khanni jáa wǽa?

¹⁷Mú u seɛ'ri si sóo wɛrɪ, ú sée bi ye kuso nuná ú ná ú mamannibibri ã yóo Bétání ná hūna.

Taanhagi wá dangamɪ wá mǽna

(Már 11.12-14, 20-24)

¹⁸Mú dugi yékínni pǽnínŋi Yésúrá yaa yêe ban Jerúzaléminá ú ná ú mamannibibri, khūmígé ba kórɔɔ

¹⁹Ú jáa taanhagi khǽngéenná ú pǽanǽa yóo ná jáa táamá' tórsi, ú kha' kírǽ senní já túwǽ. Mú u kǽnni mú, táhugirá huwa khaanná fí.

²⁰Mú ú mamannibibi jáani si, sí maaniga bi, pí kha' mú kɪ déeri ye huwa khaanná fí mé'naa?

²¹Yésúrá seeriye bi kha' ma seɛ'-pɪma kha' ná pɪ khǽa Yékínná ye pɪ wêe túnnéɛ ja, pɪ wónní déma tí ma déeri táhugirá wɛrɪ, tí hūŋgo; pí yatíkoronna wónní seɛ'ma tátíkɛri kha' kɪ ya kí khanná ná wá sóbíyɔkɔ, ye sí dé.

²²Ye kha' ná pɪ khǽa Yékínná, míni wó mí tí pɪ jínnuu, pɪ ba bu-rima.

He Yésú wá wórgi ku'rii?

(Már 11.27-33; Lúk 20.1-8)

23 Tí kpānaa bu, ú yóo ná dóoró Yékínthiya'dukirá yêe mamaŋ nípa. Mú u ye mamammíná wɛrɪ, Yékírí wá thɔginníkhāgɪbí ná Júdebi wá khokhāgɪbírá súu tó'ríyó ú ye púgɔɔ kha' kúnní wórgɛ u buuri yêe dé íseraa, ye máa hāanuu tí khūnnêe?

24 Yésúrá kha' mana ba pú' pí tē mǐ tíkpo. Ná pí khori kí núgɪ, tí pǎnná maná buka' pí wórí gí ma buuri yêe dé si wera.

25 Ye púgí bí kha' pǎtí Jána ye bátízé nípi wɛrɪ, Yékírí thāa sí ku'ri bāa, bá nípi thāa-u? Pí náa kāmɪ ye kha' ná íbíra kha' Yékírí sūnnuu, u ba kha' ye pée déeri ye íbíra khāa ú bu waa?

26 Ye ná íbíra kha' nípé sūnnuu, íbírá ba ko nípi wa, dé bēe' kemma Jáni Yékírí wá hǐngínnāa.

27 Pí tɔ sɛɛɪye Yésúri kha' íbíra tuu wa. Yésúrá sɛɛɪye bí kha' ná pí tuu wa, maná ba buka' pí tē wórí gí ma buuri yêe dé si ya.

Sɔ' kú sɛɛ' bikhe bíɔɔ wá mǐna

28 Ye sɛɛɪye bí kha' ɔ wáyêe ye ú bikhe bíɔɔɔ. ɔ khu ú sɛɛɪye ɔɔrɪ kha' má biye, u yóo fɛɛ má khāmargírá ná déegée.

29 Ú kha' má yóo wa, ye tí kpānaa bu, ú ba fíkírá kákási í yaa yówo.

30 Ú yaa sɛɛɪye ɔɔrɪ tí tábi kpoonɛ. Úrá kha' siye, ma ba yóo; ye ba kai yóomina.

31 Mú Yésú sɔ'ri sɔkɛrɪ sóo, ú púgí bí kha' mú pí náani yóo sīi? Biibe bíɔɔná, ōnné déeri íte tí ú siira khɔɔ' weraa? Pí kha' dúgú wáaro. Ú kha' ma sɛɛ'-pɪma kha' dāmphohínníbí ná donginghapɛ ba bu bí bu wóɔrɪ Yékírí wá ígírá,

32 dé Já Batísi baŋ-uɪ ba bukaa bí tí terenni wɛrɪ, ye pí khāa ú bu wa, dé dāmphohínníbí ná donginghapé khāani ú bu; pí náa sí bēe' ye kai kha' pí fíkín dóɔgɪ í khāa ú bu wa.

Sɔ' kú sɛɛ' busǎmbi púbi wá mǐ wera

(Már 12.1-12; Lúk 20.9-19)

33 Ye kha' pí nú kó sɔkɪ tē; ɔ nutárhōo sūnna ú divékhāmargɪ í mágí kpémí í sǎní minije gi ye kpāni bú pó' kpakpa' kí pí dé wǐná' divébisi í khonj sí yɔkɪrɪ wɛrɪ, ye yaa mágí tɛɛɛkharɪ bú tē. Tí kpānaa bu, ú hāa gí busǎmbibi dé pí kí keŋ gi ye yaa yóo sirgo.

34 Waatu ú tábisi nannɪ wɛrɪ, ú sūni ú sūmdébibiri busǎmbibi thāná dé pí ná hǐŋ má nī ba hā ma ú.

35 Khāmarɪ wábírá kórí ɔɔrɪ í khɔɔ ye khuu ɔɔra; ye hǐngire pǎa ísāa' wáari í khuwɔɔ.

36 Ú písée sūni pɔɔ tē, píra kónní tarɪ dúgú wábira. Busǎmbibirá dée bí tí tábi kpoonɛ.

³⁷Ú phirga sũni werá ú biye ye kha' pi ba yatɪŋ úra.

³⁸Ye mú u yóori, busámbibirá náa-u weri, pí seeriye kãmbi kha' ŋkheeraará we, pi yee ãbé khuwɔɔ yé khe khãmarɪ gí u ye ba ŋnɪ khe wera.

³⁹Mú pi kũnni mú, pí kpóri kusigoo khãmarkéŋgírà ye khuwɔɔ.

⁴⁰Mú Yésú so'ri sokiri sóo weri, ú púgí nípiri kha' ná khãmartárúra ba baa péé míne u ba dé busámbibiri werá fâa?

⁴¹Pí seeriɔɔ kha' u ba khuma pí dóɔpũberɪ dóɔpũ khumi, yé hã khãmarginɛ pɔɔ pí kí keŋ gi, yé kí hãa-u ú niino ná divěna nana.

⁴²Ye Yésúrá kha' pi karma Yékírí wá seburɪ waa? Kha'-ɔyaama kha' *Púrí gí má'nééníbi kaira sée weri, kírà bannɪ ba dée púrí gí kó'ri dukiri wera. Tamaŋ thãa si ku'ri, ye dée ãbírí bu tãgɪmasi.*

⁴³Ye kha' tírá yeeri ma sɛɛ'-pɪma kha' Yékínna ba khomma pí niini bú ú igrá yé yee ípe bì ba wóri kí dé ú igi wá sũmɪnni weri, pí niini bú.

[⁴⁴Ye kha' níní wó níní ú wáari kí púrgerá, u kpɔɔgɪmma, ye níní ú kí wáari, kí pɛtɪɔɔma.]

⁴⁵Mú Yékírí wá thɔgɪnníkhãgɪbi ná Fáarísibi núuni sɔserɪ weri, pí tuu dé ãbíra Yésú so'ri sí,

⁴⁶pũ ye bæe ú kó'mɪ ye phãŋigé kóri bi nípine, pébu, pi ye kemma Yésúri Yékírí wá hĩŋgínnáa.

Matíyɛ 22

Sɔ' kũ sɛɛ' ha'yeediireesi wá mɪɲa

(Lúk 14.15-24)

¹Yésúrá sɔgi bi kó sokɪ tẽ kha'

²thu'ri igi kheebɪŋ-gɪrma pãtɪ ɔ u wá bii yeera harɪ, siirá dée ha'yeekɛrsɪ ã yísɪ nípa.

³Mú diimi thoori, ú sũni ú sũmdébibi dé pi ná yí' ní' pí ma yí'rá wera. Pí yóo ná yísɪ bi, pí kai bammɪna.

⁴Ú písée sũni ú sũmdébibi wá pɔɔ kha' pi ná sɛɛ' ní' pí ma yí'rá weri, kha' khu-manɪma náabi ná má tádoori bí kpóɔri weri, ã dée diimini sówo, dé pi ban dé mĩɲɪ wá bæɛ' sóorima.

⁵Mú pi yóori ná seeriye bi sí weri, pi hĩŋgírà bí ya, dé khe-bɪrma yêe tarɪ pí kénso: ɔɔrá kheɛ yóo ú khãmargo, ɔɔrá kheɛ yóo ú wǎgíro,

⁶ye pɔɔrá kóri sũmdébibiri ã fũúsírá bi ye khuu bi.

⁷ɪ wá námísé yaa, ú sũni ú sodáasɪbi pí ná khuu níkhuberɪ ye thogi pí nuni

⁸ye seerye ú sūmdébibiri kha' ha'yeekeɾsɪ wá mǐ sóɔbín-irma sówo, ye ní' pí ma yí'rá weɾɪ, pí ye mákírǎ ná pí baɲ sí keɾsírǎ wa.

⁹Ye kha' pí yóo khĩntasírǎ ná yí' nípi wá bée' pí pí jáani ní weɾɪ, pí baɲ keɾsírǎ.

¹⁰Sūmdébibirǎ yóo khĩntasírǎ ná yísi nípi wá bée' pí pí jáani ní weɾɪ, ní' píbi ná ní' kɪrbɪnɛ ǐ baa ba dóoró bí ha'yeedukírǎ, kí hĩje.

¹¹Írǎ ná dóoró dé ma keɲ ní' pí ɔ yí'rá weɾɪ, ǐ jáa ɔ wái ũu mǐ yee ha'yeetási wa.

¹²Ú púɔɔ kha' mása, mú ɔ déeri ye dóoró fará kaadé ha'yeetásee? Ye wáira buu tóo khabɪ wa.

¹³Írǎ tɔ seerye ú sūmdébibiri kha' pí fɔ' ú dési ná ú deɾɪ yé hĩnoo kpaago, tápírgírǎ. Tí khanná pí ba kí fuu yé kí wú' mántuuri,

¹⁴dé Yékírí yí'-uma ní' kóɲgómɪ ye ní' pí ɔ phĩ'ni khorɪ weɾɪ, pí kórɔɔ wa.

ǐ khonj dāmphó hǎ Ɔrómi ithakho kpóroo Sézáari

(Már 12.13-17; Lúk 20.20-26)

¹⁵Fáarisibirǎ tɔ ná jáa kǎmbɪ ǐ kerɪ pǎtí pí ba dé yóo yé kí' Yésúri ná ɔ seerye buroo, pí bu ú kókharɪ weɾa.

¹⁶Mú pí jáani kǎmbɪ, pí sūni pí nípi ná Éródi wá nípi Yésú thǎná kha' pí ná seeryɔɔ kha' Níkhāgaa, tu-ǐbínɪ dé ɔ see'ma thĩnaa yé mamaɲ nípi Yékírí wá khĩnne thĩnaa bu kaa phǎni nína, pébu, ɔ wé keɲ nípi yíbkpóriyo wa.

¹⁷Ye kha' ná úɔ, ɔ see' ǐbíri ná ǐbíra khĩnne ǐ khonj dāmphó hǎ Ɔrómi ithakho kpóroo Sézáanni weɾésɪ ná ǐbíra khĩnne ja.

¹⁸Mú Yésú tuuri dé pí kǎkásira kiraa wa weɾɪ, ú seerye bi kha' damaaraníperi, péé déeri pí bée má' ma ǐ keɲ?

¹⁹Ye kha' pí buka' ma tigi'í pí khonj dāmphori weɾɪ, má keɲ. Pí hǎa-ɔ dénáari kũɲgéréɲ.

²⁰Ú púgí bi kha' máa wóɔse'ri ná ú ǐ'neeséé bú tigi' terâa?

²¹Pí kha' Sézáari wásee. Ú tɔ kha' ná múnnáa pí hǎ Sézáari ú wánnɛ yé hǎ Yékírí ú wánnɛ.

²²Mú pí núuni si weɾɪ, sí maaniga bi, pí kheɛ taraa.

Huyamɪ wá mǐja

(Már 12.18-27; Lúk 20.27-40)

²³Ú fūnaa kpoorǎ Sádísé bí kha'ri huyame bú wa weɾɪ, pí sǔu tó'ríyó Yésúno ye kha'

²⁴Níkhāgaa, Moyízi kha'ri kha' ná níne yee harɪ ye huu kaa hūni bii, ú khĩnūnǎa khe hannɪ ǐ hūɲ ú bu bii sí dé sǎɲɲ hǎ ú máníkho wá jísígírǎ pí ja.

²⁵Ye hakira ná ɔ wáyêe ye khĩnɪbɪ má'níkponɔ ɪbɪ sɔgombɪrá. Ú yee harɪ ɪ huu kaa hũni biye.

²⁶Khĩnɪ ɔ thooruu werɪ, úrá khɛɛ hannɪ, tí tábi kpoonɛ. Ú yaari thoo fí werɪ, úrá khɛyɔɔ tẽ, tí tábi kpoonɛ. Múnnáa pí khobi má'níjɔɔ bée' yeeri hannɪ kaa hũni biye.

²⁷Tí kpānaa bu, hanná huu tẽ.

²⁸Mú pí kũnnɪ mú sóo werɪ, pí púgɔɔ kha' huyamɪ wá khurá, mâa ba bu harɪ weraa? Pébu, pí khobi má'níjɔ wá bée' yeeraa-u.

²⁹Yésúrá sɛɛryɛ bɪ kha' buri-birma, dé pí tuu Yékírí wá sɛɛɛ títáŋgɪ wa, pí tuu Yékírí wá wórgɪ wa,

³⁰dé huyamɪ wá khurá khoobé ba yee hapɪ wa, hapé ba yee khoobi wa, dé pí ba hĩtɪma pātí Yékírí wá mɪnɪgɪ bũ ní thu'nná wera.

³¹Ye kha' pí karma huyamɪ wá mĩnɪ bú sɛbɪ ɔ Yékírí hāanɪ bɪ werɪ waa?

³²Í keŋ má Yékírí kha'-uma kha' *maná déeri Ábráhám ná Ízákɪ ná Jakópi wá Yékírí waa?* Ye kha' ɔ dée huuribi wá Yékírí wa, dé níkoonínɡobi wáa-u.

³³Nĩ' pũ ye núunó' Yésú wá sɛɛɛrɪ werɪ, maagé kó'rá bɪ ɪ dɛɛ ɔ mamammíná.

Mú í Yékírí kha'ɪ áa dé werɪ, túnní mɪnêe wóɔnnâa?

(Már 12.28-34; Lúk 10.25-28)

³⁴Mú Fáarísibi núuni ná pí kha' Yésú sɛɛɛɛ-uma Sádísébine pí buu tóɔ khabɪ wa werɪ, pí pĩŋgírɛ

³⁵ye pí kãɪ wá ɔɔ ɔ déeri Yékírí wá sɛbɪtuu, mú ɔ ye bæɛ dé ma má' Yésúrí keŋ werɪ, ɔ púgɔɔ kha'

³⁶Níkhāgaa, maŋ mí Yékírí hāanɪ Moyíziri werɪ, mú í ɔ kha'ɪ ɪbɛ dé werɪ, túnnêe wóɔnnâa?

³⁷Yésúrá sɛɛryɔɔ kha' *mu fuŋ mú Tamaŋ Yékínni mú dóɡɪnɛ mɛ ná mú dóɔmínínno mɛ ná mú kǎkásɪnɛ mɛ.*

³⁸Ye kha' úrá déeri dúgú sɛɛɛrɪ ná sɛɛɛ ɔu wóɔnná wera.

³⁹Ye ɔ yaari thoo fí ɪ dée kpoogi werɪ, úrá déeri í *fuŋ mú kãɪ pātí mu fuŋ mú thĩ wera.*

⁴⁰Í míjɛ ɪjɔná kó'ɪ mĩjɪ wá bée' í tĩ'ni Moyízi ná Yékírí wá hĩŋɡínɪbɪ wá sɛprá wera.

Yékírí wá Sakhaníní dé-uma Davíti wá Tamaŋ

(Már 12.35-37; Lúk 20.41-44)

⁴¹Mú Fáarísibi pĩŋgínná werɪ, Yésúrá púgí bɪ kha'

⁴²ná píɛ, máa kóyêe Yékírí wá Sakhanínnâa? Pí kha' Davítii-u.

⁴³Ye Yésúrá kha' ye ná múnnáa-u, múnni Davíti déeri ye yísɔɔ Yékírí wá Nii wá bárkárá má Tamaŋ? Pébu, Davíti wá thī kha'-uma kha'

⁴⁴Tamaŋ Yékírí sɛɛ'ri má Tamanni kha' U ba hīti má the', má dé' dingo í ná naŋ khu ú ma ba yɛɛ ú wóri ú púníbi í sa bi ú déko wera.

⁴⁵Ye Yésúrá kha' ná Davítira yí'ma Yékírí wá Sakhanínni ú Tamaŋ, múnni Sakhaníní úra wónní súnní dé yé dé Davíti wá kói tɛɛ?

⁴⁶Pí ɔɔ wóri khorí háari má ú sɛɛɛ úkpóo núgi wa. Ye í kóri gi ú khurá níne hagi púgɔɔ míni túwã.

Matíyé 23

Yékírí wá sɛbitubi ná Fáarísibi wá dédón púma

(Már 12.38-39; Lúk 11.43, 46; 20.45-46)

¹Tí kpānaa bu, Yésúrá sɛɛɛye nípi ná ú mamannibibiri kha'

²Yékírí wá sɛbitubi ná Fáarísibirá kheeri Moyízi wá pheenni yêe mamaŋ nípi maŋ mí Yékírí hāani Moyíziri wera.

³Ye kha' tírá yɛɛri míni wá béɛ' í pi sɛɛ' pi wɛri, pi kóɛɛ yé déyee í dómmíná, túmá hã pí thoosiŋ pí dédómóɔni wã, dé tí pi sɛɛ' wɛri, pi wêe dé ri ya.

⁴Ye kha' pí mamammuna ma má kpóngée nu'nuse, sí pi fóri í kpóri nípi ye pí thī wá yatírá pí í yee bú háari má déke í tɛ́fí bi ya.

⁵Pí míni wá béɛ' í pi dé wɛri, pi déyeema sí dé sáŋgi nípe ná bi. Tírá yɛɛri pí dé pí sɛbi thāgambirāa kpóri, yé hafí sūnna' pí kpórgísé'ira.

⁶Pi khɔɔ'ma níkpóri hītanŋhayi diireekhayi ná pí pínŋínŋhayírá.

⁷Pi khɔɔ'ma dé nípe kí thiya' íbíri kpónnóke nípirá, yêe bɛɛ dé nípe kí yí' pi níkhāgɔba.

⁸Ye kha' hã pírá yɛɛ nípe kí yí' pi níkhāgɔbi wa, dé níni úkpóo déeri pí níkhāgaari úu mamaŋ bi wɛri, ye pírá dée kpoogi, ɔɔ taraa ɔɔ wa.

⁹Hã pí yí' níthīngi fa fānūgrá sii ya, dé úu ní thu'nná wɛri, úkporá déeri pí Siira.

¹⁰Hã pí yɛɛ pí yí' pi níkhāgɔbi wa, dé Yékírí wá Sakhaníní úkporá déeri pí níkhāgaara.

¹¹Ye kha' pí sɔgombirá, ú déeri níkpóroori wɛri, úrá mákínni ná u dé sūmdébiira.

¹²Níni wó níni úu kpónnó' ú thī, Yékíre ba sennígôoma, ye níni wó níni úu ba dé ú wísi má u míni wã wɛri, Yékíre ba hāa-uma kpórso.

Yékírí wá sɛbitubi ná Fáarísibi wá damaaramína

(Már 12.40; Lúk 11.39-52; 20.45-47)

13 Ye kha' pí Yékírí wá sebitubi ná Fáarísibi, pí damaaraníperi, pí wási pít-sirma, pébu, khĩj tũ yee níni wá nĩné wónnĩ hĩti bú thu'ri igrá weri, fĩ-pinnima nípine; pí thĩna wêe khe ri ya, ye ní' pũ khoró' khe ri weri, pí thĩna pí yee pí khe ri ya.

[14 Pí Yékírí wá sebitubi ná Fáarísibi, pí damaaraníperi, pí wási pít-sirma pébu, pí fimma yêe di khisahapiri yé písí kí jĩj Yékírí kha' pí kpáarée ya, sí dé sǎngi nípirá ná bi. Tírá yee ri pí thugira ba pít dé!]

15 Pí Yékírí wá sebitubi ná Fáarísibi, pí damaaraníperi, pí wási pít-sirma, pébu, pí yóoma khaayi wá bée'rá, fāningirá ná sóbíyokirá sí dé sǎngi pí bu níni úkpo ú fíkíj dé Júdee. Ná pí wóróo buwoo sóo, pí písí tǎa yeyoo fũsinnakhĩnnó, ú wásírǎ pít tarí pí wásiri pǎa igrá.

16 Pí bũ má darape ye kha' pí buka' póo khĩnni weri, pí wási pít-sirma, pébu, pí mamamma nípiri kha' ná níne karaa Yékínthiya'dukirá, sí dée míni wǎ, ye ná u wóróo karaa Yékínthiya'duki wá sǎnná, fó ú dé tí u kha'ri wera.

17 Ye kha' phũunibi ná daraperi, tũnnêe thaagira? Sǎnnó bǎa bá Yékínthiya'dukirée? Ye kha' sǎnnó wǎ, dé Yékínthiya'dukiré; pébu, kírǎ déeri sǎngi sǎnná dée Yékírí wǎa.

18 Ye kha' pí mamamma nípiri tē kha' ná níne karaa thogũkhonkhanná, sí dée míni wǎ, ye ná u wóróo karaa thogummí tũ thogũkhonkhanná, fó ú dé tí u kha'ri wera.

19 Ye kha' daraperi, tũnnêe thaagira? Thogummínne bǎa bá thogũkhonkhannée? Thogummínne ja dé thogũkhonkhanné; pébu, thogũkhonkhanná déeri sǎngi ye thogummínná dée Yékírí wǎa.

20 Ná níne karaa thogũkhonkhanná, kari-uma tí ná mú tũ bú wera.

21 Ná níne karaa Yékínthiya'dukirá, kari-uma kí ná Yékírí ũu bú wera.

22 Ye ná níne karaa thu'nná, kari-uma Yékírí wá ithakhokirá ná Yékírí ũu hĩti bú wera.

23 Pí Yékírí wá sebitubi ná Fáarísibi, pí damaaraníperi, pí wási pít-sirma, pébu, pí kpikũmma nanwǎ' thĩjĩ thĩjĩ khaayi kpoo kpoo igrá hǎ khaa tĩkpo tĩkpono Yékírí ye sée mí termenji ná numansi ná khāamina. Yékírí wá mamminá sírǎ déeri thaagira. Ye sira pí mǎkínná ná pí khe kheemo kaa sée yóora.

24 Pí bũ má darape ye kha' pí buka' póo khĩnni weri, pí kũna'ma pí yo' jówǎmini í khonj tórópiri ye hakira ná mú tí pí júb weri, ti tarí jugumínj.

25 Pí Yékírí wá sebitubi ná Fáarísibi, pí damaaraníperi, pí wási pít-sirma, pébu, khebum-birma pǎti pí tisi' tǎdéegiyénsi wá kpānaa sí yé', yé sée dáambiri wera. Mũnnáa píre, ná mu jǎa bi, mú kenj má ní' termembe, ye pí dósírǎ pí khoró' wǎma nípo ye pí wónnĩ kó' pí thĩ ja.

26 Ye kha' Fáarísi dargi weri, u tisi' ombiri wá dógi sóo dé kpānaaná yé' tẽ.

27 Pí Yékírí wá sebitubi ná Fáarísibi, pí damaaraníperi, pí wási pĩ-sirma, pébu, khebum-birma dúutǎŋ ní nípi biri'ri ù fũ kpaagirá wera. Ná mu náa-í í kiri, ye hakira ná níthĩnahubsi ná tátǎgǎŋ hũnsi wá bée' hĩini í dósira.

28 Múnnáa píre; ná nípe náa bi pí ken má terem-birma ye hakira ná damaara ná mípĩdégé hĩini pí dósira.

29 Pí Yékírí wá sebitubi ná Fáarísibi, pí damaaraníperi, pí wási pĩ-sirma, pébu, pí má'ma Yékírí wá hĩngínníbi wá dúutǎŋŋi yêe hafu ní' termembi wáyíraa kira;

30 yêe kha' ná ïbíra ye búma ïbi khǎgibi wá pǎnná, ïbi ná pírá yé ba tíkín khu Yékírí wá hĩngínníbiri wa.

31 Sírâa buká' kha' pí thĩ tu-biri dé dé-birma ní' pí khuwa'ri Yékírí wá hĩngínníbiri weri, pí bibe.

32 Ye kha' pi phira' sũmi tí pí khǎgibi kókínná wera.

33 Suubi ná kpórkhofibe, mú pi dé yé wónnĩ ko Yékírí wá thugi ná fúusínnagíraa?

34 Ye kha' tíra yeeri Yékínná kha' ma sũnnĩ hǎ-bima má hĩngínníbi, ná má wóotubi ná má sebitubi, pí khu póori, í ba' póori ní'batáboso, í khl' póori thĩnne pí pĩngínkhayírá yé kí thoo kí fúusín bi nukhayi nukhayírá.

35 Múnnáa ní' termen bí nípi khuri fa fǎnũgírá, ï kórí gi Ábél ní' termemminá ï ná nanĩ Barákĩ wá bikhee Zákarĩ ú pi khuri Yékínthiya'duki wá thĩ ná thogũkhonkharĩ wá sogombírá weri, pí bée' hakêe kó' pi.

36 Kha' ma sêe'-pĩma kha' ísêe bée' hakêe ba kó'ma weri wá nípira.

Jerúzalém nípi wá mapĩnǎŋ kó'ri Yésúra

(Lúk 13.34-35)

37 Ye kha' ôu! Pírĩ Jerúzalém nípa, pí bũ khuwa' Yékírí wá hĩngínníbi yêe hĩngin yêe khuwa' ní' pí Yékírí sũnni hǎa bi weri, pǎa ímún ma ye bæe dé ma sike' pí bu pǎtĩ sũmína sike' ú bibirá weri, ye pi pí yaa?

38 Kha' pi ken, Yékíre ba duguma déki pí nuná, í dé tákpóso.

39 Ma sêe'-pĩma kha' pí ba ná ma túwǎ, í ná nan waati ú pi ba kí kũŋ kha' a *fuu wêe ûu ban Tamǎan nísígírá weri, ú nísí nuuga.*

Matíyé 24

Yékínthiya'duki wá keumi wá mípa

(Már 13.1-2; Lúk 21.5-6)

¹Mú Yésú ku'ri Yékínthiya'dukirá yêe tari weri, ú mamannibibirá sũu tó'ríyó ú ĩ bukaa-u kí má'dómôõõ ná pātí kɪ kɪnni tákɪrsi wera.

²Ye ú sɛɛɪye bi kha' pi náa ísɛɛ bɛɛ' yaa? Ma sɛɛ'-pɪma kha' ɔ khiye ba nan, pi ba kpóó sɛɛ-gɪma, ye púrɪ sí pi náani mé'ni weri, sí bɛɛ' ba wáa'ma me, kóó ba ye ye.

Phirgan pání wá mína

(Már 13.3-13; Lúk 21.7-19)

³Mú Yésú náani ná hĩtaa tátí' kí pi yí' Ólívíyékħāmargin weri, ú mamannibibi wá tónná ná púgɔɔ kha' u sɛɛ' ĩbíri waati ú si ba dé, ná tí ĩbíra ba khe yé tu ú písémbammɪ ná dunijāa sóopānni wera.

⁴Yésúrá sɛɛɪye bi kha' pi yee kɔrsɪ, hā pí ye níné fɪnní bunno' pi ya,

⁵dé ní' kóḡgómbe ba khe má nísígi í ban; ɔɔrá kha' manāa Yékírí wá Sakhanínna, ɔɔrá kha' manāa Yékírí wá Sakhanínni, í fɪnní bunno' ní' kóḡgómbo.

⁶Kha' pi ba nú ná pi kha' khāige bú yé nú tẽ ná pi kha' pi sóóbímma khāiga; ye kha' pi kɔrsɪ, hā pí ye phĩnné khon bi ya, dé mákín-tɪrɪ ná si nan, ye dunijāa sóomine bírí thon na.

⁷Tó thĩni ná tó thĩne ba ya kāmbo, ɔ u ná ɔ iyé ya kāmbo; khũmige ba wá kharɪ kóḡgónḡo, ye fānɪgɪrá sígí kharɪ kóḡgónḡo tẽ.

⁸Ye í míyɛɛ bɛɛ' ba kheɛbumma pātí dóɔɔe wĩná' harɪ wera.

⁹Ye kha' nípe ba hāana' pí kó' pi í sāina' pí yíbiri yé khu bi. Dunijanípɪ wá bɛɛ' ba ĩ' pi í dɛɛ má mĩɔ.

¹⁰Tí pānná, ní' kóḡgómbe ba sɛɛma Yékírí wá khũnna; pi ba hāana'ma kāmbi pí kó' pi ye pí ĩ' kāmbo.

¹¹Ní' kóḡgómbe ba ya í dé pí wísɪ má Yékírí wá hĩḡgínníbe í fɪnní bunno' ní' kóḡgómbo.

¹²Mípĩdégira ba kómma ye sírāa ba ye ní' kóḡgómbo wá fummɪná kɔɛɛye.

¹³Ye wée ũu ba hukɛɛ í ná nan kpóõníná weri, úrāa ba ko.

¹⁴Pi ba sɛɛ'ma sɛɛɛ nuwāa ú déeri Yékírí wá igi wá mú weri, dunijāa bɛɛ'rá, thĩji wá bɛɛ' nú, ye tí kpānaa bu, dunijanāa sóo.

Thɔɔra kpóroo ũu ba ban weri, ú mína

(Már 13.14-23; Lúk 21.20-24)

¹⁵Ye kha' tírá yeɛɪ pi ba ná níní wá mú ũ pĩ Yékínno, ũu ban *hasike* weri, Yékírí wá khanná. Ú mína Yékírí wá hĩḡgínnāa Dáníyel sɛɛ'ra. (Wée ũu karan si weri, ú pānāa tu kí títānga.)

16 Ná pí ba jáa tí mínni, tí pǎnná pũ ba hĩti Júde maráará weri, pí horó' yóo tátiso,

17 Ye wée ũu ba hĩti ú sǎnduthu'ro weri, hã ú kha' ma sũnní ná khe má tási duko wa,

18 Ye wée ũu ba hĩti khāmargo weri, hã ú kha' ma písima nuna ná khe má kpórgíkporgi wa.

19 Ha' pũ ba hĩti dóoye ná pũ ba kí tũuna' weri, ti ba pũ bí bu pí khibirá.

20 Ye kha' pí jínj Yékírí hã pí horo'miná mákínj sarkhu wá pǎne weresi pí kpáaréekhuo wã,

21 dé nípi wá yíbinna ba sǎuma tákursa; ĩ kórí gi dunja wá kókírórǎ ĩ ba nani werá, nípira jáa kí yíbísǎigi wá hũngi jáa wã, ye pí ba jáa kí yíbísǎigi wá hũngí jáa túwã.

22 Ye kha' Yékírí dɛɛ-uma ní' pí u phĩni khorí weri, ye kpɛɛye pí yíbísǎikhibirá, tũmá ná u ye kpɛɛye bú wa, níní úkpo mé', u yé ko wa.

23 Ye kha' ná nípe ba sɛɛrye bi kha' Yékírí wá Sakhanínna ma fa weresi u ma foní, hã pí khãa wã,

24 dé nípe ba ya í dé pí wísi má Yékírí wá sakhanípe weresi ú hũngínńibe í dé tǎgumasimí kpakpa'í ĩ fĩnní bunno' nípa; ye ná pí wóróo, pí fĩnní bunno' tẽ ní' pí Yékírí phĩni khorí wera.

25 Ye kha' pí yee kɔrsɪj dé sɛɛ'-manɪ bi sí sówo.

26 Ye tírá yɛɛɪ ná nípe sɛɛrye bi kha' Sakhanínna ma gbiriŋ bu, hã pí yóo ní ja, weresi ná pí kha' u ma du'dógo, hã pí khãa wã,

27 dé pǎtí yɔgɪra jígínj khukukirá í ná khi' khudóonjírá nípi wá bɛɛ' jáa weri, múnnáa nípi wá bɛɛ' ba jáa Níthĩna'bi wá písémbammína.

28 Ye kha' khaa tí táhuunne weri, fínáa kpũmbira de'.

Níthĩna'bi wá písémbammɪ wá mɪja

(Már 13.24-27; Lúk 21.25-28)

29 Ná pí yíbísǎikhibira taraa, *khura ba te'ma khaanná fí, fergeerá ba yínj túwã, kusa'irá ya ní thu'nná ba wá, ye mú ũ fǎŋgine ní thu'nná weri, ɪ ba sígíma.*

30 Tí pǎnná pí ba jáa ní thu'nná mú tũ buká' kha' Níthĩna'biira ma bammɔ wera. Ye dunjathĩjini wá bɛɛ' ba kí fuv yé jáa tẽ Níthĩna'biiri ní thu'nná, tátúnísírá ná u kí banj wórgi ná sáuno kónj.

31 U ba sũmma ú minigibi, tútũvni kpakpakirá kũj, pí pĩngínj ú ní' pí u phĩni khorí pũ khukuki ná khudóonji ná dunjáa kɛnsi wá bɛɛ'rá weri, í khe tó thagunná ná khi' tóorǎ.

Sɔ' kũ sɛɛ' taamba wá mɪja

(Már 13.28-31; Lúk 21.29-33)

³²Yé kha' pi kenj taambiri yé yee hakira: ná pi wóró wêe kpaba' yêe múno, pi tuma dé kharugi tó'ríj-guma.

³³Múnnáa síre, ná pi jáa í míjenti ná í dé, pí tu kha' Níthĩna'bii wá písémbammi tó'ríj-birma; nanj-urma sówo.

³⁴Yé kha' ma sɛɛ'-pɪma kha' wɛri wá nípi wá bɛɛ' ba hu wa, ye ísɛɛ bɛɛ' dé.

³⁵Yé thu'ri ná fãnjigira ba sóoma, ye má sɛɛɛ úrá ba sóo kúun na.

Sii Yékírí úkporá tuuri waati ú Níthĩna'biira ba písí banj wera

(Már 13.32-37; Lúk 17.26-30, 34-36)

³⁶Yé ná í mípi wá démine, níné tu ú khuri wa, níné tu ú waatiri wa, Yékírí wá minigi bí thu'nná wɛri, pí tu si ya, Bikheerá tu si ya, dé Sii úkporáa tu si.

³⁷Pãtí mípi nanna Nowé wá pãnná wɛri, múnnáa si ba hĩti Níthĩna'bii wá písémbammíná.

³⁸Waati ú yɔkpórgira ye mí baa thon na wɛri, nípira ye diireema yêe júbɔnéɛ, yêe yee kãmbi, yêe yanna' pí biharipiri ĩ ná nani khu ú Nowé dóonni bató kpakpakirá wera.

³⁹Yé háari ná fɛɛ nípira ye tuu dé míne ba nanj bi ya. Yɔkpórgirá ba taraa kheɛ bi. Yé kha' múnnáa si ba hĩti Níthĩna'bii wá písémbammíná.

⁴⁰Khoo bíjɔɔ ba hĩti khãmargo, Yékírí khe úkpori yé sɛɛ ɔɔra;

⁴¹ha' píjɔɔ hĩti nánjɔ, ú khe úkpori yé sɛɛ ɔɔra.

⁴²Yé kha' mú pi mú tuu pí Tamãanj písémbanjku ya wɛri, pi kí yee kɔrsij.

⁴³Yé kha' pi tu kha' ná nutárkho tuu waati ú súuráa ba dóonj ú kórgo isengi wɛri, ú hũj na, dé u hĩtima kí tɛɛgɛɛ ú bú kpã dukiri ĩ dóonj na.

⁴⁴Tírá yɛɛri, píri tɛ, píra sóóbíj waati wó waati dé waati ú pi mí wógíró wa wɛri, ú waatirá Níthĩna'biira banj.

Sɔɔbé sũmdébii ná sũmdébi píjãa wá míja

(Lúk 12.41-48)

⁴⁵Yé kha' máa déeri sɔɔbé sũmdébii yêe hakiraanɔɔ? Sɔɔbé sũmdébiirá déeri wêe ú ú tamanna sa dé u kí kenj má sũmdébibi ĩ kí hã pí kí di waati ú mákínni wɛri, ye ú dé si.

⁴⁶Yé kha' ná sũmdébii wêe hũngi wá tamanna baa ba jáa ná u déegée pí dómmíná, kɪri-únni.

⁴⁷Ma sɛɛ'-pɪma kha' u ba saa-uma ú kí kenj ú hɛnsi wá bɛɛ'.

⁴⁸Yé ná u dée sũmdébi píjã, u sɛɛ'ma ú thĩ kha' má tamanná ba banj khũi wã,

⁴⁹Yé kókín kí khi' ú kām̄biri yé kí di yé kí n̄ú ú ná thā̄n̄p̄bira.

⁵⁰Ye khu ú u m̄l wógíró wa, ná waati ú u m̄l wógíró wa weri, tíra ú tamanna ba bá̄w̄

⁵¹Í f̄úsír̄ō tákirsí yé yeyoo damaaranípi wá kharo. Tí khanná pi ba kí fuu yé kí wú' mántuuri.

Matíyé 25

Sɔ' kũ sɛɛ' h̄n̄umbon yaanf̄umbi kp̄ɔɔgi wá m̄j̄na

¹Yésúrá khabí t̄ē kha' tí Níth̄na'biira ba p̄s̄í ban̄ weri, thu'ri igira ba kheebumma p̄t̄í h̄n̄umbon yaanf̄umbi kp̄ɔɔgi kheera pí f̄it̄nakhe'i dé pi yóo ná thukin̄ ha'yee wera.

²Pímúw̄āa'na yema ph̄ũn̄ibi ye p̄ɔɔ pímúw̄āa'n̄ā ye wóɔtuba.

³Mú ph̄ũn̄ibi kheeri pí f̄it̄nakhe'i weri, píra kheɛ pó núm̄i kórí wa,

⁴ye wóɔtubirá kheɛ pí f̄it̄nakhe'i ye kheɛ pó núm̄i kór̄.

⁵Mú ha'yeera ye haabira bamme ja weri, d̄ɔɔmé kórí bi, pí b̄éɛ' h̄ñi phaa.

⁶Mú isen̄khu nann̄i thaagi weri, pí s̄uríyá kha' ha'yeerá we, pi ku'rí thukiroo.

⁷H̄n̄umbon yaanf̄umbi wá b̄éɛ' to yaa ȳē s̄óɔb̄ín̄ pí f̄it̄nakhe'yē.

⁸Ph̄ũn̄ibirá j̄ín̄i wóɔtubiri kha' pi h̄ā īb̄ír̄i pí núm̄ín̄á, dé ībi f̄it̄nakhe'ira p̄īma.

⁹Wóɔtubirá s̄eeriye bi kha' pí ba nan̄ ībi ná p̄ír̄i wa, dé pi yóo k̄én̄ gí pi don̄gin̄ bi weri, í ná don̄.

¹⁰Mú pi kheeri ȳē yóo pí don̄khanni, ha'yeerá baa. Pí s̄óɔb̄inn̄á weri, pírá d̄óoró ú kpoogi du' kí pi déeri ha'yeekeers̄i weri, ye pí p̄áḡi tut̄ũnna.

¹¹Tí kp̄ānaa bu, p̄óɔrá baa ba kha' níkh̄āgaa, u p̄áḡi tut̄ũnn̄i īb̄é d̄óon̄.

¹²Ú kha' ma s̄eɛ'-p̄ima kha' má tu bi ya.

¹³Mú Yésú s̄o'ri s̄ok̄iri s̄óo weri, ú kha' mú pi m̄l tuu Tam̄ān̄ ban̄khu ná ú ban̄waati ya weri, pi kí yee k̄ors̄i.

Sɔ' kũ sɛɛ' s̄ũmdébi b̄ísāa' wá m̄j̄na

(Lúk 19.11-27)

¹⁴Ye kha' Níth̄na'bii wá p̄s̄émbamm̄ina ba kheebumma p̄t̄í ɔɔ ye b̄éɛ yóo sirgi ye ȳis̄i ú s̄ũmdéb̄ibi ī karfaa bi ú m̄j̄na:

¹⁵Í h̄ā ɔɔri tigipót̄' s̄ímúw̄āa', ī h̄ā ɔɔri s̄ín̄ɔ ye yaa h̄ā p̄āa īs̄āa' wáari kíkpo ī m̄ákír̄a pí b̄éɛ' wórḡe ye kheɛ taraa.

¹⁶Mú u tanni, ti dái wa, s̄ũmdéb̄ii ú buura tigipót̄' s̄ímúw̄āa'ni weri, ú kheɛ ná w̄áḡír̄a ī buu s̄óo s̄ímúw̄āa' th̄ñi.

- 17Wée ú buura síŋɔ wɛɾɪ, úrá kheɛ ná wǎgírǎ tẽ ĩ buu sóɔ síŋɔ.
- 18Yɛ wée ú buura kíkpo wɛɾɪ, úrá pheri póki ĩ kóorígó ú tamǎaŋ tigi'iri bú.
- 19Sǔmdébibi wá tamanná dái ní yɛ ba baa. Mú ɔ bannɪ wɛɾɪ, ú yísi ú sǔmdébibiri kha' pɪ buka' ma pǎtí pɪ déegéeri yóo wɛɾa.
- 20Wée ú buura tigipótó' símúwǎa'ni wɛɾɪ, úrá baa sóɔ símúwǎa'no ba kha' á Taman, tigipótó' símúwǎa' ɔ karfanna ma yɛ ɔ ken, déegée-manɪ buuma sóɔ símúwǎa' ĩ dugɪ bú.
- 21Ú tamanná sɛɛɾɪɔɔ kha' déegée-uri; dé-uri sɔɔbé sǔmdébii ná sǔmdébi kɪraa. Yɛ kha' mú ɔ déeri sɔɔbési mí títáa'ɔ wɛɾɪ, ma karfaa-uma mí kóŋgónɔ. Yɛ kha' ɔ banní ba kpánnée manno kpoogo.
- 22Wée ú buura tigipótó' síŋɔni wɛɾɪ, úrá sǔɔ tó'ríyó tẽ yɛ kha' á Taman, tigipótó' síŋɔ ɔ karfanna ma yɛ má déegíyé ĩ buu sóɔ síŋɔ ĩ dugɪ bú.
- 23Ú tamanná sɛɛɾɪɔɔ kha' déegée-uri yɛ kha' dé-uri sɔɔbé sǔmdébii ná sǔmdébi kɪraa. Yɛ kha' mú ɔ déeri sɔɔbési mí títáa'ɔ wɛɾɪ, ma karfaa-uma mí kóŋgónɔ. Yɛ kha' ɔ ba kpánnée manno kpoogo.
- 24Wée ú buura tigipótó' kíkpori wɛɾɪ, úrá sǔɔ tó'ríyó yɛ kha' á Taman, tu-manɪ dé ú wási huɔ-sɪrma dé khaa tí ɔ mú tɔɔɔɔ wɛɾɪ, fínáa ɔ sǐgɪ', yɛ dii mí ɔ mú phũu wǎ, píra ɔ ho'rí pǐŋgín,
- 25phǎnigé kórɪ ma, má ná pheri póki ĩ kóorígó ú tigi'iri bú, yɛ kha' ɔ hǐŋ ú tigi'irǎ yɛ.
- 26Ú tamanná sɛɛɾɪɔɔ kha' sǔmdébi pǐŋáa ná thǎnthǎanna wɛɾɪ, mú ɔ tuura dé ma sǐgɪ'ma khaa tí ma mú tɔɔɔɔ wɛɾɪ yé pǐŋgín dii mí ma mú phũu wǎ wɛɾɪ,
- 27ɔ yé khe má tigi'iri ĩ ná saa-ɪ tigusaduko í hũŋ, mú ma banna mé'ni wɛɾɪ, ma yé bu má tigi'iri yé bu du'ri waa?
- 28Yɛ kha' pɪ hǐnɔɔ tigipótókɪne ĩ hǎ gí ɔ ɔ kpɔɔɔɔ wɛɾɪ,
- 29dé níní ɔ ɔ múnɛ, Yékíre ba hǎa-uma ĩ nannɪ ɔ bu kón, yɛ níní ɔ ɔ mú yêe múnɛ ɲa, tɛɛ tɪl ú kíriɔ wɛɾɪ, Yékínna ba hǐnɔɔ-tíma.
- 30Yɛ kha' pɪ khe sǔmdébi thókɪ ĩ hǐŋ gi tǎpírɔ, kpaagírǎ, khaa tí pɪ ba kí fuɔ yé kí wú' mántuuri wɛɾa.

Phurɔŋ thuɔ wá míɲa

- 31Yésúrá písée sɛɛɾɪyɛ bi tẽ kha' waati ú manɪ Níthĩna'biira ba ban sáuno ná Yékírɪ wá mɪnɪgɪ wá bɛɛ'no, ma ba hǐtɪma má ɪthakho' kɪl sáuno wɛɾa.
- 32Dunɪnathĩɲi wá bɛɛ' ba pǐŋgímma má wóɔɔ má fáagín níɲɪ pǎtí khunneenaana fáagín sǎnɪbi ná kpɛɛɪ wɛɾa.
- 33Ma ba sama sǎnɪɪ má dé' dɪŋɔ yé sa kpɛɛɪ má dé' mɪŋɔ.

³⁴Tí pǎnná manɪ ura ba sɛɛ' ní' pɪl má dé' dingirá wɛrɪ, kha' pɪ ban, pí bí má Sii yeeri duwaabí wɛrɪ, ɪbé di kpoogi u gí má Sii sóóbínná ɪ saa bi ɪ kórí gi dunɪja wá kókíróorá wɛra;

³⁵dé khǔmigi kó'rá ma, pí hǎa má diye; júsé kórí ma, pí hǎa má júwǎ; ma yɛma khɪraa, pí kórí ma kókɪra;

³⁶ma yɛma póríporó, pí hǎa ma táasa; ma ye bo'ma, pí keri ma; mǎa ye karsó bu, pí keri ma.

³⁷Tí pǎnná ní' termembira ba pú'-mama kha' á Tamaɲ, ũnnɪ waati ɪbírí jáanɪ ná khǔmige kórí ma ye hǎa má diyee? Wɛrésɪ ũnnɪ waati ɪbírí jáanɪ ná júsé kórí ma ye hǎa má júwǎ?

³⁸Wɛrésɪ ũnnɪ waati ma ye khɪraa ɪbé jáa ma ɪ kórí ma kókɪraa? Wɛrésɪ ũnnɪ waati ɪbírí jáanɪ ma póríporó ɪbé hǎa ma táasaa?

³⁹Bá ũnnɪ waati ɪbírí jáanɪ ma boso wɛrésɪ karsó bu, ye keri maa?

⁴⁰Manɪ ura ba sɛɛ'-pɪma kha': ma sɛɛ'-pɪma kha' má níperá, péɛ bí sénni bú wɛrɪ, ná pɪ buu ná pɪ dée pí ɔɔ ísɛɛ bɛɛ'no, mana pɪ déeri sí.

⁴¹Yé sɛɛ' ní' pɪl má dé' míngirá kha' pɪ súu má the', pí bí dangannɪ wɛra. Pɪ yóo na kaapíjénj gí sóóbínnɪ ɪ saa Sutǎna ná ú mɪnɪgɪbɪrɪ wɛra;

⁴²dé khǔmigi kó'rá ma, pɪ hǎa má dii ya; júsé kórí ma, pɪ hǎa má jús wǎ;

⁴³ma yɛma khɪraa, pɪ kórí ma kókɪrɪ wa; mǎa ye póríporó, pɪ hǎa ma táasɪ wa; mǎa ye bo', pɪ keri ma wǎ; mǎa ye karsó bu, pɪ keri ma wǎ.

⁴⁴Tí pǎnná píra ba pú'-mama tɛ kha' á Tamaɲ, ũnnɪ waati ɪbírí jáanɪ ná khǔmigi wɛrésɪ júsé kórí ma ye kaa hǎa má dii wɛrésɪ má júwǎ? Wɛrésɪ ũnnɪ waati ma ye khɪraa ɪbé jáa ma kaa kórí ma kókɪraa? Wɛrésɪ ũnnɪ waati ɪbírí jáanɪ ma póríporó kaa hǎa ma táasaa? Bá ũnnɪ waati ɪbírí jáanɪ ma boso wɛrésɪ karsó bu, kaa keri maa?

⁴⁵Tí pǎnná manɪ ura ba sɛɛ' pɪ kha' ma sɛɛ'-pɪma kha' má níperá, péɛ bí sénni bú wɛrɪ, ná pɪ dée pí ɔɔ ísɛɛ bɛɛ'no wǎ, mana pɪ kaari dée sí.

⁴⁶Tí pǎnná pɪ ba yóoma fúusínj kaasówómmi wá kharɔ ye ní' termembirá bu thakoo míjánh gɪl kaa sóo wɛra.

Matíyɛ 26

Tí Júdebi wá níkhǎgɪbí fɔ'ri dúu Yésúra wɛrɪ, sí míja

(Már 14.1-2; Lúk 22.1-2; Já 11.45-53)

¹Mú Yésú sɛɛ'ri ísɛɛ bée' sóo wɛrɪ, ú sɛɛrɪye ú mamannɪbibiri kha'

²tu-bɪrɪ dé Kúnjkersɪ yɛɛ-sɪrma khu bíjɔ, ye sírí bu pɪ ba hǎana' Níthína'biiri pí kórí bagɔɔ ní'batábɔkɔ.

³Ú waatrá, Yékírí wá thogunníkhāgibi ná Júdebi wá khokhāgiburá pñgírí Yékírí wá thogunníkhāgaa Káyífi wá kórgírá

⁴ye beri tí bu dé pi khe wóomí í kó' Yésúri í khuwóo.

⁵Ye kha' hā ĩbírá beri kóroo kersí wá khurá wa, dé sí ba yee nípirá párángá.

Tí ɔ harí kɔɔri datikóron Yésú wá thagurá weri, sí mína

(Már 14.3-9; Já 12.1-8)

⁶⁻⁷Ɔ khu Yésúra yema Bétání, Símó ũu ye dékpúmbosse ye sí ba pǎanǎa weri, ú duko yêe di. Ɔ haré baa álábáturkhoore; yee-biyaa-búma datikóron ú dori sîi huw wera. Ú sũu tó'ríyó Yésúno ĩ kowóo ú thaagurá.

⁸Mú ú mamannibibi náani sí weri, tí nuwǎa bí ya, pí kha' pée hasiké keraa?

⁹Ná dongim-biyaa-u dori huuse, pí yé khe í tigi'iri í hā í póríbi waa?

¹⁰Mú Yésú núuni sí weri, ú kha' míkikinne harí we déeri ma. Ye pée déeri pû nagumîŋ ú kákásaa?

¹¹Ye kha' póríbirá ba hĩti-bíma khubi wá bée' ye maná ba hĩti bí khubi wá bée' ya.

¹²Ye kha' datikóron ú u kɔɔri ma mé'ni weri, dé-gi má má kast'me u khururi sóobíró.

¹³Ye kha' ma sɛɛ'-puma kha' khaari wó khaa tí pi ba sɛɛ' sɛere nuwǎa mí dunipǎa bée'rá weri, pi ba sɛɛ'ma harí wée mí tē, pí kí wógí' ú.

Júdásira bée hāana'ma Yésúri pí kóroo

(Már 14.10-11; Lúk 22.3-6)

¹⁴Yésú wá mamannibibi kpoo ná píno wá ɔo ú pi ye yí' Ísíkáríyóti Júdási weri, úrá to yaa yóo Yékírí wá thogunníkhāgibi thā

¹⁵ná kha' pée míne pi hā ma ye má hā bi Yésúno pí kóroo? Pí hāa-u warfíráa biiyi digbée ná kpooɔo.

¹⁶ĩ kórí gi ú waatrá, ú kókíró yêe ken pātí u ba dé yóo yé bú hāana' Yésúri pí kóroo wera.

Kúŋkersi wá mína

(Már 14.12-21; Lúk 22.7-14, 21-23; Já 13.21-30)

¹⁷Kerí sí pi dé kɔɔ phǎani kaadé thāhurbuno weri, mú sí dúgú khu nanni, Yésú wá mamannibibirá baa ba púɔɔo kha' he u bee dé ĩbíra dé ú Kúŋkersi wá diminaa?

¹⁸Ú bukaa bi ɔ wái kha' pi yóo ú thǎná, núná ĩ ná sɛeriyoo kha' Níkhāgaa kha'ri kha' má waati nan-uma, ye ú thǎná má ná má mamannibibira ba di Kúŋkersira.

¹⁹Pí yóo ná dée pātí Yésú kha'ri weri, ye dée Kúŋkersi wá dimina.

20Mú khu dóonni, Yésú ná ú mamannibibi kpoo ná pínóná nâa di.

21Waati ú pi ye diiminá weri, Yésúrá kha' ma sɛɛ'-pɪma kha' pí ɔɔ ba hãana' pí kó' ma.

22Mú u kōnni mú, tí dóoró bi tákɪrsa, ɔɔrá púgɔɔ kha' manɔ wã, bá mú á Tamaŋ; ɔɔrá púgɔɔ kha' manɔ wã, bá mú á Tamaŋ?

23Yésúrá kha' ma ná wée ú wá'ri tɔgi phãani nanɔgɪrá weri, úrâa ba hãana' pí kó' ma.

24Ye kha' Níthĩna'biira ba hu pātí Yékírí wá sɛbi kha'ri weri sá, ye ti ba pí wée úu ba hãana' pí kóɔɔ wera; ná pi ye hūni ú tárúri wa, ná pãa-tiyaa.

25Júdási úu ye ba hãana' pí kóɔɔ weri, úrá kōni tẽ kha' manɔ wã, bá mú Níkhãgaa? Yésúrá kha' úrá kōnni múnnaa.

Tamãaŋ dimi wá sīnnimmi wá mīja

(Már 14.22-26; Lúk 22.14-20; 1Kó 11.23-25)

26Mú pi ye diiminá, Yésúrá khɛɛ phãani ĩ thuga Yékírí kha' ú ãníke, ye kpekire hãa ú ú mamannibibi ye kha' pi hīnní khɔɔ dé phãani wera déeri má wísra.

27Ye yaa khɛɛ divě tẽ ĩ thuga Yékírí kha' ú ãníke, ye hãa bi ú kha' pí bɛɛ' hīnní nɔ

28dé úwera déeri má taraŋ mû ba kpó', pí Yékíre ba khɛ ĩ khon ní kóngómbi nínɛɛsi sí dé sãŋgi ú sɛɛ pí mípúŋí hã bi í.

29Ye kha' ma sɛɛ'-pɪma kha' má ba sūnní nɔ divě túwã, fɔ ĩ ná nan khu ú má ná píra ba písi nɔ fūmi má Sii wá ŋi wá pãnná wera.

Tí Yésú sɛɛ'ri Pɛɛnni kha' u ba pákín kha' ú tu ma wã weri, sí mīja

(Már 14.27-31; Lúk 22.31-34; Já 13.36-38)

30Tí kpānaa bu, pí tūni mákirtĩnsi, ye yaa yêe yóo tátí' kí pi yí' Ólívíyékhamargi weri, kí kɛŋgírã.

31Yésúrá sɛɛɪye ú mamannibibi kha' mú ũ ba nan ma fɛɛ isɛŋgiri weri, ɪ ba yeɛma pí bɛɛ' horo' yé sɛɛ ma, pébu, Yékírí sɛɛ'-uma ú sɛbírá kha' *ma ba khi'rí khuma khunneɛnaani ye sãńbírá tuɔŋ*.

32Ye kha' ná ma ba huu ye yaa, ma ba khiri bí bu Galíle maráará.

33Pɛɛnná sɛɛɪɔɔ kha' háari ná póɔra horgo ye séyɔɔ, maná ba horo' yé séyɔɔ kúuŋ na.

34Yésúrá kha' ma sɛɛɪɔɔma kha' pātí súŋkhoora kha' ma fuv fɛɛ isɛŋgiri weri, ná u pákírã pãa ísãa' kha' u tuu ma wã.

35Pɛɛnná sɛɛɪɔɔ kha' háari ná ma huma má ná úrí, má ma huma tūmá má pákín kha' kɔɔ-manuu kúuŋ na. Yésú wá mamannibibi wá póɔrá kōni mú tẽ.

Yésú wá Yékín jínɔgi Jétisémáné

(Már 14.32-42; Lúk 22.39-46)

³⁶Yésú ná ú mamannibibirá yóo ná naní tó kharí tí pí yí' Jétísémáné. Ú sɛɛɾɪyɛ bí kha' pí hĩti kháterá ná ma yóo foní ná jínj Yékíre.

³⁷Yɛ khɛɛ Péɛri ná Zébédé wá bikhe bíjɔni ĩ yóo bí. Mú pí nanni ní, ú dósírá kókíró yêe kpúwɔɔ yɛ kákásírá nagimɪɪa.

³⁸Ú sɛɛɾɪyɛ bí kha' dɔɔkpúusêe bée khu ma; yɛ kha' pātí ma ba hĩti dɔɔkoo wɛri, pírí tē, pí hĩti kháterá dɔɔkoo.

³⁹Yɛ sée bí, yɛ súu yóo wóɔɔ kírú ĩ ná wáa hursɛ ĩ ba'riga yɛ jíní Yékírí kha' Siye, ná thɔɔra wɛri, dé-uma thɔɔra kónnínómmi, u hĩj ma ú. Yɛ kha' yɛ kí dée má tí ma khɔɔ' wɛri wa, dé tí úra khɔɔ' wɛra.

⁴⁰Mú u jínni Yékírí sóo, ú fígí baa ú mamannibibi wá kénjírá ba jáa ná pí hūni phaa. Ú sɛɛɾɪyɛ Péɛnni kha' dé pí yatira wóɔɔ hĩtaa manno dɔɔkoo ĩ buu léɛri úkpo waa?

⁴¹Yɛ kha' pí hĩti dɔɔkoo yé jínj Yékírí sí dé sǎngi ú hĩj bí mí tū ba yɛɛ pí dé mípúni wɛra. Yɛ kha' níthĩnigi úra khɔɔ' ú dɔɔgírí bu dé u dé míkinni, dé fǎngɾāa dé kpigɔɔ.

⁴²Yɛ písée fígí ná jíní Yékírí kha' Siye, ná thɔɔra wɛra dée thɔɔra kónnínómmi wǎ, dé fó ú nan ma, u dé tí u khɔɔ'.

⁴³Yɛ fígí baa ba jáa bí tē ná dɔɔmɛ kórí bí ná taraa pí hūni phaa.

⁴⁴Ú sée bí fí yɛ fígí písée tē ná jíní Yékírí í mí kpooyirá.

⁴⁵Yɛ fígí baa pí kénjírá ba kha' bu-bínnima yêe hūj yêe kpáarêe? Yɛ kha' waati nan-urma; hāana'-pırma Níthĩna'biiri mípúdébine, pí ban ú kókhara.

⁴⁶Yɛ kha' pí yɛɛ ĩbé yáa tarí dé úu ba hāana' ma wɛri, nan-urma sówo.

Yésú wá kó'mi wá mīna

(Már 14.43-50; Lúk 22.47-53; Já 18.3-12)

⁴⁷Waati ú Yésúra yɛ sɛɛɾɛrá, Júdásí ú déérá ú mamannibibi kpɔɔ ná píjɔɔ ɔɔ wɛri, ú baa. Ban-uyaama ní' kónjómbe pí yɛ kpɛɛɔɔrumbi ná táɔɔɛ. Yékírí wá thɔɔgníkhāgibi ná Júdebi wá khokhāgibé sūnna bí.

⁴⁸Júdásí úu yɛ ba hāana' Yésúri pí kóɔɔ wɛri, sɛɛ'-uyaama nípiri kha' wée ú ma ba thiya' dāmúgúthuri wɛri, pí kóɔɔ, dé úɔ.

⁴⁹Yɛ súu tó'ríyó Yésúno yɛ thugɔɔ dāmúgúthuri kha' thiya'-manuu Níkhāgaa.

⁵⁰Yésúrá sɛɛɾɪyɔɔ kha' Mása, u dé tí u dɛɛri yɛ baa wɛra. Nípirá tɔ yóo ná kórí Yésúra.

⁵¹Ú mamannibibii yɛ ú fí kpoogi wɛri, pí ɔɔ yáí suriya ú kpɛɛɔɔɔrɪ ĩ dugi kpagi ɔ wái wá jíníanna. Ú wái dé-uyaama Yékírí wá thɔɔgníkhāgaa wá sūmdébiye.

52 Yésúrá sɛɛɾɪɔɔ kha' u yee ú kpereeri ú khanná, dé nípi wá bée' pũ khe kperbi pórá wɛɾɪ, kperêe ba khu bi.

53 Ye kha' u tuu dé ná ma saa sí bu, má jínj má Siiri ú yee ú munigi kóngómbé ban khaanná fí yaa?

54 Ye kha' bá ná si dée múnnáa wã, múnni Yékírí wá sebi kha'ra kha' múnnáa si ba dé wɛɾɪ, múnni si dé yé wónní dé sí dómmínáa?

55 Ye sɛɛɾɪye nípiri kha' súurâa má, ye pũ ban má kókharɪ táɔɔsi ná kpersɔɔɾimbêe? Ye kha' khu wó khu ma ye hĩtuma Yékínthiya'dukirá yêe mamaɲ nípi ye pi kórí ma wã;

56 dé ísêe bêe' déerima sí dé sãɲgi, sɛɛɾe ú Yékírí wá hĩɲgíníbi tĩ'na wɛɾɪ, ú dé ú dómmíná. Ú mamannibibi wá bée' to horgo ye séyɔɔ.

Tí pi yóori Yésúno thuthukhanná wɛɾɪ, sí míɲa

(Már 14.53-65; Lúk 22.54-55, 63-71; Já 18.13-14, 19-24)

57 Nĩ' pí kó'rá Yésúri wɛɾɪ, pí kheɛ yóo ú Yékírí wá thɔɲunníkhāgaa Káyífi thāná. Yékírí wá sebtubi ná Júdebi wá khokhāgɪbé pĩɲgíná ní.

58 Mú pi ye yóo Yésúno wɛɾɪ, Pêennāa ye thoo bi kpānaanā; kparɪ-ɔyaa-bí-buma. Thoo-uri-bima ná taraa dóoró Yékírí wá thɔɲunníkhāgaa wá kpóntũunná ĩ ná hĩtaa ú ná tɛɛgɛɾɪbɪra. U ye bɛɛ dé u ɲáma míɲi wá phira'mina.

59 Yékírí wá thɔɲunníkhāgɪbi ná pí thuthukhāgi kāmɪ wá bêe' ye kemma mú tí pi bú tũnní hã Yésúri yé bú khuwɔɔ wɛra.

60 Nĩ' kóngómbé ba taraa tũni hāa-u ye sí bée'rá, pi buu ú bu kókharɪ wa; dé pó ní' píɲɔɔ bannɪ ba baa

61 ba kha' wáɪ wɛ kha'-uma kha' ma wónní keu Yékínthiya'dukiri yé má' kɪ khu bísāa' thago.

62 Yékírí wá thɔɲunníkhāgaará sɛɛɾɪye Yésúri kha' u núu mú tí nípi kha'ɾɪ ú bu waa? Ú sɛɛ' tóo waa?

63 Yésúra hĩɲgírá ú wa. Yékírí wá thɔɲunníkhāgaará kha' ma sɛɛɾɪɔɔma kha' u kenj thakoo Yékínni yé sɛɛ' ĩbírí ná úrá déeri Yékírí wá Sakhanínni ye dée ú Bikheera.

64 Yésúrá kha' pātí u kha'ɾɪ wɛra. Ye písée sɛɛɾɪye bi kha' ma sɛɛ'-pɪma kha' ĩ kórí gi wɛrá pi ba ɲá Níthĩna'biiri ná u hĩtɪ Yékínj Wónnáa dé' diɲgo; ye pi ba ɲáa-u tẽ ní thu'nná, tátũnísírá ná u kí banj.

65 Yékírí wá thɔɲunníkhāgaará to hai ú thĩ wá tásɪɪ ye kha' kusa'-uma Yékíre; ye kha' pé ĩbíra dé séeréno tɛɛ? Dé pí thĩ nú-biri pātí u kusa'ɾɪ Yékínni wɛra.

66 Ye kha' pé pi kákāa? Pí kha' mákínj-uma huume.

⁶⁷Ye sugi sãasi kowɔɔ wɔɔnná yêe khirsɔɔ dékpūnise. Ye pɔɔrá fataa-u.

⁶⁸Ye kha' Yékírí wá Sakhanína, ná dé-urma Yékírí wá hĩngínnáa u buka' tárí ú khi'ruu wera.

Tí Péeri pákínni kha' má tu Yésúri wa weri, sí mĩna

(Már 14.66-72; Lúk 22.56-62; Já 18.15-18, 25-27)

⁶⁹Ú waatírà ná Péeri hĩtaŋ-ɔyaama kpaagírà, kórgírà. Ɔ sũmdébihari'yé sũu tó'riyó ú ye seeriɔɔ kha' úrí wera ye thooma tẽ Yésú ú déeri Galíle níní wera.

⁷⁰Ú pákírà nípi wá wɔɔnná kha' ma tuu mí tí u bée kha' wa.

⁷¹Tí kpānaa bu, mú u kheeri yêe yóo tutũnná, ɔ sũmdébihari'yé ɲáa-u, ú seeriye ní' pũ ye fí weri, kha' úwera ye thooma Názáaréti Yésúra.

⁷²Ú písée pákírà ye karaa kha' má tu wái weri wa.

⁷³Mú ti dáiri kíríu, ní' pũ ye fí weri, pí sũu tó'riyó Pêenno ye kha' páníge bú wa, dé dé-uma Yésú wá thooribi wá ɔɔ; dé ú seereedómɔɔnāa buka' ú kukéŋgira.

⁷⁴Ye Pêenná karaa kha' ná ma tũmma, Yékínna danɔa ma; dé má tu wái weri wa. Sũŋkhoodá fuwa.

⁷⁵Pêenná wógíró seere ú Yésú seeraa-u kha' pātí sũŋkhooda kha' ma fuu weri, ná u pákírà pāa ísāa' kha' u tuu ma wā. Ú kuso nāa fuu yêe hígí'.

Matíyè 27

Tí pi yóori Yésúno fāgimaŋ Pílátí thã weri, sí mĩna

(Már 15.1; Lúk 23.1-2; Já 18.28-32)

¹Mú dugura ye ban faa weri, Yékírí wá thoginníkhāgibi wá bée' ná Júdebi wá khokhāgiburá pĩŋgírè ɲáa kām̄bi kha' ĩbíra khu Yésúra.

²Pí fógɔɔ ye kheɛ yóo ná hāa ú fāgimaŋ Pílátira.

Júdási wá fóm̄i wá mĩna

(Míd 1.18-19)

³Júdási ú hāana'na Yésúri pí kóɔɔ weri, mú u tuuri dé pi ba khuwɔɔma, tí dóorôo ú kha' ná tu-maŋa. Ye kheɛ warfíráa biyi digbée ná kpɔɔgiri ĩ yóo dé ma ná hā í Yékírí wá thoginníkhāgibi ná Júdebi wá khokhāgibura.

⁴Mú u nanní ní weri, ú seeriye bi kha' dé-maní mípĩŋi, ĩ hāanigɔɔ pũ ba khuwɔɔ ye u dée míni wā. Pí seeriɔɔ kha' si kheɛ ĩbíri wa, dé úra si kheeri.

⁵Júdásurá hĩni tigi'iri Yékínthiya'dukirá ye kheɛ yóo ná fógí wũnnɛ.

⁶Yékírí wá thoginníkhāgiburá kheɛ tigi'iri ye kha' mú ɩ déeri haketigi'i weri, ĩbíra khĩnnɛ yêe wónní yeyee Yékírí wá tigi'irá wa.

⁷Ye berí tí bu ĩ kheɛ í tigi'iri ĩ ná dori nambémmá'ná wá khāmargi ĩ dée gi khirbi wá dúuso.

⁸Tírá yɛɛri pɪl yí' kí khǎmargɪ háari ná fɛɛ taran̄khǎmarga.

⁹Dé-sima ɪ mǎkírǎ pǎtí Yékírí wá hǎngínnáa Jérémí kha'ra wera. Kha'-uyaama kha' *khɛ-birma warfírá biiyi digbée ná kpɔɔ gí déeri núu gí Ísíráyél bibi donnaa-u wera*,

¹⁰ɪ dori nambémmá'ná wá khǎmargɪ pǎtí Tamaŋ Yékírí sɛɛ'ra ma wera.

Yésú wá thumi fǎgumaŋ Pílátí thǎ

(Már 15.2-5; Lúk 23.3-5; Já 18.33-38)

¹¹Mú pɪ nannɪ Yésúno fǎgumaŋ Pílátí thǎná wɛɪ, ú púgɔɔ kha' úrá déeri Júdebi wá urɪ bâa? Yésúrá kha' pǎtí u kha'ɪ wera.

¹²Yɛ tí Yékírí wá thɔgɪnníkhǎgɪ ná Júdebi wá khokhǎgɪbɪra yɛ tũŋ yêe hǎa-u wɛɪ, u kha' púnáa tóo wa.

¹³Pílátírá sɛɛɪyɔɔ kha' u núu míŋɪ wá bée' í pɪ kha'ɪ ú déeri yaa?

¹⁴Yɛ Yésúra hǎngírǎ Pílátíno mí tɪkpo bu wa, sí maanɪyɔɔ tákɪrsa.

Tí Pílátí kha'ɪ pɪ khu Yésúɪ wɛɪ, sí míŋa

(Már 15.6-15; Lúk 23.13-25; Já 18.39-19.16)

¹⁵Kúŋkɛrsɪ wó Kúŋkɛrsɪ, fǎgɪmanna dé sɛɛma karsóbii úkpo ú níŋɪra yɛ bɛɛ dé u sɛɛ wera.

¹⁶ɪ hakɪra ná ɔ karsóbiiyêe yɛ bú ú bée' tuura, ú pɪ yɛ yí' Bárábásɪ Yésú.

¹⁷Pílátírá púgí ní' pí pǐnná fí wɛɪ, kha' Bárábásɪ Yésú ná Yésú ú pɪ yí' Yékírí wá Sakhanínnɪ wɛɪ, ũnne ma sêɛ?

¹⁸Pébu, tu-uyaa dé dóɔkpóoré yɛɛra pí hǎanɪga Yésúɪ pí kórɔɔ.

¹⁹Waati ú Pílátíra yɛ thuthukhanná wɛɪ, ú hanná sũnɪ sɛɛɪyɔɔ kha' u khon̄ ú dɛɛɪ wáɪ termemmi wée míná, dé ú mí fonno'-iri-mama, pébu, hũm-manɪ-dɔɔɔ-úma nǎan̄ isɛŋgira.

²⁰Yékírí wá thɔgɪnníkhǎgɪ ná Júdebi wá khokhǎgɪbrá suu níŋɪɪ kha' pɪ pínɔɔ ú sɛɛ Bárábásɪ yé khu Yésúra.

²¹Fǎgumaŋ Pílátírá písɛɛ púgí níŋɪɪ kha' níŋɛ bíŋɔná, ũnne ma sêɛ? Pí kha' u sɛɛ Bárábásɪra.

²²Ú púgí bɪ kha' yɛ mú ma dé Yésú ú pɪ yí' Yékírí wá Sakhanínnɪ wɛraa? Pí bée' kha' u yɛɛ pí bagɔɔ ní'batábɔkɔ.

²³Ú púgí bɪ kha' yɛ túnní míŋíne u déerii? Pí hafɪya súrɪyá kha' pɪ bagɔɔ ní'batábɔkɔ.

²⁴Mú Pílátí jǎanɪ tuu dé tí ba kɪɪ wa, yɛ níŋírǎ hafɪya yêe súrú wɛɪ, ú khɛɛ yɔ'mɪ ɪ tɪsɪra ú dési níŋɪ wá wóɔnná yɛ kha' wáɪ termemmi wée hakêe kó' ma wǎ, dé pí wáɛ sɪra.

²⁵Nípi wá bée' kha' ú hakera kó' ũbi ná ũbi bibira.

²⁶Píláturá to sée Barábásiri ye yee pí khiri Yésúri thĩnne. Mú pi khi'ruu sóo, ú hãanigoo dé pi ná bagoo ní'batáboko í khuwoo.

Tí Ōrómi sodáasíbi mánni Yésúri weri, sí mĩna

(Már 15.16-20; Já 19.2-3)

²⁷Fāgimanj Pílati wá sodáasíbírā khēe Yésúri ĩ yóo ú ú kórgírā ye yĩsĩ pí sodáasĩ kām̃bi wá póorā ba sání kúñoo.

²⁸Pí khorī ú táyeensiri ye yeyoo kpórgíkporí mam̃ kĩṅkĩṅgi

²⁹ye dée hũwōnthafō'ri má ithanumunnu ĩ sigoo tí thaagírā ye yeyoo tábo'ri ú dé' dīṅgírā ye tí kpānaa bu, pí khuusiro ú wóonná yēe máñoo kha' Júdebi wá ithakhoo, ĩbíra thugooma,

³⁰yēe suko' sāasĩ yēe kowoo ye hĩnĩ tábo'nni yēe khir̃oo tí thaagírā.

³¹Mú pi mánnuu sóo weri, pí khoroo kpórgíkporĩṅe ye khēe ú thĩ wá tásĩ yeyoo sí ye khēe yēe yóo ú bakhara.

Yésú wá ba'mi ní'batáboko, sí mĩna

(Már 15.21-32; Lúk 23.26-43; Já 19.17-27)

³²Mú pi ye ku' nunná weri, pí jāa o Sīirēni wái ú pi yí' Símó, pí kóroo fāṅgo ú kpórí Yésú wá ní'batábokira.

³³Mú pi nannĩ khāa tí pi yí' Gólgótá, (kí títāṅgírā déeri Thaghubigi wá Kharĩ) weri,

³⁴pí khēe divé' ú pi jagim̃inna kó boson haraṅgo weri, ĩ hāa Yésúri dé u júb. Ye múb u deerĩ jāa gi weri, u pí júb gi ya.

³⁵Mú pi ba'ruu sóo weri, pí dée kharátũnítũnĩ ĩ kpĩkira ú táyeensiri

³⁶ye hĩtaa fĩ yēe teyoo.

³⁷Tĩ'ne-e-biyaama kó tágo ĩ máa ú thagi wá thu'nná kha' úwera déeri Yésú, Júdebi wá ura; sírāa buka' mĩ tí yeera pí khuwoo wera.

³⁸Ba'-piyaama Yésú ná súurĩ bíjoo ní'batáboco; ĩ bagĩ úkpori ú dé' dīṅgírā ye bagĩ úkpori ú dé' mīṅgírā.

³⁹⁻⁴⁰Ní' pũ ye tarĩ fĩ weri, pi ye kusigooma yēe kũṅ kha' ókhoyí! Ú ú kha'ri kha' ma wónnĩ hasĩ Yékínthiya'dukiri yé má' kĩ khu bísāa' thago weri, u hĩṅ ú thĩ sā. Ye kha' ná dé-uma Yékírĩ wá Bikhee, u sũṅ ní'batábokirā.

⁴¹Yékírĩ wá thoginníkhāgĩbi ná ú sebitubi ná Júdebi wá khokhāgĩbira ye máñooma tē kha'

⁴²hĩṅ-urĩ póc ye ú wónnĩ hĩṅ ú thĩ ja. Ye kha' u kha' dé-manĩma Ísíráyél bibi wá u yaa? U sũṅ ní'batábokirā ye ĩbé khāa ú bu.

43 Ye kha' u kha' karfa-mama má thĩno Yékírí waa? Ná Yékírí khorɔ'-ɔrɔuma, u hĩnɔɔ werá Ìbẹ́ já, dé kha'-ɔma kha' dé-manuma ú Bikhee.

44 Ú ná súurí bí pì ba'ra kpoogi weri, múnnáa píra ye kusigɔɔ tẽ.

Yésú wá humi wá mĩna

(Már 15.33-41; Lúk 23.44-49; Já 19.28-30)

45 Ì kórí gí tí khura ye thaagi Ì ná naní tí khu kpɔɔrɪ Ì dée sũnínkhu weri, sirgi wá b̃e'e' te'raama vep.

46 Mú khu kpɔɔrɪ Ì dée sũnínkhu weri, Yésúrá súrɪyá kha' *Élì, Élì, lámá sáábákítání*; kí títǎngírá déeri mí Yékíre, mí Yékíre, péé déeri ye mú sée mu?

47 Ní' pũ ye fí Ì núu weri, pí kha' Élì u yí'.

48 Pí ɔɔ horgo khaanná fí ná kheε tákpɛkɪ Ì jí' kí divě júwáa bu ye kheε kpɔũ gí tábɔkɔ ye kheε wónnígá gí Yésúri dé u jù.

49 Ye pɔɔrá kha' u yeε Ìbẹ́ ken ná Élira ba banní ba hĩnɔɔ.

50 Yésúrá písée súrɪyá tẽ kón ye ú niiná khorɔ.

51 Dóobí gí kpíkɩnna Yékínthiya'duki wá dógɩrɪ khaa íjɔ weri, kí dákírá phe' íjɔ, Ì kheε thu'nná Ì sũuno; fǎnɩgírá sígée, ke'risirá dákírá,

52 dúutǎnɩníná págíyá, ye Yékírí wá ní' pí huura weri, pí kónɔgómbe yaa

53 Ì kuso dúutǎnɩníná. Waati ú Yésú banní ba yaa huuminá sóo weri, tí pánná pí dóoró Jerúzalém ú déeri Yékírí wá nu weri, ní' kónɔgómbe jaa bi.

54 Waati ú Yésú wá nii khonni, fǎnɩgírá sígée weri, Ɔrómi sodáasíníkhāgaa ná ní' pũ ye tɛe Yésúri kpoogi weri, pí jaa si, ná mí í déeri wera. Mú pí jáani si, phǎnigé kórí bi tákɩrsi, pí kha' dé-uyaama Yékírí wá Bikhee mĩnán.

55 Ha' kónɔgón bì ye thoo yêe tǔfín Yésúri pí dékimíne Ì kórí gí Galíle maráará weri, nunam-biyaama déeyén yêe ken.

56 Pí hap̃eε pɔɔrá déerá Mágídálá Máríyámu ná Jáki ná Jozéfi wá níjáa Máríyámu ná Zébédé wá bikhebi wá níjáa.

Yésú wá kasí'mi wá mĩna

(Már 15.42-47; Lúk 23.50-56; Já 19.38-42)

57 Mú khura ye b̃eε dóon weri, ɔ henkhõo ye bú ú pí yí' Jozéfi ú ku'ra Árímaté ye dée Yésú wá thooráa ɔɔ.

58 Ú yóo Pílátí thāná ná jínɔɔ Yésú wá kpĩgine. Ú kha' pí hāa-u gí.

59 Jozéfírá kheε pĩngíyé gí fɛngbenɔ,

60 ye kheε ná kasiga gí tó tǎn dóorónno, tí pí kpāina ke'rigo, tátíkhengo, ú nísígírá weri, ye kpūnimo púrí kpakpakí Ì phii ri ye kheε taraa.

61 Mágídálá Máríyámu ná ɔ Máríyámuna ye fíma Ì hĩtaa kásáa dúutāanna.

Yésú wá dúutǎnni wá tɛɛmi wá mǐna

⁶²Khu ú pi dé sóóbíng pí kpáarékhuɾi wɛɾi, mú u tanni, kí dugé yékíré Yékírí wá thogunníkhāgibi ná Fáarísibirá yóo kpoogi Pílátí thǎná

⁶³ná kha' á Tamaŋ, a wógí' tí wái núnuwǎa wɛra ye thakhooge wɛɾi, kha'-uyaama kha' ná ma huu, khu bísǎa' khurá ma yama.

⁶⁴Ye kha' tírá yɛɛɾi u yɛɛ pí tɛɛ dúutǎnni ǐ ná naŋ khu bísǎa'ni sí dé sǎŋgi hǎ ú mamannibibirá bú sú ú kpǐgɾi yé tǔnní sɛɛ' nípiri kha' ya-uɾi huuminá wǎ, dé tí núnuwǎa ba tarí dúgú wǎnna.

⁶⁵Pílátírǎ hǎa bi sodáasíbi kha' pi yɛɛ pí ná tɛɛ dúutǎnni pǎtí pi kha'ɾi wɛra.

⁶⁶Pí khɛɛ yóo ná yɛɛ tǐŋgɛɛsi púrí gí phiira dúutǎnnógɾi wɛɾi, ye saa sodáasíbi fí, pí tɛɛ ɾi.

Matíyɛ 28

Yésú wá huyamí wá mǐna

(Már 16.1-10; Lúk 24.1-12; Já 20.1-10)

¹Mú Júdebi wá kpáarékhu tanni, kí dugé yékíré dimási, mú táagɾa ye ban faa wɛɾi, Mágídálá Mǎríyámu ná ɔ Mǎríyámuná yóo dé pi ná keŋ dúutǎanna.

²Ú waati kpoorá fǎnɪgɾá bǎráa sígɛɛ kón, Tamǎaŋ minigi wá ǵo yaa ní thu'nná ǐ sũuno ba kpũnimo dúutǎnnógɾi wá púrgɾi ye hǐtaa bú.

³U ye yíngímma pǎtí yɔgi wá nígímmi wá táyésígɾɛ wɛɾi, ye ú tásɾa ye fuma phiphí má pǔmmúgɾɛ.

⁴Phǎnigé kórí sodáasí bũ ye tɛɛ dúutǎnni wɛɾi, pí kpánj ǐ ba wǎa dée má hu-birma.

⁵Ye minigɾá sɛɛɾiye hapɾi kha' hǎ pírá phǎni wǎ, dé tu-maní dé Yésú ú pi ba'ɾi wɛɾi, úra pi wɛɛ.

⁶Ye kha' u fí kháterá wa, dé ya-uma pǎtí u kha'ra wɛra. Ye kha' pi banní ba keŋ kén gí pi hũnna'naa-u wɛra.

⁷Ye sɛɛɾiye bi kha' pi haabíng yóo ná sɛɛ' ú mamannibibri kha' ya-uɾi huuminá, dé u ba khɾu bí bu Galíle maráará; nínáa pi ba ná jáa-u. Ye kha' ú sɛɛɾɛáa ye má.

⁸Pí yaa khaanná fí dúutǎnni wá khanná phǎnigɛ ye nuumé thǎgi bi tɛ, pí horgo yóo dé pi ná sɛɛ' mamannibibri sí.

⁹Mú pi ye yóomíná wɛɾi, Yésúrá bǎráa thukiro bi ǐ thuga bi. Pí sũu tó'ríyó ú ǐ khuusiro kórí ú dɛsɾi ye thugoo.

¹⁰Yésúrá sɛɛɾiye bi kha' hǎ pí phǎni wǎ, dé pi yóo ná sɛɛ' má nípiri kha' pi yóo Galíle, dé nínáa pi ba ná jáa ma.

Dúutántɛɛɾɪbɪ wá sɛɛɛ

11Mú hapɪra ye yóomíná, sodáasí bɪl ye tɛɛ dúutáannɪ wɛɾɪ, pí pɔɔ yóo nudógírá ná sɛɛɾɪye Yékírí wá thɔgɪnníkhāgɪbɪrɪ mɪɪɪ wá bɛɛ' í déerá wɛɾa.

12Pírá píngírɛ pí ná Júdebi wá khokhāgɪbɪrɪ ɪ bɛɾɪ tí bu ye hāa sodáasíbɪrɪ tigi' kóngónɪ

13ye kha' pɪ sɛɛ' níɪɪrɪ kha' ú mamannɪbibi bam-bɪrɪ isɛɲgiri, waatɪ ú ɪbíra ye hūɲ wɛɾɪ, ɪ ba súu ú kpīgɪra.

14Ye kha' ye ná fāgɪmanɪ Pílátɪra núu si, ɪbíra ba tu pātí ɪbíra dé yóo ú ye pí ku' mɪɪɪ wɛɾa.

15Sodáasíbírá hɪnɪ tigi'iri ye dée pātí pɪ sɛɛ'rɪ bɪ wɛɾa. Ú sɛɛɾɛrá tɪyaa Júdebi wá sɔgombɪrá ɪ ba nanɪ háarɪ ná fɛɛ.

Tí Yésú buka'rɪ ú thɪ ú mamannɪbibine ye sūnɪ bɪ wɛɾɪ, sí mɪɪa

(Már 16.14-18; Lúk 24.36-49; Já 20.19-23; Míd 1.6-8)

16Yésú wá mamannɪbibi kpɔɔ ná úkporá yóo Galílerá, tátí' kí ɪ buka'ra bɪ wɛɾa.

17Mú pɪ jáanuu wɛɾɪ, pí khuusiro thugɔɔ ye pɔɔra ye khāa dé úɔ wa.

18Yésúrá súu tó'ríyó ɪ sɛɛɾɪye bɪ kha' Yékírí hā-ɪrɪ-mama wórgɪ mɪɪɪ wá bɛɛ' ɪl thu'nná ná fa fānɪgɪrá wɛɾa.

19Ye kha' tírá yeɛɪ pɪ yóo dunɪnathɪɪɪ wá bɛɛ'rá ná sɛɛ' má mɪ, níɲé thoo ma, ye pí bátízé bɪ Sii Yékírí ná ú Bikhee ná ú Nii wá nísígírá,

20yé kí mamɪnɪ bɪ mɪɪɪ wá bɛɛ' í ma sɛɛ'rɪ bɪ wɛɾɪ, pí kóɾɛ ye kí déyee í dómíná. Ye kha' pɪ tu kha' ma bíma kpoogi waatɪ wá bɛɛ' ɪ ná nanɪ dunɪnāa sóomo.

Márki

Márki 1

Yékírí wá sɛɛɛ ú Já Batisira sɛɛ' wɛra

(Mat 3.1-12; Lúk 3.1-18; Já 1.19-28)

1-2 Sɛɛɛ nuwãa òu sɛɛ' Yésú Kírísi ò déeri Yékírí wá Bikhee, ò míni wɛri, kókín-uma pātí si tĩ'ni Yékírí wá hĩngínnáa Ézáyí wá sɛbirá kha': *Mani Yékínna ba sūmma má sūnna ú khuru ú bu, ǐ ná hafu ú khūnna.*

3 *Ǿ súrú gbirinná kha' Pí hafu khūnni ǐ sanj tí Tamanni, yé hafu ú khĩfóró'írá tereŋ.*

4 Múnnáa si buuri ye Já Batísirá yaa yêe sɛɛɛ gbirinná kha' nípira bátizé ǐ buká' kha' fíkím-biri dóogɪ sí dé sãŋgi Yékírí sée pí mípĩŋí hã bi í.

5 Júde maráa nípi wá bée' ná Jerúzalém nípi wá bêe' ye yóoma Já thãná nãa sɛɛ' nípirá mípĩ í pi ye dé wɛri, ye òu ye bátizé bi dágáa ú pi yí' Júrdé wɛra.

6 Táa sí Jána ye yee wɛri, ɲugumíndooge pi kheera dée si. U ye kpó'ma tẽ dɔɔfãnaŋgbóro. U ye kɔɔma kpãnsíbi yêe di sãŋga.

7 U ye sɛɛ'ma nípiri kha' wée òu ba banj wɛri, u tarɪ mana; má wónnĩ kpísí fárú ú dɛɛkhara' wũŋkpeegée yatiri wa.

8 Mana bátizé-bima yɔ'mo ye úra ba bátizé-bima Yékírí wá Nii bu.

Yésú wá bátizémi ná tí Sutãna má'nɔu ǐ keri wɛri, sí míja

(Mat 3.13–4.11; Lúk 3.21-22; 4.1-13)

9 Waati ú Jána ye bátizé nípi wɛri, tí pãnná Yésúrá yaa Galíle maráa nu wá yóo bu, í pi yí' Názáaréti wɛri, ǐ yóo Já thãná ú bátizée-u Júrdéná.

10 Ú ku'me yɔ'miná ná ú jãa ná thu'nna págíyá ye Yékírí wá Niiná sūno koikoi ǐ kheebure he'rii ǐ sãa ú bu.

11 Ye sɛɛɛ kuso ní thu'nná ǐ kha' úwɛrá déeri má Bikheera, u ma má dógrá; ú mí nuɔni má tákɪrsa.

12 Khaanná fí, Yékírí wá Niiná yee ú yóo gbirinná,

13 ǐ ná dée khubi digbéɛŋɔ, Sutãnaaná mágoɔ ǐ kere. U yema gbirinná úkpori ú ná fúkitábiri ye Yékírí wá minigbirãa ye tẽfírɔ.

Yésú wá dúgú mamannibibi wá míja

(Mat 4.12-22; Lúk 4.14-15; 5.1-11)

14 Tí kpãnaa bu pí kóri Já Batísiri ǐ págoɔ. Mú pi pá'nɔu sóo wɛri, Yésúrá kheɛ yóo Galíle maráará nãa sɛɛ' nípiri sɛɛɛ nuwãa ú ku'ri Yékírí thã wɛri,

15 kha' waati naŋ-urma; Yékírí wá igi tó'rín-guma. Pí fíkín dóogɪ yé khãa sɛɛɛ nuwãaná.

16Mú ɔ ye tari Galíle dákpóroo wá the'rá wɛɾi, ú náa Símó ná ú khĩnu Ándéré ná pi hĩɲ yoo. Pi yema burkóró'ríbo.

17Yésúrá sɛɛɾiye bi kha' pi ba thoo ma, dé pí ba kó' burbi túwã, dé ma ba yɛɛma pí kó' nípi í hã Yékíre.

18Pí to sée pí yooɓiri yêe thowoo.

19Ú yóo wóɔnná tẽ í ná náa Jákɪ ná ú khĩnu Já pí déeri Zébédé wá bibi wɛɾi, ná pi pí phosikirá yêe hafu yooɓo.

20Pí náme, ná ɔ yísi bi khaanná fí; pí sée pí sii Zébédé ná paabibiri phosikirá yêe thowoo.

Tí Yésú nínɲi ɔ́o kpéréngbée wɛɾi, sí mĩna
(Lúk 4.31-37)

21Pí yóo Kápérnáwúm. Mú Júdebi wá kpáaréekhu nannɪ, Yésúrá yaa yóo pí pńgínkhanná í nãa mamaɲ nípa.

22Ú mamammɪ maana'-piyaama nípiri, pébu, úra ye wêe mamaɲ nípi pãtí Yékírí wá sebitubɛ ya, dé ú mamammɪna ye dima.

23Ye hakira ná ɔ kpéréngbéeetáryêe ye bú pí pńgínkhanná, ú súríyá kha'

24he íbi ná úrí yaari kãmbɛ Názáaréti Yésúu? Baɲ-urma íbi téurékharaa? Tu-manɪ dé dé-uma Yékírí Wáa í kuso Yékírí thã.

25Yésúrá dúráa kpéréngbéeri kha' ɔ phii ú núgi yé ku' wáirá.

26Kpéréngbéerá sígíríyé wáiri ye súríyá kón ye kuso.

27Maagé kórí nípi wá bêe' pí kũɲ kha' pé tágãa! Mí fũnnɛ ɔ mamaɲ nípiri wórgɛ. Ye kha' ú yatira dúrma kpéréngbéebi pí nú ú wága.

28Khaanná fí, ú nísígírí kuso Galíle maráa bée'rá.

Bo'ri kónɡómbɪ wá pãaɲámmɪ wá mĩna
(Mat 8.14-17; Lúk 4.38-41)

29Tí kpãnaa bu, Yésú ná Jákɪ ná Jǎná kuso pńgínkhanná í terme yóo Símó ná Ándéré thãná.

30Símó wá daafɪɲharɪ wá wísêe ye kpũu, ɔu ye hũɲkharɔ. Ú namme, ná pi kheɛ sɛɛɾiyoo sí.

31Yésúrá súu tó'ríyó ú ye kóroo dékírí yaariɔo, wíkpũugírí sóo ye ú yaa kórí bi khɪrsa.

32Mú khu dóonni, pí kheɛ bo'ribi wá bée' ná kpéréngbéeetárbɪ wá bée' í yóo bí ú thãná.

33Nu nípi wá bée' ba pńí tutũunná.

34Ú pǎanígá ní' kónghóŋ bî ye bo' thīŋi thīŋe weri, ye níní ní' kónghómbi wá kpérénghébe. U ye wêe yee kpérénghéebírâa bu seereekhari wa, pébu, tu-biyaa tárí kpoo ú u déeri wera.

Yésúra sɛɛ'ma nípi Yékírí wá seere Galíle maráará

(Lúk 4.42-44)

35Mú dugira ye banj faa weri, Yésúra yaa yóo wúugo nâa níŋ Yékíre.

36Mú Símo ná ú kâmbi yaari dábɔɔ weri, pí nâa wéyɔɔ.

37Mú pi jáanuu, pí seeriyɔɔ kha' bêe' ma ú wéemɔ.

38Ú seeriyɛ bi kha' pi yee ãbé yóo yó nu í máagínni fí weri, í ná sɛɛ' ní tẽ Yékírí wá seere, dé sírí bu ma banni.

39Ú yóo Galíle khaayi wá bée'rá, nâa sɛɛ' pi Yékírí wá seere pí pínghínkhayirá yêe níŋ nípi kpérénghébe.

Dékpúwái wá pǎanám̃m̃i wá m̃ina

(Mat 8.1-4; Lúk 5.12-16)

40Ú dékpúné yóo Yésú thǎná ná khuusiro ye jínɔɔ kha' ná u pí, u wónnǐ pǎaná' ma yé khonj má ninigira.

41Ú marínánj kórɔɔ, ú wónnǐgá dékiri ã phagi ú bu ye seeriyɔɔ kha' pí-manɪ; ú ninigira khonj.

42Ú dékpúmbosirá thīnee khaanná fí ye ú ninigirá khorɔ.

43-44Yésúra seeriyɛ kpínngɔɔ kha' hǎ ú sɛɛ' sí níní wǎ, dé u terénj yóo Yékírí wá thogunnaa thǎná í ná buka' ú wísi yé khonj táa sí Moyízi kha'ri pû khonj weri, pí tu dé pǎanánj-urɪ ye ú ninigirá khorɔ.

45Ye úrá yóo nâa sɛɛ' si kénsi wá bêe'. Sí dée múnnaa, Yésúra yé wónnǐ dóonj nɔɔ mé'ni wǎ dé u ye yóoma gbirinj bu í ná hīti, ye nípirá ya kénsi kénsi kí yóo ú thǎná.

Márki 2

Munuguwái wá pǎanám̃m̃i wá m̃ina

(Mat 9.1-8; Lúk 5.17-26)

1Mú ti buuri pó khibi weri, Yésúra fígí baa Kápérnáwúminá. Mó nípi núuni ná pi kha' u ma duko weri,

2pí baa ba píní pi wóɔre ya, ã taraa híní tutūunni, tarikharé bu wa. Yésúra ye sɛɛ'-pima Yékírí wá seere.

3Pó ní' píní' kheɛ ɔ munugu hūntágo yêe banj ú Yésú thǎná.

⁴Ye pātí nípi kónná ná taraa, pi yé bu í nan ú Yésú thāná wā weri, pí kání duki wá thu'nná í khorí tó tǎnni kénjí Yésúre weri, í sūunigo munuguri hūntágírá ú the'rá.

⁵Pātí Yésú náani khāa mí pi khāani ú bu weri, ú seeriye munuguri kha' má biye, ú mípíjiri sóo-iri.

⁶Yékírí wá sebitubi wá pōo ye fí í hītaa, pū ye kūj pí dósírá kha'

⁷pée déeri ūu seere mé'naa? U sāmakema Yékínno keyu? Ye kha' maa wónnī ye níthīnigi wá mípíjírée sóo ná kí dée má Yékírí úkpo múwāa?

⁸Mú Yésú tūuri pí kákásiri weri, ú seeriye bí kha' pée hāani bí kákásēe hūnginēe?

⁹Tí mu sēe' munuguri kha' ú mípíjiri sóo-iri ná tí mu kha' u yāa khe ú hūntági í núnēe weri, sūnnēe thoo?

¹⁰Ye ma beema dé pi tu kha' Níthīna'biira ma wórgē fa fānūgurá í sēe níní wá mípíjiri hāa-u í; ye seeriye munuguri kha'

¹¹ma seeriyooma kha' u yāa khe ú hūntági í khūj.

¹²Wáirá yaa khaanná fí í khee ú hūntági í kuso nípi wá wóonná. Maagé kórí pí bēe' pū fūu Yékírí wá jísí nuugi kha' íbíra jáa ísēe hūngi jáa wā.

Tí Yésú yí'ri Léví dé u thoo ma weri, sí mija

(Mat 9.9-13; Lúk 5.27-32)

¹³Yésúrá písée yóo Galíle dákporóorá, nípi wá bēe' thowoo ní, ūu mamaŋ bí.

¹⁴Mú u mamanni bí sóo ye khee yēe tari weri, ú jáa Álífé wá bikhee Léví ná u hītaa dāmphohínkhanná. Ú seeriyo kha' u yāa thoo ma. Ú yaa yēe thowoo.

¹⁵Tí kpānaa bu, Yésúrá bāa di Léví thāná. Dāmphohíní kóngómbi ná mípídébēe ye di pí ná Yésú ná ú mamannibiri kpoogo; pébu, pí nípi wá hūngirāa ye thowoo kónj.

¹⁶Yékírí wá sebitu bū ye Fáarísibi wá khūnná weri, mú pi náani ná Yésúra di ú ná dāmphohíníbi ná mípídébiri weri, pí seeriye ú mamannibiri kha' pée déeri ye ūu di ú ná dāmphohíníbi ná mípídébiraa?

¹⁷Mú Yésú núuni si weri, ú seeriye bí kha' kí dée má ípe bū kperkperi weri, píráa kpūu boso'ra bu wa, dé bo'ribēe kpūu ú bu. Ye kha' kí dée má ní' pū dé pí wísi ní' termembi weri, pí yíkhare ma banni ja, dé mípídébi wá yíkhare ma banni.

Tí pi pú'ri Yésúri sūnkóki wá mija wera

(Mat 9.14-17; Lúk 5.33-39)

¹⁸Já Batísi wá mamannibibi ná Fáarísibi wábira ye kó'ma sūj. O khu pōo ba púgí Yésúri kha' pée déeri ye Já wá mamannibibi ná Fáarísibi wábírāa kó' sūj ye ú wábira wēe kórōo waa?

¹⁹Yésúrá sɛɛɾiye bi kha' ha'yee wá nínébe wónní kó' sũŋ waati ú pɪɛ ha'yeeɔ wɛɾi baa? Ye kha' waati ú pɪɛ kpoogi wɛɾi, sí wónní dé ya.

²⁰Ye ɔ khiye ba naŋ ú pɪ ba khe ha'yeeri í tarɪ ú yé sée bi, tí pǎnná pɪ ba kó' sũŋ.

²¹Ye písée sɛɛɾiye bi kha' níné khe dóobí fũnní dɛ' dóobí túgánni wǎ, tũmá dóobí fũɔnna ba yámma túgâanni í hai ri. Tí pǎnná tí hamɪna ba pũ kónŋ.

²²Múnnáa sɪɛ tẽ, pí yee divě bomi jándɔɾi dugoo bu wa, tũmá ná divěna ba khǎgi, u haɪma jándɔnni, divěná kpó', ye pí búńí sí bée'rá. Tírá yeɛɾi, pɪ yeema divě bomi jándɔɾi fũŋ bu.

Yésúrá buuri kpáarɛekhura

(Mat 12.1-8; Lúk 6.1-5)

²³Ɔ khu Yésú ná ú mamannibibi dóonná bilékhāmarsɔ yêe tara. Ú khu dé-uyaama Júdebi wá kpáarɛekhu wá ɔɔ. Ú mamannibibirâa ye yénŋ yêe kpɔɔ bilétɔsɪra.

²⁴Fáarísibirá pógɔɔ kha' pée déeri ye pũ dé mú tí íbɪ Júdebira khĩnne yêe dé kpáarɛekhurá waa?

²⁵⁻²⁶Yésúrá kha' dé pɪ karma Yékírí wá sebirá tí déerá Yékírí wá thɔgunníkhāgaa Ábáyátáari wá pǎnná wɛɾi waa? Tí khũmɪgi kó'rá Davíti ná ú kpānaanípɪɾi ye pɪ ye múne ja wɛɾi, í ken má dóon-uyaama Yékírí wá dukirá í kheɛ pháani sí pɪ saara Yékírí wá jísígírá wɛɾi, í khɔɔ ye hǎa ú kpānaanípɪɾi tẽ jaa? Ye hakɪra ná ní' maa ye khĩnne yêe khɔɔ sɪ ya ná kɪ dée má Yékírí wá thɔgunníbe ya.

²⁷Ye sɛɛɾiye bi kha' níthĩngɪra Yékírí dɛɛɾi ye khorɪ kpáarɛekhuɾi tũmá kɪ dée má kpáarɛekhura u dɛɛɾi ye khorɪ níthĩngɪɾi wa.

²⁸Tírá yeɛɾi Níthĩna'biirá buuri kpáarɛekhu wá yatɪra.

Márkɪ 3

Tí Yésú pǎaná'ni ɔ wái Júdebi wá kpáarɛekhu bu wɛɾi, sí míja

(Mat 12.9-14; Lúk 6.6-11)

¹Tí kpānaa bu, Yésúrá písée dóoró Júdebi wá pĩngínkhanná; í hakɪra ná ɔ wáyêe ye fí, ú déki hu-giyaama.

²Pɔɔ ye tée ú ná u ba pǎanígɔɔ kpáarɛekhurá, pí bu ú bu kókharɪ í yárgýɔɔ.

³Ú tɔ sɛɛɾiye wái wá dé' kí huuri wɛɾi, kha' u yáa nuni kháterá nípi wá sogombirá.

⁴Ye pógí bi kha' íbíra khĩnne í dé kɪnni kpáarɛekhurá baa bá í dé pũnaa? Í hĩŋ níńí baa bá í khuwɔɔ? Pɪ hĩngírá wa.

⁵Ú námísé yaa bí bu, ú keri bi pĩsĩ pĩsĩ ye tí písée dóorôo ã dɛɛ pí núkpĩńsírǎ. Ú sɛɛɾɪyɛ wáɾɪ kha' ʋ wónná' ú dékira. Ú wónnígá gɪ kɪ tɔ pǎaɲǎa ã hĩtaa pǎtɪ kɪ ye wɛra.

⁶Mú Fáarísibi ku'ri Júdebi wá pĩngínkhanná wɛɾɪ, pɪ tɛɛ tɔɔ tǔwǎ, dé pĩngím-birma pí ná Éródi wá níɾɪ, dé pɪ kɛɲ pǎtɪ pɪ ba dé yóo yé khu Yésú khoroo bú wɛra.

Ní' kónghómbɛɛ ye thoo Yésúra

⁷Yésú ná ú mamannibirá yaa yóo Galíle dákpóroora ã ná hĩtaa ní. Ní' kónghómbé yaa Galíle maráa ná Júde maráa

⁸ná Jerúzalém ná Ídúmé maráa ná Júrdě wá tó he'nná ná Tíiri maráa ná Sídó maráará baa thowoo. Pǎtɪ pɪ núuná tí ʋ ye dé wɛɾɪ, tírá yɛɛra pí baa ú thǎná.

⁹Yésúrá sɛɛɾɪyɛ ú mamannibiri kha' pɪ sóɔbín phosiki ǎ saɲ ma, ná níɾɪra baa fũfũ ma, má bú dóon bú.

¹⁰Mú ʋ ye pǎaná' ní' kónghómbɪ wɛɾɪ, níɾɪ wá bɛɛ' pũ ye bo' wɛɾɪ, pí bɛɛ' ye bɛɛ dé pɪ pha' ú bu.

¹¹Mú kpéréngbéeetáɾɪra ye wónní náa-ʋ wɛɾɪ, pɪ ye wáma ú wóɔnná kɪ súrí kha' úrá déeri Yékírí wá Bikheera.

¹²U ye dúkímma kpéréngbéeɓiri tákɪrsɪ kha' hǎ pí buka' táɾɪ kpoo ú ma déeri wɛɾɪ wa.

Tí Yésú phĩɲɪ khorɪ ú sũngunnɪ kpɔɔ ná píɲɔɲɪ wɛɾɪ, sí míɲa

(Mat 10.1-4; Lúk 6.12-16)

¹³Tí kpǎnaa bu, ú kǎní kó tátiko, ye yísɪ ní' pí ʋ ye kpũu wɛɾɪ, pí yóo ú thǎná.

¹⁴Ú phĩgɪ khorɪ bú níɾɪ kpɔɔ ná píɲɔ, ã déɛ bi ú sũngunnɪ, dé ú ná píra kɪ mɪɲ kpooɲɪ ye ú sũɲ bi pí kɪ sɛɛ' sɛɛɛ nuwǎaɲɪ,

¹⁵ye hǎa bi khĩnnɪ dé pɪ kɪ níɲ níɾɪ kpéréngbéeɓe.

¹⁶Níɾɪ kpɔɔ ná píɲɔ bí ʋ phĩna khorɪ wɛɾɪ, pírá déeri: Símó ú ʋ yí' Péɛɾɪ

¹⁷ná Jáki ná ú khĩnu Já pí déeri Zébédé wá bi bí ʋ yí' Bóanérjésɪ, (kɪ tɪtǎngírǎ déeri ní' pũ má yɔgɪ wá dúrámmɛ)

¹⁸ná Ándéré ná Filípi ná Baartelemí ná Matíyé ná Tómasɪ ná Álífé wá bikhee Jáki ná Tádé ná Símó ú pɪ yí' Zélóti

¹⁹ná Ísíkáríyóti Júdási ú bannɪ ba hǎaniga Yésúri pí kóɔɔ wɛra.

²⁰Tí kpǎnaa bu, Yésúrá dóoró duko. Níɾírá píní tɛ pɪ wóɔɔɛ ya, ú ná ú mamannibirá yé bu dikharɪ wa.

21 Mú ú kórgi nípi núuni si weri, pí baa dé pi ba kheyoo, pébu, pí thĩna ye kũmma kha' ú thagi ya-girma.

Tí nípi kha'ri Yésú wá fǎngi ku'-kirma kpéréngbéebi wá níkhāgaa thā weri, sí mĩna

(Mat 12.22-32; Lúk 11.14-23; 12.10)

22 Yékírí wá sebitu bí yaara Jerúzalém ĩ baa weri, pi ye kũmma kha' kpéréngbéebi wá níkhāgaa Béelzébulĩ Yésúrá, ye ú bǎrkára u nín kpéréngbéebira.

23 Ú yísi bi yêe seere bi soso kha' múnni Sutāna wónnĩ nín ú thĩ ĩ yôo?

24 Ná kó ithasirgi wá nípe yaa kāmbo, kí sirgira ba wáma.

25 Ye ná kó kórgi nípe yaa kāmbo, kí kórgira ba wáma.

26 Múnnáa sire tē, ná Sutānāa thĩna yaa ú thĩná, si déma má kpikũ-uma khaa ĩro; u wáma, ú wánni sóo-tima.

27 Ye kha' níné wónnĩ dóonj kho huwáa duko ĩ khe ú tási fǎnggo ná u kaa khirĩ fógoo wa, dé u fógooma sóo yé wónnĩ khe si.

28 Ma se'e-pĩma kha' mĩpĩrĩ wá bée' í nípira dé ná kusa'i wá bée' í pi kusa' Yékínni weri, Yékínni ba sée si,

29 ye níní wó níní ũu kusa' Yékírí wá Nii weri, Yékínná ba sée si kũũ na; ú tárĩ wá hũngi wá mĩpĩrĩná sóo kũũ na.

30 Tí Yékírí wá sebitubi kha'ra kha' kpéréngbée wáaru weri, tírá yeeri ú kũni mú.

Yésú wá ní' dǎorĩbo

(Mat 12.46-50; Lúk 8.19-21)

31 Yésú wá níjāa ná ú khĩĩbirá baa du' kí Yésúre weri ĩ ba nũnaa kpaagirá ye kha' pi yísoo.

32 Nípi hĩtam-biyaama ĩ sǎní kũnoo, pí seeriyoo kha' ú níjāa ná ú khĩĩbi [ná ú khĩĩharbira] ma kpaagirá yêe kpũu ú bu.

33 Ú seeriyé bi kha' pũnnêe má níjāa ná má khĩĩbiraa?

34 Ye keri ípe bí hĩtanna sǎní kũnoo weri, ye kha' íperāa má níjāa ná má khĩĩbira.

35 Pébu, níní wó níní ũu dé tí Yékíre khoro' weri, úrá déeri má khĩĩu ná má khĩĩharu ná má níjāana.

Márki 4

Sɔ' kũ se'e tũgɛɛrāa mĩna

(Mat 13.1-9; Lúk 8.4-8)

¹Tí kpānaa bu, Yésúrá kpɔɔgi yóo Galíle dákporóorá nāa mamaŋ nípi tē kí kēngírá. Mú nípi banni ba kórɔɔ weri, ú kǎní phosiko ǐ hītaa bú yɔ'míná. Nípi wá bée' yema kpaago dákporóo wá kēngírá.

²Sɔse u kheera yêe mamaŋ nípiri mí kóngóŋŋɔ. Mú u ye mamaŋ nípiri weri, ú ba kha'

³pi nú, ɔɔ ye tū ú tátɔɔɔ.

⁴Mú u ye tūgeesirá weri, yó biiyirá wáa khīŋgēŋgo wúrípé baa ba diyee.

⁵Yóorá wáa ke'risɔ. Mú sí fāniŋkhaara ye kórɔɔ wa weri, í haabira fīŋe.

⁶Ye mú khu kpɔɔni, í huwa ǐ dɛe pǎtí nínsira ye buu bakiya wa wera.

⁷Yóorá wáa hūwōnsi wá kharɔ. Mú ɪ fīini weri, hūwōnsirá yaa kóree, ɪ wórɔɔ yee biiyi ya.

⁸Ye yóorá wáa fāniŋ kurgɔ. Mú ɪ fīini ǐ khāgi weri, í yee biiye. Yóorá yee biiyi digbée ná kpɔɔɔ, yóorá yee biiyi digbéesāa', yóorá yee biiyi digbéemúwāa'.

⁹Ye kha' wée ōu nú, u káká'.

Pée déeri ye Yésúráa sɔ' sɔsɔɔ?

(Mat 13.10-17; Lúk 8.9-10)

¹⁰Mú Yésú ku'ra nípirá weri, pí pɔɔ ná ú mamannibibi kpɔɔ ná píŋɔná yóo ná púɔɔ sɔsi wá titāŋgine.

¹¹Ú sɛeriye bi kha' Yékíré yeeri pí tuu ú igi wá mí í kóori wera; ye pɔɔ bírí, míŋi wá bée' bírí-buma má sɔse.

¹²Sí dée múnnāa, *Pi ba kennee ye pí ba ná míni wǎ, pi ba nú tákirsɪ ye pí ba tu bú kpoori wa. íse dé-sirma sí dé sǎŋgi hǎ pí fí'rí písi manɪ Yékínná má sée pí mípíŋí hǎ bi í ya.*

¹³Ye sɛeriye bi kha' dé pi tuu sɔkɛ titāŋgiri wa keyu? Ye kha' ná pi tuu sɔkɛ titāŋgiri wa, mú pi dé yé wónnɪ tu sɔɔ titāŋgíraa?

Sɔ' kú sɛɛ' tūgeerāa mú weri, kí titāŋga

(Mat 12.18-23; Lúk 8.11-15)

¹⁴Tátɔɔ gí tūgeera tūni weri, kírá déeri Yékírí wá sɛerera.

¹⁵Pɔɔ bú, kheebim-birma khīŋgēŋ gí tátɔɔgi wáari wera. Pi núma Yékírí wá sɛereri, ye Sutānāa ba khoroo khaanná fí pí dósírá.

¹⁶Póorāa bú kheebim-birma ke'ri sí tátɔɔgi wáari wera. Pi núma Yékírí wá sɛereri ǐ hīnɔɔ fí khaanná mánse,

¹⁷ye pi nínse yêe bakɛe ya, dé pi kórɔɔma khu bíŋɔ, ye ná yíbísǎŋgi werɛsi fúusímme nani bi ǐ dɛe Yékírí wá sɛerérá, pí sée Yékírí wá khūnna.

34Sosɪ wá tóre u ye khe yêe seereɛ bí. Ye ná ú ná ú mamannɪbibira bâa pí tóri, ú buka' pi sí bée' títáŋgine.

Tí Yésú nɪ'na'ni sarkpórgi wɛɪ, sí mɪja

(Mat 8.23-27; Lúk 8.22-25)

35Kí fūnāa sūníngrɪ ú seerɪye ú mamannɪbibiri kha' pi yeɛ ɪbé sagɪ dákpóroo wá tó he'nná.

36Ú mamannɪbibirá kheɣoo phosi' kí u kánná hĩtaa wɛɪ, pí taraa ye sée nípirɪ fí. Ye só phosisêe ye thowoo.

37Mú pi ye yoo wɛɪ, sarkpórgé yaa yêe fú' fāŋge, yɔ'mɪnāa dóon phosikirá kũ bée hĩ.

38Ye Yésú úrāa ní kpānaanā ɪ hūni kpée piti bu. Pí yaarɣoo ye seerɪyoo kha' Níkhāgaa, dé ɪbíra téuma ye tí kheɣoo waa?

39Mú u yaari wɛɪ, ú dúráa sargɪ kha' kɪ nūnaa, ye seerɪye yɔ'mɪni kha' pi wóo dī. Sargirá nūnaa ye kēŋgírā wóo dī.

40Ye ú seerɪye ú mamannɪbibiri kha' pée déeri ye pũ phānaa? Pi khāa má bu thon na keyu?

41Phānigé kórí bi tákɪrsa, pũ ye kũŋ kha' pé níthĩna' thĩnúu wɛɪ sargɪ ná yɔ'mé taraa yêe nú ú wágaa?

Márki 5

Tí Yésú nínni ɔ wá wá kpéréŋgbéebi wɛɪ, sí mɪja

(Mat 8.28-34; Lúk 8.26-39)

1Yésú ná ú mamannɪbibirá kheɛ yoo ɪ ná sagaa dákpóroo wá tó he'nná, tí déeri Géerásɪbi wá sirga.

2Yésú wá sūmme phosikirá ná ɔ kpéréŋgbéetárye kuso ní dúusírá ɪ thukiroo.

3Dúuso u ye hũŋ; níthĩnigé yé wónnɪ kpógoo yɔrgɪse tũwā,

4dé pā kóŋgóngrɔ pi ye kpógooɔma kpĩŋŋmɪnɪnsɛ dɛɛsírā, ɪ kpógoo yɔrgɪse, ye ũu ye kpoo kpĩŋŋmɪnɪnsɪrɪ yêe kpaka' yɔrgɪsɪra. Níné yé wóroo wa.

5Khɪbɛɛgɪ tɪkín ná isɛŋgine, u ye tɔnnɛɛma dúusi ná tátísírā. U ye súrúma yêe khe púrɪ yêe nɔma' ú wísa.

6Mú u jáani Yésúri déeyén wɛɪ, ú horgo yoo ná khuusiro ú wóonná,

7ye súrúyā kha' he ɪbi ná úrí yaari kāmbe, Yékín Kpóroo wá Bikhee Yésúu? Ye kha' ma jínɔoma u ken Yékinni, hā ú dé ma pĩ ja.

8Yésú kha'-ɔyaama kha' kpéréŋgbéera ku' wáírā, tírá yeɪ ú kũni mé'na.

⁹Yésúrá púgɔɔ kha' mú pɪ yísɔɔ? Ú kha' pɪ yí'-mama Kūnno, pébu, ɪbíra ma kón.

¹⁰Ye u ye nímma Yésúri nánni nánni kha' hã ú yé nín ɪbíri surgerá wa.

¹¹Ye hakira ná kó tórbónkpókêe ye fí kó tátíki wá the' yêe diiree; pɪ ye wóore ya.

¹²Kpéréngbéebírá níní Yésúri kha' u yee ɪbé dóon bí bu.

¹³Yésúrá hãa bi khīnni pí kuso ɪ dóoró tórbónkpókírá. Tórbónkpókírá giree ɪ dugiyo sūuno bú dákpóróorá ɪ huu bú. Pɪ ye nómímma tórbómbi kīmi.

¹⁴Mú tórbónkhunnibi náani si, pí kpásá ɪ ná tɪyaa si nu khāgu tíkín ná dúgó'írá. Nípirá baa ba náa ɪte tí tanni wera.

¹⁵Mú pɪ nanni Yésú thāná ɪ náa wáɪ ú kpéréngbéee kónḡómbi wáará weri, ná u yee táasi ɪ hītaa, múnne ye ú bu wa weri, phānigé kórí bi.

¹⁶Ní' pí náaná mí ɪ tanni weri, pí kheɛ ɪ thoo bi kpéréngbéetáru wá páanámni ná tórbómbi wásine.

¹⁷Mú nípi núuni si, pí kókíró yêe nín Yésúri kha' u ku' ɪbi sirgrá.

¹⁸Mú Yésú kánná phosikirá dé ma tari weri, wáɪ ú kpéréngbéebi wáará weri, ú jínɔɔ kha' u yee má thowoo.

¹⁹Yésúrá kai ye seerɔɔ kha' u khūŋ ɪ ná sɛɛ' ú nípiri míni wá bée' ɪ Taman déeruu weri, ná pāti u mapinanni ú bu wera.

²⁰Ú kheɛ yóo nāa sɛɛ' Dékápól maráará míni wá bée' ɪ Yésú déeri ú bu wera. Nípi wá bée' pū ye nú si weri, si ye dé-bí-buma maaga.

Harɪ wá páanámni ná biharu ú huura weri, pí mīna

(Mat 9.18-26; Lúk 8.40-56)

²¹Yésúrá kheɛ phosiki ɪ kpɔɔgi písée dákpóróo wá tó he'nná. Ní' kónḡómbé pínḡíré ú the'rá, dákéngírá.

²²Júdebi wá pínḡínkharɪ wá níkhāgāa ɔɔ ú pɪ ye yí' Jáirísi weri, ú baa. Mó u náani Yésúri weri, ú wáa hurse ú the'rá,

²³ye jínɔɔ kha' má biharɪyêe déso; u thee ɪ ná dugɔɔ dési, ú páani ɪ hīti thakooge.

²⁴Yésúrá kheɔɔ pū yóo; ní' kónḡómbé sánná dúgɔɔ, u yé bu fí súkharɪ wa.

²⁵ɪ hakira ná ɔ harêe ye bú, úu ye dóóná kaakpeeyenge. Sí bosí dé-siri-úma dust kpɔɔ ná síɔ.

²⁶Thɔɔra-uyaama tákirsɪ boso'ri kónḡómbi wá déko; khe-uyaama míni wá bée' ɪ ye ú weri, ɪ bosigo pí thāná ye si kiraa si ya, dé ye-siyaa sergeema.

27-28 Mú u núuni Yésú wá mí weri, ú kha' háari má phagi ú tásírá ná ma páaja. Ye dóoró nípirá ĩ misiye Yésú wá kpānaaná ĩ phagi ú kpórgórá.

29 Mú u pha'ri ú bu, tammíná kpeeyee khaanná fí, ú thīná tuu dé páajám-mani.

30 Khaanná fí Yésúrá tuu dé ú fāngi wá kóo ku'ri; ú fígí nípirá ĩ púgí kha' máa pha'ri má tásíráa?

31 Ú mamannibirá sɛɛɛyɔɔ kha' u jaá pātí ní' kóngómbi sǎnni dúgɔɔ, ú bu físúkharí wa, ye úu pú' dé máa pha'ri ú buu?

32 Yésúráa ye keɲ ní' pí máagínná ú weri, ĩ bú tu tárí ú pha'ri ú bu wera.

33 Mú harí tuura íte tí déerá ú bu weri, phāngé kóɔɔ úu kpán, ye ba wáa hurse Yésú wá wóonná ye sɛɛɛyɔɔ míni wá bēe'no, u kówoo tóo wa.

34 Yésúrá sɛɛɛyɔɔ kha' má bihariya, pātí u khāani má bu weri, páaján-ɔri. U yóo dóowóonɲe, dé ú bosí sóo-siri kutúru.

35 Yésúra yema sɛɛɛɛrá ná pōo yaa Júdebi wá pńgínkharí wá níkhāgǎa nuna ĩ ba sɛɛɛyɔɔ kha' hǎ ú jaanín fonno' níkhāgaari wa, dé ú biharu hu-uma sówo.

36 Ye Yésúra híní pí sɛɛɛɛri wa, ye sɛɛɛye wáuri kha' hǎ ú yee phínné khoroo wa, dé u khāa má bu dúrúm.

37 U pí dé níne thowoo Jáirisi wá khanná wǎ ná kɪ dée má Péeri ná Jáki ná ú khīnu Jána múwǎ.

38 Mú pi nanni weri, Yésúrá jaá ná kénɲira kpúwǎa. Nípira ye fuuma yêe súriya.

39 Ú dóoró dukirá ye kha' péé déeri ye pí fuu yêe dé mé'naa? Ye kha' biira huu wa, dé u hūmma.

40 Mú u kūnni mú, pí mánɔɔ. Ye ú níní bi kha' pi ku'; ye khée bii wá sii ná ú níjaani ná péé bí táanǎa-u weri, pí dóoró khaa tí biira ye wera.

41 Mú pi dóonni, ú kóri biiri dékírá ye sɛɛɛyɔɔ kha' Tálíta kúmi (kí títǎngírá déeri bihari'ya, má sɛɛɛyɔɔma kha' u ya).

42 Khaanná fí bihari'rá yaa yêe núnée (u yema dɔsi kpoo ná síɲonɔ). Maagé kóri nípiri tákɪrsa.

43 Yésúrá sɛɛɛye kpínnígá bi kha' hǎ pí yee níné nú si ya; ye kha' pi hǎ biirá di.

Márki 6

Tí Názáaréti nípi kari Yésúri weri, sí míja

(Mat 13.53-58; Lúk 4.16-30)

¹Yésúrá yaa tí khanná ĩ baa nu í u khã'na wera. Ú ná ú mamannibibirá banna.

²Mú Júdebi wá kpáaréekhu nanni, ú dóoró pí pńgńghanná yêe mamaŋ nípa. Ní' kńgńgń bń ye núunó' ú mamammĩ weri, maagé kńrĩ bi pń ye kńh kha': he u mamanni í mńghena? Maa hãanuu pí wńomene ná wńrgi uu dé tãgĩmasimńghena?

³Ye kha' kenj má se'reeraaro waa? Í kenj má ú nńghana pi yí' Máryámu yêe yí' ú khńĩbĩrĩ Jákĩ ná Jozésĩ ná Júdi ná Símó wãa? Í kenj má ú khńharbĩra fĩma ĩbĩnne kpoogi waa? Káká' sũ ye bí mé'ni weri, sĩrá yeera pi wńróo khãa ú bu wa.

⁴Ye Yésúrá seeriye bi kha' pí senné' Yékĩrĩ wá hńghĩnnáa tń kharĩ manń wã ná kĩ dée má ú bihũnnu ná ú thĩ wá nńpń ná ú kńrgĩrãa-u wa.

⁵Sĩ dée mũnnáa, u wńróo dée fĩ tãgĩmasimĩnĩ wã ná kĩ dée má pń bo'ribe u du'ri dési, pí pãanãa wã.

⁶Pãtĩ pi mĩ khãa Yésúrá wa weri, sí maanĩgń.

Yésú wá mamannibibi kpńo ná pńgh wá sũmma

(Mat 10.5-15; Lúk 9.1-6)

Yésúra ye tńmma nu í sãnná kńnĩ Názáarétĩrĩ weri, yêe mamaŋ nípi

⁷ĩ ba yĩsi ú mamannibibi kpńo ná pńghnĩ dé u sũh bi ní' pńgh pńgh. Mũ u ye bée sũh bi weri, ú hãa bi khńnnĩ dé pi kĩ nńgh nípi kpérėghbéebe.

⁸Ye seeriye bi kha' ná pi yńo, hã pí khe mĩnĩ wã ná kĩ dée má tábo'ye mńwã. Hã pí khe diimi wã, hã pí khe sĩryńokotosi wa, hã pí khe tigi'i wa,

⁹dé pi yee dęekharasi tũmã hã pí dukĩh kpńrgĩ bńgh bńgh wã.

¹⁰Ye pĩsée seeriye bi tẽ kha' du' kĩ pi kńyãnnĩ, pi hĩtĩ fĩ ĩ ná nanj pi ku'mi fĩ ĩ yńo tń kharń.

¹¹Ye ná pi nanĩ tń kharĩ ye pi pí ĩ sagĩra bi werésĩ pi núu pí seereri wa, pi ku' tí khanná, yé khĩ'ra' pí dęekpãŋghbãŋ séyńo fĩ ĩ buká' kha' mĩpńne pi déeri.

¹²Pĩ yńo nãa sęe' nĩrĩ kha' pi fĩkĩh dńgń.

¹³Pĩ ye nĩmma ní' kńghńmbĩ wá kpérėghbéebe yêe kńo nũumĩ bo'ri kńghńmbĩ wá thaso yêe pãaná' pi.

Jã Batĩsi wá khumi wá mĩna

¹⁴Ithakho Éródi nú-uyaama Yésú wá mĩ, pébu, ú nĩsĩgi ku'-kiyaama kėnsĩ wá bęe'. Pńorãa ye kńh kha' Jã Batĩsi ya-uma huuminá tĩrá yeeri ú buu wńrgi yêe dé tãgĩmasimĩna.

¹⁵Pńorãa kńh kha' Élíi-u, pńorãa kńh tẽ kha' Yékĩrĩ wá hńghĩnnáa ń-u pãtĩ pń Yékĩrĩ wá hńghĩnnĩbĩ wá pńore wera.

¹⁶Ye mú Éródi núuni si, ú kha' Jã ú ma yeeri pí kpagi ú thagĩrĩ weri, úrá yaari.

17-18 Mú tí yɛɛra Éródirá yɛɛ pí kpagi Já wá thagiri wɛri, tírá déeri ú thĩ fagu-
uyaama ú sekpookãŋ Filípi wá harí Éródíyádi, yɛ Jǎná sɛɛriɔɔ kha' u khĩnne
yêe wónnĩ yeyoo wa. Éródirá yɛɛ pí kóri fógɔɔ yɛ págɔɔ.

19 Éródíyádi wá námísi ya-siyaama Jǎná, òu yɛ bɛɛ ú khumi, yɛ u yé wóri wa.

20 Pébu, Éródi tu-uyaama dé Já dé-uma ní' termemmi yɛ dée tẽ Yékírí wáa,
tírá yɛɛra òu yɛ phãɔɔ. U yɛ wêe bɛɛ dé múne nanɔɔ wã. Ná u núu Jáa
sɛɛreri, si yɛ jagumumma ú kákási, yɛ sí bée'rá u yɛ khoró' núunó'ma ú sɛɛrera.

21 Yɛ ɔ khu, mú Éródi wá hũŋkhu nanní pũ yɛ dé sí kersiri wɛri, ú yísi ú
kpãnaanĩpi ná sodáasíníkhãgĩbí ná Galíle maráa ní' páampãambira.

22 Mú pi yɛ diiminá wɛri, Éródíyádi wá biharurá dóoró tí khanná ã sǎní, tí nowãa
Éródi ná ní' pí u yí'rá wera. Éródirá sɛɛriyɛ biharuri kha' u jínj mú tí u bɛɛ wɛri,
dé má hãa-u tí.

23 Yɛ karaa kha' u jínj míni wó mú tí u bɛɛ wɛri, háari ná má sirthe' tĩkporɔ, ma
ba hãa-u tí. Yɛ ná ma hãa-u tí ya, hã Yékínná yɛɛ ma wã.

24 Biharurá kuso ná púgí ú níjáani kha' pé ma jũŋ? Úrá sɛɛriɔɔ kha' u jínj Já
Batísi wá thaga.

25 Ú dóoró haabɔnsɛ ithakhoo thǎná ã ná jínɔɔ kha' ma bɛɛma dé u hã ma Já
Batísi wá thaginɛ khũphe'ro wɛrwentɛra.

26 Tí dóoróo tákɔrsi yɛ mú u kanna ní' pí ú yí'rá wɛri, pí wóɔnná, u kai wa.

27 Ú sũni khaanná fí, ú sodáasí wá ɔɔ dé u ná kpa' Já wá thagí banj gí. Úrá
yóo ná kpagi Já wá thagiri karsóra

28 Ì yee gi khũphe'ro ba hãa gí biharuri, úrá hãa gí ú níjáana.

29 Mú Já wá mamannibibi núuni si wɛri, pí yóo ná kheɛ ú kpĩgiri ná kasiga gi.

Tí Yésú hãani khoobi kũŋ bíɔ ná kpársímúwǎa' dii wɛri, sí míja

(Mat 14.13-21; Lúk 9.10-17; Já 6.1-14)

30 Mú Yésú wá sũŋgɔnnĩbí yóori yɛ baa wɛri, pí ba pĩngírɛ ú the'rá yɛ thowoo
míni wá bée' í pi déeri ná míni wá bée' í pi mamanni nípi wera.

31 Mú ní' kóŋgómbe yɛ banj pí thǎná, pí yatrá yé bu dikharí wa wɛri, Yésúrá
kha' pi yɛɛ ãbé ku' ke' gbiriŋ bu ã ná kpáarée kíru.

32 Pí kheɛ phosiki dé pi yóo gbiriŋ bu ã ná hĩti ní pĩkpo ke';

33 ní' kóŋgómbé jáa bi pí yóomíná ã tuu bi. Nípe kuso nu khãgu wá bée'rá dɛɛɛ
ã horgo yóo ná khɔrya nani bí bu.

34 Mú Yésú ku'ri phosikirá, ú jáa ní' kóŋgómbi pí mapɔnánj kórɔɔ, pébu, pi
yema má sǎní bí dá'ri khunneɛna. Ú kókírɔ yêe mamaŋ bi mí kóŋgónɔ.

35Mú khura ye dóommíná weri, ú mamannibibirá seeryoo kha' ìbíra ma gbirin bu, ye khurâa dóommíná.

36Ye kha' u yee pí yóo dúgó'i ná nu í sánni kúní ìbíri weri, í ná don diimí di.

37Yésúrá seerye bi kha' pí thína hã pí di. Pí kha' u beema dé ìbíra khe fergibi má'nísãa' taasi í don phãani í hã pí khoo?

38Ú púgí bi kha' phãani símúnnoû bì? Ye kha' pí ná ken. Pí ná púgírà ye ba seeryoo kha' phãani símúwãa' ná buri bíjoo ìbíne.

39Ú to seerye bi kha' pí yee nípirá hĩti wúu bongirá ginnakhayi ginnakhaya.

40Pí hĩtaa, pócwi digbéemúwãa' múwãa', pócwi digbéewo ná kpoo kpoo.

41Ú khe phãani símúwãa' ná buri bíjoni í wúgíyá keri thu'nná ye thuga Yékiri kha' ú ãníke. Ye kpekire phãanisi í hãa sí ú mamannibiri dé pí kpikwi sí nípi. Pí kpikira bi sí. Ye khe tẽ buri bíjoni í kpikira bí nípi wá bẽe'.

42Pí bẽe' khoo kpuni si.

43Phãani kpúsi ná buri kpú' pí yeeri weri, si ye hĩima kpombisi kpoo ná síjoo.

44Ní' pí khooora phãanisi weri, khoobi wá tónna yema kũj bíjoo ná kpársímúwãa'.

Tí Yésú nínée yó'mi wá thago weri, sí mĩna

(Mat 14.22-33; Já 6.15-21)

45Mú si tanni, khaanná fí Yésúrá kóri ú mamannibiri fãngo kha' pí khe phosikiri í khuru dákpóroo wá tó he'nná í yóo Bétísáidá kengírà ná ma se'e nípirá khũj.

46Mú u yeeri nípirá khũni weri, ú khe yóo tátíko dé u ná níj Yékire.

47Waati ú khu dóonni weri, Yésú wá mamannibira yema phosikirá dákpóroo phĩnná ye Yésú urâa ye kpaagirá úkpora.

48Ú jãa pãtí ú mamannibira ye forii tákisi phosiki wá soomíná í de pãtí sargra ye fú' yê thukin bi, phosikirá yé wónnì yóo wa wera. Waati ú dugira ye bẽe yékín weri, ú nínée yó'mi wá thagirá yê yóo pí thãná, í ba ná dée má u bẽe tarma.

49Mú pí jãani ná u nínée yó'mi wá thagirá weri, pí ken má the'ree-u, pí súríyá;

50pébu, pí bẽe' jãanáa-u ye phĩnné khori bi. Ú seerye bi kha' pí níj phĩnni, hã pí phãni wã, dé mano.

51Ye kání bí kpoogi phosikirá, sargirá nunaa. Maagé kó'rá bi tákisi,

52pébu, tãgĩmasimí í u déerá í khe phãani í hãa ní' kóngómbi weri, pí ye tuu kí titãngi wa. Pí dóomíní fĩ-uyaama.

Bo'ribi wá pãajámmi Jénézaréurá

(Mat 14.34-36)

⁵³Pí kheε ĩ ná nanı Jénézárėti sirgırá ĩ nı'nıga pí phosikira.

⁵⁴Pí sūmme phosikirá ná nípıra tuu Yésúra.

⁵⁵Nípé yaa ú maráa bée'rá ĩ kheε bo'ribi hũntáso yêe yóo bí khaarı wó khaa tí pı núuná ná pı kha' Yésúre wera.

⁵⁶Khaarı wó khaarı tí u ye yóo werı, nu títáa'ye ba', nu khāgiye ba' werési dúgó'ye ba' nípıra ye bāa sama bo'ribiri pńgínkpáísırá yêe ye jínɔɔ kha' u yeε ĩbi yatırá bú pha' ú kpórgínúkpé'nná. Nípi wá bée' pũ ye pha' tí bu werı, pı ye páarima.

Márkı 7

Júdebi wá khāgıbi wá mammi wá mıja

(Mat 15.1-9)

¹Fáarısibi ná Yékırı wá sebitubi wá póo kuso Jerúzalém ĩ ba pńgıré Yésú wá the'rá,

²ĩ jáa ná ú mamannıbibi wá pɔɔ di dé' kpũńıse kaa tısıra ĩ mákırá pātı Júdebi wá khāgıbi wá mammine wera.

³Ye hakıra ná Fáarısibi ná Júdebi wá tɔɔrá yé di kaa tısi' désiri tákırı pātı pí khāgıbi wá mammi kha'rı werı wa.

⁴Ná pı yaa pńgínkpáıgo baa, ná pı wırısá wa, pí di ya. Ye pı thooma pí mammi wá póɔrı pātı ombıtısıkı ná kókórótısıkı ná khũnambénj tısıkı ná [tébtısıkıre] wera. Pı mammi múbı-bıyaama.

⁵Mú Fáarısibi ná Yékırı wá sebitubi jáaná ná Yésú wá mamannıbibira di kaa tısi' désiri werı, pí púgoɔ kha' pée déeri ye ú mamannıbibira wêe thoo ĩbi khāgıbi wá mamminı wā yêe di kaa tısu?

⁶Ú seeriye bi kha' damaaranıperı, Yékırı wá hńgınnáa Ézáyı wá nuuse bí bu ná u ĩ'nıya kha' *Núugo nípıra thiya' ma tũmá pí dɔsı déeyén-siri-máma.*

⁷Pı *jaanımma yêe thiya' ma, tũmá tí nípi kha'rı werı, tíra pı mamaı nípıri ye kha' Yékırı wá khĩnne.*

⁸Ye seeriye bi kha' sée-bırma tí Yékırı kha'rı werı, yêe thoo nípi wá mamma.

⁹Ye písée seeriye bi tẽ kha' kha'-pınnı kha' wóome píri tuuri mé'ni ĩ sée tí Yékırı kha'rı werı, yêe ba' pí wánnı keyu?

¹⁰Moyızı kha'-uma kha' *mu kpónnó' mú sii ná mú nıjáa ye nını ú kusa'rı ú sii werési ú nıjáa, pı khuwɔɔma.*

¹¹Ye pírá kha' ná nıne seeriye ú sii werési ú nıjáa kha' mú tí ma ye ba hāa-u werı, dé-tırma Kórbanı (kı tıtāngırá déeri mú tí nını khonni hāa Yékırı wera).

12Ná pi dé múnnáa, pí yee tárírá bú tǝ́fín ú sii werési ú níńáani túwǎ.

13Ye kha' pi ńáa pǎtí pi khe pí man mí pi mamań nípiri weri, yêe khu Yékírí wá seereri waa? Ye sí tóro wa, dé pi déma í hūngi wá kóngónjo.

Mú t̃u ni'ne' níthĩngi wera

(Mat 15.10-20)

14Tí kpānaa bu, ú písée yísi nípiri yêe se'e pi kha' pi núunó' má seereri í tu titǎnga.

15Ye kha' kɪ dée má mú t̃u dóonj níthĩngi wá dógírǎ weri, tírǎa ni'nigoo wa, dé t̃u ku' ú dógírǎ weri, tírǎa ni'nigoo. [**16**Ye kha' níńí ũu nú, u kǎká'.]

17Mú Yésú yaari nípi thǎná ĩ khūni núná weri, ú mamannibibirá púgɔɔ sɔki wá titǎngne.

18Ú seeriyɛ bi kha' dé dá'-pínɪma hakira tǝ́e? Ye kha' pi tuu dé míni wó mú t̃u dóonj níńí wá dógɔ weri, tí wónnǐ ni'nigoo wa waa?

19Pébu, ti wêe dóonj ú kǎkásɔ wa, dé ti dóomma dógɔɔ sóo ye pí t̃umá pi yóo wúugo í ná khonnǐ sée ri. Se'e'-uma seere weri í buká' kha' t̃oó bú yêe kaa di ya.

20Ye kha' mú t̃u ku' níthĩngi wá kǎkásírǎ weri, tírǎa ni'nigoo,

21pébu, níthĩngi wá dógírǎ kǎká' p̃ísira ku'. Sírǎa banj khobeegi ná ha'bɛegi ná súuri ná níkhugi

22ná í ku' mú khoo werési mú harɪ wá kpānaa bu ná tigikhɔɔ' p̃úgi ná dóop̃ísi ná í khe wóomɪ níńí bu ná míkhĩkhānnidégi, ná dóokpóori ná níkukɪ ná ńísíbɛegi ná wóokpi'míngne.

23í míp̃úńɛe b̃êe' ku'ma níthĩngi wá dógɔ yé ni'nigoo.

Ɔ támahari wá khāamɪ wá mǐja

(Mat 15.21-28)

24Yésúrá yaa tí khanná ĩ yóo Tíiri maráa bu. Mú u nannɪ ní weri, ú dóoró kó duko; u ye wêe b̃ee dé níne tu má mú ja. Ye pí ba kai ye tuwa.

25Ɔ harêe ye bú, kpéréngbée wáará ú bihariya. Mú u núuni Yésú wá mú weri, ú to baa ba wáa hurse ú the'rá.

26Ú hanna yema támaa, ye yaa Fénísí ũu ye Síirí sirgírǎ wera. U ye ńímma Yésúri dé u níj má bihari wá kpéréngbéera.

27Yésúrá seeriyɔɔ kha' u yee bikereɛburá dí hĩi sóo, dé si mákírǎ ná pi khe bikereɛbi wá dimí kpó' pí berembɪ wa.

28Ye hanná seeriyɔɔ kha' á Tamań, berme wónnǐ di dii mí bikereɛbura di p̃u kpókó' wera.

²⁹Yésúrá kha' pātí u seereeri mé'ni weri, u khūḡ, dé kpéréngbée ku'-uri ú biharurá.

³⁰Mú harí fí'ri khūni weri, ú ná náa ná ú biira hūni tébírá; kpéréngbée ku'-uyaama ye séyoo.

᠎ núnmaniwái wá pǎanám̃mi wá mǐna

³¹Yésúrá yaa Tíiri maráará ĩ thoo Sídó maráa bu ĩ yaa thoo Dékápól maráa bu, ĩ baa Galíle dákpóroora.

³²Nípe baa ᠎ núnmanaano; seerera ye kpíní-úma. Mú pi banni ú weri, pí ba jíní Yésúri dé u dugoo dési ú pǎana.

³³Ú kheyoo nípirá ĩ kuso ú ke' ĩ kheé ú dégembii ĩ yeyee wái wá jintánjíná ye sugi sãasi ye phagi ú derengirá.

³⁴Tí kpānaa bu, ú wúgíyá keri thu'nná ye yáí sarmi ye kha' Éfátá (kí titǎngírá déeri i págí).

³⁵Khaanná fí ú jintánjíná págíyá, derengirá fáíyá ye ũu seere tákursa.

³⁶Yésúrá seeriye bi kha' hǎ pí yé seé' sí níní wǎ. Ye pātí u ye seé' pi weri, múnnáa pi ye hafu yêe tu si.

³⁷Mú maagi kó'rá nípiri ná taraa weri, pí kūḡ kha' mǐni wá bée' í u dé weri, kiri-irma tákursa. Ye kha' u déma núnmanibirāa nú yêe dé númāanibirāa seere.

Márki 8

Tí Yésú hǎani nípi kǐḡ bíjoo dii weri, sí mǐna

(Mat 15.32-39)

¹᠎ khu, ní kóngómbi píngínná tē Yésú wá the'; ye mú pi ye mune yêe di ya weri, Yésúrá yísi ú mamannibiri ye seeriye bi kha'

²nípe maḡinánj kó'ri ma, dé khu bísāa'nōo mé'ni ná pi ma má the' ye pi mune yêe di túwǎ.

³Ná ma yeé pí khūni khūmige, pí ba ná nan na; dé pí pōo yaarima déeyén.

⁴Ú mamannibirá seeriyoo kha' he ĩbira ná diimi ᠎ gbiriḡ werá ĩ hǎ pí dí hǐi?

⁵Ú púgí bi kha' phǎani símunnōu bū? Pí kha' phǎanisi má'níjoo.

⁶Ú to seeriye nípiri kha' pi hǐti fāniḡirá, ye kheé phǎanisi má'níjoni ĩ thuga Yékírí kha' ú āníke ye kpekire hǎa sí ú mamannibiri kha' pi kpikḡ sí nípra. Pírǎ kheé kpikira bi sí.

⁷Buri títáa'pêe ye bí tē; Yésúrá kheé bi ĩ thuga Yékírí kha' ú āníke ye kha' pi khé kpikḡ bí nípiri tē.

⁸Pí khoo kpūni si ye kpú' sí yera weri, si ye hīima kpombisi má'níjo.

⁹Ní' pí khoo si weri, pi ye jómímma nípi kīj bíjo. Ye tí kpānaa bu, Yésúra kha' pi khūj,

¹⁰ye to kání phosiko ú ná ú mamannibiri ĩ yoo Dálmánútá maráa bu.

Fáarisibira ye bée náma tó mí tū buka' Yékiri wá wórgi wera

(Mat 16.1-4)

¹¹Fáarisibé baa ba kókíró yēe pání Yésúno. Ye mú pi ye bée mágo ĩ ken weri, pí kha' u dé tó tágimasimíní ĩbé tu ná ú wórgi ku'-kirma Yékiri thā.

¹²Ú yáři sarmu ye kha' pée déeri ye weri wá nípirāa bēe dé pi ná tó tágimasimínaa? Ye kha' ma sē'-puma kha' pí ba ná tóo wa.

¹³Tí kpānaa bu, ú khēe phosiki ĩ kpoogi písēe dákpóroo wá tó he'nná.

Fáarisibi ná Éródira ma pātí thāhurbure wera

(Mat 16.5-12)

¹⁴Yésú wá mamannibiri pha-biyaama, pi ye khēe phāanisi kóŋ na, dé kíkpo pi khēera kání phosikirá.

¹⁵Yésúra sēriye kpínnígá bi kha' pi kōrsiŋ pí wisi Fáarisibi ná Éródi wá thāhurburá.

¹⁶Mamannibirāa ye pání kām̄bi kha' pātí ĩbira mú khēe phāanisi kóŋ na weri, tírá yeri ú kūni mú.

¹⁷Yésúra tuu, ú sēriye bi kha' pée déeri ye pū kūŋ kha' ĩbira phāanise yaa? Ye kha' dé mú í ma déeri weri, pi náa-ı ná fēe yaa? Pi tuu bú kpoori waa? Pí dómínipi fī'-puma bāa?

¹⁸Ye kha' ĩ hīti yíbiye ye pí ná wāa? ĩ hīti níntāŋŋe ye pí nú wāa? Ye kha' phaburma

¹⁹tí ma kpekinni phāani símúwāa'ni ĩ hāa nípi kīj bíjo ná kpársímúwāa'ná khoo kpūni si weri, kpombi símúŋ pi ho'ra yee sí hīŋee? Pí kha' kpombisi kpo ná síjo.

²⁰Ye tí ma kpekinna phāanisi má'níŋoni ĩ hāa nípi kīj bíŋoná khoo kpūni si weri, kpombi símúŋ pi ho'ra yee sí hīŋee? Pí kha' kpombisi má'níjo.

²¹Ú kha' ye háari ná fēe pi tuu kpoori waa?

o dargi wá pāanāmmi wá míja

²²Tí kpānaa bu, Yésú ná ú mamannibirā khēe ĩ nani Bétísáidá. Mú pi nanni ní, nípe khēe o dargi ba hāa ú Yésúri ye jínjo dé u pha' ú bu.

²³Ú kóroo dékírā ĩ kuso ú nuna ĩ ná sugi sāasi ĩ kowoo yíbírā ye dugoo dési ye púgo kha' u ná mínaa?

24Ú tɔvɔyaa ye kha' ma náma nípi, pí kheɛbure má táhuse, dé pi nínéema.

25Ú písée dugɔɔ désine yíbiirá, ú pǎaɲáa yêe ná. U ye náma mípi wá bêe' koikoi.

26Yésúrá sɛɛɪyɔɔ kha' u khũŋ, hã ú dóoŋ nu wá yatírá wa.

Yésúrá déeri Yékírí wá Sakhanínna

(Mat 16.13-20; Lúk 9.18-21)

27Tí kpānaa bu, Yésú ná ú mamannibibirá kheɛ yêe yóo nu í tó'rínná Sézáaré Filípi marāano wera. Mú pi ye khũnná yêe yóo weri, ú púgí bi kha' ma kpoo nípi kha'ri ma déerii?

28Pí kha' póɔra kũmma kha' úrá déeri Já Batísira, póɔrāa kũŋ kha' Élí-u, póɔrāa kũŋ kha' Yékírí wá hĩŋgínnáa ɔɔ-u.

29Ye Yésúrá púgí bi kha' ná píre, ma kpoo ma déerii? Pêenná kha' dé-uma Yékírí wá Sakhanína.

30Ú sɛɛɪye kpĩnnígá bi kha' hã pí sɛɛ' má mí níné nú si ya.

Tí Yésú sɛɛ'ri ú humi ná ú yami wá mí wera

(Mat 16.21-28; Lúk 9.22-27)

31Ú kókíró yêe sɛɛ' pi kha' mákín-turi ná Níthĩna'biira fũusínj kónj, ye Júdebi wá khokhāgibi ná Yékírí wá thoginníkhāgibi ná ú sebitubirá kayɔɔ yé yeɛ pí khuwɔɔ ye khu bísāa' khurá ú ya.

32Sɛɛ'-uyaa-bi-síma, u kóo bi tóɔ wa. Pêenná yísi kuso ú ke' ĩ kheɔɔ sí dɛɔɔ.

33Ye Yésúrá fígí ĩ keri ú mamannibibri ye dúráa Pêenni kha' u tanní sũu má the' Sutāna, dé u wêe káká' pātí Yékínna káká' wa, dé níthĩna' kákásêe ú.

Pātí nínɛ wónnɪ dé Yésú wá mamannibii wera

34Tí kpānaa bu, ú yísi nípi ná ú mamannibibri ye sɛɛɪye kha' ná nínɛ bée dé má mamannibii, u kai ú wánni yé kpónj ú ní'batábɔki kí thoo ma;

35dé wée ũu tũŋ ú thagi, u ba búńí-gí-buma, ye wée ũu ba nii ú thagi ĩ dɛɛ má ná sɛɛɛ nuwāanā weri, úráa ba ko.

36Ye kha' ná nínɛ buu dunijāa bée' ye búńáa ú thakoogo, ũnni thũnũ bũu?

37Bá péɛ mínɛ níthĩnɪgɛ wónnɪ khe ĩ péngínj tí ú thakoogoo?

38Ye kha' weri wá nípi kheɛbim-birma ní' pí hāniŋ weri, ye dée mípĩdɛbe. Níní wó níní ũu ba kaa thoo má ná má sɛɛɛɛɛ, pí weri wá nípi wá sɔgɔmbirá, ĩ dɛɛ nuso weri, Níthĩna'biira ba kama ú tárĩri ĩ dɛɛ nuso tẽ fũnaa tí u ba baŋ ú Sii wá sáuno ná ú minigibine wera.

Márki 9

¹Yésúrá sɛɛɪyɛ bi kha' ma sɛɛ'-pɪma kha' ní pí pínni mé'ni wɛɪ, pɔ́ɔrá ba hu kaa ná Yékírí wá ɪgɪ wá nu'mini wǎ.

Tí Yékírí buka'ri Yésú wá sáunɔ́ ú mamannibibiri wɛɪ, sí mǐja

(Mat 17.1-13; Lúk 9.28-36)

²Mú si tanni tí khubi má'níkpo, Yésúrá khɛɛ Péɛɪ ná Jáki ná Já ɪ yóo bí kó tátí' sūnigo kɛ'. Yésúrá fíkírá pí wóonná.

³Ú táyeensirá fíkírá yêɛ fū phiphɪphɪ yêɛ yínɡín. Níthĩnɪgɛ bú fa dunɪjaná yêɛ wónní fú' táagɛ fū pí dómmíná wǎ.

⁴Pí kha' pi kɛɪ ɪ náa Élí ná Moyízi ná pi kpɔɪ Yésúno.

⁵Pêenná sɛɛɪyɛ Yésúri kha' Níkhāgaa, ɪbi bammi kháterá kɪɪ-bɪɪ; yɛ kha' ɪbɛ ba' gbata bísāa': úrí úkpo, Moyízi úkpo, Élí úkpo.

⁶U yɛ tuu tí u yɛ kha' wa, pébu, phānɪgɛ kó'rá bi.

⁷Múnni u yɛ sɛɛɛrɛrá wɛɪ, tátúnígɛ ba kaa bi, yɛ sɛɛɛ kuso ní tátúnígírá kha' úwɛrá déeri má Bikhee úu má dógírá wɛra. Pí kí nú tí u kha' wɛra.

⁸Ú mamannibibirá kha' pi kɛɪ, pi náa níní fí pí the'rá wa ná kɪ dée má Yésú úkpora múwǎ.

⁹Mú pi yaara tátíkírá yêɛ sūɪ wɛɪ, Yésúrá sɛɛɪyɛ bi kha' ná Níthĩna'biira yaa huuminá wǎ, hǎ pí sɛɛ' tí pi náani wɛɪ, níné nú si ya.

¹⁰Pí píya, dé bem-biyaa yêɛ pú'ma kāmɪ kha' ɪ ya huumo, kí títǎngírāa kúnnaa?

¹¹Tí kpānaa bu, pí púgɔɔ kha' pée déeri yɛ Yékírí wá sebtubirá kha' mǎkín-tɪɪ ná Élíra khurú ban Yékírí wá Sakhanínnāa?

¹²Ú sɛɛɪyɛ bi kha' thĩnaa-u, pǎtí pi kōnni wɛɪ, múnnāa-u. Mǎkín-tɪɪ ná Élíraa khurú banní ba hafu míɪni wá bée' ɪ saa-ɪ í kharɔ. Yɛ pée déeri sí tĩgɪ Yékírí wá sebrá kha' mǎkín-tɪɪ ná Níthĩna'biira fūusín kón yɛ pí sɛnnígôo?

¹³Yɛ ma sɛɛ'-pɪma kha' Élí ban-urɪma sówo yɛ pí fūusírôo pǎtí pi khɔɔ' ɪ mǎkírā pǎtí Yékírí wá sebi kha'ri wɛra.

ɔ bikhoo'i wá kpéréngbée wá nímmi wá mǐja

(Mat 17.14-21; Lúk 9.37-43a)

¹⁴Mú pi fí'ri yóo pɔ́ mamannibibi thǎná wɛɪ, pí náa ní kónɡómbi pí the'rá yɛ náa pí ná Yékírí wá sebtubi ná pi pǎní kāmɪba.

¹⁵Mú nípi náani Yésúri wɛɪ, sí maanɪga bi, pí horgo yóo dé pi ná thugɔɔ.

¹⁶Ú púgí bi kha' pée míne pi buuri yêɛ pǎní kāmɪbaa?

¹⁷ɔ sɛɛɪyɛ bú nípírā kha' Níkhāgaa, bam-manɪma má biino ú thǎná, kpéréngbée déeri ú nógírā máa.

18Khaari wó khaa tí u yaari ú weri, u du'rí hĩnooma fãñgura, sãakhusirá kí ku', ú kí khoo yígúri yé déyoo ú huu kók. Má jíní ú mamannibibiri dé pi níng ú ku' ye pi wórôo wa.

19Yésúrá kha' pí weri wá nípi, pi wêe khãa Yékinná wã. Pãa ímúnj ma ba súnní pã' í hĩti bí tãe? Ye kha' pi khe bĩ banj ú má thãná.

20Pí khee baa ú. Mú bii jáani Yésúri weri, kpéréngbéerá sígíríyôo fãnge, biirá wáa fãñgura yêe pínínj pínínj, sãakhusirãa ku'.

21Yésúrá púgí bii wá siiri kha' tí si kó'ri yêe déyoo weri, dái-tiri? Siirá kha' í kórí gi háari ú bikereeso.

22Ye kha' pã kóngóhjo kpéréngbéee hĩj-uruuma naagi ná yó'mo dé ma khuwôo. Ye kha' ná u wónnĩ dé tóo, ú fũ ãbíri bu í tẽfínj ãbíra.

23Yésúrá seeriyoo kha' pée déeri ú kha' ná mu wórôo? Níní ú khãani Yékinná weri, míne bú tũ kpũnnĩ dé ya.

24Bii wá siirá súriyá khaanná fí kha' khãa-manĩ ú bu, ye u tẽfínj ma má hafú khãa ú bu.

25Mú Yésú jáani ná nípira ye horo' yêe banj ú thãná weri, ú dúráa kpéréngbéeri kha' ú òu máa nípi núsí yêe nújmanĩ nípi weri, ma seeriyooma kha' u ku' bii werá, hã ú súnní fí'rí banj ú bu tũwã.

26Kpéréngbéerá súriyá ye sígíríyê biiri tákirsi ye kuso. Biirá dée má hu-uma, kóngómbêe kũj kha' hu-uma sówo.

27Ye Yésúrá kórôo dékírã í yaariyoo, ú yaa.

28Mú Yésú ná ú mamannibibi dóonni kó duko í ná hĩtaa pí tónni weri, pí púgôo kha' pée déeri ye ãbíra wórôo níní kpéréngbéeri waa?

29Ú kha' ná Yékínj jínge múwã, níné wónnĩ níng kpéréngbéee wêe hũngiri wa.

Tí Yésú písénni yêe sêe' ú humi ná ú yami wá mú wera

(Mat 17.22-23; Lúk 9.43b-45)

30Yésú ná ú mamannibibirá yaa tí khanná yêe kpekinj Galíle maráara. Yésúra ye wêe bee dé nípira tu ú kharĩ wa,

31pébu, u ye mamamma ú mamannibibiri yêe sêe' pi kha' pí ba dái yé hãana' Níthĩna'biiri pí kó'rí khuwôo ye ú ya khu bísãa' khurá wa.

32Ye ú mamannibibira ye tuu ú seerée titãngi wa, ye pi ye hagi púgôo wa.

Mãa kpórsinee?

(Mat 18.1-5; Lúk 9.46-48)

33Pí khee ná nanĩ Kápérnawúm. Mú pi dóonni dukirá weri, Yésúrá púgí bi kha' pée míne pi buura yêe pání kãmbi khũnnãa?

34Pí kpĩ kpĩ, pébu, pi ye páníma kãmbi kha' maa kpórse pócórá pí sɔgombirãa?

35Ú to hĩtaa ye yĩsi ú mamannibibi kpɔɔ ná pĩɔɔɔ ye sɛɛɛɛɛ bi kha' ná nĩne bɛɛ níkhāgisi, ú dé phirgaɲ nĩní bɛɛ'rá yé dé bɛɛ' sũmdébiye.

36Ye khɛɛ ɔ bii ĩ saa-u pí sɔgombirã, ye kóɔɔ ye sɛɛɛɛɛ bi kha'

37nĩní wó nĩní ũu ba kó' bii wɛɛ hũngi kókiri ĩ dɛɛ má bu, má thĩna u kó'ri kókira. Ye nĩní wó nĩní ú kó'ri ma kókiri, ki dɛɛ má mana u kó'ri kókiri wa, dé wɛɛ ú sũnni ma wɛɛ, úra u kó'ri kókira.

Ní' pũ mĩ dée Yésú wá pũnĩbi wa, dé-birma ú nuuniba

(Lúk 9.49-50)

38Jáná sɛɛɛɛɛ Yésúri kha' Níkhāgaa, ná-ĩbínni ɔ wáɪ ná u nĩɲ kpérɛɲgbéebi ú nĩsígírá ye ĩbíráa ye bɛɛ khũɔɔ kha' hã ú dé si ya, pébu, u wɛɛ thowoo pātí ĩbíra thowoo wɛɛ wa.

39Yésúrá sɛɛɛɛɛ kha' hã pí khũɔɔ wã, dé nĩthĩnigé wónni dé tãgĩmasimĩni má nĩsígírá yé pĩsĩ sɛɛ' má nĩsĩ pĩgĩ fĩ khaanná wã;

40dé nĩní ũu mĩ dée ĩbi pũnáa wã, úrá déeri ĩbi nuunaana.

41Nĩní ú wónni hãa bi yɔ'mi pí nũu ĩ dɛɛ pātí pi déeri Sakhanĩni wábi wɛɛ, ma sɛɛ'-pĩma kha' ú ba dá' ú taasĩ kũuɲ na.

Í yee kɔrsuɲ

(Mat 18.6-9; Lúk 17.1-2)

42Ye wɛɛ ũu ba yɛɛ bikɛɛɛɛɛ bí khāani má bu wɛɛ, pí ɔɔ buri, ti pãa pí fógɔɔ nãɲ kpakpake págíyɔ yé hĩnoo sóbíyɔko ĩ khuwɔɔ.

43Ye ná mú dékêe ba yee mu burso, mú kpa'rí sɛɛ gi, dé ná mu dékpũɲge ye buu thakoo mĩɲáɲgi, ti pãa tí mu hĩti dé' sĩɲɔɔ yé dóoɲ fũusĩnnago, kũ mĩ yêe pĩi ɲa wɛɛ.

[44Tí khanná duri bĩi khɔɔ nĩthĩnigi wɛɛ, pĩɛ. Pí hu wa, ye kí nagirá pĩi ɲa wã.]

45Ye ná mú dɛgêe ba yee mu burso, mú kpa'rí sɛɛ gi, dé ná mu dɛɛkpooɛ ye buu thakoo mĩɲáɲgi, ti pãa tí mu hĩti dɛɛ sĩɲɔɔ ye pí hĩɲ mu fũusĩnnago wɛɛ.

[46Tí khanná duri bĩi khɔɔ nĩthĩnigi wɛɛ, pĩɛ. Pí hu wa, ye kí nagirá pĩi ɲa wã.]

47Ye ná mú yíbírêe ba yee mu burso, mú kugĩ sɛɛ ri, dé ná mu yĩbkpooɛ ye mú nĩɲé hĩtaa bú Yékírĩ wá igrá, ti pãa tí mu hĩti yíbĩ ĩɲɔɔ ye pí hĩɲ mu fũusĩnnago wɛɛ.

48Tí khanná duri bĩi khɔɔ nĩthĩnigi wɛɛ, pĩɛ. Pí hu wa, ye kí nagirá pĩi ɲa wã.

49Ye kha' pātí pi yee sóbígi sargi hũnsi hũnsirá wɛɛ, mũnnáa naagira ba sãna' nĩpi wá bɛɛ' yíbĩri, pí hĩti kaadé sɔnnɔ.

⁵⁰Sóbígi mí kinne, ye ná kɪ wórɔɔ thisiya, péé mínêe wónnɪ khé phũnna' kɪ tɛɛ? Pɪ kheebiŋ sóbígi, yé beŋ.

Márkɪ 10

Yanƙpɪkɪŋɪ wá míŋa

(Mat 19.1-12; Lúk 16.18)

¹Yésúrá yaa fí ĩ yóo Júde maráa ũu dágáa ú pɪ yí' Júrdɛ wɛɪ, ú tó he'nná. Nípirá ná píní fí tɛ, ú kókírɔ yêe mamaŋ bɪ pátí u máníná sí wɛra.

²Mú Fáarísibira ye bée máɔɔ ĩ ken wɛɪ, pí baa ba púɔɔ kha' khoo khĩnne ĩ sée ú haraa?

³Yésúrá púgi bɪ kha' pé Moyízi sɛɛ'ɪ bu?

⁴Pí kha' Moyízi kha'-urɪ kha' ná khoo kha' ma sée má harɪ, u tĩ' yanƙpɪkɪnsebí hã-u yé séyɔɔ.

⁵Yésúrá kha' pí núkpínísirá yɛɪ Moyízirá tĩgi sɛɛɛ wɛɪ hãa bɪ ú,

⁶tõmá dunijãa kókírɔɔrá *Yékírí khor-uma khoo ná hara*.

⁷Tírá yɛɪ *khoorãa sée ú sii ná ú níjãa yé máa ú hanná*,

⁸pí dé níí *úkpo* pátí Yékírí wá sebi kha'ɪ wɛra. Tí pánná pí dé ní' píjɔ tũwã, dé pɪ déma níí *úkpo*.

⁹Tírá yɛɪ mí tĩ Yékírí tĩkĩnnɪ wɛɪ, hã níí yé kpɪkɪŋ nɪ ja.

¹⁰Mú Yésú ná ú mamannɪbibi nannɪ nuuná wɛɪ, pí kókírɔ yêe púgírɔɔ tɛ míŋɪ yanƙpɪkɪŋɪ wá míná.

¹¹Ú sɛɛɪye bɪ kha' níí ú sɛɛɪ ú harɪ ye yee ɔɔ, ú tárú ku'-uma ú harɪ wá kpãnaa bu.

¹²Múnnáa sɪɛ tɛ, harɪ ú kairɪ ú khoo ye yee ɔɔ, ú tárú ku'-uma ú khõo kpãnaa bu.

Tí Yésú yɛɪ bikerɛɛbɪ dowaabí wɛɪ, sí míŋa

(Mat 19.13-15; Lúk 18.15-17)

¹³Nípé kheɛ bikerɛɛbɪ baa dé Yésúra du' pɪ dési yé jínj Yékírí hã bɪ, ye ú mamannɪbibrá kheɛ bɪ sí dɛɔɔ.

¹⁴Mú Yésú jáanɪ sɪ, tɪ nuwãa ú wa, ú kha' pɪ yɛɛ bikerɛɛbɪrá ban má thãná, hã pí níj bɪ ya, dé ní' pũ pátí bikerɛɛɛɛ wɛɪ, pí níjêe ba hĩtɪ bú Yékírí wá igrá.

¹⁵Ye kha' ma sɛɛ'-puma kha' níí ũu mí ba pí dé Yékíre dé ú u pátí bikerɛ'ɪre wɛɪ wa, ú níjé ba hĩtɪ bú Yékírí wá igrá kũuŋ na.

16Tí kpānaa bu, ũu khe bikereebi yêe kpónj bi yêe du' pi dési yêe yee bi duwaabí.

Henkhoo wá mína
(Mat 19.16-30; Lúk 18.18-30)

17Waati ú Yésúra ye yóo kó kénjgo weri, ɔ wáyé horgo ná khuusiro ú wóonná ye púgɔɔ kha' Níkhāgi kúraa, pé ma dé yé wónní bu thakoo mǐnánj gũ kaa sóo weri, Yékírí thānāa?

18Yésúrá kha' pé ũu yí' ma Níkhāgi kúraa? Ní' kúraa bú wa, ná Yékírí úkpo múwā.

19Ye kha' tu-urí dé Yékírí kha'ri kha' *hã mú khu níní wã, hã mú ku' mú harí werésí mú khoo wá kpānaa bu wa, hã mú sú wa, hã mú tūnní hã níní wã, hã mú wá níní bu wa, yé kí kpónnó' mú sii ná mú nǐnāa.*

20Wáirá seeriyɔɔ kha' Níkhāgaa, háari má bikerepāne ma kó'ri í míjɛni kó'mɔ.

21Yésúrá keroo, ú mǐné nuwāa ú ye ú seeriyɔɔ kha' mí tǐkpóo kpi'ruu. U ná donjɛn mǐni wá bée' ũú ú weri, ǐ khe í tigi'iri ǐ hã í pɔɔríbi yé ba thoo ma, dé ú bu kirgi ní thu'nná.

22Mú wáí núuni si, tí pǐnāa ú, ú khūni wóɔkpāgure, pébu, u yema hense tákúrsa.

23Yésúrá keri ú mamannibibiri ye seeriyɛ bi kha' níní ũu hense weri, si kpíní tí ú nipe hǐti bú Yékírí wá igrá wera.

24Ú seerérá sóo ú mamannibibi wá hakúra. Ye Yésúrá kha' má bibe, si kpíní tí níní wá nipe hǐti bú Yékírí wá igrá wera.

25Ye kha' jɔgumínj wá dóommi mísǐntánnɔ, thɔɔ-sínni ǐ taraa níní ũu hense weri, tí ú nipe hǐti bú Yékírí wá igrá wera.

26Sí hafɔya sóo pí hakúra, pũ seere pí tónni kha' ná si múnnāa, maa wónní bu hǐmmaa?

27Yésúrá keri bi ye kha' níthĩnapí thānā si kpūnní dé, tūmá Yékírí thāa-u wā, pébu, Yékírí kpūnj múní wā.

28Pêenná kha' ye ǐbírá sée mǐni wá bée' yêe thowoo?

29Yésúrá kha' ma sɛɛ'-puma kha' ná nínɛ dɛɛ má mǐnɔ ná seere nuwāanā ye sée ú duki ba', ú máníkhobi ba', ú khĩnɪbi ba', ú máhapí ba', ú khĩharbi ba', ú nǐnāa ba', ú sii ba', ú bibi ba', ú khāmarsi ba',

30u ba buma fɛeri dusi ná máníkhobi ná khĩnɪbi ná máhapí ná khĩharbi ná núbi ná biibi ná khāmarsi, sí khayi digbéemúwāa' yé fúusínj du' pú. Ye nǎan dunija ũu ba banj weri, ú bu thakoo mǐnánj gũ kaa sóo wera.

31Ye kha' kónjgómbe bú ǐ dée wóɔri nípi yêe ba dé phurganj nípa; ye kónjgómbe bú tẽ ǐ dée phurganj nípi yêe ba dé wóɔri nípa.

Tí Yésú písénni yêe sêe' ú humi ná ú yamí wá mû tē wera

(Mat 20.17-19; Lúk 18.31-34)

32Yésú ná ú mamannibibira ye yóoma Jerúzalém, Yésúrâa wóonná. Ú mamannibibi wá dósêe kpóu bi ye phānigé kórí ípe bî ye thoo bi wera. Yésúrá yísi tē ú mamannibibi kpoo ná píjoo wá tónni yêe sêe' pí mû ìl ye ba nanoo weri kha'

33pí nú: ìbíra yóoma Jerúzalém, ye nínáa pí ba ná hāana' Níthīna'biiri Yékírí wá thoginníkhāgibi ná ú sebitubirá kóroo yé kha' pí khuwoo, yé tūmá pí hā ú támabira.

34Pírá mánoo, í su' sāsí kowoo, í khuroo thīnne yé khuwoo. Ye khu bísāa' khurá ú ya huuminá.

Níní tí Zébédé wá bikhebi jínni Yésúri wera

(Mat 20.20-28)

35Jákí ná Já pí déeri Zébédé wá bikhebi weri, pí baa Yésú thāná ba sēeriyoo kha' Níkhāgaa, ìbíra bēema dé u dé tí ìbíra ba jínnoo wera.

36Ú púgí bi kha' pé pí bēe dé ma dēe?

37Pí kha' ná u ba baa sáuno yêe di ú iguri, ú yee oora hīti ú dé' dingirá ye oora hīti ú dé' míngirá.

38Yésúrá kha' pí tuu mû tí pí jín na; ye kha' pí wónnī tēe thooa ú ma thooa weresi pí ba wónnī bátízé bátízé mí ma ba bátízé weraa?

39Pí kha' iiyo, ìbíra ba wóro. Ú kha' pí ba thooa pātí mana thooa weri, yé bátízé pātí mana ba bátízé weri sá,

40dé tí pí kha'ri oora hīti má dé' dingirá ye oora hīti má dé' míngirá weri, má thāa si ba ku' wa, dé tárí bí má Sii hafuri saa í hītan khayine weri, píra u ba hā í.

41Mú pó mamannibibi kpooogi núuni si weri, pí námíse yaa Jákí ná Jáná.

42Yésúrá yísi sēeriyē bi kha' tu-biri dé ní' pí dunijanípíra yí' níkhāgibi weri, pírá písénni yêe fúusín bi ye pí ní' kpórbíraa di pí wága.

43Ye pí thā úrí, si múnnaa wā; dé tárí ūu bēe dé u bu kpórsi pí sogombirá weri, úrá yeeri mákírā ná u dé pí sōmdébiira,

44ye ūu bēe níkhāgisí pí sogombirá weri, úra dé pí bēe' donna.

45Pébu, Níthīna'biira baa dé pí ba dé sūminí hāa-u wā, dé ban-urma dé u ba dé nípi wá sūmdébii yé pēngín ú thakoogi í hīj kóngómbō.

Ó dargi wá pāapāmmi Jériró

(Mat 20.29-34; Lúk 18.35-43)

⁴⁶Mú Yésú ná ú mamannibibira ye yóomíná Jerúzalémíná ĩ ná nanı Jéríkórá ĩ dóoró nuná yêe ku' werı, ní' kóngómbêe ye thowoo. ĩ hakıra ná ɔ dara'nınnâa ye khĩngéenná ĩ hĩtaa. Pı ye yısɔɔma Bártímé yêe yí' ú siiri Tímé.

⁴⁷Ú núu ná pı kha' Názáaréti Yésúu tarı, ú súrıyá kha' Davíti wá kói Yésú, u fıl má bu.

⁴⁸Ye ní' kóngómbêe ye dúkır̃ɔ kha' u phii ú núga; ye ú hafıya súrıyá kha' Davíti wá kóyo, u fıl má bu.

⁴⁹Yésúrá nınaa ye kha' pı yısɔɔ. Pı yısɔɔ kha' u tu wısi yé ya dé Yésúra yısɔɔma.

⁵⁰Ú sée ú kpórgıkpórgiri ye kpır̃aa yaa ĩ yóo Yésú thāná.

⁵¹Yésúrá púgɔɔ kha' pé u bee dé ma dêe? Ú kha' Níkhāgaa, ma beema dé ma pısí ná tē.

⁵²Yésúrá kha' u yóo, dé pātı u khāanı má bu werı, sır̃á páaná'nıu. Ú náa khaanná fı ye yaa yêe thoo Yésúra.

Márkı 11

Yésú wá ithadóommi Jerúzalémíná

(Mat 21.1-11; Lúk 19.28-40; Já 12.12-19)

¹Yésú ná ú mamannibibirá khee yêe yóo ĩ ná nanı tátı' kı pı yí' Ólívıyékhamargı kũ Bétıfájé ná Bétanı wá the' wera. Pı ye déeyée Jerúzalémıno tŭwā. Yésúrá sũnı ú mamannıbi bıjɔ

²kha' pı yóo nu ũ wóɔnná werı, dé pí namme pı ba ná kãngogibii fógóŋ ú níne kání náa wā; pí fárı ban ú.

³Ye ná níne púgı bı kha' pé pũ fárıyɔɔ, pí kha' tamannāa kpŭu ú bu, dé ná u sóo ú bu, u ba yeu ú ban khaannāa fı.

⁴Pı yóo ná náa ɔ kãngogibii fógóŋ tó tutũnno kpaagır̃á fı, khĩnnı wá the', pũ fárıyɔɔ.

⁵Pɔɔ ye fı, pır̃á púgı bı kha' pé pı dé mé'nāa? Pée déeri ye pũ fárıyɔɔ?

⁶Pı seerye bı mı tí Yésú see'ra bı wera. Pı sée pí tarāa kãngogibiino.

⁷Mú pı nannı ú Yésú thāná werı, pí dukaa ú bu dóobıi ye Yésúrá kána.

⁸Nı' kóngómbé khee pí dóobıi ye póɔrá kpɔɔ tāmási wũugır̃á pí bersée khũnná.

⁹Nı' pũ thowoo kpānaaná ná pũ ye wóɔnná werı, pı ye súrıma kha' Ozána. *A fuv wée ũv ban Tamāan jısígır̃á werı, ú jısı nuuga.*

¹⁰*A fuv u ũv ba khe á sekó Davíti wá ıgır̃ı werı, ú jısı nuuga. Ozána wée ũv ní thu'nná wera.*

11Ú ná dóoró Jerúzalémíná, Yékínthiya'dukirá ĩ kerí múní wá bêé'. Ye mú khura ye bée dóon weri, ú kpooɔɔ písee Bétání ú ná ú mamannibibi kpoo ná pínna.

Taanhagi wá dangami wá mína

(Mat 21.18-19)

12Kí dugé yékíré, tí pí ku'ra Bétáníná yêe písi Jerúzalémíná weri, khūmgé kórí Yésúra.

13Ú náa kó taanhagi ní déeyén wáase, ú yoo dé u ná ken ná u buu só taambisi ú di. Ye mú u nanni ní, ú náa táamá' tórso, pébu, taambisi wá páne na.

14Ú kha' kír ba senní ná, níné tanní di kí bigi túwã. Mú u kōnni mú, ú mamannibirá núu si.

Tádonginnibi wá nímmi Yékínthiya'dukirá

(Mat 21.12-17; Lúk 19.45-48; Já 2.13-22)

15Pí khee yoo ná nani Jerúzalém. Mú pí nanni ní, Yésúra dóoró Yékínthiya'duki wá kpóntūnná, ĩ kókíró yêe níh ní' pū ye dongin ná pū ye don táasi bú wera. Ú poyí ní' pū péngín tigi'i weri, pí taabáribi, ná pū dongin táfíre'ribi weri, pí khosi, ĩ sée si.

16U yé pí yee nípe dóon táase bú Yékínthiya'dukirá ĩ tarí wa.

17U ye sêe'-puma kha' ĩ ken má tĩ'-sirma Yékírí wá seburá kha' Yékírí kha'-uma kha' *Má dukira ba déma dunjathĩni wá bée' Yékín jínkharí waa?* Ye pírá khee dée gi súuribi wá khara.

18Yékírí wá thoginníkhāgibi ná ú sebitubirá núu si, pū ye ken pātí pí ba dé yé khú khoroo bú wera; pébu, pí ye phānōoma ĩ dæe pātí ú mamammína ye maana' nípiri wera.

19Mú khura ye dóon weri, Yésú ná ú mamannibirá kuso nuná.

Taanha gí Yésú dangari weri, kí mína

(Mat 21.20-22)

20Mú dugi yékínni púnínigi, Yésú ná ú mamannibiráa ye tarí khĩ tí taanhagire weri, ú mamannibirá náa ná kí huwa tíkín ná nínsine.

21Pêenná wógíró mú tí tanna weri, ú seerye Yésúri kha' Níkhāgaa, u ken taanha gí u dangari weri, hu-guma.

22Yésúra seerye bi kha' pí khāa Yékínná.

23Ye kha' ma sêe'-puma kha' níní ūu ba sêe' tátikeri kha' kí ya kí khanná ĩ ná wá sóbíyoko, ye khāa tuu ú dógír dé tí u kha'ri weri, ti ba déma, ye u túnníná wã, si ba déma sí dómmíná.

24Ye kha' tírá yeri ma sêe'-puma kha' múní wó mú tí pí jín Yékínni weri, pí khāa tu kha' bu-binni. Ná si múnnáa, pí ba bu ri.

²⁵Ná pi bée jín Yékírí ye wógíró dé ɔ́o déeri bi míni tí pǐ́náa bí, pí sée hãa-u tí, sí dé sǎngi pí Sii ɔ́u ní thu'nná wɛrɪ, ɔ́ sée pí mípǐ́nǐ hã bi í tẽ.

[²⁶Ye ná pi wêe sée pɔ́o mípǐ́nǐ hã bi í ya, pí Sii ɔ́u ní thu'nná wɛrɪ, ɔ́ ba sée pí mípǐ́nǐ hã bi í tẽ na.]

He Yésú wá wórgi ku'rii?

(Mat 21.23-27; Lúk 20.1-8)

²⁷Yésú ná ɔ́ mamannibirá khɛɛ ná nani Jerúzalémɪná ɪ dóoró Yékínthiya'dukirá. Mú Yésúra ye tɔ́nnɛɛ Yékínthiya'dukirá wɛrɪ, Yékírí wá thɔ́gɪnníkhāgɪbi ná ɔ́ sebitubi ná Júdebi wá khokhāgɪbirá baa ba

²⁸púgɔ́o kha' kǔnní wórgɛ ɔ́ buuri yêe dé íseraa? Maa hãanuu tí khǔnnêe?

²⁹Yésúrá kha' mana ba pú' pi tẽ mí tɪkpo. Ná pi khorí kɪ núgɪ, tí pánná maná buka' pi wórí gɪ ma buuri yêe dé si wɛra.

³⁰Ye kha' pǎtí Jána ye bátízé nípi wɛrɪ, Yékírí thã sí ku'ri baa bá nípi thãa-u? Pi khonj kɪ núgɪ má kenj.

³¹Pí náa kāmɪ ye kha' ná ɪbíra kha' Yékírí sǔnnuu, ɔ́ ba kha' ye pée déeri ye ɪbíra khãa ɔ́ bu waa?

³²Ye ɪbírá ha'rí kha' tẽ nípe ya... Pi ye phānɪma nípirɪ ɪ dɛɛ tí pi ye kenj Jáni Yékírí wá hǐngíní thǐnthĩmee wɛra.

³³Pí tɔ́ sɛɛɪye Yésúri kha' ɪbíra tuu wa. Yésúrá sɛɛɪye bi kha' maná ba buka' pi tẽ wórí gɪ ma buuri yêe dé si ya.

Márki 12

Sɔ' kɪ sɛɛ' busǎmbi pǐ́bi wá mí wɛra

(Mat 21.33-46; Lúk 20.9-19)

¹Tí kpānaa bu, Yésúrá kókíró yêe sɛɛɛɛ bí sɔ́sɔ́. Kha' ɔ́ wáyé sǔnna ɔ́ divékhāmargɪ ɪ mágí kpémí ɪ sǎní minijɛ gi ye kpāni bú pɔ́' kpakpa' kɪ pi dé wǐ́ná' divébisiri ɪ khonj sí yɔ́kɪrɪ wɛra; ye yaa mágí tɛɛɛkharɪ bú tẽ. Tí kpānaa bu, ɔ́ hãa gɪ busǎmbibi dé pi kɪ kenj gi ye yaa yóo sirgo.

²Waati ɔ́ tábisi nannɪ wɛrɪ, ɔ́ sǔni ɔ́ sǔmdébii wá ɔ́o busǎmbibi thǎná dé ɔ́ ná hǐ́j má nǐ ba hã ma ɔ́.

³Mú ɔ́ yóori, busǎmbibirá khɪɔ́o ye nínɔ́o ɔ́ khūni dé' pórse.

⁴Ú sǔni ɔ́o tẽ, pí khɪɔ́o thaagurá ye khoroo keu.

⁵Ú písée sǔni ɔ́o tẽ, pí khɪwɔ́o. Tí kpānaa bu, ɔ́ sǔni pɔ́ kɔ́ngómbi, pí khɪrɪ pɔ́ori ye khɪu pɔ́ora.

⁶Ú thǐ wá bi dóórá ɔ́u ɔ́ dógírá wɛrɪ, ɔ́kporá yeera. Ú phɪrga sǔni ɔ́rɪ ye kha' pi ba yatɪj ɔ́ra.

⁷Ye mú u yóori, busámbibirá náa-u weri, pí seeriye kãmbi kha' uŋkheeraará we; pi yee íbè khuwɔɔ yé bu khāmarɪ gí u ye ba unni khe wera.

⁸Mú pi kōnni mú weri, pí kóri khuwɔɔ ye khe seýɔɔ khāmarkéngírá.

⁹Mú Yésú so'ri sokiri sóo weri, ú púgí nípiri kha' ye péé míne khāmartárá ba dé wera fāa? Ye kha' u ba bammá ba khu busámbibiri yé hā khāmargine pɔɔ.

¹⁰Ye kha' pi karma Yékíri wá seburɪ waa? Kha'-uyaama kha' *Púrí gí má'néeni* *kaira sée weri, Kírá banni ba dée púrí gí kó'ri dukiri wera*

¹¹*Taman thā si ku'ri Ye dée íbíri bu tãgɪmasi.*

¹²Mú Júdebi wá níkhāgɪbi tuuri dé íbíra u so'ri sokenne weri, pí ye bée ú kó'mi, ye phānigé kóri bi nípine, pí to yeýɔɔ ye taraa.

Í khonj dāmphó hā Ɔrómi uthakho kpóroo Sézáari

(Mat 22.15-22; Lúk 20.20-26)

¹³Pí sūni pó Fáarísibi ná Éródi wá nípi Yésú thāná sí dé sǎngɪ ná u seeriye buroo, pí bu ú kókhará.

¹⁴Mú pi nanni ní, pí kha' Níkhāgaa, tu-íbínni dé u se'e'ma thīŋaa, ú phāni níni wā, ú wēe keŋ nípi yíbkpóriyo wa, dé u mamamma nípi Yékíri wá khīnne thīŋaa bu. Ye kha' u se'e' íbíri ná íbíra khīnne í khonj dāmphó hā Sézáanni weresi ná íbíra khīnne ja. Íbe khoroo bāa bá íbè khoroo waa?

¹⁵Mú Yésú tuura dé damaara pi ye hīŋ weri, ú seeriye bi kha' péé déeri pí bée má' ma í keŋ? Ye kha' pi hā ma dénáari kūŋgéréŋ má keŋ.

¹⁶Pí hāa-u ɔɔ. Mó pi hāanu u weri, ú púgí kha' máa wóɔse'ri ná ú tī'neesēe bú tigi' terāa? Pí kha' Sézáari wáse.

¹⁷Ú to kha' ná múnnāa pi hā Sézáari ú wānne ye hā Yékíri ú wānne. Mó pi núuni si weri, sí maaniga bi tákɪrsa.

Huyamɪ wá míŋa

(Mat 22.23-33; Lúk 20.27-40)

¹⁸Sádísé bí kha'ri huyame bú wa weri, pí baa ba seeriye Yésúri kha'

¹⁹Níkhāgaa, Moyízi tī'ne-uyaa seeriye-íbíríma kha' ná níne yee harɪ ye huu kaa hūni biye, ú khīnunāa khe hannɪ í hūŋ ú bu bii sí dé sǎngɪ ú máníkhoo wá nísígírá píi ja.

²⁰Ye hakira ná ɔ wáyēe ye khīnɪbi má'níkponɔ. Ú yee harɪ í huu kaa hūni biye.

²¹Khīnu ú thooruu weri, úrá khe hannɪ í huu kaa hūni ú bu biye. Ú yaari thoo fí weri, tí tábi kpoonne.

²²Múnnāa pí khobi má'níŋɔɔ bée' yeeri hannɪ í huu kaa hūni ú bu biye. Tí kpānaa bu, hanná huu tē.

23Mú pí kũnni mú sóo wɛrɪ, pí púgɔɔ kha' huyamɪ wá khurá ná pí ba yaa, mâa ba bu harɪ wɛraa? Pébu, pí khobi má'níŋɔ wá bɛɛ' yeeraa-u.

24Yésúrá sɛɛriye bi kha' buri-bima, pébu, pí tuu Yékírí wá sɛɛrɛɛ títáŋgi ná Yékírí wá wórgi wa, tírá yɛɛrɪ pí kũnni mú;

25dé huyamɪ wá khurá ná nípe ba yaa huuminá, khoobé ba yee hapɪ wa, hapé ba yee khoobi wa, dé pí ba hĩtuma pãtí Yékírí wá minigi bũ ní thu'nná wɛra.

26Yɛ kha' ná huuribi wá yamɪnɛ, pí karma Moyízi wá sɛbɪrá tí Yékírí sɛɛ'raa-u táboro' kîi yɛ so wɛrɪ, kí the'rá waa? Kha'-uma kha' *Manɪ Yékínná déeri Ábráhám ná Ízáki ná Jakópi wá Yékínna.*

27Yɛ kha' u dée huuribi wá Yékírí wa, dé níkooníŋgobi wáa-u. Yɛ kha' buri-bima kutúru.

Mú í Yékírí kha'ri áa dé wɛrɪ, tũnní mínɛ wóɔnnâa?

(Mat 22.34-40; Lúk 10.25-28)

28Mú Yékírí wá sɛbitubi wá ɔɔ núuná ná pí yɛ pãní kãmbi yɛ jãa tɛ pãtí Yésú tuura hĩŋgírá wɛrɪ, ú sũu tó'ríyó ú yɛ púgɔɔ kha' mú í Yékírí kha'ri ãbíra dé wɛrɪ, tũnnɛ wóɔnnâa?

29Yésúrá kha' tũ wóɔnná wɛrɪ, tírá déeri: *Ísíráyél bibi, pí nú; á Taman Yékínná déeri Tamanna, ɔɔ bú wa;*

30yɛ *mu funj mú Taman Yékínni mú dógine mɛ ná mú dóɔmínínno mɛ ná mú kákásine mɛ ná mú fãŋgine mɛ.*

31Yɛ tí yaari thoo fí wɛrɪ, tírá déeri: *mu funj mú kãni pãtí mu funni mú thĩ wɛra.* Yɛ kha' mú í Yékírí kha'ri a dé wɛrɪ, tũu bú ã taraa íterɪ tũwã.

32-33Yékírí wá sɛbituurá kha' sóo-uri si, Níkhãgaa. Yɛ kha' tí u kha'ri Yékínna ma úkpo ɔɔ bú wa wɛrɪ, ná tí u kha'ri mákín-tiri ná mu furɔɔ mú dógi wá bɛɛ'no ná mú kákási wá bɛɛ'no ná mú fãŋgi wá bɛɛ'no yé funj mú kãni pãtí mu funni mú thĩ wɛrɪ, sɛɛ'-uri thĩŋaa, dé si tarɪ thogɪj sí pí dé khonj í tho'rí hã Yékírí ná só thogɪj hũnsi hũnsi wá bɛɛ' wɛra.

34Mú Yésú jãani ná wáira sɛɛriye wóɔtusɛɛɛ wɛrɪ, ú kha' yɛɛ-tiyaa kíriú ú niina yɛ hĩti bú Yékírí wá igrá. Tí kpãnaa bu, níne yɛ hagi púgɔɔ míni tũwã.

Yékírí wá Sakhaníní dé-uma Davíti wá Taman

(Mat 22.41-46; Lúk 20.41-44)

35Yésúra yɛ mamamma nípi Yékínthiya'dukirá yɛ ba púgí bi kha' mú si buuri yóo yɛ Yékírí wá sɛbitubirâa kha' Yékírí wá Sakhaníní dé-uma Davíti wá kóyoo?

36Pébu Davíti wá thĩ sɛɛ'-urma Yékírí wá Nii wá bárkará kha' *Á Taman Yékírí sɛɛ'ri má Tamanni kha' U ba hĩti má the', má dé' dingó í ná nan khu ú ma ba yɛɛ ú wórí ú pũnibi í sa bi ú déko wɛra.*

37 Ye kha' ná Davíti wá thĩna yí'ma Yékírí wá Sakhanínni ú Taman, múnni Sakhaníní úra wónní súní dé yé dé Davíti wá kói tēe? Ní' kóngóh bì ye fí weri, Yésú wá sēere núnó'mina ye nuu-bíma.

Yékírí wá sēbtubi wá dédóh pǔma

(Mat 23.1-36; Lúk 20.45-47)

38 Yésúra ye mamam-bíma yēe sēe' pi kha' pi kōrsi pi wísi Yékírí wá sēbtubine, hã pí thoosi bi ya. Pi khōrō'ma níkpóri táyeegi kí tōnne, yēe khōrō' dé pi kí thiya' ĩbíri kpónnóke nípirá.

39 Pi khōrō'ma tē níkpóri hītan khayi Júdebi wá píngínkhayirá ná diireekhayirá.

40 Pi fīmma yēe di khisahapiri, yé písi kí jín Yékírí kha' pí kpáaré ya, sí dé sǎngi nípe já bí. Pí thugira ba pǔ dé!

Khisahapóró wá támábi ĩṅ

(Lúk 21.1-4)

41 Yésúrá hītaa ĩ kásáa Yékínthiya'duki wá tigi'yeekehanni yēe ken pátí nípra yee tigi'iri bú wera. Tigitári kóngómbe ye yeema tigi'i bú kón.

42 O khisahapóró baa tē, ba yee bú támábi ĩṅ; ı yé nan mĩni wā.

43 Yésúrá sēeriye ú mamannibiri kha' ma sēe'-puma kha' khisahapóró weri, yee-uri tigi'i ĩ taraa ípēe bēe' pí yeeri tigi'i tigi'yeekehanná wera.

44 Pébu, póc bu-bínnima ná taraa píraa khon yēe hāana', ye har wēe tigi'i wá bēe' u hāana'ni mé'na. Ú bēe' ná ú bēe'ru úra. Tigi' í u ye don yēe di weri, í bēe'ra u hāana'ni mé'na.

Márki 13

Yékínthiya'duki wá keumi wá mĩna

(Mat 24.1-2; Lúk 21.5-6)

1 Mú Yésúra ye ku' Yékínthiya'dukirá weri, ú mamannibii wá ɔ sēeriyo kha' Níkhāga, u ken dusera; u ken púri sí pi kheeri ĩ mágí si wera.

2 Yésúrá sēeriyo kha' du' kpóri sí u jáani mé'ni weri, ɔ khiye ba nan pi ba kpóc sēe-sima. Ye púri sí u jáani mé'ni weri, sí bēe' ba wáa'ma me; kóc ba ye ya.

Phirgan pání wá mĩna

(Mat 24.3-14; Lúk 21.7-19)

3 Ye yóc ná hītaa tátí' kí pi yí' Ólívíyēkhāmagi weri, ĩ tǎa wōonni Yékínthiya'dukirá. Péeri ná Jáki ná Já ná Ándérérá yóc pí tónni ná púgoc kha'

4 u buka' ĩbíri ũnni waati si ba dēe. Ye pé ĩbíra ba khe yé tu dé ísēe bēe' dépánni nan-tiri?

5 Yésúrá sēeriye bí kha' pi yee kōrsi, hã pí ye níné fĩnni bunno' pi ya.

⁶Ye kha' ní' kóngómbɛ ba khe má jísígi í' ban; ɔ́rǎ kha' manâa Yékírí wá Sakhanínna, ɔ́rǎ kha' manâa Yékírí wá Sakhanínni, í' fíní bunno' ní' kóngómbɔ.

⁷Kha' pɪ ba nú ná pɪ kha' khǎlge bú; yé nú tẽ ná pɪ kha' pɪ sóobímma khǎlga; hǎ pí yee phǐnné khon bi ya, dé mákín-tiri ná si nan, ye dunijǎa sóomine bíri thon na.

⁸Tó thǐni ná thǐne ba ya kǎmbɔ, ɔ u ná ɔ iyé ya kǎmbɔ. Fǎnunge ba sígi khar kóngónho ye khǔmige wá khar kóngónho tẽ. Si ba khexbumma pǎtí dóore wǐjá' har wera.

⁹Kha' pɪ yee korsu. Pɪ ba hǎ-bíma thuthukhǎgbiri yé kɪ' pɪ pí pǐngínkhayirá; pɪ ba yí'-pima fǎgumambi ná ubi thǎ í' dɛe tí pɪ thoo ma wera. Sírǎa ba dé sǎngi pí sɛɛ' má mí nípirá nú.

¹⁰Kha' fó pí sɛɛ' dunijathǐni wá bɛɛ' sɛɛɛ nuwǎano ye ú khurá tǔmá u nan.

¹¹Ná pɪ ba kórí bi dé pɪ ná hǎana' pɪ, hǎ pí khurí tǔnné kha' pé pɪ ba ná sɛɛ' ya, dé pɪ sɛɛ' sɛɛɛ ú Yékínna ba hǎ bi ú waatirá weri, dé kɪ dée má pí thǐnâa ba sɛɛɛɛ ya, dé Yékírí wá Nijo.

¹²Máníkhoo ba hǎana' ú khǐnu werési khǐnjé hǎana' ú máníkhoo pí khuwɔ; siye ba hǎana' ú bii pí khuwɔ; biibe ba ya pí siibirá í' hǎana' pí khu bi.

¹³Nípi wá bɛɛ' ba í'-pima í' dɛe má míjo. Ye wée úu ba hukɛɛ í' ná nan kpǔuníjá weri, úrǎa ba ko.

Thɔɔra kpóroo úu ba ban weri, ú míja

(Mat 24.15-28; Lúk 21.20-24)

¹⁴Ná pɪ ba jǎa níni wá mí ú pǐ Yékínno, úu ban hasike, ná u hǐtaa khaa tí u ye mákirá ná u hǐti wa weri, tí pǎnná pǐ ba hǐti Júde maráará weri, pɪ horó' yóo tátíso. (Wée úu karan si weri, u pǎnáa tu kí títǎnga.)

¹⁵Kha' úu ba hǐti ú sǎnduthu'ro weri, hǎ ú kha' ma sǔnní ná khe má tási duko wa.

¹⁶Ye wée úu ba hǐti khǎmargo weri, hǎ ú kha' ma písima nuná ná khe má kpórgíkpórgi wa.

¹⁷Ha' pǐ ba hǐti dóoye ná pǐ ba kí tǔuna' weri, ti ba pǐ bí bu pí khibirá.

¹⁸Ye kha' pɪ jínj Yékírí hǎ sí yé dé sarkhu wá pǎní wǎ,

¹⁹dé pí khibirá nípi wá yíbinna ba sǎima tákírsa. Í kórí gi kókíróorá tí Yékírí khonni dunijan weri, í ba nan wérá, nípira jǎa kí yíbísǎlgi wá hǔngi jǎa wǎ, ye pí ba jǎa kí yíbísǎlgi wá hǔngí jǎa tǔwǎ.

²⁰Ye kha' Tamaɲ dɛɛ-uma ní' pí u phǐni khori weri, ye kpɛɛye pí yíbísǎkhibirá, tǔmá ná u ye kpɛɛye bú wa, níni úkpo mé', u yé ko wa.

21 Ye kha' ná nípe seerye bi kha' Yékírí wá Sakhanínna ma fa werési u ma foní, hã pí khãa wã,

22 dé nípe ba ya í dé pí wísi má Yékírí wá Sakhanípe werési ú h́ngínńbe í dé tãgımasimíńi í kí bee dé ná pi wóróo, pí fínńi bunno' ní' pí Yékírí phĩ'ni khorı wera.

23 Ye kha' pi yee kórsıń dé see'-manı bi mıńı wá b́e'no sówo.

Níthĩna'bii wá písémbammı wá mĩna

(Mat 24.29-31; Lúk 21.25-28)

24 Ye ná kí yíbısãgıra taraa, *khura ba te'ma; fergeerá ba yín tũwã,*

25 *kusa'ırá ya ní thu'nná ba wá, ye mı ũ fãngıne ní thu'nná werı, ı ba sígıma.*

26 Tí pãnná pi ba ná Níthĩna'biiri ní thu'nná, *tátũńısırá ná u kí ban wórgı ná sãuno kóń.*

27 U ba sũmma Yékírí wá mıńıgı bi pí pńgín ní' pí Yékírí phĩ'ni khorı pũ khukuki ná khudóońgi ná dunıńãa kénı wá b́e'rá, í khe tó thagınná ná khi' tóorá.

Só' kũ see' taambi wá mĩna

(Mat 24.32-35; Lúk 21.29-33)

28 Ye kha' pi ken taambı yé yee hakıra: ná pi wóróo ẃe múnı, pi tuma dé kharıgı tó'ńı-gıma.

29 Mũnnáa sıre, ná pi ńáa ná í mıńena nań, pi tu kha' Níthĩna'bii wá písémbammı tó'ńı-bırma; nań-urıma sówo.

30 Ye kha' ma see'-pıma kha' werı wá nípi wá b́e' ba hu wa ye íśe b́e' dé.

31 Ye thu'rı ná fãńıgıra ba sóoma ye má seere úrá ba sóo kũń na.

Sii Yékírí úkporá tuurı waatı ú Níthĩna'biira ba písı ban wera

(Mat 24.36-44)

32 Ye kha' ná í mıńe wá démine, níné tu ú khurı wa, níné tu ú waatı wa, Yékírí wá mıńıgı bũ ní thu'nná werı, pí tu sı ya, Bikheerá tu sı ya, dé Siirãa tu sı.

33 Kha' pi yee kórsıń, hã pí yé hũń na, dé pi tuu waatı wa.

34 Ye kha' sı ba kheebımma pãtı ɔo yóo sırgı yé karfa ú dukıne ú sũmdébıbi, í hã b́e' ná pí sũmı yé see' duteeraarı kha' u kí t́e gı wera.

35 Tırá yeerı, pi hĩtı dɔɔkoo, hã pí hũń na, dé pi tuu waatı ú dutáńıra ba ban na; sũńıńge ba', pókhańke ba', sũńkho fupáńe ba', pũńıńge ba', pi tuu wa.

36 Hã pí yee ú ba báńı bi dɔɔmo wã.

37 Tı ma see' pi werı, b́e' ma see' tí. Ye kha' pi hĩtı dɔɔkoo.

Márkı 14

Tí Júdebi wá níkhāgibi fò'ri dúu Yésúra weri, sí míja

(Mat 26.1-5; Lúk 22.1-2; Já 11.45-53)

1-2 Kúnkersi ná keri sí pi dé khoo pháani kaadé thāhurbuno weri, yee-siyaama khu bíjo sí nan. Yékíri wá thogunníkhāgibi ná ú sebitubira ye bée khuma Yésúra. Pi ye kōmma kha' ná íbira kóroo kersi wá khurá, si ba yeema nípirá páranhá; dé pi ye íbē khe wóomi í kóroo.

Tí ɔ harí kɔɔri datikórɔ́ŋ Yésú wá thagurá weri, sí míja

(Mat 26.6-13; Já 12.1-8)

3 Yésúra yema Bétání, Símó ũu ye dékpúmbōse ye sí ba páanāa weri, ú duko í hītaa yē di. ɔ haré baa álábáturkhoore; yee-biyaa-búma náardi thīnthīmée datikórɔ́ŋ, ú dori sīi huw wera. Ú khiri págíyá ri í koo datikórɔ́nni Yésú wá thagrá.

4-5 Mú pɔɔ náani si weri, pí námísé yaa, pí yaagira ú kha' pée hasiké keraa? Ye kha' ú datikórɔ́ŋ wá dorsira tari du gíkpo taasa, dé ná donjim-biyaa-u, pi yé khe í tigi'iri í hā í póoribi waa?

6 Ye Yésúra kha' pi ye hanna; pée déeri pí jagimɔ́ŋ ú kákásaa? Mí kinne u déeri ma.

7 Ye kha' póoribira ba hīti-bíma khubi wá bēe', ye waati ú nuuni bí weri, pi wónní dé-bima míkuriya; ye maná ba hīti bí khubi wá bēe' ya.

8 Tí u wónni weri, tíra u déeri. Ye kha' datikórɔ́ŋ ú u kɔɔri ma mé'ni weri, dé-giri má má kasi'me u khurri sóobíró.

9 Ye kha' ma sēe'-pima kha' khaari wó khaa tí pi ba sēe' sēere nuwāa mí dunjāa bēe'rá weri, pi ba sēe'ma harí wée mí tē, pí kí wógí' ú.

Júdásira bēe hāana'ma Yésúri pí kóroo

(Mat 26.14-16; Lúk 22.3-6)

10 Ísíkáríyóti Júdási ú déeri Yésú wá mamannibibi kpoo ná píjoo ɔ weri, ú yoo ná náa Yékíri wá thogunníkhāgibiri kha' ma wónní hāana' Yésúri pí kóroo.

11 Mú pi núuni si weri, tí nuwāa bí, pí kha' íbira ba hāa-u tigi'ye. Úrá kókíró yēe keŋ pātí u ba dé yoo yé hāanigoo pí kóroo wera.

Kúnkersi wá míja

(Mat 26.17-25; Lúk 22.7-14, 21-23; Já 13.21-30)

12 Keri sí pi dé khoo pháani kaadé thāhurbuno weri, nan-siyaama; ye sí dúgú khurá pi dé khu sánibiira. Mú ú khu nanni, Yésú wá mamannibibirá púgoo kha' he u bēe dé íbira ná dé Kúnkersi wá diminaa?

13 Ú sūni ú mamannibi bíjo kha' pi yoo nuná dé pi ba ná ná ɔ wái ná u kpórí yɔ'mi benno. Pi thowoo,

14 khaa tí u yóori ná dóoró, pí dóon í pú' dutáru kha' níkhāgaa kha' khoró ũnni du'bii bu má ná má mamannibibira ba di Kúnkersi wá diminaa?

15Yε sεεɾɿye bi kha' u ba buka' pi ɔ du'bi kpakpabaa sǎṅgámbón bu, ú sóóbínɿ, míɿɿi wá bɛɛ' búma. Kha' pi dé diimini ú du'biirá.

16Mamannibirá yóo nuná ɿ ná jaa míɿɿɿi pǎtí u sεε'ra bi wera. Pí dée Kúṅkersi wá dimini ye fígí písée.

17Mú khu dóonni, Yésúrá kheε ú mamannibibi kpɔɔ ná píɿɔni pí yóo ú du'biirá.

18Mú pi ye diiminá weri, Yésúrá sεεɿye bi kha' ma sεε'-pɿma kha' má ná pɿ di mé'ni weri, pí ɔɔ ba hãana' ma pí kó' ma.

19Mú u kũnni mú, tí dóoró bi, ɔɔrá púɣɔɔ kha' manɔ wã, bá mûuɿ; ɔɔrá púɣɔɔ kha' manɔ wã, bá mûuɿ?

20Yésúrá kha' pí mamannibibi kpɔɔ ná píɿɔ bée' ɔɔ-u. Má ná wée ú wá'ri tɔɿi phǎanɿi nanɿirá weri, úɔɔ.

21Ye kha' Níthĩna'biira ba hu pǎtí Yékírí wá sebi kha'ri weri sǎ, ye ti ba pí wée úu ba hãana' pí kóɔɔ wera; ná pi ye hũni ú táríɿi wa, ná pǎa-tiyaa ú bu.

Tamǎaṅ dimi wá sǐnnimmi wá míɿa

(Mat 26.26-30; Lúk 22.14-20; 1Kó 11.23-25)

22Mú pi ye diiminá weri, ú kheε phǎanɿi ɿ thuga Yékírí kha' ú ǎníke, ye kpekire hãa bi ú kha' pi híɿ dé phǎanɿi werá déeri má wísira.

23Ye yaa kheε divé tē ɿ thuga Yékírí kha' ú ǎníke ye hãa pí bée' júb me.

24Ye sεεɿye bi kha' úwerá déeri má taran mû ba kpó' ɿ dεε ní kóṅgómbo wera. Pí tammɿna Yékíre ba khe ɿ khoɿ bí núnéεε.

25Ye kha' ma sεε'-pɿma kha' má ba súnní júb divé túwã, fɔ ɿ ná nan khu ú ma ba písí júb ɔ fũmɿ Yékírí wá igi wá pǎnná wera.

Tí Yésú sεε'ri Pêennɿ kha' u ba pákíɿ kha' ú tu ma wã weri, sí míɿa

(Mat 26.31-35; Lúk 22.31-34; Já 13.36-38)

26Mú pi diiri sóo weri, pí tĩni mákirtĩnsi ye yaa yêe yóo tátí' kí pi yí' Ólívíyékhamargi weri, kí kénɿírá.

27Yésúrá kha' mí ũ ba nan ma weri, ɿ ba yeεma pí bée' horo' yé sée ma, pébu, Yékírí sεε'-uma ú seburá kha' *ma ba khi'rí khuma khunneεnaani ye sǎnɿbírá tuɿɿi*.

28Ye kha' ná ma ba huu ye yaa, ma ba khiɿi bí bu Galíle maráará.

29Pêenná sεεɿyɔɔ kha' háari ná póɔra horgo ye séyɔɔ ɿ dεε í mínná, maná ba horo' yé séyɔɔ wa.

30Yésúrá sεεɿyɔɔ kha' ma sεεɿyɔɔma kha' fêe isenɿi wá yatɿi, pǎtí súṅkhoora kha' ma fuu pǎa íɿɔ weri, ná u pákírá pǎa ísǎa' kha' u tuu ma wã.

31 Ye Pêenná kai ye haŋya yêe kũŋ kha' háari ná ma huma má ná úrí, má ma huma, tũmá má ba pákín kha' kɔɔ-manɔɔ wã. Yésú wá mamannibibi wá pɔɔrá kũni mú tẽ.

Yésú wá Yékín jínŋi Jétísémáné

(Mat 26.36-46; Lúk 22.39-46)

32 Yésú ná ú mamannibirá yóo ná nani tó kharɔ tí pi yí' Jétísémáné. Ú seeriye bi kha' pi hĩti kháterá ná ma ná jín Yékíre;

33 ye khee Péeri ná Jáki ná Jǎni pí yóo wɔɔɔ kírú. Phĩnné kókíró yêe khoroo ye ú kákásírá jagimɪŋa.

34 Ú seeriye bi kha' dɔɔkpɔ̃usêe bée khu ma; ye kha' pi hĩti kháterá dɔɔkoo, hã pí hũŋ na,

35 ye sũu yóo wɔɔɔ kírú ɿ ná wáa hurse ye jíní Yékírí kha' ná thɔɔra weri dé-uma thɔɔra kónnínóm̃mi, u hĩŋ ma ú.

36 U ye kũmma kha' Babá, míne bú tí u kpũŋ na; u hĩŋ ma thɔɔra wenna. Ye kha' ki dée má tí ma khɔɔ' weri wa, dé tí úra khɔɔ' wera.

37 Ye fígí baa ba jáa ná pi hũni phaa, ú seeriye Síímó Pêenni kha' u hũmmaa? Dé ú yatira wɔɔɔ hĩtaa dɔɔkoo háari má léeri úkpoo-u waa?

38 Ye kha' pi hĩti dɔɔkoo yé jín Yékírí sí dé sǎŋgi ú hĩŋ bi mí tũ ba yee pí dé míp̃ŋi wera. Ye kha' níthĩŋgi úra khɔɔ' ú dógírí bu dé u dé mík̃ni, dé fǎŋgr̃aa dé kp̃ɔɔ.

39 Ye sũu kuso tẽ ɿ ná jíní Yékírí í mí kpooyirá.

40 Tí kpānaa bu, ú fígí baa ba jáa ná pi hũni phaa, dɔɔm̃êe ye bée khu bi. Mú pi yúbínni yaa weri, pi tuu mí tí pi kha' wa.

41 Ú písée fígí baa pǎa ísǎa'ná ba kha' bu-bínnima yêe hũŋ yêe kpáarêe? Ye kha' pi ya téŋ; waati naŋ-uma. Hãana'-p̃irma Níthĩna'biiri míp̃údébine, dé pi kóɔɔ.

42 Ye kha' pi yee ɿbé yáa tari dé ûu ba hãana' ma weri, naŋ-urma sówo.

Yésú wá kó'mi wá mĩŋa

(Mat 26.47-56; Lúk 22.47-53; Já 18.3-12)

43 Waati ú Yésúra ye seerera weri, Júdási ú déerá ú mamannibibi kpɔɔ ná p̃jɔɔ ɔɔ weri, ú baa. Baŋ-ɔyaama ní' kóŋgóm̃be p̃ũ ye kpersɔɔr̃mbi ná kǎŋgose. Yékírí wá thɔginníkhǎg̃ibi ná ú sebitubi ná Júdebi wá khokhǎg̃ibé sũnna bi.

44 Júdási ûu ye ba hãana' pí kóɔɔ weri, sɛɛ'-ɔyaama nípiri kha' wée ú ma ba thiya' dámúgúthuri weri, úɔ; pi kó'rí yóo ú yé kí kɔrsiɔɔ; hã pí séyɔɔ wa.

45 Júdási wá namme, ná u sũu tó'ríyó ú ye kha' Níkhǎgaa, ye thugɔɔ dámúgúthura.

46Póorá to baa ba kóroo.

47Ú mamannibii wá ɔ́o yárí suriya ú kpersɔ́orɪ̃ ɪ̃ dugi kpagi ɔ́ wái wá pín táanna. Ú wái dé-uyaama Yékírí wá thɔ́ginníkhāgaa wá sūmdébiye.

48Yésúrá sɛɛriye bi kha' sūurāa má, ye pīl baŋ má kókharɪ̃ kpersɔ́orɪ̃mbi ná kāngosêe?

49Ye kha' khu wó khu má ná pírāa ye kāmbe Yékínthiya'dukirá maa ye maman nípi, ye pi kóri ma wā; dé ísɛ́e bée' déerima sí dé sǎŋgi tí tī'ni Yékírí wá sebirá weri, tí dé tí dómmíná.

50Ú mamannibibi wá bée' to horgo ye séyoo.

51ɔ́ nákbomêe ye thowoo, dangóo tóre u já'ná; pí kóroo;

52ye ú kpagi dangori séyoo ye kpásá pó'ríporó.

Tí pi yóori Yésúno thuthukhanná weri, sí mīna

(Mat 26.57-68; Lúk 22.54-55, 63-71; Já 18.13-14, 19-24)

53Pí khee Yésú yóo ú Yékírí wá thɔ́ginníkhāgaa thāná. Yékírí wá thɔ́ginníkhāgɪ̃bi wá bée' ná Júdebi wá khokhāgɪ̃bi wá bée' ná Yékírí wá sebitubi wá bée' pǐŋgírée.

54Pêennāa ye thoo bi kpānaanā; kpari-uyaa-bí-buma. Thoo-uri-bima ɪ̃ ná tarāa dóoró Yékírí wá thɔ́ginníkhāgaa wá kpóntūvnnā ɪ̃ ná hītaa ú ná tɛɛgeɛɪ̃biri yêe wó'rée.

55Yékírí wá thɔ́ginníkhāgɪ̃bi ná pí thuthukhāgi kāmbe wá bēe' ye kemma mú tí pi bú kpīŋgeɛ yé bú khu Yésúri weri, ye pi buu ri ya,

56pébu, ní kóŋgómbeɛ ye tūŋ yêe hāa-u ye mú í pi ye kha' weri, ɪ̃ ye dée kpoogi wa.

57Póo kai ye yaa ɪ̃ tūni hāa-u kha'

58nú-ībínni ná u kha' ma ba keuma Yékínthiya'duke gí nípi má'ni weri, ye má' kóo khu bísāa' thago kí nípe ba má' wā.

59Ye sí bée'rá pí sɛɛrɛra ye dée kpoogi wa.

60Yékírí wá thɔ́ginníkhāgaará to yaa nípirá ye sɛɛriye Yésúri kha' u núu mú tí nípi kha'ri ú bu waa? Ú sɛɛ' tóo waa?

61Yésúrá fīi', u kha' mūni wā. Yékírí wá thɔ́ginníkhāgaará púgɔ́o tē kha' dé úrá déeri Yékírí ú ībira thiya' weri, ú Sakhanínni ná ú Bikheeri bāa?

62Yésúrá kha' manɔ́. Ye kha' pi ba já Níthīna'biiri ná u hīti Yékín Wónnāa dé' dingo; ye pi ba jáa-u tē ní thu'nnā, tátúnísírá ná u kí baŋ.

63Yékírí wá thɔ́ginníkhāgaará to hai ú thī wá tásiri ye kha' pé ībira dé sééréno tēe?

⁶⁴Ye kha' pi núu pātí u kusa'ri Yékínni wāa? Ye pé pi kákāa? Pí bée' kha' mákín-urma huume.

⁶⁵Pí sɔgombírǎ pɔɔ kókírɔ yêe suko' sãasi yêe kɔwɔɔ, yêe phii ú wɔɔnni yêe khursɔɔ dékpūnise, yêe kŭŋ kha' ná dé-urma Yékírí wá hŭŋgínnáa u buka' tárí ú khi'ruu wera. Ye tɛɛgɛribírǎ fataa-u.

Tí Pêeri pákínni kha' má tu Yésúri wa wera

(Mat 26.69-75; Lúk 22.56-62; Já 18.15-18, 25-27)

⁶⁶Waati ú Pêenna ye the'nná kpóntūnná weri, Yékírí wá thɔginníkhāgaa wá sūmdébihari' wá ɔɔ baa

⁶⁷ba jáa Pêenni wó'réekehanná, ú keroo ye kha' úrí wera ye thooma tɛ Názáarétí Yésúra.

⁶⁸Ú pákírǎ kha' ma tuu mí tí u bée kha' wa; ma tuu kí títǎŋgi wa. Ye yaa fí í yóo tutūnná, kpóntūnni wá núgírǎ. Sŭŋkhoodá fuwa.

⁶⁹Sūmdébihari' kpokpoorǎ jáa-u, ú sɛɛriye ní' pŭ ye fí weri, kha' Yésú wá thooribi wá ɔɔ-u.

⁷⁰Ú pákírǎ tɛ. Mú ti dári kírii, ní' pŭ ye fí weri, pí sɛɛriye Pêenni kha' páníge bú wa, dé dé-uma Yésú wá thooribi wá ɔɔ; dé Galíle níɔ.

⁷¹Ú to karaa kha' ná ma tūmma, Yékínni danɔa ma, dé má tu wáí ú pi kha' mé'ni wǎ.

⁷²Khaanná fí, sŭŋkhoodá fuwa tɛ. Pêenná wógírɔ sɛɛɛ ú Yésú sɛɛ'raa-u kha' pātí sŭŋkhooda kha' ma fuu pǎa íɔ weri, ná u pákírǎ pǎa ísǎa' kha' u tuu ma wǎ. Ú to wǎa yêe fuwa.

Márki 15

Tí pi yóori Yésúno fāgumaŋ Pílátí thǎ wera

(Mat 27.1-2, 11-14; Lúk 23.1-5; Já 18.28-38)

¹Mú dugira ye ban faa weri, Yékírí wá thɔginníkhāgibi ná Júdebi wá khokhāgibi ná Yékírí wá sebitubi ná pí thuthukhāgi kāmbi wá bée' pŭŋgírǎ jáa kāmbi ye pí fógí Yésúri ye khɛ yóo ná hǎa ú fāgumaŋ Pílátira.

²Pílátirá púgí Yésúri kha' úrá déeri Júdebi wá uraa? Ú kha' pātí u kha'ri wera.

³Yékírí wá thɔginníkhāgibírǎ tūni hǎa-u mí kóŋgónɔ.

⁴Pílátirá písée púgɔɔ kha' ú kha' tóɔ waa? U núu mí í pi kha'ri ú déeri yaa?

⁵Ye Yésúra khabí tóɔ tŭwǎ. Sí maaniga Pílátira.

Yésú wá thumi fāgumaŋ Pílátí thǎ

(Mat 27.15-26; Lúk 23.13-25; Já 18.39-19.16)

6 Kúŋkersi wó Kúŋkersi Pílátira ye séeema karsóbii úkpo ú nípira ye bee dé u sée wera.

7 Ī hakira ná ɔɔ ye bú ú pi ye yí' Bábábási. Ú ná pɔɔ párángánná ɔ khu ĩ khuu níní pí kóri págí bi.

8 Nípírá yóo Pílátí tháná dé pi ná jínɔɔ, ú dé pātí u dé kí dé fí dugi wó dugi wera.

9 Pílátírá púgí bi kha' pi beema dé ma sée Júdebi wá uri baa?

10 Pébu, tu-uyaa dé dóokpóoré yera Yékírí wá thogunníkhāgibírá hāaniga Yésúra.

11 Ye Yékírí wá thogunníkhāgibírá suu nípírí kha' pi jínɔɔ ú sée Bábábásira.

12 Pílátírá kha' ye múnni pi bee dé ma dé ú pi yí' Júdebi wá uri weraa?

13 Nípírá písée súríyá kha' pi bagɔɔ ní'batábɔko.

14 Pílátírá púgí bi kha' túnní mípúne u déerii? Pí haŋya súríyá kha' pi bagɔɔ ní'batábɔko.

15 Mú Pílátira ye bee dé u dé tū nuu nípíne weri, ú sée Bábábásiri ye yee pí khiri Yésúri thínne ye hāanigɔɔ dé pi bagɔɔ ní'batábɔko ĩ khuwɔɔ.

Tí Ɔrómi sodáasíbi mánni Yésúri weri, sí mína

(Mat 27.27-31; Já 19.2-3)

16 Sodáasíbírá kheɛ yóo ú fāgumanj wá kórgírá ye yísi pí sodáasí kām̄bi wá bēɛ',

17 ye kheɛ kpórgíkpórí mam̄i kīŋkīŋgi ĩ yeyoo ye dée hūwōnthafɔ'ri má ɪthanumunnu, ĩ sigoo tí thaagírá.

18 Ye kókíró yēɛ kha' Júdebi wá ɪthakhoo, ĩbíra thugɔɔma.

19 Ye kheɛ tábo'ri yēɛ khɪɔɔ thaagírá yēɛ suko' sāasí yēɛ kowɔɔ yēɛ khuusiŋ ú wóɔnná yēɛ dé má pi kpónnígôoma.

20 Mú pi mánnuu sóo weri, pí khori kpórgíkpórí mam̄igiri ye kheɛ ú thĩ wá tási yeyoo sí. Ye kheɛ yēɛ yóo ú bakhar̄i ní'batábókírá.

Yésú wá ba'mi ní'batábɔko, sí mína

(Mat 27.32-44; Lúk 23.26-43; Já 19.17-27)

21 Mú pi ye yóo weri, pí náa ɔ Síiréni wái ú pi yí' Síímó ú déerá Álékísándiri ná Úrúfúsi wá siye, ú yaara dúgó'yo weri, pí kóɔɔ fāŋgo ú kpórí Yésú wá ní'batábókíra.

22 Pí yóo Yésúno tó kharo tí pi yí' Gólgótá, kí títāŋgírá déeri Thaghubigi wá Khara.

23Pí ye bée hãa-uma divě ú pí jagiminna ú ná boson jí pí yí' míiri weri, ú jú, ye u pí ya.

24Pí bagoo ye kpikira ú táyeensira. Kharáññíñí pí déerá ã buu tuu téé tí bée' úkpo úkpo mákínná ná pí bu wera.

25Tí pí ba'raa-u weri, khura yema sũñhũnon.

26Tĩ'ñee-biyaama kó tágo ã máa ú thagi wá thu'nná kha' Júdebi wá ɿya. Sírâa buka' mú tí yera pí khuwoo wera.

27Ba'-piyaa-uma ú ná súurí bíño ní'batábɔso; ã bagí úkpori ú dé' dingirá ye bagí úkpori ú dé' mĩngirá.

[28Tí Yékírí wá sebi kha'ra kha' khe-biruma mípúdée weri, sírá déeri mé'na.]

29Ní' pũ ye tarí fí weri, pí ye kusigooma yêe kũñ kha' ókhoyí! ã keroo ní, ú ú kha'r kha' ma wónnĩ has' Yékínthiya'dukiri yé má' kí khu bísãa' thago weri,

30u hĩñ ú thĩ sã; u sũñ ní'batábokirá.

31Yékírí wá thogunníkhãgibi ná ú sebitubirâa ye mánoo tẽ kha' hĩñ-u pɔo ye ú wónnĩ hĩñ ú thĩ ña.

32Ye kha' u kha' dé-manuma Yékírí wá Sakhaníní ye dée Ísíráyél bibi wá u yaa? U sũñ ní'batábokirá ãbé ñá yé khãa ú bu. Ní' pí pí ba'ra pí ná Yésúri kpoogi weri, píra ye kusigooma tẽ.

Yésú wá humi wá mĩña

(Mat 27.45-56; Lúk 23.44-49; Já 19.28-30)

33ã kórí gi tí khura ye thaagi ã ná naní tí khu kpoo ã dée sũnínkhu weri, sirgi wá bée' te'raama vep.

34Mú khu kpoo ã dée sũnínkhu weri, Yésúrá súríyá kha' Élóí, Élóí lámá sáábákítání? (kí titángirá déeri mí Yékíre, mí Yékíre, péé déeri ye mú sée mu?)

35Ní' pũ ye fí weri, pí pɔo núu yêe kũñ kha' pí nú, Élí u yí'.

36Pí ɔo horgo khaanná fí ná khee tákpɛkí ã jí' kí divě júwãa bu ye khee kpũu gi táboko ye khee wónnigá jí Yésúri dé u jú. Ye kha' pí ye ãbé ken ná Élíra ba banní ba sũunigoo ní'batábokirá.

37Ye Yésúrá súríyá kón, páa tíkpo, ye ú niiná khoro.

38Dóobí jí kpikinna Yékínthiya'duki wá dógiri khaa íño weri, kí dákírá phe' íño, ã khee thu'nná ã sũuno.

39Orómi sodáasíníkhãgaa òu ye fí ã nunaa kásáa Yésúri weri, mú u ñaaní Yésú wá hudómmi, ú kha' wáí we dé-uyaama Yékírí wá Bikhee mĩñáñ.

40Pó hapêe ye fí tẽ ã nunaa déeyén yêe ken. Pí hapi wá pɔorá déerá Mágídálá Máriaamu ná Máriaamu ú déeri Jáki táa'í ná Jozési wá níyáa, ná Sálómé,

⁴¹pû ye thowoo yêe tẽfĩrôo pí dékimĩne tí u ye Galíle maráará weri, ná pó ha' kóngón bí thoora-u ã baa Jerúzalémíná wera.

Yésú wá kasi'mi wá mĩna

(Mat 27.57-61; Lúk 23.50-56; Já 19.38-42)

⁴²Ú fũnãa khu mákĩn-uma khu ûu dé tari yé hã Júdebi wá kpáaréekhuri wera. Ye mú kí déeri má ú fũnaana pi dé sóóbĩn pí kpáaréekhuri ye khurãa ye bée dóon weri,

⁴³Jozéfi ú ku'ra Árimáté ye dée thuthu wá ɔɔ ú pi ye sa ú sáɔ, ûu ye tɛɛ tẽ Yékírí wá igi wá khuri weri, ú baa. Mú u banni ú níi phĩnni ã yóo Pílátĩ thãná ná jíní Yésú wá kpĩgira.

⁴⁴Mú Pílátĩ núuni ná pi kha' Yésú hu-uma sóo weri, sí maanigɔɔ. Ú sũni yĩsi sodáasíníkhãgaari ã púgɔɔ kha' dé tí Yésú huuri weri, dái-tiri?

⁴⁵Mú sodáasíníkhãgaa sɛɛ'ruu kha' hu-uri dái-tiri weri, ú hãa Jozéfirĩ kpĩgĩne.

⁴⁶Úrá ná dori fɛngbe ye ba sũunigo kpĩgiri ní'batábɔkírã ye khɛɛ fɛngberi ã píngiyé gi ye khɛɛ ná kasiga gi tó táń dóorónno, ye kpũnimo púrĩ kpakpaki ã phii núugira. Kpãl-biyaama tí tãanni kɛ'rigo, tátíkheŋgo.

⁴⁷Mágídálá Máriaýamu ná ú déerã Jozési wá níjãa weri, pi ye fĩma yêe ken khaa tí pi kasi'ruu wera.

Márki 16

Yésú wá huyami wá mĩna

(Mat 28.1-8; Lúk 24.1-12; Já 20.1-10)

¹Mú Júdebi wá kpáaréekhũ tanni, Máriaýamu ú ku'ra Mágídálá ná Jákĩ wá níjãa Máriaýamu ná Sálómée ná dori datikórón ú pi ye ba pú' Yésú wá kpĩgiri wera.

²Kí dugé yékíré dimási, tí khura ye ku' weri, pí yaa yêe yóo dúutãannã.

³⁻⁴Pi ye kũmma kha' maa ba kpũniñ ãbíri púrĩgĩne dúutãnnúgírãa? Pébu, kpóri-giyaama tákĩrsa. Ye kha' pi yaará' ken ã jãa ná pi kpũnimo gi ã sée gi kénno.

⁵Pí dóoró dúutãannã ã jãa ɔ náɔɔbomi dé' dingirá hĩtanni kpórgíkporĩ fĩrge. Phĩnné khori bi.

⁶Ú sɛɛriye bi kha' hã pí yɛɛ phĩnné khon bi ya. Ye kha' tu-manĩ dé Názáaréti Yésú ú pi ba'ri weri, úra pi wée; u fĩ kháterã wa, dé ya-uma. Kha' pi ken khaa tí pi saaraa-u wera.

⁷Ye kha' pi yóo ná sɛɛ' ú mamannibibi wá póɔri ná Pêenni kha' u ba khuru bí bu Galíle maráará; dé níjãa pi ba ná jãa-u pãtĩ u sɛɛ'ra bi wera.

⁸Sóo-siyaama hapi wá hakira pû kpán ye kuso dúutáanná yê horo'. Ye pi sɛɛɛɛ níní múní wã, pébu, phānigé kó'rá bi.

Tí Yésú buka'ri ú thī Mágídálá Máriaámuno wɛɛɛ, sí mǐna

(Mat 28.9-10; Já 20.11-18)

[⁹Mú Yésú yaari huuminá dimási púníngi wɛɛɛ, ú khɛɛɛɛ bukaa ú thī Mágídálá Máriaámu ú kpéréngbéebi má'níngi wáará, Yésúrá níní bi wɛɛɛ.

¹⁰Ú yóo ná sɛɛɛɛ ní' pû ye thowoo wɛɛɛ, ú huyamɛɛ. Yésú wá humi dóom-biyaa-buma pû ye fuwa.

¹¹Mú pi núuni ná u kha' Yésú ya-uma huuminá, dé má thī ná-manuuma wɛɛɛ, pi khāa wã.

Tí Yésú buka'ri ú thī ú mamannibi bíngɛɛ wɛɛɛ, sí mǐna

(Lúk 24.13-35)

¹²Tí kpānaa bu, Yésúrá bukaa ú thī ú thoore bíngɛɛ bû ye yóo dúgó'yo wɛɛɛ, sí dée bí bu má fíkíng-uma pí wóo tírí bu.

¹³Pí fígí ná sɛɛɛɛ pí kāmɛɛ wá pórɛɛ, ye pi khāa wã.

Tí Yésú sūnni ú mamannibibi kpɔɔ ná úkpori wɛɛɛ, sí mǐna

(Mat 28.16-20; Lúk 24.36-49; Já 20.19-23; Míd 1.6-8)

¹⁴Yésúrá písée yaa bukaa ú thī tē ú mamannibibi kpɔɔ ná úkpori waati ú pi ye dikharo wɛɛɛ. Dúkíng-umɛɛ tē deɛ pí kaakhāamɛɛ ná pí núkpínísírá, pébu, pi khāa ípe bí náanuu tí u yaari huuminá wɛɛɛ wa.

¹⁵Ye sɛɛɛɛ bi kha' pi yóo dunijāa kénɛɛ wá bée'rá ná sɛɛ' sɛɛɛ nuwāano nípi wá bée'.

¹⁶Wée ú khāani ú bu ye bátízé wɛɛɛ, úráa ba ko. Ye wée ú ba kaa khāa ú bu wɛɛɛ, úrá ba ko wa.

¹⁷Pée bû ba híng má sɛɛɛɛ wɛɛɛ, pi ba déma tágɛmasimí ù buka' Yékírí wá wórgi wɛɛɛ: má nísígírá, pi ba nímma nípi kpéréngbéebi, pi ba sɛɛ'ma támasa;

¹⁸háari pí kórí suubi wɛɛɛɛ pí núbɔɔ boson khurɛɛɛɛ ná múné ba dé bi ya; pi ba du' bo'ribi dési pí páana.

Yésú wá kámmi thu'nná

(Lúk 24.50-53; Míd 1.9-11)

¹⁹Mú Tamaɛ Yésú sɛɛɛɛɛ sóo, Yékínná yeɛ ú kání ní thu'nná tē ná hítaa ú dé' dingo.

²⁰Ye pírá yóo kénɛɛ wá bée'rá tē ná sɛɛɛɛ sɛɛɛ nuwāana. Tamanna ye-bíma kpoogi, ye hāa bi wórgi pû ye dé tágɛmasimíngi, sí buká' kha' pí sɛɛɛ dé-uma thīnaa.]

Lúki

Lúki 1

Kókíró

¹Níkhāgaa Téofíl, ní' kóngómbi hukεεrɪma ɪ bukaa mú í déeri ɪ thoo kām̃bi á sɔgɔmbirá wera.

²Ní' pí náani í míyini pí yíbire ɪ kórí gi í kókírɔwá weri, pírá banni ba dée Yékírí wá sεεrεsεε'rɪbi ye bukaa a í.

³Tírá yeeri, waati ú mi púgí'ri míyini wá bée' ɪ nani tákɪrsɪ ɪ kórí gi í toominá, mí keri sí mákírá ná mína tǵge tē pātí ɪ tanni ɪ thoo kām̃bi weri,

⁴sí dé sǎngu mú tu kha' mú í mu núuni weri, dé-ima mǐnǎn.

Tí Yékírí wá minigi sεε'rɪ Já Batísi wá hūmmi wá mú wera

⁵Júde maráa ithakho Éródi wá igi wá pǎnná, Yékírí wá thɔgɪnnǎa ɔɔ ye bú, ú pi ye yí' Zákarí. U yema Yékírí wá thɔgɪnnǎa Ábáyá wá ginnakharɔ, ye ú harɪ dé-uyaama thɔgɪnníkhāgaa Áarǔ wá kóyo. Pi ye yísɔɔma Élízábéti.

⁶Terem-biyaama Tamaŋ Yékírí wá wɔɔɔ ye kórí ú khǐnni ná ú sεεreri kó'mo.

⁷Ye pi ye biinó wǎ, pébu, Élízábéti dé-uyaama kaahūŋhara; ye khǎ'-piyaama tē.

⁸⁻⁹Ɔ khu sí ba mákírá ná Zákarí ná ú ginnakha nípirá mǎkínná ná pi dé pí sūmɪnni Yékírí wá wɔɔnná. Zákarírǎ mǎkínná ná u dóon Tamǎaŋ thiya'duki wá dógírǎ í tho' datkórónni, pébu, úra pi déerǎ kharátūnítūnɪ ɪ mákírǎ.

¹⁰Pātí u dóonná yēe tho' datkórónni weri, ní' kóngómbé pǐŋgínnǎ kpaagurǎ yēe nǐŋ Yékíre.

¹¹Zákarírǎ náa Tamǎaŋ minigi wá ɔɔ. Ú minigi nunaŋ-uyaama datkórón thokharɪ wá dé' diŋgo.

¹²Pātí Zákarí náanu weri, ú phǐnné khoroo tákɪrsa.

¹³Ye minigírǎ sεeriye Zákarírǎ kha' hǎ ú ye phǎnigé kóɔɔ wa, pébu, Yékírí nú-uri ú nūnna. Ye kha' ú harɪ Élízábétira ba hūmma bikhoo ú úrí Zákarírǎ ba yí' Já.

¹⁴Tɪ ba nuu ú thǐno tákɪrsɪ ye ní' kóngómbε ba kpánnéema ú hūmmi wá múná,

¹⁵pébu, u ba déma níkpóróo Tamǎaŋ wɔɔɔ. Ú ba nɔ divé ná thǎhuumi wǎ; Yékírí wá Nipēe ba hǐnoo waati ú ure ú nǐnáa dógírǎ wera.

¹⁶Úrǎa ba dé sǎngu Ísíráyél bibirá fí'rí písi pí Tamaŋ Yékínná.

17Úrâa ba khuru Yékírí wá wóroo yé hĩti ú hĩngínnáa Élí wá dóm̃m̃i ná ú wórgi wá hũnge. Ye kha' u ba yeema siibi ná pí bibi wá dósé ná kãmbi yé fíkínj píñt̃áñkp̃́ñípi pí hĩti n' termembi wá wóom̃i wá hũnge, sí dé sãngi ú sóobíñ thĩñi sa ri, tí hĩti Tamaŋ wá hĩtansa.

18Zákarírá púgwo kha' múñni ma dé yé wónñi tu kha' thĩŋaa-u, pébu, khã'-mama ye má hanná khãgi tẽ.

19Minigirá kha' manâa Gábíríyél̃na. Ma nuñma Yékírí wá the' í dé ú sũm̃ina. Sũŋ-ur̃i-mama dé ma ba seer̃ywo seere nuwãa wenna.

20Ye kha' u ba déma núm̃aaná; ú ba wónñi seere ya watata í ná nañ khu ú í míŋina ba nañ weri, pébu, u khãa má seere ú ma seer̃u u weri wa, ye í míŋina ba namma ná ú khura ba kuso.

21Tí pãnná nípira ye teema Zákaríra. Dé-siyaa-bí-buma tũnnéesi pãtí u dáur̃i bú Yékíñthiya'duki wá dógírá wera.

22Waati ú u ku'ri weri, u wóroo yêe seere bí ya. Ye fíñaa nípi kh̃eeri ye tuu dé tó míne u náani Yékíñthiya'duki wá dógírá. Ú kókíró yêe seere bí núŋmaniso ye hĩtaa nú máangine.

23Mú Zákarí wá sũmdékh̃ibi hĩini weri, ú fígí písée ú ñŋo.

24Tó páné kha' ma yee bú, ú har̃i Élízábét̃urá kh̃ee dóor̃i í kóorígó ri fergí bím̃úwãa' yêe kũŋ kha'

25múñnáa Tamaŋ kenni ma ye khor̃i ma nus̃i nípi wá wóroo.

Tí Yékírí wá minigi seer̃i Yésú wá hũmmi wá mí wera

26Élízábét̃i wá dóor̃i wá fergibi má'níkpo fergeerá, Yékínná písée sũni ú minigi Gábíríyél̃ Galíle maráa nu wá yoo bu, í pi yí' Názáarét̃i,

27u hãnimboŋ yaañfũm̃i thã, ú pi yí' Máríyámu. U yeema nákor̃uno, pũ yíswo Jozéfi, ú déerá ithakoo Davít̃i wá kóyo.

28Minigirá yoo ú thãná í ná kha' thiya'-manuu, ú u Tamaŋ khoro'ri tákirs̃i weri, u u kpoogo.

29Sí soo Máríyámu wá hakira ú púgí ú thĩ kha' pé thu thĩnúu weraa?

30Minigirá seer̃ywo kha' hã ú yee phãnigé kóroo wa, pébu, bu-uma k̃iri gí ku'ri Yékírí thã.

31Kha' u ba kh̃ema dóor̃i, í hũŋ bikhoo í yíswo Yésú.

32U ba déma níkpóroo ye pi ba yíswo Yékíñj Kpóroo wá Bikhee. Tamaŋ Yékírêe ba hãa-u ú khãgaa Davít̃i wá ithakhokine.

33Úrâa ba dé Jakópi wá kóibi wá ur̃i kutúru; ú igrá ba hĩti kp̃ũuñjáano wã.

34Máríyámuná kha' múñni si wónñi dé yoo, pébu, ma tuu khomí thoñ naa?

³⁵Minigirá sɛɛɾiyɔɔ kha' Yékírí wá Nijêe ba banj ú bu, ye Yékínj Kpóroórâa ba kaa-u ú wórgɛ pātí wóomina kaa níní wera. Tírá yɛɛɾi, bii ú u ba hũj wɛɾi, pi ba yísɔɔma Yékírí wá Bikhee, Yékírí Wáa-u.

³⁶Ye kha' ú ná Élízábéti ú ku'ri titánj kpooro wɛɾi, ú ná ú khāgisine me, u ma dóɔɾɛ yêe ba hũj bikhoo. Ú ú pi ye yí' kaahũjharɪ wɛɾi, ú dóɔɾi wá fergibi má'níkporá wɛɾi,

³⁷pébu, Yékíré kpũj míní wã.

³⁸Máryámuná kha' maná wɛ; ma ma Tamãanj déko. í míjuna dé pātí u kha'ri wera. Tí kpānaa bu, minigirá taraa.

Tí Máryámu kpaayanni ĩ yóo Élízábéti thā wera

³⁹Mú ti buuri pó khibi wɛɾi, Máryámuná yaa yêe yóo haabinse Júde sirgrá, maráa ũu tátise wɛɾi, í nu wá yóo bu.

⁴⁰Mú u nanni ní ú ná dóoró Zákarí wá kórgírá, ĩ thuga Élízábéti.

⁴¹Tí Élízábéti núuni Máryámu wá thunni wɛɾi, biirá kpírgíyá ú thĩ wá dógírá. Yékírí wá Nijé hĩi Élízábéti,

⁴²ú súríyá kha' bu-uri kirgi ĩ taraa hapi wá bée' me, ye bii ũu ú dógírá wɛɾi, kiri-uri.

⁴³Ye kha' ye! Múnni si déeri yóo ye má Tamãanj níjāanāa banj má thānāa?

⁴⁴Kha' tí ma núuni ú thunni wɛɾi, tí nowāa biino ú kpírgíyá má dógírá.

⁴⁵Ye kha' wée ú khāani ĩ tuu dé Tamãanj sɛɛɾɛ ú pi sɛɛ'ruu wɛɾi, u ba déma mījánj wɛɾi, kiri-uri.

Máryámu wá tĩnga

⁴⁶Máryámuná kha' Ma kpónnó'ma Tamanni má dógine me,

⁴⁷ye nuumé thāgi ma ĩ dɛɛ má Hínnāa Yékínná.

⁴⁸Pébu, já-uri má hĩtansiri ye keri ma, manɪ m̃aa ú déko wera. Ye ĩ kórí gi fɛɛrá, nípi wá b̃ɛɛ' ba kí k̃mma waati wá b̃ɛɛ' kha' harɪ wɛ kiri-únni,

⁴⁹pébu, Yékínj Wónnāa dé-uri-mama déemé peri wa; úra pi yí' Yékíre.

⁵⁰Ní' p̃l̃ phāni Yékírí wɛɾi, pí numanse kóɔɔma tíkínj ná pí kóibine kí sũj ní.

⁵¹Déegée-uma wórgɛ, ye tugra ní' p̃l̃ ñísíbeekákásine pí dósírá,

⁵²ĩ sũunigo ubiri, ye yaariga jaaninnibira,

⁵³ĩ hāa kh̃m̃iñip̃iri mí kiri, í wóɔɾɛ ya, ye níní ní' pí daforonni wɛɾi, pí kh̃ni dé' póɾse.

54-55 Yékírí tǝ́fíŋ-uma Ísíráyél bi bí déeri ú sǝ́mdébibiri wera. U phaa Ábráhám ná ú kóibiri wa, dé pí numanse kórɔɔma waati wá bée' pǎtí u sɛɛ'ra sí ɪbi khāgɪbiri wera.

56 Mǎríyámuná ná hĩtaa Élízábéti thǎná má pó fergi bísǎa'nu, tí kpǎnaa bu ú khũno.

Jǎ Batísi wá hũmmi wá mǐŋa

57 Pǎtí Élízábéti wá hũmpǎní nannɪ werɪ, ú hũni bikhoo.

58 Pǎtí ú máagíntákǎmbi ná ú nípi núuni kha' ú numansi kó'ri Tamanni ú déyoo déemo werɪ, pí ye kpánnée kpoogo.

59 Tí pi hũnnuu werɪ, khubi má'nísǎa' khurá, pí baa ú huureekhara. Nípíráa bée hǎa-u ú sii wá nísígine kí déeri Zákarí.

60 Ye ú nǐjáaná kha' káari, pi ba yísɔɔma Jǎ.

61 Pí sɛɛryɔɔ kha' nísígěe hũngira bú ú tǐtǎánná wǎ.

62 Pí púgí bii wá siiri núŋmanɪsɔ kha' kũnní nísige u bée hǎ ú biiraa?

63 Ú kha' pi hǎ ma tápho'ro; pí hǎa-u tí, ú tĩ'niŋa bú kha' ú nísígíráa Jǎ. Maagé kórí nípi wá bée' me.

64 Tí khanná fí, Zákarí wá derembinná fǎrǐyá, ú wórɔɔ yêe sɛɛɛɛ yêe fuu Yékírí wá nísí nuuga.

65 Phǎnigé kórí pí máagíntákǎmbira; pí nípi wá bée' ye sɛɛ'ma í mǐdéenŋini Júde maráará, tátí'maráa bée' pu me.

66 Dé-siyaama kákási ní' pí núuni í mǐŋɛni werɪ, pí kha' bii wěe hũngé ba hĩti bú wa! Pébu, Tamǎaŋ déki du'raa-ú-buma mǐŋáŋ.

Zákarí wá tĩŋga

67 Yékírí wá Nipé hĩi bii wá sii Zákarí, ûu sɛɛ' Yékírí wá núgɪsɛɛɛ kha'

68 Tamaŋ ú déeri Ísíráyél bibi wá Yékírí werɪ, kɪɪ-urɪ, pébu, baŋ-urɪ kerma ú nípiɪ tĩ hĩní bi;

69 kha' hǎ-urɪ-ɪbíríma Hĩnnáa kũuŋ kutúru, ú déeri ú sǝ́mdée Davíti wá kóyo.

70 Ye síra u yeɛra ú hĩŋgínníbirá khɪɪya sɛɛrye khũi khũi kha'

71 ma ba hĩŋ ɪbírí ɪbi pĩnĩbi ná ɪbi tĩ'nibi wá bée' déko.

72 Tírá yeɛɪ ɪbi sekóbi wá numansé kórɔɔ, ye ú wógíró ú nínée sí u khonni bí wera.

73-75 Ye síra Yékírí kanna sɛɛrye ɪbi sii Ábráhám kha' ma ba hĩŋ ɪbírí ɪbi pĩnĩbi wá déko, sí dé sǎŋgi ɪbé thugɔɔ kaadé phǎnigɛ, yé kó' ú mǐŋɪni kó'mo, yé dé mǐ í terenni ú wórɔɔ fǎ' tĩ ná naŋ ɪbi humo.

76-77 Ye bii ú pi hūnni mé'ni weri, pi ba yíɔɔma Yékín Kpóroo wá hǎngínnáa, pébu, u ba khuruma Tamanná í hafu ú khūnni yé sɛɛ' ú nípirá tu kha' dé-birma mípíni, ye Yékínna ba sée hǎ-bi-íma yé hǎ bi.

78-79 Kha' á numanse kó'ma Yékínni kón, tírá yɛɛɛ u ba yɛɛma táyɛsígé ku' ní thu'nná,

í ban ɪbíri bu í khexu pátí khura ku' fūh í yé're' ní pū tápírgírá yêe huumi wá déko weri, yé yee ɪbíri wóɔwóonkhūnnɔ.

80 Biira ye khǎ'ma ú wóɔmɛ. Mú u khǎ'ni, ú yóo gbirinná ɪ ná hǐtaa watata ɪ ná nani ú buka' khuri Ísíráyél bibine.

Lúki 2

Yésú wá hūmmi wá mǐja

(Mat 1.18-25)

1 Tí pǎnná, ithakho kpóroo Sézáari Ógísítí sɛɛɛ nípi kha' pi thū' má sɪsɪ nípi wá bée' mɛ.

2 Sí dúgú thū'nɛɛɛɛɛ dé-siyaama waati ú Kíréni déerá fāgumaŋ Síirí surgírá weri,

3 ye nípi wá bée' ye yóoma pí thǐkpónso, dé pi ná thū' pi.

4 Tírá yɛɛɛ Jozéfírá yaa Galíle maráa bu, nu í pi yí' Názáarétí ɪ yóo Júde maráa bu, ithakho Davíti wá nu í pi yí' Bétíléhém, pébu, dé-uma Davíti wá thǐnína.

5 Ú ná ú hǎnɪmbii Mǎrýámuná yóorá thū'nɛɛɛɛɛ, ye úra yɛɛma dóɔɔɛ.

6 Tí pi ye Bétíléhéminá weri, Mǎrýámu wá hūmpǎnná nana.

7 Ú hūni bikhoo; úrá déerá ú dúgú biira. Ú birmoo dóobíphe'ye ye hūnnigɔo karaŋgbóko, pébu, pi ye buu hūŋkharí khɪrsagí'dukirá wa.

Khunneɛɪbi ná Yékírí wá mɪnɪgɪbi wá mǐja

8 Ú maráa kpoorá, sǎníkhunneɛɛ ye ní pí khunneɛkpáigírá. Pi ye hǐnúma kǎmbi isensi yêe keŋ pí sǎníba.

9 Tamǎaŋ mɪnɪgɪ úkpóo kuso bí bu, ye ú Tamaŋ kpoo wá sáurá dée má táyɛsígé ɪ sǎní kúní bi. Phǎnigé kórí bi tákɪrsa.

10 Mɪnɪgírá sɛɛɛɛɛ bi kha' hǎ pí yɛɛ phǎnigé kó' pi ya, dé bam-manɪma dé ma ba sɛɛ' pi sɛɛɛ nuwǎa úu ba dé kpánnɛɛɛ nípi wá bée'rá mɛ.

11 Ye kha' hūm-birma fɛɛɛ Hǐnnáa ɪ hǎa bi Davíti wá nuná. Úrá déeri Tamaŋ ye dée Yékírí wá Sakhanína.

12 Kha' mú tí pi ba khe yé tu weri, pi ba ná ná ná pi birme bibongi dóobíphe'ye ye hūnnigɔo gi karaŋgbóko.

13Tí khanná fí, tó minigkūnni wá tóo kuso ní thu'nná ã nanniya ɔ minigirá, pũ fũ Yékírí wá nísí nũgi kha'

14úrâa sáũɔ ní thu'nná, ye u ye bemmé hĩti ní' pũ ú dógírá fa fānigírá wera.

15Pãtí minigibi kãnni ní thu'nná sóo weri, sǎníkhunnibírá seeriye kãmbi kha' pi ye ãbé yóo Bétíléhém ná kenj mú tí Tamaŋ yeeri pí seeriye ãbíri kha' tí déeri ní wera.

16Pí yóo haabĩse ã ná jãa Mǎrýámu ná Jozéfi ná bibongiri hūnniganni karaŋgbókírá.

17Pãtí pi jãani gi sóo, pí khee mú í pi núuni bibongi wá múná weri, ã thowee.

18Ní' pí núuni sǎníkhunnibi wá seereri weri, dé-uri-bí-buma maaga.

19Ye Mǎrýámuná kanniga í mírini ú dógírá yêe káká' í.

20Tí kpānaa bu, sǎníkhunnibírá fígí yêe písi yêe fũ Yékírí wá nísí nũgi ã dee téé tí pi núuni ná tí pi jãani wera. Pãtí minigi kha'ri weri, múnnáa í míri déeri.

Yésú wá buka'mi Yékínthiya'dukirá

21Tí pi hūnni biiri weri, khubi má'nísāa' khurá, pí huuriyoo ye hāa-u Yésú nísige. Kírá déerá nísí gí minigi hāana'na ná ú njāana ye nani khee ú dóɔri wa.

22Tí wíríkhibi nanni ã mǎkírá maŋ mí Yékírí hāani Moyíziri weri, Jozéfi ná Mǎrýámuná yóo biino Jerúzalém ã ná bukaa ú Tamanna.

23Pébu, tĩ-surma Tamaŋ Yékírí wá mammi wá sebírá kha' *dúgú bikhoo wó dúgú bikhoo, pi khonni hã ú Tamanna.*

24Ye mǎkín-siyaa ná pi khoŋ *he'ri bíjɔ werési táfirhe'ri bíjɔ* í hã bí Tamanni pãtí ú mammi kha'ri wera.

25Ye ã mǎkírá ná ɔ wáyêe ye Jerúzaléminá, ú pi ye yí' Símíjɔ. Ú wái dé-uyaama ní' termemmi ye dée wée ú kó'rá Yékírí wá míni kó'mɔ. U ye tɛma wée ũu ba wóoró' Ísíráyél bibi wá dósi wera. Yékírí wá Nije ye-úma kpoogi,

26ye khuriya seeriyoɔ kha' ú ba hu kaa jã Tamaŋ Yékírí wá Sakhanínni wã.

27Ú Nii kpoorá tãa ã yóo ú Yékínthiya'dukirá. Waati ú Yésú wá hūntábi banna ú Yékínthiya'dukirá, dé pi ba dé pãtí Yékírí wá mammi kha'ri weri,

28Símíjóná kpóri biiri désírá ye thuga Yékírí ã kha'

29Á Tamaŋ, u wónní hã ú sūmdébii khūnni werá, ú yóo ú khāgibi thāná dówóoŋge ã mǎkírá pãtí u kha'ri wera.

30Dé má thĩ jã-maní Hínnáani má yíbíre pĩ;

31Hínnáa ú u sóobínni nípi wá bée' jãa-u;

³²ú déeri táyési gũ ba págũ dunpathĩĩni wá wóori yé yee Ísíráyél bi bí déeri ú thĩini weri, pí bu kpórso.

³³Maagé kó'rá Yésú wá hũntábiri ĩ dee seere ú seerĩ ú múná wera.

³⁴Símínóná yee duwaabí hāa bi ye seeriyee bii wá nínáa Máníámuni kha' Yékíré khonni bii we saa-u, sí dé sǎngi kóngómbé sēj ye kóngómbé kpóri Ísíráyélná. Úrāa ba dé mí tũ ba buká' kha' Yékínna déegéema, ye pí ba píyoo wa,

³⁵ye u ba yema ní' kóngómbi wá dóokákásé ku' toroo bu. Ye ná úro, ti ba dóorōoma pātĩ pi kpũu nínĩ kpersoorinno wera.

³⁶Tĩ pǎnná o harêe ye fĩ, ú pi ye yĩ' Ánni. Ú harĩ dé-uyaama Fánúwél wá biharu ú ku'ri Áséeri wá thĩno ye dee Yékírĩ wá hĩngínnáa. Khǎ'-uyaama tákĩrsa. Ú hānĩmboŋ yaanfũnsirá, u ye tuu khomú ja ĩ ná taraa nani waati ú u yeeri khoo pí dee kāmbe dũsi má'nĩjo.

³⁷Ye múnni ú khoo huuri sóo weri, u sũní yee o khoo túwǎ ĩ ná nani dũsi digbéenĩ' ná sijnũ'. U yé dá' pú Yékínthiya'dukirá wa, dé u ye kó'ma sũŋ yêe jĩŋ Yékírĩ khĩbeegi tíkĩŋ ná isengĩne.

³⁸Ú sũu tó'riyó Yésúno ye thuga Yékírĩ, yêe seer' bii wá mĩŋĩne nípi wá bée' pũ ye tee khu ú Yékínna ba hĩŋ Jerúzalém nípi wera.

³⁹Waati ú Jozéfi ná Máníámu déeri mĩŋi wá bée' ĩ mǎkírǎ pātĩ Tamaŋ Yékírĩ wá mammi kha'ri weri, pí fĩgĩ písée Názáarétĩrǎ; írāa ye pí nuna. Í nuna yema Galíle marāa bu.

⁴⁰Biira ye khǎ'ma ú wóomĩne tákĩrsi, ye ú mí nuunaama Yékínno.

Yésú wá bikerepǎna

⁴¹Ú hũntábira ye yóoma dugi wó dugi Jerúzalémĩná ná Kũŋkersĩra nana.

⁴²Waati ú u buuri dũsi kpoo ná sijnó weri, pí yóo kpoogi ĩ mǎkírǎ kersĩ wá dedómōonno.

⁴³Mú kersĩ sóori, pí khee yêe khũŋ, ye biirǎ hĩtaa Jerúzalémĩná. Hũntábira ye tuu wa,

⁴⁴dé kem-biyaa má u ye búma pí sũyóo tákǎmbirǎ. Tĩrá yee pi níunĩná ĩ buu khu úkpo. Mó pi mí jǎa-u wǎ weri, pí kókĩró yêe wéyoo pí nípi ná pí tuuribi thǎná,

⁴⁵ye pi jǎa-u wǎ. Pí fĩgĩ yêe písi Jerúzalémĩná yêe wéyoo yêe yóo.

⁴⁶Khu bísǎa' khurǎ, pí jǎa-u Jerúzalémĩná, Yékínthiya'dukirá ná u hĩtaa ú ná Yékírĩ wá sebitubi yêe núunó' yêe púgĩ' pi mĩŋa.

⁴⁷Maagé kó'rá nípi wá bée' pũ ye nú mí í u ye seer' ĩ dee pātĩ u ye wóomĩne ná hĩngĩŋ sí u ye hāana' wera.

⁴⁸Waati ú ú hūntábi náanu, maagé kóri bi tákursa, ye ú níńáana kha' má biye, pé ú dée íbíri mé'náa? Kha' má ná ú siira ye wéyooma dóokpúuse.

⁴⁹Ú kha' péé déeri ye pù ye wée maa? Ye kha' pi tuu dé mákím-mańaama ná ma hīti má Sii thāná wāa?

⁵⁰Ye pi ye tuu ú seere wá títáńgi wa.

⁵¹Tí kpānaa bu, ú thoo bi ĩ khūni Názáarétirá yêe ye nú pí níntāna. Ú níńáana ye kanna'ma í míńêe bée' ú dógírá.

⁵²Ye Yésúra ye khā'ma ú wóomine, ye ú míńe ye nuuma Yékíri ná níńine.

Lúki 3

Yékíri wá seere ú Já Batisira se'e wera

(Mat 3.1-12; Már 1.1-8; Já 1.19-28)

¹⁻²Sézáari Tíbéeri wá igi wá dusi kpoo ná símúwāa' dígírá, Yékíri hāani ú seereńo Zákarí wá bikhee Já gbirinná. Kí du kpoogirá, ithakho Pónsi Píláti déerá fāgumań Júde maráará, ye Éródĩi dée ithakhoo Galíle maráará, ye ú sekpookāni Filípi úrá dée tē Ítíiré ná Tírakónídi ithakoo, ye Lízáníyásirá dée Ábíléni ithakhoo. Ánnási ná Káyífi dée Yékíri wá thogunníkhāgiba.

³Mú Yékíri hāani ú seereńo Jáni weri, ú yaa yêe tọn Júrdě dágáa maráa bée' me. U ye se'e'ma níńiri kha' pi bátízé ĩ buká' kha' fíkím-biri dóogí sí dé sáńgi Yékíre sée pí mípúńí hā bi í.

⁴Ú mína Yékíri wá hǎngínnáa Ézáyí se'e'ra ú sebirá kha' *Ōo súrú gbirinná kha' pi hafu khūnni ĩ san tí Tamanni ye hafu ú khǎfóró'írá tereń.*

⁵Kha' *yokhānuba'i wá bēe' ba fīga'ma me, ye beesi ná tátisi wá bēe' ba keuma tē. Kharí kónnígónni wá bēe' ba teremma ye khīnri wá bēe' ũ pósi pósi, i ba hāmma ĩ mākín.*

⁶Ye múnnaa níńi wá bēe' ba ná pātí Yékínna hǎ níńiri wera.

⁷Níńira ye yóoma kūńi kūńi Já thāná dé u bátízé íbíra. Ūu ye se'e' pi kha' kpórkhofiberi, pi kha' kibu-birma wāa? Maa se'e'ri bi kha' pi horó' ku' pú naan wá thu gū ba ban weraa?

⁸Pātí táhugira seń bi kirsí weri, pi yee pí dédómmíná hīti mú, sí buká' kha' fíkím-birma dóogo. Hā pí yé hīti kí kūń kha' dé-íbínnuma Ábráhám wá kóibi wa. Pébu, ma se'e'-puma kha' Yékíre wónnī fíkín púrserá dé Ábráhám wá kóibo.

⁹Ye kha' werá, wú'ni sóobín-turma ĩ hītaa táhunínsi wá kpee' hītansa. Ye táhugi wó táhu gū ba kaa seń bi kirsí weri, ki ba khú hīmma naago.

¹⁰Ní' pù ye yóo Já thāná kūńi kūńi weri, pi ye púgooma kha' pé íbíri mākínni ná íbíra dé werá fāa?

11^U ye sɛɛ' pi kha' wée ũu kpórgí bínɔɔ, u khonj úkpo í hã wée ú dá'ri. Ye wée ũu diime, u khonní hã tɛ, wée ũu khũmɔɔ.

12^Orómbi wá dāmphohínníbirá yóo tɛ Já thāná, bátízékharí, ye púgɔɔ kha' Níkhāgaa, pé ĩbirí mākínni ná ĩbíra dé fāa?

13^U sɛɛrye bi kha' hã pí hĩj tigi'i í tarí núu gí yeeri bú wa.

14^Sodáasíbirá púgɔɔ tɛ kha' pé ĩbirí mākínni ná ĩbíra dé tɛɛ? ^U sɛɛrye bíri kha' hã pí kɪ fagi' nípi tigi'i wa, ye hã pí kɪ págáa nípo kɪ hĩj pí tigi'i tɛ ja, dé pi yee pí taasírá kɪ hĩi pí wóɔɔ.

15^Mú kɪ déeri má nípara ye tɛɛma Yékírí wá Sakhanínni wɛrɪ, pí ye pú' pí thĩ kha' dé Jáná déeri úrí bāa?

16^U sɛɛrye pí bée' kha' mana bátízé-bima yó'mɔɔ, ye wée ũu banj wɛrɪ, u tarí mana. Má wónnɪ fárú ú dɛɛkhara' wũŋkpeegée yatırı wa. Ye úra ba bátízé-bima Yékírí wá Nii bu ná naago.

17^Kha' u ma sukũni'onjine dékírá yê ba kũni' suuyira; ye tí kpānaa bu, ú khe subigiri í yee gi kpórgo yé tho' suthikiri na kaapíjéngo.

18^Múnnāa Jāna ye sɛɛ' pi sɛɛɛ nuwāano yê bo' pi yó mí kóŋgónjo.

19^Í mākírá ná Éródi ú déerá ɪthakhoo ná u khe ú sekpookāŋ máníkhoo wá harí ú pi ye yí' Éródíyádi wɛrɪ ĩ yeyoo, ye dée yó mípú kóŋgónji wá yóo tɛ. Jáná sɛɛryɔɔ kha' yárgín-uri dé mí í u déeri mé'ni wɛrɪ, ɪ mākírá wa.

20^Ye Éródira ye kpúu sí tónná wā, dé písén-uri yɛɛma pí kórí Jāni ĩ págɔɔ dugɔɔ bú.

Yésú wá bátízémi wá mĩna

(Mat 3.13-17; Már 1.9-11)

21^Waati ú Jāna ye nanɪ dóoró karsórá thonj na, u ye bátízéma nípi wá bēɛ'. Bátízé-uyaama Yésúri tɛ.

22^Ye waati ú Yésúra ye níj Yékírí wɛrɪ, thu'nná págíyá ye Yékírí wá Niiná sũuno koikoi ĩ khɛɛbɛɛ he'rii ĩ sáa ú bu. Ye ɔ sɛɛɛ kuso ní thu'nná ĩ kha' úrá déeri má Bikheera, u ma má dógírá; ú mí nuuni má tákírsa.

Hũngo

(Mat 1.1-17)

23^Waati ú Yésú buuri má só dɪsɪ digbée ná kpɔɔge wɛrɪ, ú kókíró ú sũmɪnna. Nípi kem-biyaa má Jozéfírá déerá ú si dóɔrá ú déeri Élí wá bikhee,

24^ú déeri Mátátɪ wá bikhee, ú déeri Léví wá bikhee, ú déeri Mélékí wá bikhee, ú déeri Jánnaɪ wá bikhee, ú déeri Jozéfi wá bikhee,

25^ú déeri Mátátíyási wá bikhee, ú déeri Ámósɪ wá bikhee, ú déeri Náhúm wá bikhee, ú déeri Ésílí wá bikhee, ú déeri Nágái wá bikhee,

- ²⁶ú déeri Máatɪ wá bikhee, ú déeri Mátátɪyáɪ wá bikhee, ú déeri Séméyíni wá bikhee, ú déeri Jozéki wá bikhee, ú déeri Jódá wá bikhee,
- ²⁷ú déeri Jówánánɪ wá bikhee, ú déeri Érézá wá bikhee, ú déeri Zóróbábél wá bikhee, ú déeri Sálátɪyéɪ wá bikhee, ú déeri Néerí wá bikhee,
- ²⁸ú déeri Mélékí wá bikhee, ú déeri Adí wá bikhee, ú déeri Kósám wá bikhee, ú déeri Élímadám wá bikhee, ú déeri Ɛɪ wá bikhee,
- ²⁹ú déeri Yésú wá bikhee, ú déeri Élíyéyéɪ wá bikhee, ú déeri Jórím wá bikhee, ú déeri Mátátɪ wá bikhee, ú déeri Léví wá bikhee,
- ³⁰ú déeri Símíjɔ wá bikhee, ú déeri Júda wá bikhee, ú déeri Jozéftɪ wá bikhee, ú déeri Jónám wá bikhee, ú déeri Élíyákím wá bikhee,
- ³¹ú déeri Méléyá wá bikhee, ú déeri Méná wá bikhee, ú déeri Mátátá wá bikhee, ú déeri Nátám wá bikhee, ú déeri Davíti wá bikhee,
- ³²ú déeri Jésé wá bikhee, ú déeri Óbédɪ wá bikhee, ú déeri Bówázɪ wá bikhee, ú déeri Sálá wá bikhee, ú déeri Násónɪ wá bikhee,
- ³³ú déeri Ámínádábɪ wá bikhee, ú déeri Ádímíni wá bikhee, ú déeri Áarní wá bikhee, ú déeri Ɛsíróm wá bikhee, ú déeri Péérézɪ wá bikhee, ú déeri Júda wá bikhee,
- ³⁴ú déeri Jakóptɪ wá bikhee, ú déeri Ízáki wá bikhee, ú déeri Ábráhám wá bikhee, ú déeri Tárá wá bikhee, ú déeri Náhóɔɪ wá bikhee,
- ³⁵ú déeri Sérúki wá bikhee, ú déeri Áragáu wá bikhee, ú déeri Fáléki wá bikhee, ú déeri Ébéɪ wá bikhee, ú déeri Sálá wá bikhee,
- ³⁶ú déeri Káɪnám wá bikhee, ú déeri Árfákísádɪ wá bikhee, ú déeri Sém wá bikhee, ú déeri Nowé wá bikhee, ú déeri Láméki wá bikhee,
- ³⁷ú déeri Matízalém wá bikhee, ú déeri Énókɪ wá bikhee, ú déeri Jáaréɪ wá bikhee, ú déeri Málélél wá bikhee, ú déeri Káɪnám wá bikhee,
- ³⁸ú déeri Énósɪ wá bikhee, ú déeri Séɪ wá bikhee, ú déeri Ádámá wá bikhee, ú déeri Yékírí wá bikhee.

Lúki 4

Tí Sutāna má'ni Yésúri ĩ kerɪ wɛɪ, sí mɪɲa

(Mat 4.1-11; Már 1.12-13)

- ¹Mú Yékírí wá Nii hĩni Yésúri, ú kuso ní Júrděná; ú Nii kpokpoorá tǎa yóo ú gbirinná.
- ²Mú ɔ nannɪ ní wɛɪ, Yékírí wá pǔnǎa Sutānaaná mágɔɔ khibɪ digbéɛɲɔ ĩ kere. U ye dii múnɪ pí khibrá wa. Mú pí khibɪ tannɪ, khũmɪgɛ kóɔɔ.

³Sutānaaná to sɛɛnyɔɔ kha' ná Yékírí wá Bikhee u déeri kũuŋ, u sɛɛ' púrgeri kha' kɪ fĩngĩŋ í dé diime.

⁴Yésúrá sɛɛnyɔɔ kha' Yékírí wá sɛbi sɛɛ'ri kha' *kɪ dée má diimi wá tórée hã níthĩnigi thakoogi wa.*

⁵Sutānaaná písée khɛɛ kǎní ú thuthu'ri ye bukaa-u khaanná fĩ dunipasɪrsɪ wá bɛɛ'no,

⁶⁻⁷ye sɛɛnyɔɔ kha' ná u pí'ĩ khuusín thiya' ma, má hãa-u dunipasɪrsɛɛ kpórsine yé yeɛ ú dé tɛ sí u, pébu, mana pi hãani sí bɛɛ'no ye tárí ú nuɔni má, úra ma hã sí.

⁸Yésúrá sɛɛnyɔɔ kha' Yékírí wá sɛbi kha'-uri kha' *mu khuusín thiya' mú Yékírí úkpo ú déeri mú Taman wɛri, yé kí nú ú úkpõo níntǎnna.*

⁹Ú písée khɛɛ Yésúri yóo ú Jerúzalém ĩ ná kǎní ú Yékínthiya'duki wá thagitóonná, ye sɛɛnyɔɔ kha' ná Yékírí wá Bikhee u déeri kũuŋ, u kpírí wá fǎnɪŋɪrá, pébu, tĩ'-sirma Yékírí wá sɛbirá kha'

¹⁰Yékínna ba sɛɛ'ma ú minigibiri kha' pi kɔrsiyɔɔ,

¹¹ye pi ba sooyí kóɔɔma sí dé sǎŋgi hã ú dɛgɛ kpoo púrɔɔ wa.

¹²Yésúrá sɛɛnyɔɔ kha' Yékírí wá sɛbi sɛɛ'ri kha' *hã mú má' mú Taman Yékírí í kɛŋ na.*

¹³Mú Sutāna khɛɛri wóɔ thĩŋi thĩŋi wá bɛɛ' ĩ déyoo keri sóo wɛri, ú taraa ye séyɔɔ thoŋ.

Yésú wá sōmuni wá kókímmi Galíle maráa bu

(Mat 4.12-17; Már 1.14-15)

¹⁴Tí kpānaa bu, Yésúrá fígí písée Galíle maráará, Yékírí wá Nii wá wórgɛ, ye ú nísígírá kuso kí sirgi wá kɛnsɪ wá bɛɛ'.

¹⁵U ye mamamma kí sirgi nípiri Júdebi wá píŋgínkhayírá, ye bɛɛ' ye fuuma ú nísí nuɔga.

Tí Názáaréti nípi kauri Yésúri wɛri, sí mĩja

(Mat 13.53-58; Már 6.1-6)

¹⁶Mú u fĩ'ri baa Názáaréti ú u khǎ'ni wɛri, Júdebi wá kpáaréekhurá, ú dóoró pí píŋgínkhanná pǎtí u mánúná wɛri, ye ba yaa dé ma karan sɛɛ.

¹⁷Pí hãa-u Yékírí wá híŋgínnaa Ézáyí wá sɛbɪno, ú phiriyoo ĩ náa khaa tí u ye bɛɛ karan wɛra. Tí khanná tĩ'-sirma kha'

¹⁸*Taman Yékírí wá Nije má kpoogo, pébu, úrá saari ma dé ma sɛɛ' pɔɔrĩbiri sɛɛɛ nuwǎano. Sũŋ-uri-mama dé ma ba sɛɛ' dombiri kha' pi ba bu pí thĩ, yé sɛɛ' darapiri kha' pi ba ná, yé hũŋ ní píu fũusín wɛri,*

¹⁹*yé sɛɛ' pi tɛ du gí Tamanna ba fũ dɔɔgi nípirá wɛra.*

²⁰Tí kpānaa bu, Yésúrá phigi sɛbɪrɪ ɪ hãa ú pńgńghkharɪ wá sũmdébiiri ye hĩtaa. Nípi wá bɛɛ' pũ ye fí pńgńghkhanná werɪ, pí khɛɛ yíbíi dugɔɔ í.

²¹Tí pǎnná, ú kókíró yêɛ sɛɛ' pi kha' sɛɛɛ ú pi núuni werɪ, dé-uma fɛɛɪ sówo.

²²Bêɛ' ye sɛɛ'ma ú nísí nuugi ye maagé kórí bi ɪ dɛɛ pǎtí u ye sɛɛ' Yékírí wá dɔɔfɪrgɪ wá mí, tí nuwǎa bí, pũ ye kũŋ kha' kenj má Jozéft wá bikhêɛ mé'ni wǎa?

²³Ú to sɛɛɪye bi kha' tu-manɪ dé pi ba sɔ' ma sɔ' kí kha'ɪ kha' boso'ra, bosigo mú thĩ wera. Ye tu-manɪ kha' pi ba sɛɛ' ma kha' nú-ĩbínni míni wá bɛɛ' í déeri Kápérnawúminá werɪ, ma dé í sii má nuná tɛ.

²⁴Ye písée khabɪ tɛ kha' thĩnaa-u kói, ú Yékírí wá hńgńnnâa bú, ú pi sagɪ' sagɪ'mɔ ú bihũnnɪɔ wǎ.

²⁵Ye kha' ma sɛɛ'-pɪma kha' Élí wá waatrá, hugu pńné hu'ra ɪ dɛɛ du sísǎa' ná fergibi má'níkpo; khũmkpóróo wáa sirgi wá bɛɛ'rá. Ú waatrá, khisaha' kńgńgńmbe ye bú Ísíráyélná

²⁶ye Yékíre ye sũni Élíri pí ɔɔ thǎ wǎ, dé sũŋ-uyaa-uma ɔ khisahan thǎ Sáarépítá ũu Sídó sirgo wera.

²⁷Yékírí wá hńgńnnâa Élíse wá waatrá tɛ, dékpńŋ kńgńgńmbe ye bú Ísíráyélná; ye ú ɔɔ ye pǎanǎa wǎ, ná kɪ dɛɛ má Náamá ú ku'ra sir gí pi yí' Sírí werɪ wa.

²⁸Nípi wá bɛɛ' pũ ye fí Júdebi wá pńgńghkhanná ɪ núu si werɪ, pí nǎmísé to yaa tákɪrsa.

²⁹Pí digee yaa kórí kuso ú nuná ɪ pńgńghkharɪ kǎní ú tátí' kí pí má'ná pí nunɪ werɪ, kí thagurá, dé pi pói séyɔɔ.

³⁰Ye ú dóoró pí sɔgɔmbɪrá ɪ taraa.

Tí Yésú nínni ɔɔ kpéréngbée werɪ, sí mĩna

(Már 1.21-28)

³¹Tí kpānaa bu, ú yaa sũuno Kápérnawúm, nu ɪ ye Galíle maráará werɪ, yêɛ mamaŋ pí nípi kpáaréekhibirá.

³²Ú mamammɪ maana'-piyaama nípi, pébu, ú sɛɛɛɛɛ ye dima.

³³Ye ɔ kpéréngbéetǎríyêɛ ye bú Júdebi wá pńgńghkhanná, ú súrýá kha'

³⁴he ɪbi ná úrí yaari kǎmbe Názáaréti Yésũu? Baŋ-urma ɪbi téurékharaa? Tu-manɪ dé dé-uma Yékírí Wáa ɪ kuso Yékírí thǎ.

³⁵Yésúrá dúráa kpéréngbéeri kha' ú phii ú núgi yé ku' wáirá. Kpéréngbéerá sigi wáiri nípirá ye kuso kaa déyoo pń.

³⁶Maagé kórí nípi wá bɛɛ', pũ kũŋ kha' pé tágǎa! Pé sɛɛɛ thĩnũu mé'naa? U dúrma kpéréngbéebiri wórgɪ ná fǎŋge, pí ku'.

37 Ye ú nísígi ku'-kiyaama ú maráa wá bée'rá me.

Bo'ri kóngómbi wá pãanãmmi wá mĩna

(Mat 8.14-17; Már 1.29-34)

38 Mú Yésú yaari Júdebi wá pńgínkhanná weri, ú yóo ɔ wái wá duko, ú pi ye yí' Símó ĩ ná náa ná ú daafĩharĩ wá wíse kpũu kũuŋ ɔɔbɛ bu. Pí nĩnɔɔ dé u fĩl ú bu.

39 Ú nunaa ú the'rá, ye dúrāa wĩkpũugírā sówo. Hanná yaa fĩ khaanná ĩ kórĩ bi khĩrsa.

40 Mú khu dóonni, ní' pũ ye bo' thĩjĩ thĩjĩnĩ weri, pí nĩpírā khẽe baa bí Yésú thānā ú dugĩ pí bée' úkpo úkporā dési ĩ pãanígā bi.

41 Kpérén gbéebé kuso bo'ri kóngómbɔ yêe súrĩ kha' dé-urma Yékírĩ wá Bikhee. Ye Yésúrá dúrāa bi kha' hã pí seere ya, pébu, tu-biri dé úrá déeri Yékírĩ wá Sakhanínna.

Tí Yésú seeri seere nuwãani Júdebi wá pńgínkhayirá weri, sí mĩna

(Már 1.35-39)

42 Mú dugĩ yékínĩ, Yésúrá kuso nuná ĩ yóo wũugo. Ye ní' kóngómbêe ye wéyɔɔ ĩ ná náa-u. Mú pi náanuu weri, pi ye wêe beɛ dé u kpa' pí bu wa.

43 Ye ú seerĩye bi kha' mákín-tiri ná ma yóo yó nu khãgi kóngónho tẽ ĩ ná seɛ' pi seere nuwãa ú déeri Yékírĩ wá igĩ wá mĩl, pébu, sírĩ bu pi sũnni ma.

44 Ú seere nuwãana u ye seɛ' nĩpĩrĩ Júde maráa wá pńgínkhayirá.

Lúki 5

Yésú wá dógú mamannibibi wá mĩna

(Mat 4.18-22; Már 1.16-20)

1 Ɔ khu Yésúrá ná nunaa Jénézárétĩ dákporĩ kénjírá ye nĩpírāa ye dukĩ kãmbɔ dé ĩbíra nú Yékírĩ wá seere.

2 Ú náa ná burkóró'ríbe sũuno ye sée phosi' síjɔ dákporĩ kénjírá yêe tĩsĩ' pí yɔɔɔ.

3 Ú kání Símó wágírā, ye seeriyɔɔ kha' u pói kí dóon dāambo kírw. Ú pói kí dóoró ye Yésúrá hĩtaa bú yêe mamaŋ nĩpĩra.

4 Mú u sóori sóo, ú seerĩye Símónĩ kha' u sũu yóo dágíbinná ĩ ná hĩŋ yɔɔbiri ú ná ú kãmbira.

5 Símónā seeriyɔɔ kha' Níkhāgaa, khe-ĩbínnĩma isen kpakpakĩ wá bée' ĩ hĩni foriyo ye ĩbíra buu mĩnĩ wã, ye mú kĩ déeri má úrá kũnni mú weri, ma ba hĩŋ bi.

6 Pí hĩni bi ĩ kórĩ burbi kũuŋ kóngboo, yɔɔbirā tarāa yêe bée kpaka'.

⁷Pí kesiye pí kām̃bi wá póc bũ ye kó phosikirá weri, kha' pi ba yee ãbírí déke. Pí baa ã ba hĩ'nige phosi' sijñni burbe sí taraa yêe jí' ã de pãtí si hĩina ná taraa wera.

⁸Mú Símó Péeri jáani si weri, ú wáa hurse Yésú wá wóonná ye kha' á Tamañ, hã ú máagíj má ja, dé, dé-manima mípúdée.

⁹Phānigé kó'rá ú ná ú kām̃bi ã de buri bí pi kó'rá wera.

¹⁰Múnnáa si buura tẽ Símó wá kām̃bi wá póc pí déeri Zébédé wá bi bí déeri Jáki ná Jāni wera. Yésúrá seeriye Símóni kha' hã ú yé phāni wã, dé ã kóri gi færá, ú ba kó' burbi tũwã, dé u ba kó'ma nípi ã hã Yékíre.

¹¹Pí to baa phosisine dákéngírã ã ba sée míji wá bée' fí yêe thowoo.

Dékpũwái wá pãanãmmi wá mĩja

(Mat 8.1-4; Már 1.40-45)

¹²Ɔ khu Yésúra yema yó nu khāgu wá yóc bu ã mákírã ná Ɔ wáyêe ye bú, ú dékpũmbosi kó'rá. Bosi hĩn-siyaama ú wĩsi me. Mú u jáani Yésúri weri, ú wáa hurse ã ba'riga ye jíñco jáñni jáñni kha' á Tamañ, ná u pí, u wónni pãaná' ma yé khonj má ninigira.

¹³Yésúrá wónnigá déki ã phagi ú bu ye kha' pí-man, ú ninigira khonj. Ú dékpũmbosirã thĩnee khaanná fí,

¹⁴ye Yésúrá seeriyoc kha' hã ú sêe' sí níní wã, dé u yóc Yékírí wá thoginnaa thãná ã ná buka' ú wĩsi yé khonj táa sí Moyízi wá sebi kha'ri pũ khonj weri, pí to dé pãanãj-uri ye ú ninigirã khoró.

¹⁵Yésú wá jisígírã haftya yêe ku' yêe yóc. Ní' kóngómbe ye bamma dé pi ba núunó' ú seereeri ye ú pãaná' pi tẽ.

¹⁶Ye úra ye yóoma gbiriñ bu nãa jíñ Yékíre.

Munuguwái wá pãanãmmi wá mĩja

(Mat 9.1-8; Már 2.1-12)

¹⁷Ɔ khu Yésúra ye mamañ nípi, ã mákírã ná Fáarísibi ná Yékírí wá sebitu bí ku'ra Galíle maráa ná Júde maráa nu wá bée'rá me, ná Jerúzalémínã weri, pi ye fĩma ã hĩtaa. Yésúra ye pãaná'ma bo'ribi Tamãañ wórgi wá bákárã.

¹⁸Nípé khe Ɔ munugu hũntágo yêe bee dé pi dóonní saa-u Yésú wá wóonná,

¹⁹ye pãtí nípi kónná ná taraa weri, pi buu tarkharí wa, pí kãní duki wá thu'nnã ã khori tó tátanni ã sũunigoo hũntágírã nípi ná Yésú wá wóonnã.

²⁰Pãtí Yésú jáani khãa mí pi khãani ú bu weri, ú seeriye wáuri kha' ú mípũji sóo-iri.

²¹Yékírí wá sebitubi ná Fáarísibirã kókíró yêe seere kha' maa sãmake Yékínno mé'nãa? Maa wónni yee níní wá mípũjé sóo ná Yékírí úkpoo múwãa?

22Mú Yésú tuuri pí kákásiri weri, ú sɛɛɾye bi kha' pée hãani bi kákásɛ hũnginêe?

23Tí mu kha' ú mípíni sóo-iri ná tí mu kha' u yáa núnée weri, sũnnêe thoɔ?

24Ye ma beema dé pi tu kha' Níthĩna'biira ma wórgɛ fa fãɲɲɔrá í sée níni wá mípíni hãa-u í; ye sɛɛɾye munuguri kha' ma sɛɛɾyɔɔma kha' u yáa khe ú hũntáɲi í khũɲ.

25Tí khanná, ú yaa kheɛ ú yɔɔri nípi wá wóɔnná yêe fuu Yékíri wá nísí nuugi yêe khũɲ.

26Maagé kóri nípi wá bée' me, pí ye fuu Yékíri wá nísí nuuga. Ye phãɲigé kóri bi tẽ pí ye kha' ná-ĩbínni fɛɛ tãgumasimíɲa.

Tí Yésú yí'ri Lévi dé u thoo ma weri, sí míɲa

(Mat 9.9-13; Már 2.13-17)

27Tí kpãnaa bu, Yésúra kuso fí í ná náa ɔ dãmphohĩnnáa ú pi yí' Lévi ná u hĩtaa dãmphohĩɲkhanná. Ú sɛɛɾyɔɔ kha' u yáa thoo ma.

28Lévirá yaa sée míni wá bée' yêe thowoo.

29Tí kpãnaa bu ú yísi Yésúri ú nuná ĩ dée diireesi kóɲ ye pó dãmphohĩnni kóɲgómɔi ná pó nípêe ye bí kpoogi dikhanná.

30Fáarisibi ná Yékíri wá sebitubirãa ye wũugĩ ye púgí ú mamannibibri kha' pée déeri ye pí di yêe ɲú pí ná dãmphohĩnníbi ná mípúdébira?

31Yésúra sɛɛɾye bi kha' ki dée má ípe bí kperkperi weri, píráa kpúu boso'ra bu wa, dé bo'ribêe kpúu ú bu.

32Ye kha' ma baa dé ma ba sɛɛ' ní pí dé pí wísi má ní' termembe kha' pi fíkíɲ dɔɔɲi wa, dé bam-manɔma dé ma ba sɛɛ' mípúdébi pí fíkíɲ dɔɔɲi.

Tí pi pú'ri Yésúri sũɲkókí wá míɲa wera

(Mat 9.14-17; Már 2.18-22)

33Nípírá púgí Yésúri kha' Já wá mamannibibi ná Fáarisibi wábira wórma sũɲkókí ná Yékíɲ ɲíɲgi, ye pée déeri ú wábírá hĩtaa diimi ná ɲúumɔɔ?

34Yésúra púgí bi kha' mu wónni fɔ' ha'yee wá núnébi fãɲɲo kha' pi kó' sũɲ waati ú píre ha'yeeɲo weri baa?

35Ye ɔ khiye ba naɲ ú pi ba khe ha'yeeɾi í tarí ú yé sée bi, tí pãnná pi ba kó' sũɲ.

36Ye písée sɔgi bi sɔki kha' níné hai dóobí fũnni í de' dóobí túgánni wã. Ná si dée múnnáa, dóobí fũnná té hairi ye phe' fũnni ná túgãanna kóri kãmbi túwã.

37Múnnáa sire tẽ, pí yee divé bomi ɲándɔri dugoo bu wa, túmá ná divéna ba khãgi, u haɔma ɲándɔnni, divéna kpó' ye pí búni sí bée'rá.

38Tírá yeɾi, pi yeema divé bomi ɲándɔri fũɲ bu.

39 Ye ú nínε bú í jú divě dugoo sóo yé pú' fūmí tūwā, dé u kha'ma dugoorāa nuu.

Lúki 6

Yésúrá buuri kpáarékhuura

(Mat 12.1-8; Már 2.23-28)

1 O khu Yésú ná ú mamannibibi dóonná bilékhāmarsɔ yêe tara. Ú khu dé-uyaama Júdebi wá kpáarékhiya. Ú mamannibibirāa ye yénj yêe kpɔɔ bilétɔsiri yêe khu'ru si yêe khɔɔ.

2 Pó Fáarísibé púgí bi kha' pée déeri sǎngi ye pú dé mí tí íbi Júdebira khǐnne yêe dé kpáarékhuurá waa?

3-4 Yésúrá kha' pi karma Yékírí wá seburí wa bāa? Í kenj má tí khūmigi kó'rá Davíti ná ú kpānaanípírí weri, dóonj-uyaama Yékírí wá dukirá í kheε phāanú ú pi saara Yékírí wá jísígírá weri, í khɔɔ ye hāa ú kpānaanípírí waa? Ye hakira ná ní'maa ye khǐnne yêe khɔwɔɔ wa ná kí dée má Yékírí wá thoginnibe ya.

5 Ye písée seerye bi kha' Níthīna'biirá buuri kpáarékhuura.

Tí Yésú pāaná'ni ɔ wái Júdebi wá kpáarékhu bu weri, sí míja

(Mat 12.9-14; Már 3.1-6)

6 Júdebi wá kpáarékhu wá ɔɔ bu tē, Yésúrá yóo Júdebi wá píngínkharo yêe mamañ nípa. Í hakira ná ɔ wáyêe ye fí, ú dé' dingi hu-giyaama.

7 Tí pānná Yékírí wá sebitubi ná Fáarísibi hītam-biyaama yêe tée Yésúno ná u ba pāaná' bo'roo kpáarékhuurá sí dé sǎngi pí bu ú bu kókhari í yárgíyɔɔ.

8 Ye mú Yésú tuuri pí dóckákásiri weri, ú seerye wái wá dé kí huuri weri kha' u yáa nuni kháterá nípi wá sɔgombirá. Ú yaa nuna.

9 Yésúrá púgí bi kha' íbira khǐnne í dé kinni kpáarékhuurá bāa í dé pūnaa? Í hǐj níní bāa í yee ú téuu?

10 Mú u seereeri nípine sóo, ú keri pí bée' me, ye seerye wáiri kha' u wónná' ú dékira. Ú wónnígá gi kí to pāajáa í hītaa pātí kí ye wera.

11 Námísé kóri bi tákísi pí to yaa yêe pú' kāmbi pātí pi ba dé yóo Yésúno wera.

Tí Yésú phī'ni khorí ú sūngunnibi kpɔɔ ná píjɔni weri, sí míja

(Mat 10.1-4; Már 3.13-19)

12 O khu Yésúrá yaa yóo tátíko í ná jíní Yékírí í yé'rigé duga.

13 Mú dugi yékínni, ú yísi píngírí ú thooribiri í phǐgi khorí bú khoobi kpɔɔ ná píjɔ í dée bi ú sūngunniba.

14-16 Pírá déeri Símó ú u yí'ri Péeri ná ú khīnu Ándéré ná Jákí ná Já ná Filípi ná Baartelemí ná Matiyé ná Tómasi ná Álífé wá bikhee Jákí ná Símó ú pi

yí' Zélóti ná Jáki wá bikhee Júdi ná Ísíkáryóti Júdási ú banni ba kuso Yésú wá kpānaa bu wera.

Tí Yésúra ye mamaŋ nípi yêe ye pãaná' bo'ribi weri, sí mĩna

(Mat 4.23-25)

17Mú u phĩ'ni khori bi sóo, ú sũuno ú ná bírí kpoogi tátíkheŋgirá ĩ ná nuna tó khari be'be'ro. Pó thoore kóngómbêe ye fí tí khanná tíkín ná ní' kóngón bí ku'ra Júde maráará ná Jerúzalém ná nu ùl sóbíyoki wá the' í déeri Tíiri ná Sídó wera.

18Bam-biyaama dé pi ba nú Yésú wá seere yêe bee tẽ dé u pãaná' pí bosira. Ní' pí kpéréŋgbéebe ye fúusín weri, u ye pãaná'-pima tẽ.

19Nípi wá bée' ye bee dé pi pha'-ú-buma, pébu, fãŋgêe ye ku' ú bu yêe pãaná' pí bée' me.

Kinni ná pũna

(Mat 5.1-12)

20Yésúrá keri ú mamannibiri ye kha' Pírí póríbi kiri-bínni, pébu, pí nĩje ba hĩti bú Yékírí wá igrá.

21Pí bì khũmigo werá weri, kiri-bínni, pébu, ɔ khu ná pi ba dí hĩi. Pí bì fuuro werá weri, kiri-bínni, pébu, ɔ khu ná pi ba mán.

22Ná nípe ĩgi bi ĩ kpisiya sée bi, yêe kusa' pi yêe hasi' pí nĩsígí ĩ dæe pátí pi thoo Níthĩna'biiri weri, kiri-bínni.

23Ná si ba nani, pi kí kpánnée yé kí kpírgín, dé pí taasira ba nu'-níma thu'nná. Múnnáa pí khāgibira ye dé Yékírí wá hĩngínníbe.

24Ye pí heŋkhobi wási pũ-sirma, pébu, dafori-bínnima sówo.

25Pí bì di yêe hĩi werá weri, pí wási pũ-sirma, pébu, pi ba hĩtima khũmigo. Pí bì mán werá weri, pí wási pũ-sirma, pébu, pi ba hĩtima wóokpũugi ná fuuro.

26Pí bí nípi wá bée' fuu weri, pí wási pũ-sirma, pébu, múnnáa pí khāgibira ye dé ní' pũ ye dé pí wási má Yékírí wá hĩngínníbe wera.

Í fun mú pũnáa

(Mat 5.38-48; 7.12a)

27Ye pũ fí yêe núunó' má seereri weri, ma se'e'-pima kha' pi fun pí pũńba; ye pée bí ĩ'ni bi weri, pí dé bi mĩkĩya;

28pée bì danja bi weri, pi kí kha' Yékíre tẽfín bi yé kí nín Yékírí kí hã pée bì fúusín bi wera.

29Ná níne fataa mú khenni, mú hãa-u tōonne. Ná níne khe mú kpórgíkópórgi, ye ú khe mú kpórgí títáa'í kpégo bú tẽ.

30Ye níní wó níní ú jínni mu mĩni, hãa-u tí. Ná níne khe mú mĩní, hã mú ye púgo wa.

31 Míu tí pi khɔɔ' dé pɔɔra dé bi wɛɾɪ, pi dé bi tí hũŋge.

32 Ní' pũ fɔŋ bi wɛɾɪ, ná pí tónna pi fɔŋ, ũnni ãníke pi bu bũu? Pébu, múnnáa mípũdébira dé tẽ.

33 Ní' pũ dé bi míkũu wɛɾɪ, ná pí tónna pi dé í, ũnni ãníke pi bu bũu? Pébu, múnnáa mípũdébira dé tẽ.

34 Ná pi pémma níní mĩni í dɛɛ tí pi ba bu ú wɛɾɪ, ũnni ãníke pi bu bũu? Pébu, mípũdébira pémma kãmbi mĩni sí dé sãŋgi pí ba buwee tẽ.

35 Ye píra fɔŋ pí pũnĩbi yé dé bi míkũiya. Hã pí péŋ níní mĩni í dɛɛ íte tí pi ba bu ú naaŋ wɛɾɪ wa, dé múnnáa pí taasira ba nu' ye pi ba déma Yékínj Kpóróo wá bibe, pébu, u déma míkũkɔɔbi ná mípũdébiri míkũiya.

36 Ye kha' pi hĩti numanse pãtí pí Sii Yékínna numanse wera.

Hã mú kha' níní wã

(Mat 7.1-5)

37 Hã pí kha' níní wã, dé ná pi khagi níní wã, pí kha' pi ya. Hã pí yárgínj níní wã, dé ná pi yárgíyá níní wã, pí yárgínj bi ya. Ná nípe dée bi mĩni, pi yeɛ sí sóo, dé ná pi yeɛ sí sóo, pi ba yeɛ pí wásírá sóo.

38 Pi kí hãana' dé ná pi hãaniga, pi ba hã bi. Pi ba khema tá kpakpaki í yee kí hĩi kí kpó', pí fá' kɪ yé hafũ yee kí hĩi, pí sugii gi pí kpórgĩbírã, pébu, táa gí pi khe í mákínj hã pɔɔɾɪ wɛɾɪ, kí kpokpoogira pi ba khe í mákínj hã bi tẽ.

39 Ye Yésúrá písée sɔgi bi sɔki kha' darge wónnĩ buka' dargi khĩnnaa? Ná si dée múnnáa pí bɛɛ' ba fãnnĩ wáma póko waa?

40 Ye kha' mamannáa wónnĩ tarɪ ú níkhãgaa wa. Ye ná u ba sóo mamammĩni u hĩtuma pãtí ú mamannaa-u wera.

41 Mú mu dé yé wónnĩ ná tákpée' tũ mú kãni wá yíbĩro, yé da' sitóróo ũu mú wánná weraa?

42 Bá mú mũu mĩ náa sitóróo ũu mú yíbínna wã, múnni mu dé yé wónnĩ sɛɛ' mú kãni kha' mása, u nuni mú khonj tákpée'ri ú yíbĩroo? Damaaraníní wɛɾɪ, khori sitóróori mú yíbínna sóo, dé múnnáa mu ba ná tákĩsɪ í khonj tákpée'nni mú kãni wá yíbínna.

Táhugi ná kí bigi wá mĩna

(Mat 7.16-20; 12.33-35)

43 Táhu kɪrgé wónnĩ seŋ bi pũsɪ wa, ye táhu pũgé wónnĩ seŋ bi kĩrsɪ wa.

44 Pi tuma táhugi kí bigo. Ye tu-bur kha' níné wónnĩ kpɔɔ nunsɪ hũwõŋfírãa bu wa, múnnáa sɪɛ, pí wónnĩ kpɔɔ pharu kãŋgóm্পãa bu wa.

45 Ní' kɪraa déma míkũiya, pébu, ú dógi kɪr-guma, ye ní' pĩŋãa déma mú tí pũni, pébu, ú dógi pũ-guma. Míu tũ níní wá dógo, tírãa ku' núugírã.

Du' kí pí má'ni ke'rigo ná kí pi má'ni fãniŋgo wɛɾɪ, sí mĩna

(Mat 7.24-27)

⁴⁶Ye kha' pé pû yí' ma á Tamaŋ, ye pi wêe dé íte tí ma sêe' pi weŋ waa?

⁴⁷Níní wó níní ú banní núu má sêere yêe déyoo ú dómmíná,

⁴⁸khêebuŋ-uma níní ú khuuri ú dupó'ri ye phen ni ná naní ke'rigi, ã mágí ú duko. Mú dágáa kpɔɔɔ, yɔ'míná khāŋŋa ná khiri dukirá, ye pi wóróó sígíríyé gi ya, pébu, tii-gi kiraama.

⁴⁹Ye wêe ūu nú má sêere kaa déyoo ú dómmíná weŋ, khêebuŋ-uma níní ú tiiri ú duki fānŋŋo kaa phen dupó'nna. Mú dágáa kpɔɔɔ, yɔ'míná khāŋŋa ná khiri dukirá weŋ, kí wáa ã hasiga kutúru.

Lúki 7

Ɔ Ɔrómi sodáasíníkhāgaa wá sūmdébii wá pāaŋámmi wá mīna

(Mat 8.5-13)

¹Waati ú Yésú sêereŋe sôo weŋ, ú khêe yóo Kápérnáwúminá.

²Ɔ Ɔrómi sodáasíníkhāgaa wá sūmdébii wá ɔo ye bo' yêe bée phira'. Ye ú mú nuuna-úma tákírsa.

³Sodáasíníkhāgaará núu Yésú wá mīna. Ú sūni í nu Júdebi wá khokhāgibi wá póo Yésú thāná dé pi ná jínɔo ú ba pāaná' má sūmdébiira.

⁴Pí yóo Yésú thāná ná jínɔo jánni jánni kha' u tēfírɔo dé mākíŋ-uŋ tēfímme,

⁵pébu, ãbi thīni wá mīne nuu ú ye úrá má'ni ãbi pīŋgínkhanni hāa ãbíri tí tē.

⁶Pí khêe yêe písi pí ná Yésúri kpoogi sodáasíwá thāná ã ná tó'ríyó ú kórgine, úrá sūni ú nínébi dé pi thukín sêe' Yésúri kha' á Tamaŋ, hā ú kha' u jaanín ban na, dé mana mākírá ná u dóon má kógrírá wa.

⁷Tírá yeŋe má thīna hagi thee ú thāná wā. Ye kha' u yí' tábi tíkpo, dé má sūmdébiirá pāaŋa.

⁸Pébu, pó sodáasíníkhāgibêe má wóɔɔ ye manāa pó sodáasíbi wá wóɔɔ tē. Khaa tí ma sêe'ri pí ɔo kha' u yóo, u yóoma; má sêereye ɔo kha' u ban, u bamma. Íte tí ma sêe'ri má sūmdébii kha' u dé, u dé-rima.

⁹Pāti Yésú núuni sêere weŋ weŋ, maagé kóɔɔ, ú fígí sêereye ní' kóŋgón bī ye thowoo weŋ, kha' ma jāa Ísíráyélná níní ú khāani má bu mé'ni wā.

¹⁰Pāti sodáasíwá wá sūnnibi fí'ri písée, pí ná naní ná sūmdébiira pāaŋāa.

Tí ɔ bii huura ye Yésúrá yaariɔo weŋ, sí mīna

¹¹Tí kpānaa bu, Yésúrá yaa yóo yó nu khāgiyo í pi yí' Náŋé. Ú mamannibibi ná ní' kóŋgómbe ye thowoo.

12Mú pi náani ná tó'ríyó nu wá tutũngine weri, pí jáa ná nípe kpórí kpĩgi yêe yóo kí kastkhara. O khisahari wá bikhêe huura. Ú bikhee úkporâa ye ú mé'na. Nuní' kóngómbêe ye thowoo.

13Mú Tamaŋ Yésú jáanu, ú maŋinán kórɔɔ ú kha' u kpáa fuunne

14ye ná phagi kpĩkporosirá. Kpĩkpómbírá nunaa ye ú kha' bikhoo'yo, u ya!

15Ú yaa hĩtaa yêe sereere. Ú hãa ú ú níjãana.

16Maagi ná phãngé kórí nípi wá bêe', pũ ye fuu Yékírí wá jisí nuugi kha' Yékírí wá hĩngíní khãgáa ku'ri òbíri bu ye Yékírí keri ú nípa.

17Mú í Yésú déerá mé'ni weri, tu-yaama Júde maráa wá bée'rá ná siri sũ kénsírá weri me.

Tí Já Batísi sũnni ú mamannibibi Yésú thãná weri, sí mija

(Mat 11.2-19)

18Já wá mamannibibirá thowoo mú í déeri wera.

19Ú yísi ní' píjɔ pí sɔgɔmburá, ò sũnni bi Tamaŋ thãná kha' pi ná púgɔɔ kha' úrá déeri wêe òu ye ba ban weri bâa, bá o maa òbíra tee?

20Mú pi nanni ú thãná, pí sereyɔɔ kha' Já Batísii sũnni òbíri ú thãná kha' òbíra ba púgɔɔ ná úrá déeri wêe òu ye ba ban weri bâa, bá o maa òbíra tee?

21Ú waatrá ná Yésúra pãanígá bo'ri kóngómbi, ye níni nípi kpéréngbéebe, ye pãanígá dara' kóngómbi.

22Yésúrá sereye bi kha' pi ná sêe' Jãni mú í pi náani ná í pi núuni weri, kha' darapira jãma, munugubirâa nínêe, dékpũmbírâa pãaja, núhmanibirâa nú, huuribirâa ya, póoribírâa nú sereere nuwãana.

23Ye kha' pi ná sereyɔɔ tẽ kha' wêe òu ba kaa burí sêe Yékírí wá khũnni í dẽe má mija weri, kiri-uri.

24Mú Já wá sũnnibi tanni sóo weri, Yésúrá kókíró yêe sêe' Já wá mĩne nípiri kha' maa pi yóori ná jãa gbirinnâa? Níni òu pãtí wũu gí sarme fúkín weri bâa? Ó'õ.

25Bá maa pi yóori ná jãa? Níni ú yeeri tákĩnkĩnsi bâa? Ó'õ, dé pée bũ yee henkhotási ye dagima weri, pi ma ithakórso.

26Ye maa pi yóori ná jãa? Yékírí wá hĩnginnâa-u bâa? liyo. Ye kha' ma sêe'-pima kha' u tari Yékírí wá hĩnginnâa,

27dé ú mína pi tĩ'ni Yékírí wá sebirá kha' *maní Yékínna sũmma má sũnna ú khuru má Sakhaníná í ná hafu ú khũnna.*

28Yésúrá sereye bi tẽ kha' ma sêe'-pima kha' pi hũni Jáa hũngi jãa wã. Ye sí bée'rá me, wêe ú sénni Yékírí wá igrá weri, u tarɔɔ.

29 Nípi wá bée' ná dāmphohínníbi, nú-birma Jáa seeri t̃ tuu dé Yékírí terejuma, pí to pí u bātízée bi.

30 Ye Fáarísibi ná Yékírí wá sebitubi wá thíná kairi mí t̃ Yékíre ye bee dé pi dé wera. Tírá yeeri pi pí u bātízé bi ya.

31 Ye písée seerye kha' maa ma wónñí mākíñ weri wá nípiñee? Ye maa pi kheebinnu?

32 Ye kha' kheebum-birma bikereé bí h̃ttanni p̃ngíñkpáig̃o, p̃óorá kí see' p̃óor̃i kha' khi'-ĩbíñni bi konija, pi s̃áñí wā, ĩbé kpaa bi but̃ngi, pi fuwa wa.

33 Múnnáa si buuri t̃ē, mú Já Batísi banna weri, u yé di ya, u yé jú diṽé na, pi kha' kpéréñgbée wáaru.

34 Wera, Níth̃ina'biirá baa b̃aa di ỹē jú, pí kha' úra t̃ó bu ná diimi ná diṽéjúge múwā, ye dée t̃ē dāmphohínníbi ná míp̃úd̃ébi wá ñíñé.

35 Ye pi tuma Yékírí wá w̃óom̃i u bibi wá déd̃óm̃ó bu.

Tí Yésú séeri o ha' míp̃úd̃ée wá míp̃úr̃i h̃aa-u weri, sí míja

36 O Fáarisi wáỹē ye bú u pi ye yí' Símó. Ú yísi Yésú dé u thée ná di má th̃aná. Yésúrá yóo ná dóoró u dukirá ỹē di.

37 ĩ hakira ná o ha' míp̃úd̃ēe ye í nuná. Mú u núuni ná pi kha' Yésú yóo-uma Fáarisi wái wá dukirá dikhar̃i weri, u yóo dat̃kór̃oñno álábát̃rikhooro; h̃ĩ-tiyaama.

38 Ú ná nunaa Yésú wá kp̃ānaaná ỹē fuu ỹē bi'ra' u des̃ri jímíth̃imise. Ye kheé u thap̃íñgi ỹē t̃íkíñ u des̃ri, ỹē kóró' si. Tí kp̃ānaa bu, u kheé dat̃kór̃oñni t̃ kow̃o u des̃rá.

39 Fáarisi wái u yí'rá Yésúri weri, mú u j̃aañi íser̃i weri, u seerye u dógirá kha' ná wái we dé-uyaama Yékírí wá h̃íñginnáa, u ye tu dé har̃i ũu pha' u bu mé'ni weri, míp̃úd̃ée-u.

40 Yésúrá seerye Símóni kha' ma seeryo t̃íkpo. Ú kha' Níkh̃āgaa, u seere.

41 Ú kha' o wái wá míg̃ē ye ní' p̃íño; o wágira yema kh̃ubi kp̃árs̃íño ná digbéemúwāa' taasi, o wágir̃āa kh̃ubi digbéeño ná kp̃oõgi taasa.

42 Ye múnni pi ye m̃úne ỹē taa gi ya weri, u k̃ē bi gí. Ná úro, nípe b̃íñoná, ũnné mākíñni ná u fur̃o k̃ōoñ?

43 Símóná kha' kha'-máñni u w̃ē mí gí kóñni wera. Yésúrá kha' th̃inaa u seer̃i.

44 Ye seerye Símóni kha' dóom-mañi u dukirá, u h̃aa ma yo'mi má bob̃ro má des̃i wa, ye u j̃aa har̃i weri waa? Bi'ra'-uma má des̃i jímíth̃imise ye kh̃of̃ro si u thap̃íñge.

45 Ye kha' u Símóna kórí ma kó'm̃o wā. Ye t̃ kórí gi p̃ātí ma dóoñni dukirá weri, u ma má des̃i wá kóró'm̃o.

⁴⁶U koo ma núumi thaago wa, ye úrá púgí ma datikórón deesirá.

⁴⁷Yékírí sée-uma ú mípí kónghóni wá bée' ĩ hãa-u í, tírá yeri má míjé nuwãa ú kón. Ye níni wá mípí í senni ye Yékírí séyee, má míjé nuu ú kón na.

⁴⁸Ye seeriye hanni kha' ú mípíni sóo-iri.

⁴⁹Ú ná ní' pũ ye di weri, pũ ye seere pí dósírá kha' maa u déeri yêe wónnì sée níni mípíni hã bi ù?

⁵⁰Ye Yésúrá seeriye hanni kha' pãtí u khãani má bu weri, ko-uri. Ye kha' u yãa khũh dówóonje.

Lúki 8

Ha' pũ ye thoo Yésúri, sí mína

¹Pãtí si tanni sóo, Yésúráa ye miñ nu khãgu ná nu títãá'írá yêe sêe' níni seere nuwãa ú déeri Yékírí wá igi wá mína.

²Ú mamannibibi kpoo ná píno ná ha' kónghómbe ye thowooma. Póora yema kpéréngbéebe, ú níni bi; póorãa ye bo', ú pãanígá bi. Pí hapi wá póorã déerã: Mágídálá Máriaamu ú kpéréngbéebe má'níno wáará, Yésúrá níni bi weri,

³ná ithakho Éródi wá míkorsinnaa Kúzã wá harí Jánni, ná Súzána ná pó ha' kónghómbi wá póo. Pí hapêe bée' ye tẽfĩmma Yésú ná ú mamannibibiri pí dékimíje.

Tũgeerãa soko

(Mat 13.1-9; Már 4.1-9)

⁴Nípêe ye ku' nu khãgu nu khãgu bãa píñ. Mú níni ye kón yêe yóo weri, Yésúrá soko bi soki kha'

⁵oo ye tũ ú tátoo. Mú u ye tũgeesirá weri, yó biyirã wãa khĩngénjo, nípe wĩgêe ye wúripé diyee.

⁶Yóorã wãa ke'nsó. Mú ĩ fĩni weri, í huwa ĩ dee khaari wá huumínã.

⁷Yóorã wãa hũwõnsi wá kharo. Mú ĩ fĩni, hũwõnsirã yaa kóree.

⁸Yóorã wãa fãni kurgó. Mú ĩ fĩni ĩ khãgi weri, í yee biye. Yóorã yee biyi digbéemúwãa'. Mú u seereeri sóo, ú súríyã kha' wée òu nú, u káká'.

⁹Yésú wá mamannibibirã púgoo soki wá títãngine.

¹⁰Ú kha' Yékírí yeri pí tuu ú igi wá mí í kóori wera. Ye ma sêe'-síma póori sooo, sí dé sãngi pí kennee ye pí já mĩni wã, ĩ nú ye pí tu bú kpoori wa.

Tí Yésú buka'ri soki wá títãngiri weri, sí mína

(Mat 13.18-23; Már 4.13-20)

¹¹Ye kha' soki wá títãngirã ke: Yékírí wá seererã déeri tátóogira.

12Pôo bú, kheebim-burma khĩngén gí tátɔɔgi wáari wera. Pí núma Yékírí wá sɛɛɛri ye ná Sutānaana ba baa, ú khoroo pí dósírǎ sí dé sǎngi pí khāa Yékínná, ú híŋ bi ya.

13Póɔrǎa bú, kheebim-burma ke'ri gí tátɔɔgi wáari wera. Pí núma Yékírí wá sɛɛɛri í híŋɔ fí khaanná mánse ye pí nínse yêe bakɛɛ ya. Pí khāama Yékínná fí kpokeenɛ ye ná yíbísǎŋe nani, pí sée Yékírí wá khĩnna.

14Póɔrǎa bú, kheebim-burma hũwōŋ sí tátɔɔgi wáari wera. Pí núma Yékírí wá sɛɛɛri ye dunɪnamí wá dóɔkpǔusi ná ú míkhɔɔkɪ ná ú hensi wá kǎkásé kó' pí pǎtí hũwōnse kó' tátɔɔgi kí wónnǐ khā' í yee biiyi ya wera.

15Póɔrǎa bú tē, kheebim-burma fǎniŋ kɪri gí tátɔɔgi wáari wera. Pí núma Yékírí wá sɛɛɛ í kóɔɔ dé' síŋɔ yé hukɛɛ í yóo wóɔɔ í to' pǎtí tátɔɔgira to' wera.

Sɔ' kũ sɛɛ' fɪtɪnakhe'ri wá mĩ wera

(Már 4.21-25)

16Ye kha' níné dɛɛɛ' fɪtɪnakhe'ri í si' ri benno werɛsi í yee ri kpĩphĩkɔ wa, dé u du'-ɪma kɔkɔtegeɛ bu, sí dé sǎngi péɛ bìl dóon wɛɪ, pí bu kí ná táyɛsígira.

17Pébu, múné wónnǐ kóo ná nípe ba kaa ná nɪ ja; ye níné wónnǐ sike' múnɪ ná ti ba kaa tu wa, werɛsi ná ti ba kaa ku' toroo bu wa.

18Ye kha' pí nú sɛɛɛ wɛɪ náŋ, pébu, níní ũu múnɛ, Yékíre ba hāa-uma í nannɪŋ, ye níní ú dá'rí múnɪ wɛɪ, íte tí u khāani keŋ má bu-mannima wɛɪ, Yékínná ba híŋɔ-tíma.

Máa déeri Yésú wá níŋá ná ú khĩnbiraa?

(Mat 12.46-50; Már 3.31-35)

19Yésú wá níŋáa ná ú khĩnbirǎ yóo dé pí ná náa-u, ye pí ye wóɔɔ náa-u wǎ í dɛɛ nípi wá kómmíná.

20Pí sɛɛɪɔɔ kha' ú níŋáa ná ú khĩnbira ma kpaagirá yêe bɛɛ dé pí náa-u.

21Yésúrá sɛɛɪye bi kha' ípe bìl nú Yékírí wá sɛɛɛ yêe déyoo ú dómmíná wɛɪ, pírá déeri má níŋáa ná má khĩnbira.

Tí Yésú nɪ'na'ni sarkpórgi wɛɪ, sí míŋa

(Mat 8.23-27; Már 4.35-41)

22Ō khu Yésú ná ú mamannibibirǎ kǎní phosiko ye ú sɛɛɪye bi kha' pí yɛɛ íbɛ sagi dákpóroo wá tó he'nná. Pí khɛɛ yêe yóo.

23Mú pí ye yóo wɛɪ, Yésúrá hũni phaa. Sarkpórgé yaa phosikirǎa mí'. Pí yɛma yíbísǎŋɔ.

24Tí pǎnná, Yésú wá mamannibibirǎ sũu tó'ríyó ú yêe yaarɔɔ kha' Níkhāgaa, Níkhāgaa, íbira téuma. Yésúrá yaa dúráa sargi ná yó'míná nɪnaa.

25Ye ú púgí bi kha' dé khāa-bur-má-buma mé'ni keyu? Phāniŋi ná maagé kórí bi, pí ye kũŋ kha' pé níthĩna' thĩnúu wɛɪ, í dúrí sargi ná yó'mé nú ú wágaa?

Tí Yésú nínni ɔ wái wá kpéréngbéebi wɛɛ, sí míja

(Mat 8.28-34; Már 5.1-20)

26Pí nanɪ Géerásɪ wá sɪrgírá. Kí sɪrgi kásán-gɪyaama Galíle maráara.

27-28Mú Yésú sūnni phosikirá wɛɛ, ɔ kpéréngbéetáryê ye í nuná, dáɪ-tɪ ná ɔ yé yee táasɪ wa. Ú yé pí hūŋ duko wa, dé dúuso ɔ ye hūŋ. Múnni ɔ náani Yésúri wɛɛ, ú yaa yêe thukiroo í ná wáa ú wóonná ye súríyá kha' he íbɪ ná úrí yaari kāmbe Yékín Kpóroo wá Bikhee Yésúu? Ma jínɔɔma, ɔ kenj ú thĩ, hã ú dé ma pí ja.

29Yésú kha'-ɔyaama kpéréngbéera ku' tírá yɛɛi ú kūni mé'na. Kpéréngbéera ya-úma pǎaɪi pǎaɪa. Pɪ ye yeyooma kpīŋŋminɪnsɪ dɛɛsɪrá yêe kpógɔɔ kpurike sí dé sǎŋɪ pí bu kí kɔrsɪyɔɔ, ye ú kai yé kpa' sɪ. Kpéréngbéera ye kheyɔɔma yêe yóo ú gbiriŋ bu.

30Yésúrá pógɔɔ kha' múnni pɪ yísɔɔ? Ú kha' pɪ yí'-mama Kūnno, pébu, kpéréngbéé kómbé wáaráa-ɔ.

31Ye pɪ ye jímma Yésúri kha' hã ú yɛɛ íbɛ yóo táŋ kokokirá wa.

32Tórbónkpókêe ye fí yêe diiree kó tátíkí wá thago. Kpéréngbéebírá jíní Yésúri kha' ɔ yɛɛ íbɛ dóon bí bu. Ú hã bɪ khīna.

33Pí kuso wáirá í ná dóoró tórbónkpókírá. Tórbónkpókírá yaa ní tátíkírá í dugiyo sūuno bú dákpóroorá í huu bú.

34Mú tórbónkhunnɪ náani míŋɛni, pí kpásá í ná tɪyaa sɪ nu khāgurá tíkín ná dúgó'írá.

35Nípírá baa ba náa pǎtí míŋi tanni wɛɛ, ye yóo Yésú thǎná í ná náa wái wá kpéréngbéé bí ku'ra wɛɛ, ná ɔ pǎaɪáa ye yee táasɪ í hītaa Yésú wá the'rá. Míne ye ú bu tǔwǎ. Phāŋgé kórí nípíra.

36Péɛ bì ye fí í náa pǎtí kpéréngbéetáɪi pǎaɪánná wɛɛ, pí kheɛ í thoo sí ní' pí banna wɛra.

37Géerásɪ ní' kónɡómbé jíní Yésúri kha' ɔ ku' íbɪ sɪrgírá, pébu, phāŋgé kó'rá bɪ. Yésúrá dóoró phosikirá dé ma tara.

38Wái wá kpéréngbéé bí ku'ra wɛɛ, ú jíní Yésúri kha' ɔ yɛɛ má thowoo.

39Ú kha' ɔ khūŋ í ná sɛɛ' mú tí Yékírí déeri ú bu wɛra. Wáirá kheɛ yóo nāa tɔŋ nu wá bɛɛ' yêe sɛɛ' mú tí Yésú déeri ú bu wɛra.

Harɪ wá pǎaɪámmi ná biharɪ'ú huura wɛɛ, pí míja

(Mat 9.18-26; Már 5.21-43)

40Mú Yésú fí'ri písée dákpóroo wá tó he'nná wɛɛ, ní' kónɡómbé kuso í thukiroo pébu, bɛɛ' ye tɛyɔɔma.

⁴¹Mú u bannu ú to ba mákírǎ ná ɔ wáyêe ye bú ú pi ye yí' Jáirisí ú déerǎ Júdebi wá píngínkharu wá níkhāgaa. Ú ba wáa hurse Yésú wá the'rá ĩ jínɔɔ kha' u thee má nuna,

⁴²dé, biharu úkpo kekerí' má yêe déso. U ye júmímma dusi kpɔɔ ná síɔ. Mú Yésúra ye yóomíná weri, ní' kónghómbé sǎnná dúgɔɔ, u ye bu físúkharu wa.

⁴³Ĩ hakira ná ɔ harêe ye bú, ũu ye dóɔɔná kaakpeeyenge. Sí bosí dé-siyaa-úma dusi kpɔɔ ná síɔ. [Khe-uyaama ú dékimíni wá bée' ĩ bosigo bosori bi thã] ĩ ba doguɔ.

⁴⁴Ú misiye Yésú wá kpānaanǎ ĩ phagi ú kpórgínúkpé'nnǎ, taramminǎ kpeeyee khaannǎ fí.

⁴⁵Yésúrá púgí kha' máa pha'ru má buu? Waatu ú bée'ru ye pákín weri, Pêennǎ kha' Níkhāgaa, u jaá pǎtí ní' kónghómbi sǎnni dúgɔɔ waa?

⁴⁶Ye Yésúrá kha' ɔɔ pha'ru má bu pébu, tu-manu dé má fāngu wá kóo ku'ri.

⁴⁷Mú haru tuuru dé si kóo kharo túwǎ weri, ú ba wáa hurse Yésú wá wóɔnnǎ, yêe kpán ye seerye nípi wá wóɔnnǎ mí tǐ déeri sǎngu ú phagi ú bu, ná pǎtí u pǎapánni khaannǎ fí wera.

⁴⁸Yésúrá kha' má bihariya, pǎtí u khāanu má bu weri, pǎapán-uru. U khūn dóɔwóonge.

⁴⁹Yésúra ye ma seerera ná ɔ yaa Júdebi wá píngínkharu wá níkhāgǎa nuna, ĩ ba seerye Jáirisiri kha' hǎ ú jaanín fonno' Níkhāgaaru wa, dé ú biharu hu-uma sówo.

⁵⁰Mú Yésú núuni si weri, ú seerye wáru kha' hǎ ú yee phínné khoroo wa, dé u khāa má bu dúrúm, dé ú biharura pǎapa.

⁵¹⁻⁵³Mú u nannu weri, nípi wá bée' ye fuuma yêe súríya. Yésúrá kha' hǎ pí fuu wa, dé u huu wa, u hūmma. Nípirǎa mánɔɔ, pébu tu-biyaa dé hu-uma. Waatu ú Yésúra ye bée dóon dukirá weri, u pí dé níne dóon ú kpoogi wa, ná kǐ dée má Péeri ná Já ná Jáki ná bihari' wá sii ná ú níráana múwǎ.

⁵⁴Mú u dóonni, ú kóɔɔ dékírǎ ye súríyǎ kha' biye, u ya.

⁵⁵Ú jínfínsírá baa, ú yaa khaannǎ fí. Yésúrá kha' pi hǎ ú di.

⁵⁶Maagé kórí bihari' wá hūntáburu, ye Yésúrá seerye bi kha' hǎ pí yee níné nú si ya.

Lúki 9

Yésú wá sōnginnibi kpɔɔ ná píɔ wá sūmma

(Mat 10.5-15; Már 6.7-13)

¹Yésúrá yísi ú sũnginnibi kpɔɔ ná pĩɔni ĩ hãa bi wórgi ná khĩnni dé pi kí nĩɔ nípi kpéréngbéebi yé kí pãaná' nípi boso;

²ye sũni bi dé pi ná sɛɛ' Yékírí wá igi wá mí yé pãaná' bo'ribo.

³Ye sɛɛriye bi kha' ná pi yóo hã pí khe míni wã. Hã pí khe táɔɔ' wa, hã pí khe siriyóokotosi wa, hã pí khe diimi wã, hã pí khe tigi'i wa, hã pí khe kpórgí bíɔo bíɔo wã.

⁴Ye khabɪ tẽ kha' khaari wó khaa tí pi nanni kíyáa, pi hĩti fí ĩ ná naɔ pí ku'mi fí ĩ yóo tó kharo.

⁵Ye khaari wó khaa tí pi kaari sagira bi, ná pi kha' pi ku' í nuná, pi khi'ra' pí dɛɛkpãngbãɔ sáyɔɔ fí ĩ buká' kha' mípũne pi déeri.

⁶Pí yóo nãa tɔɔ nɔɔ nɔɔ yê sɛɛ' sɛɛɛ nɔwãani yê pãaná' nípi kénsi wá bɛɛ'.

Já Batísi wá khumi wá míɔa

(Mat 14.1-12; Már 6.14-29)

⁷Mú ithakho Éródi núuni míni wá bɛɛ' wɛɪ, u tuu íte tí u káká' wa, pébu, póɔra ye kũmma kha' Já ú huuri wɛɪ, úrá yaari;

⁸póɔrãa kũɔ kha' Élíi fugonni ye póɔrãa kũɔ tẽ kha' Yékírí wá hĩngínní bí huura khũi khũi wɛɪ, pí ɔɔ yaari.

⁹Éródira ye kũmma kha' ken má Jáa thagira ma yeɛɪ pí kpagi waa? Ye máa míɔe ma sũnni yê nú mé'nãa? U ye bɛɛma dé ma náa-u.

Tí Yésú hãani khoobi kĩɔ bíɔo ná kpársímúwãa' dii wɛɪ, sí míɔa

(Mat 14.13-21; Már 6.30-44; Já 6.1-14)

¹⁰Pãtí sũnginnibi fí'ni písée Yésú thãná ĩ ná sɛɛriyɔɔ mí í pi déeri wɛɪ, ú khɛɛ pí tónni ĩ kuso ĩ yóo bí yó nu khãgiyɔ ke', í pi yí' Bétísáidá wɛɪ, í kɛɔɔ.

¹¹Ní' kóɔgómbe náa ĩ thowoo. U níní bi ya, dé sɛɛ'-uri-buma Yékírí wá igi wá mí ye péɛ bí ye bɛɛ dé pi pãani wɛɪ, ú pãaníga bi.

¹²Tí khubinna ye dóɔɔ wɛɪ, ú mamannibibirá sũu tó'riyó ú ye sɛɛriyɔɔ kha' u ye nípirá yóo nu títáa' ná dúgó'í sãnni kúni ĩbíri wɛɪ, ĩ ná bɛɛ hũɔkhayɪ ná dii mí di, dé ĩbíra ma gbiriɔ bu.

¹³Yésúrá sɛɛriye bi kha' pí thĩna hã pí di. Pí kha' míne ĩbĩnne na ná kɪ dée má phãani símúwãa' ná buri bíɔo-u wã; má ĩbi thĩná ná donɔ diimí hã nípɛɛ bɛɛ' bãa?

¹⁴Ye hakira ná khoobira ye nómímma kĩɔ bíɔo ná kpársímúwãa'. Yésúrá sɛɛriye ú mamannibibri kha' pi yeɛ pí hĩti ginnakhayɪ ginnakhayɪ ĩ naɔ nípi digbéɛɔ ná kpɔɔ kpɔɔɔ.

¹⁵Pí yeɛ pí bɛɛ' hĩtaa pí dómmíná.

16Yésúrá khée phǎani símúwǎa' ná buri bíjɔni ye wúgíyá keri thu'nná ye thuga Yékínni kha' ú ãníke diiminá. Tí kpānaa bu, ú kpekire phǎanisi ná burbiri ye khée hǎa sí ú mamannibibiri dé pi kɔkɔ́ si níɔra. Pí khée kɔkɔ́ra bi sí,

17pí bée' khoo kpūni si. Kpú' sí yeeɾi weɾi, si ye hĩima kpɔmbisi kpoo ná síjɔ.

Yésúrá déeri Yékírí wá Sakhanínna

(Mat 16.13-19; Már 8.27-30)

18Ɔ khu Yésúra yema ke' ú ná ú mamannibibiri yêe jínj Yékíre. Ú púgí bi kha' ma kpoo nípi kha'ri ma déerii?

19Pí kha', pɔɔra kũmma kha' úrá déeri Já Batísira, pɔɔrǎa kũj kha' Élí-u, pɔɔrǎa kũj kha' Yékírí wá hĩjgíní bí huura khũi khũi weɾi, pí ɔɔ yaari.

20Ye Yésúrá púgí bi kha' ná píre, ma kpoo ma déerii? Pêenná kha' Yékírí wá Sakhanínɔ.

Tí Yésú sɛɛ'ri ú humi ná ú yami wá mí wera

(Mat 16.20-28; Már 8.30–9.1)

21Yésúrá sɛɛɾiye kpĩnnígá bi kha' hǎ pí sɛɛ' má mí níné nú si ya.

22Ye písée sɛɛɾiye bi kha' mákín-tɔri ná Níthĩna'biira fũusínj kónj, ye Júdebi wá khokhāgɔbi ná Yékírí wá thɔginníkhāgɔbi ná ú sebitubirá kai ma yé yee pí khu ma. Ye khu bísǎa' khurá má ya.

23Tí kpānaa bu, ú sɛɛɾiye pí bée' kha' ná nínɛ bée dé má mamannibii, u kai ú wánni yé kpónj ú ní'batábɔki khu wó khu kí thoo ma.

24Dé wée ɔu tũj ú thagi, u ba búńí-gí-buma, ye wée ɔu ba nii ú thagi í dɛɛ má bu weɾi, úrǎa ba ko.

25Ná nínɛ buu dunijǎa bée' ye búńǎa ú thakoogo werési ú téwe, ɔnni thũnú bɔu?

26Níní wó níní ɔu ba kaa thoo má ná má sɛɛɾeri í dɛɛ nusɔ weɾi, múnnǎa Níthĩna'biira ba kai ú táriri í dɛɛ nusɔ fũnaa tí ma ba banj má sáunɔ tíkínj ná má Sii ná ú minigɔbi wá sáunɔ wera.

27Ye kha' ma sɛɛ'-pɔma kha' ní' pí pínni mé'ni weɾi, pɔɔrá ba hu kaa já Yékírí wá iguri wa.

Tí Yékírí buka'ri Yésú wá sáunɔ ú mamannibibiri weɾi, sí mína

(Mat 17.1-8; Már 9.2-8)

28Pǎtí Yésú sɛɛ'ri sɛɛɾe weɾi sóo weɾi, tí buu má pɔ khɔbi má'nísǎa' ú khée Péeri ná Já ná Jákurí í kǎní bí tátíkírǎ dé ma jínj Yékíre.

29Tí u ye Yékínj jínjírǎ weɾi, ú wóonná fíkírǎ ye ú táyeensirá fíkírǎ yêe fũ phiphɔphi yêe yínjínj.

30Khaanná fí, khoo bíjɔɔ ye kpɔri ú, pí déerǎ Moyízi ná Élí.

31 Yékírí wá táyésígé sání kúní bi ye pîl sêe' pātí u ba nan Jerúzalémíná yé ku' duníjaná wera.

32 Péeri ná ú kām̄bi hūm-biyaa huuma, ye pí yúbírá yaa ĩ náa Yésú wá táyésígi ná khoo bíjɔ bîl ye ú kpoogi wera.

33 Waati ú nípera ye bée tarí weri, Pêenná sêeriye Yésúri kha', Níkhāgaa, ĩbi bammi kháterá kırı-biri. Ye kha' ĩbe ba' gbata bísāa': úrí úkpo, Moyízi úkpo, Élí úkpo. Ye u ye tuu mîl tí u ye kha' wa.

34 Mún̄ni u ye sêererá weri, tátúnígé ba kaa bi, ye waati ú tátúnígura ye kaa bi weri, phānigé kórí Yésú wá mamannibibira.

35 Ye sêere kuso tátúnígírá kha' úwera déeri má Bikhee ú ma phĩni khorí wera: kha' pi kí nú tí u kha' wera.

36 Waati ú sêere sêe'ri sóo, Yésú úkporá hĩtaa fí ú ná mamannibibira. Pí khibirá, mîl í ú mamannibibi jáaná weri, pi khee tí jintānni níné núu wā.

Ɔ bikhoo'i wá kpéréngbée wá nímmi wá mĩja

(Mat 17.14-18; Már 9.14-27)

37 Mú dugi yékínni pí yaa tátíkírá ĩ sūuno. Ní' kóngómbé thukiro Yésúra.

38 Ɔ wáyé súríyá bú nípírá kha' Níkhāgaa, ma jínɔɔma, u ken ma má bikheeno dé úrá déeri má bikhee úkpo kekeri' ũu má wera.

39 Kpéréngbée wáaru; ná u yaa ú, u súrúma khaanná yé sígíryôo ye sākhusrá kí ku'. U thɔɔraa-uma ĩ dé ú fúrú ye ú sūmmé nuu wā.

40 Má jíní ú mamannibibiri dé pi níj ú ku', ye pi wórɔɔ-u wa.

41 Yésúrá kha' pí weri wá nípi pĩ-birma ye pi wêe khāa Yékínná wā. Pāa ímún̄ ma ba sūnní pā' ĩ hĩti bí tēe? Ye kha' wáira khe ú bĩ banj ú fa.

42 Ú khee yêe banj ú. Mú pi tó'rínni weri, kpéréngbéerá dugi biiri ĩ hĩnoo fānigírá ye déyoo ú huwa kɔk. Yésúrá dūrāa kpéréngbéerá kuso biirá, ú pāānāa, ye ú hāa ú ú siira.

43 Ye nípi wá bēe' kaaba kha' Yékírí kpórí-uri.

Tí Yésú písenni yêe sêe' ú humi wá mîl wera

(Mat 17.22-23; Már 9.30-32)

Waati ú pi maana yêe ken Yésú wá mídéen̄pini weri, ú sêeriye ú mamannibibiri kha'

44 píra sa jintānní nú tákɪrsa: pi ba hāana'ma Níthĩna'biiri, pí kóɔɔ.

45 Ye Yésú wá mamannibibira ye tuu bú kpoori wa, pébu, sêere weri, kóo-uyaa-bí-buma sí dé sǎngi pí tu ú títǎngi wa, ye pi ye hagi púgɔɔ wa.

Māa ba bu kpórsi póɔrāa?

(Mat 18.1-5; Már 9.33-37)

46 Ye pí yaa yêe pání kām̃bi kha' m̃aa kpórse pócra pí sɔgɔmbir̃aa?

47 Mú Yésú tuuri pí dóɔkákásiri weri, ú kheɛ ɔ bii ĩ saa-u ú the'rá,

48 ye sɛɛriye bi kha' níní wó níní ú kó'ri bii weri, kókiri ĩ dɛɛ má bu, mana u kó'ri kókira. Ye níní wó níní ú kó'ri ma kókiri, wéɛ ú sūnni ma weri, úra u kó'ri kókira. Pébu, kpānaa wáar̃aa ba dé wóc̃ori wáara.

Ní' p̃u m̃u dée Yésú wá p̃ñíbi wa, dé-birma ú nuuniba
(Már 9.38-40)

49 Jáná sɛɛriye kha' Níkhāgaa, já-ĩbínni ɔ wái ná u níj kpéréngbéebi ú ñísígírá ye ĩbíráa ye bée khūnɔɔ kha' h̃a ú dé si ya, pébu, u wêe thowoo p̃at̃i ĩbíra thowoo weri wa.

50 Yésúrá sɛɛriyɔɔ kha' h̃a pí khūnɔɔ wā, dé níní ũu m̃u dée pí p̃ñáa wā, úrá déeri pí nuunaana.

Yésú wá yóomi Jerúzalém kénge
(Mat 8.19-22)

51 Waati ú Yékínna ye bɛɛ dé ma yeɛ Yésúrá kǎj ní thu'nná, mú ú waatra ye ñúmíñi weri, Yésúrá kha' fók má yóo Jerúzalém.

52 P̃at̃i u ye yóomíná, ú sūni nípi dé pi khiri ná bɛɛ khítákhar̃a. Pí kheɛ yóo Sámáar̃i nu wá yóo bu dé pi ná bɛɛ khítákhar̃a.

53 Ye pi pí ĩ sagira Yésúri wa, pébu, Jerúzalém kénge u t̃aaná w̃ɔɔnna.

54 P̃at̃i Jáki ná Já, pí déeri ú mamanñibi bí jáani m̃úr̃eni weri, pí kha' á Tamañ, ná u bɛɛ, ĩbé yeɛ naagé ya thu'nná ĩ sūnní tho' nípera.

55 Ye Yésúrá fígí dúkír̃a bi.

56 Tí kpānaa bu, pí yóo yó ñiɔ.

57 P̃at̃i pi ye yóomíná weri, ɔ wáyé sɛɛriye Yésúri kha' ma thowooma khaari wó khaa tí u yóo wera.

58 Yésúrá sɛɛriyɔɔ kha' phoñgiberembura ma t̃áñɛ, wúrípír̃aa sese, ye Níth̃na'biira h̃ũkhare ya.

59 Yésúrá sɛɛriye ɔ t̃ɛ kha' u ba thoo ma. Ú kha' [Níkhāgaa,] u yeɛ má yóo ná kas̃i' má sii sóo yé ba thowoo.

60 Ye Yésúrá kha' u yeɛ huuribirá kí kas̃i' kām̃bi ye úrá yóo ná sɛɛ' Yékír̃i wá igi wá m̃iɔa.

61 Ōɔ písée khab̃i t̃ɛ kha' á Tamañ, ma ba thowoo, ye u yeɛ má ná saraa má kórgi nípír̃a sóo.

62 Yésúrá sɛɛriyɔɔ kha' níní wó níní ũu sūnnɛɛ náabe yêe f̃íñi yêe keñ kpānaa bu, ú wónñí dé Yékír̃i wá igi wá sūm̃nni wā.

Lúki 10

Tí Yésú sūnni nípi digbéesāa' ná kpɔɔ ná píŋɔni wɛɪ, sí míja

¹Tí kpānaa bu, Tamanná phĩgi khorí pɔ nípi digbéesāa' ná kpɔɔ ná píŋɔ ũ sūni bi píŋɔ píŋɔ dé pi khírú yóo nu wó nu ná khaayi wá bée' í ú thĩ mákínná ná u ye yóo wɛra.

²Ú sɛɛɪye bi kha' sīgira kón-urɪ ye sīgiribira kórɔɔ wa. Tírá yɛɛɪ pi jínghāmartárúrá khon pɔ nípi nannɪj bú pí yóo ú sīgiraará.

³Ye kha' pi yóo dé ma sūm-bima má sánibibe tákpersi wá sɔgombɔ.

⁴Hã pí khe tigipótót' wa, hã pí khe sɪrɪyókotosi wa, hã pí khe dɛɛkharasi wa, ye hã pí nuní thiya' níní khūnná wã.

⁵Duki wó du' kí pi kíyánni, pi khírú kŭŋ kha' Yékíre hã kí nípiri dówóonɔgo.

⁶Ná níne bú yêe bɛɛ pí dówóonɔgiri, u ba bu gi. Ye ná ú níní wá hūnge bú wa, dówóonɔgí pi kha'ri Yékínna hāana' wɛɪ, ú tárúrá ba bu gi ya.

⁷Kha' pi hĩti kí dukirá. Mú tí pi hāani bi, pi di, mú tí pi hāani bi, pi jɔ, dé sūmdée mákíngh-urɪ ná pi taa-u. Hã pí kí pɛŋgíngh khítákhayɪ wa.

⁸Nu wó nu í pi dóonni pí sagira bi wɛɪ, mú tí pi hāani bi, pi di.

⁹Pi páaná' bo'ri bĩ bú í nuná wɛɪ, yé sɛɛ' pi kha' Yékírí wá ɪgi tóríngh-giri-bíma.

¹⁰Ye nu wó nu í pi kaari sagira bi wɛɪ, pi yóo í khīŋŋíná yé sɛɛ' pi kha'

¹¹ĩbíra khi'ra'ma pí nukpāŋgbāŋ wá yatikorɔŋ ú máani ĩbi dɛsírá wɛɪ, ĩ sɛyɔɔ fí, pí tu kha' Yékírí wá ɪgi tóríngh-guma.

¹²Ma sɛɛ'-pima kha' khu ú Yékínna ba thu nípiri wɛɪ, í nu nípi wásira ba pí ĩ tarɪ Sódómɪ nípi wásira.

Nu wá ní' pí kaara khāa Yésúrá wɛɪ, pí míja

(Mat 11.20-24)

¹³Ye kha' ti ba pí Kóorázé nípirá. Ti ba pí Bétísáidá nípirá, pébu, tǎgumasimí í déeri pí sɔgombírá wɛɪ, ná í hūngé déerá Tíiri ná Sídóná, ná í nípi fíkím-biyaa dóɔgi ĩ yee pótósi ye hĩtaa mínígo fɛɛsi-u wa.

¹⁴Ye tírá yɛɛɪ khu ú Yékínna ba thu nípiri wɛɪ, ú khurá, pí wásira ba pí ĩ tarɪ Tíiri ná Sídó wásira.

¹⁵Ye pí Kápérnawúm nípi kem-biri má Yékínna ba kánná'-pima thu'thu'rí ná tarɪ bâa? Tūŋge, u ba sūuno'-pima thethe're.

¹⁶Ú písée sɛɛɪye nípi digbéesāa' ná kpɔɔ ná píŋɔni tẽ kha' níní ú hĩnni pí sɛɛɛɛɪ, má sɛɛɛ u hĩnni; ú kairi bi, mana u kairi. Ye níní ú kairi ma wɛɪ, ú sūnni ma wɛɪ, úra u kairi.

17 Tí kpānaa bu, nípi digbéesāa' ná kpɔɔ ná pínɔná yóo ye baa kpánnéese kha' á Tamaŋ, wórí-ĩbínni tíkín ná kpéréngbéebine me ú nísígírá.

18 Yésúrá seeriye bi kha' ma ye kemma ĩ náa ná Sutānaana yaa thu'nná ĩ ba wāa pātí yogira nígín páa tíkpo pāgu' wera.

19 Ye kha' pi ken, hā-maní-bíma wórgi háari pí kání suubi ná námbɔ, múné dé bi ya; yé ye pi hasi' Sutānāa fāngi wá bée' tē.

20 Ye hā pí kpánnéē ĩ de pātí pi wónni kpéréngbéebiri wa, dé pi kpánnéē ĩ de pātí Yékírí tĩni pí nísísiri ní thu'nná wera.

Tí Yésú kpánnéeni ĩ de ú mamannibibi wá mýɔ wera

(Mat 11.25-27; 13.16-17)

21 Ú waati kpoorá, Yékírí wá Nijé ye Yésúrá kpánníná ye kha' má Sii ma thugɔma, ú ú déeri thu'ri ná fānugi wá butáa ĩ de pātí u kóoró'ri í mýñe hūngiri hakiranípi ná wóɔtubirá ye bukaa í bikereebiri wera. Ye kha' má Sii thīnaa-u, úrá khɔɔ'ri dé si dé sí dómmíná.

22 Ye seeriye nípi kha' má Siirá hāani ma mýni wá bēe'no me. Ná ki dée má Siira múnwā, níthīngé tu Bikheeri wa, ye ná ki dée má Bikheera múnwā, níthīngé tu tē Siiri wa. Wée ú Bikhee khɔɔ'ri dé u buka' Siino, úra u buka' ú.

23 Ye fígí ĩ seeriye mamannibibi wá tónni kha' ní' pū ná múní í pi ná weri, kírí-bínni,

24 dé ma sē'-pima kha' Yékírí wá hīngíní kóngómbi ná u kóngómbé ye beema dé pi ná múní tí píra ná weri, ye pi náa ni na, ĩ nú múní tí píra nú weri, ye pi núu ni na.

Sámáari wá dóɔfíráa wá mýna

25 Yékírí wá sebitubi wá ɔɔ to yaa dé ma kí' Yésúra. Ú púɔɔ kha' Níkhāgaa, péé múné ma dé yé wónni bu thakoo mýnán gū kaa sóo weraa?

26 Yésúrá púɔɔ kha' maŋ mí Yékírí hāani Moyízirá tigi weri, pé pi kha'ru? Ye kha' mú u karanni bi, pé si sē'ru?

27 Ú seeriye kha' mu fun mún Tamaŋ Yékínni mún dóɔɔ me, ná mún dóɔmínínnɔ me, ná mún fāngine me, ná mún kákásine me, yé fun mún kāni pātí mu funni mún thī wera.

28 Yésúrá kha' sē'-uri thīnaa, ye kha' u dé múnnaa, dé ú bu thakoogo.

29 Ye ú kai yēe be thīnaa. Ú písée púgí Yésúri kha' maa má kānnaa?

30 Yésúrá kha' ɔ wáyé yaara Jerúzalém yēe yóo Jériró ĩ ná kuso súuríbo. Pí fagira ú tásiri ye khírsa ĩ thɔŋfɔɔ ye taraa ye séyɔ.

31 ĩ mákírá ná Yékírí wá thɔɔnnāa ɔ ye tari tí khīŋ kpoonne. Mún u náanu, ú kónnínó taraa ye séyɔ.

32 Ǫ Léví wáyé ba jáa-u, ú kónnínó taraa tē ye séyɔɔ.

33 Ye ɔ Sámáarí wáyêe ye yóo sirgi ĩ nanɪ fí ĩ jáa-u. Mú u jáanuu weri, ú mapínán kórɔɔ.

34 Ú sũu tó'ríyó ú ĩ tısira ú pá'ñĩnɪ divěno ĩ yee bú núumɪ ye fógge ye kheε dugɔɔ ú thĩ wá tákánámíná ĩ yóo ú khırsagi'duko ĩ keroo.

35 Kí dugé yékíré, ú khorı khu bíno taası wá tigi'i ĩ hãa dutárıɪ ye seeriɔɔ kha' u kí keɲ ma ú, ná tigi'ira ba kpıɪ, ú nannıɲ bú yóɔ, má písémpánná má písígôo í.

36 Mú Yésú seereeri sóo, ú púgı Yékírı wá sebtuuɪ kha' nípe písãa'ná, ũnne u kennı ú dée wái ú súurıbi khıɪ'ɪ weri, ú kãnnaa?

37 Wáırá kha' wée ú mapınannı ú bu wera. Yésúrá seeriɔɔ kha' úra yóo ná kí dé mú.

Mártı ná Mاریámu wá mına

38 Mú Yésú ná ú thooribira ye khũnná yêe yóo weri, pí ná nanı yó nıɲa. Ǫ harêe ye bú, ú pi ye yı' Mártı, ú kórı Yésúri khırsa.

39 Mártıra yema ɔ khĩnuɔ ú pi yı' Mاریámu. Ú ná hĩtaa Yésú wá the'rá yêe núunó' ú seerera.

40 Ye Mártı úra yema déegéeso kpíp. Ú ba seeriye Yésúri kha' á Tamaɲ, pátı má khĩnu séeri má kporı sũmisıne ye ba hĩtaa ú the'rá weri, tı degee-u waa? Ye kha' u seeriɔɔ ú tǣfı ma.

41 Yésúrá seeriɔɔ kha' Mártı, u keɲ wãa, ú dóse kpũu-úrma mí kóngóɲɔ, ye u tuu íte tí u dé túwã.

42 Ye hakıra ná mú tíkpôo bú tí kpĩnnı; tíra Mاریámu khonni; ye níthĩnıgé wónnı hínnɔ tí ya.

Lúki 11

Yésú buka'-uɪ pátı pi nıɲ Yékírı yóo wera

(Mat 6.9-13; 7.7-11)

1 Ǫ khu Yésúu ye nıɲ Yékírı tó kharɔ. Mú u sóori weri, ú mamannıbii wá ɔo seeriɔɔ kha' á Tamaɲ, u mamaɲ ĩbírı Yékıɲ nıɲɪ pátı Já Batısi mamannı ú wábirı wera.

2 Yésúrá seeriye bı kha' ná pi kha' pi nıɲ Yékírı, pi kha' Siye, u yee pí kpónnıgôo. U yee ú ıgırá baɲ.

3 U kí hã ĩbírı ĩbi dinúɲıne khu wó khiya.

4 U sée ĩbi mípııńı hã ĩbírı í dé ípe bı yárgıɲ ĩbírı bu weri, múnnáa ĩbíra sée pí wáyıɪ yêe hã bı í. Ye hã ú yee ĩbé dóonɲ mú tı ba yee ĩbé dé mípııni wã.

⁵Yésúrá sɛɛɾɿyɛ bi tɛ̃ kha' ná dé-gi má pí ɔ́o nínêɛno, ú yóo ú thǎná pókhǎki dé u ná jínɔɔ kha' má nínêɛ, u fũ má bu phǎani sísǎa',

⁶dé má nínêɛ ɔ́o yaari sirgi ĩ baa má thǎná ye ma múnɛ yêɛ hǎa-u wǎ.

⁷Ye ná ú hĩtaa ní dukirá ye sɛɛɾɿɔɔ kha' hǎ ú sǎsǎa ma wǎ, dé má ná má bibi hũŋ-ĩbínɩma ye pákíyá, má wónnǐ yǎa hǎa-u phǎanɩsɩɛ ja,

⁸ma sɛɛ'-pɩma kha' háari ná u yaa ĩ dɛɛ nínêɛsírǎ wa, u ba dɛɛ tí u sǎsǎa-u wɛɾɩ, yé yǎa hǎa-u tí u kpǔu wɛra.

⁹Ye ma sɛɛ'-pɩma tɛ̃ kha' pi jínj Yékírí múnɩ dé u ba hǎ bi tí, pi wéegéɛ dé pi ba ja; pi khi'ra' tutũnnɩ dé Yékíre ba págú ɾɩ.

¹⁰Pébu, níní wó níní ũu jínj Yékírí múnɩ, u ba hǎa-u-tíma; ũu wéɛ múnɩ, u ba ja ɾɩ; ũu khi'ra' tutũnnɩ, Yékíre ba págú ɾɩ.

¹¹Ũnnɩ khǔo bú pí sɔgɔmbírǎ, ú biyé jínɔɔ buroo, ú hǎa-u suwaa?

¹²Werésɩ, ú jínɔɔ sũmphĩnnɩ, ú hǎa-u námaa?

¹³Ná pí ní' pũbɛ tu hǎ pí bibi mí kirɩ, dé á Sii ũu ní thu'nnǎ wɛɾɩ, úra mu ba sũnnǐ kha' tɛ̃ɛ, ní' pũ jínɔɔ ú Niino wɛɾɩ, ú ba hǎ-bi-úma wǎa?

Tí nípi kha'ɾɩ Yésú wǎ fǎŋgi ku'-kirma kpérɛŋgbéebi wǎ níkhǎgaa thǎ wɛɾɩ, sí mǐna

(Mat 12.22-30; Már 3.22-27)

¹⁴Ŭ khu Yésúrá jaá ɔ kpérɛŋgbéetǎríya. Kpérɛŋgbée máa-uyaama ú núgɩɾɩ, u yé wónnǐ sɛɛɾɛɛ ya. Yésúrǎa ye nínj ú kpérɛŋgbéera. Mú kpérɛŋgbée ku'ri ye sée númáanǎani wɛɾɩ, ú wóɔɔ yêɛ sɛɛɾɛɛ tɛ̃, sí dɛɛ maagi ní' pũ ye fĩ wɛra.

¹⁵Ye pǔɔra ye kũmma kha' kpérɛŋgbéebi wǎ níkhǎgaa ú pi yí' Béelzébúl wɛɾɩ, ú bárkǎrá u nínj kpérɛŋgbéebira.

¹⁶Mú pǔɔra ye bɛɛ tɛ̃ dé pi mágɔɔ ĩ kɛŋ wɛɾɩ, pí kha' u dé tó tǎgumasimíní ĩbɛ tu ná ú wórgɩ ku'-kirma Yékírí thǎ.

¹⁷Ye mú Yésú tuura pí dóɔkákásɩɾɩ wɛɾɩ, ú sɛɛɾɿyɛ bi kha' ithasirgi wó ithasirgi wǎ ní' pí yaari kǎmbɔ wɛɾɩ, kí sirgɩra ba keuma. Múnnǎa sirɛ, kórgi wó kórgi wǎ ní' pí yaari kǎmbɔ wɛɾɩ, kí kórgira ba wǎma.

¹⁸Ná Sutǎna yaa ú thĩná, múnɩ ú ɩgɩra ba dé ná ki kaa wǎa? Pébu, kha'-pɩɾɩ kha' Béelzébúl wǎ bárkǎrá ma nínj kpérɛŋgbéebira.

¹⁹Ye ná Béelzébúl wǎ fǎŋgi wǎ bárkǎrá mana nínj kpérɛŋgbéebiri, ye maa wǎ bárkǎ bu pí nípɩra nínj bu? Ye tírá yɛɛɾɩ pí thĩ wǎ nípi wásírǎa ba bukǎ' kha' pi sɛɛɾɿyɛ thĩnaa wǎ.

²⁰Ye ná Yékírí wǎ bárkǎrá ma nínj kpérɛŋgbéebiri, má Yékírí wǎ ɩgi naŋ-gɩɾɩ-bɩma sówo.

²¹Ná kho huwa ú khotáɛ yêɛ tɛɛ ú duki, múnɛ wónnǐ dé ú múnɩni wǎ.

22 Ye ná ɔ kho huwa bú ɪ taraa-u, ɪ baa ba wórɔɔ-u, u fagu'ma ú khotá sí u ye khāa weri, yé khe ú múní kpíkiree.

23 Níní ũu mǐ yêe má kpānaa bu wa, má kai-uri-mama; ye tárí ũu mǐ yêe tǎfín má pínǵín na, u tugumma.

Pātí kpéréngbêe ku' níní bu yé písí fí'rí ban ú bu weri, sí mǐna

(Mat 22.43-45)

24 Ná kpéréngbêe kuso níní bu ye séyɔɔ, u yóo ná kí mimma gbiring bu kí bæe hĩtan̄khara. Ná u buu ri ya, ú kha' ma ba fí'rí písí má kha tí ma ye wera.

25 Ná u fígí baa ba náa tárí ú u wáará weri, ná u kheebire du' kí khotí'ri ye hafiya kɪraa weri,

26 u to fí'rí písima ɪ ná khe ú kām̄bi má'níɔ pí p̄l̄ni ɪ taraa-u weri, ɪ kpé' pi ú wiso pí ba hĩti tárírá. Tí pǎnná ú tárí wásira ba hafí p̄l̄ma ɪ tari khūna.

27 Mú Yésú kōnni mú weri, ɔ haré súrɪyá nípírá ɪ seerɪyɔɔ kha' harí ú hūnnuu ɪ tūunɪyɔɔ weri, kɪri-uri dé!

28 Yésúrá seerɪye kha' pí yeerɪ yêe nú Yékírí wá seere yêe déyoo ú dómmíná weri, pírá kɪnni.

Tí nípíra ye bæe dé Yésúra dé sūmdéen̄ tū buka' Yékírí wá wórgi weri, sí mǐna

(Mat 12.38-42)

29 Mú nípíra ye kón̄ yêe ban, ú seerɪye bi kha' weri wá nípi p̄l̄-birma ye pi bæema dé pi ná tó tǎgɪmasimíní tū buka' Yékírí wá wórgo. Ye Yékírí ba ye pi ná tóo ɪ kpé' pú wa ná kɪ dée má Jónási wá tí tanna weri wa.

30 Pātí Jónási wási déerá Nínívi nípírá tuu dé Yékírêe déegée weri, múnnáa Níth̄na'bii wásira ba dé tē, nípírá tu dé Yékírêe déegée.

31 Khu ú Yékínna ba thu nípiri weri, harí ũu ye ugírá Sébára weri, u ba yama weri wá nípírá, ɪ yárgín bi, pébu, ya-ɔyaama háari sɪri déeyén̄ déeyén̄go ɪ ba núu ithakho Sálómó wá wóɔtɔseere; ye ɔɔ fí kháterá ú tanni Sálómóna.

32 Khu ú Yékínna ba thu nípiri weri, Nínívi nípíra ba yama weri wá nípírá, ɪ yárgín bi, pébu, nú-bíyaa seere ú Jónási se'e'ra weri, ye fíkírá dóɔgo; ye ɔɔ fí kháterá ú tanni Jónásira.

Wísi wá táyésígi wá mǐna

(Mat 5.15; 6.22-23)

33 Ye písée khabí tē kha' níné d̄eere' fĩt̄nakhe'ri yé kóoró' ri werési ɪ khe táagí si' ri ya, dé u du'-rɪma kɔkɔtegeɛ bu, sí dé sǎngi nípírá bu kí ná táyésígira.

34 Pātí fĩt̄nakhe'nna yé're' kén̄gi pí ná weri, múnnáa mú yíbíira yé're' mú wísira. Ná mú yíbíira kɪraa, mú wísi wá b̄e' ba hĩt̄ma táyésígo, ye ná ɪ kɪraa wa, mú wísira ba hĩt̄ma tápírgo.

35 Ye tírá yeeɾi, kɔrsɪɔ, dé mu wónní keɲ má mu ma táyésígo ye hakíra ná mu ma tápírgo.

36 Ná mú wísi wá bɛɛ' táyésígo, khaare kúní wā, sí bɛɛ' ba hītma táyésígo, pātí fītīnakhe'nna so í yé'ré' mu kénɡine wera.

Júdebi wá níkhāgibi wásira ba pí

(Mat 23.1-36; Már 12.38-40)

37 Mú Yésú seereeri sóo, ɔ Fáarísi wáyé yísɔɔ dé u thee má thǎ ná di. Ú yóo ná hītāa yêe di.

38 Mú Fáarísi wáɪ náani ná Yésúra tísira í mákírǎ dónɡ mí pí mammine weri wa, sí dée ú bu maaga.

39 Ye Yésúrá seeriyɔɔ kha' pí Fáarísibi, pi tíst'ma tádeegíyénsi wá kpānaa sí yé', yé sée dáambira; múnnáa pre, pí dósɪ pí-sirma kónɡ ye pi khɔɔ' wáma tē níɔ. Sírǎ híini pí dósira.

40 Phũunibe, pi tuu dé tárí ú khonni kpaagiri weri, úrá khonni dáambiri waa?

41 Mú íl pí khe't ná pí ombiirǎ weri, íra pi yeera mákírǎ ná pi hǎ pɔɔrɪbi ye pí míni wá bɛɛ' ba yé' yé nuu Yékínno.

42 Pí Fáarísibi wási pí-sirma, pébu, pi kpikumma nanwǎ' thīni thīni ná nánɡónansi wá bɛɛ' khaayi kpɔɔ kpɔɔɡi í hǎ khaa tíkpo tíkpono Yékírí ye sée mí termenpi ná Yékírí wá khɔɔ'mína. Ye íra pi mákínni ná pi khe kheemo kaa sée yóori tē.

43 Pí Fáarísibi wási pí-sirma pébu, pi khɔɔ'ma níkpórí hītankhayi pí píngínkhayirǎ yêe bee dé nípe kí thiya' íbíri kpónnóke tē nípirǎ.

44 Pí wási pí-sirma, pébu, kheebum-birma dúutǎnɡ jí nípe kǎnní núnée tarɪ ye pí tu dé dúutǎnɡne ja wera.

45 Yékírí wá sebitubi wá ɔ seeriyɔɔ kha' Níkhāgaa, ná u seeriyé múnnáa, u dóomma íbíri tē.

46 Yésúrá kha' pí Yékírí wá sebitubi, pí wási pí-sirma, pébu, pí mamamina ma má kpónɡée nu'nuse, sí pi fɔ'ri í kpórí nípiri, ye pí thǐ wá yatírǎ pha' pú háari má déke í tǐfín bi ya.

47 Pí wási pí-sirma pébu, pí khāgubirǎ khuwa'ra Yékírí wá híngíníbiri ye pírá bāa má' pí dúutǎnɡina.

48 Pí dédómónāa bukǎ' kha' tu-biri pí khāgibi wá sūmdéennini ye píyee, pébu, pí khāgubirǎ khuwa'ra Yékírí wá híngíníbiri ye pírá bāa má' pí dúutǎnɡina.

49 Tírá yeeɾi, Yékírí ú déeri wóomɪ wá tárí weri, ú khuriya seeriyé kha' ma ba sūnní hǎ-bima má híngíníbiri ná má sūnginnibi, ye pi ba khuma pɔɔri yé fúusínɡ pɔɔra.

50-51 Ye ma ba yeema pí hakerá kó' weri wá nípira. Ye kha' ma see'-puma kha' Yékírí wá híngínníbi wá bée' pí pi khuwa'ra ĩ kórí gi dunija wá sīnnimpánná, ná Ábél wá khumíná ĩ ná taraa naní Zákarí ú pi khuri thogikhonkharí ná Yékínthiya'duki wá thĩ wá sogombirá weri, tírāa ba yeé pí hakerá kó' pi mǐjánǎ.

52 Yékírí wá sebitubi, pí wási pǐ-sirma, pébu, khĩj tí nípe khe yé wónnǐ tu Yékírí weri, fĩ-pinnuma pǎtí níne baranj duki yé khonj konegibinni wera. Pí thĩna sǔnǐ kheé ri ya, ye ípe bũ khoró' khe ri weri, pi hāaniga khĩnni pí buu kheé ri ya.

53 Mú Yésú ku'ri tí khanná, Yékírí wá sebitubi ná Fáarísibi wá jámísé yaa ú bu tákirsa, pũ beyoo tí fǎngurá yēe púgírōo mí kónghónjǐ dé u seereé.

54 Pi ye kígooma sí dé sǎngi pí bu ú kókhara.

Lúki 12

Hǎ pí thoosij Fáarísibiri wa

(Mat 10.26-27)

1 Ú waatirá, nípira ye wóore ya, ĩ taraa yēe wǐjá' kǎmbi deese. Yésúrá kókiró yēe seereé ú mamannibibine kha' pi korsij pí wási Fáarísibi wá mamarj mũ má thǎhribiyó weri, dé pi déma damaaramíja.

2 Níné wónnǐ sike' múnǐ ná ti ba kaa ku' wa, ye múné wónnǐ kóo ná ti ba kaa tu wa.

3 Ye tírá yeeri múnǐ wó mú tí pi ba sú see' isenji weri, tí bēe' ba ku'ma khĩbeegi pí nú ni, ye mú tí pi ba wénnee du'dógo, pi ba wanjoora-rima sǎnduthu'ro.

Táru ú pi mákínni ná pi phǎni wera

(Mat 10.28-31)

4 Ye kha' má nínébe, ma see'-puma kha' hǎ pí phǎni ípe bũ wónnǐ khu níni ye pí wónnǐ dé tó míní tǔwǎ.

5 Ma ba buka' pi táru ú pi mákínni ná pi phǎna: pi kí phǎni Yékírí dé úrāa wónnǐ khu níni yé písí hĩnoo fǔusínnago. Ma see'-puma kha' úra pi mákínni ná pi kí phǎna.

6 Í kenj má tu-biri dé wúrí'dóo' ímúwǎa' dorgirá nanj múnǐ wǎ wǎa? Ye sí bée'rá, Yékíre wēe pha tí tóo wa.

7 Ye píri, Yékínna tuma pí thajínsi wá yatǐ wá núga. Ye tírá yeeri hǎ pí phǎni wǎ, dé pi pǎa wúrí'dóo' kónghónjǐ.

Í kai Yésú nípi wá wóonná

(Mat 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 Ma see'-puma kha' níni wó níni ũu ba see' nípi wá wóoro kha' ma thoo-mama weri, Níthĩna'biira ba see'ma Yékírí wá minigibi kha' má wǎa-u;

⁹ye níní wó níní òu ba kai kha' ú thoo ma wã nípi wá wóonná weri, múnnáa Níthĩna'biira ba kayoo tẽ Yékírí wá minigibi wá wóonná.

¹⁰Ye níní wó níní òu ba sɛɛ' Níthĩna'biiri sɛɛɛ píhãa weri, Yékíre ba sɛɛ hãa-u tí, ye níní wó níní òu ba kusa' Yékírí wá Nii weri, Yékíre ba sɛɛ hãa-u tí ya.

¹¹Ná pi yísi yóo bí Júdebi wá píngínkharo weresi níkhãgibi thã weresi fãgumambi thã dé pi ná thu bi, hã pí túnné kha' múnni pi ba sɛɛɛ yóo weresi múnni pi ba dé yé ko wa,

¹²dé Yékírí wá Niina ba buka' pi khaanná fí mú tí pi mákínni ná pi sɛɛ' wera.

Henkhophũnãa mĩna

¹³Ɔo sɛɛɛye Yésúri nípirá kha' Níkhãgaa, u sɛɛ' má máníkhoori kha' u yee ãbé kpikɛh ɩbi sii wá uɣuri kpoogo.

¹⁴Yésúrá sɛɛɛyoo kha' wáya, máa saari ma pí mĩnaanabogi weresi pí uɣkpikɛyoo?

¹⁵Ye písée kha' pi kɔrsɛh tigikhoro' pũguri, dé háari ná níní wá hense kóróo mú, kí dée má sírãa ba yee ú bu thakoogi wa.

¹⁶Ye písée sogi bi sokɩ kha' ɔo ye ú khãmarge kí kɩraa tákɩrsa.

¹⁷U ye kãká' ú dógírã kha' pé ma ba dé werá fãa? Pébu, ma khaare yêe ba yee má khãmardimini túwã.

¹⁸Ye sɛɛɛye kha' tu-manɩ mú tí ma ba dé wera. Ma ba keuma má kpórsi yé hafu má' kpakpasi ɩ yee bú má suuyi ná má tási,

¹⁹yé sɛɛ' má thĩ kha' ma ma múɛ kón ɩ nan só du kónɣónso; ma hĩtuma kí kpáarée yé kí di yé kí jó ɩ kí kpánnée.

²⁰Ye Yékíre sɛɛɛyoo kha' phũnãa weri, ma ba kheyooma fɛɛ isengira. Ye tí pãnná, múɛɛ bée' í u buuri mé'ni weri, maa wáye ɩ ba dɛɛ?

²¹Yésúrá kha' múnnáa sɩɛ, níní òu bɛɛɛɛ yêe kɩ' ú pãanno, Yékírí thãná u dée henkhoo wa.

Dunɩnamí wá dóokpóusa

(Mat 6.25-34)

²²Tí kpãnaa bu, Yésúrá sɛɛɛye ú mamannibibiri kha' tírá yɛɛɩ ma sɛɛ'-pima kha' hã pí yee dóosé kpóo bi ɩ dɛɛ ɩte tí pi ba di yé ko ná ɩte tí pi ba yee ya,

²³dé, thakoogira kpĩnáa ɩ taraa dinúguri ye wísírã kpĩnáa ɩ taraa táyeensiri waa?

²⁴Ye kha' pi ken wúrípíra, pí tɔogɛ ya, pí sīgi' ya, pi kpórgɛ ya, pi gbatanó wã, ye Yékíre be'-pima. Ye píra nu' wúrípírã tákɩrsa.

25Kha' pí sɔgɔmbɪrá, m̩a bú ú dɔɔkpɔ́ɔsɛ̃ wónnɪ yɛ ú sũnna' ú thakoogi kíriɔ?

26Yɛ mú pí wónnɪ dé háari má mí títáa' tɪkpoo-u wa, péɛ déeri pũ tũnnɛ yó m̩n̩a?

27Pɪ kenj táfũmɪnɪ wũugírá: pí déegée ya, pí f̩a pũngi wa, yɛ ma sɛɛ'-pɪma kha' sí bée'rá ɪthakho Sálómó ná ú sáɔɔ mɛ, ɔ yɛ yee táagi kí kiraa nanɪ táfũmɛ pɔɔ wa.

28Wũu gí a j̩á fɛɛɪ mé'ni, kí pɪ ba tho' naan wɛɪ, ná Yékíɛ kpékíɛ gírí, dé píra mu ba sũnnɪ kha' tɛɛ? Yɛ kha' phá! Pɪ w̩ɛ kh̩a Yékínná kónj na dé!

29Yɛ kha' h̩a pí yɛ dɔɔsé kpɔ́ɔ bɪ kónj ná tarɪ ɪ̃ dɛɛ mú tí pɪ ba di ná mú tí pɪ ba j̩ú w̩a.

30Pébu, dunijaníp̩ɛ bɛɛ í m̩ɪɪ wá hũngira; yɛ pí Sii tu-ɔɪ dé pɪ kpɔ́ɔma í m̩ɪɪɛ bée'rá.

31Píra kp̩a' wóɔɪ Yékírí wá ɪgi wá m̩n̩a, dé ɔ ba h̩a bɪ í m̩ɪɪɛɛ ɪ̃ kpé' pú.

Hensi Yékírí th̩a

(Mat 6.19-21)

32Kha' má s̩áníkɔ́gó'ro, h̩a pí yɛ ph̩anɪgé kó' pɪ ya, dé pí Siirá píri dé ɔ h̩a bɪ ú sɪɪɛɛ.

33Kha' pɪ donɪɪj mú ɪ̃ bí wɛɪ, ɪ̃ h̩a í tigi'ine pɔɔríɔ. Yé kí hukɛɛ kí bɛɛ tigipótó' kɪɪ ná henj s̩ii Yékírí th̩a s̩u mú déɛ mí sówónni w̩a wɛra. Yɛ khaa tí sɪɛ wɛɪ, súur̩a wónnɪ nanj f̩i ya, múmbé wónnɪ khɔɔ sɪ t̩ɛ ja.

34Pébu, khaa tí níth̩ɪɪgi wá hense, f̩ín̩a ú dógɪɛ.

Sɔɔbé sũmdébii wá m̩ɪa

35Kha' pɪ sɔɔbínj ɪ̃ h̩ɪɪ sũmdéh̩ɪtansɪ yé dɛɛɛ' pí f̩ɪɪnakhe'ɪra.

36Pɪ khesɛɪj ní' pí h̩ɪtannɪ y̩ɛ tɛɛ pí tamanj ú yóori ha'yeekeɔ y̩ɛ ba banj wɛra. Ná ɔ baa ba khɪ'riga tutũnnɪ, pí págú ɪ̃ kɔɔkɔɔ ú dóɔj.

37Sũmdébibi wá tamanj ɔɔ ba j̩á bɪ tɛɛgeɛɔ wɛɪ, kɪɪ-bínɪ. Ma sɛɛ'-pɪma kha' ɔ ba sɔɔbím̩ma yé y̩'rí tii pí di.

38Háari ú baa pók̩h̩aɛ ba', sũɪkho fɪɔp̩ɔɪɛ ba', ɪ̃ ba kórí bɪ tɛɛgeɛsɪrá, kɪɪ-bínɪ.

39Pɪ tu kha' ná nutárkhoo tuu waatɪ ú súur̩a ba dóɔj ú kórgo, ɔ h̩ɪtma kí tɛɛgeɛ, ú bú kp̩aɪ dukiri ɪ̃ dóɔj na.

40Kha' píri t̩ɛ, pɪ sɔɔbínj waatɪ wó waatɪ dé waatɪ ú pɪ mú wógíró wa wɛɪ, ú waatrá Níth̩ɪna'biira banj.

Sũmdébi p̩ín̩a wá m̩ɪa

(Mat 24.45-51)

41Pêenná púgɔɔ kha' á Taman, ãbi tónna u so'ri sokenne bâa bá nípi wá bée'ruu?

42Ye Yésúrá sɛɛɾye kha' máa déeri soɔbé sũmdébii yêe hakɪraano? Soɔbé sũmdébiirá déeri wée ú ú tamanna sa dé u kí ken ma kórgi yé kí hã má sũmdébibirá kí di waati ú mákínni wɛɾi, ye ú dé si.

43Ye kha' ná sũmdébii wée hũngi wá tamanna baa ba jáa ná u déegée pí dómmíná, kɪɾi-únni.

44Ma sɛɛ'-pɪma kha' u ba saa-uma ú kí ken ú hensi wá bêe'.

45Ye ná ú sũmdébiira sɛɛ' ú thĩ kha' má tamanná ba ban khũt wã, ye kókíró yêe khãt sũmdébikhobi ná sũmdébiharɪpɪɾi yêe di yêe nú yêe thi',

46ú sũmdébii wá hũngi wá tamanna ba báɔɔma khu ú u mú wógíró wa, ná waati ú u mú wógíró wa. Tí khanná, ú tamanna ba fúusírɔɔma tákɪɾi yé yeyoo ní' pí kaari khãa Yékínná wɛɾi, pí kharɔ.

47Kha' sũmdébii ú tuuri mú tí ú tamanna khɔɔ' ye u sóɔbíró wa, ye u dée tí mínni wã, pi ba khɪɔɔma kónɔ.

48Ye wée òu mú tuu téɛ tɪ nuu ú tamanno wã, háari ú dée mú tí nanni khɪran, ná pí khɪɔɔ kónɔ na. Níní ú Yékírí hãani kónɔ, múnnáa u ba púgɔɔ kónɔ, ye níní ú Yékírí karfanni míni kónɔ, u ba púgɔɔma í tarɪ mú.

Yésú wá mamammɪ bam-burma kpɪkɪraano

(Mat 10.34-36)

49Ye kha' bam-manɪma ba yee naagi dunɪjaná; ná dɛɛ-gɪyaa sóo, tíɾaa ye nuu manno!

50Bátízé mí ma ba bátízé wɛɾi, dé-siri-má-buma dóɔkpóɔsi í ná nan ú thoɔɾaa sóomo.

51Kha' kem-biri má bɛmmɛ ma banni ba yee dunɪjanâa? Tũngɛ, kpɪkɪra ma banni.

52Pébu, í kórí gi wɛɾá, ná ní' pí múwãa' kórgo, pi ba kpɪkɪmma khaa íɔɔ; póɔ písãa' fa, póɔ píɔɔ fa, í kai kãmba;

53siye ba kai ú bikhee, bikhêe kai ú siye, níjâa ba kai ú bihariya, bihariyé kai ú níjâa, daafɪnhare ba kai ú daafɪmbiye, daafɪmbiyé kai ú daafɪnhara.

Í tu wɛɾi wá mú wá títãnga

(Mat 16.2-3)

54Ye písée sɛɛɾye nípi wá bée' tẽ kha' waati ú pi jáani ná yɔɔɛ ní' khudóonɔgi, pi kha'ma khaanná fí kha' u ba bamma, ye ú ban míjánh.

55Ye waati ú pi jáani ná sarge yaa gbennigekéngi yêe fú' wɛɾi, pi kha'ma tákpóɔɔɛ ba khu, ye kí khu míjánh.

⁵⁶Ye kha' damaaranípe, mú pi déeri yêe tu mú ù fãnyigi ná thu'nná weri, ye pí wónnì tu weri wá mú wá títǎngírí waa?

Ná mu yárgíyá níní bu mú jínɔɔ

(Mat 5.25-26)

⁵⁷Ye péee déeri sǎngi pí thǐná wónnì tu mú tí terenni ò mǎkírǎ déeme jaa?

⁵⁸Ye kha' ná ɔɔ yísi mu thuthu thǎ, waati ú òne yóomíná weri, mú pǎnáa hafu si sí sóo, tǔmá ú tárúra ba ná hǎ-múma thuthuri, úrá hǎ mú náǝrkpǐnǐbé pǎ' mu.

⁵⁹Ma sɛɛ'-muma kha' fǒ' mú taa mígi wá bɛɛ', wa'ríkpóo yee ya, ye pí tǔmá pi sɛɛ mu.

Lúki 13

Í fíkírǎ dǔɔgi wɛrésɪ í hu

¹Ú waatírǎ, pǒ nǐpé baa ba sɛɛrye Yésúri pǎtí fǎgɪman Pílǎtɪ yɛɛɪ Galíle nǐpi thɔgɪkhanná ye yee nǐpé khuu bi wera.

²Yésúrá sɛɛrye bi kha' kem-biri má Galíle nǐpɛɛ mǐpǐnǐná nu'ni taraa Galíle nǐpi wá tɔɔɪ, tǐrá yɛɛɪ ísɛrá nanɪ bi bǎa?

³Kúuɪ na. Ye ma sɛɛ'-pɪma kha' ná pi fíkírǎ dǔɔgi wa, pí bɛɛ' ba huma tɛ.

⁴Bá kem-biri má nǐpi kpɔɔ ná mǎ'nísǎa' pí Sílówé sǎngámboŋ wáari khuu weri, pí mǐpǐnǐná nu'ni taraa Jerúzalém nǐpi wá tɔɔɪ bǎa?

⁵Kúuɪ na. Ye ma sɛɛ'-pɪma kha' ná pi fíkírǎ dǔɔgi wa, múnnǎa pí bɛɛ' ba hu tɛ.

Táhu kaaserengi wá mǐna

⁶Tí kpǎnaa bu, Yésúrá sɔgi sɔki kha' ɔ wáyé kǎ'na kó táhugi ú khǎmargo. ɔ khu ú yóo dé ma ná bɛɛ kí bisí di, ye ɔ buu bú mǐni wǎ.

⁷Ú sɛɛrye sǔmdébiiri kha' du sísǎa'nòu mé'ni, ma bamma ye ma wêe bu bú mǐni wǎ; ɔ si' ki dé hǐŋ-gɪrma khaanni phǎŋa.

⁸Sǔmdébiirǎ kha' á Tamaɪ, ɔ yee má phen pǒ'ri kí títǎngírǎ í yee bú fūugi kí sǐŋ du gíkpo

⁹dé ki ba sen pǎane. Ye ná ki ba seri wa, tí pǎnná ú si' ki.

Hakǔnná wá pǎaɲámmɪ Júdebi wá kpáarɛɛkhu bu

¹⁰ɔ khu Yésúra ye mamamma nǐpi pí pǐŋgínkharɪ wá tɔɔ bu. Ú khu dé-uyaama Júdebi wá kpáarɛɛkhiya.

¹¹Í mǎkírǎ ná ɔ harêe ye fí, ú kǔnni kpɔɔra. Kpérɛngbée tǐŋgɛráa-ɔ mé'ni dɪsi kpɔɔ ná mǎ'nísǎa', ɔ yé wónnì yáa tereɪ na.

12Mú Yésú náani hannu weri, ú yísɔɔ ú baa. Ú kha', bu-uri ú págíra;

13ye dugɔɔ dési, ú pǎanǎa khaanná fí yêe fuu Yékírí wá nísí nuuga.

14Námísé yaa Júdebi wá pínghínkharí wá níkhāgaano ĩ dɛɛ pǎtí Yésú pǎaná'ná hannu pí kpáaréekhura wera. Ú sɛɛrye nípiri kha' déegékhíbura ma má'níkpo, pí ban pí khíbura pí pǎaná' pí, tǔmá hǎ pí kí ban kpáaréekhíbura wa. Yésúra sɛɛryɔɔ kha'

15damaaraníperi, ken má ná kpáaréekhiye nanu pí bɛɛ' fǎrí'ma pí nábi werési pí kǎngogibi ĩ ná núná' pí yaa?

16Ye harí we ú déeri Ábráhám wá kói wá ɔɔ ú Sutǎna yeera ú déko dɔsi kpɔɔ ná má'nísǎa' wá thago weri, dé úra ye mákírǎ ná u pǎani kpáaréekhura waa?

17Mú Yésú yí'ri íseri weri, nusé kórí ú púníbi wá bɛɛ' tákirsa, ye nípi wá bɛɛ' ye kpánnéema ĩ dɛɛ tǎgumasimí wá bɛɛ' í u ye dé wera.

Sɔ' kú sɛɛ' mútárdi wá mǐ wera

(Mat 13.31-32; Már 4.30-32)

18Yésúra sɛɛrye tɛ kha' pée mínɛ Yékírí wá ɣi khexbinni, ye pée mínɛ ma wónnǐ khé mákín ɣú?

19Khexbiŋ-gurma pǎtí nínɛ khe nan ɣí pí yí' mútárdi weri, tí biri ĩ tɔɔ ri nángɔɔ bu, tí fí khǎ' ĩ dé thuki wúrípé sa bú pí sesi wera.

Sɔ' kú sɛɛ' thǎhɪrbu wá mǐ wera

(Mat 13.33)

20Ye písée khabí tɛ kha' pée mínɛ ma wónnǐ khé mákín Yékírí wá ɣunɛɛ?

21Khexbiŋ-gurma pǎtí hare khe thǎhɪrbu ĩ yee fáaníbɔ ɣú hǐi onghmán sísǎa' weri, kí bɛɛ' yáa dɔɔ wera.

Tutɔŋ títáa'ri wá mǐna

(Mat 7.13-14, 21-23)

22Yésúra ye tɔmma nu khǎgu ná nu títáa'yi yêe maman nípi yêe yoo Jerúzalém kénge.

23Ɔɔ púɔɔ kha' Níkhāgaa, dé ní' pí Yékínna ba hǐŋ weri, dé pí ba kɔɔŋ? Ú sɛɛrye bi kha'

24pí hukée dɔɔŋ tutɔŋ títáa'nná dé ma sɛɛ'-pɪma kha' ní' kómbe ba khorɔ' dé pí thoo bú ĩ dɔɔŋ ye pí ba wórí wa.

25Ná dutáíura ba yaa barma tutɔnni ye sée bi kpaagírǎ, pí ba hǐtuma kí khi'ra' tutɔnni yé kí kŋŋ kha' Níkhāgaa, u págú tutɔnni ĩbɛ dɔɔŋ. U ba sɛɛ'-pɪma kha' má tu pí kukéŋgi wa.

26Tí pǎnná pí ba sɛɛryɔɔ kha' ĩbi ná úrá diiri ye nɔɔ kpoogi, ye ú maaaa ĩbírí ĩbi khǐŋ kpakpa'irá.

27U ba písí sɛɛ' pɪ tɛ̃ kha' ma tuu pí kukéŋgi wa, yé kha' pí mípúǵdéberɪ, pɪ tanní sũu má the'.

28Tí pǎnná, pɪ ba ná Ábráhám ná Ízáki ná Jakópi ná Yékírí wá hǵgínníbi wá béɛ' Yékírí wá sirgírá, ye pí níní sée bírí kpaago. Tíra pɪ ba kókín kí fuu yé kí wú' mántuuri.

29Nípe ba ku'ma khukuki ná khudóongi ná terébanabíré he' ípɔɔ béɛ'rá í di kpoogi Yékírí wá sirgírá.

30Kha' pɪ nú nan. Pɔɔ bú í dée phirgan nípi yêe ba dé wóori nípa. Ye pórâa bú í dée wóori nípi yêe ba dé phirgan nípa.

Tí Yésúra ye yóo Jerúzalém wera

(Mat 23.37-39)

31Ú waatírá pó Fáarísibé ba sɛɛɪye Yésúri kha', u ku' fí tí khanná í tarɪ dé ɪthakho Éródíra beɛma ú khuma.

32Ú sɛɛɪye bi kha' pɪ ná sɛɛ' bori we kha' ma nímma nípi kpéréŋgbéebi yêe pǎaná' nípi fɛɛ ná naan, yé kónaan má phira' má sũmɪna.

33Ye mákín-turi ná ma yóo má khĩnne fɛɛ ná naan ná kónaan pébu, Yékírí wá hǵgínnáa wónní hu tó kharɔ ná Jerúzalémɪna múwã.

34Ye kha' ôu! Pírí Jerúzalém nípa, pí bũ khuwa' Yékírí wá hǵgínníbi yêe hǵgin yêe khuwa' ní' pí Yékírí sũnni hãa bi wɛɪ, pǎa ímúŋ ma ye beɛ dé ma sike' pí bu pǎtí sũmína sike' ú bibirá wɛɪ, ye pɪ pí yaa?

35Kha' pɪ ken, Yékíre ba duguma déki pí nuná. Ye ma sɛɛ'-pɪma kha' pí ba ná ma tówã, í ná nan waati ú pɪ ba kí kũŋ kha' *a fuu wée ûu ban Tamãan jísígírá wɛɪ, ú jísí nuuga.*

Lúki 14

Tí Yésú pǎaná'ni bo'roo Júdebi wá kpáaréekhɪ wá ɔɔ bu tɛ̃ wɛɪ, sí mípa

1Júdebi wá kpáaréekhɪ wá ɔɔ bu, Yésú yóorá Fáarísibi wá níkhāgɪbi wá ɔɔ thã, dikhara. Fáarísibi ná Yékírí wá sebitubira ye fíma yêe tée ú.

2Í hakɪra ná ɔɔ ye fí ú wóonná bo' dóogírónsɛ.

3Yésúrá púgí bi kha' khĩnne bú, pí wónní pǎaná' níní kpáaréekhura bâa, bá khĩnne bú waa?

4Pí kpĩ kpĩ. Ú tɔ phagi ú bu í pǎanígɔ ye kha' u tara.

5Tí kpānaa bu, ú púgí bi kha' pí sogombirá mâa bú ná ú bii wɛrésɪ ú nãa wáa kɔrɔŋ bu, ú kaa khoroo bú khaanná fí kpáaréekhura?

6Ye pɪ buu tóɔ khabɪ wa.

Ípe bũ dé pí wísɪ má pɪ míni wã wɛɪ, Yékíre hã-bɪma kpórso

⁷Tí kpānaa bu, mú Yésú jáanu ní' pí pi yí'rá dikhanná weri, ná pi ye phĩ yêe khon níkpóri hĩtan khayi, ú sɔgi bi soki kha'

⁸ná pi yísi mu ha'yeedimo, hã mú yé ná hĩti níkpóri hĩtan kharo wa, dé ná mu kɔrsiyɔɔ wa, yí'-puri ɔɔ ú tanni mu.

⁹Páane wée ú yí'ri ɪ weri, u ba banní ba kha' mu ya yé hãa-u hĩtan khaane. Tí pǎnná ná mu kha' mu ya ɪ ná hĩti nítítáa' hĩtan kharo, tíra nuse ba kó' mu.

¹⁰Ye ná pi yísi mu ha'yeedimo, mú ná hĩti nítítáa' hĩtan kharo sí dé sǎngi wée ú yí'ri mu weri, ná u ba jáa mu, ú sɛɛ' mu kha' núnée, yaa nítítáa' hĩtan khaanná ɪ ba hĩti níkpóri hĩtan kharo. Tí pǎnná mu ba buma kpórsi mú ná ní' pũ di weri, pí wóɔnná.

¹¹Ye níní wó níní ɔu kpónnó' ú thĩ, Yékíre ba sénnígôoma, ye níní wó níní ɔu dé ú wísi má u míni wã weri, Yékíre ba hãa-uma kpórso.

¹²Yésúrá písée sɛɛriye wée ú yí'ráa-u diiminá weri, kha' ná u kha' u yí' nípi diimo, hã ú yí' ú núnébi ná ú hakpookāmbi ná ú wádóɔríbi ná ú máagíntákān bí déeri henkhobi wa, pébu, píra wónnǐ yísɔɔ pí thǎná ɪ taa-u sí.

¹³Ye ná u kha' u yí' nípi diireeso, ú yí' póɔríbi ná tǐngéɛríbi ná dɛɛkpoobi ná darapi,

¹⁴dé múnnáa u ba bu kirga, pébu, pi míne yêe ba taa-u sí ya, dé Yékírêe ba taa-u ní' termembi wá huyakhurá.

Sɔ' kũ sɛɛ' diireesi wá mĩna

(Mat 22.1-10)

¹⁵Pée bí pi yí'rá pũ ye di kpoogi, mú pí ɔɔ núuni Yésú wá sɛɛreri weri, ú kha' wée ɔu ba di Yékírí wá sirgirá weri, kiri-uri.

¹⁶Yésúrá sɛɛriyɔɔ kha' ɔɔ déerá diireesi ye yísi ní' kóngómbɔ.

¹⁷Mú dipǎnni nanni, ú sũni ú sũmdébiiri kha' u ná sɛɛ' nípiri kha' pi ban, dé sóo-maní.

¹⁸Ye pí bée' kókírɔ yêe buka' pí degenkhaya. Dúgú wáará kha' khāman fũnge ma donni, ye mákím-maní ná ma ná ken gi. Ú káfíra, má ba bú thee ya.

¹⁹Ɔɔrá kha' nákhobi kpɔɔge ma donni, mǎa yóo dé má ná sũnnɛɛ bí ken. Ú káfíra, má ba bú thee ya.

²⁰Ɔɔrá khabí tẽ kha' yee-manima harí fũnífũ. Ú káfíra, má ba bú thee ya.

²¹Mú sũmdébii yóori ye ba sɛɛriye sí tamanni weri, ú jámísé yaa ú sɛɛriyɔɔ kha' u horó' yóo nudógírá, khĩngbóríbi ná khĩnfóró'írá, ɪ ná khe póɔríbi ná tǐngéɛríbi ná darapi ná dɛɛkpoobi ɪ ban bí.

²²Mú u yóori ye baa ú sɛɛriye tamanni kha', á taman, dé-maní ɪte tí u kha'ri weri, ye háari ná fɛɛ khaanna hĩ ja.

23Ú tamanná sɛɛɾɿɔɔ kha' u ku'rí yóo dúgó'i ná khāmarkhīnā í ná pānāa hokɛɛ nípirá ban, sí dé sǎngi má khanná hīi.

24Yɛ kha' ma sɛɛ'-pɪma kha' ípɛ bí ma khirura yísi wɛɾi, pí ɔɔ nógé ba sáa bú má diminá wǎ.

Múnni pi thoo Yésú yóo úu?

(Mat 10.37-38)

25Ní' kóngómbɛ yɛ thooma Yésúra. Ú fígí í sɛɛɾɿɛ bi kha'

26ná níne má kpānaa bu, yɛ u khorgo manɪ í taraa ú sii ná ú nínāa ná ú harɪ ná ú bibi ná ú khīnɪbi ná ú mánikhobi ná ú khīharbi ná ú thī wá yatɪ wá thakoogiri wa, ú wónnɪ dé má mamannɪbii ya.

27Yɛ níni wó níni úu mú kpórí ú ní'batábokɪ yêe thoo ma wǎ, ú wónnɪ dé má mamannɪbii ya.

28Pí sɔgombirá mǎa bú kha' ma má' sǎngámbón, yé kaa hītí kɛɲ núu gí kɪ ba wá sóo, yé tūmá u tu ná ú tigi'ira ba naan?

29Yɛ ná u dée sírí wa, yɛ too gi, yɛ u ba wóróɔ phirga gi ya, nípi wá bée' pí ba ná gi wɛɾi, pi ba kí mánɔɔma kha'

30wái wɛ too-uri dukiri, yɛ u ba wóróɔ phirga gi ya.

31Bá ũnni iyêe hītí khoobi kíɲ bímúwǎa'no yé yáa kha' u kpíɲ ú ná u úu khoobi kímbi kpɔɔgɛ, yé kaa khírú kɛɲ ná u wónnɪ kpíɲ úu?

32Ná u náa ná ú wónnɪ kpíɲ ú wa, u sǔmma nípi, pí yóo ná sɛɛɾɿɔɔ kha' u sée saka.

33Múnnāa sɪɾɛ, pí sɔgombirá níni wó níni úu mú kai ú míɲi wá bée' íl ú wɛɾi wa, ú wónnɪ dé má mamannɪbii ya.

Sɔ' kũ sɛɛ' sóbígi wá mú wɛɾa

(Mat 5.13; Már 9.50)

34Sóbígi mí kɪnnɛ, yɛ ná kɪ wóróɔ thisiya, péɛ mínêe wónnɪ khé phūnna' kɪ tɛɛ?

35Kí wónnɪ kɪɾɪ míni khāmargo wa, kí wónnɪ dé fūugi tɛɛ na, dé pi khé kpó'-kima kpaago. Wée úu nú, u kǎká'.

Lúki 15

Sánāa ú bunna wɛɾi, ú míɲa

(Mat 18.12-14)

1Tí pānná dāmphohínnɪbi wá bée' ná mípíúdebira yɛ sǔuma yêe tó'ríɲ Yésúno dé pi núunó' ú sɛɛɾɛɾa.

2Fáarísibi ná Yékírí wá sebtubirāa yɛ wúugíɲ yêe kha' wái wɛɾa kó'ma mípíúdebi kókɪɾi yêe di ú ná bírí kpoogo.

³Yésúrá sɔgi bi sɔki kha'

⁴pí sɔgɔmbirá mâa bú yêe sáníbi digbéemúwâa'no, úkpoo buri ye ú kaa jínne' digbéemúwâankhonni gbirinná, yé ná wêe úkpori watata í ná jáa-u wâa?

⁵Ná u jáa-u, u kpánnéema yé khé sakín khūn ú.

⁶Ná u naní núná, ú yí' ú núnébi ná ú máagíntákāmbi í sɛɛ' pi kha' pi ban ĩbé kpánné, dé já-maní má sánáa ú bunna wera.

⁷Múnnáa sɛɛ, ma sɛɛ'-pɪma kha' ná mípúdée úkpoo fíkirá dɔɔgi, si ba déma kpánnéesi ní thu'nná í tarí tí nípi digbéemúwâankhon dé pí wísi má ní termembe ye pi wêe kpúu dé pi fíkin dɔɔgi wa wera.

Dárakímá ú bunna weri, ú míja

⁸Bá ũnni harêe dárakímábi kpooɔge, úkporá buri ye ú kaa dɛɛɛ' fítnakhe'rí pha' dukiri í wéyɔɔ wɔɔjínénne watata í jáa-u wâa?

⁹Ye ná u jáa-u sóo, u yí'ma ú hānɪkāmbi ná ú máagíntákāmbi í sɛɛ' pi kha' pi ban ĩbé kpánné kpoogi dé já-maní má tigi'í bunna wera.

¹⁰Múnnáa sɛɛ, ma sɛɛ'-pɪma kha' ná mípúdée úkpo fíkirá dɔɔgi, si déma kpánnéesi Yékírí wá minigibi thāná.

Bii ú bunna weri, ú míja

¹¹Yésúrá sɛɛɪye tē kha' ɔ wáyêe ye bikhe bíjona.

¹²Bikhe phɪrgammíná sɛɛɪye ú siiri kha' u hā ma má niino ú míjíná. Siirá kheɛ ú míjini í kpíkíra í ú bikhe bíjona.

¹³Tí kha' ma dé pɔ khibi, bikhe phɪrgammíná dongiro mí í u buuri weri mɛ, ĩ kheɛ í tigi'iri ĩ yoo kó sɪrí déeyéngo ĩ ná diyee púrúrgo.

¹⁴Waati ú ú tigi'i sóori ye séyɔɔ weri, khūmkpóroo wāa kí sirgírā. U míne yêe di ya.

¹⁵Ú ná bæe sūmisi kí sirgi níní wá ɔ thā dé ma dé. Ú tárírā kheɛ yeyoo tórbómbeko.

¹⁶U ye khoro'ma tórbóndimini ye níne ye wêe hāa-u bí ya.

¹⁷Ú hītaa kákāa ye ba kha' má siirā we sūmdébi pāmáano pū di yêe kpūn, yé mâa fí yêe hu khūmiga.

¹⁸Ye kha' ma ba yāa písima má sii thāná í ná sɛɛɪyɔɔ kha', yárgím-maní Yékinná ye yárgiyá úrí bu tē;

¹⁹ma mákírā ná pi yí' ma ú bikhee túwā, dé u kó' ma má ú sūmdébiye má.

²⁰Ú yaa wāa khūnná yêe písi ú sii thāná. Mú sii jáani ná u ban ní déeyén, ú manínán kóroo tákírsi, ú yaa horgo thukiroo ĩ ná biroo.

²¹Bikheerá sɛɛɪyɛ ú siiri kha' yárgím-manɪ Yékínná yé yárgíyá ú bu. Ma mákírá ná pɪ yí' ma ú bii túwǎ.

²²Yɛ siirá sɛɛɪyɛ ú sūmdébibiri kha' pɪ haabín ná kɔɔ kpórgíkporí gí kɪnni kón wɛɪ, í ba hǎ ú yee. Yé hǎa-u dégénnámí ná dɛɛkharasɪ ú yee.

²³Yɛ kha' pɪ kó' nákhobɔɔ nógámmíní baɔ ú í ba khuwɔɔ ɪbɛ diiree yé kí kpánnéɛ,

²⁴dé má bii wɛ hu-uyaama yɛ bǎa bú thakooge, téu-uyaama yɛ má ba ɲáa-u. Yɛ pí kókíró yé kpánnéɛ.

²⁵Tí ɲánná ná bikhe khǎgaara yɛma khǎmargo. Mú u yaari ní khǎmargurá yé baɔ ɪ ba tó'ríyó ú sɪi khaɛ wɛɪ, ú núu ná ɲɪnsɪ ná hagɪɛ kŭɔ.

²⁶Ú yísɪ sūmdébii wá ɔɔ í púgɔɔ kha' pɛɛ kŭɔ mé'naa?

²⁷Sūmdébiirá sɛɛɪyɔɔ kha' ú khĩnúná bannɪ kperkperi, ú siirá khuwɔɔ nákhobɔɔ nógámmɪɔ.

²⁸Ú ɲáɔgírǎ kai dóommina. Siirá kuso yéɛ ɲínɔɔ dé u dóɔɔ.

²⁹Ú sɛɛɪyɛ ú siiri kha' dé-manɪ ú sūmɪsɪ du kónɔ́ɔnsɔ, yɛ ma déɛ ú bu núkpínísɪ ɲáa wǎ, yɛ ú yatira hǎa ma háari má kpebiire dé má ná má núnébe kennɛɛ ɲa.

³⁰Yɛ ú bikhee wɛ ú yóori ná hasɪga ú hensi dɔɔɔɔɔɔɔɔ, mú úrí bannɪ wɛɪ, ú khuu úrí nákhobɔɔ nógámmɪɔ.

³¹Siirá kha' má bikhee, má ná úrǎa fí kpoogi khu wó khiya, yɛ má míɲi wá bɛɛ', ú wáyɛ.

³²Mákín-tɪɪ ná ɪbɛ kí kpánnéɛ yé kí kennɛɛ, dé ú khĩnu wɛɪ, hu-uyaama yɛ bǎa thakooge; téu-uyaama yɛ má ba ɲáa-u.

Lúki 16

Sūmdébi wóɔtuu wá míɲa

¹Yésúrá sɛɛɪyɛ tɛ ú mamannɪbibiri kha' ɔ hɛɔkhǎo saara ɔɔ dé u kí kɛɔ má hɛnsɛ. Pí yóo ná kpúɔgbôo ú tamɔɔ thǎná kha' ú sūmdébiira hasɪ'ma ú hɛnsira.

²Ú yísɔɔ í sɛɛɪyɔɔ kha', nú-manɪ ná pɪ kha' u hasɪ'ma má hɛnsira. U buka' ma sí dóɔɔkhaɛ dé ú ba wónnɪ déegée má thǎ túwǎ.

³Sūmdébiirá sɛɛɪyɛ ú dógírǎ kha', má tamanna bɛɛ sɛɛ-mama sūmɪná yɛ múnnɪ ma ba dɛɛ? Ma fǎɔɔgɛ yé wónnɪ sūnnɛɛ ɲa, yɛ nusɛɛ kó' ma ɲũnnɛ.

⁴Tu-manɪ íte tí ma ba dé yɛ ná má tamanna ba sɛɛ ma, nípɛ sagi' ma pí dusirá.

⁵Ye yísi ípěe bé'e' pîl ye ú taman wá míse weri, úkpo, úkpo, ã púgí dúgú wáari kha' núben kpakpa' ímún u ye ba hã má tamannaa?

⁶Ú kha' ben kpakpa'i digbéemúwãa'. Ú kha' u hĩti kɔɔkɔɔ yé tĩ' benji digbéenɔ ná kpɔɔgo.

⁷Ú púgí ɔɔri tẽ kha' ye úra, biléptó símún u ye ba hã má tamannaa? Ú kha' pótósi digbéemúwãa'. Ú kha' u tĩ' pótósi digbéenĩl'.

⁸Sũmdébi denyugo wá tamanná fuwɔɔ kha' tu-uri wóomɔ. Pébu, dunijanípura tu wóomɔ í saabi pí mí í tarí ípe bũ táyésígírá wera.

⁹Ye kha' ma sɛɛ'-pɔma kha' pí khe dunijãa hensi í khorí sí núnébi ná pí hensira ba sóo, pí sagi' pí Yékírí thãná kutúru.

¹⁰Níní òu ɔɔbése mí títáa'yo, u hĩtima ɔɔbése mí khāgurá, ye níní ú kaari terme mí títáa'yo, ú tereɗ tẽ mí khāgurá wa.

¹¹Ná pí dée ɔɔbénípi dunijãa hensirá wa, mã ba karfa bi hen mĩnãnsaa?

¹²Ye ná pí dée ɔɔbé nípi ɔɔ wáɔ wa, mã ba hã bi pí thĩ wánnɛɛ?

¹³Sũmdébiyé wónnĩ hĩti taman bíɔɔɔ wã, pébu, u ba ãma ɔɔri yé fuɗ ɔɔra, werési ú maa úkporá yé tegɛɛ ɔɔrá. Ye kha' pí wónnĩ bu Yékínná dé pí taman ye hensirá dé pí taman na.

Yékírí wá sɛɛɛ ná ú surgi wá mĩna

(Mat 11.12-13; 5.31-32; Már 10.11-12)

¹⁴Pãtĩ Fáarísibi núuni si weri, pîl mánɔɔ, pébu, pí ye khorɔ'ma tigi'i kónɗ.

¹⁵Yésúrá sɛɛɛye bi kha', píra déma nípirá ken má terem-bima, ye Yékírí sóo-uri bi me. Mú tí nípara ken mí kpakpa'ri weri, tĩrãa pĩ Yékínno kónɗ.

¹⁶Mú í tĩ'ni Moyízi ná Yékírí wá hĩngínnĩbi wá sepirá weri, íra pí ye mamaɗ nípiri ã ná nanĩ Já Batísi wá bamma. Í kórí gi ú waatrá, Yékírí wá igi wá mí í déeri sɛɛɛ nuwãa weri, íra pí sɛɛ' nípara. Nípi wá bẽe' hukɛɛma dé pí nipe hĩti bú kí igirá.

¹⁷Ye thu'ri ná fãɗɗi wá sóomina ba thɔɔ í tarí tábi títáa' tĩkpo wá khommi Yékírí wá mamminá.

¹⁸Khoo wó khoo ú séeri ú harí ye yee ɔɔ, ku'-uma ú harí wá kpãnaa bu. Ye khoo wó khoo ú yeeri harí ú pí séeri weri, dé-uma ha'mabɛɛ.

Henkhoo ná Lázáari wá mĩna

¹⁹Ye khabĩ tẽ kha' ɔ henkhõo ye bú ã daforo. U ye yeema támamĩ kĩɗkĩnsi yêɛ dé diireesi khu wó khiya.

²⁰Ye ɔ jaaninnãa ye bú, ú pí ye yĩ' Lázáari, dogopĩi hĩnná ú wísiri me. Nípe kheera ná saa-u fĩ henkhõo tutũnnúgírá.

²¹Dii mí henkhooda ye di pû ye kpókó' fānīgírā weri, píra u deera yêe fí, ye u yé bú di bi ya. Ye berembé písí kí den ū pá'jina.

²²Ú ba huu, Yékírí wá minigbé khée yóo ú Ábráhám wá dóko. Henkhooda ba huu pí kasigoo.

²³Waati ú u ye the'rinuná yêe tu ú thī weri, ú kha' ma ken ĩ náa Ábráhám déeyén ye Lázâannâa ú dókírā.

²⁴Ú sūríyā kha' sekó Ábráhám, u fū má bu yé sêe' Lázâanni kha' u to' ú dégembiri yo'mo ĩ ba de má derembinná tí wóo, dé ma ma naago yêe fírínfírín.

²⁵Ábráháminá seeriyoo kha' má kóyo, u tu kha' daforon-úyaa dunipaná ye Lázáari úrâa ye jaanin. Ye werá, daforon-únnima ye úrâa fírínfírín.

²⁶Ye sí tóro wa dé pó' kpakpakêe ĩbi sogombirā; níné wónnī ya ĩbi kénjírā ĩ sagi pí kénjírā wa, ye níné wónnī ya tē pí kénjírā ĩ sagi ĩbi kénjírā wa.

²⁷⁻²⁸Henkhooda kha' sekó, khīni bímúwāa'nūu má, má sii wá kórgírā. Ma jínwoma dé u sūn Lázâanná ná sêe' pi hā pí dé pātí maní déerā weri, yé ba písí kí fūusín kháterā wa.

²⁹Ábráháminá seeriyoo kha' mū í tī'ni Moyízi ná Yékírí wá hǎngíníbi wá sepirā weri, ĩ bí ní, pi nú íra.

³⁰Ú kha' sekó Ábráhám, sírā kiri si ya, dé ná níné huu ye yaa ĩ yóo ná seeriyé bi, tíra pi ba fíkín dóogo.

³¹Ábráháminá seeriyoo kha' ná pi núu Moyízi ná Yékírí wá hǎngíníbi wá seereri wa, háari níné huu ye yaa yóo ná seeriyé bi, ná pí ba nú wā.

Lúki 17

Múnni Yésú wá mamannibibi mákínni ná pi hīti kpoogí yôo?

(Mat 18.6-7, 21-22; Már 9.42)

¹Yésúrá seeriyé ní' pû ye thowoo weri, kha' pi kōrsin dé mū ũ ba yee nípe buri weri, í ba dá' pú kúun na. Ye úwe ũu ba dé sǎngi weri, ú wásira ba píma.

²Wée ũu ba yee bikereebée ɔɔ buri weri, ná pi fógoo nán kpakpake págíyo ye hīnoo sóbíyoko dé pi khwɔɔ, tíra tanní páa ú bu.

³Ye kha' pi kōrsin pí wísi í múná. Ú seeriyé bi tē kha' ná mú kǎne dée mu mūni mú seeriyoo kha' tí u déeri weri, ti kiraa wa. Ná u tuu dé buri-maní, mú yee sí sóo.

⁴Ye ná u yárgíyā mú bu khu úkpo wá thagrá páari má'níno, ye baa páari má'níno ba kha' yárgím-maní, mú yee sí sóo.

⁵Yésú wá sūnginnibirā kha' u tǎfín ĩbíri, ĩbé hafu khāa ú bu.

⁶Yésúrá sɛɛɾɪyɛ bi kha' háarɪ pí khāa Yékínná kírí' yɔɔbíyɔ, yɛ sɛɛɾɪyɛ táhugɛɾɪ kha' kɪ phugii kɪ khanná ná kǎ' sóbíyɔkɔ, kɪ phugíi ná kǎ'-níma.

Sōmdébii wá sūmisa

⁷Pí sɔgɔmburá ná ɔɔ sūmdébiino, ũu sūŋ ú khāmargɪ wɛrésɪ ũu khɔŋ ú tádooribi, ná u yaa sūmdékhanná baa, ú ba sɛɛɾɪyɔɔ kpokeenɛ kha' u ba di ya.

⁸Dé u sɛɛɾɪyɔɔma kha' u déegée. Ná u déegíyɛ sóo, ú fīŋgíŋ ú táyeesiri yé tii má di yé nɔ, yɛ tí kpānaa bu úrá di yé nɔ.

⁹Ú ba thiya' ú sūmdébiiri kha' ú āníke í dɛɛ sūmɪ tí u kha'ɾɪ u dé, ú déeri wɛɾɪ wa.

¹⁰Múnnáa sɪɾɛ píɾí bu tē. Mú tí ma kha'ɾɪ pū dé yɛ pí dée ri wɛɾɪ, pɪ kūŋ kha' dé-birma sūmdébibe. Pɪ mákírǎ thure ya, dé pí sūmɪnɛ, pí dée ri.

Dékpúmbi kpɔɔɔ wá pǎaŋámmɪ wá mǐja

¹¹Tí Yésúra yɛ yóo Jerúzalémíná wɛɾɪ, ú thoo Sámáarí maráa ná Galíle maráa wá sɔgɔmbo í yóo

¹²⁻¹³ná nanɪ yó nɪja. Dékpúmbi kpɔɔɔgɛ kuso bú yēe thukiroo í ná nūnaa ke' yɛ súríyá kha' Níkhāgaa Yésú, u fū íbíɾí bu.

¹⁴Mú u jǎanɪ bi, ú sɛɛɾɪyɛ bi kha' pɪ yóo ná buka' pí wísɪ Yékírí wá thɔgɔnnɪburá kɛŋ bi. Mú pɪ yɛ yóomíná, pí pǎaŋáa yɛ pí ninigirǎ khoro.

¹⁵Mú pí ɔɔ jǎanɪ ná u pǎaŋáa wɛɾɪ, ú fígí yēe písi yēe fuu Yékírí wá jísí nuugi thuthu'ɾɪ

¹⁶í ná wáa hurse Yésú wá the'rá í ba'ɾiga thugɔɔ. Sámáarí nínɛ u déerá.

¹⁷Yésúrá kha' kɛŋ má níɾɪ kpɔɔɔgɛ pǎaŋáannɪ jaa? Yɛ he kpɔɔŋkhon úɾɛɛ?

¹⁸Dé khɪraa wɛ, úkporá fí'ɾɪ ba fuwa Yékírí wá jísí nuugi keyu?

¹⁹Yɛ sɛɛɾɪyɔɔ kha' pǎtí u khāanɪ má bu wɛɾɪ, sírǎ pǎaná'nɔu. Yɛ kha' u wónnǐ yáa yóo.

Níthīna'bii wá písémbaŋkhu wá mǐja

(Mat 24.23-28, 37-41)

²⁰Fáarísibirá púgí Yésúri kha' túnní pǎno Yékírí wá igɪra ba baŋ? Yésúrá sɛɛɾɪyɛ bi kha' kɪ dée má Yékírí wá igɪra ba bamma tūŋɛ ja.

²¹Pí ba kha' kɪ ma fa wɛrésɪ kɪ ma foní ja, yɛ pɪ tu kha' Yékírí wá igɪra ma pí sɔgɔmburá.

²²Ú sɛɛɾɪyɛ ú mamannɪbibiri kha' ɔ khu pɪ ba khoro' dé pɪ jǎ Níthīna'biiri kírú, yɛ pí ba jǎa-u háarɪ má khu úkpoo-u wa.

²³Ná pi ba sɛɛɪye bi kha' u ma fa, hã pí yóo fí ya, wɛɛ́sɪ u ma foní, hã pí horó' yóo ní ja,

²⁴dé pãtí yɔgɪra nígín í khe tó thagunná ná khi' tóɔrá wɛɪ, múnnáa Níthĩna'bii wá písɛmban̄khura ba hĩta.

²⁵Ye fɔ́ Níthĩna'biirá fúusín tákɪrsɪ ye wɛɪ wá nípirá kayɔɔ sóo, ye í míjɛná tũmá i naɲ.

²⁶Pãtí míjɪ nanna Nowé wá pãnná wɛɪ, múnnáa sɪ ba hĩti Níthĩna'bii wá pãnná.

²⁷Nípirá ye diireema yêe nũunêe yêe yee kãmbi ĩ ná nanɪ khu ú Nowé dóonni bató kpakpakirá, ye yɔkpórgírá baa ba hĩní dunɪnanɪ ĩ khɔuga nípi wá bée' wɛra.

²⁸Sɪ ba kheɛbɪmma pãtí nípirá ye diiree yêe nũunêe yêe donɪnɪ míjɪ yêe don míjɪ yêe sũnnɛe yêe má'nêe Lóti wá pãnná wɛra.

²⁹Ye khu ú Lóti ku'ra Sódómíná wɛɪ, gbɛngasɔuyɪ ná naagé yaa thu'nná ĩ sũuno má yɔgo ĩ khɔu nípiɪ mɛ.

³⁰Múnnáa sɪ ba hĩti khu ú Níthĩna'biira ba buka' ú thĩ wɛra.

³¹Ú khurá, ná níne sãnduthu'ɔ, hã ú kha' ma sũnní ná khe má tási duko wa; ná níne khãmargo, hã ú kha' ma fí'rí khũmma wã.

³²Ye kha' pi wógí' Lóti wá harɪ wásɪnɛ.

³³Wée ũu ba wée ú thagi, u ba búńí-gí-buma, ye wée ũu ba nii ú thagi, úrãa ba bu gi.

³⁴Ma sɛɛ'-puma kha' ú khurá, ní' píjɔɔ ba hũɲ hũntá kpoogo isɛɲgiri, Yékíré khe úkpori yé sée ɔɔra.

³⁵Ha' píjɔɔ hĩti nánɲo, ú khe úkpori yé sée ɔɔra;

[³⁶khoo bíjɔɔ hĩti khãmargo, ú khe úkpori yé sée ɔɔra.]

³⁷Yésú wá mamannibibirá púɲɔɔ kha' á Tamaɲ, he sɪ ba dɛɛ? Ú kha' khaa tí táhuunne wɛɪ, fínáa kpũmbira de'.

Lúki 18

Damaarathuthu wá míja

¹Ye Yésúrá písée sɔgi bi sɔki tẽ kha'

²ɔ thuthu wá ɔɔ ye yó nu wá yóɔ bu. U yé phãni Yékírí wa, ye u yé yatɪɲ níni wã.

³Ye ɔ khɪsaharêe ye bú í nu kpooyirá, ú yé dá' thuthu thãná wã. U ye nãa sɛɛɪyɔɔma kha' má ná ɔɔ sɛɛɛnɔ, m̄aa bɛɛ dé u sɛɛ' má thĩɲãa hã ma ú.

⁴Ye wáira ye wêe hĩngín ú wa. Ǿ khu ú ba seeriye ú dógírà kha' háari ná ma wêe phāni Yékírí wa, ye ma wêe yatɪn níní wã,

⁵mú u bāa fonno' ma weri, ma ba ken ú seereri tūmá ú ba yee má wóoré wóo wa.

⁶Mú u so'ri sokiri sóo, ú seeriye bi kha' pi náa mú tí damaarathuthu kha'ri mâa ba dé weri waa?

⁷Dé Yékírí ũu se'e' thĩnaa weri, úra pi ba sũnní kha' tẽe? Ní' pí u phĩni khorì, píu fuu yêe kowoo khĩbeegi tíkín ná isengine weri, dé ú ba se'e' pí thĩnaa hã bi ú waa? Dé u ba dáima kaa sêe' hã bi ú bāa?

⁸Ma se'e'-puma kha' ú ba dát wa. Ye waati ú Níthĩna'biira ba písí ban fa fāningirá weri, dé u ba ná nípi ná pi khāa ú bu bāa? So'-uri-buma sokenne í buká' kha' mákín-tiri ná pi kí jín Yékírí khubi wá bēe', ye hã pí yee wísé múnú bi ya.

Fáarisi wái ná dāmphohínnáa wá mĩna

⁹Yésúrá sogi soki tẽ kha'

¹⁰ní' pínóo yóorá Yékínthiya'duko dé pi ná jín Yékíre. Ǿra yema Fáarisi wái ye Ǿorāa ye dāmphohínnáa.

¹¹Fáarisi wáurá yaa yêe thiya' Yékírí ú dógírà kha' ma thugooma pātí má ná póora kpoogi wa. Píra fagi'ma nípi yêe dé mípĩni yêe ku' pí hapi wá kpānĩbo, ye ma pātí dāmphohínnáa were tẽ ja.

¹²Ye kha' ma kó'ma sũn pāa ĩno khubi má'nĩńǿo thagurá, ye míni wó mú tí ma bu weri, ma kpikin-nima khaayi kpoozi í hāa-u khaa tĩkpono.

¹³Ye dāmphohínnáa úrá nunaa ke'. U hagi yêe yaara' wóonni í ken thu'nná wã, ye kha' Yékíre, ma kó'ma ú dege; u maninaŋ má bu, maní má déeri mípĩdée wera.

¹⁴Yésúrá seeriye bi kha' ma se'e'-puma kha' dāmphohínnáa khũn-uma dóowóonge, míne ye ú ná Yékírí wá thée ya, dé Yékírí khe-uruma ní termemmi ye u khee Fáarisi wái úrí ní' termemmi wã. Pébu, níní ũu kpónnó' ú thĩ, Yékíre ba sennígōoma, ye níní ũu dé ú wísi má u míni wã weri, Yékíre ba hāa-uma kpórso. So'-urma sokeri ĩ hāa gí ní' pí kenni má tereŋ-ĩbínnuma yêe beeyi póori wera.

Tí Yésú yeeri duwaabí ĩ hāa bikereebi weri, sí mĩna

(Mat 19.13-15; Már 10.13-16)

¹⁵Nípíra ye yóoma tíkín ná bibonsine Yésú thāná dé u du' pi dési yé jín Yékírí hã bi. Mú ú mamannibibi náani si, pí khee bi sí deso.

¹⁶Ye Yésúrá seeriye bikereebi kha' pi ban; ye seeriye ú mamannibibiri kha' pi yee bikereebi ban má thāná, hã pí nín bi ya, dé ní' píu pātí bikereebere weri, pí nijêe ba hĩti bú Yékírí wá ĩgírà.

17Ye kha' ma sɛɛ'-pɪma kha' níní ũu mú ba pí dé Yékíre dé ú u pātí bikere'ire weri wa, ú nɪjé ba hĩti bú Yékírí wá ɪɪrá kúuŋ na.

Henkhoo wá mína
(Mat 19.16-30; Már 10.17-31)

18Júdebi wá níkhāgāa ɔɔ púgí Yésúri kha' Níkhāgi kɪraa, pé ma dé yé wónnɪ bu thakoo mɪjánɪŋ gũ kaa sóo weri, Yékírí thānāa?

19Yésúrá kha' pé ũu yí' ma níkhāgi kɪraa? Ní' kɪraa bú wa, ná Yékírí úkpoo-u múwā.

20Ye kha' tu-uɪ dé Yékírí kha'ɪ kha' *hã mú ku' mú harɪ werɛsɪ mú khoo wá kpānaa bu wa; hã mú khu níní wā; hã mú sú wa; hã mú tūnní hã níní wā; yé kí kpónnó' mú sii ná mú nɪjāa.*

21Wáirá sɛɛɪyɔɔ kha' háari má bikerepāne ma kó'ɪ í míjɛɪ kó'mɔ.

22Mú Yésú núuni si, ú kha' ye háari ná fɛɛ mú tɪkpóo kɪ'ɪuɪ. Ye kha' u donɪŋɪ míjɪ wá bɛɛ' ũú wɛɪ ɪ́ kɛɪ í tigi'iri ɪ́ kɪkɪŋ í pɔɔɪbɪ yé ba thoo ma, dé u ba bu kɪɪɪ ní thu'nná.

23Mú wáɪ núuni si wɛɪ, ú kpāgi wɔɔnnɪ, pébu, u yɛma hense tákɪrsa.

24Múnnɪ Yésú náanuu, ú kha' níní ũu hense wɛɪ, sɪ kpɪ́nɪ tɪ ú nɪjɛ hĩti bú Yékírí wá ɪɪrá wɛra.

25Nugumínɪ wá yatɪ wá dóommi mísɪntánnɔ, thɔɔ-sínnɪ ɪ́ taraa níní ũu hense wɛɪ, tɪ ú nɪjɛ hĩti bú Yékírí wá ɪɪrá wɛra.

26Ní' pɪɪ ye núunó' ú sɛɛɛɪ wɛɪ, pí kha' ye ná sɪ múnnāa, māa wónnɪ bu hímmaa?

27Yésúrá sɛɛɪyɛ bɪ kha' mú tɪ níthɪnapɪra kpūŋ wɛɪ, Yékíré kpūŋ ni ja.

28Pêenná sɛɛɪyɔɔ kha' ye ɪ́bírá sɛɛ míjɪ wá bɛɛ' yêe thowoo!

29Yésúrá kha' ma sɛɛ'-pɪma kha' ná nínɛ dɛɛ Yékírí wá ɪɪ wá míjɔ ye sɛɛ ú duki ba', ú harɪ ba', ú máníkhobi ba', ú khĩɪbɪ ba', ú hũntáɪ ba', ú bibi ba',

30tɛɛ tɪ u ba bu fɛɛɪ wɛɪ, tɪ kónnɪ tarɪ tɪ u sɛɛɪ wɛra. Ye nāaŋ dunɪja ũu ba baŋ wɛɪ, u ba buma thakoo mɪjánɪŋ gũ kaa sóo wɛra.

Tí Yésú písénni yêe sɛɛ' ú humi ná ú yamɪ wá mú tɛ wɛra
(Mat 20.17-19; Már 10.32-34)

31Yésúrá yɪsɪ ú mamannɪbibi kpɔɔ ná píjɔ wá tónnɪ ye sɛɛɪyɛ bɪ kha' Yékírí wá hĩŋgínɪbɪ khɪru-bɪyaa sɛɛɪyɛma Níthɪna'bii wá mína. Tírá yɛɛɪ, ɪ́bíra yóo wɛrá Jerúzalémíná dé nínāa í míjɪ wá bɛɛ' ba dé.

32-33Pɪ ba hã-úma támaɪɪ pí kóɔɔ. Pɪ ba mánɔɔma ye fúusíɔɔ, ɪ́ su' sāsá kɔwɔɔ yé khɪɔɔ thĩnne yé tūmá pɪ khuwɔɔ. Ye khu bísāa' khurá, ú ya huuminá.

³⁴Ye pi ye tuu seereé títáŋgi wa. Seere weri te'-uyaa-bí-buma, pébu, pi ye tuu mú tí Yésúra ye bée kha' wa.

ɔ dargi wá pǎanǎmmi Jériko

(Mat 20.29-34; Már 10.46-52)

³⁵Mú Yésúra ye tó'rín Jérikoŋo, u hakira ɔ dargiŋo ná u hĩtaa khĩngéngírǎ yêe níŋ.

³⁶Mú dargi núuni ná ní' kóŋgómbe tarɪ weri, ú pógí kha' pée déerii?

³⁷Pí seeryoo kha' Názáaréti Yésúrǎa tara.

³⁸Ú súrýǎ kha' Davíti wá kói Yésú, u fĩ má bu.

³⁹Ye ní' pũ ye wóŋŋná weri, pũ ye dúkírôo kha' u phii ú núga. Ú hafɪya súrýǎ kha' Davíti wá kóyo, u fĩ má bu.

⁴⁰Yésúrá nuna ye kha' pi khé ban ú. Múnni dargi banni, ú púgoo kha'

⁴¹pé u bee dé ma dêe? Ú kha' á Tamaŋ, ma beema dé ma písí já tẽ.

⁴²Yésúrá seeryoo kha' u já. Ye kha' pǎti u khāani má bu weri, sírǎ pǎaná'nuu.

⁴³Ú jáa khaanná fĩ ye yaa yêe thoo Yésúri yêe fuu Yékírí wá jisí nuuga. Mú nípi wá bée' jáani si, pí fowa Yékírí wá jisí nuugi tẽ.

Lúki 19

Dǎmphohĩ Jásé wá mĩna

¹Yésúrá dóoró Jériko nuna yêe tara.

²ĩ hakira ná ɔ wáyêe ye bú ú pi ye yí' Zásé. Dé-uyaama dǎmphohĩnnĩbi wá níkhāgaa yêe hense.

³U ye beema dé ma tu Yésúri, ye u yé wóŋní jáa-u wǎ ĩ deé nípi wá kómmíná, pébu, kpebi-urma.

⁴Ú horgo ĩ ná kǎní kó táhugo yêe teyoo, pébu, fínáa u ye ba thoo tara.

⁵Múnni Yésú nanni tí khanná weri, ú wúgýǎ keroo ye seeryoo kha' Zásé, u sũŋ koroŋoro dé ú khíraa má fɛera.

⁶Zasérǎ sũuno haabinse ĩ ná sagiŋoo kpánnéese.

⁷Mú nípi wá bée' jáani si, pí bêe' wúugín yêe kha' yóo-uri ná kíyáama mípúdee thǎ.

⁸Zasérǎ yaa nuna ye kha' á Tamaŋ, ma hāma má míbuwonŋi wá he' tíkpono póorĩbo. Ye níní wó níní wá mí tí ma dúrbínni dii, ma písígôoma tí kha ĩpũ'.

⁹Yésúrá seerye kha' wái we ná ú kórgi nípi bu-bima hímmi fɛera; dé-uma Ábráhám wá kói thĩnthĩme wá oo tẽ.

10 Pébu, Níthĩna'bii ban-urma dé u ba ken ní' pí téuri weri, í hĩj bi.

Iibii wá mínábi wá mĩna

(Mat 25.14-30)

11 Mú Yésú tó'rínná Jerúzalémínó, ní' pũ ye núunó' ú seereri weri, pí ken má Yékínna ba dima ú igrĩ khaanná fĩ, ú to sɔgi bi sɔki kha'

12 ɔ ubiyêe ye bée yoo kó siri déeyénɡo dé ɔ u khāɡaa ná sa ma uɡo, ye tí kpānaa bu, má fĩ'rí ban.

13 Mú u kha'ri maa yoo weri, ú yĩsĩ ú sũmdébibi kpɔɔgi ĩ hāa pí bée' me míná úkpo úkpo dé pi wǎɡĩ' ná ma yoo yé ban, ye tũmá u tara.

14 Ye ú sirgi nípiri ye khɔrgo ú mĩ ja. Pí khorĩ nípi dé pi ná sɛɛ' u khāɡaari kha' ĩbée pí ubiiri wa.

15 Ye sí bée'rá pí saa-u uɡirá, ú fĩɡĩ baa. Mú u banni weri, ú yĩsĩ ú sũmdébi bí u hāana mínábĩne weri, dé ma tu pǎtĩ pi déegéeri yoo wera.

16 Dúɡú wáará baa ba kha' á taman, míná úkpo ú u hāani ma weri, wǎɡĩ'-manĩma ĩ buu kpɔɔgi dugi bú.

17 Tamanná seeriyɔ kha' déegée-uri; dé-uri sɔɔbée sũmdébii ná sũmdébi kĩraa. Ye kha' mú u déeri sɔɔbésĩ mí títáa'yo weri, u khe nukhayĩ kpɔɔgi ĩ keree.

18 Pǎa ĩɔ wáará baa ba kha' á taman, wǎɡĩ'-manĩma ĩ buu pímuwǎa' dugi bú.

19 Tamanná kha' u khe nukha ímuwǎa' ĩ keree.

20-21 Pǎa ísǎa' wáará baa ba kha' á taman, ú wásĩra huuma, dé mĩ tí u mĩ saa wa, tíra u khe; khaa tí u mĩ tɔɔgiyo wa, fínáa u sĩɡĩ'. Tírá yeeri, phānigé kórĩ ma, má kóorígó ú mínáana. Ye kha' ú mínáaná we.

22 Tamanná kha' sũmdébi píjǎa weri, ú thĩ wá seerera ma ba khe yé kórɔɔ. Ye kha' mú u tuura dé má mĩna huuma, ye tuu dé mĩ tí ma mĩ saa wa, tíra ma khe, ye khaa tí ma mĩ tɔɔgiyo wa, fínáa ma sĩɡĩ' weri,

23 péé déeri ye u ye ná saa má tigi'iri tigiɛaduko, í hũni, má buu bú du'ri waa?

24 Ye tí kpānaa bu, tamanná seeriyɛ ní' pũ ye fĩ weri kha' pi hĩj ú mínáani ĩ hā ú ũu kpɔɔɡĩne wera.

25 Pí kha' á Taman, bu-uma ú hũngi wá khayĩ kpɔɔgi sówo.

26 Ú kha' ma sɛɛ'-pĩma kha' níní wó níní ũu mĩne, Yékĩre ba hāa-uma ĩ nannĩ, ye níní ũu mĩ yêe mĩne ja, téɛ tũ ú kírĩu weri, Yékĩre ba hĩnɔɔ-tĩma.

27 Ye kha' má píńĩbi wá bée' pũ ye mĩ pí dé ma dé pí u ya weri, pi kórĩ ba khu bi má wóɔnná.

Yésú wá ithadóommi Jerúzalémíná

(Mat 21.1-11; Már 11.1-11; Já 12.12-19)

28 Mú Yésú seereeri sóo, ú khɪrya wóɔnná pɪl yóo Jerúzalém

29 ǀ ná tó'ríyó Bétífájé ná Bétáníno. í nuna yema tátí' kí pɪ ye yí' Ólívíyékhamargi weri, kí kénɔ. Tí khanná ú sūni ú mamannibi bíɔ

30 kha' pɪ yóo nu ǀl wóɔnná weri, dé pɪ ba ná ɲá kǎngogibii fógóɲ, ú nínɛ kǎní ɲáa wǎ; pí fǎríu ban ǀ.

31 Ye ná nínɛ púgí bi kha' péé déeri pɪl fǎríyô, pí seeriyô kha' Tamannâa kpɔ́u ǀ bu.

32 Pí yóo ná ɲáa míɲini í dómmíná.

33 Pǎtí pɪ ye ǀ fǎríumíná weri, ǀ tárbírá púgí bi kha' múnni si buuri yóo ye pɪl fǎríyô?

34 Pí kha' Tamannâa kpɔ́u ǀ bu.

35 Pí fǎríyô ǀ yóo ǀ Yésú thǎná ǀ ná dukaa dóobíi ǀ bu ye yee Yésúra kǎní, ye pí kheɛ yêe yóo.

36 Pǎtí u ye kǎngogoorá yêe yóo weri, múnnâa níɲira ye beri' pí dóobíiri ǀu nínéɛ í bu yêe yóo.

37 Mú u kheera khǐɲ tɪl ya Ólívíyékhamargírá yêe sūɲ ǀ ná tó'ríyó Jerúzalémɪno weri, níɲi wá bée' pɪl ye thowoo weri, pɪ ye kpánnéema yêe súrí yêe fuu Yékírí wá ɲísí nuugi, ǀ dɛɛ tǎgɪmasimí wá bée' í pɪ ɲáaná wera.

38 Pɪ ye kǔmma kha' *A fuu u ǀu ban Tamǎan ɲísígírá weri, ǀ ɲísí nuuga.* Bemme hǐtɪ Tamaɲ ná níɲi wá sogombo, ye u ma sáuno ní thu'nná.

39 Pó Fáarísibi wá pɔɔ ye bú níɲírá. Pí seeriyɛ Yésúri kha' Níkhǎgaa, u dúkíɲ ǀ thoorigirá phii pí núsa.

40 Yésúra seeriyɛ bi kha' háari ná pɪ kpáa, ná púrse súríya.

Tí Yésú fuuri Jerúzalém wá míɲo wera

41 Mú Yésú tó'rínni Jerúzalémɪno weri, ǀ ɲáa nuɲi yêe fuu yêe hígí' ye kha'

42 ná pí Jerúzalém níɲira ye wónní tu tǔ mí ǀl ye wónní há bi wóowóonni fɛeri weri, ye kóo-i-bíbuma werá.

43 Ǫ khu ná pí pǔnǐɲira ba má'ma kpémí ǀ sǎnní minii bi, yé sǎnní dú' pɪ kɪrɪ' yé kpékíɲ bí bu

44 ǀ murguntu bi, pí ná pí bibiri mɛ, yé keu nuɲi mɛ webe' webe'; múné yee ya. Pébu, khu ǀ Yékírí banni pí híɲkhanni weri, pɪ ye tuu bú kpoori wa.

Tádonginnibi wá nímmi Yékínthiya'dukirá

(Mat 21.12-17; Már 11.15-19; Já 2.13-22)

45 Mú Yésú nanni Jerúzalémíná, ǀ dóoró Yékínthiya'duki wá kpóntǔnná yêe níɲ ní' pɪl ye bú yêe dongiɲ weri,

⁴⁶ye seeriye bi kha' tĩ-sırma Yékírí wá sebirá kha' Yékírí kha'-uma kha' má dukira ba déma Yékínj níjkhara; ye pírá kھے dée gi súuríbi wá khara.

⁴⁷Yésúra ye mamamma nípi Yékínthiya'dukirá khubi wá bêe'. Ye Yékírí wá thogunníkhāgibi ná ú sebitubi tíkín ná Júdebi wá níkhāgibira ye beema dé pi khú khoroo bú.

⁴⁸Ye pi ye tuu pātí pi dé yóo wa, pébu, nípi wá bée' saaraama jintānni yêe núunó' ú seerera.

Lúki 20

He Yésú wá wórgi ku'rii?

(Mat 21.23-27; Már 11.27-33)

¹Ɔ khu Yésúra ye mamamma nípi yêe se'e pi seere nuwāano Yékínthiya'dukirá. Yékírí wá thogunníkhāgibi ná ú sebitubi ná Júdebi wá khokhāgibé baa ba kha'

²kúnní wórgi u buuri yêe dé íseraa; máa hāanuu tí khūnnêe?

³Yésúrá kha' mana ba pú' pi tóo tẽ, pí khoró kí núga:

⁴pātí Jána ye bátízé nípi weri, Yékírí thāa si ku'ri bāa bá nípi thāa-u?

⁵Pí náagírā ye kha' ná ĩbira kha' Yékírí sūnnuu, u ba kha' ye pée déeri ye ĩbira khāa ú bu waa?

⁶Ye ná ĩbira kha' nípe sūnnuu, nípi wá bêe' ba hĩngínj khu ĩbira, pébu, khāa-biri tuu dé Jána yema Yékírí wá hĩngínnāa.

⁷Pí to seeriyo kha' ĩbira tuu tárí ú saaruu sí bu wa.

⁸Yésúrá seeriye bi kha' ná pi tuu wa, maná ba buka' pi tẽ wórí gí ma buuri yêe dé si ya.

Sɔ' kũ se'e busǎmbi píibi wá míja

(Mat 21.33-46; Már 12.1-12)

⁹Tí kpānaa bu, Yésúrá sɔgi nípiri sɔki kha' ɔ wáyé sūnna ú divěkhāmargi ye hāa gí busǎmbibi dé pi kí keŋ gi. Mú u hāana'ní gi sóo, ú yaa yóo sirgo, u ye ba ná dáma.

¹⁰Waati ú tábisi nanní weri, ú sūni ú sūmdébii wá ɔɔ busǎmbibi thānā dé u ná hĩj má nĩ ba hā ma ú. Mú u yóori, busǎmbibirá khirɔɔ ye nínɔɔ ú khūni dé' pórse.

¹¹Ú sūni ɔɔ tẽ pí khirɔɔ ye khoroo keu ye nínɔɔ, ú khūni dé' pórse tẽ.

¹²Ú písée sūni ɔɔ tẽ, pí khiri numiga úrí ye nínɔɔ.

13 Mú khāmartárlí náani si, ú kha' ye pé ma ba dé werá fâa? Ma ba sũh má thĩ wá bi dóorá ũu má dógírá weri, páane pi ba yatĩ ũra. Mú u kũnni mú, ú sũnɔɔ.

14 Ye mú u yóori, busāmbibirá náa-u weri, pí seeriye kām̃bi kha' ũhkeeraará we; pi ye ɪbé khuwɔɔ yé bu khāmarí gí u ye ba ũnní khe wera.

15 Mú pi kũnni mú, pí kpórlí kusigoo khāmarkéngírí ye khuwɔɔ. Mú Yésú so'ri sokiri sóo, ú púgí nípiri kha' ye péé míne khāmartárlí ba dé busāmbibiri werá fâa?

16 Ye kha' u ba bammá ba khu busāmbibiri yé hā khāmargine pɔɔ. Mú pi núuni si pí kha' Yékíre hĩh ɪbírlí sí!

17 Yésúrá keri bi ye kha' ye mú Yékírlí wá sebi úrlí kha'ri *Púrlí gí má'néeníbi kaira séé weri, kírí banni ba dée púrlí gí kó'ri dukiri weri doo ?*

18 Ye kha' níní wó níní ú wáari kí púrgerá, u kpɔɔgumma; ye níní ú ki wáari, ki petiyɔɔma.

19 Yékírlí wá thɔginníkhāgibi ná ú sebitubi tu-biyaa dé píra Yésú so'ra sokenne, tírá yeeri pí ye bée kórɔɔ khaanná fí ye phāngé kórlí bi nípine.

Í khonj dāmphó hā Ōrómi uthakho kpóroo Sézáari

(Mat 22.15-22; Már 12.13-17)

20-21 Pí kókírló yêe kɔrsĩ Yésúra, ye písée saa nípi dé pi kí kíɔɔ ná u seeriye buroo pí kó'rlí hā ú fāgumanni pí thiyɔɔ. Pí nípirá dée pí wísi má soobénípe ye ná seeriye Yésúri kha' Níkhāgaa, tu-ɪbínni dé ú seereedéki ná ú mamammi terem-biri, ye u wêe kenj nípi yíbkpórlíyo wa; dé u mamamma nípi Yékírlí wá khĩnne thĩnaa bu.

22 Ye púɔɔ kha' ɪbíra khĩnne ɪ khonj dāmpho ɪ hā Sézáanni bāa, bá ɪbíra khĩnne naa?

23 Mú Yésú sóori pí wóomini weri, ú kha' pi buka' ma dénáari kũngéréh má kenj. Pí kha' úwe.

24 Ú púgí bi kha' máa wóose'ri ná ú tĩ'neesêe bú tigi' terāa? Pí kha' Sézáari wáse.

25 Ú to kha' ná múnnāa, pi hā Sézáari ú wáanne yé hā Yékírlí ú wáanne.

26 Pi sũní buu ú kókharí nípi wá wóonná wā. Maagé kórlí bi, pi buu tóo khabí wa.

Huyamí wá míja

(Mat 22.23-33; Már 12.18-27)

27 Sádísé bí kha'ri huyame bú wa weri, pí pɔɔ baa ba seeriye Yésúri kha'

28Níkhāgaa, Moyízi tĩ'neε-uyaa seeriye tĩbíri kha' ná níne yee harɪ ye huu kaa hūni biye, ú khĩnūnāa khe hannɪ í hūŋ ú bu bii sí dé sǎŋgi ú máníkhoo wá nísígírǎ pĩi na.

29Ye hakira ná ɔ wáyêe ye khĩnɪbi má'níkponɔ. Ú yee harɪ tĩ huu kaa hūni biye.

30Khĩnu ú thooruu werɪ, úrá kheε hannɪ, tí tábi kpoonne.

31Ú yaari thoo fí werɪ, úrá kheyoɔ tẽ, tí tábi kpoonne. Múnnāa pí khobi má'nínjɔ́ bée' yeeri hannɪ ye huu kaa hūni ú bu biye.

32Tí kpānaa bu, hanná huu tẽ.

33Mú pí kōnnɪ mú sóo werɪ, pí púgɔɔ kha' huyamɪ wá khurá, mâa ba bu harɪ weraa? Pébu, pí khobi má'nínjɔ́ bée' yeeraa-u.

34Yésúrá seeriye kha' dunijanípɪra yeema kāmɪ,

35ye péε bí Yékírí kenni kha' pírǎ mákínnɪ huyamɪ ná nǎaŋ khu ũu ba baŋ werɪ, pí ba yee hapɪ wa, pí ba yee khoobi wa.

36Pí ba wónnɪ hu túwǎ, pébu, pí ba hĩtɪma pǎtí Yékírí wá minigibire werɪ yé dé Yékírí wá bibe, sí kuso pǎtí pí huuri ye yaa wera.

37Ye huuribira ba yama; síra Moyízi wá yatɪ buka'ra khaa tí táborokira ye so werɪ, pébu, yí'-uyaama Tamannɪ kha' *Ábráhám ná Ízáki ná Jakópi wá Yékíre.*

38Ye Yékínna dée huuribi wá Yékírí wa, dé níkooníngobi wáa-u; pébu, Yékírí thǎná ní, bée' ma thakooge.

39Yékírí wá sebitubi wá pɔɔ kha' Níkhāgaa, seereε-urɪ.

40Tí kpānaa bu, pí ye hagi púgɔɔ míni túwǎ.

Yékírí wá Sakhaníní dé-uma Davíti wá Tamaŋ

(Mat 22.41-46; Már 12.35-37)

41Yésúrá seeriye bi kha' múnnɪ sɪ buuri yóo ye pí kha' Yékírí wá Sakhaníní dé-uma Davíti wá kóyoo?

42Pébu, Davíti wá thĩ seε'-uyaa sɪ Yékírí wá Mákirĩnsúrá kha' *Á Tamaŋ Yékírí seε'ɪ má Tamannɪ kha' u ba hĩtɪ má the', má dé' dingo,*

43Í ná naŋ khu ú ma ba yeε ú wórí ú pĩnɪbiri í sa bi ú déko wera.

44Davítira yí'ma Yékírí wá Sakhanínɪ ú Tamaŋ. Ye ná sɪ múnnāa, múnnɪ Sakhaníní úra wónnɪ súnnɪ dé yé dé Davíti wá kói tẽε?

Yékírí wá sebitubi wá dédóŋ pĩmɪ wá míŋa

(Mat 23.1-36; Már 12.38-40)

45Mú nípɪra ye núunó' Yésú wá seereɪ werɪ, ú seeriye ú mamannɪbibiri kha'

⁴⁶Pi kɔrsɪŋ pí wísi Yékírí wá sɛbitubɪnɛ; hã pí thoosɪŋ bi ya. Pi khɔrɔ'ma níkpórí táyeegi kí tɔnnɛ, yé khɔrɔ' dé pi kí thiya' Ìbírí kpónnóke nípirá, yêe khɔrɔ' tẽ níkpórí hĩtanɔkhayɪ Júdebi wá pínɔ́nɔ́khayɪrá ná diireekhayɪrá.

⁴⁷Pi fĩmma yêe di khisahapɪrɪ, yé písi kí nín Yékírí kha' pí kpáarée ya, sí dé sáŋgi nípe ná bi. Pí thugira ba pí dé!

Lúki 21

Khisahapóɔró wá támábi íɔ wá míɔa

(Már 12.41-44)

¹Yésúrá yaariga wɔɔnnɪ yêe ken pátí tigitárbira ye yee tigi'i Yékínthiya'duki wá tigi'yeekehanná wera.

²Ɔ khisahapóɔró baa tẽ. Yésúrá náa ná u yee támábi íɔ bú.

³Yésúrá kha' ma sɛɛ'-pɪma kha' khisahapóɔró wɛrɪ, yee-uri tigi'i Ì taraa pí bêe'.

⁴Pébu, pɔɔ bu-bínnima ná taraa, píráa khon yêe hãana', ye harɪ wêe tigi' í u ye don yêe di wɛrɪ, í bée'ra u hãana'ni mé'na.

Yékínthiya'duki wá keumi wá míɔa

(Mat 24.1-2; Már 13.1-2)

⁵Pó nípi wá pɔɔ ye fuu Yékínthiya'dukiri kha' kɪrɪ-gɪrɪ. Táa sí nípi hãana'na Yékírí wá nísígírá, ná púrí sí pi má'ná gi wɛrɪ, sírá kpékínná gi tákɪrsa. Mú Yésú núuni si, ú sɛɛɪye bi kha'

⁶Ɔ khiye ba nan pi ba kpɔɔ sɛɛ-gɪma, ye púrí sí pi náani mé'ni wɛrɪ, sí bêe' ba wáa'ma mɛ, kɔɔ ba yeɛ ya.

⁷Pí púɔɔ kha' níkhãgaa, ũnnɪ waatɪ sɪ ba dêe? Ye pé Ìbíra ba khe yé tuu?

Phurɔŋ pání wá míɔa

(Mat 24.3-14; Már 13.3-13)

⁸Yésúrá sɛɛɪye bi kha' pi kɔrsɪŋ hã pí yeɛ níné fĩnní bunno' pi ya. Pébu, ní kɔ́ngómbɛ ba khe má nísígí í ban; ɔɔrá kha' manâa Yékírí wá Sakhanínna, waatɪ tó'rín-uma; ɔɔrá kha' manâa Yékírí wá Sakhanínna, waatɪ tó'rín-uma. Ye kha' ná pi bâa kũŋ mú, hã pí thoo bi ya.

⁹Ná pi ba núu ná pi kha' khãlɛ bú ye núu tẽ ná pi kha' nípi párángánnɪ, hã pí yeɛ phĩnné khon bi ya, dé mákín-tɪrɪ ná í míɔɔna khurú nan, ye kɪ dée má dunɪhana ba haabín sóo-fíma mé'ni wã.

¹⁰Kha' tó thĩni ná tó thĩne ba ya kãmbɔ, ye ɔ u ná ɔ iyé ya kãmbɔ tẽ.

¹¹Fãɪŋgi wá sígémmina ba kómma yé hĩtɪ fãŋge. Khũmɪge ba wáma kharɪ kɔ́ngónɔ ye bo' pí sũ dɛɛgi wɛrɪ, sɪ ba kómma. Mú ù khu phãɪgi ná tãgɪmasimí kpakpa'ye ba dé thu'nná.

Yésú wá mamannɪbibi wá fũsúmɪ wá míɔa

12Ye kha' í míjēē bēē' ba dé ya, dé pi ba kó'-pima í fúusíj bi sóo, yé yóo bí Júdebi wá píngínkhayirá pí thu bi yé pá' pi. Pi ba yí'-pima tē ubi ná fāgimambi thā í dēē má míjō.

13Sírāa ba dé sājgi pí sēē' má mí nípírá nú.

14Ye kha' hā pí túnnēē kha' múnni pi ba sēēēē yóo yé ko wa,

15dé má thīnāa ba hā bi hakirasēēē sí dé sājgi, ná pi sēēyē pí bē're' pí pūnībī wá nūsī; pí bu tóo kha' wa.

16Ye pí siibi ná pí nūbi ná pí khīnibi ná pí máníkhobi ná pí nípi ná pí núnébírāa ba hāana' pi, pí yēē pí khu póo pí sōgombírā.

17Ye písēē sēēyē bi tē kha' nípi wá bēē' ba ī'-pima í dēē má míjō,

18yē háari pí wísi wá tó kharī mé', tí ba téu wa.

19Ye pi pānāa pá', dé si ba yēē pí ko.

Jerúzalém wá keumi wá míja

(Mat 24.15-21; Már 13.14-19)

20Ye kha' ná pi ba jāa sodáasíkūnni ná ti sání dúgí Jerúzalém nūni, pi tu kha' ú keupānni tó'rín-tūma.

21Tí pānná ní' pū ba hīti Júde maráará wēri, pi horó' yóo tátiso, pū ba hīti Jerúzalém dógírā wēri, píra horó' ku' pú. Ye péē bū dúgó'írā wēri, hā pí kha' pi bamma Jerúzalémínā wā.

22Pébu, pí khībira ba déma dimikhonkhībī í mākínj míjū wá bēē' í Yékírí wá sebi kha'ri wēra.

23Ye sēēyē bi kha' ye! Ti ba pí ha' pū ba hīti dóoyē ná pū ba kí tūuna' wēri, pí khībírā, pébu, thōora kpórōo ba hītūma surgerá mē, yē Yékírí wá námísira ba yama kí nípírá.

24Pi ba khuma pōori kpersōorūmbē yé kó' pōorí yóo bí dunīathīīni wá bēē'rā mē. Ye támaḃira ba keuma Jerúzalémīni wēbē' wēbē' fó í ná nanj pí waati wá kpūuníjāana.

Níthīna'bīi wá písémbammī wá míja

(Mat 24.29-31; Már 13.24-27)

25Ye tāgūmasimíjē ba hīti bú khu ná fergee ná kusa'irá. Si ba déma dóokpūusi nípírá fa fānīngurā yē sóbíyōki wá kuriimi ná kí uriimina ba yēema nípírá khere.

26Nípi wá phīnjina ba khom-bima í dēē pātí pi ba kí kāká' mí ū ba dé wēri, pébu, mí ū fāngūnē ní thu'nnā wēri, i ba sígíma.

27Tí pānná pi ba jā Níthīna'biiri tátūnísírā ná ū kí banj wórgi ná sáuno kónj.

28Ye kha' ná í mína ba kókíró, pi yāa nūni wóosáure, pébu, Yékínnā ba dái yé hīj bi ya.

Taambi wá mǐna
(Mat 24.32-35; Már 13.28-31)

²⁹Tí kpānaa bu, Yésúrá sɔgi bi sɔki kha' pi ken taambi ná só táhusira.

³⁰Kha' ná pi náa ná si baa múno, pí thína tuma dé kharugi tó'rín-guma.

³¹Ye kha' múnnaa sire tẽ, ná pi náa ná í míyena nan, pi tu kha' Yékírí wá igi wá waati tó'rín-uma.

³²Ye kha' ma sɛɛ'-pɪma kha' wɛri wá nípi wá bɛɛ' ba hu wa, ye ísɛɛ bɛɛ' dé.

³³Ye thu'ri ná fānɪŋgura ba sóoma, ye má sɛɛɛ úrá ba sóo kúuŋ na.

Í yee kɔrsɪŋ

³⁴⁻³⁵Ye sɛɛɪyɛ bi kha' pi yee kɔrsɪŋ; hã pí khe pí kákási wá bɛɛ' í yee si diireesi ná thāamɪ ná dunɪŋãa dɔɔkpɔ̃uso wa, tūmá Yékírí wá kpímígi wá khura ba bári-buma pātí fɛnnɪgɛ wá jɪ' khaa wɛra. Múnnaa ú khura ba sūŋ cu dunɪŋanɪpi wá bɛɛ'rá.

³⁶Ye kha' pi kí yee kɔrsɪŋ yé hĩti Yékínj níŋhĩtansi sí dé sǎŋgi, pí wónnɪ kɔoyɪ míŋi wá bɛɛ' ù ba ban wɛri, yé hĩti tẽ wóosáɪɛ Níthĩna'bii wá wóɔɔ.

³⁷Yésúra ye mamamma nípi khɪbɛɛsi Yékínthiya'dukirá, ye ná táage tegi, ú yóo tátí' kí pi yí' Ólívíyékhamargi wɛri í ná hũŋ.

³⁸Ye ná dɔgura yékírɛ, púnínj thuthuki, nípi wá bɛɛ' yóo ní Yékínthiya'dukirá í ná núunó' ú sɛɛɛra.

Lúki 22

Tí Júdebi wá níkhǎgɪbi fɔ'ri dúu Yésúrá wɛri, sí mǐna

(Mat 26.1-5; Már 14.1-2; Já 11.45-53)

¹Só kɛrsɛɛ ye tó'rín sí pi dé khɔɔ phǎani kaadé thǎhɪɪbunɔ; sí pi yí' tẽ Kúŋkɛrsɪ wɛra.

²Ye Yékírí wá thɔgɪnníkhǎgɪbi ná ú sɛbtubɪra ye kemma pātí pi dé yóo yé bú khu Yésúri nípi wá kɔɔso, pébu, pi ye phǎni-buma.

Júdásira bɛɛ hǎana'ma Yésúri pí kóɔɔ

(Mat 26.14-16; Már 14.10-11)

³⁻⁴Í mákírǎ ná Yésú wá mamannɪbibi kpɔɔ ná píŋɔ wá ɔɔ ye bú, ú pi ye yí' Ísíkáríyóti Júdási. Sutānāa ye ú bu; ú yóo ná bɛri ú ná thɔgɪnníkhǎgɪbi ná Yékínthiya'duki wá tɛɛɪbi wá níkhǎgɪbɪ pātí u ba hǎana' Yésú yóo ú pí kóɔɔ wɛra.

⁵Mú pi bɛnnɪ sóo, tí nuwāa bí, pí kha' íbira ba hǎa-u tigi'ye.

⁶Ú píya; ye kókíró yɛɛ ken pātí u ba dé yóo yé bú hǎanɪgɔɔ pí kóɔɔ nípi wá kɔɔso wɛra.

Kúŋkɛrsɪ wá mǐna

(Mat 26.17-25; Már 14.12-21; Já 13.21-30)

⁷ Keri sí pi dé khoo pháani kaadé thāhurbuno weri, nan-siyaama, ye sí dúgu khurá pi dé khu sánbiiri í dé Kúñkersira.

⁸ Mú ú khi nanni, Yésúra sūni Péeri ná Já dé pi khurí ná dé Kúñkersi wá dimini, ãbé ba di.

⁹ Pí púgwo kha' he u beɛ dé ãbíra dé bii?

¹⁰ Ú sɛɛɾye bi kha' pi yoo Jerúzalémíná dé pi ba ná ná ɔ wái ná u kpórí yɔ'mi benno. Pi thowoo khaa tí u yóori ná dóoró, pí dóon

¹¹ Í pú' dutáru kha' níkhāgaa kha' khoró ũnni du'bii bu má ná má mamannibira ba di Kúñkersi wá diminaa?

¹² Ye sɛɛɾye bi kha' u ba buka' pi ɔ du'bi kpakpabaa sãngámbón bu, míni wá bɛɛ' búma mɛ. Kha' pi dé diimini ú du'biirá.

¹³ Pí kheɛ yoo í ná náa míni í dómminá pátí Yésú sɛɛ'ra bi weri, pí dée Kúñkersi wá dimina.

Tamāan dimi wá sīnnimmi wá mīna

(Mat 26.26-30; Már 14.22-26; 1Kó 11.23-25)

¹⁴ Mú dipánni nanni, Yésú ná ú sūngunnibirá ná hītaa yēɛ di.

¹⁵ Ú sɛɛɾye bi kha' khoo'-maɲaa kúun dé má ná píra di Kúñkerseri ye má tūmá ma thoora.

¹⁶ Ye sɛɛɾye bi kha' ma sɛɛ'-puma kha' má ba sūnní di sóo túwā fɔ' í ná naɲ Yékírí wá igi wá pána. Tí pánná Kúñkersi wá titángura ba naɲ kí naɲkhanna.

¹⁷ Ye kheɛ divé í thuga Yékírí kha' ú āníke, ye kha' pi khé nú yé hā kām̄ba.

¹⁸ Ma sɛɛ'-puma kha' má ba sūnní nú divé túwā fɔ' í ná naɲ Yékírí wá igi wá pána.

¹⁹ Tí kpānaa bu, ú kheɛ pháani í thuga Yékírí kha' ú āníke, ye kpekire hāa bi ú, ye kha' pháani werá déeri má wí' sí ma hāana' í dɛɛ bí bu. Ye kha' pi kí dé mú kí wógí' má.

²⁰ Mú pi diiri sóo, ú kheɛ divé tɛ í hāa bi ye kha' núnée fūnsirá sɛ, sí Yékíre ba khon bí má tammɛ. Pí tammínāa ba kpó' í dɛɛ bí bu.

²¹ Ye sɛɛɾye bi kha' tárí ũu ba hāana' ma weri, má ná úra ma dikhanná kpoogo.

²² Ye kha' Níthūna'bii úra ba hu pátí Yékírí khurura saabira si weri sá, ye ti ba pí tárí ũu ba hāanigwo wera.

²³ Pí kókíró yēɛ pú' kām̄bi kha' ãbi sogombirá maa bú yēɛ ba dé tí sūmini wá hūngiraa?

Mâa kpórsinεε?

24Yésú wá mamannibibirá yaa yêe pání kām̃bi kha' maa pi ken níkpóróori pí sɔgɔmbirâa?

25Ú sɛɛɾɿye bi kha' duniɲa ibura dima pí ɣi tákɿrsɿ pí níɔ, ye ní' pũ wórgine weri, pi yí'-pɿma dóɔfɿrba.

26Ye kha' pí wásɿra síkpo, dé wée òu khāgaari weri, úrá mākínni ná u dé pātí títáa'ɾe wera; ye wée ú déeri tamanni weri, úrá mākínni ná u dé sūmdébiira.

27Dé wée ú pi tii diimine weri, ná wée òu tii bi weri, mâa níkhāgaaraa? Í ken má wée ú pi tii diimine weri waa? Ye mana ma pí sɔgɔmbirá má wée òu tii diimini wera.

28Ye sɛɛɾɿye bi kha' thoɔra-manɿ ye má ná píráa ye kām̃be, pi sée ma wā.

29Ye pātí má Sii saari ma uɣurá weri, mana sa-bɿma uɣurá tē,

30sí dé sǎngi pí di yé ɲú má ná pírí kpoogi má ɣurá, yé ba hĩti ithakhoso í thu Ísíráyél thĩɲi kɔɔ ná ɲɔna.

Tí Yésú sɛɛ'ri Símó Pêenni kha' u ba pákín kha' ú tu ma wā weri, sí mĩna

(Mat 26.31-35; Már 14.27-31; Já 13.36-38)

31Yésúrá yísɿ Símóni kha' Símó, u nú nanɿ. Sutāna ɲínɿ-urɿ Yékírí khĩnni dé ma fágí bi pātí pi fágí kónɲi thĩɲkhooro wera.

32Ye maná ɲíní Yékírí ĩ hāa-u sí dé sǎngi, hā ú dɔgú sée má khĩnni wā. Ye kha' ye ná u fígí bāa thoo ma, u tēfín ú asóníkām̃bi wá póori hā wísé múnú bi ya.

33Pêenná kha' á Tamaɲ, sákée-manɿma; háari òu dóonɿ karsó bu, òu hu, má ná úɔ.

34Yésúrá sɛɛɾɿye Pêenni kha' pātí sũɲkhoora kha' ma fuu fɛeri weri, ná u pákín pāa ísāa' kha' u tuu ma wā.

Nāaɲ fǔusín mũ ba baɲ weri, sí mĩna

35Yésúrá púgí ú mamannibibiri kha' pātí ma sũnna bi dé pi yóo kaa khe tigipótó'ri ná sɿɾyóokotoki ná dɛɛkharasɿ weri, dé múnɿ kpi'ra bu? Pí kha' ǒǒ.

36Ú sɛɛɾɿye bi kha' ye werá, ná níne ú tigipótó're, ú khe ri, ná níne ú sɿɾyóokotoke, ú khe gi, ye níni ú dá'ri kpersɔɔɾɿɲ weri, u donɲi ú kpórgíkópórgi í don ɔɔ.

37Pébu, sɛɛɾe ú Yékírí wá sebi sɛɛ'ra má múná kha' *khe-biruvuma má mípúdé-u weri*; fó sí dé. Ye kha' thĩɲaa-u, í mĩɲena ba namma.

38Pí kha' á Tamaɲ, kpersɔɔɾɿɲ bíɲóɔ pɛ. Ú kha' pi nuni thonɿ.

Yésú wá Yékín ɲínɣi Ólívíyékḥāmargurá

(Mat 26.36-46; Már 14.32-42)

³⁹Mú Yésú ku'ri fí wɛrɪ, ú yóo tátí' kí pɪ yí' Ólívíyékḥāmargin wɛrɪ, ú ná ú mamannɪbibira. Ú dé dá' ní yóome na.

⁴⁰Mú ɔ nannɪ ní, ú sɛɛɪyɛ bɪ kha' pɪ nín Yékírí sí dé sǎngɪ ú hín bɪ mɪ tɪ ba yɛɛ pí dé mípíɪnɪ wɛra.

⁴¹Yɛ kparɪya bí bu kírú í khuusiro í níní Yékírí kha'

⁴²Siye, ma nínɔɔma ná ɔ pí, ú hín ma thɔɔra wɛnnɔ. Yɛ hǎ sí dé má khɔɔ'mɪ wǎ, dé sɪ dé ú khɔɔ'mɔ.

[⁴³Tí pǎnná Yékírí wá minɪgɪ wá ɔɔ kuso ní thu'nná í ba dée Yésú wá wísé tɪɔɔ.

⁴⁴Dóɔkpóúsɛ yɛ bée khɔwɔɔ, ú hafɪya yɛɛ nín Yékírí kón. Sāmasɪrá ba taraa dée má tammɛ yɛɛ hūɔ pǎtí tammɪna hūɔ fǎnɪngɪrá wɛra.]

⁴⁵Ú yaa Yékín nínkhanná í yóo ú mamannɪbibi wá kéngrá í ná náa ná pí kákáɛ naɪmɪna, pí hūnɪ phaa.

⁴⁶Ú kha' pé tágǎa! Pɪ hūmmaa? Pɪ ya í nín Yékírí, sí dé sǎngɪ ú hín bɪ mɪ tɪ ba yɛɛ pí dé mípíɪnɪ wɛra.

Yésú wá kó'mɪ wá mɪna

(Mat 26.47-56; Már 14.43-50; Já 18.3-11)

⁴⁷Mú ɔ yɛ sɛɛɪɛrá, níkūnné kuso ní í baa. Yésú wá mamannɪbibi kpɔɔ ná píno wá ɔɔ ú pɪ yɛ yí' Júdáɪ wɛrɪ, úrá khɛɛra wɔɔnna. Ú sūu tó'ríyó Yésúno, dé ma thugɔɔ dāmúgúthura.

⁴⁸Yésúrá sɛɛɪyɔɔ kha' ɔ thɪya'ma Níthīna'biiri dāmúgúthuri, yé bú hǎana' pí kóɔɔ?

⁴⁹Ní' pɪl yɛ Yésúno kpoogi, mú pɪ tuuri mɪ tɪ ba dé wɛrɪ, pí púgɔɔ kha' á Taman, íbe khɛ bí bu kpersɔɔrɪmbɪ bǎa?

⁵⁰Pí ɔɔ dugu kpagɪ ɔ wáɪ wá dé'dinɪntǎanna. Ú wáɪra yema Yékírí wá thogunníkhāgaa wá sūmdébiye.

⁵¹Yésúrá sɛɛɪyɛ kha' pɪ yɛɛ tí kpúu íterá. Yɛ phagɪ wáɪ wá nínntǎanna, tí hǐtaa pǎtí tɪ yɛ wɛra.

⁵²Yɛ ú sɛɛɪyɛ Yékírí wá thogunníkhāgɪ ná Yékínthiya'duki wá tɛɛɪbɪ wá níkhāgɪ ná Júdebɪ wá khokhāgɪ kha' súurǎa má, yɛ pí baa má kókharɪ kpersɔɔrɪmbɪ ná kǎngosêe?

⁵³Yɛ kha' khubɪ wá bée' má ná píráa yɛ kǎmbɛ Yékínthiya'dukirá yɛ pɪ kóri ma wǎ. Yɛ waatɪ wɛra Yékírí hǎanɪ pí ná tápírgɪ wá urɪ dé pɪ dí pí wága.

Tí Péɛrɪ pákínnɪ kha' má tu Yésúri wa wɛrɪ, sí mɪna

(Mat 26.57-58, 69-75; Már 14.53-54, 66-72; Já 18.12-18, 25-27)

54Pí to kóri Yésúri yóo ú thogunníkhāgaa wá kpóntūnná. Pêenna ye thoo-bima kpānaanā; kpari-uyaa-bí-buma.

55Naage pi daara kpóntūnná, nípe hītaa ī sání kúní gi. Pêenná ná hītaa bí kpoogo.

56○ sūmdébihari'yé jaa-u nadókírá ī keroo kirikiri ye kha' wái wera ye thowooma tē.

57Ye Pêenná pákírá kha' hara, má tuwɔɔ wa.

58Tó páné yee bú, ɔɔ jaa-u tē kha' Yésú wá thooribi wá ɔɔ mé'na. Pêenná kha' wáya, pí ɔɔ má wā.

59Mú ti kha'ri ti bu ɔ léerá weri, ɔɔ písée bagɔɔ sí kha' páníge bú wa; dé wái wera ye thooma Yésúra, pébu, Galíle níno.

60Pêenná kha' ma tuu mú tí u bée kha' wa. Mú u ye seerera, súŋkhoodá fuwa.

61Yésúra fíníjé ī keri Pêenna. Tí pánná Pêenná wógíró seere ú Yésú seeraa-u kha' pátí súŋkhooda kha' ma fuu feri weri, ná u pákírá páa ísáa' kha' u tuu ma wā.

62Ú kuso nāa fuu yēe hígí'.

Tí nípi mánni Yésúri ye khɔɔ weri, sí mīja

(Mat 26.67-68; Már 14.65)

63Ní' pū ye tē Yésúri weri, pi ye mánɔɔma yēe khɔɔɔ.

64Pi ye phiima ú wɔɔnni yēe ye seeriyɔɔ kha' ná dé-urma Yékírí wá híŋgínnáa, u buka' tárí ú khi'ruu wera.

65Pi ye khomma yó kusa'bi kóŋgónhi yēe hāa-u.

Tí Júdebi thuri Yésúri wera

(Mat 26.59-66; Már 14.55-64; Já 18.19-24)

66Mú dugi yékínni, Júdebi wá níkhāgibi ná Yékírí wá thogunníkhāgibi ná ú sebitubirá píŋgíré pí thuthukhanná ye yee pí khee Yésú yóo ú ní.

67Mú u nanni ní, pí púɔɔ kha' ná úrá déeri Yékírí wá Sakhanínni, u se' íbē tu. Yésúra seeriyē bi kha' ná ma seeriyē bi sí, pí ba khāa wā;

68ye ná ma púgí bi míni, pí ba híŋgín manno wā.

69Ye ī kóri gi werá, Níthīna'biira ba hītuma Yékín Wónnáa dé' diŋgo.

70Pí bēe' kha' ná múnnáa, úrá déeri Yékírí wá Bikheeri keyu? Ú kha' pátí pi kha'ri weri, manɔ.

71Pí to kha' mú íbi thī buuri ná íbíra núu si ú thī wá nógírá weri, pé íbe paanín bēe sééré tē?

Lúki 23

Yésú wá thumi fāgumaŋ Pílátú ná ithakho Éródi thā

(Mat 27.1-2, 11-14; Már 15.1-5; Já 18.28-38)

- 1**Pí bée' yaa kpooro ĩ khεe Yésúri ĩ yóo ú fāgumaŋ Pílátú thāná.
- 2**Mú pi nanni tí khanná, pí kókíró yêe tũŋ yêe hāa-u kha' já-ĩbínnuma wái weri ná u suu ĩbi nípiri kha' hā pí khon dāmphó hā ú Sézāanni wā. Ye khabĩ tē kha' manāa Yékírí wá Sakhanínna, kí títǎngírǎ déeri ma ma ɪya.
- 3**Pílátúrá púgí Yésúri kha' úrá déeri Júdebi wá uri bāa? Ú kha' pātí u kha'ri wera.
- 4**Pílátúrá seeriye thogunníkhāgibi ná nípiri kha' ma jáa tí wái we yárgínni ja.
- 5**Ye pi ye pí ya, pí hafiya yêe kũŋ kha' u mamamma Júde marāa nípi wá bée' yêe kpaara' pi kha' hā pí nú Ōrómbi wágu wa; kókín-uma Galíle marāa bu ĩ ba taraa nani fará.
- 6**Mú Pílátú núuni si, ú púgí kha' Galíle níné weri bāa?
- 7**Pí kha' iiyo. Mú u tuuri dé Yésú ku'-uma kén gí ithakho Éródi déerá u weri, ye mú Éródira ye Jerúzaléminá pí khiberá weri, ú kha' pi yóo ú ú thāná.
- 8**Mú Éródi jáani Yésúri weri, tí nuwāa ú tákursa, pébu, nú-uyaama ú mú khũi, ōu ye bεe dé ma jáa-u. Ken-uyaa má Yésúra ye ba déma tó tǎgumasimíní tũ buka' ú wórgi má já.
- 9**Púgí'-uma Yésúri mí kónghóŋŋi ĩ dái, ye u hǐngírǎ ú wa.
- 10**Ye Yékírí wá thogunníkhāgibi ná ú sebitubura ye fíma ĩ hafiya yêe tũŋ yêe hāa-u.
- 11**Éródi ná ú sodáasíbírǎ mání Yésúri ye kpūkuro. Pí khεe tákĩŋkĩnsi ĩ yeyoo sí; ye Éródirǎ kha' pi khé písi ú Pílátú thāná.
- 12**Éródi ná Pílátúra ye púgín-fíma kí nǎaŋ púnínŋo, ye tí fūnaa úrí, pí nuwāa.

Tí Pílátú kha'ri pi khu Yésúri weri, sí mĩna

(Mat 27.15-26; Már 15.6-15; Já 18.39-19.16)

- 13**Pílátúrá yísi Yékírí wá thogunníkhāgibi ná Júdebi ná pí níkhāgibiri ye kha'
- 14**pírǎ banni wái wenna ba kha' u kpaara'ma nípira. Ye pi jáa wāa? Í ken má pí wóonná ma pú'ruu waa? Soŋ ú pi máanu weri, ú sonnu wā.
- 15**Éródirǎ jáa-u tē, ú sonnu wā; tírá yeeri ú yee pí písée baa ú ĩbi thāná. Ye wái wera dée háari má mú tĩkpo mé', tũ wónnĩ nan pí khuwoo wa.
- 16**Ye kha' ma ba yee pí khuro yé séyoo.
- [17**Kúnkersi wó kúnkersi, Pílátúra ye séema karsóbii úkpo.]

18-19 Ɔ wáyêe ye bú, ú pi ye yí' Bárábási. Ī hakira ná ú ná pɔ́o párángánná ɔ khu nudógo, ú khuu níní, pí kórí págo. Mú Pílátí kha'ri ma yee pí khi' Yésúri yé séyɔ́o weri, nípirá súríyá kpooro kha' u yee pí khuwɔ́o yé sée Bárábásira.

20 Mú Pílátira ye bee dé ma sée Yésúri weri, ú písée púgí bi tẽ.

21 Pí súríyá kón kha' pi bagɔ́o, pi bagɔ́o ní'batábɔko.

22 Ú pǎa ísǎa'ná, ú púgí bi kha' ye túnní mípúne u déerii? Ma pǎa mí tí u déeri tũ wónnńi nan pí khuwɔ́o wa, ye ma ba yee pí khirɔ́o yé séyɔ́o.

23 Pí kai ye hafiya súríyá kón kha' u yee pí bagɔ́o ní'batábɔko. Phirgan pǎnná pí wánná banní ba diye.

24-25 Tírá yee, Pílátirá ba dogiyɔ́o nunaa pí wánná, ye hǎa Ɔrómi sodáasíbiri Yésúno dé pi déyoo pǎtí nípira khɔ́o'; ye sée Bárábási ú pi pǎ'ná ĩ dee párángámmi ná níkhugirá wera. Úra pi kha'ra úu sée.

Yésú wá ba'mi ní'batábɔko

(Mat 27.32-44; Már 15.21-32; Já 19.17-27)

26 Mú sodáasíbira ye yoo ú bakhanní weri, pí pǎa ɔ Síiréni wái, ú pi yí' Símó ná u yaa dúgó'yo. Mú pi pǎanuu, pí kórɔ́o fǎngɔ́o ú kpórí Yésú wá ní'batábɔkiri ĩ thowoo gí.

27 Ní' kóngómbêe ye thoo Yésúra. Ye hapêe ye bú tẽ yêe fuu yêe súríya.

28 Yésúrá fíníjé ĩ keri bi ye seeriye bi kha' Jerúzalém hapa, hǎ pí fuu má míjɔ́o wǎ, dé pi fuu pí ná pí bibi wá míjɔ́o.

29 Pébu, ɔ khiye ba nan, pi ba kha' kaahũnhapi ná ha' pí kaari hũni pǎa ná pí kaari tũniga pǎa weri, pí wási kiri-sínni.

30 Tí pǎnná, *nípira ba sɛɛ'ma beesí kha' sí kpɔ́o wá ní' íbírí, yé sɛɛ' tátísi kha' sí kaa íbírá;*

31 dé ná pi dé táhu bíki pó dédómmená, múnni táhu huugi wásiira ba hĩtaa?

32 Pi ye yóoma Yésú ná pó mípúidé bíjɔ́o waati kpoorá, khukhara.

33 Mú pi nanní khaa tí pi yí' Thaghubigi weri, sodáasíbírǎ bagí Yésú ná mípúidé bíjɔ́o ní'batábɔso; ĩ bagí úkpori Yésú wá dé' díngrǎ ye bagí ɔɔri ú dé' míngírǎ.

34 Yésúrá kha' Siye, u sée hǎ bi tí, dé pi tuu íte tí pi dé ya. Tí kpānaa bu, pí dee kharáfũnífũnĩ ĩ kpíkira ú táyeensira.

35 Nípirá nunaa fí yêe ken. Ye Júdebi wá níkhǎgubirǎa ye mánɔ́o kha' u ye híní pɔ́o waa? U híní ú thĩ werá sǎ, ná úrá déeri Yékírí wá Sakhaníní ú u phĩni khorí wera.

36 Sodáasíbírǎ súu tó'ríyó ú ĩ mánɔ́o tẽ ye wúnnígɔ́o divé púwǎa,

37ye kha' ná úrá déeri Júdebi wá urɪ, ú hĩj ú thĩ sã.

38Tĩ'neesêe ye kó tágo tẽ kí máaná tábokirá Yésú wá thagi wá thu'nná kha' úwera déeri Júdebi wá ura.

39Mípíídée wá ɔɔrá hĩtaa tábokirá yêe kusa' Yésúri kha' kenj má úrá déeri Yékírí wá Sakhanínni wãa, u hĩj ú thĩ yé hĩj ĩbíra.

40Ye ú kãnná dúkírôo kha' ú phãni Yékírí waa? Í kenj má ú thooora kpoora ure yaa?

41Ye kha' ĩbi humina má' ĩbínne, dé ĩbi dédómóo yeeri ĩbírí sí bu, ye úra dée mípínni wã.

42Ye kha' Yésú, ná u ba kheɛ ú igiri, ú wógí' manno.

43Yésúrá sɛɛriyɔɔ kha' thĩnaa ma sɛɛriyɔɔ kha' fêe yatiri má ná úrâa ba hĩti kpáaréekhanná ní, Yékírí thãná.

Yésú wá humi wá mĩna

(Mat 27.45-56; Már 15.33-41; Já 19.28-30)

44-45Khura ye bée júmímma thaagi ye pĩje. ĩ kórí gi tí pãnná ĩ ná nanɪ tí khu kpɔɔri ĩ dée sũníkhɪ wɛri, sirgi wá bée' te'raama wɛp. Dóobí gí kpíkɪnna Yékínthiya'duki wá dógri khaa ĩɔo wɛri, kí dákírá sɔgɔmbirá.

46Yésúrá súríyá kha' Siye, ma karfaa-uma má thĩno. Mú u kōnni mú, ú niiná khorɔ.

47Mú Ɔrómi sodáasíníkhāgaa jáani si, ú fuwa Yékírí wá jísí nuugi ye kha' wái wɛri tereɲ-uri mĩnáɲ.

48Ní' pí banna kenkhanni wɛri, mú pi jáani mú í déeri, pí dugi dési thaago ĩ kheɛ yêe khũɲ.

49Yésú wá tuuribi wá bée' ná ha' pũ ye thowoo, ĩ kórí gi Galíle maráará wɛri, pi ye fĩma ĩ nunaa déeyénj yêe kenj mú ù ye dé wera.

Yésú wá kast'mi wá mĩna

(Mat 27.57-61; Már 15.42-47; Já 19.38-42)

50-51Ɔ wáyêe ye bú, ú pi ye yí' Jozéft ú ku'ra Júdebi wá nu wá yóo bu í pi ye yí' Árímaté. Dé-uyaama ní' kɪraa ye terme tẽ, u ye tɛɛma Yékírí wá igi wá khura. Júdebi wá thuthubi wá ɔɔ u déerá, ye u ye píu tɛɛ tí ú kãmbi kha'ra wa, ye u ye píu yee ú nii tẽ tɛɛ tí pi déerá wɛri wa.

52Ú yóo ná jíní Pílátiri Yésú wá kpĩgine.

53Mú Jozéft buuri gi wɛri, ú ná sũunigo gi tábokirá ĩ pĩngíyɛ gi fɛɲgbɛno ye kheɛ ĩ ná kasiga gi tó tãɲ dóorónno tí pi kpãina kɛ'riɲo, tátíkheɲgo; pi ye kasiga bú níní jáa wã.

⁵⁴Fũnaa tí pí kasi'ruu weri ú fũnaana pí dé kí sóóbíń pí kpáaréekhura. Ye khu wá dóompãne u kókín.

⁵⁵Ha' pũ ye thoo Yésúri ĩ kórí gĩ Galílerá weri, thoo-biyaama Jozéfirĩ ĩ ná keri dúutãanni ná Yésú wá kpĩgĩ wá hũnna'dómóoni,

⁵⁶ye fígí khũni ná sóóbíró datikórón ná núu mũ núu nuu wera. Síra pí ye ba pú' kpĩgĩra. Mú kpáaréekhu nanni, pí kpáaríyá ĩ mákírá pátí pí khũnne wera.

Lúki 24

Yésú wá huyamĩ wá mĩna

(Mat 28.1-10; Már 16.1-8; Já 20.1-10)

¹Mú kpáaréekhu tanni kí dugé yékíré dimási, hapirá yaa támimine'nná ĩ kheε núu mũ núu nuu ná datikórón ú pí sóóbínná dé pí ná pú' kpĩgĩ weri, yêe yóo dúutãanná.

²Púrí kpakpake pí kheera ĩ phii dúutãnnúgĩra. Mú hapi nanni dúutãanni pí jaa ná pí kpũnimo sêe gĩ kénno.

³Pí dóoró ye pí jaa Yésú wá kpĩgĩ wa.

⁴Sí sóo pí hakĩra; pí tuu íte tí pí dé tũwã. Sírí bu pĩre, khoobé bíjóná sêeriye bí kha' pée déeri pũ wée níthĩnakoo huuribi wá sɔgɔmbɔɔ?

⁵Phãńgé kórí bí, pí ba'ńga. Khoobe bíjóná sêeriye bí kha' pée déeri pũ wée níthĩnakoo huuribi wá sɔgɔmbɔɔ?

⁶Ye kha' u fĩ kháterá wa, dé ya-uma. Ye kha' pí wógí' sêere ú u sêe'ra bí waati ú u ye Galíle maráará weri

⁷kha' fó pí hãana' Níthĩna'biiri mípũdébé kórɔɔ ĩ bagɔɔ, ú hu; ye khu bísãa' khurá ú ya.

⁸Mú pí kũnnĩ mú, pí to wógíró tere.

⁹Pí yaa dúutãanná ĩ khũni ná sêeriye sí Yésú wá sũngunnĩbí kpɔɔ ná úkpori ná nípi wá bée' pũ ye thowoo wera.

¹⁰Nĩ' pí náaná ná sêeriye sí sũngunnĩbí weri, pírá déerá Mágídálá Máníyámu ná Jánni ná Máníyámu ú déeri Jákĩ wá níjãa ná pó hapi wá póɔ.

¹¹Ye mú pí núuni hapi wá sêere weri, pí keroo má thagiyasêere-u; tírá yeeri pí ye khãa bí bu wa.

¹²Ye Pêenná kai ye horgo ĩ yóo dúutãanná. Mú u nanni, ú kpísêe hegiye keri bú u jaa míni wã, dé fengbephe'i wá tónna u jaa fãńgĩrã. Tí kpãnaa bu, ú yaa khũno. Maana'-siyaa-uma tákĩrsa.

Tí Yésú buka'ri ú thĩ ú thoore bíjóna Émáyúsi khũnná weri, sí mĩna

(Már 16.12-13)

13 ǃ hakira tí fũnaani ná ní' pũ ye thoo Yésúri weri, pí pɔɔ bíhɔɔ ye yóo yó nɔɔ í pi ye yí' Émáyúsi. í nu ná Jerúzalémína ye númímma kílóbo'ti kɔɔ ná tíkpo.

14 Míni wá bée' í déerá weri, íra pi ye sɛɛ'.

15 Mú pi ye kɔɔgírǎ yêe pǎní kǎmbi weri, Yésúrá thoo kóri bi, pũ yóo kpoogo.

16 Pírǎ pé jáanuu ye sí dée bí bu má wɔɔpírge, pi ye wɔɔɔ tuwɔɔ wa.

17 Yésúrá púgí bi kha' kũnní kɔɔge pi buuri yêe kɔɔri yêe yôo? Pí nunaa wɔɔkpǎgure,

18 ye wêe ú pi yí' Kíléwópási weri, úrá sɛɛriyɔɔ kha' u bée maana' ma. Ye kha' dé úkporâa bú Jerúzalémíná ǃ kǎgí mǐ í déeri khuberá weraa?

19 Yésúrá púgí bi kha' pée míné déerii? Pí kha' u núu mǐ tí nanni Názáaréti Yésúri waa? Ye kha' u yema Yékírí wá hǐngínnáa kúu kutúru. Ú sũmdéenɔɔ ná ú sɛɛrera ye dima tákɔɔ Yékírí ná nípi wá bée' wɔɔnná.

20 Ye kha' ǃbi Yékírí wá thɔɔginníkhǎgibi ná ǃbi níkhǎgíbirá hǎana'nuu pí kóɔɔ ǃ khuwɔɔ ní'batáboko.

21 Ye kha' úra ǃbíri khǎana ken má úrâa ye ba hǐ ǐsíráyél bibira. Ye sí bée'rá me, tí si déeri weri, fɛɛrâa tí khu bísǎa'na.

22-24 Ye kha' ko, thǐnaa-u, ǃbi ná ha' pũ ye thoo Yésúri weri, pí pɔɔ yaari támimine'nná ǃ yóo dúutǎanná, pi ná jáa ú kǎgiri wa. Pí fígí baa ba sɛɛriye ǃbíri kha' já-ǃbínni Yékírí wá minigibi pí kha' u ma koo. Mú pi kũnni mú, ǃbi kǎmbi wá pɔɔ yaa yóo dúutǎanná ǃ ná jáa míni pǎtí hapi kha'ra wera. Ye Yésú úrí, pi jáa úrí wa. Ye kha' mú ǃbíri núuni si, sí jagimɔɔ ǃbi kǎkása.

25 Yésúrá tɔ sɛɛriye bi kha' phá'! Hakɔɔrakpi'ribe! Pí wêe khǎa háari ná fɛɛ Yékírí wá hǐngínníbi wá sɛɛrérá wa.

26 Ye sɛɛriye bi kha' ken má sɛɛ'-piyaama kha' mákín-siyaa ná Yékírí wá Sakhanínna khurú thɔɔra sóo, ye Yékínná tũmá u hǎa-u sáw waa?

27 Tí kpǎnaa bu, ú bukaa bi míni wá bée' í Yékírí wá sɛbi sɛɛ'ra ú míná wera. Kókín-uma khaa í Moyízi tǐ'ni weri, ǃ taraa ná nani khaa í Yékírí wá hǐngínníbi wá bée' tǐ'ni wera.

28 Mú pi tó'rínni nu í pi ye yóo weri, Yésúrá dée má u bée yóoma wɔɔɔ.

29 Ye pí jínɔɔ jánni jánni kha' u hũɔ, dé khu dóoɔ-uma sówo. Yésúrá thoo bi pí kheɛ yóo nuná kpoogo.

30 Mú pi ye dikhanná weri, Yésúrá kheɛ pháani ǃ thuga Yékírí ye kpekíroo ǃ hǎa bi ú.

31 Tí pǎnná pí wɔɔpírǎgírǎ kheɛ fí, pí tuwɔɔ, ye ú thĩnee khaanná fí.

32Pí kókíró yêe sêe' kãmbi kha' pãtí u ye buka' ìbíri míyine Yékíri wá seburá weri, kenj má ìbi dósi wóo-siyaama wãa?

33Ye yaa khaanná fí ì fígi písée Jerúzalémíná. Mú pi nanni jáa Yésú wá mamannibibi kpoo ná úkpori ná pí kãmbiri,

34pírá seeriye bi kha' ìbi Tamaŋ ya-uma mĩnánj, ye kha' Símó já-urru.

35Mú pi kũnni mú, pírá písée kheε thoó bi mú í nanna bi khũnná ná pãtí pi tuuruu waati ú u kpekinni phãani hãa bi ú wera.

Tí Yésú buka'ri ú thĩ ú mamannibibine weri, sí mĩna

(Mat 28.16-20; Már 16.14-18; Já 20.19-23; Míd 1.6-8)

36Pãtí pi ye seerera, pí báraa jáa Yésú wá thĩni pí soḡombirá nunaŋ, ye ú seeriye bi kha' Yékíre hã bi dóowóonḡo.

37Phĩnné khorí bi tákĩrsi, pí kenj má the'ree ìbíri jáani.

38Ye Yésúrá seeriye bi kha' pée déeri ye phĩnné khorí bi, ye pée déeri pũ yíge yíge?

39Ye seeriye bi kha' pi kenj má dési ná má desira, manḡ, ye kha' pí pha' má bú kenj, ma ma wíse yêe hubiye; ye the'ree úrí, pí wónni pha' úrí bu wa.

40Mú u kũnni mú, ú bukaa bi ú dési ná ú desine.

41Pãtí si déerá bí bu nuumi ná maagi, pi ye wóróo khãa thonj na. Yésúrá púgi bi kha' dimíne bí fí khátera?

42Pí hãa-u burkpũŋ wĩnãnni,

43ú hĩŋ ni ì khoo ri pí wóonná.

44Tí kpãnaa bu, ú seeriye bi kha' síra ma ye sêe' pi waati ú ìbíra ye kãmbi weri kha' má mú í tĩ'na Moyízi ná Yékíri wá hĩŋgĩnnĩbi ná Mákĩrtĩnsi wá sepirá weri, fó í bêe' ye déma.

45Yésúrá seeriye, sí dée sãŋgi pí hakĩraará págiyá, pí buu tuu Yékíri wá seerẽe titãŋga.

46Ye ú seeriye bi kha' Yékíri wá sebi sêe'ri kha' fó Yékíri wá Sakhanínná thoora í hu yé ya khu bísãa' khurá.

47Ye fó pí sêe' dunipathĩŋi wá bée' ú nĩsígírá kha' pi fĩkĩŋ dóḡgi, Yékínná sêe pí mĩpĩŋi hã bi í. Jerúzalém pi ba kókĩŋ ú seerera.

48Ye kha' pírá jáani í míni wá bêe' ye píraa ba seeriye.

49Ye kha' má thĩnãa ba sũnni hã bi mú tí má Sii hãana'na núugi kha' ma ba hã bi wera. Ye kha' pi hĩti nuná í ná naŋ khu ú Yékĩnna ba hã bi kí wórgine wera.

Yésú wá kãmmi thu'nná

(Már 16.19-20; Míd 1.9-11)

50 Tí kpānaa bu, ú khee kuso bí nuna ã yoo bí Bétání wá the' ã yaarga dési ã yee duwaabí hãa bi.

51 Mú u ye seerera, ú kpisiya bí bu ye Yékinná yee ú kání ní thu'nná.

52 Ye pírá khuusiro thugoo, ye yaa fígi písée Jerúzaléminá. Nu-u-tiyaa-bíma tákírsa.

53 Pí ye yóoma waati wá bée' Yékínthiya'dukirá nãa thiya' Yékíre.

Jǎ

Jǎ 1

Sεερε ú déeri thakoogi ná táyésíge

- ¹Waati ú dunijana ye mú sǐnniye thon na wεri, wée ú pi yí' Sεερε wεri, u ye búma; u yema Yékínnɔ kpoogi ye dé-uyaama tē Yékíre.
- ²U yema Yékínnɔ kpoogi ná dunijana ye nani sǐnniye ja.
- ³Ú bǎrkára míni wá bée' déeri; tōo dée ú dábí bú wa.
- ⁴Úrǎa thakoogine. Kí thakoogirá déeri wée ú déeri nípi wá táyésígiri wera.
- ⁵Táyésígírá tɔya tápírgírá, ye tápírgira wóróo gi ya.
- ⁶Yékírí sũŋ-urma ɔ wái ú pi ye yí' Jǎ wεri
- ⁷ú baa má séerée-u ǐ ba sεeriye wée ú déeri táyésígi wεri, ú mú, sí dé sǎngi bée' nú ǐ khǎa sí bu ú sεerée bǎrkára.
- ⁸Ú thǐna ye dée wée ú déeri kí táyésígiri wa, dé baŋ-uyaama dé u ba sεe' ú tárí wá mú dúrúm.
- ⁹Ú tárírá déerá táyésí thǐnthǐŋ gí banna dunijanǎ ǐ ba yé'rígé nípi wá bée' wera.
- ¹⁰U yema dunijanǎ. Ú bǎrkára dunija sǐnninni; ye sí bée'rá dunijanípura tuwɔɔ wa.
- ¹¹Baŋ-urma ú nípi thǎná ye pi píyɔɔ wa.
- ¹²Ye pɔɔ píruu ǐ khǎa ú bu, ú yee pí fíkírá dée Yékírí wá bibe.
- ¹³Ye ki dée má hũŋgo wεrésɩ níthĩngi wá khɔɔ'mɔ wεrésɩ khǔo khɔɔ'mɔ si ku'ri ya, dé Yékírí wá khɔɔ'mɔ si ku'ri ú dée bi ú bibe.
- ¹⁴Wée ú pi yí' Sεερε wεri, baŋ-uri déema níthĩngi ǐ hĩtaa á sɔgombirǎ. Úrá déeri Yékírí wá Bikhee úkpo kekeri' ũu ú wera. Ú dógira fũma kón; úrá buka'ri a thǐnaano. Ná-ari ú sǎura; sǎu ú ú Sii hǎanuu wera.
- ¹⁵Ú mína Jǎ sεe'ra ǐ sεeriye thuthu'ri kha' ú mína ma sεe'ra tí ma kha'ra kha' wée ũu ba baŋ kpǎnaa bu, u tari ma; pébu, waati ú ma ye nani hũni thon na wεri, ná u ye búma.
- ¹⁶Yésú fũ-uma dóɔgi á bée' pu ná taraa ǐ kunniga a ye yaa kunniga a.
- ¹⁷Moyízira Yékírí hǎani ú mammine ú hǎa a bí; ye dóɔfĩrgi ná thǐnaa ku'-sirna Yésú Kírísi thǎ.
- ¹⁸Níthĩngi jaá Yékínni yíbíre ya, dé ú Bikhee úkpo kekeri' ũu ú, ú déeri Yékírí yēe Yékínnɔ kpoogi wεri, úrá buka'ri a ú Sii Yékínnɔ.

Jǎ wá sɛɛɛ

(Mat 3.1-12; Már 1.1-8; Lúk 3.1-18)

- 19** Jerúzalém Júdebi wá níkhāgibi sūm-biyaama Yékírí wá thoḡinnibi ná Lévíbi kha' pi ná pú' Jǎni kha' úrâa maa?
- 20** Mú pi náani ná púḡḡo weri, u kóo bi tóo wa, dé sɛɛ'-uri-bima kha' maná déeri Yékírí wá Sakhanínni wǎ.
- 21** Pí púḡḡo kha' ná múnnáa, maa u déerii? Úrâa Élíraa? Ú kha' ǎ'ǎ, manɔ wǎ. Pí kha' úrâa Yékírí wá hǐngínnáanaa? Ú kha' ǎ'ǎ.
- 22** Pí kha' ná múnnáa, maa u déerii? U buka' ǐbíri tári kpoo ú u déeri weri, dé mákín-tiri ná ǐbíra ná sɛɛ'ma ípe bí sūnni ǐbíri weri, tóo.
- 23** Jǎná kha' maná déeri *wée ûu súrú gbirinná kha' pi hafu Tamāan khūnná tereṅ* pǎtí Yékírí wá hǐngínnáa Ézáyí kha'ra wera.
- 24** Ní' pí pi sūnna Jǎ thǎná weri, pi yema Fáarísibe.
- 25** Pí púḡḡo tē kha' ná úrá déeri Yékírí wá Sakhanínni werésti Élíri werésti Yékírí wá Hǐngínnáani wǎ, péé déeri ûu bátízé nípa?
- 26** Jǎná kha' mana bátízé-bima yɔ'mɔ ye ǎo bú pí sogombirá ú pi míi tuu wa,
- 27** ú ûu ba ban kpānaa bu, má wónnǐ fǎrí ú deekhara' wǔṅkpeegée yatiri wa.
- 28** Ísɛɛ bēɛ' ye déma Bétání, dágáa ú pi yí' Júrdé weri, ú tó he'nná, khaa tí Jǎna ye bátízé nípiri wera.

Yékírí wá Sǎníbiye

- 29** Kí dugé yékíré, Jǎná náa ná Yésúra ban ú thǎná ú kha' Yékírí wá Sǎníbii ûu hǐṅ dunjanípi wá mípǐṅiri weri, úrá wɛ.
- 30** Ú mína ma ye sɛɛ' kha' ɔo ba ban kpānaa bu, u tari ma, pébu, waati ú ma ye nani hūni thon na weri, ná u ye búma.
- 31** Má thǐna ye tuwɔo wa, dé bam-manima dé ma ba bátízé nípi yɔ'mɔ, sí dé sǎṅgi Ísíráyél bibirá tuwɔo.
- 32-33** Ye písée khabí tē kha' ma ye tuu tári kpoo ú u déerá wa, dé Yékírí ú sūnni ma dé ma ba bátízé nípi yɔ'mɔ weri, úrá sɛɛ'ra ma kha' ma ba ná úrí Yékírí wá Niini ná u sūṅ ǐ khɛɛbiṅ he'rii ǐ hǐti ɔ wái bu. Ú wáirâa ba bátízé nípi Yékírí wá Nii bu. Má náa Yékírí wá Niini ná u sūuno ǐ khɛɛbure he'rii ǐ hǐtaa ú bu.
- 34** Síra ma náani, mâa sɛɛ' kha' dé-urma Yékírí wá Bikhee.

Yésú wá dúgú mamannibibi wá mípa

- 35** Kí dugé yaa yékíré Jǎnáa ye fí tē ú ná ú mamannibi bíṅɔ wá pɔo.
- 36** Mú u náani ná Yésúra tari weri, ú kha' Yékírí wá Sǎníbiirá wɛ.
- 37** Mú ú mamannibibi núuni si weri, pí thoo Yésúra.

38 Yésúrá fíníjé náa ná pi thowoo, ú púgí bi kha' pé pi bee? Pí yísóo kha' Árabí (kí títángírà déeri Níkhāgaa); ye púgúo kha' he u hūh?

39 Ú sɛɛɾiye bi kha' pi ban dé pi ba ná. Ú waatírà ná khu kpoo-uyaama ĩ dée sŭnínkhiya. Pí yóo ĩ ná náa khaa tí u hūh wera. Pí hītaa ú kpoogi ú fūnāa khurá.

40 Mamannibi bíjɔ bí núuná Já wá sɛɛɾɛɾi ye thoo Yésúri wɛɾi, pí ɔɔrá déerá Ándéré ú déeri Símó Péɛɾi wá khīŋŋa.

41 Ándérérá yaa terme yóo ú máníkho dóɔráa Símó thāná ĩ ná sɛɛɾiyoo kha' ná-ĩbínni Mésí (kí títángírà déeri Yékírí wá Sakhanínna),

42 ye khee yóo ú Yésú thāná. Yésúrá keroo ye kha' úrá déeri Já wá bikhee Símóna; ye kha' pi ba yísóoma Séfási (kí títángírà déeri ke'ŋge).

Tí Yésú yí'ri Filípi ná Nátánáyél kha' pi thoo ma wɛɾi, sí mīŋa

43 Kí dugé yaa yékírɛ tē Yésúrāa ye bée yóo Galíle marāa bu. Ú náa Filípi, ú kha' u thoo ma. Ú thowoo.

44 Filípi ná Ándéré ná Péɛɾi ku'-piyaama nu kpooyo í pi yí' Bétísáldá.

45 Tí kpānaa bu, Filípirá náa Nátánáyél, ú kha' ná-ĩbínni Jozéfi wá bikhee Názáaréti Yésú. Ú múná sɛɛ'ri Moyizi wá sɛbi ná Yékírí wá hūŋgínnibi wá seprá.

46 Nátánáyélná sɛɛɾiyoo kha' mú mí kinne wónnɪ dé yé ku' Názáarétiŕāa? Filípirá kha' ná múnnāa, u ba ken.

47 Mú Yésú náani ná Nátánáyélina ban ú thāná wɛɾi, ú kha' Ísíráyél bi thīnthīmēe mé'na. Ú fīŋguŋ na; u sɛɛ'ma thīŋna.

48 Nátánáyélná púgúo kha' mú u déeri ye tuu maa? Yésúrá kha' tí u ye taanġhadókírá, waati ú Filípira ye nani yísóo thon na wɛɾi, tíra ma náanāa-u.

49 Nátánáyélná kha' Níkhāgaa, úrá déeri Yékírí wá Bikheeri ye dée tē Ísíráyél ithakhoora.

50 Yésúrá kha' pātí ma kha'ri ná-maŋaa-u taanġhadókírá wɛɾi, tírá yeɛɾi ú khāa má bu keyu? Ye kha' u ba ná yó mí kpakpa'í ĩ tari mé'na.

51 Ye kha' thīŋnaa-u, ma sɛɛ'-pima kha' pi ba ná thu'nni ná u págú ye Yékírí wá minigibírá kí kǎŋ yé kí sūŋ Níthīna'biirá.

Já 2

Ha'yee gí déeri Kánáná wɛɾi, sí mīŋa

1 Mú si tanni, tí kónaan, ha'yeekeɾsɛɛ ye Galíle marāa nu wá yóo bu, í pi yí' Káná. Yésú wá níŋāa yóo-uyaama sí keɾsírá.

2 Yí'-piyaama Yésú ná ú mamannibibiri sí keɾsírá tē.

³Waati ú pi ye kersirá, divěná sówo. Yésú wá níjāaná sɛɛɾyɔɔ kha' divě sóo-
uri-bíma.

⁴Yésúrá sɛɛɾyɔɔ kha' ɪ́na, ú nɪje bú wa; úra yɛɛ si dé má waatira nani thon
na.

⁵Ú níjāaná sɛɛɾyɛ sũmdébibiri kha' mĩni wó mĩ tí u ba sɛɛ' pi kha' pi dé wɛɾi,
pi dé ri.

⁶Púrtasi má'níkpoò ye fĩ sí pi ye yee yɔ'mi Júdebirāa wírí ɪ́ mákírá pātí pí
khũnne wera. Ta' kíkpori, lítíríbi digbéemúwāa' ye wónní hĩ'ne' ki.

⁷Yésúrá sɛɛɾyɛ sũmdébibiri kha' pi hĩ'ne' tasiri yɔ'mɛ. Pí mākāa si.

⁸Ú sɛɛɾyɛ bi kha' pi thaayi yɔ'miná kíriú ɪ́ ná hã ú déeri ha'yeekeɾsi wá
níkhāgaari wera. Pí thaayaa ná hãa-u.

⁹Ú dɛɛ jāa ná pi fíkírá dée divě. U ye tuu khaa tí ú divě ku'ra wa, ye sũmdébi
bí thaayanna yɔ'mini wɛɾi, tu-biyaa. Ha'yeekeɾsi wá níkhāgaará yísi ha'yeerá
baa,

¹⁰ú kha' bɛɛ' dé khurú hāana'ma divě ũu nuu wɛɾi, pí jú; waati ú pi hĩini sóo
wɛɾi, pí hāana' divě ũu kaa nuu kóɲ wera. Ye úrá yaa saa divě nuwāani ɪ́ ba
nani waati wɛɾāa!

¹¹Múnnāa Yésú kókínni tǎgumasimí ɪ́ buka' ú wórgi wɛɾi Galíle nu í pi yí' Káná.
Mú u buka'ri ú wórgi mé'ni wɛɾi, ú mamannibibirá khāa ú bu.

¹²Mú si tanni, ú yóo Kápérnawúm ú ná ú níjāa ná ú khĩnibi ná ú
mamannibibiri ɪ́ ná dée ní khubi kíriú.

Tádonginnibi wá nímmi Yékínthiya'dukirá

(Mat 21.12-13; Már 11.15-17; Lúk 19.45-46)

¹³Mú Júdebi wá Kũɲkeɾsira ye bɛɛ nan wɛɾi, Yésúrá yóo Jerúzalémíná,

¹⁴ɪ́ ná jāa nípi ná pi dongiɲ náabi ná sǎníbi ná táfírhe'ribi Yékínthiya'duki wá
kpóntũunná, ye jāa tɛ tigipéɲgínníbi ná pi hĩtaa pí taabáɾí wóɔyɔ.

¹⁵Ú kheɛ wũnsi ɪ́ dúgí thĩnni ɪ́ níni pí ná pí nábi ná pí sǎníburi Yékínthiya'dukirá
ye pói tigipéɲgínníbi wá taabáɾíburi ɪ́ sɛɛ bi, tigi'irá tugira.

¹⁶Ye sɛɛɾyɛ táfírhe'ri donginnibiri kha' pi khe íseɾi fĩ kháɛɾá, dé hã pí khe má
Sii wá dukí dé gi yábkpáigi wa.

¹⁷Ú mamannibibirá wógíró Yékírí wá sɛɛɾɛ ú kha'ri kha' *má duki wá mína
khɔɔ-mama tákɪrsi wera.*

¹⁸Júdebi wá níkhāgíbirá to sɛɛɾyɔɔ kha' tũnní tǎgumasimíne u wónní dé ɪ́ buka'
ɪ́bíɾí, ɪ́bé tu kha' u ma wórgɛ yɛɛ khũnne ɪ́ wónní dé mé'naa?

¹⁹Yésúrá sɛɛɾyɛ bi kha' pi keu Yékínthiya'dukeɾi dé má má' kɪ khu bísǎa'
thago.

²⁰Pí sɛɛɾɿɔɔ kha' du' kí pɪ má'ni dɪsɪ digbéɛɾɔ ná má'níkɔ́póo thago, ye úrá kha' ma wónnɪ má' kɪ khu bísǎa' thagoɔ?

²¹Ye Yésú úra ye wêe sɛɛ' Yékínthiya'duki wá mí wǎ, dé ú thĩ wíse u ye kha'.

²²Tí kpānaa bu, mú Yésú bannɪ ba huu ye yaa wɛɾɪ, ú mamannɪbibirá wógíró ú sɛɛɾɛɾɔ ǐ khǎa Yékírí wá sɛɛɾɛrá ná ú sɛɛɾɛ ú u sɛɛ'ra wɛra.

Yésúra tuma níthĩnigi wá dóókǎkásira

²³Waati ú Yésúra ye Jerúzalémɪná Kúnkersɪ wá pǎnná nanɪ wɛɾɪ, ní kóngómbé náa tǎgɪmasimí ù buka' Yékírí wá wórgɪ, í u ye dé wɛɾɪ, ǐ khǎa ú bu.

²⁴Ye Yésú wá thĩna ye khǎa bí bu wa, pébu, tu-uyaa-bɪma mɛ.

²⁵U ye wêe kpǔɔ níthĩnigi bu dé u bukaa-u dóɲ mí níthĩnigi wá dóókǎkásɪɛ ya, dé ú thĩ tu-uyaa dóɲ mí níthĩnigi wá dógɪɛ wɛra.

Já 3

Tí Yésú bɔ'ɾɪ Níkódémɪnɪ wɛɾɪ, sí mɪɲa

¹Ɔ Fáarisi wáyêe ye bú ú pɪ ye yí' Níkódém. Dé-uyaama Júdebi wá níkhǎgǎa ɔɔ.

²Ú yóo Yésú thǎná kó isengi ná sɛɛɾɿɔɔ kha' Níkhǎgaa, tu-ǐbɪnnɪ dé Yékíré sũnnuɔ dé u ba mamaɲ ǐbírí, dé níthĩnigé wónnɪ dé tǎgɪmasimí ù buka' Yékírí wá wórgɪ í úra dé wɛɾɪ wa, ná kɪ dée má Yékíré ú kpoogi wa.

³Yésúrá sɛɛɾɿɔɔ kha' thĩnaa-u, ma sɛɛɾɿɔɔma kha' ná níthĩnigɛ hũni fũɲ na, ú wónnɪ ná Yékírí wá ɪgɪɪ wa.

⁴Níkódémɪná sɛɛɾɿɔɔ kha' níní ú khǎ'ni wɛɾɪ, múnnɪ pɪ dé yé písí hũnoo tɛɛ? U wónnɪ sũnnɪ písí dóoɲ ú nɪɲáa dógírǎ pí hũnoo tɛ bǎa?

⁵Yésúrá kha' thĩnaa-u, ma sɛɛɾɿɔɔma kha' ná nínɛ hũni yɔ'mɪ ná Yékírí wá Nii bu wa, ú nɪɲɛ bú Yékírí wá ɪgúrǎ wa.

⁶Ye kha' pí hũnnɪ níthĩnasɔ, dé-birma níthĩnapa; ye pí hũnnɪ Yékírí wá Nii wá bárkára wɛɾɪ, dé-birma Yékírí wá Nii wába.

⁷Hǎ ú yɛɛ sí maanɪɔɔ pǎtí ma kha'ɾɪ kha' fó pí bée' hũɲ fũɲ wɛɾɪ wa.

⁸Sarmɪna fú'ma kɛɲ gí pɪ khɔɾɔ'; mú nú pí kũɲgɪraarɪ ye mú tu kɛɲ gí pɪ yaarɪ ná kɛɲ gí pɪ yóo wa. Múnnáa sɪɾɛ, níní wó níní ú hũnnɪ Yékírí wá Nii wá bárkára wɛra.

⁹Níkódémɪná kha' múnnɪ sɪ wónnɪ dé yôo?

¹⁰Yésúrá kha' ú ú déeri níkhǎgɪ kpakpabaa yêe mamaɲ nípɪ Ísíráyélná wɛɾɪ, u tuu sɪ yaa?

11Ye kha' thĩnaa-u, ma seeriyɔɔma kha' tí òbírí tɔuri wɛrɪ, tíra òbíra sɛɛ' nípra; tí òbírí náani wɛrɪ, tí míje òbíra sɛɛ' nípra; ye pi wêe híj òbí seereri wa.

12Ye khabɪ tẽ kha' ná ma sɛɛ' pi mí í déeri dunija wáyɪ wɛrɪ, pi wêe khãa í bu wa, ye ná ma ba seeriyɛ bi í déeri thu'ri wáyɪ wɛrɪ, múnnɪ pi dé yé wónnɪ khãa í buu?

13Níthĩnigɛ kǎní ní thu'nná wǎ, ná kɪ dée má Níthĩna'bii ú yaari ní ò baa wɛrɪ wa.

14Pǎtí Moyízi yaara'ra suwaari kǎa-u táɔkírǎ, gbirinná, bɛɛ' náa-u wɛrɪ, múnnáa sɪɛ, fó pí ba' tẽ Níthĩna'biiri táɔkírǎ ǐ yaará' nɪ'nigɔɔ bɛɛ' náa-u,

15sí dé sǎngɪ níní wó níní ú khãani ú bu, ú bu thakoo míjánj gũ kaa sóo wɛra.

16Yékírí fɔŋ-ɔrma dunijanípɪ ná taraa, ú hãaniga ú Bikhee úkpo kekeri' ɔu ú wɛrɪ, sí dé sǎngɪ níní wó níní ú khãani ú bu, ú téu wa, dé ú bu thakoo míjánj gũ kaa sóo wɛra.

17Yékíre sũnɪ ú Bikheeri fa dunijanǎ dé u ba thu dunijanípɪ wa, dé sũŋ-ɔruuma dé u ba híj bi.

18Wêe ú khãani ú bu, thugé kó' úrí wa, ye wêe ɔu mí khãa ú bu wa wɛrɪ, thugɪ kó'-kiruuma sówo, pébu, u khãa Yékírí wá Bikhee úkpo kekeri' ɔu ú wɛrɪ wa.

19Mú tí yeerɪ thugírǎ kórí bi wɛrɪ, tírá déeri pǎtí táyésígɪ bannɪ dunijanǎ ye nípirǎ khɔrgo tápirgiri ye kayɪ táyésígɪrɪ ò dɛɛ pí mípǐdégírǎ wɛra.

20Níní wó níní ɔu dé mípǐŋɪ wɛrɪ, u ɪ'ma táyésígɪrɪ, ú tó'rínj gí ya, pébu, u phãnuma kha' má sũmdéɛŋɪna ba ku'ma toroo bu, nípirǎ náa-ɪ.

21Ye wêe ɔu núnɛɛ ò mǎkírǎ thĩnaano wɛrɪ, úra khɔró' máagímma táyésígɛ pí ná koikoi pǎtí u núnɛɛ ò mǎkírǎ dóŋ mí Yékíre bɛɛ wɛra.

Tí Já sɛɛ'ri Yésú wá mí wɛra

22Mú si tannɪ wɛrɪ, Yésú ná ú mamannibibirǎ yóo Júde maráa bu ò ná hítaa dée pó khibɪ, ye ɔu ye bátízé nípa.

23Jǎna ye bátízéma nípi tẽ Énóni, Sálím wá the', pébu, yɔ'mɛ ye níma kónj. Nípra ye yóoma ú thǎná ɔu ye bátízé bi.

24Tí pǎnná ná pi ye pǎgí Jǎnɪ thon na.

25O khu Já wá mamannibibi wá póɔ ná Júdɛɛ ɔɔ ye pǎní kǎmbɪ Júdebi wá wírɪ'mɪ wá míɔɔ.

26Pí yóo ná seeriyɛ Jǎnɪ kha' Níkhāgaa, u wógí' ú ná wái ɔu ye dágáa ú pi yí' Júrdɛ wɛrɪ, ú tó he'nná, ú mí í u ye sɛɛ' wɛrɪ keyu? U bátízéma wɛrá nípi ye bɛɛ' yóo ú thǎná.

27Jǎná seeriyɛ bi kha' nínɛ wónnɪ bu mínnɪ wǎ ná kɪ dée má Yékíre hãanɔu tí ya.

28 Ye kha' pí thĩ tu-biri dé sɛɛ'-mapaa bi kha' maná déeri Yékírí wá Sakhanínni wã, dé Yékírí sũŋ-uri-mama dé ma khírú ban ú bu dúrúm.

29 Si ma má pãtí níní wá núnêɛ dé yee harí, u ná hĩti ú the' dúrúm kí nú ú sɛɛreri, tí kí nuu ú kón wera. Múnnáa sɛɛ, pí nuumi wá hũngirá déeri má wásira; ye múne kpigi bú werá wa.

30 Fó ú kpórsirá kí du' kí yóo, ye maní wásirá kí sũŋ.

Wéɛ ú ku'ri thu'ro baa wera

31 Wéɛ ú ku'ri thu'nná weri, u tarí bêɛ', ye wéɛ ú fãŋgirá weri, dé-uma fãŋgí wáa yêɛ sɛɛ' mú í déeri fãnummíŋa. Wéɛ ú ku'ri thu'nná weri, [u tarí bêɛ'].

32 Tí u jáani ná tí u núuni weri, tí míŋe u sɛɛ' nípiri, ye níne wêɛ híŋ si ya.

33 Ye wéɛ ú hínni ú sɛɛreri weri, u buka'ma kha' Yékínna sɛɛ'ma thĩŋaa.

34 Wéɛ ú Yékírí sũnni weri, u sɛɛ'ma Yékírí wá sɛɛɛ, pébu, Yékínna hã-uma ú Niino kaadé kpũunĩŋaano.

35 Sii fuŋ-uma Bikheeri ĩ hãa-u míŋi wá bêɛ'no.

36 Wéɛ ú khãani Bikheerá weri, u buma thakoo míŋánŋ gũ kaa sóo, ye wéɛ ú mú núu ú wáŋi wa weri, ú ba bu kí thakoogiri wa, dé Yékírí wá jámísira ú buma.

Já 4

Sámáarí harí wá míŋa

1 Yésú tu-uyaa dé Fáarísibi nú-biyaa ná pi kha' u ye buma ní' kónŋgómɛɛ ye thowoo ĩ taraa Jáni ye úu bátízé nípiri ĩ taraa-u tẽ.

2 Ye hakira ná Yésú wá thĩnãa ye bátízé nípiri wa, dé ú mamannibibire.

3 Mú Yésú tuuri si weri, ú yaa Júde maráará dé u fĩrĩ písi Galíle maráará

4 ye mákín-uyaa ná u thoo Sámáarí maráa bu ĩ yóo.

5 Mú u ye yóomíná weri, ú ná nani Sámáarí nu wá yóo, í pi yí' Síkáari. I ye déeyée khaa tí Jakópi hãana ú bikhee Jozéfiri weri wa.

6 Tí khanná Jakópi wá kɔɔɔne ye. Mú Yésú núnéɛná foriyo weri, ú hĩtaa kɔɔɔŋ the'rá. Ú waatirá khura ye jómímma thaaga.

7-8 Ó Sámáarí haré baa dé u ba tha yo'mo. Ú waatirá ná Yésú wá mamannibibi yóo-biyaama nudógírá dé pi ná don diime. Ú sɛɛɛye Sámáarí hanni kha' u hã ma yo'mi má jú.

9 Ú kha' ye! Úrĩ Júdee wónnĩ sɛɛ' maní Sámáarí harí kha' ma hã ma yo'mi má jũu? (Pébu, Júdebi ná Sámáarí nípiri ye sũmuma kãmba.)

10Yésúrá sɛɛɾɿɔɔ kha' ná tu-ɔyaa Yékírí wá míhāanigaanni ye tuu tárí kpoo ōu jínɔɔ yɔ'mine weri, úrá yeera mákírá ná u jínj úrí yɔ'mine, ú hāa-u yɔ' mû hāana' thakoogi wera.

11Hanná sɛɛɾɿɔɔ kha' Níkhāgaa, kɔɔɔŋ ko'-uma ye u táthaanɔge ya; múnɔɔ u dé yé wónnɔ bu pí thakoo yɔ'minaa?

12Ye kha' ūbi khāgaa Jakópirá hāani ūbírí kɔɔɔŋ wɛnnɔ, ye Jakópi wá thī júburi ú yɔ'mina; ú bibi ná ú tádooribirá júburi bi tē. Ye kha' ken-uri má u khā'-ú-bumaa?

13Yésúrá sɛɛɾɿɔɔ kha' níní ú júburi pí yɔ'meni, júbuse ba kóɔɔma tē.

14Ye níní ōu ba júburi mí mana ba hāa-u weri, júbuse ba kóɔɔ ná wā. Pɔ ba déma má yɔ'bunne ú bu, tū hāana' thakoo mǐjǎŋ gū kaa sóo wera.

15Hanná sɛɛɾɿɔɔ kha' Níkhāgaa, u hā ma pí yɔ'mine sí dé sǎŋgi, hā júbuse kó' ma túwā; ye hā má baŋ yothagi fará túwā.

16Yésúrá sɛɛɾɿɔɔ kha' u yóo ná yí' ú khoori pí baŋ.

17Hanná sɛɛɾɿɔɔ kha' ma khoonɔ wā. Yésúrá sɛɛɾɿɔɔ kha' thīŋaa ú ná u kha' ma khoonɔ wā,

18pébu, khoobímúwāa' u yeera ye ú ná wée ōu kāmbe werá mé'ni weri, u dée ú khoowā. Ye kha' sírí bu sɛɛ'-uri thīŋaa.

19Hanná sɛɛɾɿɔɔ kha' Níkhāgaa, ná-manɔ si, dé-uma Yékírí wá hǐŋginnāa.

20Ye kha' tátíkerá ūbi khāgūbi thiya'ri Yékínni ye pírí Júdebirá kha' Jerúzalém pi mákínni ná pi thiya' Yékínna.

21Yésúrá sɛɛɾɿɔɔ kha' khīhariya, u khāa tu dé ɔ khiye ba naŋ pí ba thiya' Sii Yékínni tátíkerá werési Jerúzalémíná wā.

22Ye kha' pí Sámáarí nípi, píra thiya'ma Yékínni kaa tuwɔɔ ye ūbi Júdebira thugɔɔma ye tuwɔɔ, pébu, ūbi Júdebi thāná hǐmmína ku'.

23Ye kha' ɔ khiye ba naŋ ú Yékínthiya' thīnthīmbira ba thiya' Siiri ú Nii wá bǎrkára ū mákírá ú thīŋaano, dé pí Yékínthiya'ribi wá hūŋgira Siira bɛɛ. Ye ú khu naŋ-uma sówo.

24Yékírí dé-uma nipe. Tírá yeeri pū thugɔɔ weri, mákím-buri ná pi thugɔɔ ú Nii wá bǎrkára ū mákírá ú thīŋaano.

25Hanná sɛɛɾɿɔɔ kha' tu-manɔ dé ú pi yí' Mésíri weri, u ba bamma. (Mésí wá títǎŋgírǎ déeri Yékírí wá Sakhanína.) Ye ná u ba baa, u ba buka'-ūbíríma mǐŋi wá bēɛ'no.

26Yésúrá sɛɛɾɿɔɔ kha' manɔ ōu sɛɛɛɛ ú mé'ni weri, maná déeri Mésíra.

27 Tí pánná, ú mamannibibi fí'ri baa ba jáa ú ná hanní ná pi sɛɛɛɛ, sí maaniga bi, ye pí ɔɔ hagi púɔɔ kha' pé u bɛɛ ú wɛɛ́sɪ pé ɔu sɛɛɛɛ ú wa.

28 Hanná to sɛɛ ú beenni ye fígí khūni nuná ná sɛɛɪye nípiri kha'

29 pi banní ba ken ɔ wái ú sɛɛ'ri ma míɪɪ wá bɛɛ' í ma déeri wɛɪ, dé páane úrá déeri Yékírí wá Sakhanínna.

30 Pí to khes yóo ná jáa Yésúra.

31 Ú waatírú ú mamannibibira ye jínɔɔ jánni jánni kha' Níkhāgaa, u ken ú thĩ yé di.

32 Ye ú sɛɛɪye bi kha' pó dime ma ba di, pí tu bírí wa.

33 Ú mamannibibirāa pú' kām̃bi kha' dé ɔɔ sóori ba hāa ú dii bāa?

34 Yésúrá sɛɛɪye bi kha' má diminá déeri í dé t̃ɪ nuu wɛɛ ú sūnni ma wɛɪ, yé sóo sūm̃i tí u hāani ma wera.

35 Nípira kōmma kha' sīgira yɛɛ-uma fergi bíj̃t̃' ú nan, ye mana sɛɛ'-p̃ima kha' pi yaará' ken khām̃arsira; nan-sirma sīgiraŋ sówo.

36 Wɛɛ ɔu sīgí' wɛɪ, bu-uma ú taas̃i yɛɛ p̃íngín nípi p̃átí pi p̃íngín khām̃ardimi wɛɪ, pí bu thakoo míj̃áñ g̃ɪ kaa sóo, sí dé s̃ángi t̃ɔɔgɛera ná sīgí'raará kpánnɛ kpoogo.

37 P̃átí nípira kūŋ kha' ɔɔ t̃ɔɔgɛɛ í h̃ā ɔɔ sīgí' wɛɪ, múñnáa s̃ɪɛ,

38 sūm̃-mani-bima dé pi ná sīgí' khām̃ari gí pi mí sūni wā, dé p̃ɔɔ sūnni gi, pírā ba buu yɛɛ sīgí' kɪ.

39 í nuná, Sámáarí ní kóngómbé khāa Yésúrá í dɛɛ p̃átí harí sɛɛ'ra bi kha' sɛɛ'-uri-mama míɪɪ wá bɛɛ' í ma déeri wera.

40 Tírā yɛɛɪ mú pi yóorá ná jáa-u wɛɪ, pi jínɔɔ jánni jánni kha' u h̃ít̃i fí. Ú h̃ítaa fí í dée khu bíɔ.

41 Ní' kóngómbé haf̃iya khāa Yésúrá í dɛɛ ú thĩ wá sɛɛɛrā

42 yɛɛ ye sɛɛ' hanní kha' ĩbíra khāa Yésúrá í dɛɛ ú sɛɛɛɛ tónná wā, dé ĩbi thĩ nú-ĩbínni Yésú wá nóg̃ɛɛɛɛɛɛ ye khāa tuu dé úrá déeri dunijaníp̃i wá H̃ínnáani míj̃áñ.

Ithakhoo wá sūmdébi kpakpabāa bii wá páañamm̃i wá míja

43 Mú Yésú déeri fí khu bíɔ wɛɪ, ú yaa yóo Galíle marāa bu;

44 pébu, ú thĩ kha'-uyaama kha' ú Yékírí wá h̃íngíñnāa bú ú pi yat̃ɪ ɔ bihūnniɔ wā.

⁴⁵Mú u nanni Galílerá weri, nípirá sagíraa-u tákírsi, pébu, tí pi yóorá Kúñkersírá Jerúzalémíná weri, já-biyaama míni wá bée' í u déerá kersí wá pánná wera.

⁴⁶Yésúrá tó fígí písée Galíle nu wá yóo bu, í pi yí' Káná. í nuná u fíkínná yó'mini ĩ dée bi divéna. Ithakhoo wá sūmdébi kpakpabaa wá ɔo ye Kápérnawúminá, ú biyêe ye bo'.

⁴⁷Mú u núuni ná pi kha' Yésú ya-uyaama Júde maráará ĩ yóo Galíle maráará weri, ú yóo ná jáa jínɔo jánni jánni kha' u kenj ú thĩ yé yóo Kápérnawúmná ĩ ná páaná' má bii úu déso wera.

⁴⁸Yésúrá seeriyɔo kha' ná píra jáa tǎgumasimí ùl buka' Yékírí wá wórgi wa, pírá wónní khāa wā kâa?

⁴⁹Sūmdébi kpakpabaará kha' Níkhāgaa, u yee ĩbé haabínj khūnj, dé má biira ba huma.

⁵⁰Yésúrá seeriyɔo kha' u khūnj dé ú bii ya-uri. Wáírá khāa Yésú wá seerérá ye khee yêe khūnj.

⁵¹Pǎtí u ye khūmminá weri, ú kpíngírá ú sūmdébibine, pí seeriyɔo kha' ú bii ya-uri.

⁵²Ú púgí bi kha' ōnni waati sarmi dóonnuu? Pí seeriyɔo kha' naanj tí khu kpɔɔra kíru weri, tíra wíkpɔɔgi sóori.

⁵³Tíra sii tuuri dé waati ú Yésú see'raa-u kha' ú bii ya-uri weri, ú waati kpooɔ. Ú ná ú kórgi nípi wá bée' tó khāa Yésúrá.

⁵⁴Tírá déerá páa ĩɔo tǎgumasimí tí Yésú déerá tūl buka' Yékírí wá wórgi, tí u yaara Júderá ĩ baa Galílerá wera.

Já 5

Ɔ munuguwái wá páajámmi wá mǐja

¹Tí kpānaa bu, Júdebi wá kersí wá sɔo ye Jerúzalémíná, Yésúrá yaa yóo ní.

²Ĩ hakíra ná Jerúzalémíná, tó tutūnnêe ye bú, tí sǎnǐbra ye thoo yêe dóonj wera. Kó yɔpókêe ye tí the'rá kí pi yí' eburusirá Bétízátá. Tákhaj símúwǎa'nôu ye fí.

³Bo'ri kóngómbé hūnna sí tákhansírá: darapi ná deekpoobi ná munugubo. [Pi ye teema dé yó'mina dú',

⁴pébu, Tamǎaj minigi wá ɔo dé kí sūnj pó waatibo kí dú' pi. Bo'roo ú khiruri dóoró bú weri, u páajuma, háari sí bosirāa múnj.]

⁵Ɔ wáyêe ye bú, ú wáará bosí ĩ buu dɔsi digbée ná kpɔɔ ná má'nísǎa'.

⁶Mú Yésú náanáa-u hũkhanná ye tuu dé dát-uyaama bosirá weri, ú púgɔɔ kha' u bee dé u pãapaa?

⁷Bo'roorá seeryɔɔ kha' Níkhāgaa, ma nínno ũu dóoró' ma yɔpókírǎ waati ú yɔ'mi dú'ri ya, dé waati ú ma kha' ma dóon weri, ná ɔ khuriya má bu.

⁸Yésúrá seeryɔɔ kha' u yáa khe ú hũntáɣi í nínée.

⁹Wáirǎ pãapáa fí khaanná ye yaa khe ú tébí yêe nínée. Ye mú si déerǎ Júdebi wá kpáaréekhɔ bu weri,

¹⁰pi níkhāɣibírǎ seerye wáí ú pãapánná weri, kha' kpáaréekhɔ; u khĩnne yêe kpón ú tébí í nínée na.

¹¹Ú seerye bi kha' wée ú pãaná'ni ma weri, see'-uri-mama kha' ma khe má tébí í nínée.

¹²Pí púgɔɔ kha' máa see'ruu kha' u khe ú tébí í nínêe?

¹³Ye wáira ye tuu tári kpoo ú pãaná'náa-u wǎ, pébu, Yésú thĩni-uyaa-búma ní' pũ ye fí khaanná weri, pí sɔgombírǎ.

¹⁴Tí kpānaa bu, Yésúrá ná hakira ú Yékínthiya'dukirá, ú seeryɔɔ kha' pãapán-uri werǎ; hǎ ú súnní dé mípũni, tó mí pũné nanɔ í tarí mé'ni túwǎ.

¹⁵Wáirǎ ná seerye Júdebi wá níkhāɣibiri kha' Yésúu pãaná'ni ma.

¹⁶Pí yaa Yésúrá, pébu, kpáaréekhɔ bu u déerǎ si.

¹⁷Ye Yésúrá seerye bi kha' má Siira ma déegéesírǎ háari ná fee ye manáa déegéesírǎ tẽ.

¹⁸Mú u yí'ri íseri weri, Júdebi wá níkhāɣibi wá námísírǎ hafiya yaa, pũ ye bee dé pi khuwɔɔ tére. Ye ki dée má tí u pãaná'ná wáiri kpáaréekhurǎ weri, sí tónno wǎ, dé tí u kha'ra Yékírí dé-uma má Si dóorǎa, ki dée má má ná úra ma kpoogi weri, sírá yeera.

Wórí gí Sii hãani Bikheeri wera

¹⁹Yésúrá písée kha' thĩnaa-u, ma see'-puma kha' Bikheerǎ wónnǐ dé mĩni ú thĩ na, dé tí Siira dé weri, tíra u já í dé. Mĩni wá bée' í Siira dé weri, Bikheera déyeema tẽ;

²⁰pébu, Sii fun-uma Bikheeri yêe bukaa-u mĩni wá bée' í ú thĩna dé wera. Ye u bukaa-uma yó mí kpakpa't tẽ, í tanni íyeri, sí dé sǎngi ú déyee sí maana' pi;

²¹dé pǎtí Siira yaara' kpĩsuri yêe hǎ si thakoogi weri, múnnáa Bikheera hǎ tẽ péé bí u khoro' weri, thakoogo.

²²Siira wêe thu níní wǎ, dé Bikheera u hãani wórgi wá bêe'no dé u thu nípiri

²³sí dé sǎngi bée' kí kpónnó' Bikheeri pǎtí pi kpónnó' Siiri wera. Wée ũu mú yêe kpónnó' Bikheeri wa weri, má Sii ú súnnuu weri, úra u kaa kpónnó'.

24 Ye kha' thĩṇaa-u, ma sɛɛ'-pɪma kha' níní wó níní ũu nú má sɛɛɛ ye khāa wêɛ ú sũnni ma wɛɪ, bu-uma thakoo mĩṇánḡ ḡũ kaa sóo wɛra. Yékínná ba kpĩṅ ú tũwā, dé ku'-uma huuminá ĩ dóoró thakoogo.

25 Ye kha' thĩṇaa-u, ma sɛɛ'-pɪma tẽ kha' ɔ khiye ba nanj ú huuribira ba nú Yékírí wá Bikhěe núga; ye ú khu wá yatɪ nanj-uma sówo. Ye péɛ bũ ba nú ú nũḡɪ wɛɪ, pɪ ba buma thakoogo;

26 dé pātí Siira hāana' thakoogi wɛɪ, múnnaa u hāanɪ Bikheeri wóḡɪ ũu hāana' thakoogo.

27 Hā-ɔɔɔuma tẽ khĩnni dé u thu níṛɪ pébu, úrá déeri Níthĩna'biira.

28 Ye hā pí yeɛ sí maana' pɪ ya, dé ɔ khu ná níṛɪ wá bɛɛ' pũ dúutāṅḡíná wɛɪ, pɪ ba nú ú nũḡɪ

29 ĩ yāa ku'. Pí déeri mĩkɪɪ wɛɪ, píra ba yama ĩ bu thakoogo; ye péɛ bí déeri mĩpĩṅɪ wɛɪ, pírá ya Yékínná kpĩṅ bí.

30 Ye kha' má wónnĩ dé mĩnɪ má thĩ ṇa. Ma thuma níṛɪ ĩ mākírá tí Yékíre sɛɛ' ma wɛra. Ye ma thuma níṛɪ thĩṇaa bu, pébu, ma wêɛ dé tũ nuu manno wā, dé tũ nuu wêɛ ú sũnni ma wɛɪ, tíra ma dé.

Yékírí wá Bikheera ma sɛɛrí kóṅḡómbɛ

31 Ye kha' ná má thĩnāa sɛɛ' má mĩ pí wónnĩ hĩṅ sɪ ya;

32 dé ɔɔ sɛɛ' má mĩ, ye tu-manɪ dé tí u sɛɛ' má mĩnā wɛɪ, thĩṇaa-u.

33 Sũm-biyaa níṛɪ Já thāná ye tí u sɛɛ'ɪ bɪ ma mĩnā wɛɪ, thĩṇaa-u.

34 Ma wêɛ kpũu dé níne dé má sɛɛré ĩ sɛɛɛɛ hā ma wā, dé ma sɛɛ'-sɪma sí dé sāṅḡɪ Yékínná hĩṅ bɪ.

35 Pātí fĩtĩnaana so ĩ yé're' kēṅḡɪ wɛɪ, múnnaa Jána ye pí sɔḡɔmbɪrá, pí pí ĩ kpánnĩṅá kí táyíḡírá kíɪu

36 ye tó mĩne bú, tí sɛɛɛɛɪ hāa ma ĩ taraa Jána. Tí mĩnná déeri sũmɪ í Sii hāanɪ ma dé ma dé, í manɛ déemíná wɛɪ, írāa buká' kha' Sii Yékínná sũnni ma.

37 Ú thĩ wá yatɪ sɛɛɛɛ-ɔɪ hāa ma, dé pɪ berɪ núuma ú nũḡɪ ṇáa wā, ye pɪ ṇáa-u yíbíre ṇáa wā,

38 ye pɪ pí dé pɪ kó' ú sɛɛɛɛɪ wa, pébu, pɪ khāa wêɛ ú u sũnni ṇa.

39 Ye kha' pɪ karamma Yékírí wá sɛbɪɪ tákɪɪsɪ, pébu, khāa-bɪɪ tuu dé búnāa thakoo mĩṇánḡ ḡũ kaa sóo wɛɪ, kɪ bu, ye úrāa sɛɛ' má mĩnɪ mĩṇánḡ

40 ye pɪ wêɛ bɛɛ dé pɪ banj má thāná ĩ bu thakoogi wa.

41 Ma wêɛ bɛɛ níṛɪ wá kpórsɪ wa,

42 dé má yatɪ tu-manɪ bɪ; pɪ wêɛ khɔɔ' Yékírí wá mĩ wā.

⁴³Má Sii wá nísígírá ma banní ye pí kai kha' pí pí ma wã, ye ná ɔ ní' maa ba baa ú thī wá nísígo, pí ba pí úra.

⁴⁴Ye kha' mú pí dé yé wónnī khāa má buu? Pébu, tí pí kí kpónnó' kām̄bi weri, síra pí bēe, tūmá pí wēe bēe Yékírí úkpo wá kpórsi wa.

⁴⁵Kha' hã pí kenj má ma ba kha' yárgím-birma Sii Yékírí wá wóroo wa, dé Moyízi wá sēere ú pí saari pí khāaminí weri, úrāa ba kha' yárgím-biri.

⁴⁶Ye kha' ná khāa-biyaa Moyízi wá sēererá mīnānj, pí ye khāa má bu tē, pébu, má mīne u tī'ni ú sēbirá.

⁴⁷Ye ná pí khāa mí í u tī'ni weri wa, mún̄ni pí dé yé wónnī khāa má sēererāa?

Já 6

Tí Yésú hāan̄i khoobi kīj bíjɔ ná kpársímúwāa' thasóké dii weri, sí mīna

(Mat 14.13-21; Már 6.30-44; Lúk 9.10-17)

¹Mú si tanni, Yésúrá yaa sagaa Galíle dákpóroo ú pí yí' tē Tíberíyad̄i dákpóroo weri, ú tó he'nná.

²Ní' kóngómbé yaa yēe thowoo ĩ dēe pātí u pāanā'ná bo'ribi tāgimasipāanā'mi pí náa wera.

³Yésúrá kání tátíko ĩ hītaa ú ná ú mamann̄ibibira.

⁴Júdebi wá Kūñkersi tó'rín-siyaama.

⁵⁻⁶Yésúrá keri náa ní' kóngómbi ná pí banj ú thāná. Ú tuu mú ye púgí Filípiri kha' tūnní khare ĩbíra bú donj phāaní hã níperá khoo? Tūmá, khuru-uyaa tuu mú tí u ye ba dé wera.

⁷Filípirá sēeryoo kha' háari ĩbé khee níní úkpo wá fergibi má'nísāa' taasi ĩ dori phāan̄i, ná ú yatírā nanj bēe' bu kerekere ya.

⁸Símó Péeri wá khīnu Ándéré ú déerá ɔ mamann̄ibii wá ɔ weri, úrá kha'

⁹ɔ bikhoo'yé we fa, úu ɔɔrjiphāan̄i símúwāa' ná buri bíjɔɔ. Ye kha' pé ísera wónnī kiri ní' kóngómbēraa?

¹⁰Yésúrá kha' pí yee pí bēe' hīta. Wúugēe ye fí tí khanná kónj. Pí tɔ hītaa. Khoobira ye n̄úmímma nípi kīj bíjɔ ná kpársímúwāa'.

¹¹Yésúrá khee phāan̄isiri ĩ thuga Yékírí kha' ú āníke, ye khee hāa pí kpíkira sí ní' pū ye fí wera. Ye khee burbiri tē ĩ thuga Yékírí ye khee hāa pí kpíkira bi bí. Bēe' buu pātí pí khoo' wera.

¹²Mú pí bēe' khoo' hī weri, Yésúrá sēerye ú mamann̄ibibiri kha' pí khe sí tɔori, hã pí sēe sí hasi' ya.

13Pí hogi si ã yee kpɔmbisi kpɔɔ ná sɪ́nɔ́ hĩje. Sírá déerá sí yɛera ɔ́ɔrjɪphǎani símúwǎa' sí Yésú kheera thuga Yékírí ye hǎa nípírǎ khɔɔ wera.

14Mú nípi náani tǎgumasimí tí Yésú déerá tũ buka' Yékírí wá wórgi weri, pí kha' tũnnéese bú wa, dé wái wera déeri Yékírí wá Hĩngínnaa ɔu ye ba ban dunjaná wera.

15Mú Yésú tuura dé pi ye bée kóɔɔma fǎngɔ í saa-u ugirǎ weri, ú tɔ fígí písée ní tátíkírǎ úkpo.

Tí Yésú núnéeni yɔ'mi wá thago weri, sí mĩna

(Mat 14.22-33; Már 6.45-52)

16Mú sũníngi nanni weri, Yésú wá mamannibirá yóo dákpóroorǎ

17ĩ ná khe phosiki yê sagi yê yóo Kápérnáwúm ɔu dákpóroo wá tɔ he'nná weri, ú kénɔ. Táagírǎ ba tegi ná Yésúra baa wa.

18Sarkpórgé yaa, yɔ'minǎa kuriyo.

19Yésú wá mamannibibi bu-biyaama kílóbo' ímúwǎa' weresi má'níkpo ye náa Yésúri ná u núnée yɔ'mi wá thagirǎ yê ban phosikirǎ; phǎngé kórí bi tákɪrsa.

20Ye Yésúrá seeriye bi kha' manɔ, dé hǎ pí phǎni wǎ.

21Pi ye bée kheɔɔma phosikirǎ, ye tí pánná ná bu-biyaa ná pi nani pí yóokhanni sówo.

Tí nípi wéeri Yésúri weri, sí mĩna

22Mú dugi yékínni ní' pí hĩtanna ní dákpóroo wá tɔ he'nná weri, tu-biyaa dé phosi' kíkpo ye fí; ye tu-biyaa tẽ dé Yésúra ye yóo ú ná ú mamannibiri phosikirǎ kpoogi wa, dé pí tónná yóorǎ.

23Ye só phosisé yaara Tíberiyáɔ ã baa khaa tí Tamaŋ Yésú kheera phǎanisiri ã thuga Yékírí kha' ú ǎníke ye hǎa nípírǎ khɔɔ weri, tí the'rá.

24Mú nípi náani tuu dé Yésú ná ú mamannibira fí ya weri, pí kǎní sí phosisirǎ ã yóo Kápérnáwúminá Yésú wá wéekhara.

Yésúrá déeri phǎani ɔu hǎana' thakoogi wera

25Nípírǎ yóo ná náa-u dákpóroo wá tɔ he'nná, pí púɔɔ kha' Níkhǎгаа, ũnni waati u banni farǎa?

26Yésúrá kha' thĩnaa-u, ma seɛ'-pɪma kha' kɪ dée má tí ma déeri tǎgumasimí ũ buka' Yékírí wá wórgi weri, síra pi deeri yê wée ma wǎ, dé phǎani ú pi khɔɔri hĩ weri, úra pi deeri yê wée ma.

27Ye seeriye bi kha' hǎ pí hukée wée dii mĩi sóo weri wa, dé pi hukée wée dii mĩi hǎana' thakoo mĩnǎŋ gũ kaa sóo wera. Ye Níthĩna'biirǎa ba hǎ bi pí dimine, pébu, Sii Yékírí buka'-uri kha' úra u sũnni.

28Pí púɔɔ kha' júnǎni sũmdéenne ĩbíri mǎkínni ná ĩbíra dé ũ nuu Yékínnɔɔ?

29Yésúrá sɛɛɾɪyɛ bi kha' tí Yékínna bɛɛ bí wɛɾɪ, tírá déeri, ǽ khāa manɪ ú u sũnnɪ wɛɾa.

30Pí sɛɛɾɪɔɔ kha' túnní tǎgɪmasimíne u wónní dé tũ buka' Yékírí wá wórgɪ, ǽbé ná ǽ khāa ú buu? Kha' túnní mĩne u ba dɛɛ?

31Yɛ kha' ǽbi khǎgɪbi di-birma dii mí pɪ yí' mǎnnɪ wɛɾɪ, gbirinná pǎtí Yékírí wá sɛbi kha'ɾɪ kha' *hǎ-urɪ-bɪma phǎanɪ ú ku'ri thu'ɾɔ wɛɾɪ, pí khɔwɔɔ.*

32Yésúrá sɛɛɾɪyɛ bi kha' thǐnaa-u, ma sɛɛ'-pɪma kha' kɪ dée má Moyízíi hǎanɪ bi phǎanɪ ú ku'ri thu'nná wɛɾɪ wa, dé má Siirâa hǎ bi phǎanɪ mǐnǎmmɪ ú ku'ri thu'nná wɛɾa;

33pébu, phǎanɪ ú Yékínna hǎana' wɛɾɪ, úrá déeri wɛɛ ú ku'ri thu'ɾɔ ǽ baa baa hǎ dunɪnanípɪɾɪ thakoogo.

34Pí sɛɛɾɪɔɔ kha' Níkhǎgaa, u kɪ hǎ ǽbírí ú phǎanɪɔɔ khu wó khiya.

35Yésúrá sɛɛɾɪyɛ bi kha' maná déeri phǎanɪ ɔu hǎana' thakoogi wɛɾa. Yɛ kha' wɛɛ ɔu ban má thǎ wɛɾɪ, khũmgé ba kórɔɔ ná wǎ; yɛ wɛɛ ú khǎanɪ má bu wɛɾɪ, núsé ba kórɔɔ ná tɛ ná.

36Yɛ kha' sɛɛ'-maɲaa bi kha' ná-bɪɾɪ ma yɛ pɪ khāa má bu wa.

37Nípi wá bɛɛ' pí Sii hǎanɪ ma wɛɾɪ, pɪ ba bamma má thǎná; yɛ wɛɛ ɔu ban má thǎná wɛɾɪ, má ba kayɔɔ kúuɲ na,

38dé ma kuso thu'nná ǽ baa dé ma ba dé má thǐ wá khɔɾɔ'mɪ wǎ, dé bam-manɪma dé ma ba dé úwɛ ú sũnnɪ ma wɛɾɪ, ú khɔɾɔ'mɔ.

39Yɛ wɛɛ ú sũnnɪ ma wɛɾɪ, ú khɔɾɔ'mɪná déeri nípi wá bɛɛ' pí u karfannɪ ma wɛɾɪ, hǎ má bunno' pí ɔɔ wa, dé ma yaara' pí bɛɛ' huuminá, phɪrgan khurá.

40Yɛ tí má Siira bɛɛ wɛɾɪ, tírá déeri níní wó níní ú náanɪ manɪ Bikheeri yɛ khāa má bu wɛɾɪ, u buma thakoo mǐnǎɲ gũ kaa sóo, yɛ má yaarɔɔ huuminá, phɪrgan khurá.

41Pǎtí Yésú kha'ɾɪ kha' maná déeri phǎanɪ ú ku'ri thu'nná baa wɛɾɪ, Júdebirâa yɛ wúugín kha'

42keɲ má Jozéfi wá bikhee Yésúɔ waa? ǽbíra tuma ú sii ná ú nǐjáana. Yɛ mú u wónní dé yé kha' ku'-manɪma thu'ɾɔ baa?

43Yésúrá sɛɛɾɪyɛ bi kha' pɪ kpáa wúugínsine.

44Yɛ kha' níné wónní ban má thǎná wǎ ná kɪ dée má má Sii ú sũnnɪ ma wɛɾɪ, úrá déeri sǎɲɲɪ wa; yɛ manâa ba yaara' ú tárɪɾɪ huuminá, phɪrgan khurá.

45Yékírí wá hǐngínnáa ɔɔ tĩ'neena kha' *Yékínna ba mamamma pí bɛɛ'.* Yɛ níní wó níní ú núuni má Sii mamammɪni yɛ kórí bi wɛɾɪ, u ba thoo-mama.

46 Ná kɪ dée má wée ú ku'ri Sii Yékíri thǎná wɛɾɪ, ú kpoorá ɲáanu wǎ, níne ɲáa-u yíbíre ya.

47 Kha' thǐɲaa-u, ma sɛɛ'-pɪma kha' níní ú khǎani má bu wɛɾɪ, u buma thakoo mǐɲán ɣũ kaa sóo wɛra.

48 Yɛ kha' maná déeri phǎani ûu hǎana' thakoogiri wɛra.

49 Pí khǎɣɪbi di-biyaa dii mí pɪ yí' mánni wɛɾɪ, yɛ sí bée'rá pí huwo.

50 Yɛ phǎani ú ku'ri thu'nná baa wɛɾɪ, ná níne khɔwɔɔ ú hu wa.

51 Yɛ kha' maná déeri phǎani ûu thakooge, ú ku'ri thu'nná baa wɛra. Ná níne khɔɔ ú phǎanini, u ba hǐtɪma thakooge waati wá bɛɛ'. Yɛ kha' phǎani ú ma ba hǎana' wɛɾɪ, úrá déeri má kpó'nni sí dé sǎɲɲi dunɪɲanípírǎ bu thakoogo.

52 Mú u kǔnni mú wɛɾɪ, Júdebirǎ to yɛɛ pǎní kǎmbi kha' múnni wái wɛra dé yé wónnǐ hǎ ɪbírí ú kpó'ri ɪbé khɔɔ?

53 Yésúrá sɛɛɪyɛ bi kha' thǐɲaa-u, ma sɛɛ'-pɪma kha' ná pɪ khɔɔ Níthǐna'bii wá kpó'nni yɛ ɲúu ú tammuni wǎ, pí wónnǐ bu thakoogi wa.

54 Níní ú khɔɔɪ má kpó'nni yɛ ɲúu má tammuni wɛɾɪ, u buma thakoo mǐɲán ɣũ kaa sóo wɛɾɪ, yɛ má yaarɔɔ huumíná, phɪɲan khurǎ;

55 dé má kpó'nni dé-tirma di thǐnthǐmmi yɛ má tammuná dée mǐɲúwǎɲ thǐnthǐnne.

56 Níní ú khɔɔɪ má kpó'nni yɛ ɲúu má tammuni wɛɾɪ, ú tárúra ma má dógírǎ yɛ manǎa ú dógírǎ.

57 Yɛ kha' má Sii ûu thakooge wɛɾɪ, úrá sūnni ma. Pǎtí ma buuri thakoogi ú bárkárǎ wɛɾɪ, múnnáa sɪɛ, níni ú khɔɔɪ má kpó'nni, u ba buma thakoogi má bárkárǎ.

58 Phǎani ú ku'ri thu'nná baa wɛɾɪ, úrá wɛ. Úra úkpo ná wée ú pí khǎɣɪbi khɔɔra yɛ kai yɛ huu wɛra. Yɛ níni ú khɔɔɪ úwɛ úrí wɛɾɪ, u ba hǐtɪma thakooge waati wá bɛɛ'.

59 ɪsɛra Yésúra yɛ mamaɲ nípɪrí Kápéɲnǎwúmná, Júdebi wá pǐɲɣínkhanná.

Yésú wá sɛɛɛra hǎana'ma thakoo mǐɲán ɣũ kaa sóo wɛra

60 Mú Yésú wá thooribi núuni ú sɛɛɛɛ wɛɾɪ, pí kóɲɣómbé kha' sɛɛɛ wɛ hu-
únni; mâa wónnǐ hǐɲ úraa?

61 Mú Yésú tuuri dé ú thooribira yɛ wúɣímma wɛɾɪ, ú kha' dé má sɛɛɛra bunno'-pima bâa?

62 Yɛ ná pɪ ba ɲáa Níthǐna'biiri ná u kǎɲ ní kɛɲ ɣí u yɛ wɛɾɪ, múnni sɪ ba hǐtɪ bí buu?

⁶³Ye kha' Yékírí wá Nii úkporâa hãana' thakoogiri, tũmá níthĩngĩ wá tónná wónnĩ kũrĩ mĩnĩ wã. Sɛɛɛ ú ma sɛɛ'ɾĩ bĩ wɛɾĩ, ú bákárá ɾĩ ba bu Yékírí wá Nii ná thakoogo.

⁶⁴Ye kha' pôo bú pí sɔgɔmbĩrá ɾĩ mĩ yêe khãa wã (pébu, ĩ kórĩ gĩ kókírɔwá Yésú khĩrĩ-uyaa tuu ní' ɾĩ yɛ mĩ yêe khãa ú bu wa, ná wêe ũu yɛ ba hãanigoo pí kórɔo wera).

⁶⁵Ye kha' tírá yɛera má kha' níné wónnĩ banj má thãná wã ná kĩ dée má Siirá déeri sãngĩ wa.

⁶⁶Ĩ kórĩ gĩ ú khĩrá, ú thoori kóngómbé kai, ɾĩ wêe thowoo túwã.

⁶⁷Yésúrá to púgĩ ú mamannĩbibi kɾoo ná ɾĩngũ kha' ɾĩrí do; ɾĩra bée ɾísima tẽ baa?

⁶⁸Símó Pêenná sɛɛɾyoo kha' á Tamaŋ, ĩbírá ɾísĩ yé yóo maa thãa? Dé úrãa sɛɛɛ ũu hãana' thakoo mĩnánj gũ kaa sóo wera.

⁶⁹Ye kha' khãa-ĩbínnĩ tuu dé dé-uma Yékírí Wáa ĩ kuso Yékírí thã.

⁷⁰Yésúrá kha' maná phĩnĩ khori pí níɾĩ kɾoo ná ɾĩngũ yɛ ɔo bú pí sɔgɔmbĩrá ú déeri Sutãnĩ nĩna.

⁷¹Ísíkáríyóti Símo wá bikhee Júdási wá mĩjɛ u yɛ sɛɛ'. Dé-uyaaama Yésú wá mamannĩbibi kɾoo ná ɾĩngũ wá ɔo yɛ úrãa yɛ ba hãana' pí kórɔo.

Já 7

Yésú wá khĩnĩbira yɛ khãa ú bu wa

¹Mú si tannĩ, Yésúrá yaa yêe toŋ Galíle maráara. U yɛ wêe bɛɛ dé u yóo Júde maráará wa, pébu, Júdebi wá níkhãgĩbira yɛ bɛɛma ú khuma.

²Ye hakĩra ná Júdebi wá Gbatakersĩ tó'rĩn-sĩyaama.

³Ú khĩnĩbírá sɛɛɾyoo kha' u yáa yóo Júderá, sí dé sãngĩ ú thoorigĩrá ɾá tẽ mĩ ĩ u dé wɛɾĩ,

⁴dé nínĩ ũu bɛɛ dé ɾĩ tu ma wɛɾĩ, ú kóo déegée ya. Ye kha' mú u dé mĩjɛ hũngĩri wɛɾĩ, u déyee bée' ɾá tere.

⁵Pébu, Yésú wá thĩ wá khĩnĩbira yɛ khãa ú bu wa, tírá yɛera pí kũnĩ mú.

⁶Yésúrá sɛɛɾyɛ bĩ kha' má waatĩra nanĩ thonj na; yɛ ɾĩra ma waatĩ wá bêe'no ĩ dé tũ nuu bí wera.

⁷Ye kha' dunĩjanĩpĩrá wónnĩ ĩ' ɾĩrí wa; yɛ ĩ'-pĩri-manĩma, pébu, ma sɛɛ'-pĩma kha' pí mĩdéenĩina kĩraa wa.

⁸Ye kha' ɾĩra yóo kersĩrá dé maná yóo wa, dé má waatĩra nanĩ thonj na.

⁹Mú u kũnnĩ mú wɛɾĩ, ú hĩtaa Galílerá.

Tí Yésú yóori Gbatakersírá wɛrɪ, sí míŋa

10 Mú ú khĩnɪbɪ yóori kersírá wɛrɪ, úrá yaa yóo ní tẽ nípi wá kɔɔsɔ; ɔ ye wêe bɛɛ dé pi náa-ɔ wã.

11 Júdebi wá níkhãgɪbɪra ye wéyɔɔma yêe kũŋ kha' he úrêe?

12 Nípira ye wũugímma kón; pócra ye kũmma kha' ní' kɪraa-ɔ; pócraa kũŋ kha' ní' kɪraa-ɔ wa, dé ɔ bunno'ma nípa.

13 Ye mú nípira ye phãni Júdebi wá níkhãgɪbɪrɪ wɛrɪ, níné yé ha'rí sɛɛɛɛ sí kusii ya.

14 Waati ú kersɪ banni mákírá mú sɔgɔmbírá wɛrɪ, Yésúrá yóo Yékínthiya'dukirá nãa mamaŋ nípira.

15 Sí dée maagi Júdebirá, pũ pú' pí thĩ kha' mú ɔ déeri yêe tu sɛbɪ ye nínɛ mamaa-ɔ ú waa?

16 Yésúrá sɛɛɪyɛ bɪ kha' má mamammɪna kuso má thã wã, dé wêe ú sũnnɪ ma wɛrɪ, ú thãa pi ku'ri.

17 Níní ɔɔ bɛɛ dé tí Yékínna khɔɔ' wɛrɪ, ɔ ba tu ná má mamammɪ ku'-pirma Yékírí thã wɛrésɪ má thã.

18 Níní ɔɔ bɛɛ sɛɛ' ú thĩ wá sɛɛɛ, ú thĩ wá sáɔ ɔ bɛɛ; ye níní ɔɔ bɛɛ dé tárú ú sũnnɔɔ wɛrɪ, ɔ bu sáɔ, ú tũŋ na, dé thĩŋaa ɔ sɛɛ'.

19 Ye kha' í kɛŋ má Moyízi hã-urɪ-bɪma Yékírí wá mammɪnɛ náa? Ye pí ɔ wêe kó' pi pí dómminá wã. Ye kha' ye pée déeri pũ bɛɛ má khumaa?

20 Nípirá kha' kpérɛŋgbée wáarɔɔ, máa kha'ri ma khɔwɔɔ?

21 Yésúrá sɛɛɪyɛ bɪ kha' tãgɪmasimí tíkpoɔ ma déeri kayɪ, ye sí dée pi bɛɛ' pu maaga.

22 Ye kha' Moyízirá tĩ'ni khohuureesi wá mɪni ĩ hãa bɪ í, ye kɪ dée má úrá kókínnɪ huureesiri wa, dé pí khãgɪbɪrá kókínnɪ sɪ, ye pírá pí yêe dé si tíkíŋ ná kpáarékhibɪnɛ.

23 Ye kha' ná pi wónnɪ dɛɛ maŋ mí Yékírí hãani Moyíziri wɛrɪ yé huuree bikhoo'i kpáarékhhurá, pée déeri má pãanígá níthĩŋɪ kutúru kpáarékhhurá pũ náŋgũŋ?

24 Ye kha' hã pí thoo tí pi ná wɛrɪ yé yárgíŋ níní wã, dé pi kɪ thu nípi thĩŋaa bu.

Dé Yésúrá déeri Yékírí wá Sakhanínnaa?

25 Jerúzalém nípi wá pócra ye kũmma kha' kɛŋ má wáɪ wɛra pi bɛɛ khu waa?

26 Ye kha' pi kɛŋ, úrá wêe sɛɛɛɛ nípirá ye nínɛ khabɪ tóɔ wa; ye kha' dé ĩbɪ níkhãgɪbɪ bu-biri tuɔ dé úrá déeri Yékírí wá Sakhanínnɪ cɔɔ?

27 Ye kha' ná Yékírí wá Sakhanínna ba baa, níné ba tu ú kukéngi wa, ye kha' úwe úrí, ìbíra tu ú kukéngé.

28 Mú Yésúra ye Yékínthiya'dukirá yêe mamaŋ nípiri weri, ú ba seeriye thuthu'ri kha' tu-biri tári kpoo ú ma déeri ye tuu má kukéngi tẽ, ye ma baa má thĩ wá bammɔ wã, dé wée ú sũnni ma weri, dé-uma wée ú pi wónnĩ khãa. Ye kha' ye pírá tuwɔɔ wa;

29 ye mana tuwɔɔ, pébu, ú thãa ma ku'ri ye úrá sũnni ma.

30 Mú Yésú kũnni mú weri, pí ye bæe ú kó'mi ye níne phagi ú bu wa, pébu, ú waatira ye nani wã.

31 Ye sí bée'rá ní' kóngómbé khãa ú bu. Pi ye kũmma kha' ná Yékírí wá Sakhanínna ba baa, dé u ba wónnĩ dé yó tãgmasimí ù buka' Yékírí wá wórgi weri, í tarí úweraa?

Yésú wá kó'mi wá míja

32 Mú Fáarísibi núuná mí í nípiri ye wúugín yêe sɛɛ' Yésú wá míná weri, pí ná Yékírí wá thogunníkhāgibirá tɔ sũni Yékínthiya'duki wá tɛɛɛbiri dé pi ná kóɔɔ.

33 Yésúrá kha' ma bíma fa ná ɔ waati kírú ye tí kpānaa bu, má yóo tári ú sũnni ma weri, ú thāná.

34 Ye kha' pi ba wée ma ye pí ba já ma wã, pébu, pí wónnĩ yóo kén gí mane ja.

35 Mú Yésú kũnni mú weri, Júdebirāa ye pú' pí thĩ kha' he u ba yóo ye ìbêe kpũnnĩ jáa-u? Bá u ba yóoma Júde bí tugnni támabirá weri, pí thã, í ná mamaŋ támabiraa?

36 Ye kha' mú u kha'ri ìbíra ba wée ma ye ìbírá ba já ma wã, pébu, ìbírá wónnĩ yóo kén gí mane ja weri, kí titāngírāa kũnnaa?

Yɔ' mû hãana' thakoogi weri, pí míja

37 Kɛɛɛ wá phirgan khurá déeri khu kpakpabaara. Mú ú khu nanni, Yésúrá yaa nunaa ye seeriye thuthu'ri kha' ná júbuse kórí níní, u baŋ má thāná ba jú.

38 Níní ú khāani má bu, yɔ' mû hãana' thakoogi weri, pi ba bumma kí khāni kí ku' tári wá dógírā dágí pɛɛsi pātí Yékírí wá sebi kha'ri wera.

39 Yékírí wá Nii wá míje u ye sɛɛ' pi. Ye ní' pí khāani ú bu weri, píráa ba buwoo. Ú waatirá ná Yékírí wá Niina ye nani baa thon na, pébu, Yésúra ye nani buu ú sáuri Sii thāná thon na.

Tí Yésú wá mí banni kpikunge nípi wá sɔgɔmbɔ weri, sí míja

40 Mú nípi núuni ú seereri weri, póɔrá kha' wá wérá déeri Yékírí wá Híngínáani míján;

⁴¹póorâa kũh kha', úrá déeri Yékírí wá Sakhanínna, ye póorâa ye kũh tẽ kha' Yékírí wá Sakhanínna wónnĩ ya Galíle maráa bu wa!

⁴²Ye kha' ǐ kenj má Yékírí wá sebi kha'-uma kha' Yékírí wá Sakhanínna ba déma ithakho Davíti wá kói yé ku' Bétléhém ú déeri Davíti wá thĩ wá nu weri waa?

⁴³Nípírá to kpíkíra ǐ dɛɛ Yésúrá.

⁴⁴Póora ye beema dé pi kórɔɔ, ye níne phagi ú bu wa.

Tí Júdebi wá níkhāgubi kari kha' pí khāa Yésúrá wa weri, sí mína

⁴⁵Tɛgɛɛribirá fígí yóo Yékírí wá thoginníkhāgubi ná Fáarísibi thāná, pí púgí bi kha' pée déeri ye pi kórí Yésúri ǐ baa ú waa?

⁴⁶Tɛgɛɛribirá kha' ǐbíra núu ná níne seeriye pátí wái we seereeri mé'ni náa wã.

⁴⁷Fáarísibirá seeriye bi kha' dé ye-bínnima ú fĩni wórɔɔ bírí tɛɛ?

⁴⁸Ye kha' ná-biri Júdebi wá níkhāgaa úkpo mé' werɛsi Fáarísi úkpo mé' ná u khāa ú buu?

⁴⁹Ye nípe bírá tu manj mí Yékírí hāani Moyíziri weri wa, dé danja-birma.

⁵⁰Níkódém ú déerá Fáarísibi wá ɔɔ, ú yóorá ɔ khu Yésú thāná weri, ú seeriye bi kha'

⁵¹ǐ mākírá ǐbi khūnne, ǐbíra wónnĩ yárgínj níni kaa nú ú nógiseere ná kaa tu tí u déeri weri baa?

⁵²Pí seeriyo kha' ku'-únnima Galíle maráa bu tẽ baa? Ye kha' u kenj Yékírí wá sebirá, dé tíra u ba tu dé Yékírí wá hǐngínnāa úkpo mé' u kuso Galíle náa wã.

[⁵³Tí kpānaa bu, bée' khūni pí khayɔ.

Já 8

Harɔ ú hānɔna pí kórɔɔ weri, ú mína

¹Ye Yésúrá yaa yóo tátí' kí pi yí' Ólívíyékhamargi wera.

²Mú dugi yékinni, púnínj thuthuki, ú yaa písée Yékínthiya'dukirá. Nípi wá bée' baa, ú hĩtaa yêe mamanj bi.

³Yékírí wá sebitubi ná Fáarísibirá khɛɛ ɔ harɔ ú pi kórá ná u hāni, ǐ baa ba saa-u nípírá

⁴ye seeriye Yésúri kha' Níkhāgaa, kó'-pirma harɔ weri ná u hāni.

⁵Ye kha' Moyízi sɛɛ'-uri-ǐbírima Yékírí wá sebirá kha' pi hĩj ú harɔ wá hūngiri púrse ǐ khuwɔɔ; ye púgɔɔ kha' ye mú úrí náani su?

⁶Ú kókhare pi ye bee í bú yárgíyô, tírá yee pi púgôo mé'na. Ye Yésúra híngírá bí ya, dé ba'ra'-urma yêe tĩ'nee fānīngírá dégēmbire.

⁷Ye mú pi kaira yêe púgôo weri, ú yaariga ye seerye bi kha' níní ú kaari dée mípĩni pí sɔgombirá weri, u khurú hĩnoo.

⁸Ye písée ba'riga yêe tĩ'nee fānīngírá.

⁹Mú pi núuni si weri, pí taraa úkpo úkpo; níkhāgíbirá khururí kókíró tarmīna. Pí taraa ye sée Yésú ná hanní fí pĩjona. Hanna ye fīma nūnan Yésú wá wóonná.

¹⁰Yésúrá yaariga í púgí hanní kha' he biree? Ye kha' nínne yárgíyô waa?

¹¹Hanná kha' Níkhāgaa, nínne yárgíyá ma wā. Yésúrá kha' maná ba yárgíyô tē ja. Ye seeryo kha' u wónní tara; ye hā ú sūnní dé mípĩni tūwā.]

Yésúrá déeri dunījanípi wá táyésígira

¹²Yésúrá písée seerye nípine kha' maná déeri dunījanípi wá táyésígira. Wée ūu thoo ma weri, ú ba núnée tápírgó já wā, dé u ba buma táyésí gū hāana' thakoogi wera.

¹³Fáarisibirá seeryo kha' pātí ú thīna see' ú thī wá mīu weri, thījaa-u wā.

¹⁴Ye Yésúrá seerye bi kha' háari ná má thīnāa see' má thī wá mīu, thījaa-u, pébu, tu-maní má kukéngi ná má yóokéngi ye píra tuu má kukéngi wa, pi tuu má yóokéngi wa.

¹⁵Ye kha' píra kemma pātí dunījanípíra yárgín nípi weri yêe yárgín nípa; ye maná yárgín níní wā.

¹⁶Ye kha' ye háari ná ma kha' ma yárgín níní, má yárgíyô púrgi wa, dé ma see'ma thījaa, pébu, ma mákpo wa, dé má Sii ú sūnni ma weri, má ná úro.

¹⁷Tĩ'-sirma pí mammí wá sebirá kha' ní' pĩjôo séerésêe thījaa.

¹⁸Ye kha' ma see'ma má thī wá mīu, ye má Sii ú sūnni ma weri, ūu see' má mīu tē.

¹⁹Pí púgôo kha' he ú siirêe? Yésúrá kha' pí tu ma wā, pí tu má Siiri wa; dé ná tu-biyaa ma, pi ye tu má Siiri tē.

²⁰Tí Yésúra ye Yékínthiya'dukirá, khaa tí pi dé yee tigi'iri weri, tíra u see'ri ísera; ye nínne kóroo wa, pébu, ú waatra ye naní thon na.

Yésúrá déeri wée ú Yékírí sūnni wera

²¹Yésúrá seerye bi tē kha' mana tarma, ye pi ba wée ma í dogiyô; pi ba huma pí mípĩníná. Ye kha' pí wónní yóo khaa tí ma yóo weri wa.

²²Júdebirá kha' u ba fó'ma bāa? Bá mú u déeri ye kūni kha' íbirá ba wónní yóo kén gí mana yóo weri waa?

23Yésúrá sɛɛɾɪyɛ bi kha' píra ma fāninnípi ye mana ma thu'rinína. Kha' dé-bínnima dunija wábi ye mana dée dunija wáa wa.

24Ye kha' tírá yɛɛɾɪ má sɛɛɾɪyɛ bi kha' pi ba huma pí mípííná, pébu, ná pi khāa tuu dé maná déeri Wée Ú Déeri ya, pi ba huma pí mípííná.

25Pí púgɔɔ kha' múnni u kenj ú thī yēe yōo? Ú kha' tári kpoo ú ma sɛɛ'ra bi kókírɔɔrá kha' má déeri wɛɾɪ, úra ma déeri.

26Ye sɛɛɾɪyɛ bi kha' ma wónnī yárgím-bima mí kóngóŋŋɔ, ye má ba dé si ya. Ye wée ú sūnni ma wɛɾɪ, dé-urma wée ú pi wónnī khāa. Ye tí ma núuni ú thāná wɛɾɪ, tí tónna ma sɛɛ' dunijanípra.

27Pi ye tuu dé Yésúra ye sɛɛ'-pɪma ú Sii wá mí nā.

28Ú to sɛɛɾɪyɛ bi kha' ná pi ba bagɪ Níthīna'biiri ní'batábɔkírá ĩ yaariga ni'nigɔɔ, tíra pi ba tu dé maná déeri Wée Ú Déeri wɛra. Ye tíra pi ba tu tē dé ma wēe dé míni má thīso wa, dé tí má Sii mamanni ma wɛɾɪ, tí tónna ma sɛɛ' nípra.

29Ye kha' wée ú sūnni ma wɛɾɪ, u ma manno kpoogi, u sée ma mákpo wa, pébu, ma déma waati wá bée' tū nuu ú wɛra.

30Mú Yésúra ye sɛɛ' sɛɛɾɛ wɛɾɪ wɛɾɪ, kóngómbé khāa ú bu.

Thījaanāa dé níthīnigi hɔɔɔŋ

31Yésúrá to sɛɛɾɪyɛ Júde bí khāana ú bu wɛɾɪ, kha' ná pi kóri má sɛɛɾɪ, múnnaa pi ba dé má mamannibi thīnthīmbe.

32Ye kha' múnnaa pi ba tu thījaani ye ú dé bi hɔɔɔmbɔ.

33Pí sɛɛɾɪyɔɔ kha' dé-ĩbínnuma Ábráhám wá kóibi ye ĩbíra nani ná ĩbíra dée ɔɔ dori jáa wā; mú u dé yé wónnī kha' ĩbíra ba dé hɔɔɔmbɔɔ?

34Yésúrá kha' thījaa-u, ma sɛɛ'-pɪma kha' níní wó níní ũu dé mípíɪpi wɛɾɪ, dé-uma mípíɪpi wá doro;

35ye doré wónnī hīti ú tamāaŋ kórgo kutúru wa, dé tamāaŋ bikheerāa wónnī hīti bú kutúru.

36Ye kha' tírá yɛɛɾɪ ná Bikheera dée bi hɔɔɔmbi, tíra pi ba dé hɔɔɔŋ thīnthīmbe.

37Ye kha' tu-manɪ dé dé-bima Ábráhám wá kóibi ye sí bée'rá pū bɛɛ dé pi khu ma, pébu, pi wēe pí má sɛɛɾɪ wa.

38Tí má Sii déeri má jáa wɛɾɪ, tíra ma dé, ye tí pi núuni pí siino wɛɾɪ, tíra píra dé.

39Pí sɛɛɾɪyɔɔ kha' ĩbi siirá déeri Ábráhámna. Yésúrá sɛɛɾɪyɛ bi kha' ná dé-biyaama Ábráhám wá bibi mīján, tí u déerá wɛɾɪ, tíra pi ye dé.

⁴⁰Ye kha' sɛɛ'-manɪ-buma sɛɛɛ ú déeri thĩnaa ú Yékírí sɛɛ'ri ma wɛri, yɛ pĩ bɛɛ má khumi wɛrá; yɛ Ábráhámɪna dée si ya.

⁴¹Ye kha' sũmɪ tí pí siira dé wɛri, tí kpoonna píra dé. Pí sɛɛriɔɔ kha' ɪbíra dée sérha'bibí wa, dé Sii úkpôo ɪbínne, ú déeri Yékíre.

⁴²Yésúrá sɛɛriyɛ bi kha' ná Yékínná déerá pí Siiri mĩnáj, pi yɛ fun ma, pébu, ú thāa ma ku'ri baa; ma baa má thĩso wa, dé Yékíre sũnni ma.

⁴³Ye kha' pí wónnɪ tu má sɛɛɛé títángi wa, pébu, pi wêe pí yêe núunó' tí ma sɛɛ' pi wɛri wa.

⁴⁴Pí siirá déeri Sutānaani yɛ pĩ bɛɛ dé pi dé tí u khɔɔ' wɛra. Dé-uma níkhuv ɪ kórí gi dunijāa kókíróɔrá. Ú bɛɛ thĩnaa wā, pébu, ú sɛɛ' háari má thĩnaabi tíkpo-u wa; dé ú dómminɛ bíra, pébu, úrá déeri núnnuɪ ná tí siira.

⁴⁵Ye mana sɛɛ'ma thĩnaa, tírá yɛɛri pi wêe khāa má bu wa.

⁴⁶Māa wónnɪ buká' kha' dé-manɪ mípíjāa? Ye pée déeri ná ma sɛɛ' pi thĩnaa pí khāa má bu waa?

⁴⁷Wêe ú déeri Yékírí wāa wɛri, u núma ú sɛɛɛ, yɛ pātí pi mĩ dée Yékírí wábi wa wɛri, tírá yɛɛri pí hĩj ú sɛɛɛri wa.

Yésúra tarɪ Ábráhámɪna

⁴⁸Júdebirá sɛɛriyɛ Yésúri kha' ɪbi nuusɛ ná ɪbíra kha' dé-uma Sámáarí níní yɛ kpérɛngbée wāa-u.

⁴⁹Yésúrá kha' kpérɛngbêe wāa ma wā, dé má Siye ma kpónnó' yɛ pírá kha' pí kpónnó' ma wā.

⁵⁰Ye kha' má thĩna wêe bɛɛ má thĩ wá kpórsi wa, dé ɔɔ bú yêe bɛɛ yêe hā ma sí, yɛ úrāa ba sɛɛɛé hā ma.

⁵¹Ye kha' thĩnaa-u, ma sɛɛ'-pɪma kha' ná nínɛ kó' má sɛɛɛ, ú ba hu kúun na.

⁵²Júdebirá sɛɛriɔɔ kha' wɛrá ɪbíri khāani tuu dé kpérɛngbée wáaruɪ, pébu, Ábráhám hu-uma, Yékírí wá hĩngínníbirá huwo, yɛ úrá kha' níní ú kó'ri má sɛɛɛri wɛri, ú hu kúun na.

⁵³Ye kha' ɪbi sii Ábráhám hu-uma; dé keɲ-uri má u tarɔɔma bâa? Ye kha' Yékírí wá hĩngínníbi hu-birma tē; dé úrāa maa?

⁵⁴Yésúrá kha' ná má thĩnāa kpónnó' má thĩ, síra ma phāɪna; dé má Sii ú pi yí' pí Yékírí wɛri, úrāa hā ma kpórso.

⁵⁵Ye kha' pí tuwɔɔ wa, yɛ mana tuwɔɔ. Ye ná ma kha' má tuwɔɔ wa, ma déma núnnwāa pātí piɛ wɛra. Ye ma tuwɔɔma yɛ kórí ú sɛɛɛra.

⁵⁶Pí sii Ábráhám khɪru-uyaa yêe kpánnéema pātí u yɛ ba ná má bammɪni yɛ ú náa bi, tí nuwāa ú.

⁵⁷Júdebirá sɛɛɾiyɔɔ kha' u buu dɪsɪ digbéeɲɔ ná kpɔɔgi thon na ye kha' ná-urɪ Ábráhámɪnaa?

⁵⁸Yésúrá sɛɛɾiye bi kha' thĩnaa-u, ma sɛɛ'-pɪma kha' waatɪ ú pi ye mí hũni Ábráhámɪni thon na werɪ, maná déeri Wée Ú Déeri.

⁵⁹Pí to kheɛ púrɪ dé pi hĩngiroo, ú kóo kuso Yékínthiya'dukirá ã taraa.

Já 9

Tí Yésú páaná'ni ɔ wái ú pi hũna darase werɪ, sí míja

¹Mú Yésúra ye yóomíná werɪ, ú jáa ɔ wái darga. Hũm-biyaa-uma darasɪne.

²Ú mamannibibirá púɔɔ kha' Níkhāgaa, pée déeri ye pí hũni wái werɪ darasɪne? Ye kha' ú thĩ wá mípĩné déeri sǎngɪ bâa bá ú hũntábi wá mípĩne?

³Yésúrá kha' kɪ dée má ú thĩ wá mípĩné déeri sǎngɪ wa, ye kɪ dée má ú hũntábi wá mípĩné déeri sǎngɪ tẽ ja, dé ú darasɪ ba déma sǎngɪ nípirá já pǎtí Yékíre déegée wórgɛ wɛra.

⁴Ye kha' waatɪ ú khiye bú werɪ, mákín-tɪrɪ ná a dé wée ú sũnnɪ ma werɪ, ú sũmɪna; tũmá ná táagɪra ba tegi, níné wónnɪ dé míni wǎ.

⁵Waatɪ ú mana bú dunipaná werɪ, maná déeri dunipanípi wá táyésígɪra.

⁶Mú Yésú kũnnɪ mú werɪ, ú sugi sǎagi fǎnɪgɪrá ã dú' kɪ tɛbɪgɪrá ye kheɛ boo gi dargɪ wá yíbíirá

⁷ye sɛɛɾiyɔɔ kha' u yóo ná wú' Sílówé yɔpókírá (Sílówé wá tɪtǎngírá déeri Sũnnaa). Ú kheɛ yóo ã ná wúɪ bú. Mú u nannɪ nɪni werɪ, ná ú yíbíira pǎgíyá ũu já.

⁸Ú máagíntákāmbɪ ná pée bũ dé kí jáa-u ná u kí jínj werɪ, pí kha' kenj má wái werâa dé hĩtɪ kí jínj naa?

⁹Póɔra ye kũmma kha' úɔ, póɔrâa ye kũj kha' ǎ'ǎ, úɔ wa, dé ú kheɛbunnaa-u. Ye wái wá thĩná kha' manɔ míjánh.

¹⁰Pí púɔɔ kha' mú u déeri yêe já werâa?

¹¹Ú kha' wái ú pi yí' Yésú werɪ, úrá dú'ri sǎagi tɛbɪgɪrá ye kheɛ boo gi má yíbíirá, ye sɛɛɾiye ma kha' ma yóo ná wú' Sílówé yɔ'míná. Má to kheɛ yóo ã ná wúsa. Mú ma wú'ri werɪ, mâa já.

¹²Pí púɔɔ kha' ye he ú wáɪɛɛ? Ú kha' ma tuu wa.

Tí Fáarísibi púrɪ wáurɪ kha' máa páaná'nɔu werɪ, sí míja

¹³Pí kheɛ wái ú dara'ra werɪ, ã yóo ú Fáarísibi thǎná,

¹⁴ĩ hakɪra ná Júdebi wá kpáaréekhu bu Yésú dú'rá tɛbɪgi ã páanígá ú yíbíira.

15 Fáarisibirá púgɔɔ tẽ kha' mú u déeri yêe jâa? Wáirá kha' tẽbiɛ u dú'ri ã boo má yíbíirá, má wúsi yêe jâ.

16 Pó Fáarisibira ye kũmma kha' wêe ú déeri sũmi tẽri wẽri, u kuso Yékírí thã wã, pébu, ú yatɪ kpaaréekhuɪ wa. Póɔrâa ye kũɲ kha' mípúdêe wónní dé tãgɪmasimí ù buka' Yékírí wá wórgɪ wẽri, í hũngoo? Sí baa kpikɪɲɛ pí sɔgombirá.

17 Pí púgí wái ú dara'ra wẽri, kha' úrí ú u pãaná'ni wẽri, mú u jãani yóo ùu? Úrá kha' Yékírí wá hũngínnáa-u.

18 Júdebi wá níkhãgɪbira ye wêe beɛ dé pi pí kha' wái dara'-uyaama ye bâa jâ wã; tírá yeɛri pí yísi ú hũntábirɪ

19 Ì púgí bi kha' dé pí biyé wẽri mɪjâaɲ? Dé hũɲ-uyaama darasɪɛ mɪjâaɲ? Ye kha' mú u déeri yêe jâ wẽrâa?

20 Hũntábírá kha' tu-ĩbínni dé ìbi biyo, ye hũɲ-uyaama darasɪɛ,

21 dé ìbíra tuu pãtí u déeri yêe jâ wẽráa wa. Ye ìbíra tuu tẽ tárí ú pãaná'nuu wã. Ye kha' pi pú' ú thĩni dé u dée bikere't wa, u wónní sɛɛɛɛ.

22-23 Hũntábi phãni-biyaama Júdebi wá níkhãgɪbiri, tírá yeɛra pí kha' u dée bikere't wa, dé pi pú' ú thĩna; pébu, níkhãgɪbi bem-biyaa-tí-buma kha' ná níne kha' Yésúrá déeri Yékírí wá Sakhanínni, pi níɔɔma Júdebi wá pĩngínkhanná.

24 Fáarisibirá písée yísi wáurɪ tẽ ye sɛɛɪɔɔ kha' u keɲ Yékírí yé sɛɛ' thĩnaa, dé tu-ĩbínni dé wái we mípúdêe-u.

25 Ú kha' mípúdêe-u wẽrésɪ mípúdêe-u wa ba, ma tuu wa; ye tí manɪ tuuri wẽri, dara'-maɲaama ye bâa jâ wẽrá.

26 Pí púgɔɔ kha' pé u déeri ú buu? Mú u déeri yóo ye ùu jâa?

27 Ú kha' sɛɛ'-maɲaa bi sí sówo, ye pi híní si ya. Ye kha' pée déeri pũ beɛ dé ma písí sɛɛ' si tẽɛ? Bá píra beɛma dé pi dé ú mamannibibi tẽɛ?

28 Pí kusɪɔɔ ye kha' úrá déeri wái wêe mamannibii tũmá Moyízi wábe ìbíri déeri.

29 Ye kha' tu-ĩbínni dé Yékírí sɛɛɛɛ-uma Moyízino ye wái we úrí, ìbíra tuu ú kukéɲɪ wa.

30 Wáirá sɛɛɪɔɛ bi kha' sírá déeri maagɪ waa? Ye kha' pi tuu ú kukéɲɪ wa, ye pãaná'-uri manɪ yíbíira.

31 Ye kha' tu-ĩbínni dé ná mípúdêe jíní Yékírí míni, ú nú ú jũnni wã, dé wêe ùu kpónnígôo yêe dé tũ nuu ú wẽri, ná úra jínɔɔ míni, ú jũnna u nú.

32 Ye kha' pãtí dunɪɲa sɪnninni ná fɛɛ, ìbíra núu ná pi kha' níni pãaná'ni níni ú hũnni darasɛ jâa wã.

³³Ye ná wái wera ye kuso Yékírí thā wā, u yé wónní dé míni wā.

³⁴Pí sɛɛɾɿɔɔ kha' úrí ú hūnni mípǔíná yêe bú ná fɛɛɾi wɛɾi, úra wónní buka' ĩbírí Yékírí wá mínaa? Ye nínɔɔ pí pǐngíŋkhanná.

Ní' pí déeri dara' thĩnthĩmbi wera

³⁵Mú Yésú núuni ná pi kha' ním-birɔuma wɛɾi, ú ná ɲáa-u ĩ púgɔɔ kha' khāa-urɪ Níthĩna'biirāa?

³⁶Ú kha' Níkhāgaa, u buka' ma tárí kpoonɔ, má wónní khāa ú bu.

³⁷Yésúrá sɛɛɾɿɔɔ kha' úra u keŋ mé'na, ye úrāa sɛɛɾɛɛ ú mé'na.

³⁸Ú to kha' á Tamaŋ, khāa-manɪ ú bu. Ye khuusiro ĩ thugɔɔ.

³⁹Yésúrá kha' bam-manɪma fa dunɪpaná dé ma ba thu dunɪpaníɾɪ sí dé sǎŋgi darapɪrá ɲá ye péɛ bũ ɲá wɛɾi, pí dara'.

⁴⁰Fáarisibi wá pɔɔ bũ ye fí ú the'rá ĩ núu si wɛɾi, pí púgɔɔ kha' dé dé-ĩbínnɪma darapɪ wá pɔɔ tɛɛ?

⁴¹Ú sɛɛɾɿɛ bi kha' ná dé-biyaama darapɪ, pi ye yárgíyá wa. Ye mú pi kha'ɾɪ ĩbíra ɲáma wɛɾi, yárgím-birma.

Já 10

Yésúrá déeri khunneɛni kiraara

¹Yésúrá sɛɛɾɿɛ bi kha' thĩɲaa-u, ma sɛɛ'-pɪma kha' níní ú sɛɛɾi sǎníkpógíri wá tutũnni ye kǎní kpémíná ĩ dóoró wɛɾi, dé-uma súurāa ye dée níní ũu khe khotási ĩ sú nípi wera.

²Ye wée ũu thoo tutũnná ĩ dóon wɛɾi, úrá déeri sǎníbi wá khunnaana.

³Ná úra baa, sǎníkpógíteeraara pǎgíyɔɔma tutũnnɛ. Mú kɪ déeri má ú sǎníbe, pũ nú ú núgi wɛɾi, ú yí' pí bée' úkpo úkpo pí ɲísíso ĩ kuso' pi.

⁴Ná u kusigo bi sóo, ú khe wɔɔnni pí kɪ thowoo, pébu, pi tuma ú núgira.

⁵Ye pí pí thoo ní' maa wā, dé pi horó' tarma, pébu, pí tu ú núgírí wa.

⁶Yésú sɛɛ'-ɔyaa-bɪma sokenne ye pi ye tuu kɪ títǎŋgi wa.

⁷Ye ú písée sɛɛɾɿɛ bi tɛ kha' thĩɲaa-u, ma sɛɛ'-pɪma kha' maná déeri sǎníkpógíri wá tutũnna.

⁸Ye kha' nípi wá bée' pí khɪrɪrɪ baa má bu wɛɾi, dé-birma súuríbi ná ní' pũ khe khotási yêe sú nípa; ye sǎníbra hĩní pí sɛɛɾɛɾi wa.

⁹Maná déeri tutũnna; níní ú thoore má bu ĩ dóoró wɛɾi, Yékínna ba hĩnɔɔma. U ku'ma yé dóon pǎtí u khɔɔ' yé bu ú dinúga.

10 Ye kha' súuráa úrá banj tóo bu ná súuri ná khuvreesi ná hasike múwã. Ye kha' bam-manima sí dé sǎngi nípirá bu thakoogi yé yáa bu gi.

11 Ye kha' maná déeri khunneeni kiraara; khunneeni kiraa niima ú thakoogi í dɛɛ ú sǎnɪbírá.

12 Níní ú pi khexi paa dé u khuj tádooribi wɛɾi, úra khunneena wã, dé ná u ɲáa ná tákperge banj, u horo'ma yé sɛɛ sǎnɪbíri kí kó' póo ye póorá tugiɲ, pébu, pi dée ú wábi wa,

13 dé tigi'ye úra bæɛ, tírá yɛɛɾi pí mǐɲé wónní kpúu ú dósi wa.

14 Ye kha' maná déeri khunneeni kiraara. Ma tuma má sǎnɪbíri ye píráa tu ma tɛ.

15 Ye kha' pǎtí má Sii tuuri ma wɛɾi, múnnáa manɪ tuuruu tɛ, ma niima má thakoogi í dɛɛ má sǎnɪbírá.

16 Pó sǎnɪbɛɛ manno, píra nanɪ yɛɛ bú sǎnɪkpógí terá wa; ye kha' mákín-tiri ná ma bam-bínneema tɛ, ye pi ba nú má wáɲi í tíkín dé sǎnɪkpógí tíkpo yé hĩti khunneena úkpono.

17 Má Sii fun-urɪ-mama, pébu, má thĩná khoro'ri dé ma hu, sí dé sǎngi má ya í hĩti thakooge tɛ.

18 Níné wónní hĩɲ ma má thakooginé ɲa, dé manáa hãana' kɪ má thĩso. Ye kha' ma ma wórgɛ í hãana' má thakoogi yɛɛ wórgɛ tɛ í bu gi; dé múnnáa má Sii kha'ri mâa dé.

19 Ú sɛɛɾɛrá dée sǎngi kpikɲgé dóoró tɛ Júdebi wá sɔgombirá.

20 Kóɲgómbe ye kũmma kha' kpérɛngbée wáaru, ú thagira fí ya; pée déeri pũ núunó' ú sɛɛɾɛraa?

21 Ye póorâa ye kũɲ kha' níní ú kpérɛngbée wáari wɛɾi, ú wónní sɛɛɾɛɛ mé'ni wã; ye kha' kpérɛngbéetáɾíye wónní yɛɛ dargé ɲâa?

Júdebira pí Yésúri wa

22 Yékínthiya'duki wá kersêɛ ye Jerúzalémɪná. Sarkhu wá pǎne si hakinna.

23 Yésúra ye tɔnnɛɛ-búma Yékínthiya'duki wá tákhanj gí pi yí' Sálómó wáɲi wɛra.

24 Júdebirá sǎnɪ kúnoo, ye kha' dé pépáa u ba kpáa damaarano yé sá'rí sɛɛ' ɪbíri ná úrá déeri Yékíri wá Sakhanínnaa?

25 Yésúrá sɛɛɾɪye bi kha' sɛɛ'-manɪ bi sí sóo, ye pi khãa wã; ye kha' sũmɪ í ma déeri má Sii wá ɲísígírá wɛɾi, írâa má sɛɛɾé.

26 Ye kha' píra, pi wêɛ khãa wã, pébu, pi dée má sǎnɪbíbi wá póo wa.

27 Má sǎnɪbíra núma má wáɲi ye ma tu-buma ye pũ thoo ma.

28Kha' ma hã-buma thakoo mĩnán gũ kaa sóo weri, ye pí ba téu kũuŋ na; ye níné wónnĩ khon bi má déko wa.

29Má Siira ma wórgɛ ɪ taraa mĩnɪ wá bɛɛ', ye péɛ bí u hãanɪ ma weri, níné wónnĩ khon bi ú dékírǎ wa.

30Ye kha' má ná má Siiri dé-ĩbínnɪma kpoogo.

31Júdebirǎ písée khɛɛ púrɪ tɛ dé pɪ hĩŋgiroo.

32Yésúrǎ tɔ sɛɪɪye bɪ kha' dé-manɪ mɪ í kɪnnɪ weri, í kónɡónɪ má Sii wá wórgɪ wá bǎrkǎrá pí náa. Ye kha' í mĩnɛná, túnnɛ pɪ dɛɪɪ yɛɛ bɛɛ hĩŋ maa?

33Júdebirǎ sɛɪɪɔɔ kha' ɪbíra dɛɛ mɪ kɪnnɔ yɛɛ bɛɛ hĩnoo wǎ, dé u kusa'ma Yékíre, pébu, úrí níthĩnɪɡɪ ũu dé ú wísɪ má Yékíro.

34Yésúrǎ sɛɪɪye bɪ kha' keŋ má tĩ-sɪrma pí mammɪ wá sɛbúrǎ kha' Yékírí kha'ɪ kha' dé-birma yékímbi waa?

35Ye kha' ye tu-ĩbínnɪ dé níné wónnĩ fíkɪŋ tí Yékírí wá sɛbɪ kha'ɪ ya; ye ú sɛbúrǎ, nípe u sɛɛɛɪɪ ye ɪ keŋ má yí-ɔrɪ-buma yékímbi waa?

36Ye manɪ ú Sii Yékírí phĩnɪ khorɪ ɪ sũnɪ ma fa dunɪpanǎ weri, manǎ kha' mana ma Yékírí wá Bikhee, pírá kha' ma kusa'ma Yékíree?

37Ye kha' ná pɪ náa ná ma wɛɛ dé má Sii wá sũmɪnnɪ wǎ, hã pí khǎa má bu wa.

38Ye ná ma dé-rima háarɪ ná pɪ kha' pí khǎa manɪ bu wa, pɪ khǎa má sũmdéennínǎ yé tu kha' má Siira ma má dóɡírǎ ye manǎa má Sii wá dóɡírǎ.

39Mú Yésú kũnnɪ mú weri, nípírǎa ye bɛɛ ú kó'mɪ, ú taraa, pɪ wóróɔ kóróɔ wa.

40Ú písée yóo dágǎa ú pɪ yí' Júrdɛ weri, ú tó he'nnǎ, khaa tí Já khɪrura yɛɛ bátízé nípɪɪ weri, ɪ ná hĩtaa ní.

41Ní' kónɡómbé yóo ú thǎná. Pɪ ye kũmma kha' Jána ye dée tó tǎɡɪmasimíní tũ buka' Yékírí wá wórgɪ wa; ye kha' ye mĩnɪ wá bɛɛ' í u sɛɛ'ra wái wɛɛ múnǎ weri, dé-ima thĩnaa.

42Tí khannǎ, kónɡómbé khǎa Yésúrǎ.

Jǎ 11

Lázáarɪ wá humi wá mĩna

1-2Ŭ wáyɛɛ ye Bétání yɛɛ bo', ú pɪ ye yí' Lázáarɪ. U yema khĩharɪ bíŋɔɔ pí pɪ ye yí' Mǎríyámu ná Mártɪ. Mǎríyámu tárúrǎ kɔɔra datíkórónnɪ Tamaŋ Yésú wá dɛsúrǎ ye khɔfɪɔ sɪ ú thagɪŋŋɛ.

3Lázáarɪ wá khĩharbúrǎ sũnɪ kha' pɪ ná sɛɛ' Yésúri kha' á Tamaŋ, ú núnéekhoora bo'ma.

⁴Mú Yésú núuni si weri, ú kha' Lázáari wá bosera dée hubosi wa, dé si ba yeema Yékínná buka' ú wórgi, sí dé sǎngi Yékírí wá Bikheerá bu sáu.

⁵Yésú fun-uyaama Márti ná Máriaámu ná Lázâanna.

⁶Ye mú u núuná Lázáari wá bosí wá mú weri, ú hĩtaa khaa tí u ye weri, ĩ dée ní pó khi bíjɔ.

⁷Tí kpānaa bu, ú seeriye ú mamannibibiri kha' ĩbíra fí' ní Júde maráará.

⁸Ú mamannibibirá seeriyɔ kha' Níkhāgaa, kenj má úra pi kha'ra pũ hĩngín khu kháte pó khiɔ, ti dái wa, ye ũu bee dé u fí' nĩ?

⁹Yésúrá seeriye bi kha' kenj má léeribi kpɔɔ ná pínjɔ bú khu úkporá waa? Ye kha' ná níne nínéee khiɔeeɣi, ú kpoo ú deɣi wa, pébu, táyésígêe bú,

¹⁰ye ná níne nínéee isenɣi, u kpooma ú deɣi, pébu, u táyésígɔ wa.

¹¹Mú Yésú seer'i íseri sóo weri, ú písée kha' ĩbi nínéekhoo Lázáari hũŋ-uri phaama, mâa ná yaariɔɔ.

¹²Mamannibibirá kha' á Tamaŋ, ná hũŋ-urma, u ba ya.

¹³Lázáari wá hume Yésú seer'a bi ye pírá kenj má dɔɔmí wá mĩje u ye seer'.

¹⁴Yésúrá to ságí seeriye bi kha' Lázáari hu-uma.

¹⁵Ye kha' nuu-tiri manɔ tí ma dá'ri ní ye sí dée weri, dé si ba dé sǎngi pí khāa má bu. Ye kha' pi ye ĩbé yóo ú thǎná.

¹⁶Tómási ú pi yí' Phāmbii weri, ú to seeriye ú mamannibi kāmberi kha' pi ye ĩbé yóo ná hu kpooɣi ĩbi ná ĩbi Tamanna.

Yésúra yaara'ma huuribi yêe hāana' thakoogo

¹⁷Waati ú Yésú nanni Bétáníná weri, ná pi kasiga Lázâanni tí khu bíjũ'.

¹⁸Bétánína ye déeyée Jerúzaléminó wǎ; u yé naŋ kílóɔɔ' ísǎa' wǎ.

¹⁹Júde kóngómbé baa dé pi ba thiya' Márti ná Máriaámuni, pí khoobii wá dá'míná.

²⁰Mú Márti núuni ná pi kha' Yésúra ma bammo weri, ú yóo ú thukinɣari ye Máriaámu úrá hĩtaa dukirá.

²¹Mú Márti náani ná jǎa-u weri, ú seeriyɔ kha' á Tamaŋ, ná u ye fí, má khoobiirá yé hu wa.

²²Ye tu-maní dé háari ú jíní Yékínni múní werá, ná u hǎa-u tí.

²³Yésúrá seeriyɔ kha' ú khoobiira ba ya huuminá.

²⁴Mártirá kha' tu-maní dé tí huuribira ba ya phirgaŋ khurá weri, u ba ya.

25Yésúrá sɛɛɾɪɔɔ kha' maná déeri wée ûu yaara' huuribiri yêe hāana' thakoogira; níní ú khāanɪ má bu wɛɾɪ, háarɪ ú huu ná u buma thakoogo.

26Yɛ níní ûu thakooge yɛ khāa má bu wɛɾɪ, ú ba hu kúuŋ na. Yɛ kha' khāa-urɪ sí buu?

27Máɾtɪrá kha' iiyo á Taman, khāa-manɪ tuu dé úrá déeri Yékírí wá Sakhaníní ná ú Bikhee ûu yɛ ba ban dunɪnaná wɛra.

Tí Yésú fuurɪ Lázáarɪ wá mɪŋɔ wɛɾɪ, sí mɪŋa

28Mú Máɾtɪ kũnnɪ mú wɛɾɪ, ú yóo ná yísɪ Máɾíyámuni ɿ wénnɪŋé sɛɛɾɪɔɔ kha' Níkhāgaa ban-urɪ, yɛ kha' u thee.

29Mú Máɾíyámu núuni si wɛɾɪ, ú yaa haabɪnsɛ yêe thukɪŋ Yésúri,

30pébu, u yɛ dóoró nuná wā, dé u yema khaa tí Máɾtɪ jáanāa-u wɛra.

31Júde bí banna Máɾíyámu wá thɪyakhannɪ yêe bú dukirá wɛɾɪ, mú pɪ jáanɪ ná u yaa kuso haabɪnsɛ wɛɾɪ, pí yaa yêe thowoo; kem-biyaa má u yɛ yóoma dúutāanná fuukhara.

32Mú Máɾíyámu nannɪ Yésú wá khannɪ ɿ jāa-u wɛɾɪ, ú wāa hurse ú the'rá yɛ kha' á Taman, ná u yɛ fí, má khoobiirá yé hu wa.

33Mú Yésú jāanā ná u yɛ fuu tíkɪŋ ná Júde bí banna pí ná úrí wɛɾɪ, tí dóorôo yɛ ú kákásírá jagɪmɪŋa.

34Ú púgí bɪ kha' he pɪ kast'ruu? Pí kha' Níkhāgaa, u ba ken.

35Yésúrá fuwa.

36Júdebirá kha' pɪ ken, fuŋ-uyaa-u dé!

37Yɛ pócórá kha' ú ú páanán'ni dargɪɾɪ wɛɾɪ, u yɛ kpũnní yɛe Lázāanná kaa huu?

Lázáarɪ wá huyamɪ wá mɪŋa

38Sí písée dóoró Yésúri, ú yaa yóo dúutāanná. Ké'ritānné déerá dúutāannɪ, yɛ púrí kpakpaké phiira núugira.

39Yésúrá kha' pɪ khe púrgɪɾɪ fí. Máɾtɪ ú déerá huurāa khĩharurɪ wɛɾɪ, úrá kha' á Taman, kpĩgɪ hasɪ'-kɪrma, dé ú khu bíjɪú'nôu bú mé'ni dúutāanná.

40Yésúrá sɛɛɾɪɔɔ kha' ma kha' ná u khāa, u ba já Yékírí wá wórgɪ waa?

41Pí to khɛɛ púrgɪɾɪ fí yɛ Yésúrá wúgíyá keri thu'nná, yɛ kha' Siye, ma thugɔɔma pātí u núuni má jũnnɪ sóo wɛra.

42Yɛ kha' tu-manɪ dé u núma má jũnnɪ waatɪ wá bɛɛ', dé ní' kóngóŋ bìl má the'rá mé'ni wɛɾɪ, píra ma dɛɛɾɪ yɛ yísɪ sɪ, pí khāa tu kha' úrá sũnnɪ ma.

43Mú u kũnnɪ mú wɛɾɪ, ú súrýá kóng kha' Lázáarɪ, u ku'.

44 Lázâanná yaa kuso. Fɛngbɛ pi binna dɛɛsi ná désiri ye fógí wôɔnni tákpé're. Yésúrá kha' pi fárú sée ú tara.

Tí Júdebi wá níkhāgɪbɪ ye bæ Yésú wá khomɪ wɛɪ, sí míja

(Mat 26.1-5; Már 14.1-2; Lúk 22.1-2)

45 Júde bí banna Máriaýamu wá thiyakhanni ĩ ba jáa mú tí Yésú déerá wɛɪ, pí kóngómbé khāa ú bu.

46 Ye pɔɔrá yóo ná sɛɛɪye Fáarísibiri mú tí Yésú déerá wɛɪ.

47 Yékírí wá thogunníkhāgɪ ná Fáarísibirá yísi pńgírɛ pí thuthukhāgɪ kāmɪɪ ye kha' pé ĩbira ba dé wɛrāa? Pébu, wáɪ wɛɪa déma tågumasimí kóngóɔɔ jū buka' Yékírí wá wóɔɔ.

48 Ye kha' ná ĩbira yeɛ ũu yóo mé'ni, bæ' ba khāa-ú-buma ye Ɔrómi nípirá hasi' ĩbi Yékínthiya'dukiri yé khú khon ĩbi thĩini bú.

49 Káyífi ú déerá Yékírí wá thogunníkhāgaa kí dɔɔrá yêe bú pńgíngírá wɛɪ, ú kha' pí tu míni wā.

50 Pi tuu dé ná níni úkpoo huu ĩ dɛɛ thĩinná ti páa tí pi ba khú khon tí bæ' pú wɛɪ waa?

51 Kí dée má sɛɛɛ wɛɪ ku'-uyaama ú thā wā, dé mú u déerá Yékírí wá thogunníkhāgaa kí dɔɔrá wɛɪ, ũu ye sɛɛ' Yékírí wá nógɪsɛɛɛ kha' mākín-tɪyaa ná Yésúra huma ĩ dɛɛ Júdebirá.

52 Ye kí dée má Júdebi wá tónna u ye ba dɛɛ yé hu wa, dé si ba déma sǎngi' ĩ pńgíngí Yékírí wá bi bí tugunni kénɪ kénɪ wɛɪ, pí dé kpoogo.

53 ĩ kórí gi ú khurá, pí bɛɪ tí bu kha' fó ĩbírá khuwɔɔ.

54 Tírá yeɛɪ Yésúrá tɔ kpáa, u wêe pí yêe yóo mé'ni khaa tí Júdebire ya. Ú yaa yóo nu í pi yí' Éfíráyím, ĩ marāa ú tó'rínni gbirinno wɛɪ, ĩ ná hĩtaa ní ú ná ú mamannibira.

55 Kúnkersi tó'rín-sɪyaama, Júde kóngómbé yaa pí khayirá ĩ khɪya yóo Jerúzalémɪná dé pi ná wírí'.

56 Pi ye wéema Yésúra. Mú pi ye Yékínthiya'dukirá wɛɪ, pí ye pú' kāmɪ kha' mú pi jáani yóo sīi? Dé u ba pí ban kersirāa?

57 Yékírí wá thogunníkhāgɪ ná Fáarísibi sɛɛ'-pɪyaama kha' ná níne tuu Yésú wá kɛngɪ, ú kŋ mú, pí nú, pí kóɔɔ.

Já 12

Tí Máriaýamu kɔɔɪ datukóɔɔ Yésú wá dɛsɪrá wɛɪ, sí míja

(Mat 26.6-13; Már 14.3-9)

¹Mú Kǔ̀ṅkersɪ yɛɛra khubɪ má'níkpo sí nan wɛɪ, Yésúrá yóo Bétání, Lázáari ú u yaara'ra huuminá wɛɪ, ú nuná.

²Pí dée diimi ǐ yísɔɔ; ú ná Lázáari ná pɔɔ yɛ dikhanná. Mártiraa yɛ kpikɪ diimina.

³Máríyámuná khɛɛ náardɪ thǐnthǐmée datikórɔ́ɔ, ú dori sǐi huɔ wɛɪ, ú lítírí kpúki ǐ kɔwɔ Yésú wá dɛsɪrá yɛ khɛɛ ú thapínɔ́ɔ ǐ khɔfɪrɔ sɪ. Datikórɔ́ɔ núugírá hǐnǐ dukiri mɛ.

⁴Ísíkáríyɔ́tɪ Júdásɪ ú déerá Yésú wá mamannɪbii wá ɔɔ, úu yɛ ba hāana' Yésúri pí kórɔɔ wɛɪ, ú kha'

⁵pée déeri yɛ pi dongiroo ǐ khɛɛ í tigi'iri ǐ hāa í pórɪbɪ waa? í tigi'ira yɛ namma níní úkpo wá du gíkpo taasa.

⁶Kɪ dée má pórɪbɪ wásé degennaa-u ú kǔnɪ múwǎ, dé u yɛ súma yɛ úrāa yɛ kó' tigikotokira; u yɛ khom-búma.

⁷Yésúrá kha' pi yɛɛ hannɪ dé datikórɔ́ɔ ú u kɔɔɪ ma mé'ni wɛɪ, dé-giri má má kast'mɛ u khururɪ sóɔbírɔ,

⁸dé pórɪbɪra ba hǐtɪ-bí-fíma khubɪ wá bée' yɛ maná ba hǐtɪ bí fí khubɪ wá bée' ya.

Tí Júdebi wá thɔgunníkhāgɪbɪra yɛ bɛɛ Lázáari wá khumɪ wɛɪ, sí míja

⁹Mú Júde kóngómbɪ núuni ná pi kha' Yésúra ma Bétání wɛɪ, pí yóo ní. Yɛ kɪ dée má Yésú úkpora pi dɛɛra yɛ yóo ní ja, dé yóo-biyaama tɛ dé pi ná ja Lázáari ú u yaara'ra huuminá wɛra.

¹⁰Yékírí wá thɔgunníkhāgɪbɪrá tɔ bɛɪ tí bu kha' ná múnnāa ǐbɛ khu Lázāannɪ tɛ,

¹¹dé u huyaminá yɛɛra Júde kóngómbɛ yɛ sǔnǐ yêe thoo pí kpānaa wǎ, dé pi yɛ khāama Yésúrá.

Yésú wá ithadóommi Jerúzalémíná

(Mat 21.1-11; Már 11.1-11; Lúk 19.28-40)

¹²Kí dugé yékíré, nǐ' kóngón bí banna Jerúzalémíná Kǔ̀ṅkersɪrá wɛɪ, mú pi núuni ná pi kha' Yésúra bamma wɛɪ,

¹³pí kpɔɔ tɛɲwǎsɪ yêe thukiroo yêe súrú kha' Ozána. *A fuv wée úu ban Tamāan jísígírá wɛɪ, ú jísí nuuga.* Úrá déeri tɛ Ísíráyél ithakhoora.

¹⁴Yésúrá buu kǎngogi bomi ǐ kǎnǐ ú bu pǎtí Yékírí wá sɛbɪ kha'ra kha'

¹⁵*Sínó nípi, hǎ pí phǎnɪ wǎ. Pɪ kɛɲ, pí urá wêe ban kǎngogibii bu.*

¹⁶Waati ú míjɛ tannɪ wɛɪ, Yésú wá mamannɪbibɪra yɛ tuu kí titǎɲɔ́ɔ wa, dé tí Yékírí hāanɪ Yésúri sáɔ wɛɪ, tíra pi wógí'ri tuu dé tí Yékírí wá sɛbɪ kha'ra ú múná wɛɪ, tíra nípi déerá mé'na.

17Nípi wá bée' pí jáaná tí Yésú yí'rá Lázâanni kha' u ku' dúutáánná, ú yaa weri, pû ye sɛɛ' sí nípra.

18Tí nípi núuná ná pi kha' Yésú dé-uma tí tǎgɪmasimí tɛri weri, tírá yɛɛra pí thukiroo.

19Fáarísibirá to yêe sɛɛ' kǎmbi kha' já-biri keyu? Íbírá wónnǐ dé mǐni wái werá wa, dé nípi wá bêe' thowooma.

Tí Gérékɪbra ye bɛɛ dé pi já Yésúri weri, sí mǐna

20Ní' pí yóorá Jerúzalémíná Kúnkersirá dé pi ná thiya' Yékírí weri, Gérékɪbi wá pɔɔ ye bú.

21Pí súu tó'riyó Filípi úu Bétísáidá úu Galíle maráará weri, ǐ sɛɛriyoo kha' Níkhǎgaa, íbíra bée jáma Yésúra.

22Filípirá sɛɛriye sí Ándéréri, píjɔɔ bée' ná sɛɛriye sí Yésúra.

23Yésúrá kha' waati nan-uma ú Níthína'bii mǎkínni ná u bu sǎu.

24Ye kha' thǐnaa-u, ma sɛɛ'-puma kha' ná tábire wáa fǎnɪngɔ, dɔkírǎ huu wa, tí tónnǎa hǐti fí mé'na. Ye ná ti wáa fǎnɪngírǎ, dɔkírǎ huwo, ti fíma ǐ seɲ kón.

25Wée ú funni ú thakoogi, u ba búnní-gí-buma ye wée úu mǐ khe ú thakoogi fa dunípaná má ki mǐni wǎ weri, u ba buma thakoo mǐnǎn gǐ kaa sóo wera.

26Ye kha' ná níne bée dé má sǔmdébii, mǎkín-urí ná u thoo ma, dé tárí ú déeri má sǔmdébii, khaa tí ma ba hǐti weri, fínáa u ba hǐta; wée ú déeri má sǔmdébii weri, má Siira ba háa-uma kpórso.

Tí Yésú sɛɛ'ri ú humi wá mǐ weri, sí mǐna

27Ye kha' má kákási jagumun-sırma werá. Ye ma wónnǐ kha' Siye, u hǐn ma thooora wennɔɔ? Pébu, ú thooaraara ma dɛɛri ye baa.

28Ye kha' Siye, u buka' nípi ú sǎu, pí fuu ú jísí nuuga. O sɛɛɛɛ to kuso ní thu'nná kha' buka'-maní bi ú yêe ba buka' pi ú tɛ.

29Ní' pû ye fí ǐ núu sɛɛɛri weri, pɔɔra ye kǔmma kha' yɔgɛ dǔrǎnni; pɔɔrǎa ye kǔn kha' Yékírí wá mɪnɪgǐ sɛɛɛɛri ú.

30Ye Yésúrá sɛɛriye bi kha' sɛɛɛ we ú sɛɛ'ri mé'ni weri, ki dée má mana Yékírí sɛɛ'ri háa ú wa, dé píra u sɛɛ'ri háa ú.

31Ye kha' werá Yékínna ba thu dunípanípi yé nínǐ sɛɛ dunípa wée ura.

32Ye waati ú pi ba ba' ma ní'batábokírǎ ǐ yaará' nǐ'na' ma weri, tíra ma ba dé sǎngi nípirá ban má thǎná.

33Dónǐ mí u ye ba hu weri, síra u ye buka' mé'na.

34Nípirá kha' nú-íbínni Yékírí wá sɛbírǎ kha' Yékírí wá Sakhanínna ba hǐtuma thakooge waati wá bêe', ye mú u dé yé wónnǐ kha' pi ba

ba'ma Níthĩna'biiri ní'batáboko í yaará' ní'nigoo? Ye kha' Níthĩna'bii wá yatrâa maa?

³⁵Yésúrá kha' táyésígira ma pí sogombirá, ye kháte ná kírú ná kú ba tarma. Ye kha' waati ú táyésígira bú weri, pí núnée ú waatrá sí dé sǎngi hã tápírgirá bári bi ya, dé wée ú núnée tápírgo weri, ú tu kén gí u yóo wa.

³⁶Ye kha' pí khãa wée ú hãana' táyésígiri weri waati ú ure pí sogombirá, sí dé sǎngi pí dé ní' pí núnée táyésígo wera. Mú Yésú seereeri mé'ni sóo weri, ú yóo khãa tí pí bú jáa-u wã wera.

Júdebira khãa Yésúrá wa

³⁷Yésú dé-uyaama tǎgumasimí kóngóŋ jũ buka' Yékírí wá wórgi weri, nípirá jáa, ye sí bée'rá pí ye wée khãa ú bu wa.

³⁸Sí dée múnnaa tí Yékírí wá hǎngínnáa Ézáyí kha'ra weri, sírá déeri mé'na. Kha'-uyaama kha' *Á Taman, máa khãani ibi seerêa? Maa Taman buka'ri ú wórgoo?*

³⁹Ézáyí buka'-uyaama tẽ míu tí déerá sǎngi ye nípirá yé wónnĩ khãa wã wera.

⁴⁰Kha'-uyaama kha' Yékírí *phii-uma pí yíbĩiri sí dé sǎngi pí wónnĩ já wã. Fĩ-uma pí dómmínĩni, pí wónnĩ tu kpoori í fĩrĩ ban manĩ Yékírí thãná má pãaná' pí ya.*

⁴¹Ézáyí se'e'-uyaama seere weri, pébu, já-uyaama Yésú wá sáuri, ú ye se'e' ú míja.

⁴²Ye sí bée'rá Júdebi wá níkhǎgĩbi wá yatrá, kóngómbé khãa Yésúrá ye pí ye hagi yêe ye nípe tu wa, ĩ dee tí Fáarísibira ba níŋ bi Júdebi wá píŋgíŋkhayirá wera.

⁴³Nípi wá kpórsira pí ye khoró' ĩ taraa Yékírí wásira.

Yésú wá seerêa ba thu nípira

⁴⁴Ye Yésúrá seeriyē thuthu'ri kha' níni ú khãani má bu weri, manĩ bu u khãani ja, dé wée ú sũnni ma weri, úri bu u khãani.

⁴⁵Wée ú jáani ma, ú sũnni ma weri, úra u jáani.

⁴⁶Ye kha' maná déeri táyésígi ĩ baa fa dunipaná sí dé sǎngi níni wó níni ú khãani má bu weri, ú hĩti tápírgo wa.

⁴⁷Ye ná níne núu má seere ye kaa déyoo ú dómmíná, maná ba thiyoo wa, dé ma baa dunipanípi wá thukharĩ wa, dé pí hǎŋkharē ma bannĩ.

⁴⁸Ye kha' níni ú kaurĩ ma, ye u hĩni má seereri wa, ú thuraara búma: Úrá déeri seere ú ma se'e'ri wera; ye úrãa ba thiyoo phirgan khurá,

⁴⁹pébu, seere ú ma se'e'ri, u kuso má thã wã, dé Sii ú sũnni ma weri, ú thĩná hãani ma seere ú ma mákínni ná ma se'e' wera.

50 Ye kha' tí u sɛɛ'ri ma wɛri, ti hãana'ma thakoo mɪ́nán̄ gũ kaa sóo wɛra. Tírá yɛɛri, pãtí u sɛɛ'ri ma tí wɛri, múnnáa ma sɛɛ' ri.

Já 13

Tí Yésú tɪsɪ'ri ú mamannibibi wá dɛsɪ wɛri, sí mɪ́n̄a

1 Mú Kṹkɛrɪ yɛɛra khu úkpo sí nan̄ wɛri, Yésúrá tuu dé ú ku'mi fa dunɪnaná ǽ́ yóo Sii thãná, tó'rim-bɪyaama. Ní' pũ ye thowoo fa dunɪnaná ye dée ú wábi wɛri, fun-uyaa-bɪma, ǽ́ furi bi ná nan̄ kpóun̄já.

2 Waati ú Yésú ná ú mamannibibira ye di sṹn̄ndimini wɛri, ná Sutãna bu-uyaa ná u yee kákási Júdási wá dógírá dé u hãana' Yésúri pí kórɔɔ. Júdási dé-uma Ísíkáríyóti Símó wá bikhee.

3 Mú Yésú tuura dé Sii Yékírí hã-uri-mama wórgi wá bɛɛ'no ye tuu dé Yékírí thãná ma ku'ri yê ba písi ní Yékírí thãná wɛri,

4 ú digee yaa dikhanná ǽ́ khorí ú kpórgíkpórgiri ye kheɛ bɔɔrúwa ǽ́ fógí hagurá.

5 Mú u fó'ruu sóo wɛri, ú kheɛ yɔ'mi ǽ́ yee kó tágo yê tɪsɪ' ú mamannibibi wá dɛsɪri, ye kheɛ bɔɔrúwa ú u fó'rá hagurá wɛri, yê tíkín̄ si.

6 Mú u nann̄ Símó Péɛri thãná wɛri, úrá kha' á Tamaɲ, úrãa tɪsɪ' man̄ dɛsɛɛ?

7 Yésúrá sɛɛriyɔɔ kha' mĩ tí ma dé mé'ni wɛri, u tuu bú títáŋgi wɛrá wa, dé kpãnaa bu, u ba tu gi.

8 Pɛɛnná sɛɛriyɔɔ kha' káari, ú tɪsɪ' má dɛsírí kṹuɲ na. Yésúrá sɛɛriyɔɔ kha' ná u kha' má tɪsɪ' ú dɛsɪri wa, ú nɪɲe má mɪ́n̄o wã.

9 Símó Pɛɛnná sɛɛriyɔɔ kha' á Tamaɲ, ná múnnáa, hã ú tɪsɪ' má dɛsɪ wá tónni wã, dé u tɪsɪ' tíkín̄ ná má dɛsi ná má thaginɛ.

10 Yésúrá sɛɛriyɔɔ kha' níní ú wírí'ri sóo wɛri, ú wírí' tṹwã, dé dɛɛsɪra u bɔbi', pébu, ninige únno tṹwã, dé u ma tai. Ye píra ninige ya, dé úkpôo ninige pí sogombirá.

11 Yésú tu-uyaa tárí ûu ye ba hãana' pí kórɔɔ wɛri, tírá yɛɛri ú kha' bɛɛ' dá'ri ninigi wa.

12 Mú u tɪsɪ'ri pí dɛsɪri sóo, ú kheɛ ú kpórgíkpórgi ǽ́ yee gi ye ba hĩtaa dikhanná tẽ, ye púgí bi kha' tí ma déeri mé'ni wɛri, tu-buri tí títáŋgaa?

13 Ye kha' tí pi yí' ma Níkhãgaa ná Tamaɲ wɛri, thĩŋãa bí, pébu, Níkhãgaa ná Tamanna ma déeri mɪ́n̄án̄.

14 Ye kha' ná man̄ ú déeri Tamaɲ ná Níkhãgaa ma tɪsɪra pí dɛsɪ, mákím-buri ná pi tɪsɪ' kãmbi dɛsɪ tẽ;

15 dé dé-manima ǽ́ bukaa bi sí dé sãŋgi pí dé pãtí man̄ déeri wɛra.

16Ye kha' thĩnaa-u, ma sɛɛ'-pɪma kha' sũmdébiyé wónnɪ tarɪ ú taman na, ye sũnnãa wónnɪ tarɪ ú sũnnu wɛrɪ wa.

17Mú pɪ tuurɪ sɪ wɛrá wɛrɪ, ná pɪ wórɔ́ dée sɪ sɪ dómminá, kɪrɪ-bɪrɪ.

18Ye kha' pí bée' ma kha'ri ya, dé tu-manɪ ípɛ bí ma phĩ'ni khorɪ wɛra; dé Yékírí wá sɛɛɛ ú kha'ri kha' *má ná tárú ûu di kpoogi, ban-uri ba déema má pũnáa wɛrɪ, fɔ́ ú dé ú dómminá.*

19Ma sɛɛ'-pɪma wɛrá ye sɪ tũmá sɪ nan, sɪ dé sǎngɪ ná sɪ ba nanɪ, pí tu kha' maná déeri Wée Ú Déeri wɛra.

20Ye kha' thĩnaa-u, ma sɛɛ'-pɪma kha' níní wó níní ú wónnɪ kórí ú ma sũnnɪ wɛrɪ kókɪrɪ, mana u kó'ri kókɪra; ye níní wó níní ú wónnɪ kórí ma kókɪrɪ, ú sũnnɪ ma wɛrɪ, úra u kó'ri kókɪra.

Tí Yésú sɛɛ'ri kha' Júdásurâa ba hãana' pí kó' ma wɛra

(Mat 26.20-25; Már 14.17-21; Lúk 22.21-23)

21Mú Yésú kũnnɪ mé'ni sóo wɛrɪ, ú kákásírá jagumɪna tákɪrsɪ, ú kha' thĩnaa-u, ma sɛɛ'-pɪma kha' pí ɔ́ ba hãana' pí kó' ma.

22Mamannibirâa ye ken kãmbɪ kaa tu tárí kpoo ú u kha'ri wɛra.

23Mamannibii ú Yésú funna kón wɛrɪ, hĩtan-uyaama ú the'rá.

24Símó Pêenná déyoo déke kha' u pú' Yésúri tárí kpoo ú u kha'ri wɛra.

25Ú to kennɪge ĩ púgí Yésúri kha' á Taman, maa-u?

26Yésúrá kha' ma ba to' phãanɪ nanɔ, ye tárú ú ma ba hã ú wɛrɪ, ú tárúɔ. Ye to khɛɛ phãanɪ ĩ togoo nanɔgɪrá ĩ hãa ú Júdásɪ ú déeri Ísíkáríyóti Síímó wá bikhee wɛra.

27Mú Júdásɪ hĩnnɪ phãanɪ sóo wɛrɪ, Sutānaaná kókíró yêe déegée ú. Yésúrá kha' mɪ tí u bée dé wɛrɪ, u dé ri korokoro.

28Ye mamannibibi wá pócra ye tuu kpoori Yésú wá sɛɛɛrá wa.

29Mú kɪ déeri má Júdásurâa ye kó' tigikotokiri wɛrɪ, pócra ken má Yésú sɛɛ'-uyaa-uma kha' u ná don kɛrsɪ wá tásɪrɪ wɛrésɪ ĩ tǣfɪn pócɪbo.

30Mú Júdásɪ buuri ná u hĩnɪ phãanɪ wɛrɪ, ú khɛɛ kuso khaaná fɪ. Táagɪ te'-kiyaama.

Sɛɛɛ fũmɪ wá mɪna

31Mú Júdásɪ ku'ri wɛrɪ, Yésúrá kha' wɛrá nípara ba ná Níthĩna'bii wá sáurɪ, ye sírâa ba yeɛ pí ná Yékírí wá sáura.

32Ye ná Níthĩna'biira dée sǎngɪ pí náa Yékírí wá sáurɪ, Yékínna ba yeɛma pí ná Bikhée sáura; ye ú ba dáɪ yé dé sɪ ya.

³³Yε kha' má núnébe, ma ba hĩti-bíma waati kírú. Pí ba wée ma, ye sí ma sɛɛ'ra pí Júde kãmbiri wɛri, sí kpoosira ma sɛɛ' pí wɛrá, kha' pí wónní yóo khaa tí ma yóo wa.

³⁴Yε kha' ma hã-bima sɛɛɛ fũma: pí funj kãmba; dé mákím-birma ná pí funj kãmbi pãtí ma funni bi wɛra.

³⁵Ná pí furɪ kãmbi, múnnáa bɛɛ' ba tu dé dé-birma má mamannɪbibe.

Tí Yésú sɛɛ'ri Pêenni kha' u ba pákínj kha' ú tu ma wã wɛri, sí míja

(Mat 26.31-35; Már 14.27-31; Lúk 22.31-34)

³⁶Símó Pêenná púgí Yésúri kha' á Tamaŋ, he u yôo? Yésúrá kha' ú wónní thoo ma wɛrá khaa tí ma yóo wa, dé kpãnaa bu, u ba thoo ma.

³⁷Pêenná sɛɛɪɔɔ kha' pée déeri ye má wónní thowoo wɛrá waa? Ye kha' sóóbím-manɪma í nii má thakoogi í dɛɛ ú bu.

³⁸Yésúrá sɛɛɪɔɔ kha' u wónní nii ú thakoogi í dɛɛ má buu? Ye kha' ma sɛɛɪɔɔma kha' pãtí súŋkhoora kha' ma fuu wɛri, ná u pákínj páa ísãa' kha' u tuu ma wã.

Já 14

Khĩj tũ yóo Sii thãná wɛri, tí míja

¹Tí kpãnaa bu Yésúrá kha' hã pí yɛɛ pí kãkásé jagumɪŋ na; pí khãa Yékínná yé khãa má bu tɛ.

²Ye kha' du' kóngónsɛɛ má Sii thãná, dé ná si ye múnnáa wã, ma yé kha' ma yóo ná sóóbínj dusí saŋ bi ya.

³Ye kha' ná ma yóo ná sóóbíró hĩtaŋkhanni sóo, má kpɔɔgí banní ba khé yóo bí, sí dé sãŋgi pí hĩti khaa tí mane wɛra.

⁴Ye kha' pí tu khĩj tũ yóo khaa tí ma yóo wɛra.

⁵Tómásurá sɛɛɪɔɔ kha' á Tamaŋ, ìbíra tuu kénj gí u yóo wa, múnni ìbíra dé yé wónní tu khĩnnáa?

⁶Yésúrá sɛɛɪɔɔ kha' maná déeri khũnni, ná thĩŋaani, ná thakoogira, níné wónní yóo Sii thãná kaa thoo má thãná wã.

⁷Ye kha' ná pí tuu ma, pí ba tu tɛ má Siira. Ye í kórí gi wɛrá, tu-buruu ye jáa-u.

⁸Filípirá sɛɛɪɔɔ kha' á Tamaŋ, u buka' ìbírí Siino, dé síra ìbíra bɛɛ.

⁹Yésúrá sɛɛɪye Filípiri kha' fɛɛ ìbíra kãmbɛ ya, ye úra tuu ma háari ná fɛɛ yaa? Ye kha' tárú ú jáani ma, Siira u jáani. Ye mú u déeri ye kha' ma buka' ìbírí Siino?

10 Ye kha' u khãa tuu dé ma ma má Sii wá dógírá ye má Siirâa má dógírá waa? Seere ú ma see' pí béé' weri, u kuso má thã wã, dé má Sii ûu má dógírá weri, úrâa dé ú sũmina.

11 Tí ma kha'ri ma ma má Sii wá dógírá ye má Siirâa má dógírá weri, pi khãa sí bu; ye háari ná pi wêe khãa sí bu wa, pi khãa má sũmdéenpi wá thĩná.

12 Ye kha' thĩnaa-u, ma see'-puma kha' níní ú khãani má bu, mí í ma dé weri, u ba déma í hũngi tẽ; ú yatira ba déma yóo í tari má wáyira; pébu, ma yóoma má Sii thã.

13 Múni wó mí tí pi jínni má jísígírá, ma ba dé-rima, sí dé sãngi nípirá ná Sii sáuri maní Bikhee wá bákárá.

14 Ye kha' ná pi jíní ma múni má jísígírá, ma ba dé-rima.

Téfinná wá mĩna

15 Ná pi furí ma, pi ba kó' má seereri;

16 ye maná jínj má Siiri ú hã bi ɔ Téfinná, ú hĩti bí waati wá bẽe'.

17 Ú Téfinnáaná déeri Yékírí wá Nii thã ú thĩnaana ku' wera. Ye kha' dunipanípírá wónnĩ píyoo wa, pébu, pi náa-u wã, ye pí tuwoo tẽ na; ye tu-bínnoo, pébu, u bíma yêe ba hĩti pí dósírá.

18 Ye kha' má ba sée pí tóri má póríbibe ya, dé ma ba písi banj.

19 Kháte ná kírú ná dunipanípírá ba ná ma túwã, ye píra ba ná ma, pébu, ma ma thakooge ye píra ba hĩtima thakooge tẽ.

20 Ye ú khurá, pi ba tu dé ma ma má Sii dógírá, píráa má dógírá ye manâa pí dósírá tẽ.

21 Ye kha' tárú ú kó'ri má seereri yêe déyoo ú dómmíná weri, úrá déeri wée ú funni ma; má Siira ba furɔoma ye má thĩná furɔo tẽ, yé bukaa-u má thĩ.

22 Yésú wá mamannibii wá ɔo ú pi yí' Júdi weri (ûu mí dée Ísíkáríyóti Júdasí ya), ú púgɔo kha' á Tamañ, pée déeri ye ûu ba buka' ú thĩ Ìbi tónná kaa buka' ú thĩ dunipanípíne?

23 Yésúrá seeriyoo kha' níní ú funni ma weri, u ba kó'ma má seerera; má Siira ba furɔoma, ye Ìbírá banj ú thãná ba hĩti ú kpoogo.

24 Ye tárú ûu mí furí ma wã weri, ú kó' má seereri wa. Ye kha' seere ú ma see'ri pí núu weri, má wáa-u wa, dé má Sii ú sũnni ma weri, ú wáa-u.

25 See'-maní-bi-síma waati ú mane bí wera.

26 Ye Téfinná ú déeri Yékírí wá Nii ú Sii Yékinna ba sũñ má jísígírá weri, úrâa ba mamañ bi míni wá béé' yé wógí' pi míni wá béé' í ma see'ri bi wera.

²⁷Ye kha' ma hã-bima dówóongo, dówóong gîi manɔ wɛɾi, kîra ma hã bi; mana wêe hãana' kî pãtî dunîjanípîra hãana' kî wɛɾi wa. Ye kha' hã pí yee pí kákásé jagimîŋ na, ye hã pí phãni wã.

²⁸Sɛɛ'-manaa bi kha' ma yóoma yé ba písí ban. Ná fum-biyaa ma, má yóomi Sii thãná, ti ye nuu bí, pébu, má Siira tarî mana.

²⁹Ye kha' sɛɛ'-manî-bima í míŋɛɛ, sí dé sãŋgi ná i ba nanî, pí khãa.

³⁰Má ba bú sɛɛɛɛ bí kónj tũwã, dé dunîja wêe ura bamma; ú wónní dé ma míni wã,

³¹dé ma déma pãtî má Sii sɛɛ'ri ma wɛɾi, sí dé sãŋgi, dunîjanípîrá tu dé fum-manuuma. Mú u kōnni mú wɛɾi, ú kha' pi yee ïbé yáa tara.

Já 15

Yésúrá déeri divé̃tukira

¹Tí kpānaa bu Yésúrá kha' maná déeri divé̃tu' thĩnthĩngiri ye má Siirá dée kí kennaana.

²Deki wó de' kîi kaa senj wɛɾi, u khú sɛɛ-gîma. Ye de' kîi senj wɛɾi, u ba jágí'-kîma kí hĩti tai yé hafîl senj.

³Sɛɛɛ ú ma sɛɛ'ri bi wɛɾi, dé-uri-bima pû tai, pi ninige tũwã.

⁴Pi máa má bu ye maná máa bí bu tẽ; dé pãtî divé̃deké wónní senj kaa máa kí tukirá wa wɛɾi, múnnáa sɛɛ, ná pi máa má bu wa, pí wónní dé míni wã.

⁵Ye kha' maná déeri divé̃tukiri, ye pírá dée kí desira. Táru ú máani má bu ye maná máa ú bu, pãtî táhugira senj wɛɾi, múnnáa u dé míkiri kónjónjɔ.

⁶Ná níne máa má bu wa, pi hĩnooma kpaago pãtî pi hĩj tádesi sí huɔ, pí ho'rí yee si naago sí so wɛra.

⁷Ná pi máa má bu, ye kóri má sɛɛɛɛɛ, míni wó mú tí pi bɛɛ wɛɾi, pi jínj ni má Siino, dé pi ba bu ri.

⁸Ná pi dé míkiri kónjónj jû buká' kha' dé-birma má mamannîbibi wɛɾi, sírâa ba hã Siiri sáɔ.

⁹Pãtî Sii funni ma wɛɾi, múnnáa ma funni bi. Ye kha' pi kó' má míni ye má kí funj bi.

¹⁰Ná pi kóri má sɛɛɛɛɛ, ma ba kí fum-bima pãtî ma kó'ri má Sii wá sɛɛɛɛɛ ye ú furî ma wɛra.

¹¹Ye kha' sɛɛ'-manî-bi-síma sí dé sãŋgi pí bu nuu mû má wɛɾi, pí du'rí nanj pí khanna.

¹²Ma sɛɛ'-pîma kha' pi funj kãmbi pãtî ma funni bi wɛra.

¹³Fummé wónnǎ tarǎ í nǐi mú thakoogi í dɛɛ mú núnébo wa.

¹⁴Yɛ kha' ná pǐ dé tí ma sɛɛ' pǐ wɛrɪ, pǐ déma má núnébe;

¹⁵tí pǎnná má yí' pǐ sǔmdébibi tǔwǎ, dé sǔmdébiyé tu tí ú tamanna dé ya, dé ma yí'-pǐma núnébi, pébu, míyɪ wá bɛɛ' í ma núuni má Sii thǎná wɛrɪ, buka'-manɪ bi í.

¹⁶Yɛ kha' pírǎ phĩ'ni khorɪ ma wǎ, dé maná phĩ'ni khorɪ bi í saa bi dé pǐ yóo ná dé míkɪrya, í nafa ɔu ba hĩti bú waati wá bɛɛ'. Ná sɪ múnǎá, Siira ba hǎ-bɪma míyɪ wá bɛɛ' í pǐ ba jínɔɔ má jísígírǎ wɛra.

¹⁷Ma sɛɛ'-pǐma kha' pǐ fɔŋ kǎmba.

Dunijanípɪ ɪ'-pírma Yésú ná ú mamannɪbibira

¹⁸Yɛ kha' ná dunijanípɪra ɪgi bi, pǐ tu kha' mana pǐ khɪrura ɪge.

¹⁹Ná dé-biyaa dunija wábi, dunijanípɪra yɛ fɔŋ bi, pébu, pǐ yɛ ba déma dunija wába. Yɛ sɪ múnǎá wǎ, dé maná phĩ'ni khorɪ bi dé pǐ hĩti píkpo; dé pǐ dée dunija wábi tǔwǎ, tírá yɛɛrɪ, dunijanípírǎ ɪgi bi.

²⁰Yɛ kha' pǐ wógí' tí ma sɛɛ'ra bi kha' sǔmdébiyé tarǐ ú tamanǎ na wɛra. Ná dunijanípɪ fúusím-biyaa-mama, pǐ ba fúusím-bírɪma tɛ. Ná nú-biyaa má mamammɪ, pǐ ba nú pí wábɪrɪ tɛ.

²¹Yɛ dunijanípɪra ba dé-bɪma ísɛɛ bɛɛ'no í dɛɛ pǎtí píra thoo ma wɛra; pébu, pǐ tuu tárú ú sǔnnɪ ma wɛrɪ wa.

²²Ná ma yɛ baa ba sɛɛrɪyɛ bi ya, pǐ yɛ yárgíyǎ wa, yɛ mú kɪ déeri má bammanɪma wɛrá ba sɛɛrɪyɛ bi wɛrɪ, pí wónnǐ bu kukharɪ wa, dé yárgím-bɪrma.

²³Tárú ú ɪ'ni ma wɛrɪ, ɔ ɪ'ma má Siiri tɛ.

²⁴Ná ma yɛ baa ba dée mú í nínɛ mú dée jǎa pí sɔgɔmbɪrá wa, pǐ yɛ yárgíyǎ wa. Yɛ wɛrá, jǎ-bɪrma yɛ kaɪ yɛ ɪgi má ná má Siira.

²⁵Yɛ dé-sirma sí dé sǎŋgɪ, sɛɛɛ ú kha'rɪ kha' ɪ'-pírɪ-mama phǎɪɪ wɛrɪ, ú tĩ'ni pí mammi wá sɛbɪrá wɛrɪ, ú dé ú dómmínǎ.

²⁶Yɛ kha' Tɛ́fínǎana ba bamma. Úrá déeri Sii Yékírí wá Nii thǎ ú thǐjaana ku' wɛra. Ma ba yɛɛma ú ya Sii thǎná í ban; yɛ ɔ ba sɛɛ'ma má míja.

²⁷Yɛ píra ba sɛɛ'ma má mú tɛ, pébu, má ná píráa yɛ kǎmbɛ ɪ kórí gɪ má sǔmmɪ wá kókírɔɔrá.

Já 16

¹Tí kpǎnaa bu Yésúrá kha' sɛɛ'-manɪ-bɪma míyɛnɛ sí dé sǎŋgɪ hǎ pí sɛɛ Yékírí wá khũnnɪ wǎ.

²Kha' pǐ ba ním-bɪma Júdebi wá píŋgínkhayírǎ. Yɛ ɔ khu wá yatɪ ná pǐ ba khu-bɪma yé ken má míkɪryɛ ɪbíra dé yɛɛ hǎ Yékíre.

³Pi ba dé-múma, pébu, pi tuu má Siiri wa, pi tuu maní tẽ ja.

⁴Sɛɛ'-maní-bi-síma sí dé sǎngi ná ú khura ba naní, pí wógí' tu kha' khuru-maɲaa sɛɛɾye bi sí.

Yékírí wá Nii wá sūmdéenɲe

Ye kha' ma sɛɛɾye bi sí kókírɔ́ra wa, pébu, má ná píraa ye kpoogo.

⁵Ye wɛrá ma yóoma wée ú sūnni ma wɛɾi, ú thǎ, ye pí ɔɔ púgí ma kha' he ma yóo wa.

⁶Ye pǎtí ma sɛɛɾɛɾi mé'ni wɛɾi, sírá ɲagimɪnni pí kǎkásira.

⁷Ye kha' ma sɛɛ'-puma thǐɲaa kha' má khūmināa pǎa; dé ná ma khūni wǎ, Tǎ́fínáaná ba baɲ na. Ye ná ma khūni, ma ba sūnní hǎ bi ú.

⁸Ye ná u ba baa, u ba buka'ma dunɪɲanírɪ kha' mǐpírɪ ná mú tí terenni ná Yékírí wá thugí wá múná, buri-birma.

⁹Mǐpírɪ wá múná, buri-birma, pébu, pi khǎa má bu wa.

¹⁰Mú tí terenni wɛɾi, tí múná buri-birma pébu, ma yóoma Sii thǎná ye pí ba ɲá ma túwǎ.

¹¹Yékírí wá thugí wá múná, buri-birma pébu, Yékírí thu-uma dunɪɲa wée un sówo.

¹²Ye kha' ma ma mí kóngónɲe yêe sɛɛ' pi, ye pí wónnǐ tu í tǐtǎngi wɛrá wa;

¹³dé ná Yékírí wá Nii thǎ ú thǐɲaana ku' wɛɾi, ná u ba baa, úraa ba buka' pi thǐɲaa bɛɛ'no. Ye ki dée má ú thǐ wá sɛɛɾe u ba sɛɛ' ya, dé u ba sɛɛ'-puma múnɪ wá bɛɛ' í u núuni Sii thǎná, yé sɛɛ' múnɪ wá bɛɛ' ïl ba naɲ wɛra.

¹⁴U ba yeema nǐpé ɲá má sǎu, pébu, tí ma ba sɛɛɾyɔɔ wɛɾi, tíra u ba khé sɛɛ' pírí mamannibira.

¹⁵Ye kha' Sii wá múnɪ wá bɛɛ' má wáyɛ. Tírá yeɾi má kha' tí ma sɛɛ'ɾi Yékírí wá Niini wɛɾi, tíra u ba khé sɛɛ' pi.

Pí dǔɔkpǔsira ba fíkíɲ déma nuuma

¹⁶Ye kha' kháte ná kírú ná pí ba ɲá ma wǎ, ye ná tó pǎné kha' tí yee bú kírú tẽ, pí ɲá ma.

¹⁷Ú mamannibibi wá pǔɔra ye sɛɛ'ma kǎmbi kha' tí u kha'ɾi kha': kháte ná kírú ná ïbé ba ɲaa-u wǎ, ye ná tó pǎné kha' ti yee bú kírú tẽ, ïbé ɲaa-u, ná tí u kha'ɾi kha': pébu, u yóoma Sii thǎná wɛɾi, pé si bɛɛ khaa?

¹⁸Ye ú kháte ná kírú wá tǐtǎngírǎa kǔnnaa? Ye kha' ïbíra tuu mú tí u bɛɛ kha' wa.

19Mú Yésú tuuri dé pi ye bée púgɔɔma weri, ú to púgí bi kha' dé tí ma kha'ri kháte ná kírú ná pí ba ná ma wā, ye ná tó páné kha' ti yee bú kírú tē, pí ná ma weri, dé síra pi deerí yêe pú' kām̃bi bāa?

20Ye kha' thĩnaa-u, ma sɛɛ'-pɪma kha' pi ba fuu í kí dé maninan ye dunijanípírá kí kpánnéɛ; pí dósira ba kí kpúu-bɪma ye ɔ khu ná si ba fíkín dé bí bu nuuma.

21Ná harí wá hūmpáne naní, si dé-ú-buma dóɔkpúusi, pébu, ú thɔɔra waati nan-uma. Ye ná u hūni sóo ú pha ú thɔɔrari ye sí fíkín dé ú bu nuumi, í dee tí Yékírí hāanuu bii wera.

22Múnnáa síre bí bu, werá pi ma súngínso ye ma ba písí ná bi tē, ye tí pánná si ba dé-bí-buma kpánnéɛɛ. Ye níné ba wónní hín bi pí nuumine ja.

23Ná ú khura ba naní, pí ba pú' ma múní túwā. Ye kha' thĩnaa-u, ma sɛɛ'-pɪma kha' múní wó múní tí pi ba jín Siiri má jísígírá weri, u ba hā bi tí.

24Ye í kórí gi ba naní fɛɛrá, pi jíní múní má jísígírá wa. Ye kha' pi jín, dé pi ba bu, sí dé sǎngi pí nuuminá du'rí nan pí khanna.

Yésú wórí-uri dunijaní sówo

25Ye kha' sɔsɔ ma sɛɛ'ri bi ísɛɛ bēɛ'no ye ɔ khiye ba naní ú má ba sɛɛɛɛ bí sɔsɔ túwā, dé ma ba sá'rí sɛɛ'-pɪma Sii múnɛ kaadé sɔsɛ.

26Ú khurá ná pi ba jínɔɔ múní má jísígírá, ye ma kha' manāa ba jín Siirí hā bi ya,

27dé ú thĩ fuɲ-uri-buma, pébu, fɪm-bínni-mama tē, ye khāa tuu dé Sii Yékírí thāa ma ku'ri.

28Ye kha' Sii thāná ma yaari baa fa dunijaná, ye werá māa ku' dunijaná í pisi Sii thāná tē.

29Ú mamannibibirá sɛɛɪyɔɔ kha' werá sá'-uri yêe sɛɛɛɛ-ĩbínneɛma kaadé sɔsɛ.

30Ye kha' werá tu-ĩbínni dé u tuma múní wá bēɛ', tírá yɛɛɪ ĩbé jaanín púgɔɔ múní túwā, dé múní tí pi mákínni ná pi púgɔɔ weri, tu-unni sówo. Ye kha' tírá yɛɛɪ ĩbé khāa tuu dé Yékírí thāa u ku'ri.

31Yésúrá sɛɛɪye bi kha' werá pi khāanu?

32Ye kha' ɔ khiye ba naní, pí bēɛ' ba tugɪɪ pí khayɔ yé sée ma mákpo; ye ú khu nan-uma sówo. Ye kha' ma mákpo wa, dé má Siira ma manno kpoogo.

33Ye kha' sɛɛ'-manɪ-bɪma ísɛɛ bēɛ'no sí dé sǎngi pi bu dóɔwóongí má bǎrkára. Ye kha' pi ba fúusímma fa dunijaná, ye hā pí yɛɛ phǎnigé kó' pi ya, dé wórí-manɪ dunijanɪ sówo.

Já 17

Yésú wá Yékínj níngá

¹Mú Yésú kǔnni mú wɛrɪ, ú wúgíyá keri thu'nná ye kha' Siye, waati nan-urɪ, u yeɛ nípirá já ú Bikhěe sáurɪ sí dé sǎngɪ Bikheerá yeɛ nípirá já ú sáurɪ tẽ.

²Ye kha' yeɛ-urma Bikheerá buu wórgɪ dunipanípi wá bée'rá sí dé sǎngɪ ú hǎ ní' pí u karfannuu wɛrɪ, thakoo mǐjánj gũ kaa sóo wɛra.

³Thakoo mǐjánj gũ kaa sóo wɛrɪ, kírá déeri ǐ tu ú úkpo ú déeri Yékínni, ɔɔ bú wa wɛrɪ, ná ǐ tu tẽ manɪ Yésú Kírísí ú u sǔnni wɛra.

⁴Ye kha' yeɛ-manɪ nípirá jáa ú sáurɪ fa fǎnɪngírǎ ye dée tẽ sǔmɪ tí u hǎanɪ ma dé ma dé wɛra.

⁵Ye kha' Siye, u yeɛ má hǐtɪ wɛrá ú the', ú hǎ ma sáú ɔu ye má khũɪ ú thǎná ná dunipana ye nanɪ sǐnnije ja wɛra.

⁶Yeɛ-manɪ ní' pí u phĩ'ni khorɪ dunipanǎ ǐ karfaa ma bí wɛrɪ, pí tuwɔɔ. Ye kha' dé-biyaama ú wába, ú karfaa ma bí ye pí kórí ú sɛɛrɛra.

⁷Tu-bɪrɪ wɛrá dé mípi wá bée' ǐ u hǎanɪ ma wɛrɪ, ú thǎa ɪ ku'ri,

⁸pébu, sɛɛɛ ú u hǎanɪ ma wɛrɪ, úra ma sɛɛ'ri bi ye pí hǐnɔɔ ye khǎa tuu dé ú kénjɔ ma ku'ri mǐjánj; ye úrá sǔnni ma.

⁹Ye kha' píra ma jínj úrí Yékínni yêe hǎ. Ma wêe jínj úrí Yékírí yêe hǎ dunipanípi wa, dé pí u karfannɪ ma wɛrɪ, píra ma jínj yêe hǎ, pébu, dé-birma ú wába.

¹⁰Nípi wá bée' pí má wɛrɪ, ú wábe, ye nípi wá bée' pí ú wɛrɪ, má wábe tẽ; ye píráa ba dé sǎngɪ pí já má sáura.

¹¹Ye kha' mana dunipanǎ túwǎ, ye píra búma dunipanǎ; ye mana theema ú thǎná. Ye kha' Siye, ú ú mákínni kpónnóke wɛrɪ, u tɛɛ bi ú jísí gí u hǎanɪ ma wɛrɪ, kí bǎrkǎrá, sí dé sǎngɪ pí dé kpoogi pǎtí má ná úrí déeri kpoogi wɛra.

¹²Pǎtí ma ye bí kpoogi wɛrɪ, ma ye tɛɛ-bɪma ú jísí gí ú hǎanɪ ma wɛrɪ, kí bǎrkǎrá. Tɛɛ-manɪ-bɪma úkpoo téu wa, dé úwe ú mákínnǎ ná u téu ye úrí Yékírí wá sɛɛrɛrá dé ú dómmínǎ wɛrɪ, úrá téuri.

¹³Ye kha' ma theema ú thǎná wɛrá. Ye waati ú manɛ fa dunipanǎ wɛrɪ, ma sɛɛ'-pi-síma, sí dé sǎngɪ pí bu nuu mĩl manɔ wɛrɪ, pí du'rí nanɪ pí khanna.

¹⁴Hǎ-manɪ-bɪma ú sɛɛɛnɔ, dunipanípirá ǐgi bi, pébu, pi dée dunija wábi pǎtí manɪ kaarɪ dée dunija wáa wɛrɪ, tẽ ja.

¹⁵Ye kha' ma wêe jínɔɔ dé u khonɪ bi dunipanǎ wǎ, dé ma jínɔɔma dé u hǐj bi Pĩnâano.

¹⁶Pi dée dunija wábi pǎtí manɪ kaarɪ dée dunija wáa wɛrɪ tẽ ja.

¹⁷U yee pí dé ú wábi ú seere ú déeri thĩnaani weri, ú bákárá.

¹⁸Söm-manı-bıma dunıpaná pātı u sũnnı ma wera.

¹⁹Ye kha' nii-manıuma má thĩno ĩ dɛɛ bí bu, sí dé sǎngı, pırá dé ú wábi tẽ thĩnǎa bákárá.

²⁰Ma wêe nıj ırı Siiri yêe hã pí tónni wã, dé ma nınooma tẽ yêe hã ípêe béɛ' pı ba khãa má bu ĩ dɛɛ seere ú pi ba seɛ' má múná weri,

²¹sí dé sǎngı pí béɛ' dé kpoogi pātı ırı Siira má dógıra ye manâa ú dógıra wera. Ma nınooma tẽ dé pıra hĩti tẽ ĩbi dósıra sí dé sǎngı dunıpanıpıra khãa tu dé ıra sũnnı ma.

²²Ye kha' hã-manı-bıma sáu ú u hãani ma weri, sí dé sǎngı pí dé kpoogi pātı má ná ırı déeri kpoogi wera.

²³Pātı mana pí dósıra ye ıraa má dógıra weri, pıra dé kpoogi pí dómmına tẽ, sí dé sǎngı dunıpanıpıra tu dé ıra sũnnı ma ye furı bi tẽ pātı u funnı ma wera.

²⁴Siye, ma beema dé ní' pí u hãani ma weri, pi hĩti khaa tí mane weri, pí nã sáu ú u hãani ma weri, pébu, fun-ıri-mama ná dunıpana ye nani sĩnnıje nã.

²⁵Ye kha' Siye, ú ú terenni weri, dunıpanıpıra tuwɔɔ wa, ye tu-mánnıu, ye ípe tu-bınnı tẽ dé ıra sũnnı ma.

²⁶Yee-manı pí tuwɔɔ, yêe ba yee pí tuwɔɔ tẽ, sí dé sǎngı fun mı u funnı ma weri, pí hĩti pí fummı wá hũnge, ye maná hĩti pí dósıra.

Já 18

Yésú wá kó'mı wá mıja

(Mat 26.47-56; Már 14.43-50; Lúk 22.47-53)

¹Mú Yésú kũnnı mú weri, ú khɛɛ ú mamannıbibiri pí yóo dágáa ú pi yı' Sédórónı weri, ú tó he'nná, ĩ ná dóoró kó táhukhãmargo.

²Júdásı ıu ye ba hãana' pí kórɔɔ weri, u ye tuma tí khannı, pébu, Yésú ná ú mamannıbibirá yé dá' ní yóome nã.

³Júdásıra tɔ khɛɛ sodáasıkũnnı ná tɛɛgeeri bí Yékırı wá thogunnıkhãgıbi ná Fáarısibi hãana bi weri, pí yóo ní. Khɛ-bıyaama habenji ná fıtnakhe'l ná khotása.

⁴Mú Yésú tuura mı tı ye ba nanɔɔ weri, ú sũu tó'rıyó bí ĩ púgı bi kha' maa pi wêe?

⁵Pı seerıyɔɔ kha' Názáaréti Yésúu ĩbíra wée. Yésúra seerıye bi kha' manɔ. Júdásı ıu ye ba hãana' pí kórɔɔ weri, u ye-bıfıma kpoogo.

⁶Mú Yésú kha'rı manɔ weri, pí písée kpānaa kpānaa ĩ ná wáa.

⁷Yésúrá písée púgí bí tē kha' maa pí wēe? Pí kha' Názáaréti Yésúu t̃bíra wēe.

⁸Yésúrá sɛɛɾɛ bí kha' ma kha' manɔ wāa? Ye kha' ye ná mana pí wēe, pí sée íperá tara.

⁹Múnnáa sí nanní ye sɛɛɾe ú u sɛɛ'ra kha' Siye, ní' pí u karfanní ma wɛɾi, ma sée úkpóo téu wa wɛɾi, ú dée ú dómminá.

¹⁰Símó Pêenna yema kpersɔɔrɪnnɔ; ú yáɾí suriyaa-u t̃ dugi kpagi ɔ wái wá dé'dinɪnt̃áanna. Ú wáira yema Yékírí wá thɔgunníkhāgaa wá sūmdébiye. Pí ye yísɔɔma Málkísi.

¹¹Ye Yésúrá sɛɛɾɛ Pêenni kha' u yee kpereeri ú the'nná ye kha' keɲ-uri má ma ba kónnĩmma thɔɔra ú má Sii kha'ɾi ma ba thɔɔra wɛɾi, bāa?

Tí pí yóori Yésúno Yékírí wá thɔgunníkhāgaa thā wɛɾi, sí mĩna

¹²Sodáasíkūnni ná pí níkhāgaa ná Júdebi wá níkhāgibi wá tɛɛgɛɾibírá tɔ kórí Yésúri t̃ fógɔɔ.

¹³Mú pí fó'ruu sóo wɛɾi, pí khɪɾɪya yóo ú Ánnási thā. Ánnási dé-uyaama Káyífi ú déerá Yékírí wá thɔgunníkhāgaa kí dɪgɪrá wɛɾi, ú daafɪŋkhoo.

¹⁴Ye ú Káyífirá sɛɛ'ra Júdebi wá níkhāgibiri kha' ná níní úkpoo huu t̃ dɛɛ thĩnná, t̃íráa p̃áa.

Tí Péeri pákínni kha' má tu Yésúri wa wɛɾi, sí mĩna

(Mat 26.69-70; Már 14.66-68; Lúk 22.55-57)

¹⁵Símó Péeri ná Yésú wá mamannibii wá ɔɔ ye thoo Yésúra. Mó Yékírí wá thɔgunníkhāgaa tuura ú mamannibiiri wɛɾi, úrá buu dóoró waati kpoorá ú ná Yésúri thɔgunníkhāgaa kpónt̃uunná.

¹⁶Ye Péeri úráa ye kpaagirá, tut̃uunní wá the'rá. Yésú wá mamannibii wá ɔɔ ú thɔgunníkhāgaara ye tu wɛɾi, ú kuso t̃ sɛɛɾɛ sūmdébihari' ú ye tɛɛ tut̃uunní wɛɾi, ye ye Pêenná dóoró.

¹⁷Sūmdébihari' ú ye tɛɛ tut̃uunní wɛɾi, ú púgí Pêenni kha' úrí tē, úra dée wái wēe mamannibii wá ɔɔ waa? Ú kha' ma dée ú ɔɔ wa.

¹⁸Mú kí déerá má wóommēe ye khu wɛɾi, sūmdébi bí ná tɛɛgɛɾibírá daa naagi yēe wó'rée. Pêennā ye wó'rée bí tē.

Yésú wá thumi Yékírí wá thɔgunníkhāgaa thā

(Mat 26.59-66; Már 14.55-64; Lúk 22.66-71)

¹⁹Yékírí wá thɔgunníkhāgaará púgí Yésúri ú mamannibibi wá mĩɔ ná mĩ í u ye mamaɲ nípiri wera.

²⁰Yésúrá sɛɛɾɛ kha' ma ye sɛɛɾɛma nípirá, bēe' nú. Waati wá bée' ma ye mamamma nípiri Júdebi wá píngínkhayirá ná Yékínthiya'dukirá; í khayirá Júdebira dé píngín. Ye kha' ma kóo sɛɛɾɛ mĩni p̃áa wā;

21ye pée déeri ûu pú' maa? Ye kha' u pú' ípe bí núuni má sɛɛrɛrɛ wɛrɛ, dé pɪ tu tákɪrɪ tí ma sɛɛ'rɪ bɪ wɛra.

22Mú Yésú kũnnɪ mú, ɪ hakɪra ná tɛɛgɛɛrɪbɪ wá ɔɔ ye fí, ú fataa-u ye kha' dé Yékírí wá thɔgɪnníkhāgaa u ha'rɪ yêe sɛɛrɛɛ mé'naa?

23Yésúrá sɛɛrɪyɔɔ kha' ná mí púne ma sɛɛ'rɪ, u buka' ma tí púkhannɛ. Ye ná ma sɛɛrɪye mí púni wā, pée déeri ûu khi' maa?

24Ánnásírá yee pí kheɛ yóo ú fógónni Yékírí wá thɔgɪnníkhāgaa Káyífi thāná.

Tí Péeri kha'rɪ tɛ kha' má tu Yésúri wa wɛrɪ, sí mɪna

(Mat 26.71-75; Már 14.69-72; Lúk 22.58-62)

25Ú waatrá ná Símó Péeri úra ye fíma nadókírá yêe wó'rée. Pí púgɔɔ kha' úra dée wái wêe mamannibii wá ɔɔ waa? Pêenná pákírá kha' ma dée ú ɔɔ wa.

26Yékírí wá thɔgɪnníkhāgaa wá sũmdébii wá ɔɔ ye bú, ú nínêe ye wái wá nínťń tí Péeri du'ra kpagɪ wɛra. Ú púgɪ Pêenni kha' ma jáa ú ná úrí táhukhāmargírá waa?

27Pêenná pákírá tɛ. Tí khanná, súŋkhoorá fuwa.

Yésú wá thumɪ fāguman Pílátɪ thā

(Mat 27.1-2, 11-14; Már 15.1-5; Lúk 23.1-5)

28Tí kpānaa bu, pí kheɛ Yésúri púnínj thuthuki Káyífi thāná ɪ yóo ú fāguman Pílátɪ wá kórgírá. Ye Júdebi wá níkhāgɪbɪra pí dóoró kórgírá wa, ɪ dɛɛ tí pɪ ba ni'ne' pí wɪsɪ ɪ kpũnní di Kúŋkersɪrɪ wɛra.

29Tírá yɛɛrɪ fāguman Pílátírá baa pí thāná kpaagírá ba púgɪ bɪ kha' pé wái wɛ déerii?

30Pí sɛɛrɪyɔɔ kha' ná u ye dée mí púni wā, ɪbɛ yé ba hāa-u ú wa.

31Pílátírá kha' pí thína khé thɪyɔɔ pátí pí khũnnɛ wɛra. Pí kha' ɪbíra khũnnɛ yêe thu níní yé kha' pɪ khuwɔɔ wa.

32Dé-siyaama, sí dé sǎŋgɪ sɛɛrɛ ú Yésú sɛɛ'ra dónj mí u ye ba hú yóo wɛrɪ, ú dé ú dómmíná.

33Pílátírá tɔ dóoró kórgírá ye yee pí kheɛ yóo ú, ú púgɔɔ kha' úrá déeri Júdebi wá urɪ bâa?

34Yésúrá sɛɛrɪyɔɔ kha' ú thína sɛɛ'rɪ sɪ bâa, bá pɔɔ kũnnɪ mú ú núwɔɔ?

35Pílátírá kha' ken-uri má dé-manɪma Júdee bâa? Ye kha' ú thínípi ná Yékírí wá thɔgɪnníkhāgɪbɪrá bannɪ ú má thāná dé ma thɪyɔɔ; ye kha' pé u déerii?

36Yésúrá kha' má ɪgɪra dée dunɪja wágɪ wa, dé ná dé-giyaa dunɪja wágɪ, ná má nípi khāi-biyaa hāa ma; pɪ yé bú kó'rí hā má Júdebi wá níkhāgɪbɪrɪ wa; ye kɪ dée dunɪja wágɪ wa, tírá yɛɛrɪ.

³⁷Píláturá kha' ná múnnaa dé-uma u keyu? Yésúrá kha' pātí u kha'ri wera. Ye kha' hūm-biri-mama má baa dunipana dé ma ba sɛɛ' tí déeri thĩnaani wera. Ye kha' níní wó níní ūu khɔɔ' thĩnaani weri, u núma má sɛɛɛ.

³⁸Píláturá púgɔɔ kha' pé pi yí' thĩnaa?

Tí pi hāana'ni Yésúri dé pi khwɔɔ weri, sí mĩna

(Mat 27.15-31; Már 15.6-20; Lúk 23.13-25)

Mú u kũnni mú sóo weri, ú kuso tẽ ỹ yóo Júdebi thāná ná sɛɛɛɛ bi kha' ma náa ú bu yárgínkharí wa.

³⁹Ye kha' pātí pi mánini sí Kúnkersi wó Kúnkersi, maa dé sɛɛ karsóbii úkpóo hã bi weri, pi bɛɛma dé ma sɛɛ Júdebi wá ithakhoora?

⁴⁰Pí písɛɛ súríyá kha' hã ú sɛɛ úrí wa, dé Bárábásira ĩbíra bɛɛ dé u sɛɛ (ye ú Bárábási tárí dé-uyaama níní ūu ye khe khotási yêe sú nípa).

Já 19

¹Píláturá to hãa bi Yésúno dé pi khɔɔ thĩnne.

²Sodáasíbírá dée hūwōnthafɔ'ri má ithanumunnu ỹ sigi tí Yésúri ye yeyoo tẽ kpórgíkporí mamí kĩnkĩnge.

³Pi ye súu yêe tó'ríng-úma yêe kũŋ kha' Júdebi wá ithakhoo, ĩbíra thugɔɔma yêe ye fataa-u.

⁴Píláturá písɛɛ kuso tẽ ye sɛɛɛɛ nípiri kha' ma ba yɛɛ ú ku' pí tu dé ma náa ú bu yárgínkharí wa.

⁵Yésúrá to kuso hūwōnthafɔ'nné sigenni ná kpórgíkporí mamí kĩnkĩngine. Píláturá sɛɛɛɛ bi kha' wáírá wɛ.

⁶Mú Yékírí wá thogunníkhāgibi ná tɛɛgɛɛɛɛɛ náanuu weri, pí súríyá kha' pi bagɔɔ, pi bagɔɔ ní'batábokɔ! Píláturá sɛɛɛɛ bi kha' pí thĩna khé ná khwɔɔ ní'batábokírá, dé mana náa yárgínkharí ú bu wa.

⁷Júdebirá sɛɛɛɛ kha' mákíng-urma huume, dé kha'-urma kha' dé-manima Yékírí wá Bikhee; ye ĩbi khũnná sí dé ya.

⁸Mú Pílati núuni si weri, phāngé hafiya kóɔɔ;

⁹ú kheɛ Yésúri pí dóoró kórgírá ye ú púgɔɔ kha' he u yaari? Ye Yésúra hĩngírá ú wa.

¹⁰Píláturá púgɔɔ kha' u wêe bɛɛ dé u hĩngín naa? Ye kha' u tuu dé ma ma wórgɛ ỹ yɛɛ pí séyɔɔ werési pí bagɔɔ ní'batábokɔ ỹ khwɔɔ waa?

¹¹Yésúrá sɛɛɛɛ kha' Yékírí ūu ní thu'nná weri, úrá hāanuu kí wórgine, tūmá u yé wónní dé ma míni wã. Tírá yɛɛɛ wêe ú hāana'ni ma weri, úrá déeri pí ỹ taraa úra.

12Í kórí gi ú waatrá, Pílátura ye kemma khĩj tí u ye wónnĩ khe yé sée Yésúri wera; ye Júdebiraa ye súrú yêe kha' ná u sée wái weri, má u dée ithakho kpóroo Sézáari wá nínée ja. Níní wó níní ú kha'ri ma ma u weri, dé-uma Sézáari wá púnaa.

13Mú Pílátı núuni si weri, ú yee Yésúra kuso, ye ú thĩná hĩtaa thuthukhokirá, khaa tí pi déerá púrse, tí pi ye yí' eburusirá Gábátá wera.

14Ú fũnaa khurá déerá khu ú pi ye sóobínj Kúnkersı wera; khu nómínj-uyaama thaaga. Pílátırá seeriye Júdebiri kha' pí urá we.

15Ye pũ ye súrú kha' pi bagoo, pi bagoo ní'batáboko! Pílátırá pógı bı kha' ma ba' pí ithakhoori ní'batáboko? Yékırı wá thogunníkhāgıburá kha' t̃bıra o uno ná Sézāanna múwã.

16Pílátırá to hãa bı Yésúno dé pi bagoo ní'batáboko í khuwoo.

Yésú wá ba'mı ní'batáboko

(Mat 27.32-44; Már 15.21-32; Lúk 23.26-43)

Pí to khee Yésúri í yóo ú.

17Yésú wá thĩná kpónná ú ní'batábokı í kuso gı nuna í yóo khaa tí pi yí' Thagıhubıgi, yêe yí' ri eburusirá Gólgótá wera.

18Tí khanná sodáası bı ba'ri Yésúri tábokırá; ba'-piyaama pó khoo bıjı t̃e só ní'batáboko; ooora yema tó he'nná, ooora ye tó he'nná ye Yésúraa ye pí sogombırá.

19Pílátırá yee pí t̃nıya kó tágo kha' Názáaréti Yésú, Júdebi wá ıya, í máa gi ní'batábokırá.

20Júde kóngómbé karmaa sı, pébu, Yésú wá bakhanna ye déeyée nune ja, ye t̃ı-sıyaama t̃e eburusi ná lát̃e sı ná gérékiso.

21Yékırı wá thogunníkhāgıburá to seeriye Pílátıri kha' u mákırá ná u yee pí t̃n̄ee kha' Júdebi wá ithakhoo wa, dé mákínj-uyaama ná u yee pí t̃n̄ee kha' wái we kha'-uma kha' maná déeri Júdebi wá ithakhoora.

22Pílátırá kha' tí ma t̃nı weri, t̃ıre.

23Mú sodáası bı ba'ri Yésúri sóo weri, pí kpıkıra ú táyeensiri khaa ıjı ye bée' khee khaa tıkpı tıkpı; ye khee t̃e ú kpórgóo ú ooora sũuno kaadé kpékéekhare weri,

24ye seeriye kāmı bı kha' hã pí yee t̃b̄e hai úrı wa, dé pi yee t̃b̄e dé kharát̃ünít̃ünı í tu tárı ũu ba buwoo wera. Ye to dée sı. Munnáa sı nannı ye tí Yékırı wá sebi kha'ra kha' *Kpıkım-bırma má táyeensiri ye dée kharát̃ünít̃ünı í khee má kpórgóo weri*, sı dée sı dómmíná.

25Yésú wá nınáa ná ú nıt̃aa'ı ná Kúlópası wá harı Máryámu ná Mágídálá Máryámuna ye fıma í nuna khaa tí pi ba'ra Yésúri weri, tí the'rá.

26Yésúrá náá ú nínáá ná ú mamannibii ú u funna kón weri, ná pi nuúaa máagírá, ú seeriye ú nínáani kha', ína, ú biirá we;

27ye seeriye mamannibiiri kha' ú nínáaná we. Í kóri gi ú waatírá, mamannibiirâa ye keroo.

Yésú wá humi wá míja

(Mat 27.45-56; Már 15.33-41; Lúk 23.44-49)

28Mú si tanni, ye Yésúrá tuu dé míji wá bée' déeráama í dómmíná weri, ú kha' núúsé kó'ri ma. Tí Yékíri wá sebi kha'ra weri, tí dée tí dómmíná.

29Kó tágêe ye fí, divé núwáa hĩina gi; sodáasíbírá to khee tákpekí ĩ ní' ki bú ye khee biri gi kó tátuko, kí pi yí' ísópí weri, kí kpénego, ĩ wónnigá gí Yésúra.

30Mú Yésú núuni sóo weri, ú kha' míji wá bée' déeri í dómmíná; ye ba'riga, ye yee ú niiná khoroo.

Tí ɔ sodáasí kpúuni Yésúri kpú'ne weri, sí míja

31Ú khurá Júdebira dé kí sóóbíj pí kpáaréekhuu ye pí níkhāgibira ye wêe bee dé ní' pí pi ba'ra weri, pí kpísira hĩti ní'batáɔsírá ĩ ná nan kpáaréekhuu wa; pébu, ú kpáaréekhu we, úra yema khu kpakpabaa. Tírá yera pí jíní Píláturi kha' u yee pí kpɔɔgi ní' pí pi ba'ri weri, pí desiri yé sũuno' pi táɔsírá.

32Sodáasíbírá to yówo. Mú pi nanni, ní' píjɔ bí pi ba'ra pí ná Yésúri kpoogi weri, pí kpɔɔ ɔɔ desiri ye yaa kpɔɔ ɔɔ wásiri tẽ.

33Ye mú pi nanni Yésú úrí weri, ná u huu sówo, pi kpɔɔ ú wásírí wa;

34ye ɔ sodáasíyé kai ye kpúwɔ kpú'ne kéenná, tarammi ná yɔ'mé kuso.

35Wêe ú seerí í míjɛni weri, ná-uruma yíbíre, ye thĩnaa u seerí. Ú thĩ tu-uma dé thĩnaa u seerí, síráa ba yee ĩ khāa ú bu.

36ise dé-sirma, sí dé sãngi tí Yékíri wá sebi kha'ra kha' *pí ba kpɔɔ háari má ú hubi tíkpo-u wa weri, sí dée sí dómmíná.*

37Yékíri wá sebi kha'-uyaama tẽ kha' *pi ba kemma wêe ú pi kpúuni kpú'ne wera.*

Yésú wá kast'mi wá míja

(Mat 27.57-61; Már 15.42-47; Lúk 23.50-56)

38Mú si tanni weri, Jozéfi ú ku'ra Árimáté ye dée Yésú wá thoórá ɔɔ úu ye mí hagi yee nípirá tuu si ya ĩ dee Júdebi wá níkhāgibírá weri, ú ná jíní Píláturi Yésú wá kpĩgine. Ú hãa-u gí, ú khee taraa gí.

39Níkódém ú yóorá kó isengi Yésú thāná weri, ú baa míiri ná álówé datkórón jagumĩammĩno. Ú datkórónna ye númĩmma kílóbi digbée ná kpɔɔgo.

40Pí ní' píjɔná khee Yésú wá kpĩgiri ĩ biri gi fengbephe'ye ye pú' ki datkórónno pãtí Júdebi wá mammĩne wera.

⁴¹Khaa tí pi ba'ra Yésúri weri, táhukhāmargêe ye fí. Kí táhukhāmargírá, tǎn dóorón fūnnêe ye bú, tí pi ye mí kasiga bú níní náa wǎ.

⁴²Mú kí déerá má ú fūnaana pi ye sóobín kpáarékhuu ye dúutǎanná nuu yêe tótó' weri, pí kasiga Yésúri bú tére.

Já 20

Yésú wá huyamí wá mǐna

(Mat 28.1-8; Már 16.1-8; Lúk 24.1-12)

¹Mú Júdebi wá kpáarékhu tanni, kí dugé yékíré dimási, Mágídálá Mǎrýámuná yaa támimine'nná ĩ yóo dúutǎanná ná náa ná pi kpūnimo púrí gí pi phiira dúutǎanni weri, ĩ sée gi kénno.

²Ú horgo ná seeriye Símó Péeri ná mamannibii ú Yésú funna kón weri, kha' khom-biri Tamǎan kpīgiri dúutǎanná ye ĩbira tuu kén gí pi saari gi ya.

³Péeri ná mamannibiirá khee yêe yóo dúutǎanná.

⁴Píjǎo bée' ye horo'ma ye ɔɔrá taraa ye sée Pêenni ĩ khuriya nani dúutǎanna.

⁵Mú u nanni weri, ú kpísée hegiye keri ĩ náa fengbephe'iri bú ye u dóoró wa.

⁶Símó Péeri úu ye thowoo weri, mú úrí nanni, ú dóoró náa fengbephe'iri bú

⁷ná tákpe' tí pi fǒ'rá thaagírá weri, píbíré; tí ná fengbephe'ira ye kharí kpooro wa.

⁸Mamannibii ú khurura nani weri, ú dóoró tē ĩ náa ye khāa.

⁹Pi ye nani tuu tí Yékírí wá sebi kha'ra kha' fǒ Yésúra ye ba yama huuminá weri, kí títǎngi wa.

¹⁰Tí kpānaa bu, mamannibi bíjóná khūno.

Tí Yésú buka'ri ú wisi Mǎrýámuno weri, sí mǐna

(Mat 28.9-10; Már 16.9-11)

¹¹Mú Mǎrýámu fí'rí baa weri, ú ba hǐtaa dúutǎnni wá the'rá kpaagírá yêe fuwa. Mú u ye fuunná weri, ú ba kha' ma kpísí hegíi ken dúutǎanná,

¹²ĩ náa Yékírí wá minigi bíjǎo táfírese ná pi hǐtaa khaa tí Yésú wá kpīgire ye wera. ɔɔra yema kén gí thaagi táaná weri, ye ɔɔráa ye kén gí deesi táaná wera.

¹³Yékírí wá minigibirá púgɔɔ kha' hara, pée déeri ye úu fuwaa? Ú seeriye bi kha' khom-birma má Tamǎan kpīgiri, ma tuu kén gí pi saari gi ya.

¹⁴Mú u kōnni mú, ye kha' ma fínii ken, ĩ náa Yésúri nunaŋ, ye u ye tuu dé úro wa.

15 Yésúrá púgɔɔ kha' hara, péé déeri ye ûu fuwaa? Maa u wêe? Keŋ-uyaa má táhukhāmarɪ kɔrsɪnnaano. Ú sɛɛryɔɔ kha' Níkhāgaa, ná úrá khonni gi, ú buka' ma kɛŋ gí u saari gi wɛɪ, má ná khe gi.

16 Yésúrá kha' Máriyámu. Ú fíníjé ɪ sɛɛryɔɔ eburusirá kha' Árábúni (kí títǎŋgírǎ déeri Mí Níkhāgaa).

17 Yésúrá sɛɛryɔɔ kha' hǎ ú pha' má bu wa, dé ma nanɪ kǎní má Sii thǎná thon na. Ye kha' u yóo ná sɛɛ' má nípti kha' ma kǎmma má Sii ú déeri má Yékírí ye dée pí Sii ná pí Yékírí tɛ wɛɪ, ú thǎ.

18 Mágídálǎ Máriyámunǎ tɔ yóo mamannɪbibi thǎná ná sɛɛrye bi kha' ɲǎ-manɪ Tamanna; ye thoo bi mú í u sɛɛ'ruu wɛɪ.

Tí Yésú buka'ɪ ú wísi ú mamannɪbibine wɛɪ, sí mǐɲa

(Mat 28.16-20; Már 16.14-18; Lúk 24.36-49)

19 Ú dimási wǎ sǔníngrɪ, Yésú wǎ mamannɪbibirá pǐŋgírɛ kó duko ye barma tutǔŋɲɪ ɪ dɛɛ Júdebi wǎ níkhǎgɪbirǎ. Tamaŋ Yésúrá baa ba nuna pí sɔgombirǎ ye kha' Yékíre hǎ bi dóɔwóoŋgo.

20 Mú Tamaŋ kǔnnɪ mú sóo wɛɪ, ú bukaa bi ú dési ná ú kɛɛnne. Mú ú mamannɪbibi ɲáanuɔ wɛɪ, nuumé thǎgi bi.

21 Yésúrá písée sɛɛrye bi kha' Yékíre hǎ bi dóɔwóoŋgo. Ye kha' pǎtí má Sii sǔnnɪ ma wɛɪ, mana sǔm-bima tɛ.

22 Mú u kǔnnɪ mú, ú yéfírɛ ú núgi sarmɪ ɪ kɔɔ bi ye kha' pí hǐŋ Yékírí wǎ Niina.

23 Ye kha' tárí wǎ mǐpǐ́ í pɪ ba sée hǎa-u wɛɪ, Yékínna ba sée hǎa-u-íma tɛ; ye tárí wǎ mǐpǐ́ í pɪ ba kaa sée hǎa-u wɛɪ, Yékínnǎ ba sée hǎa-u í tɛ ɲa.

Tí Yésú buka'ɪ ú wísi Tómasɪ wɛɪ, sí mǐɲa

24 Waati ú Yésú banna ú mamannɪbibi thǎná wɛɪ, ná Tómasɪ ú pɪ yí' Phǎmbii, ú déerǎ pí ɔɔ wɛɪ, u ye fí ya.

25 Ú kǎmbirǎ sɛɛryɔɔ kha' ɲǎ-ɪbínnɪ Tamanna. Ye ú sɛɛrye bi kha' ná ma ɲǎa khǔbisi wǎ pǎphɛŋɲɪ ú désirǎ wa, ná ma phagi bú má dégembiri wa, ná ma phagi bú ú kɛɛnnǎ wǎ, má khǎa kǔuŋ na.

26 Mú si tannɪ tí khɪbi má'nísǎa' Yésú wǎ mamannɪbibirá pǐŋgírɛ tɛ dukirǎ pí ná Tómasɪra. Tutǔŋɲɪ baraŋ-ɪyaama ye Yésúrá baa ba nuna pí sɔgombirǎ ye kha' Yékíre hǎ bi dóɔwóoŋgo.

27 Tí kpǎnaa bu, ú sɛɛrye Tómasɪ kha' u sa ú dégembinni kháte ɪ keŋ má désira. Ye kha' u khe ú dékí pha' má kɛɛnnǎ yé kpǎa tǔnnéɛsɪne yé khǎa.

28 Tómasirǎ sɛɛryɔɔ kha' úrá déeri má Tamaŋ ná má Yékínna.

29 Yésúrá sɛɛryɔɔ kha' pǎtí u ɲáanɪ ma wɛɪ, tírá yeɛɪ ú khǎa keyu? Ye kha' ípe bɪ mú ɲǎa wǎ ye khǎa wɛɪ, kɪɪ-bínnɪ.

Sɛbi wɛ wá tĩ'mi wá tĩtǎŋga

30 Yésú dé-uma tǎgumasimí kónghónhí wá yóo tẽ ù buka' Yékírí wá wórgi, ù mí tĩgi sɛbi wɛrá wa, ú mamannibibirá náa.

31 Yɛ í tĩ'ni wɛri, tĩ'-ima sí dé sǎŋgi í khǎa tu dé Yésú dé-uma Yékírí wá Sakhaníní yɛ déé Yékírí wá Bikhee. Yɛ ná tĩ khǎa ú bu, tĩ ba bu thakoogi ú bǎrkára.

Já 21

Tí Yésú buka'ri ú wísi mamannibibi má'níŋɔɔ wɛri, sí míja

1 Mú si tanni, Yésúrá písée bukaa ú thĩ ú mamannibibine Tíberíyádi dákpóroo wá the'rá. Pǎtí u buka'ri bi ú wísi yóo wɛri, sírá sɛ:

2 Símo Péeri ná Tómasi ú pi yí' Phǎmbii wɛri, ná Nátánáyél ú ku'ri Káná, Galíle maráa bu wɛri, ná Zébédé wá bikhe bíŋɔ ná Yésú wá mamannibi bíŋɔ wá pɔo yema khari kpooro.

3 Símo Pêenná ba kha' ma yóoma burkórókɔ. Pí kha' tĩbira yóoma tẽ. Pí to khɛe yóo ná kǎní phosiko tĩ hĩni yoo tĩ yé'rigé dugiri kaa bu mína.

4 Mú dugi yékínni, púníní thuthuki, pí náa Yésúri ná u nuna dákéŋgírǎ yɛ pi yɛ tuu dé úɔ wa.

5 Yésúrá kha' má nípa, pi kórí burbi waa? Pí kha' ǎ'ǎ.

6 Yésúrá sɛɛryɛ bi kha' pi hĩŋ yooɔ phosiki wá dé'dinhe'nná, dé pi ba bu. Pí to hĩni yooɔ tĩ kórí burbi, pí yatira wórɔo yêe yán yooɔ kusigoo wa.

7 Mamannibii ú Yésú funna kón wɛri, ú sɛɛryɛ Pêenni kha' Tamanno. Mú Péeri núuni ná u kha' Tamanno wɛri, ú khɛe ú tási yee yɛ kpíráa wáa yó'miná yêe wúŋ yêe yóo Yésú thǎná, pébu, khon-uyaa-sima yé bú hĩŋ yooɔ.

8 Pó mamannibibira yema phosikirá yêe yán buri bí hĩina yooɔ wɛri, yêe yóo ú dákéŋgírǎ, pébu, pi yɛ déeyée gí ya; dé pí ná kíra yema métíríbi digbéémúwáa' thasóko.

9 Mú pi sūnni phosikirá wɛri, pí náa buroo naago tĩ náa tẽ phǎani.

10 Yésúrá sɛɛryɛ bi kha' pi khon buri bí pi kó'ri wɛri, pí pɔo ban.

11 Símo Pêenná kǎní phosikirá tĩ yáí sūnigo yooɔ; buri kpakpapé hĩinaa-u. Pí bée' yema digbée má'níŋɔ ná kpoo ná písǎa'. Yɛ burbi ná pí kómmine, yooɔ kpagi wa.

12 Yésúrá kha' pi ba khoo; yɛ pí oo yɛ hagi púgɔo kha' maa-u wǎ, pébu, tu-biyaa dé Tamaŋ Yésúɔ.

13 Yésúrá yóo ná khɛe phǎanini tĩ kpíkira bi ú yɛ khɛe buroo tĩ hǎa bi tẽ.

14 Tí Yésú kó'ri yêe buka' ú thĩ ú mamannibibine tí u yaari huuminá weri, tí páa ísãa'nâa mé'na.

Tí Yésú bə'ri Pêenni weri, sí míja

15 Mú pi diiri sóo weri, Yésúra sɛɛɛyɛ Símó Pêenni kha' Já wá bikhee Símó, dé fun-uri ma ĩ taraa ípera? Ú kha' iiyo á Tamaŋ, ú thĩ tu-uri dé fum-manuu. Yésúra sɛɛɛyɔo kha' u kí khuŋ má sánibira.

16 Yésúra písée púgɔo kha' Já wá bikhee Símó, dé fun-uri maa? Ú kha' iiyo á Tamaŋ, ú thĩ tu-uri dé fum-manuu. Yésúra sɛɛɛyɔo kha' u kɔrsuŋ má sánibira.

17 Yésúra písée púgɔo tɛ kha' Já wá bikhee Símó, dé fun-uri maa? Mú Yésú pú'rá Pêenni páa ísãa' kha' dé fun-uri ma weri, sí nagumina ú kákási ú sɛɛɛyɔo kha' á Tamaŋ, u tu míni wá bɛɛ'; ye kha' tu-uri dé fum-manuu. Yésúra sɛɛɛyɔo kha' u kí khuŋ má sánibira.

18 Ye písée sɛɛɛyɔo kha' thĩnaa-u, ma sɛɛɛyɔoma kha' waati ú u ye náɔɔbomi weri, ú thĩnaa ye yee ú tási yé yóo khaa tí nuuni ú wera; ye ná u ba khāgi, ɔo ba yeyoo sí yé khé yóo ú khaa tí u mí khorɔ' wa.

19 Dónj mí Pêenna ye ba hú yóo ĩ hã Yékírí sáw weri, síra Yésúra ye sɛɛɛyɔo mé'na. Mú Yésú kũnni mú sóo weri, ú kha' u thoo ma.

Yésú ná ú mamannibii ú u funna kónj weri, pí míja

20 Pêenná fíníjé ĩ jáa mamannibii ú Yésú funna kónj, ú kenne'na ĩ púgí Yésúri dikhanná kha' á Tamaŋ, mâa ba hãana' pí kórɔo weri, ná u thoo bi.

21 Mú Péeri jáanuu weri, ú púgí Yésúri kha' á Tamaŋ, múnni úwe wásíra ba hĩtaa?

22 Yésúra sɛɛɛyɔo kha' háari ná ma kha'ra u hĩti thakooge ĩ ná nanj má písémbammi, pé ti kheeri úraa? Ye kha' úra ba thoo ma.

23 Sí tiyaa asónnípírá kha' mamannibii wera ba hú já wã. Ye hakira ná Yésúra ye sɛɛɛyɛ Pêenni kha' ú ba kaa hu wa, dé kha'-uyaama kha' ná ma bɛɛma dé u hĩti thakooge ĩ ná nanj má písémbammi, pé ti kheeri úraa?

24 Ye ú mamannibiirá jáani í míjêe bée' ĩ tĩgɛɛ yêe sɛɛɛyɛɛ. Ye kha' tu-ĩbínni dé tí u kha'ri weri, thĩnaa-u.

Sɛɛɛkhuga

25 Yésú dé-uma yó mí kónjónj tɛ. Ye kha'-mínni ná kha'-piyaa pi tĩ'ma ísɛɛ bée' yee si sɛpɔ, pí sɛpirá yé wónní bu sakharɔ dunipana wã.

Mídéenpe

Mídéenpe 1

Sõmi tí Yésú déeri tí u huuri ye yaa wera

¹Téofíl, mí dúgú sẹbirá sẹe'-mɪnaa mu múri wá bée' í Yésú déeri ná í u mamanni níri, ɪ kórí gi ú sũmini wá kókíróorá

²ĩ ná nani khu ú u sẹe'ri Yékírí wá Nii wá bákárá ní' pí u phĩ'na khorí ɪ dée bi ú sũngunibi, mí í pi mákínná ná pi dé weri, ye Yékínná yee ú kání thu'nná.

³Mú u fũsínni ɪ huu ye yaa weri, píra u buka'ri ú wísi koo ye dée mí kóhógóh jũ buká' kha' ya-urma mĩránj. Buka'-uri-buma ú wísi ye sẹeriye bi Yékírí wá ɪgi wá mí khibi digbéenɔ wá thago.

⁴Ɔ khu pí ba pĩngírɛ yêe di, Yésúrá sẹeriye bi kha' hã pí yé ku' Jerúzalémíná wã, dé pi kí tɛe Nii ú má Sii hãana'na núugi kha' ma ba hã bi weri, ú mí í ma sẹe'ra bi wera.

⁵Pébu, Jána ye bátízema nípi yɔ'mɔ, ye kháte ná pó khibo Yékírí wá Nii bu píra ba bátízɛ.

Yésú wá kámmi thu'nná

⁶Mú Yésú ná ú sũngunibi pĩngínná weri, pí pógoo kha' á Tamaɲ, dé tí pánná u ba yaara' Ísíráyél bibi wá ɪgɪraa?

⁷Ú sẹeriye bi kha' pí wá tuwanne tírí wa, dé Siirá yeeri pí khibi ná ú waatɪ ú wórgi wá bákárá.

⁸Ye kha' Yékírí wá Niina ba sũm-bíbuma pí bu wórgi yé sẹe' má mí í pi jáani weri, Jerúzalémíná ná Júde maráará me ná Sámáarí maráará ná dunipa wá bée'rá.

⁹Mú u kũnni mú sóo, Yékínná yee ú kání ní thu'nná pũ ye keroo ye tátũnigé ba kaa-u.

¹⁰Waati ú pi ye kenj Yésúráa kǎnj weri, pí kha' pi kenj ɪ jáa pó kho bíjɔ táfɪrɛ,

¹¹pírá sẹeriye bi kha' Galíle maráa nípa, péé déeri pí hĩtaa yêe kenj ní thu'nnâa? Ye kha' Yésú ú ku'ri pí sogombirá ú pi kenj ɔu kǎnj mé'ni weri, múnnáa u ba písí banj tẽ.

Táru ɔu ba khe Júdási wá phɛnni wera

¹²Mú pi kũnni mú, Yésú wá sũngunibirá to yaa tátí' kí pi yí' Ólívíyékhamargi weri, ɪ khũni Jerúzalémíná. Tí khanni ná Jerúzalémína ye jómímma kílóbo' tíkponɔ.

¹³Pǎtí pi nanni ní pí kání sǎngámbóndu'bii wá ɔɔ bu. Búnáa pi dé hĩta. Pí nípirá déeri Péeri ná Já ná Jáki ná Ándéré ná Filípi ná Tómasi ná Bartelemí ná Matíyé ná Álífé wá bikhee Jáki ná Zélóti Símó ná Jáki wá bikhee Júdi.

14Pí bée' benna-tí-buma yêe hukεε yêe jín Yékírí pí ná Yésú wá níjáa Máriyámu ná Yésú wá khĩnĩbí ná hapi wá pɔɔra.

15⓪ khu ní' pí khãani Yésúrá wεri, pí ba píngírε yêe júmín nípi digbée má'níkpo. Pêenná yaa nunaá pí sɔgɔmbirá ye kha'

16á nípa, mú tí Yékírí wá Nii khεera ithakho Davíti ĩ khĩrya sεerye Yékírí wá sεbirá Júdási wá múná wεri, fó ti ye déma. Úrá dεera tigi'yo ye bukaa pí kórí Yésúra,

17ye dé-uyaama ĩbi kãni wá ɔɔ; ĩbi ná úrãa ye dé Yékírí wá sũmi kpoonna.

18Pí khεε í haketigi'iri ĩ dori khãmarga. Kí khãmargurá Júdási fó'ri. Wá-uma du'riɲkómori ĩ pábáa, dóɔsi wá bée' kuso.

19Jerúzalém nípirá núu si, pí yísi kí khãmarguri pí sεererá Ákélídámá, kí títángírá déeri Taraɲkhãmarga.

20Pêenná sεerye tē kha' ye hakira ná tĩ-surma Yékírí wá Mákirĩnsurá kha' *Fó ú khanná dé tákpóso, Níné hĩti fí ya, Ye fó ɔɔ khe ú pheenna.*

21-22Ye kha' tírá yεeri, fó ɔɔ kpé' ĩbíri bu, ĩbé sεε' Tamaɲ Yésú wá huyami wá mĩna. Ye ú tárú mákín-uma ná u dé níní ú thoóri ĩbi ná Yésúri waati wá bée' ú u ye tɔɲ sirguri ĩ kórí gi tí Já bátisénáa-u wεri, ĩ taraa ná nani khu ú Yékírí yεeri ú kání thu'nná wεra.

23Pí hãaniga ní' píɲɔ: Jozéfi ú pi yí' Báarsábási yêe yísɔɔ tē Jísítisi wεri, ú ná Mátíyási.

24Ye jíní Yékírí kha' á Tamaɲ, ú úu tu nípi wá bée' dósi wεri, u buka' ĩbíri nípe bíɲɔná, wée ú u khonni

25dé u khe Júdási wá pheenni í kpé' ĩbi sũɲɲunĩbirá, ĩbé dé úrí Yékírí wá sũmunni, dé Júdási sée-urma ú sũmunni ye yóo kén gi u mákínni ná u yóo wεra.

26Pí tɔ dée kharáũnĩũnĩ ú mákírá Mátíyásɔɔ; ú kpégí pɔ sũɲɲunĩbi kpɔɔ ná úkporá.

Mídéeɲje 2

Yékírí wá Nii wá sũmmi wá mĩna

1Mú Pántékóti kεrsi nanni, ní' pí khãani Yésúrá wεri, pí píngírε kharĩ kpooro.

2⓪ kũɲgírá ba báráa kuso thu'nná, ĩ khεεbire pátí sarkpóрге fú' wεri, ĩ hĩní du' kí pi hĩtanna wεra.

3Pí kha' pi keɲ ĩ jáa só tási má napárye, sí kpíkíra kãmbɔ ĩ dukaa pí bée' úkpo úkpo bu mε.

⁴Pí bée' hīi Yékírí wá Nii yêe sêe' támasi ĩ mákírá sêere thī tí Yékírí wá Nii hãani bi wera.

⁵Ĩ mákírá ná Júde bí kó'rá Yékírí wá míni kó'mo weri, ya-biyaama dunijasırsı wá bée'rá ĩ baa Jerúzaléminá.

⁶Mú pi núuni kũnguraari weri, pí horgo baa ĩ ba píní kónj. Mú pí bée' núuni ná pi ye sêere pí thīsêereá weri, sí sóo pí hakıra.

⁷Ye sí dée pí bée' pu maagi tákırsı, pí kha' kenj má nípe bũ sêere mé'ni weri, pí bée' ma Galíle maráa nípi waa?

⁸Ye múnj sı déeri yóo ye ĩbi bée' nú ná pi sêere ĩbi bée' thīsêere buu?

⁹Ĩbi sɔgombirá pɔɔra ma Páaríti sirgi nípi ná Médí sirgi nípi ná Élám sirgi nípi, ye pɔɔrá kuso Mézópótámí sirgi ná Júde maráa ná Kápádósı maráa ná Pŏ maráa ná Ází sirgi

¹⁰ná Fíríjı maráa ná Pámfílí maráa ná Éjípíti sirgi ná Líbí sıri gı tó'rínni Sıiréni nune wera. Pɔɔrá kuso Ōrómi nɔɔ ĩ baa, pí déeri tē Júdebi ná ní' pí fíkínni ĩ dée Júdebi weri, ná Kéréti sirgi nípi ná Árábí sirgi nípi,

¹¹ye ĩbi bée' núma ná pi sêe' Yékírí wá mí kpakpa'i ĩbi bée' wá thījɔ.

¹²Sı dée bí bu maagi ná hakırasóogi pí pú' kãmbi kha' pée mé'naa?

¹³Ye pɔɔrãa ye mánj bi kha' thãame pi júuni.

Tí Péeri sêere Pántékóti khurá wera

¹⁴Pêenná yaa ú ná pɔ sũngunni bi kpɔɔ ná úkpori ye ú sêerye ní' kɔngómbine thuthu'ri kha' má Júde kãmbi ná pí bée' pí banni Jerúzaléminá weri, pi sa jínntãnni ĩ núunó' yé tu ĩte tũ tarı wera.

¹⁵Kha'-piri níperi thi'-pirma ye pi thigi wa, dé khura ma sũnhũnoɔ bu.

¹⁶Dé ĩte tí Yékírí wá hĩngínnáa Jowél kha'ra weri, tírãa dé werá mé'na.

¹⁷Kha'-uyaama kha' Yékírí kha'ri kha' phirgan khıbírá, ma ba hãma nípi wá bée' má Niino, kha' ma ba hãma pí bikhobi ná pí biharıpi má sêere pí sêe'. Pí nákbombıra ba jáma mína, ye pí khokhãgıbıra ba hũnnı dɔɔri ĩ já mína.

¹⁸Thĩnaa-u, ma ba hãma má sũmdébikhobi ná má sũmdébiharıpi má Niino pí khıbírá; ye ma ba hã-bıma má núgsêere pí sêe'.

¹⁹Ma ba déma tãgımasimú ní thu'nná, yé dé tē fa fãnuɔgırá mú û buka' má wórgı wera. Ma ba ye pí já tarammi ná naagi ná kise.

²⁰Khura ba fíkımma ĩ te', ye fergeerá fíkínj ĩ sãl má taramme; ye Tamãan khurá tũmá u naɔ. Ú khuri, khu kpóroo-u yêe sãuno.

²¹Ye nínı wó nínı ûu ba yí' Tamaɔ wá jisıgi weri, u ba ko.

22 Ye kha' Ísíráyél bibi pí nú íte tí ma ba sɛɛ' pí wɛra. Názáarétí Yésúra Yékírí kheerí ĩ dée tǎgumasimí hūnsi hūnsi pí sɔgɔmbírǎ ĩ bukaa kha' úra ma saari. Ye kha' pí thī tu-biri í míjɛni tákɪrsa.

23 Úra pí hāana'ni mípǐdébiri pí khuwɔɔ ní'batábɔko ĩ mǎkírǎ pǎtí Yékírí khurura tuu ye saabira si wera.

24 Ye úra Yékírí yaara'ri ĩ khoroo huumi wá déko. Huumina ye dii gi yêe wónnǐ yeɛ ú kaa ya wa.

25 Ú mína ithakho Davítí sɛɛ'ra kha' *Má Tamanna má ma waati wá bêe'. U ma má the', má dé' dingo, má wónnǐ kpán na.*

26 *Tírǎ yeeri, má dógírǎ wówo, ye mánsé hīi má kpigura. Ye háari má yatikoronná huwo ná ma ba kpáaréma,*

27 *pébu, khāa-maní tuu kha' úrí Yékínná ba yeɛ má téu bú the'rinuná wǎ, ye ú ba yeɛ ú ní' termemminá wóoyi wa.*

28 *Buka'-uri ma thakookhūnne, ye pǎtí ure má kpoogi weri, si ba yeɛ má dógé wóo.*

29 Ye kha' á nípa, pí káfíra, má ba kóo bi míni ĩbi khāgaa Davítí wá míná wǎ. Davítí hu-uma pí kasigɔɔ ye ú dúutāanna fíma háari ná fɛɛ.

30 Mú u déerǎ Yékírí wá hǐngínnáa ye tuu dé Yékírí kari-uyaama kha' ma ba yeɛma ú kói wá ɔɔ khe ú khokiri weri,

31 ú khurɪya kha' Yékírí wá Sakhanínna ba huma yé ya. Kha' Yékínná ba yeɛ ú téu bú the'rinuná wǎ, ye ú ba yeɛ ú wóoyi wa.

32 Ú Yésúra Yékírí yaara'ri ĩbi bée' jáa yêe sɛɛ' pí ú mína.

33 Úra Sii Yékírí kpónnó'ni ĩ saa-u ú the', ú dé' dingo, ye hāa-u Nii ú u hāana'na núugi kha' ma ba hāana' weri, ú hāa ĩbíri ú. Síra pí nú yêe já mé'na.

34 Pébu, Davítira kǎní Yékírí thǎná wǎ, dé sɛɛ'-uma kha' *Á Tamaŋ Yékírí sɛɛ'ri á Tamanni kha' U ba hīti má the', má dé' dingo,*

35 *ĩ ná naŋ khu ú ma ba yeɛ ú wórí ú pǔnībiri ĩ sa bi ú déko wera.*

36 Tírǎ yeeri, Ísíráyél bibi wá bêe' tu kha' Yésú ú pí khuri ní'batábɔko weri, úra Yékírí déeri Tamaŋ ná Sakhanínna.

37 Mú pí núuni si weri, tí dóoró bi tákɪrsi, pí púgí Péeri ná pó sūngunnibiri kha' á nípa, pé ĩbíra dé fāa?

38 Pêenná sɛɛriye bi kha' pí fíkíŋ dóogɪ yé yeɛ pí bátízé pí bée' úkpo úkpo yɔ'mo Yésú Kírísi wá jísígírǎ, ye Yékínná sée pí mípǐjǐ hā bi í, yé hā bi ú Niɪɔ.

39 Dé pí ná pí bibi ná ípe bī déeyén, pí ĩbi Tamaŋ Yékínná ba yí' weri, pí bée' Yékírí hāani núuginɛ.

⁴⁰Sεε'-uri-buma yó mí kóngóhni Yésú wá múná, ye sεεriye kpínhígá bi kha' pi pánáa kpisi wεri wá ní' pēe dó sí kurinni mé'ni wera.

⁴¹Ní' pí píri ú sεereri ú khurá ye pí bátízé bi, pí kpégí pócórá wεri, pi ye númímma níri kīmi ná kpársímúwāa'.

⁴²Pi ye hukεema yēe nú Yésú wá sūngunibi wá mamammni, ye dée kpoogi yēe kpekin phāani yēe khoo yēe níh Yékírí kpoogo.

Ní' pí khāani Yésúrá wεri, dé-birma kpoogo

⁴³Phānigé kó'rá pí bée' pébu, Yékírí khe-uyaama Yésú wá sūngunibiri yēe dé tāgimasimí kóngóh ní buka' ú wórgi wera.

⁴⁴Níri wá bée' pí khāana Yésúrá wεri, dé-biyaama kpoogi, ye pí míni wá bée' ū ye bí wεri, dεe-biyaa-í-buma.

⁴⁵Pi ye dongimma pí míni ná pí khayiri, yé khe í tigi'iri í kpikuree í mākín pātí bée' úkpo úkpo wá degensire wera.

⁴⁶Pí bée' benna-tí-buma yēe yóo khu wó khu Yékínthiya'dukirá, yēe di kpoogi pí dusirá yēe kpekin phāani yēe khoo. Hā-biyaama kāmbi dósi yēe dé míni wá bée' mánse.

⁴⁷Pi ye fuuma Yékírí wá nísí nuugi, ye pí míné nuwāa níri wá bēe'no, ye Tamanna ye hūmma níri khu wó khu pūi kpé' pí bu.

Mídeenje 3

Munuguwá wá pāanāmmi wá mína

¹Ō khu Péeri ná Jána ye yóoma sūnín Yékín níhgi Yékínthiya'dukirá. Khu kpoo-uyaama í dée sūnínkhiya.

²Ō munugu wáyēe ye fí Yékínthiya'duki wá tutōnni wá tóo bu, tí pi yí' Tutōh Kinna. Hūm-biyaa-uma munugusine. Pi ye dεema tí u bu kí níh ní' pūi dóon Yékínthiya'dukirá wεri, yēe khe bāa saa-u fí khu wó khiya.

³Mú u náani ná Péeri ná Jána ye bée dóon Yékínthiya'dukirá wεri, ú níni bi.

⁴Péeri ná Jáná keroo kirikiri ye Pēenná sεeriyo kha' u ken ūbira.

⁵Wáirá keri bi tákrsa. Ken-uyaa má ma ye ba bu-bíma mína.

⁶Ye Pēenná sεeriyo kha' ma tigi'ye ya, ma sānnó wā, ye íte tū má wεri, ma ba hāa-u tí. Ye kha' Názáaréti Yésú Kírísi wá nísígírá, u yāa núnée;

⁷ye kóroo dé' dingirá í yaarigo. Ú desi ná ú dεepágúrá buu fāngi khaanná fí;

⁸ú kpíráa pāa tíkpo í yaa yēe núnée, ye khe yēe dóon bí kpoogi Yékínthiya'dukirá, yēe núnée yēe kpírgín yēe fuu Yékírí wá nísí nuuga.

⁹Níri wá bée' náa-u ná u núnée yēe fuu Yékírí wá nísí nuuga.

10 Mú pi tuuri dé úrá déerá wái úu dé hĩti Yékínthiya'duki wá Tutũj Kunná kí jínj weri, sí maaniga bi tákĩrsi ĩ dɛɛ ú pãanámminá.

Tí Péeri sɛɛɛɛri Yékínthiya'dukirá wɛra

11 Wái ú pãanáná weri, máa-uyaama Péeri ná Jǎná. Maagɛ kórí nípi wá bɛɛ', pí horgo yóo pí thǎná, tákhanj gí pi yí' Sálómó wági wɛra.

12 Mú Péeri jǎani si weri, ú sɛɛɛɛri nípiɛ kha' Ísíráyél bibe, pée déeri sí dɛɛ bí bu maagaa? Yɛ pée déeri pũ ken ĩbíri má ĩbi thĩ wá wórgi wɛrésɪ, tí ĩbíri kó'ri Yékírí wá míjini kó'mo weri, sírá yɛɛri wái wɛrá yaa yɛɛ núnɛɛ?

13 ĩbi khāgi bí déeri Ábráhám ná Ízáki ná Jakópi weri, pí Yékírí hǎ-urma ú sũmdée Yésú sáú. Ú Yésúra pi hǎana'ni pí kórɔɔ, yɛ mú Pílátí kha'ra má séyɔɔ weri, pí kaya.

14 Úrá déeri Yékírí Wáa yɛ dɛɛ tɛ Ní' Termemmi yɛ pí kai kha' ĩbɛ píyɔɔ wa, yɛ jíní Pílátiri kha' u sɛɛ ní' khuu úra.

15 Yɛ ú kpoorá déeri Thakoohǎanataáa ú pi khuura yɛ Yékínná ba yaarigɔɔ huuminá, ĩbi bɛɛ' jǎa-u wɛra.

16 Yɛ kha' pǎtí ĩbíri khǎani Yésúrá, ú jísígi wá bǎrkára yɛɛri wái wɛ ú pi tuuri ná ú pi jǎa mé'ni weri, ú buu fǎnga. Tí u khǎani ú bu weri, tírá yɛɛri ú bosirá sóo pí bɛɛ' wóɔnná.

17 Yɛ kha' á nípa, tu-manɪ dé dɛɛ mí pí ná pí níkhāgibi déeri Yésúri weri, pí tumɛ bú wa.

18 Yɛ Yékírí khiri-uyaa kheema ú hǐngínníbi wá bɛɛ' ĩ sɛɛɛɛri kha' mákín-tɪyaa ná ú Sakhanínna fũusíj. Yɛ síra u déeri mé'na.

19 Tírá yɛɛri, pi fíkínj dóɔgi yé fí'ri ba thoo Yékínni sí dé sǎngi, ú tíkínj pí mípǐjíná khonj,

20 yɛ ú yɛɛ dóɔwóonkhibé banj yé hǎ bi ú Sakhaníní Yésú ú u khonna saa pí jísígírá wɛra.

21 Mákín-tiri ná u hĩtuma thu'nná thonj, ĩ ná nanj khu ú Yékínna ba hafú fíkínj míjini wá bɛɛ' í u khirura kheɛ ú hǐngínníbirá sɛɛɛɛri khũi khũi weri, í hĩti í dómmíná.

22 Moyízi sɛɛ'-uma kha' pí *Tamanj Yékínna ba khonj ɔɔ bú pí thĩinná*, ú dé ú hǐngínnáa pǎtí manɛ wɛra. Yɛ pi kí nú ú wági míjini wá bɛɛ' pu.

23 Yɛ níni wó níni úu mú ba nú ú wági wa weri, pi ba khú khoroo-búma thĩinná.

24 Yékírí wá hǐngínníbi wá bɛɛ' pí sɛɛɛɛri ĩ kórí gi Yékírí wá hǐngínnáa Sámíyél wá pǎnná, ná pí banni ba baa kpānaa bu weri, sɛɛ'-prma pí khibi wá mú tɛ.

25Pêenná sɛɛɾɪyɛ bɪ tɛ̃ kha' dé-birma Yékírí wá hǽngǽnníbi wá kóibi, yɛ pí niina búma núnné sɪ́ Yékírí khonni pí khǽgɪbɪnɛ ɪ sɛɛɾɪyɛ Ábráhámɪno kha' *ú kói wá bárkára dunipathĩni wá bɛɛ' ba bu kɪrga.*

26Mú Yékírí khonni ú sǽmdébiiri wɛɾɪ, pí thǽná u khɪrɪrɪ sũnoo dé u ba dé bi míkɪrɪ, ɪ́ yɛ pí bɛɛ' úkpɔ úkpɔo kǔɪ kpǽnáa tǽa pí mípǽɪɪna.

Mídɛɛnɛ 4

Tí Péɛɾɪ ná Jǽ sɛɛɾɛɾɪ thuthukhanná kaadé phǽnɪgɛ wɛɾa

1-4Yɛ Péɛɾɪ ná Jǽná písɛɛ khɛɛ Yésú wá huyamɪ wá míni yɛɛ mamɔɔ nípirɪ ɪ́ buká' kha' huuribira ba yama. Ní' kǽngóɔ bɪ núuná Yésú wá sũngɪnníbi wá sɛɛɾɪ wɛɾɪ, pí kǽngómbé khǽa Yésúra, asónnípírá duga. Khoobira yɛ jómímma kɪɔ bɪno ná kpársímúwǽa'. Mú Yékírí wá thogɪnníbi ná Yékínthiya'duki wá tɛɾɪbi wá níkhǽgaa ná Sádísébi jáanɪ ná pí mamɔɔ nípirɪ huyamɪ wá míɪnɛ wɛɾɪ, pí jámísé yaa pí baa bí bu ɪ́ ba kórí pǽgí bɪ dugé yékíré pébu, táagɪ tɛ'-kiyaama sówo.

5Mú dugɪ yékínnɪ wɛɾɪ, Júdebi wá níkhǽgɪbi ná khokhǽgɪbi ná Yékírí wá sɛbtubirá píngíré Jerúzalémíná,

6pí ná Yékírí wá thogɪnníkhǽgaa Ánnási ná Káyífi ná Jǽ ná Álékísándɪɪ ná Yékírí wá thogɪnníkhǽgɪbi wá nípi wá bɛɛ'.

7Pí yɛ pí baa bí pí thǽná yɛ púgí bɪ kha', kǔnní wórgɪ ná kǔnní jísígo pí déɛɪ ɪ́ míɪnɛnaa?

8Mú Yékírí wá Nii hĩina Pêennɪ ú kha' Júdebi wá níkhǽgɪbi ná khokhǽgɪba,

9míkɪrɪyɛ ɪ́bíɪ déɛɪ munugu, pí thu ɪ́bíɪ yɛ pú' ɪ́bíɪ tɛ̃ pǽtɪ u páapánnɪ yóo wɛɾa.

10Kha' pí bɛɛ' mɛ tíkɪɔ ná Ísíráyél bibi wá tɔɔno, pí tu kha' Názáarétɪ Yésú Kírísɪ ú pí khɪrɪ ní'batábɔkɔ yɛ Yékínná yaarɪgo wɛɾɪ, ú jísígi wá bárkára wáɪ wɛ buuri kperkperi yɛ pí wóɔnná.

11Kha' úrí Yésúra Yékírí wá sɛbɪ kha'ra kha' úrá déɛɪ *Púrí gí píɪ́ má'nɛɛnɪbɪ kaira sɛɛ wɛɾɪ, kírá bannɪ ba dée púrí gí kó'ɪ dukiri wɛɾa.*

12Pébu, fa dunipaná kukúrukɪ, Yékíre hǽanɪga kó jísí magɪ kǔ wónní yɛ ú hǽnɪ níni wǽ ná kɪ dée má Yésú jísígira múwǽ.

13Mú pí jáanɪ ná Péɛɾɪ ná Jǽna sɛɛɾɛ kaadé phǽnɪgɛ wɛɾɪ, sɪ́ maanɪga bɪ pébu, tu-biyaa dé nípe mé'ni púrgɪ, pí yé tu sɛbɪ wa; tu-biyaama tɛ̃ dé pí ná Yésúraa yɛ kpoogo.

14Yɛ mú pí jáaná wáɪ ú páapánná ná u nɪnaa pí the'rá wɛɾɪ, pí buu tóo khabɪ wa.

15Pí sɛɛɾɪyɛ bɪ kha' pí ku' thuthukhanná.

16Pí kuso ye pû pû' pí thĩ kha' múnni ìbíra ba dé nípé yóo bìi? Dé Jerúzalém nípi wá bée' jáani tǎgɨmasimí í pi déeri ù buka' Yékírí wá wórgi weri, ye ìbé wónní pákín si ya.

17Ye si mákírá ná si tu nípírá wa, dé ìbíra kpukin bi kha' hã pí sɛɛ' Yésú wá nísígi wá múne níni wã.

18Pí to yísi sɛɛriye kpíníngá bi kha' hã pí sɛɛɛ wɛrésɪ ò maman nípi Yésú wá nísígírá wa.

19Ye Péeri ná Jǎná sɛɛriye bi kha' pí thĩna ken ná mákín-siri Yékírí thǎná ná ìbíra nú pí wági yé sɛɛ Yékírí wágira.

20Ye kha' ìbé wónní kaa sɛɛ' tí ìbíri jáani ná tí ìbíri núuni weri wa.

21Ye thuthubírá písée kpukiro bi ye sɛɛ bi. Nípírá yɛɛra pi ye tuu khĩn tí pi khe yé wónní dé bi múni wã. Pébu, bée' ye fuuma Yékírí wá nísí nuugi ò dɛɛ òtɛ tí déerá wera.

22Wái ú pǎanǎnná tǎgɨmasipǎanǎmmi weri, u ye tarɪ dɪsɪ digbéɛɔ.

Ní' pí khǎani Yésúrá weri, pí Yékín jínɡa

23Mú pi sɛɛri Péeri ná Jǎni weri, pí yóo pí kǎmbi thǎná ò ná thoo bi mú í Yékírí wá thogunníkhǎgibi ná Júdebi wá khokhǎgibi sɛɛ'ra wera.

24Mú pi núuni si, pí bɛri tí bu ò jíní Yékírí kha' á Taman, úrá khonni thu'ri ná fǎnɨgi ná sóbíyoki ná múni wá bée' ù bú wera.

25Ye kha' úrá khɛɛri ìbi khǎɡaa Daviti ú déerá ú sũmdébii weri, ò sɛɛriye ú Nii wá bárkára kha' *Pée déeri ye támabírá jǎngírǎa? Pée déeri ye sɪrsɪ wá nípírá fonnigo pí wísi phǎɨnaa?*

26 *Dunija ibi ya-burma Taman Yékírí ná ú Sakhanínná, ye níkhǎgubírá fógí bí bu dúu.*

27Thĩnaa-u, nuɨená Éródi ná Pónsi Pílátɪ ná támabɪ ná Ísíráyél bibi fó'ri dúu ú sũmdébii Yésú ú déeri ú wáa, ú u saari weri,

28ò dɛɛ múni wá bée' í ú khɪrura saabira ú wórgi wá bárkára wera. Dé-biriima kaa tu bú kpooro.

29Ye kha' á Taman, u núu mú tí nípi kha'ri pû dé ìbíri waa? U yɛɛ ú sũmdébibírá bu phĩnni tákɪrsɪ sɛɛ' ú sɛɛɛra.

30Ye u pǎaná' nípi yé dé tǎgɨmasimínɪ ò buka' ú wórgi ú sũmdébii Yésú wá nísígírá.

31Mú pi jínni Yékírí sóo, khaa tí pi píngínná weri, tí sígée, ye Yékírí wá Nijé hĩ pí bɛɛ', pû ye sɛɛ' ú sɛɛɛ kaadé phǎnɨɛ.

Ní' pí khǎani Yésúrá weri, dɛɛ-burma pí mújíná

³²Ní' kóngóh bí khāana Yésúrá weri, pí dósí ná-syaama kām̄ba. Níne ye bú yêe kha' má míni mákpo wáyē ya, dé pí bée' deera-í-buma.

³³Yésú wá sūnginnibira ye sēe'ma Tamaŋ Yésú wá huyamí wá míni wórgē tákírsa. Yékírí kinná'-uyaama pí bée' tákírsa.

³⁴⁻³⁵Nípi wá bée' pí ye khaaye werési duse weri, pí ye dongin-sima í hā í tigi'ine sūnginnibira; pírá kpíkíreé í mákín bée' úkpo úkpo wá degense. Sí dée múnnāa pócóto ye pí sogombirá wa.

³⁶Ō wáyēe ye bú ú pí yí' Jozéfi ú ku'ra Sípiri; dé-uma Léví biye. Sūnginnibira yísoma Bárnábási, kí títángírā déeri níni ōu nise.

³⁷Ú dongiro ú khāmargi í hāa í tigi'ine sūnginnibiri dé pí kpíkíreé.

Mídeenje 5

Ánányási ná Safúra wá mípa

¹Ye ō wáyēe ye bú ú pí ye yí' Ánányási yêe yí' ú hanní Safúra. Pí dongiro pí kharí

²ye beri tí bu í kóorígó tigi'i wá yóo, ye khorá ná hāa í toono Yésú wá sūnginnibiri dé pí kpíkíreé.

³Pēenná púgōo kha' Ánányási, mú ō déeri yóo ye Sutānaanā yeyoo kākási ú tūni hāa Yékírí wá Nii ye kóorígó kharí wá tigi'i wá yōo?

⁴Ye kha' mú ō ye mí dongiro ri ya weri, kenj má ú wáre ti déerá waa? Ye mú ō dongiinni weri, kenj má í tigi'iri ú wáyē yaa? Ye mú ō déeri yóo ye buu kākásēe hūngiraa? Kha' nípe ō tūnni hāa wā, dé Yékíro.

⁵Mú Ánányási núuni si weri, ú wāa huwo. Nípi wá bée' pí núuni si weri, sí dée bí bu phānigi tákírsa.

⁶Nákōrbombé ba kheé kpūgiri í pīngíyē gi ye kheé ná kasiga gi.

⁷Tí dái kírú, Ánányási wá hanná baa ba dóoró kaa tu bú kpooro.

⁸Pēenná púgōo kha' núugera pí donginni pí khannaa? Ú kha' iyo, kí nūgíre.

⁹Pēenná sēeriyōo kha' mú pí déeri ye beri tí bu dé pí má' Tamāaŋ Niini kenj? Kha' ō kenj, ní pí kasí'ri ú khoori weri, pí fíma tutūnnā sówo, ye pí ba khé ná kasí'-úrma tē.

¹⁰Tí khanná fí ú wāa sūnginnāa the'rá í huwo. Nákōrbombirā dóoró náa ná ō huwo; pí kheé kusigoo ná kasigōo ú khōo the'rá.

¹¹Asónnīpi ná nípi wá bée' pí núuni si weri, phānigé kórí bi tákírsa.

Mí kóngóh pí buka' Yékírí wá wórgi wera

¹²Yésú wá sũngunnibira ye déma tãgumasimí kóhngón jũ buka' Yékírí wá wórgi nípi wá sɔgɔmbirá. Asónnìpi bɛm-biyaa-tí-buma yêe pĩngín Sálómó wá tákhangirá.

¹³Ɔ ní' máa yé ha'rí kpé' pí bu wa, ye nípira ye kpónnó'-pima tákírsa.

¹⁴Khoobi ná ha' pí khãana Tamanná wɛrɪ, pi ye kómma yêe yóo kũuɲ.

¹⁵Nípírá kókíró yêe yóo bo'ribine khĩhĩníná; pi ye hũnna'-pima yɔɔbi ná tépɔ sí dé sãngi, ná Pêenna bâa tarɪ, háari ná ú thĩna buu phagi bí bu wa, ú doondorá pha' pí ɔɔ bu.

¹⁶Ní' kóhngómbɛ ye ku'ma nu ù ye Jerúzalém kénhĩníná wɛrɪ, yêe ban bo'ribi ná ní' pí kpéréngbéebe ye fúusín wera. Ye pí bêe' ye pãarɪma.

Yésú wá sũngunnibi wá fúusímmi wá mĩja

¹⁷Ye Yékírí wá thɔgunníkhãgaa ná ípe bù ye ú fí kpoogi, pí déeri Sádísébi wɛrɪ, pí khɛɛ dóɔkpóori Yésú wá sũngunnibirá,

¹⁸ye kórí ná págí bi.

¹⁹Taman Yékírí wá minigi wá ɔɔ ba págíyá karsódukiri isenji ã kusigo bi,

²⁰ye sɛɛɪye bi kha' pi yóo Yékínthiya'dukirá í ná sɛɛ' thakoo mĩjánhgɛɛ mĩɲi wá bêe'no nípa.

²¹Yésú wá sũngunnibirá píya. Mú dugi yékinni, pũnín thuthuki pí yóo Yékínthiya'dukirá ã nãa manan nípira. Mú pi ye sí bu, Yékírí wá thɔgunníkhãgaa ná péɛ bù ye ú fí kpoogi wɛrɪ, pí yísi thuthukhãgibi tíkín ná Ísíráyél bibi wá níkhãgibi wá bêe'no, ye sũni dé pi ná khɛ Yésú wá sũngunnibiri karsódukirá ban bí.

²²Mú sũmdébibi nanni wɛrɪ, pi jãa bi ya. Pí fígí ná sɛɛɪye bi kha'

²³yóo-ĩbínni ná jãa ná tutũhina págí sĩja, ye jãa tɛɛgɛɛɪbiri pí khayirá tutũhi wá wóɔnná. Ye mú ĩbíri págúri dóoró wɛrɪ, ĩbíra jãa níní wã.

²⁴Mú Yékínthiya'duki wá tɛɛɪbi wá níkhãgaa ná Yékírí wá thɔgunníkhãgibi núuni si wɛrɪ, sí sóo pí hakira, pũ pú' pí thĩ kha' mú pi déeri yówoo?

²⁵Mú pi ye sí bu wɛrɪ, ɔɔ baa ba kha' ní' pí pi pá'ná karsórá wɛrɪ, pi níma Yékínthiya'dukirá yêe manan nípa.

²⁶Yékínthiya'duki wá tɛɛɪbi wá níkhãgaa ná sũmdébibirá to yóo ná khɛɛ bi yetɛɛ pébu, pi ye phãɪma kha' nípira ba hĩngiɲ-ĩbíríma.

²⁷Mú pi khɛɛɪ baa bí thuthukhanná wɛrɪ, Yékírí wá thɔgunníkhãgaará sɛɛɪye bi kha'

²⁸ĩbíra ye sɛɛɪye kpínnígá bi kha' hã pí manan nípi ú wée jísígírá wa waa? Ye pí kai ye maaaa nípiri Jerúzalém khaayi wá bée' yêe bɛɛ dé pi khɛ wái wée humini í du' ĩbírí sí.

29 Ye Péeri ná pó sũngunnibirá kha' mákín-siri ná mu nú Yékírí wági yé sée nípi wágira.

30 Kha' Yésú ú píri thuthubi ba'ri ní'batáboko ĩ khuv weri, úra ĩbi khāgibi wá Yékírí yaara'ri.

31 Kpónnó'-uruuma ĩ saa-u ú the', ú dé' dingo ye déyoo níkpóroo ná Hínnáa sí dé sǎngi, ú yee Ísíráyél bibirá fíkíng dóogí ye ú sée pí mípǔjǐ hǎ bi í.

32 Ye kha' ĩbi ná Nii ú Yékírí hǎani ípe bũ nú ú wági weri, ĩbi bée' jǎani í míjǎe bée' yêe seeriye.

33 Mú thuthukhāgibi núuni seere weri, pí dóo má pi bée keuma yêe bee dé pi khu sũngunnibira.

34 Ye ɔ Fáarisi wáyêe ye pí sogombirá, ú pi ye yí' Gámálíyél, ú déerá tẽ Yékírí wá sebitowa. Nípi wá bée' ye sama ú sáw. Ú yaa nunaa thuthukhāgibi wá sogombirá ye seeriye kha' pi ye Yésú wá sũngunnibirá ku' kíríu.

35 Mú pi ku'ri sóo, ú seeriye bi kha' pí Ísíráyél bibe, pi kɔrsiŋ íte tí pi bée dé níperi weri,

36 dé Tédási yaara khátera ti dáí wa, dé ma bee jisíge. Nípe kpégí ú bu yêe júmíng nípi kpársíng. Pí ba khwɔɔ, ye ípêe bée' pũ ye thowoo weri, pí tugra, sí to sóo fí.

37 Tí kpānaa bu, Júdási ú ku'ri Galíle weri, ú yaa thũ'neesi wá pǎnná ĩ kpaariga ní' kóngómbi, pũ thowoo. Múnnáa úrí huuri tẽ, ye ípêe bée' pũ ye thowoo weri, pí tugra.

38 Ye tírá yeeri, mǎa sɛɛ' pi werá kha' pi jǎ níperi yé yee pí tara, dé ná kákáseri werési sũmdéenǎe bée' ku'-irma níthĩnapí thǎ, ɪ ba hasi'ma.

39 Ye ná ku'-irma Yékírí thǎ, pí ba wónnǐ hasige ya. Ye kha' pi kɔrsiŋ dé pi ba kpíng Yékínno. Pí pí ú wási

40 ye yísi Yésú wá sũngunnibirá baa pí khiri bi tákisi ye seeriye kpínnígá bi kha' hǎ pí sũnnǐ seere Yésú wá jisígírá tũwǎ, ye sée bi.

41 Sũngunnibirá kuso fí thuthukhanná dóowóonge ĩ dee tí Yékírí kenni sí mákírá ná pi sénné' pi ĩ dee Yésú wá jisígírá wera.

42 Ye khubi wá bée' pi ye mamamma nípi yêe sɛɛ' seere nuwǎa ũu sɛɛ' Yésú Kírísi wá mú weri Yékínthiya'duki ná pí dusirá.

Mídéeŋpe 6

Yékírí wá sũmdébibi má'níng wá phĩ' khommi wá mǐja

1 Mú Yésú wá mamannibibira ye kóŋ yêe yóo pí khibirá weri, Júde bĩi ye sɛɛ' gérekisi weri, pũ ye wũugíng Júde bĩi ye sɛɛ' eburusi wera. Pébu, waati ú pi ye

kpikɪŋ míŋi khu wó khu wɛɪ, pi ye kpikɪmma yê fũu Júde bîi sɛɛ' gérékɪsɪ wɛɪ, pí khɪsahapɪra.

²Yésú wá sũŋɔnnɪbɪrá yɪsɪ ú mamannɪbibi wá bɛɛ' ɪ pĩŋgírɛ bi, ye sɛɛɪyɛ bi kha' sɪ mákírá ná ɪbíra hĩti dikpikɪŋɔ yé sɛɛ Yékírí wá sɛɛɛ sɛɛ'mɪnɪ wā.

³Ye kha' tírá yɛɪ, pi khoŋ khoobi má'níŋɔ pí sɔŋɔmbɪrá, pí nípe sɛɛ' pí nísɪ nɔɔɪ yé dé ní' pí hĩni Yékírí wá Nii yê wóɔmɛ tákɪrsɪ tɛ wɛɪ, ɪbé yee bi tí sũmɪnná,

⁴ye ɪbírá teren Yékínŋ nĩŋɪ ná ú sɛɛɛsɛɛkírá.

⁵Ú sɛɛɛrɛá nɔwāa Yésú wá mamannɪbibi wá bɛɛ'nɔ. Pí khorɪ Étíyénɪ ú khāana Yésúrá tákɪrsɪ ye hĩ Yékírí wá Nii wɛɪ, ná Filípi ná Pórókórɪ ná Níkánóɔɪ ná Tímó ná Párméná ná Níkólá ú ku'ri Ántíyósɪ ye fíkírá dée Júde níní wɛra.

⁶Pí bukaa bí Yésú wá sũŋɔnnɪbɪrɪ; pí níní Yékírí ye dugɪ bi dése.

⁷Yékírí wá sɛɛɛrɛa ye tuma, ye mamannɪbibira ye kómma tákɪrsɪ Jerúzalémɪná yê yóo; ye Yékírí wá thɔŋɔnnɪ kóŋgómbɛ ye khāa Yésúrá.

Étíyénɪ wá kó'mɪ wá mɪŋa

⁸Étíyénɪ wá mɪ nɔunaama Yékínɔ, ye ú hāa-u wóŋɪ ũu ye dé tãŋmasimí kpakpa' ɪ buka' Yékírí wá wóŋɪ wɛra.

⁹Júdebi wá pĩŋgínkharɪ wá tɔ ye bú, tí pi ye yí' Don Bí Buuri Pí Thĩ wɛɪ, pí wára. Pí ní' pí ku'ri Sírénɪ ná Álékísándírɪ ná Sílísɪ ná Ázɪ sɪrgɪrá wɛɪ, pí pɔo kókírɔ yê pání kāmɪ pí ná Étíyénɪna.

¹⁰Ye mú kɪ déeri má u yema wóɔmɛ ye Yékírí wá Nijêe ye ú kpoogi wɛɪ, pi yé wónnɪ khoŋ ú sɛɛɛ nũŋɪ wa.

¹¹Pí tɔ suu pɔ khobi dé pi sɛɛ' kha' nú-ɪbínnɪ ná u kusa' Yékírí ná Moyízira.

¹²Pí thori Júdebi wá khokhāŋɪbɪ ná Yékírí wá sɛbɪtɔbɪ ná pɔ ní' kóŋgómbɪ, pí tɔ baa ba kóɔɔ fāŋŋɔ ɪ yóo ú thuthukhanná.

¹³Pí suu tɛ pɔo dé pi tũnnɪ hāa-u kha' wáɪ wɛrá dá' khaa tɛ tí déeri Yékírí wáɪ ná maŋ mí Yékírí hāanɪ Moyíziri wɛɪ, sí kpōkumɛ ja.

¹⁴Kha' nú-ɪbínnɪ ná u kha' Názáarétɪ Yésúu ba hasɪ' khaa tɛɪ yé fíkínŋ mɪ ɪ Moyízi buka'ra ɪbíɪ dé ɪbíra kí dé wɛra.

¹⁵Thuthukhāŋɪbɪ wá bɛɛ' keri Étíyénɪnɪ kirikiri, ɪ nāa ná ú wōɔnna kheebɪɛ Yékírí wá mɪnɪŋɪ wá wóɔɔ.

Mídéenpe 7

Étíyénɪ wá sɛɛɛ

¹Yékírí wá thɔŋɔnnɪkhāgaará púŋɔ kha' múnnaa-u bāa?

²Étíyéniná kha' á nípi ná sii thaaba, pi nú. Kha' Yékírí òu sáuno weri, buka'-uma ú thĩ Ìbì sii Ábráhámínò waati ú u ye Mézópótámíná weri, ye ú tũmá u ba ná hĩti Áaránná.

³Nínáa u sɛɛ'raa-u kha' u ku' ú *surgirá* ɛ́ yóo *siri gí ma ba bukaa-u weri*, yé sɛɛ ú *nípiri fi*.

⁴Ú to kuso Káldé *surgirá* ɛ́ ná hĩtaa Áaránná. Tí ú sii huuri sóo weri, tíra Yékírí yɛɛɛ ú yaa tí khanná ɛ́ ba hĩtaa *siri gí* piɛ hĩtansi wera wera.

⁵U hãa-u fãɲɲgi *surgerá* wa. Ú yatikoronna hãa-u háari má khaare tũ nan dé'daari wa, dé hã-uɽuuma núugi kha' ma ba yɛɛ ú ná ú kóibírá khe *surgeri* kutúru. Ye tí pánná ná ú yatikoronna ye biinó wã.

⁶Yékínná kha' ú kóibira ba déma khurbi kó *siri* mago, pí dé bi dombi ɛ́ fũúsíŋ bi dusi kpársíŋo.

⁷Ye *thĩ tĩ* ba dé bi dombi weri, *manâa ba kpĩŋ tí*, ye tí *kpãnaa bu*, ú kóibírá ba ku' kí *surgirá* ɛ́ ba *thiya' ma kháterá*.

⁸Mú u kũnni mú sóo, ú khoroo núnéɛɛɛ; khohuureesirá déeri sí núnéɛɛɛ wá tĩŋgɛɛsira. Sí dée múnnáa, mú Ábráhám hũnni Ízákirí, ú huuriyoo khubi má'nísãa' khurá. Ízákirá yaa dée tĩkpoone Jakópirá; Jakópirá yaa dée tĩkpoone tẽ Ìbì khãgibi kpoo ná píŋona.

⁹Ìbì khãgibírá kheɛ dóokpóori pí khĩnu Jozéfírá ɛ́ dongiroo, pí yóo ú Éjípítí.

¹⁰Ye Yékíre ye-úma kpoogi, ú khoroo yíbísãt thĩŋi thĩ ní u hakinna wera. Yékínná hãa-u wóomɛ ye ú mĩŋé nuwãa ithakho Fáaráwŋo; ú déyoo fãgumaŋ Éjípítí *surgirá* ná ú kórgi wá bée'rá.

¹¹Khũmkpóróo ba wáa Éjípítí *siri* wá bée'rá tĩkĩŋ ná Kánáa *sirgine*. Nípi wá yíbíré sãŋi tákírsa; Ìbì khãgibira ye buu míni yêe di ya.

¹²Jakópirá núu ná pi kha' diime bu Éjípítírá. Ú sũni Ìbì khãgi bí déerá Jozéfi wá máníkhobi weri, pí yóo ye pi ye tuwɔɔ wa.

¹³Ú písée sũni bi tẽ; Jozéfírá bukaa ú thĩ ú máníkhobi ná ú khĩnuɔ. Tíra Fáaráwŋo tuuri Jozéfi wá thĩinna.

¹⁴Tí kpãnaa bu, Jozéfírá sũni dé pi ná khe má sii Jakópi ná ú nípi wá bée' ban bí. Pi yema nípi digbéesãa' ná kpoo ná pímuwãa'.

¹⁵Jakópirá yaa yóo Éjípítírá; nínáa ú ná Ìbì khãgibi huuri.

¹⁶Pí kheɛ yóo bí Síkém ɛ́ ná kasiga bi táŋ tí Ábráhám donna tigi'ye Ámóori wá bibine wera.

¹⁷Yékírí hã-uyaama Ábráhámíni núuga. Mú ú waatira ye bée nómíŋ weri, Ìbì thĩinnâa kóŋ Éjípítírá yêe yóo

18 ǃ ná nanɪ khu ú ɔ ithakho fũmɪ bannɪ khɛɛ ugɪrɪ wɛra. Ú ithakhoora ye yaa kórí Jozéfírɪ bú ǃ buu tuu mú í u déerá wɛrɪ wa.

19 Ú urá khɛɛ wóɔmɪ ǃbɪ nípirá ǃ fũusírá ǃbɪ khāgɪbɪrɪ fó pí ba taraa sée pí bibiri dé pɪ hu.

20 Ú waatírá pɪ hũnnɪ Moyízira. Kɪrɪ-uyaama ye ú mǐné nuwāa Yékínno. Be'-piruuma ú sǐi kórgírá ǃ buu fergi bísāa'.

21 Ye tí pɪ séeruu wɛrɪ, Fáaráwǒ wá biharurá khɛɛ begoo má ú thǐ wá biyo.

22 Mǐnɪ wá bée' í Éjípítɪ nípɪ tuura wɛrɪ, mamam-biyaama í bēɛ'no Moyízira. Ye ú sɛɛɛ ná ú sũmdéɛnɛɪna ye dima.

23 Mú u buuri dɪsɪ digbéɛɔ hǐɛnsɪ wɛrɪ, ú kha' ma ná kenj má ní' pí déeri Ísíráyél bibi wɛra.

24 Ú yóo ná ɲaa ná Éjípítɪ níne fũusínj pí ɔɔ, ú túu hāa-u ǃ khāɪ khuu Éjípítɪ nínna.

25 Kenj-uyaa má, má Ísíráyél bikāmbura ye ba tuma dé mana Yékírí khɛɛrɪ yêe hǐj bɪ, ye pɪ ye tuu bú kpoori wa.

26 Kí dugé yékíré, ú ná hakɪra pó Ísíráyél bibe ná pɪ kpǐj. Mú u ye bɛɛ dé pɪ bɛɛ wɛrɪ, ú kha' pɪ sée saka; ye kha' ǐ kenj má pí Ísíráyél bi tónno wāa? Pée déeri ye pí písée yêe fũu kām̄baa?

27 Ye ú wɛ uu ye khl' ú kǎnnɪ wɛrɪ, ú páayɔɔ kha' u tanní sũu dé máa saaruu níkhāgɪsɔ dé u thu ǃbíraa?

28 Ye kha' u bée khu-mama pǎtí u khuurɪ Éjípítɪ nínɪ naannɪ wɛraa?

29-30 Mú Moyízi núuni si, ú horgo ná hĩtaa Mádíná sɪrgo ǃ buu dɪsɪ digbéɛɔ. Hũɲ-uri-níma bikho bíɔ. Tí kpānaa bu, Yékírí wá minɪgɪ wá ɔɔ bukaa-u ú thǐ gbɪrinná táboro' kũ so wɛrɪ, kí sɔgɔmbɪrá. Ú gbɪrinná tátí' kí pɪ yɪ' Sínáyí wɛrɪ, kɪ ye.

31 Mú Moyízi ɲaanuu wɛrɪ, sí maanɪɔɔ. Ye mú u ye sũu dé ma tó'rinj kenj wɛrɪ, Tamaɲ Yékínná sɛɛɪyɔɔ kha'

32 maná déeri ú khāgɪ bí déeri Ábráhám ná Ízákɪ ná Jakóɔpɪ wɛrɪ, pí Yékíre. Moyízirāa kpánj; u ye haɪgɪ yêe yaara' wóɔrɪ ǐ kenj na.

33 Tamaɲ Yékínná sɛɛɪyɔɔ kha' u khoɲ ú dɛɛkharasɪ, dé khaa tí ure wɛrɪ, má wáɛ.

34 Ye kha' ɲá-manɪ fũusínj mǐ má nípirá fũusínj Éjípítírá wɛrɪ, ye núu pí ũsinni, má sũuno dé ma hǐj bɪ. Ye kha' u banj werá, má sũnoo Éjípítírá.

35 Ú Moyízi ú pɪ kaura kha' máa saaruu níkhāgɪsɪrá dé u thu ǃbírí wɛrɪ, úra Yékírí khonni ǃ sũnɪ dé u dé níkhāgaa ǐ hǐj má nípɪrɪ minɪgɪ ú buka'raa-u ú thǐ táborokirá wɛrɪ, ú bárkará.

36Úrá kuso'ri bi Éjípíti sirgírǎ. Tí ʋ kuso'ra bi wɛɾɪ, dé-uyaama tǎgɪmasimí ùl buka' Yékírí wá wórgɪ wɛɾɪ Éjípítírǎ ná sóbíyɔ' mamɪgrǎ ná gbirinná dɪsɪ digbéɛɲɔ́ thago.

37Ú Moyízi kpoorǎ sɛɛ'ɾɪ Ísíráyél bibiri kha' Yékínna ba khon pí thĩinná hĩngínnáa pǎtí manɛ wɛra.

38Waatu ú Ísíráyél bibi pĩngínná gbirinná wɛɾɪ, úra Yékírí wá mɪnɪgɪ hāana thakoosɛɛɛ tǎtí' kí pɪ yí' Sínáyí wɛɾɪ, ú hāa ú Ìbɪ khāgɪbɪra. Ú kpoorǎ buuri ú sɛɛɛ ú ku'ri Yékírí thǎ Ì hāa Ìbɪra.

39Yɛ Ìbɪ khāgɪbɪra pí nūu ú wáɪ wɪ, dé kaɪ-bɪrɪuma yɛ khɛɛ pí dósɪ saa Éjípíti bu.

40Pí sɛɛɾɪyɛ Áarǒnɪ kha' ʋ dé sɪmbí hǎ Ìbírí, pí khɛ wōɔnnɪ í tǎa Ìbírí, dé Ìbɪra tuu mú tí nannɪ Moyízi ú kuso'ri Ìbírí Éjípítírǎ wa.

41Pí dée sɪmbii ú khɛɛbɪnnɪ nábi Ì thogɪmɔ́ ú nísígírǎ. Tí nuwāa bí, pí yaa dée kɛɾsɪ Ì dɛɛ íte tí pɪ déeri pí thǐ wá déke wɛra.

42Yékínná to kúɪ kpānaa tǎa bɪ yɛ yɛɛ pù thogɪ kusa'ɪ ná khu ná fergee Ì mǎkírǎ pǎtí Yékírí wá hĩngínníbɪ wá seɪbɪ kha'ɾɪ kha' Ísíráyél bibe, dé sarga ná thogɪnsɛ pɪ yɛ khon yɛɛ hǎ ma gbirinná dɪsɪ digbéɛɲɔ́ thagúrǎ mé'ni keyu?

43Múnnáa-ʋ wǎ, dé kpóm-biyaama sɪmɪ ú pɪ yɛ yí' Mólókɪ wɛɾɪ, ú dóobíduki, ná ú pɪ yɛ yí' Éréfánɪ wɛɾɪ, ú kusa'ra. Pí sɪmbera pɪ déerǎ yɛɛ khuusiŋ yɛɛ thiya'. Tírǎ yɛɛɾɪ ma ba khé yóo-bíma déeyéŋ í tarɪ Bábílónina.

44Yɛ kha' Ìbɪ khāgɪbɪra yɛma Yékírí wá dóobídukiŋ gbirinná. Kí dóobídukirāa yɛ buka' kha' Yékínna ma Ìbɪ sɔgɔmbɪrǎ. Wɛɛ ú sɛɛɛɛra Moyízino wɛɾɪ, buka'-uyaa-uma pǎtí ʋ yɛ ba dé gɪ wɛra; ú dée gɪ kí dómmíná.

45Kí dóobídukira pɪ buuri Ìbɪ khāgɪbɪnsɛ Ì khɛɛ dóoró gí támabɪ wá sɪɾɪ gí Yékírí nínna kí níɾɪ yɛ pí khɛɛ wɛra. Jozíyérǎ khɛɛra wōɔnna. Dóobídukirǎ hĩtaa ní Ì ná nanɪ ɪthakho Davíti wá khura.

46Davíti wá mú nuunaama Yékínno. Ú nínɔ́ dé ʋ yɛɛ má má' dukí hǎ ú ú déeri Jakóɪ wá Yékírí wɛɾɪ, kí dé ú hĩtanɪkhara.

47Yɛ ú bikhee Sálómó bannɪ ba mágí kí dukira.

48Yɛ Yékín Kpóroora wɛɛ hĩtɪ du' kí níɾɪ má'ni pí dése ya, pǎtí Yékírí wá hĩngínnáa kha'ra kha'

49Thu'nná déeri manɪ Tamaŋ Yékírí wá ɪthakhokiri, yɛ fǎnɪŋgúrǎ dée má dɛɛdútǎgɪra. Kha' kúnní duke pɪ wónní súnní má'ni hǎ maa? Yɛ túnní kharɛɛ wónní naŋ maná kpáarɛɛ?

50Í ken má maná khonni í mɪŋɛɛ béɛ' waa?

⁵¹Ye Étíyéniná sɛɛɾɪyɛ bi kha' pí thasi huɔ-sɪrma; pi ságí Yékínná wã, yêe kpí nínťánni tẽ. Pi pí khu úkpo Yékírí wá Nii wá mú wã, pãtí pí khãgɪɪɪɪ yɛ wɛra.

⁵²Kha' Yékírí wá hĩngínnáa ũnnêe bú ú pí khãgɪɪɪ kaari fũusírá jãa? ípe bí khurura yêe sɛɛ' Ní' Termemmi wá bammi wá mú wɛri, khu-biri-bima. Ú Ní' Termen kpoora píri banni ba kuso ú kpãnaa bu ĩ khuwa.

⁵³Kha' bu-birma Yékírí wá mammɪni mɪnɪgɪɪ wá déko yɛ pi kóri bi ya.

Étíyéní wá khumi wá mĩna

⁵⁴Mú thuthubi núuni si wɛri, pí dóo ú bu má pi bée keuma yêe numi' núkpé'yɛ.

⁵⁵Ye mú Yékírí wá Nii hĩina Étíyénini wɛri, ú keri thu'nni kirikiri ĩ jãa Yékírí wá sáw yɛ jãa tẽ Yésúri Yékírí wá the', ú dé' dinggo nunaŋ.

⁵⁶Ú sɛɛɾɪyɛ kha' ma jãma pãtí thu'ri págúri wɛri, yêe jã Níthĩna'biiri Yékírí wá the', ú dé' dinggo nunaŋ.

⁵⁷Pí súríyá yɛ fĩgi nínťánnini yɛ námáa yóo ú bu kpooro,

⁵⁸ĩ níni kusigoo nuna yɛ hĩngiroo dé pi khuwɔɔ. Ní' pí tũnna hãa-u wɛri, sa-biyaama pí tási ɔ nákwɔbomi ú pi yɛ yí' Sól wɛri, ú the'.

⁵⁹Pí hĩngire Étíyénini, ũu yɛ jĩŋ Yésúri kha' á Tamaŋ Yésú, ma karfaa-uma má thĩɔ;

⁶⁰yɛ bagɪ hursi ĩ súríyá kóŋ kha' á Tamaŋ, mípú ĩ pi dé mé'ni wɛri, hã ú pú' pi ya. Mú u kũnni mú, ú niiná khorɔ.

Mídéeŋpe 8

Tí Sól fũusínni asónnípi wɛri, sí mĩna

¹Étíyéní wá khumi nuɔnaama Sólɔ. Tí fũnaana pi kókínni Jerúzalém asónnípi wá fũusímmi tákɪrsa. Ná ki dée má Yésú wá sũngɪnnɪbra mówã, pí bée' tugɪnnaama Júde maráa ná Sámáarí maráará.

²Ní' pí yɛ kó' Yékírí wá mĩpi kó'mɔ wɛri, pí kasiga Étíyénini yɛ wúgí ú biɪri tákɪrsa.

³Ye Sólɔ yɛ bæma dé ma píi asónísira; u yɛ dóomma dusi dusi yêe kóró' khoobi ná hapi fãŋgo yêe hã pí págá' pi.

Tí Filípi sɛɛ'ri sɛɛɾɛ nuwãa Sámáarírá wɛri, sí mĩna

⁴ípe bí tugɪnna wɛri, pi yɛ tɔmma nɪpi nɪpi yêe sɛɛ' sɛɛɾɛ nuwãana.

⁵Filípirá yóo Sámáarí nu wá yóɔ bu nãa sɛɛ' pi Kírísi wá mĩna.

⁶Nípi wá bée' ku'raama yêe núunó' Filípi wá sɛɛɾɛra. Pi yɛ núma yêe jã tágɪmasimí ĩ u yɛ dé ĩ buka' Yékírí wá wórgi wɛri,

⁷pébu, kpéréngbéebe ye ku'ma ní kóngómbɔ yêe súríya; munugu kóngómbɔ ná deekpoobé páapáa.

⁸Tí nuwāa í nu nípine tákírsa.

⁹Ɔ wáyêe ye bú í nuná ú pi ye yí' Símó. U ye kha'ma mana ma ɔɔ kúun kutúru. Waati ú Filípira ye mí baa í nuná wā weri, Símóna ye déma tánímmí sù ye maana' Sámáarí nípira.

¹⁰Í kórí gi nítítáapírǎ ĩ ná naní níkpórbiri, pí bée' ye núunó'ma ú seereri tákírsa. Pi ye kũmma kha' wái wera déeri Yékírí wá wórgɔ, kí pi yí' wórí kpakpaka.

¹¹Pi ye núunó'ma ú seereri tákírsi pébu, fesi ú kó'rá yêe dé ú tánímmí ù ye maana' pi weri wa.

¹²Ye mú Sámáarí nípi píri seere nuwāa ú Filípi seerí bi Yékírí wá igi wá mí ná Yésú Kírísi wá míná weri, pí bátízée bi, khoobi ná hapine.

¹³Símó wá yatrǎ píyɔ tē, pí bátízée-u. Maa-uyaama Filípirǎ; ye mú u ye ná tǎgɨmasimí kpakpa' ù buka' Yékírí wá wórgi ná ù dé weri, sù ye maanigɔɔ.

¹⁴Yésú wá sũngɨnni bũ ye Jerúzalémíná weri, mú pi núuni ná pi kha' Sámáarí nípi pí-birma Yékírí wá seereri weri, pí sũni Péeri ná Já pí thǎná.

¹⁵Pí yóo dé pi ná jín Yékírí hǎ bi, pí bu Yékírí wá Nipe.

¹⁶Pébu, Yékírí wá Niina ye sũuno pí ɔɔ bu wa, dé yɔ'mi wá tónna pi bátízérǎ bi mé'ni Tamaŋ Yésú wá nísígírǎ.

¹⁷Péeri ná Jáǎná to dugi bi dési pí buu Yékírí wá Niina.

¹⁸Mú Símó jáani ná Yésú wá sũngɨnnibira dugi dési nípirǎ, pí buu Yékírí wá Niini weri, ú baa tigi'ye ba kha'

¹⁹pi hǎ ma kí wórgune tē, sí dé sǎngi níni wó níni ú ma du'ri dési, ú bu Yékírí wá Nipe.

²⁰Pêenná seeryɔɔ kha' ú ná ú tigi'ira téu; dé keŋ-uri má Yékírí wá mína domma tigi'ye, ye u hǎanigema phǎŋa.

²¹Kha' ú nipe bú mínená wā, ye u tóoyi bú wa pébu, ú kǎkásira kɨraa Yékírí thǎná wā.

²²Kha' u fíkín dóɔgi ĩ sée ú mípíŋni yé jín Tamaŋ Yékínni dé páane ú sée hǎa-u tí;

²³dé já-mani tuu kha' dóɔkpóorêe bée khuwɔɔ ye mípíŋné fógɔɔ.

²⁴Símóná kha' pí thǎna jín Yékírí hǎ ma, sí dé sǎngi mí í pi kha'ri weri, hǎ tí tóɔ bu ma wā.

²⁵Mú Péeri ná Já seerí Tamǎaŋ seereri ĩ mǎkírǎ mí í pi jáani weri, pí fígí yêe písi Jerúzalémíná yêe seeré seere nuwāa míni Sámáarí nu kóngónɔɔ.

Filípi ná Étiyópi wál wá mína

26 Tamãan minigi wá ɔɔ sɛɛɛye Filípiri kha' u yáa yóo khukuki wá dé' dinggo, khñj tũ ya Jerúzalém í thoo gbirinná yóo Gázari wera.

27Ú yaa yóo í ná náa ɔ Étiyópi wál ú déerá Étiyópi harí ú pi ye yí' Kándási weri, ú sũmdébi kpakpabaa. Kándásirâa ye ugirâ. Étiyópi wáirâa ye kɔrsɪŋ ú hensi wá bêe'. Jerúzalém u yóorâ ná thuga Yékírí

28yêe khñj ú wotoroogo. U ye kamma Yékírí wá hñgínnáa Ézáyí wá sɛɛɛ.

29Yékírí wá Niiná sɛɛɛye Filípiri kha' u thoo kó' wotoroogira.

30Filípirá horgo yóo ná náa ná Étiyópi wáira karan Yékírí wá hñgínnáa Ézáyí wá sɛɛɛ. Ú púgɔɔ kha' íte tí u karan mé'ni weri, tu-urí tí titángaa?

31Ú kha' ná níne tẽfírée ma wã, mú ma dé yé tu bú kpooro? Ye kha' Filípirá kñj wotoroogirâ í hñta.

32Yékírí wá sɛɛɛ wá kha tí u ye karan weri, ti ye sɛɛ'ma kha' *Pâtí pí yóo sãñãanɔ khukharí weri, múnnáa pi yóo ú tẽ, pãtí pi pharí' sãñbíi ú kpĩ' weri, múnnáa ú kpĩ'ni, u khabí tɔɔ wa.*

33*Sénné'-piruuma í kóorígó ú thĩnaana, ye maa ba sɛɛ' ú kóibi wá mú tẽe? Pébu, khu-biri khoroo-búma dunínaná.*

34Étiyópi wáirâ sɛɛɛye Filípiri kha' ú káfira, u buka' ma tárí wá mí í Yékírí wá hñgínnáana sɛɛ' wera. Ú thĩ wá míne u sɛɛ' bâa, bá ɔɔ-u?

35Filípirá tɔ kókírɔ sɛɛɛ wẽe sɛɛɛrâ yêe sɛɛɛɛ ú í ná dóoró sɛɛɛ nuwãa úu sɛɛ' Yésú wá mí wera.

36Mú pi ye yóomínâ weri, pí ná naní yɔ'mɔ. Étiyópi wáirâ kha' yɔ'mé pɛ, tó míne bú yêe wónnî khñj ma bátízémi bâa?

[**37**Filípirá sɛɛɛye kha' ná u khãa Yésúrá ú dógi wá bêe'no, si wónnî dé. Ú kha' khãa-maní tuu dé Yékírí wá Sakhaníní Yésú dé-uma Yékírí wá Bikhee.]

38Ye kha' pi ní'na' wotoroogira. Mú pi ní'na'ni gi weri, ú ná Filípirá sũuno dóoró yɔ'mínâ kpoogi, Filípirá bátízée-u.

39Mú pi ku'ri yɔ'mínâ weri, Tamãan Nijé kheɛ Filípi tarâa ú, Étiyópi wáira náa-u tũwã. Ye ú kheɛ yêe khñj mánse.

40Ye Filípirá kha' ma keŋ í náa ú wísi Ázóti, úu sɛɛ' nípi sɛɛɛ nuwãa wá míne niŋi niŋi í ná naní Sézáaré.

Mídénje 9

Pâtí Sól khãaní Yésúrá yóo wera

(Míd 22.6-16; 26.12-18)

- ¹Ye ú waatirá, mú Sólna ye fũṅ Tamaṅ Yésú wá mamannibibiri yêe bæe dé ma khu bi weri, ú yóo Yékírí wá thoḡinníkhāgaa thāná
- ²dé u hā ma sepi má yóo ná hā bí Dámási Júdebi wá píṅgínkharí wá nípiri sí dé sǎṅgi, ná ma náa pócó ná pi thoo Yésú wá khǔnni, khoobe ba', hape ba', má fócó baṅ bí Jerúzaléminá.
- ³Mú u buuri sepi, ú khee yêe yóo í ná tó'ríyó Dámási, táyésigé báráa kuso ní thu'nná í tuya sǎní kúnnoo.
- ⁴Ú wáa fānṅgírā ye núu núugi ná ki kha' Sól, Sól, pée déeri ye ū fúusín maa?
- ⁵Ú kha' á Tamaṅ, úráa maa? Tamanná kha' maná déeri Yésú ú u fúusín wera.
- ⁶Kha' u yáa dóoṅ núná dé pi ba bukaa-u tée tí u mákínni ná u dé wera.
- ⁷Maagé kórí ú sūyóo tákāmbari, pi wórócó yêe seere ya. Pi ye núma núugi ye pi ye náa níni wā.
- ⁸Sólná digee yaa fānṅgírā í tuuyaa yíbíiri ye u wórócó yêe ná túwā. Pí kórócó dékírā í yóo ú Dámásirá.
- ⁹Ú dée khu bísāa' kaa ná, kaa di, kaa nú.
- ¹⁰Í hakira ná o mamannibiyêe ye Dámásirá ú pi yí' Ánáníyási. Ú náa Tamanni, Tamanná yísócó kha' Ánáníyási. Ú kha' á Tamaṅ, maná we.
- ¹¹Tamanná seeriyócó kha' u yáa yóo khǔn tí pi yí' Termenni weri, í ná ken Társi Sólni Júdási wá dukirá,
- ¹²dé u ye jímma Yékírí í náa o wái ú pi yí' Ánáníyási ná u dóoṅ nāa dugócó dési sí dé sǎṅgi ú ná.
- ¹³Ánáníyásirá seeriyê kha' á Tamaṅ, kóngómbi se'e'uma mípú í wái we déeri ú wábari Jerúzaléminá wera.
- ¹⁴Ye thoḡinníkhāgibi hā-biruma khǔnni dé u kó'rí fócó nípi wá bée' pū yí' ú jísígi fa nupená wera.
- ¹⁵Ye Tamanná seeriyócó kha' u yóo dé maná phĩni khori wái weri, dé u ná se'e' má mí dunipathĩni ná pí ibi ná Ísíráyél bibine;
- ¹⁶ye ma ba bukaa-u pātí u ba fúusín kón í dee má jísígírā wera.
- ¹⁷Ánáníyásirá yóo ná nani dóoró dukirá í dugi Sólni dési ye kha' má asóníkāni Sól, Tamaṅ Yésú ú buka'ruu ú thĩ tí u ye baṅ weri, úrá sūnni ma dé ma baṅ ú písi ná ye Yékírí wá Nijé hĩpoo.
- ¹⁸Khaanná fí só tásé kuso ú yíbíirá má táfínse í wáa ye u wórócó náa. Ú yaa pí bátízée-u,

19ye ú dii ã buu fãnga.

Tí Sól sɛɛ'ɾɪ sɛɛɛ nowāa Dámásɪrá wɛɾɪ, sí mɪja

Hĩtaŋ-ɔyaama ã dée pó khibi ú ná mamannibi bii ye Dámásɪrá wɛra.

20Ye ba yaa yêe sɛɛ' Yésú wá mí Júdebi wá pĩngínkhayirá kha' úrá déeri Yékírí wá Bikheera.

21Sí maaniga nípi wá bée' pũ ye nú ú sɛɛɛɛɾɪ wɛɾɪ, pí kha' kenj má wái wɛrāa ye bɛɛ dé ma khú khonj ní' pũ ye yí' nísígɛɾɪ Jerúzalémíná wāa? Í kenj má baŋ-uma fará dé ma ba kó'rí fɔ' pɪ ã yóo ná hã bí Yékírí wá thoginníkhāgɪbɪɾɪ waa?

22Ye Sólna ye buma fãŋgi Yékírí wá khũnná yêe yóo kũuŋ. U ye buka'ma nípiɾɪ kha' Yésúrá déeri Yékírí wá Sakhanínɪ, yêe bɛ're' Júde bii ye Dámásɪrá wɛɾɪ, pí núsa.

23Tí dái, ɔ khu Júdebirá ba jaá kãmbi dé pɪ khuwɔɔ.

24Ye Sólná tuu dé fɔ'-pɪɾɪ-má-buma dúu. Pí yatɪkoronj hĩtam-bɪyaama nu wá tutũŋɪnáj khibɛɛgi tíkínj ná isɛŋginɛ yêe tɛɛ dé pɪ khuwɔɔ.

25Ye Yésú wá mamannibibirá khɛɛ Sólni isɛŋgiri kíríko ã sũunigoo nu wá kpémí wá kpānaaná ú yaa yêe yóo Jerúzalémíná.

Sól wá písémmi Jerúzalémɪ

26Mú u nannɪ ní wɛɾɪ, ũu ye bɛɛ dé ma kpé' Yésú wá mamannibibi wá póɔrá, ye bêe' ye phānɔɔma pébu, pɪ khāa dé dé-uma mamannibii ya.

27Ye Bárnábásɪrá khɛɛ yóo ú Yésú wá sũŋginnibi thāná. Mú pɪ nannɪ, ú khɛɛ sɛɛɾɪye pātí Sól jaaná Tamannɪ khũnná ná pātí u sɛɛɛɛɾa ú wɛra. Ye sɛɛɾɪye bi tɛ pātí Sól sɛɛɛɛɾa nípinɛ Dámásɪrá Yésú wá nísígírá kaa kóo bi tóɔ wɛra.

28Í kórí gi ú waatɪrá pɪ yɛma Jerúzalémíná kpoogi ye pí pí ũu ye thoo bi pũ tɔɔɔ. Sólna ye sɛɛɛɛma nípinɛ Tamāaŋ nísígírá kaadé phānɪge.

29Ú ná Júde bii ye sɛɛ' gérékɪsɪ wɛɾɪ, pɪ ye pāníma kãmbi Yésú wá míná, ye píráa ye bɛɛ ú khuma.

30Mú asónnípi núuni si wɛɾɪ, pí khɛɛ ná tǎa-u Sézáaré dé u yóo Társɪ.

31Júde maráa ná Galíle maráa ná Sámáarí maráa asónnípi wá bêe' yɛma wóɔwóonne. Pɪ ye buma fãŋgi Tamāaŋ khũnná yêe kónj yêe yóo kũuŋ Yékírí wá Nii wá bárkará yêe phānɔɔ tɛ.

Éné wá pǎaŋámmi wá mɪja

32Péɛɾɪ ũu ye tɔŋ kí kénji maráa bée' wɛɾɪ, ú yóo ɔ khu Lída, Yékírí wábi thāná, dé ma ná thiya' pɪ.

33Ú yóo ná jaá ɔ wái ú pɪ ye yí' Éné. Munugonj-ɔyaama yêe hũŋkharɔ ã buu dust má'nísāa'.

³⁴Pêenná sɛɛɾɪɔɔ kha' Éné, Yésú Kírísii pǎanígô; ye kha' u yáa phi' ú tébra. Ú yaa khaanná fí.

³⁵Lída nu nípi ná Sáaró sirgi nípi wá bée' jǎa-u ye sée pí khĩnni yêe thoo Tamanna.

Dórkási wá huyami wá mǐna

³⁶Ɔ asóníharêe ye Jópé ú pi ye yí' Tabíta, yêe ye yísɔɔ gérékisirá Dórkási. U ye déma míkuru kón yêe tǝfíng póoribi tǝ.

³⁷Ɔ khu ú ba wáa bosí ĩ huwo. Pí wírísáa-u ĩ saa-u ɔ sǎngámbóndu'bii bu.

³⁸Lída ná Jópéra ye déeyée kǎmbe ya. Mú Yésú wá mamannibibi núuni ná pi kha' Pêenna yema Lída weri, pí sũni khoo bíng dé pi ná jínɔɔ jǎnni jǎnni kha' u thee ĩbi thǎná kɔɔkɔɔ.

³⁹Pêenná yaa thoo bi pí yówo. Mú u nanni ní, pí kheɛ kǎní ú sǎngámbóndu'biirá. Khisahapi wá bée' sũu tó'ríyó ú yêe fuu yêe bukaa-u kpórgítítáapi ná kpórgíkporí sí Dórkásira ye dé tí u ye thaage wera.

⁴⁰Pêenná kusigo nípi wá bée' ye khuusiro ĩ jíní Yékírí ye fígí wóori tǎani kpũgirá ye kha' Tabíta, u ya. Ú to tuuyaa ĩ jǎa Pêenni ye hĩtaa.

⁴¹Pêenná kóɔɔ dékírǎ ĩ yaangɔɔ ye yísi khisahapi ná Yékírí wábi wá póori ĩ bukaa bi ú kooníngɔ.

⁴²Jópé nípi wá bée' núu si ye kóngómbé khǎa Tamanná.

⁴³Pêenná hĩtaa Jópérá ɔ dɔɔfúgú thǎ ĩ dáya. Pi ye yí'ma ú dɔɔfúgúri Símó.

Mídeenje 10

Tí Yékírí buka'ri Kórnéi mĩni Sézáarérá weri, sí mǐna

¹Ɔ wáyêe ye Sézáaré, ú pi ye yí' Kórnéi; dé-uyaama Ɔrómi sodáasí kũh tí pi yí' Ítálí wári weri, tí níkhǎgaa.

²U ye kó'ma Yékírí wá mĩnini kó'mɔ, ye ú ná ú kórgi nípira ye phǎnima Yékíre. U ye tǝfímma póoribi kón yêe jín Yékírí khubi wá bée'.

³Ɔ khu mú khu kpɔɔri ĩ dée sũnínkhu weri, ú jǎa Yékírí wá minigi wá ɔ koikoi ná u baa ú thǎná ĩ ba yísɔɔ kha' Kórnéi.

⁴Phǎnigé kórí Kórnéiri ú keroo kirikiri ye kha' á Tamaɲ, pée-uu? Minigirá sɛɛɾɪɔɔ kha' ú Yékín jínigi ná ú póorítǝfíngi nuu-siri Yékínno; ye wógí'-uri-úma.

⁵Ye kha' u sũh nípi werá pí yóo Jópé ná yí' ɔ wái ú pi yí' Símó yêe yísɔɔ tǝ Péeri wera.

⁶U ma ɔ wái thǎ ú pi yí' dɔɔfú' Símó. Ú dukira ma sóbíyɔkénɲo.

⁷Mú minigi seereeri Kórnéino ye taraa weri, ú yísi ú sūmdébi bíno ná sodáasi bú ye dé ú thĩ wá sūmisi weri, pí ɔɔ. Ú sodáasiwái kó'-uyaama Yékírí wá míyini kó'mo.

⁸Mú Kórnéi thoore bi míni wá bēe'no weri, ú sūni bi Jópérá, pí kheε yēε yóo.

Tí Yékírí buka'ri Péeri míni Jópérá weri, sí mija

⁹Mú dugi yékínni weri, pí ye yóomíná ĩ ná tó'íyó nune. Ú waatirá Péeri kánná sǎngírǎ yēε jínj Yékíre; khura ye bēε núbímímma thaaga.

¹⁰⁻¹¹Mú Pēenna ye jínj Yékírí weri, khūmígé ba kórɔɔ ɔu beε dé ma di. Waati ú pi ye diimi wá démíná weri, ú jáa ná thu'na págíyá, ye jáa kó tági, kí kheebinni dóobí kpakpa'ri ná kí fógí nuho bǐjǐ'ná yēε sūnj fǎnɔgírǎ.

¹²Táabi wá bēε' pí thu'ri ná fǎnɔgírǎ weri, pi ye búma kí tágírǎ: deesíjútá thījini thījini wá bēε' ná táa bú kpókhasisune weri, pí thījini thījini wá bēε', ná mítá thījini thījini wá bēε'.

¹³Ú núu ná seere kūn kha' Péeri, u yáa khú khoo.

¹⁴Ye Pēenná kha' káari á Tamaɲ, ma khoo khaa bú kpɔri, pí Yékírí kha'ri hǎ ĩbε khoo wa weri, pí ɔɔ jáa wǎ.

¹⁵Seerérǎ písée kūni páa ĩno kha' míu tí Yékírí kha'ri ti kpormo wǎ weri, hǎ ú keɲ ni mí kpormonni wǎ.

¹⁶Dé-sirma páa ísǎa' ye tí kpānaa bu táagírǎ kǎní thu'nná.

¹⁷Tí Péeri jáanǎ míyeni ye u ye tuu tí u kǎká' wa weri, khoo bí Kórnéi sūnna weri, pí baa ba nani duki wá nógira. Púgí'-piyaama ĩ ba kuso Símo wá dukirá.

¹⁸Pí yíkírǎ ĩ púgí ná tí khanná Símo ú pi yí' Péeri weri, u ye hūɲ.

¹⁹Ye mú Pēenna ye kǎká' míu tí u jáanǎ weri, Yékírí wá Nijé seeriyoo kha' khoo bísǎa' pe yēε wéyoo,

²⁰dé u yáa sūnní thoo bi, hǎ ú túnnée ja, dé maná sūnni bi.

²¹Pēenná to sūuno ye seeriyε bi kha' wée ú pi wée weri, manɔ; ye púgí bi kha' pé pi deeri ye baa farǎa?

²²Pí seeriyoo kha' ɔ sodáasíníkhǎgǎa bú ú pi yí' Kórnéi. Dé-uma ní' termemmi yēε phǎni Yékírí ye déε tē, níni ú Júdebi wá bēε' seε' ú jísí nuɔga. Úra Yékírí wá minigi seε'ri kha' u yí' úrí Pēenná thee ú nuná ĩ ná seereε ú nú.

²³Pēenná sagira bi. Mú dugi yékínni ú yaa thoo bi pí yówo. Ye Jópé asónnípi wá póo táa-u tē.

²⁴Kí dugé yaa yékíré, pí nani Sézáaré. Kórnéi yí'-uyaama ú nípi ná ú nínéburi pí hǐtaa yēε keɲ pí khūnna.

25 Waati ú Pêenna ye bée dóon dukirá weri, Kórnéirá thukiroo ã khuusiro ú the'rá ã thugoo.

26 Ye Pêenna pí ya, ú kóroo kha' u ya dé mana ma níthĩniga;

27 ye kpooro ú pí taraa ná dóoro dukirá, ú náa ní' kóngómbi ná pi píngíré bú.

28 Ú seeriye bi kha' tu-biri dé Júdebe khĩnne í wónnĩ tĩkĩ í dé kpoogi, pí ná pó támabi, weresi í yoo pí thã wã. Ye Yékíré bukaa ma kha' ma ye mákírá ná ma yí' nínĩ kha' kpoori-uri ú déko wa.

29 Ye tírá yeeri tí u sũnni dé pi ná yí' má ban weri, ma kai wa; ye kha' pé pi deeru ye yisi maa?

30 Kórnéirá kha' tí khu bíjĩ'nũu mé'na, ma ye nímma Yékíri má dukirá; tí khu kpoora ã dée sũnĩkhu weri, má kha' ma keji ã náa o wái tá yíngíránse ná u nuna má wóonná ye kha'

31 Kórnéi, Yékíri nú-uri mú jũnni ye wógíró tí mu téĩji pórĩbiri wera.

32 Ye kha' tírá yeeri ma sũnĩ nípi Jópérá pí ná yí' Símó ú pi yí' Péeri wera; u hũmma doofú' Símó ũu sóbíyokéngírá weri, ú thã.

33 Má to sũni dé pi ná yísó, ye kha' ú bammi kũ-biri. Ye werá ĩbi bẽe' fĩma Yékíri wá wóonná í nú míji wá bẽe' í Tamaŋ kha'ri u se'e' wera.

Tí Péeri yoori Kórnéi thã ná seeriye weri, sí mĩja

34 Pêenná to kha' werá ma tuuri dé Yékínná kongoŋi na mĩjãŋ.

35 Ye nínĩ wó nínĩ ũu thugoo yêe dé tí u kha'ri weri, háari ú dée túnnĩ thĩni ná ú mĩje nuu-úma.

36 Yékíri sũn-uri hãama Ísíráyél bibi ú seereŋo. Ú seere nuwãana se'e'ma kha' Yésú Kírĩsi wá bákárá dóowóŋgira bu. Ú Yésúrá déeri bẽe' Tamaŋ.

37 Ye kha' tí Jána ye se'e' nípi batízémi wá mĩne weri, tu-biri mí tí nanni tí kpãnaa bu ã kórĩ gi Galíle maráará ã taraa ná nani Júde maráa wá bẽe'rá wera.

38 Yékíri hã-uyaama Názáarétĩ Yésú ú Nii ná wórgi, ũu ye toŋ khaayi khaayi yêe dé nípi mĩkũu yêe páaná' nípi wá bẽe' pí Sutãnaana ye fũusĩŋ weri pébu, Yékíre ye-úma.

39 Kha' ná-ĩbĩnni míji wá bẽe' í u déeri Jerúzalémĩná ná Júdebi wá sirgírã wera. Ye pí bagoo ní'batáboko ã khuwóo.

40 Ye úra Yékíri yaara'ri khu bísãa' khurá dé nípe náa-u.

41 Ye kĩ dée má bẽe' náanu wã, dé ã bí Yékíri khũra phĩgi khori dé ĩbe se'e' ú mí weri, ĩbé náanu; ye ĩbi ná úrá diiri ye jũu kpoogi tí u huuri ye yaa wera.

42 Ye ú seeriye ĩbíri kha' ĩbíra se'e' nípi kha' mana Yékíri saari dé ma thu huuribi ná koonĩngobira.

⁴³Ye ú mína Yékírí wá hǎngínníbi wá bée' sɛɛ'ra kha' níní wó níní ú khāanɪ ú bu wɛɪ, ú nísígi wá bárkárá Yékínna sɛɛma ú mípǔjǐ hǎa-u í.

Támabi wá Yékírí wá Nii bugi wá mína

⁴⁴Mú Pêenna ye ú sɛɛɛrá, Yékírí wá Niiná sũuno nípi wá bée' pũ ye núunó' ú sɛɛɛɛɪ wɛɪ.

⁴⁵⁻⁴⁶Júde bí khāana Yésúrá, pí táaná Pêenni ɪ baa wɛɪ, mú pi núuni ná pi ye sɛɛ' támasɪ yêe kpónnó' Yékírí wá nísígi wɛɪ, pí tuu dé Yékírí hǎ-uma ú Niino támabɪ tɛ, sí maaniga bi.

⁴⁷Pêenná kha' ní' pí buuri Yékírí wá Nii pǎtí ɪbíre wɛɪ, ɪbíra wónnɪ khũŋ bi kha' hǎ pí bátízé bi ya bāa?

⁴⁸Ye kha' pi bátízé bi Yésú Kírísi wá nísígírá. Tí kpānaa bu, pí kha' u hĩtɪ fí ɪ dé pó khibá.

Mídéeŋpe 11

Tí Péɛɪ thoori mú í déeri Kórnéi thǎná wɛɪ, sí mína

¹Yésú wá sũŋgunnɪbi ná pí asóníkǎŋ bũ ye Júde maráará wɛɪ, pí núu ná pi kha' támabi pí-bɪ tɛ Yékírí wá sɛɛɛɛɪ.

²Mú Péɛɪ fí'ri baa Jerúzalémɪná wɛɪ, Júde bí khāanɪ Yésúrá wɛɪ, pí yaagira ú kha'

³yóo-uri támabi thǎ ɪ ná dii bí.

⁴Pêenná to khɛɛ yêe thoo bi míŋɪne pǎtí ɪ tannɪ wɛɪ.

⁵Kha' ma yɛma Jópé yêe níŋ Yékírí ɪ ba jǎa kó tági, kí khɛɛbɪnnɪ dóobí kpakpa'ri ná kí fógí nuŋgo bíjǐ'ná ɪ yaa thu'nná yêe sũŋ ɪ ba nanɪ ma.

⁶Kha' má keri gi tákɪrsɪ ɪ jǎa bú táabi wá bée' pũ thu'ri ná fǎnuŋgírǎ wɛɪ: dɛɛsǐjítábi ná táa bũ kpókhasisɪne wɛɪ, ná mítába.

⁷Má núu ná sɛɛɛ kũŋ kha' Péɛɪ, yaa khuu khowo.

⁸Má kha' káari á Tamaŋ, dé ma khoo khaa bũ kpɔɪŋ pí Yékírí kha'ri hǎ ɪbé khoo wa wɛɪ, pí ɔ jǎa wǎ.

⁹Sɛɛɛɛɛ písee kuso ní thu'nná pǎa ɪŋo kha' mú tí Yékírí kha'ri tɪ kpɔɪmo wǎ wɛɪ, hǎ mú keŋ ní mí kpɔɪmɔnnɪ wǎ.

¹⁰Sí dée ɪ nanɪ pǎa ɪsǎa', ye tí kpānaa bu tí mínná kǎní thu'nná.

¹¹Má kha' ma keŋ ɪ jǎa khoo bísǎa' pí yaari Sézáaré, pí pi sũnnɪ má thǎná ná pi ba nuŋnaa du' kí ɪbíra ye wɛɪ, kí núgírǎ.

¹²Yékírí wá Niiná kha' hǎ má tũnnéɛ ja, dé ma thoo bi. Má asóníkǎmbɪ má'níkpoberá táanɪ ma ɪbé yóo ɪ ná dóoró Kórnéi wá dukirá.

13Úrá thoo ìbíí pātí u jáani Yékírí wá minigiri ú dukirá, ú seeriyoo kha' u sũh Jópérá pí ná yí' Síímó ú pi yí' Péeri weri,

14ú ba seeriyoo seere úu ba yee Yékínná hĩhĩ ú ná ú kórgi nípiri wera.

15Mú u thoori si sóo ye má yaa yêe seere weri, Yékírí wá Niiná sũuno bí bu pātí u sũunna ìbíí bu kókíróorá, Pántékóti khurá wera.

16Má to wógíró tí Tamaŋ kha'ra kha' Jána bátízéma nípiri yo'mo ye píí, pi ba bátízé-bima Yékírí wá Nii bu wera.

17Ye mú ki déeri má ú Nii kpoora Yékírí hãani bi, pātí u hãani ã bí khãani tẽ Tamaŋ Yésú Kírísirá weri, manãa maa yêe wónnĩ khũh Yékírí wá sũmdéenŋee?

18Mú pi núuni si weri, pí kpáa yêe fuu Yékírí wá jisí nuugi kha' ná múnnaa, Yékírí hã-uma támaɓiri khũnni pí wónnĩ fíkĩhĩ dóggi í bu thakoo mĩŋáŋgi keyu!

Ántíyósi úu Síiri sirgírá weri, ú asónnĩpi wá mĩna

19Tí pi khura Étíyénini sóo weri, pí sãniga asónnĩpi wá yíbiri, pí tugra kénsi kénse. Póorá yóo Fénísí, póorá yóo Sípiri, póorá yóo Ántíyósi úu Síiri sirgírá wera. Ye pi ye wêe se'e ní'maa Yékírí wá seere ya ná ki dée má Júdebe ya.

20Ye Sípiri ná Síiréni nípi wá póc pí khãana Yésúrá weri, pí yóo Ántíyósi ã ná seeriyé Gérékibi tẽ seere nuwãa ú déeri Tamaŋ Yésú wá mĩna.

21Tamaŋ wá wórgira ye-bíma kpoogi sí dée sãŋgi, kóŋgómbe khãa ú bu ã sée pí khũnni yêe thowoo.

22Jerúzalém asónnĩpírá núu si, pí sũni Bárnábási Ántíyósi.

23-24Dé-uyaama ní' kiraa, ye hĩi Yékírí wá Nii ye khãa Yésúrá tákĩrsa. Mú u nanni ã jáa mú tí Yékírí fũni dóggi ã dée bi weri, tí nuwãa ú, ye ú seeriyé bi kha' pi kó' Tamãan mĩŋini kó'mo. Ní' kóŋgómbe khãa Yésúrá tẽ.

25Tí kpãnaa bu, Bárnábási yóo Társi dé ma ná khe Sól ban ú.

26Mú u náani ná jáa-u weri, ú khe baa ú Ántíyósi. Pí ní' pĩŋo bée' dée fĩ du hĩneŋgi yêe pĩŋgĩhĩ pí ná asónnĩpi kpoogi ye mamaa ní' kóŋgómbo. Ántíyósi pi kókínná yêe yí' Yésú wá mamannibiri Kírísi wá nípa.

27Pí khĩbírá Yékírí wá hĩŋgínnĩbé yaa Jerúzalém ã yóo Ántíyósi.

28Pí o ye bú ú pi ye yí' Ágábisi, ú seeriyé Yékírí wá Nii wá bákárá kha' khũmkpórôo ba wá dunĩãa bée'rá. Kí ba wãa mĩŋáŋ Orómi ithakho kpóróo Kúlódi wá pãnná.

29Yésú wá mamannibi bĩi Ántíyósi weri, pí kha' ãbi bête' khorí' mĩŋi í mákĩhĩ ãbi wórgine, ãbé sũnnĩ tẽfĩhĩ ãbi asónĩkãhĩ bũ Júde maráará wera.

30Pí khorso mĩŋi ã hãa Bárnábási ná Sólni, pí ná hãa asónnĩkhãgĩbira.

Mídeenje 12

Jáki wá khumí ná Péeri wá pá'mí karsó bu

¹Ú waatirá ithakho Éródirá yee pí kóri pó asónnírí wá póo yêe fúusíní bí.

²Yee-uma pí khuv Já wá máníkhoo Jákirí kperge.

³Mú u jáani ná si nuwãa Júdebine weri, ú yee pí kóri Péeri dugoo bú. Keri sí pí dé khoo pháani kaadé thāhribuno weri, ú waatu.

⁴Mú u kóri págoo weri, ú khee hãa ú sodáasíbi kpoo ná má'níkpo, pí pí krikinni ginnakha íjù' kha' pí kí keroo ná Kúñkersira taraa, má yee pí thiyoo nípi wá wóonná.

⁵Sù munnáa, Pêennâa ye karsódukirá ye asónníríâa ye níj Yékírí tákírsi yêe hãa-u.

Péeri wá kuso'mi karsó bu

⁶Kí du gú ye ba yáa yékíní Éródirá thu Pêenni weri, u ye hūmma sodáasí bíjoo soogombo. Fó'-piyaa-uma yorgi síjono désírá, ye teeggeeribíâa ye karsónúgírà yêe tee gi.

⁷Kí isengiri Tamãan minigú báràa kuso ye táyésígé híní karsódu'bii ú Pêenne ye wera. Ú khi'riga Pêenni kéenná ã yaargoo ye kha' u ya kòrkòrò. Yorgisirá khorí désírá wáa.

⁸Minigrá seeriyoo kha' u fó' ú kpórgóo ná ú deekharasira. Mú u déeri si sóo, minigrá seeriyoo kha' u yee ú kpórgíkporgi yé thoo ma.

⁹Pêenná kuso thowoo. U ye tuu dé mǐnǎnnu wã, dé keŋ-uyaa má hūndooŋse.

¹⁰Mú pí tanni dúgú sodáasíbiri ã yaa taraa páa íjoo wábiri ye nani khūtutūŋ kpakpa' tí mu ku' yé dóoŋ nuná weri, tí págíyá tí thĩ pí kuso ã nani tó khīnna. Minigrá báràa taraa ye séyoo.

¹¹Tí Péeri tuuri kpoori weri, ú kha' werá ma tuuri dé Tamaŋ sūŋ-uma ú minigi mǐnǎŋ ye híní ma Éródi wá déko ná mǐŋi wá bée' í Júdebira ye káká' ma wera.

¹²Mú u tuuri sóo, ú yóo Já ú pí yí' Márki weri, ú níjâa Máryámu wá duko. Ní' kóngómbé píŋgínná ní yêe níj Yékíre.

¹³Mú u nanni ní ã khi'riga tutūnni, o Sūmdébihari' ú pí ye yí' Oródi weri, ú yóo dé ma ná pú'rí keŋ mâa tutūnnâa?

¹⁴Mú u núuni Péeri wá seereri weri, ú tuu ú nógira. Ye mú nuumi thã'nuu, u súní págíyá tutūnni tówã, ye horgo ná seeriyee kha' Pêenna ma tutūnná.

¹⁵Pí kha' ú thagira fí ya. Ye ú kai ye kha' mǐnǎnnu. Pí kha' ú the'ree-u.

¹⁶Ye Pêennâa ye khi'ra' tutũnni kũuŋ. Mú pi págúri náa-u weri, sí maaniga bi.

¹⁷Ú dée bi dési kha' pi kpáa, ye kheε thoo bi pãtí Tamaŋ kuso'ruu karsórá yóo wera. Ye kha' pi sɛɛ' sí Jáki ná pó asónnípra. Ye kuso yóo tó kharɔ.

¹⁸Mú dugi yékínni weri, si dée kennɛɛ dóokpũusi sodáasíbírá wa, pũ ye pú' pí thĩ kha' mún Péri déeri yôo?

¹⁹Mú Éródi núuni si ú kha' pi wéyɔɔ. Pí wéyɔɔ, pi náa-u wã. Ú yee pí thu tɛgɛɛribiri ye kha' pi khé ná khu bi. Ye yaa Júde maráará ĩ yóo Sézáaré dé ma ná hĩti ní.

Éródi wá humi wá míja

²⁰Ú waatirá ithakho Éródi ná Tírɔsi nípi ná Sídó nípêe ye sɛɛɛɛɔ, ú námísɛ yaa bí bu tákɪrsa. Pírá beri tí bu ĩ ná náa Bílásítisi ú déerá ithakhoo wá tákórí weri, úrá pí ĩ kpégí bí bu. Pí kha' ĩbíra ná náa-u ú hã ĩbíri khu, ĩbé ba jínɔɔ ú sɛɛ saki pébu, ú sirgírá ĩbi dimina ku'.

²¹Mú ú khu nanni, Éródirá yee ú ithatási ĩ hĩtaa thuthukhanná ye sɛɛɪye bí nípi wá wóɔnná.

²²Nípírá súríyá kha' Yékírêe sɛɛɛɛ tũmá níthĩnigo wa.

²³Mú u ye mí saa Yékírí wá sáɔ wa weri, Tamãaŋ minigi wá ɔɔ khɪɔɔ khaanná fí, ye durbé khowɔɔ ú huwo.

²⁴Ye Yékírí wá sɛɛɛɛrâa ye tu yêe yóo.

²⁵Mú Bárnábási ná Sól sóori pí sũmɪnni Jerúzalémɪná weri, pí kheε Já ú pi yí' Márki weri, ĩ písée ú.

Mídéeŋpe 13

Tí Yékírí wá Nii sũnni Bárnábási ná Sólni weri, sí míja

¹Yékírí wá hĩŋgínníbi ná ní' pũ ye mamaŋ nípi Yékírí wá sɛbi weri, pi ye búma asónní' pũ Ántíyósi ɔu Sírí sirgírá wera. Pí nípírá déerá Bárnábási ná Símínó ú pi ye yí' Níjéeri ná Síréní Lísíyísi ná Mánáyéní ná Sól. Mánáyénina pi be'ra ú ná ithakho Éródiri kpoogo.

²Ɔ khu, pí ba kórí sũŋ yêe thiya' Tamanni, Yékírí wá Niiná kha' pi khon Bárnábási ná Sólni ĩ sa bi sũmɪ tí ma dɛɛri ye yísi bi wera.

³Mú pi kó'ri sũŋ ĩ jíní Tamanni sóo weri, pí to dugi bi dési ye hãa bi khĩnni pí taraa.

Tí Bárnábási ná Sól sɛɛ'ri Yékírí wá sɛɛɛ Sípíri wera

⁴⁻⁵Ye mú Yékírí wá Nii sũnni bi weri, pí kheε Já ú pi yí' Márki, dé u tɛfín bi. Pí yaa yóo Sélésí

6-8 ǀ ná kheε bató ǀ yóo Sípiri. Yo'mé sǎnná kǔnǐ kǐ sirǵura. Mú pi nanni Sípiri nu wá yóo í pi yǐ' Sálámisi weri, pí seeriye Yékírǐ wá seere Júdebi wá píngǐnǵhayirá. Tí kpǎnaa bu, mú pi tonni Sípirini ǀ ná nani háari í nu wá yóo í pi yǐ' Páfósi weri, pí ǵáa ǵ Júde wá ǵ pi ye yǐ' Bár-Yésú, yêe yísǵo tē gérékisirá Élimási; kǐ tǐtǎngǐrá déeri tánǐnǵkhoo, pébu, ǵ ye déma tánǐmmǐǵa. ǵ ye déma ǵ wísǐ tē má Yékírǐ wá hǐngǐnnáa-ǵ. ǵ ǵrómi fǎgumǎan ye bú ǵ pi yǐ' Sérgǐyǐsi Pólisi; ǵ yema hakǐraano. ǵ thǎná tánǐnǵkhoora ye. Sérgǐyǐsi Pólísira ye beema dé ǵ nú Yékírǐ wá seereri, ǵ kha' pi yǐ' Bárnábási ná Sólná ban. Mú pi banni bǎa seere weri, tánǐnǵkhoo Élimásirǎa ye sǎsǎa bi, sí dé sǎngǐ ǵ fǐ' fǎgumanni hǎ ǵ bú khǎa Yésúra wa.

9 Mú Yékírǐ wá Nii hǐini Sól ǵ pi yǐ' tē Pól weri, ǵ keri tánǐnǵkhoori kirikiri

10 ye kha' wóotuu ná ní' píǵáa ná Sutǎnáa bii ná mí termenǵi wá ǐ'na weri, pépǎa ǵ ba kpáa Tamaǵ wá mí termenǵi wá has'mineε?

11 Ye kha' ǵ ba hǐi Tamanná; ǵ ba dara'ma ǐ dé khubi kaa ǵá. Sí dée Élimásirá tápǐrgǐ khaanná fǐ, ǵ wóróo wêe ǵá wǎ, ǵu mumuu dé ǵ beε nípé bukaa-ǵ kénge.

12 Mú fǎgumaǵ ǵáani mǐ í déeri ye núu mamaǵ mí pi mamanna Yésú wá míná weri, sí maanǐǵo ǵ khǎa Yésúra.

Pól ná Bárnábási wá Yékírǐ wá seere Ántýósi ǵu Písídí sirǵo wera

13 Pól ná ǵ kǎmbirá kheε bató Páfósi ǐ yóo Pérgé. í nuna ma Pámfǐlí sirǵo. Fínáa Já ǵ pi yǐ' Márki weri, kpísuri bí bu ǐ písée Jerúzaléminá.

14 Ye Pól ná Bárnábásirá kheε yóo ná nani Ántýósi ǵu Písídí sirǵurá wera. Mú Júdebi wá kpáaréekhǐ nanni weri, pí yóo pí píngǐnǵkhanná ǐ ná hǐtaa.

15 Mú pi karanni Moyízi ná Yékírǐ wá hǐngǐnnǐbi wá sepi sǵo weri, píngǐnǵkharǐ wá níkhǎgǐbírá yeε pí seeriye bi kha' á nípa, ná pi dóowóonseereεo yêe seε' nípi, pi wónní seereε werá.

16 Pólná yaa nuna ye yaarǵa déki ye kha' Ísíráyél bibi ná pí bǐ phǎni Yékírǐ weri, pi nú.

17 Kha' ǐbi Ísíráyél bibi wá Yékínná phǐ'ni khorǐ ǐbi khǎgǐburi ǐ yeε pí kórǵo waati ǵ pi ye Éjípítirá khǐrsǐ wera. Tí kpǎnaa bu, ǵ kusigo bi kǐ sirǵurá ǵ fǎngǐ wá bárkará.

18 Mǐǵi wá bée' í Ísíráyél bibi déeri gbirinná dǐsi digbéεǵo wá thagurá weri, Yékínná pága.

19 Tí kpǎnaa bu, mú Yékírǐ mǐrguntunni thǐ maǵi má'nǐǵonǐ Kánáa sirǵurá weri, ǵ hǎa pí sirǵine ǵ nípi kǐ dée pí wǎgi kutúru.

20 Sísée bée' déerima dǐsi kpársǐǵo ná digbéεǵo ná kpǵǵi thasóki wá thago, ye ǵ tǔmá ǵ hǎ bi thuthubi pí ye ken bi ǐ ná nani ǵ hǐngǐnnáa Sámíyél wá páǵo.

²¹Tí kpānaa bu, pí kha' ṭbira beema iya. Yékínná hãa bi Kísi ú ku'ri Bě́jámé wá thĩno weri, ú bikhee Sáyúl. Úrá dée dũsi digbéego ugirá

²²ye Yékínná khoroo fí, ye phĩgi khorí Davíti ĩ saa-u ugirá ye fuwɔɔ kha' Jése wá bikheera ma jáani, úrá nuuni manno. U ba déma míni wá bée' í ma khorɔ' wera.

²³Ithakho Davíti wá kóibirá Yékírí khonni Ísíráyél bibi wá Hínnáa Yésúri ĩ mákírá pátí u hãana'na núugi wera.

²⁴Waati ú Yésúra ye mí kókíró ú sũmĩni thon na weri, Jána ye sɛɛ'ma Ísíráyél bibi wá bée' kha' pi fíkíng dóogi ye pí bátízé bi.

²⁵Ye tí Jána ye bée sóo ú sũmĩni weri, u ye sɛɛ'ma kha' kem-biri má manâa Ísíráyél bibi wá Hínnáani bâa? Ye kha' manɔ wã, dé manâa ba khiri úrú bu, ye má wónnĩ fárú ú deekhara'wũŋ kpegée yatiri wa.

²⁶Ye Pólná kha' má ní' pí déeri Ábráhám wá kóibi, ná ní' pũ pí sɔgombirá pũ phãni Yékírí weri, ĩbi bée' u sũnni hãa hĩmmi wá sɛɛɛ wɛnnɔ.

²⁷Jerúzalém nípi ná pí níkhãgĩbira tuu kpoori Yésú wá mínińá wã ye thiyɔɔ. Ye hakira ná pi ye karamma Yékírí wá hĩngĩnnĩbi wá sɛɛɛri Júdebi wá kpáaréekhu wó kpáaréekhiya. Mú pi thuruu, pí dée ĩte tí Yékírí wá hĩngĩnnĩbi kha'ra wera.

²⁸Pi náa ú bu yárgín ũu wónnĩ yɛɛ pí khuwɔɔ wa, ye pí kai ye jíní Pílátiri dé u yɛɛ pí khuwɔɔ.

²⁹Mú pi déeri míni wá bée' í tĩ'na ú mínińá weri, pí sũunigoo ní'batábokirá ĩ ná kasigɔɔ.

³⁰Ye Yékínná yaariɔɔ huuminá.

³¹Ú ná ĩpe bí yaara Galíle maráará ĩ yóo Jerúzalémĩná weri, píra u buka'ri ú wĩsi khu kóŋgómbo. Pírá déeri ní' pũ sɛɛ' wera ú mínińi nípine wera.

³²Ye ú sɛɛɛ nuwãana ĩbira sɛɛ' pi kha' núu gí Yékírí hãana ĩbi khãgĩbiri

³³kha' ma ba yaara' Yésúri weri, sí yaara'mĩna u yaara'ruu ĩ hãa ĩ bí déeri pí bibi pátí Yékírí wá páa ĩno mákirtĩngi kha'ri kha' *Má Bikhee-u, maná déeri ú siiri fɛɛra.*

³⁴Tí Yékírí yaara'ruu huuminá weri, u wóɔyɔɔ tũwã. Síra u kha'ra kha' *Tũnnéɛɛ bú wa, ma ba hã bi mí tí ma hãana'na ithakho Davíti núugi kha' ma ba hãa-u wera.*

³⁵Tírá yɛɛri ú sɛɛriye kó mákirtĩngo kha' ú ba yɛɛ ú *Ní' termemminá wóɔyi wa.*

³⁶Ye Davíti dé-uma ú sũmĩsiri ĩ mákírá pátí Yékírí saabĩna si weri, ye huu pí kasigɔɔ ú ná ú khãgĩbiri, ú wóɔyɔɔ.

³⁷Ye wée ú Yékírí yaara'ri huuminá weri, úra wóɔyɔɔ wa.

38-39 Ye kha' á nípa, pi tu kha' ú bákárá pi sɛɛ'-pɪma kha' Yékínna wónnɪ sɛɛ pí mípúɲí hã bi í. Ye ú bákárá tɛ níni wó níni ú khãani ú bu wɛɪ, Yékínna kheyɔɔma ní' termemme. Ye míni wá bɛɛ' í pi déeri wɛɪ, maɲ mí Yékírí hãani Moyíziri wɛɪ, pí wónnɪ yeɛ Yékínná khe bi ní' termembi wa.

40-41 Ye kha' pi kɔrsɪɲ, hã pí yeɛ mú í Yékírí wá hɪŋgínɲíbi sɛɛ'ra wɛɪ, í naɲ bi ya. Kha'-piyaama kha' *Pi ken, pí bũ mú yɛɛ yatɪɲ Yékírí wá mú ɲa wɛɪ, pi yeɛ maagɛ kó' pi ye pí thĩne, dé ma ba dé múni pí pǎnná. Háari ná níni sɛɛ'ra bi kha' ti wónnɪ dé, ná pí khãa wã.*

42 Mú Pól ná Bárnábásɪra ye ku'miná, pí ɲíní bi kha' kpáaréekhu úu baɲ mé'ni wɛɪ, pi banní ba sɛɛ' ú sɛɛɛ kpoora.

43 Mú pɪŋgíŋgi sóori, Júde kóŋgómɪ ná ní' pí fíkínni ĩ dée Júdebi yɛɛ thɪya' Yékírí wɛɪ, pí thoo Pól ná Bárnábásɪ, pí kpɔɔɔ bí ye sɛɛɪye bi kha' pi kó' sɛɛɛ nuwãa úu sɛɛ' Yékírí wá dóɔfírmú wɛɪ, kó'mɔ.

44 Kpáaréekhu ú thoori fí wɛɪ, mú u nanni, nu nípi wá fãŋgé kuso píní dé pi nú Yékírí wá sɛɛɛ.

45 Mú Júdebi ɲaani nípiri wɛɪ, dóɔkpóoré kóri bi pí ye pǎní Pól wá sɛɛɛɪ yɛɛ kusigɔɔ.

46 Pól ná Bárnábásɪrá sɛɛɪye bi kaadé phãɲige kha' píra pi mákínná ná pi khírú sɛɛ' Yékírí wá sɛɛɛɔ sóo, ye mú ki déeri má kai-bɪruuma ye keri kha' pi mákírá thakoo mɪɲáŋgɪne ɲa wɛɪ, pi ken, ĩbíra yóoma támabo.

47 Pébu, Tamaɲ sɛɛ'-uri ĩbíri kha' *Sa-manuuma dé u dé táyɛsígi támabirá, ĩ sɛɛ' nípi dunɪa wá bɛɛ'rá hũmmi wá sɛɛɛ.*

48 Mú támabi núuni si wɛɪ, pí ye kpánnɛɛ yɛɛ fuu Tamãaɲ sɛɛɛɪ, ye péɛ bí Yékírí phĩ'na saa dé pi bu thakoo mɪɲáŋgɪri wɛɪ, pí khãa Tamanná.

49 Tamãaɲ sɛɛɛɪra ye tuma sirgi wá bɛɛ'rá.

50 Ye Júdebirá thori ha' pǎampǎaɲ bũ ye thɪya' Yékírí wɛɪ, ná nu wá níkhãgɪbɪ ĩ kɔɔ bí Pól ná Bárnábásɪ; pí fũsírá bi ye níni kusigo bi pí nuná.

51 Pól ná Bárnábásɪrá khi'riga pí dɛɛkpãŋgbãnni ĩ kɔɔ bi ú sí buká' kha' pí mako í nuná túwã; ye kheɛ yóo Íkóníyómi.

52 Ye Yésú wá mamannibibíri, nuumé thã'na bi ye Yékírí wá Nɪné hĩi bi.

Mídeɛɲɛ 14

Tí Pól ná Bárnábásɪ sɛɛ'ri Yékírí wá sɛɛɛ Íkóníyómi wɛɪ, sí míɲa

1 Mú Pól ná Bárnábásɪ nanni Íkóníyómini wɛɪ, pí dóoró Júdebi wá pɪŋgíŋkhanná ĩ sɛɛɪye kũuɲ Júdebi ná táma kóŋgómbé khãa Tamanná.

²Ye Júde bí kaari khãa pí sɛɛɛrá wɛɾi, pí suu támabɪ kɔɔ bí Pól ná Bárnábásɪ, dé pɪ dé bi pĩ.

³Ye sí bée'rá Pól ná Bárnábásɪrá hĩtaa ní ã dáya. Khãa-bɪyaama Tamanná yêe sɛɛɛɛ kaadé phãɲige. Khe-ɔyaa-bɪma yêe dé tãgɪmasimí ù buka' ú wórgi wɛɾi, í buká' kha' ú dóɔfɪrsɛɛɛ ú pɪ ye sɛɛ' wɛɾi, mĩɲánnu.

⁴Nu nípirá kpíkɪra; póɔrá thoo Júdebiri ye póɔrá thoo Yésú wá sũɲɪnnɪbɪra.

⁵Ye mú támabɪ ná Júdebi ná pí níkhãgɪbɪ benna tí bu dé pɪ fũusĩɲ Pól ná Bárnábásɪ yé hĩɲgĩɲ khu bi wɛɾi,

⁶pí tuu ye yaa horgo yóo Lísítirirá ná Dérbé ná kí kɛɲgi maráa bée'rá. Lísítiri ná Dérbéɾa yɛma Líkáyóní sũgo.

⁷Pɪ ye sɛɛ'-níma sɛɛɛ nuwãana.

Tí Pól ná Bárnábásɪ sɛɛ'ɾi Yékírí wá sɛɛɛ Lísítirirá wɛɾi, sí mĩɲa

⁸ɔ munuguwáyêe ye Lísítirirá, hũm-biyaa-ɔma munugusine; ɔ ye núɲɪɲá ɲáa wã.

⁹U ye núunó'ma Pól wá sɛɛɛɾa. Mú Pól kennuu kirikiri ã tuu dé khãa mí ɔ khãanɪ Yésúrá wɛɾi, pɪ wónnɪ koorigoo,

¹⁰ú sɛɛɪye fãɲge kha' ɔ yáa nuní tereɲ ú dɛsɪne. Ú kpíráa yaa pãa tíkpo yêe núɲéɛ.

¹¹Mú nípi ɲáanɪ íte tí Pól déeri wɛɾi, pí sɛɛɪye Líkáyónísísirá kha' sĩmbɪ bam-burɪma níthĩna' pɛɛsɪ ãbɪ thãná.

¹²Bárnábásɪra pɪ ye yí' Zési yêe yí' Pólni Êrmésɪ pébu, úrãa ye sɛɛɛɛ.

¹³Zési wá dukira yɛma nukéenná. Mú ú thogɪnnaa kenna má Pól ná Bárnábásɪra yɛma sĩmbɪ wɛɾi, ú baa nákhobi ná táfũme nu wá tutũnná. Ú ná nípirá ye bɛɛma dé pɪ khoɲ thogɪnsɔ.

¹⁴Mú Bárnábásɪ ná Pól tuuɾi wɛɾi, tɪ nuwãa bí ya, pí hai pí tásɪ ye horgo yóo nípirá ã súrýá kha'

¹⁵á nípa, pée déeri pũ dé ísɛraa? Dé ãbíra ma nípi pãtí píre wɛra. Ìbíra sɛɛ'-pɪma sɛɛɛ nuwãano kha' pɪ kũ kpãnáa tãa sĩmbɪ, dé pí wónnɪ kɪɾi mĩni wã, yé ba thoo thakoo Yékírí ú khonni thu'ɾi ná fãɲgi ná sóbýɔkɪ ná mĩɲi wá bée' ù bú wɛra.

¹⁶Yékírí yɛɛ-ɔyaama khũɪnɪ támabɪ wá bée' khɛɛ khĩɲ ɲí nuuɪ bí wɛra.

¹⁷Ye sí bée'rá ɔ dé-bɪma waatɪ wá bée' míkɪɲye: ɔ hã-bɪma yɔgi pí khãmarsɪrá kɪɾi, pí bu diisi kóɲ, dóɔsɪrá wóo bí í buka' táɾi kpoo ú ɔ déeri wɛra.

¹⁸Sɛɛɛ wɛra pɪ sɛɛ'ɾi ye wóróɔ khũɪnɪ nípiri kha' hã pí khoɲ thogɪnsɪ í hã bi pãtí pɪ khoɲ thogɪnsɪ sũɲ bu wa; dé bem-biri foriyooma.

¹⁹Pó Júdebé yaa Ántýósi òu Písídí sirgírà weri, ná Íkóníyómi ò baa ba suu wóróo nípiri, pí hīngire Pólni ò yángírà ná séyoo nukéngírà. Kem-biyaa má hu-uyaama.

²⁰Ye mú Yésú wá mamannibibi sánni kúní Pólni weri, ú yaa ò dóoró núná. Kí dugé yékíré, ú ná Bárnábásirà yóo Dérbé.

Pól ná Bárnábási wá fípisémmi Ántýósi òu Siirí sirgírà weri, sí míja

²¹Mú pi nanni Dérbéri ò seeriye í nu nípiri seere nuwāano ò buu ní' kóngómbêe thoo Yésú wá khūnni weri, pí fígí ò yóo Lísítiri ná Íkóníyómi ná Ántýósi òu Písídí sirgírà wera.

²²Pi ye déma sǎngi mamannibibirāa ye bu fǎngi, yêe se'e pi tē kha' pi kó' Yékírí wá khūnni, dé fó òbi yíbírē sāi kón ye òbi níné hīti bú Yékírí wá igrá.

²³Pí khorí khaari wó khaa tí asónnípe weri, nípi dé pi dé pí níkhāgibi, ye kórí sūh ò jíní Yékírí ye karfaa bí Tamanj ú pi khāana wera.

²⁴Tí kpānaa bu, pí thoo Písídí ò yóo Pámfílí

²⁵Ì ná seeriye Yékírí wá seere Pérgérà, ye yaa yóo Átálí;

²⁶Ì yaa tí khanná ò khee bató dé pi yóo Ántýósi òu Siirí sirgírà wera. Fínāa pi karfanna bí Yékínni dé u tǎfíh bi, pí dé sūmīna. Tí sūmīna pi déeri mé'ni sówo.

²⁷Mú pi nanni ní, pí píngírē asónnípiri ye thoo bi mípi wá bēe' í pi déerá Yékírí wá bārkárà, ná pātí Yékírí hāani támabiri khūnni pí khāa Yésúrà wera.

²⁸Pí hītaa Ántýósi asónnípine ò dáya.

Mídéenpe 15

Píngín kpakpa' kí déeri Jerúzalémínà weri, kí míja

¹Póo kuso Júde marāa bu ò baa Ántýósi òu Siirí sirgírà weri, bāa mamañ táma asónnípiri kha' ná pí khobira huuriyo pātí Moyízi buka'ri òbíri weri wa, Yékínnà ba hīh bi ya.

²Pí ná Pól ná Bárnábási wá seerérà dabi kāmbi, pí pānāa kāmbi tákírsa. Asónnípírà kha' Pól ná Bárnábási ná pí pōo yóo Jerúzalémínà, Yésú wá sūhgunnibi ná asónníkhāgibi thānà, pí ná keñ seerera.

³Asónnípírà tǎfíré bi, pí khee thoo Fénísí marāa ná Sámáarí maráará yêe se'e pí asóníkāmbiri pātí támabi séeri pí khūnni yêe thoo Tamanni weri, sí nuwāa pí bēe'no.

⁴Mú pi nanni Jerúzalémínà weri, Yésú wá sūhgunnibi ná asónníkhāgibi ná asónnípi wá póorà sagira bi. Pí thoo mípi wá bēe' í pi déerá Yékírí wá bārkárà wera.

⁵Pó Fáarísibi wá pócó pí khāana Yésúrá weri, pí yaa kha' fó pí huuree támakhobiri yé sɛɛ' pí dé mú í man mí Yékírí hāan Moyíziri weri, kha'ri.

⁶Yésú wá sŋginnibi ná asónnikhāgubirá pŋgírɛ dé pi ken sɛɛɛra.

⁷Mú pi ye pání kām̄bi tákɪsɪ weri, Pēenná yaa kha' á nípa, tu-biri dé Yékírí khor-urmama pí sɔgombirá fɛɛ-u wa, dé ma sɛɛ' támabi sɛɛɛ nuwāano sí dé sǎngi pí nú yé khāa Tamanná.

⁸Ye kha' Yékírí ūu tu nípi wá dósɪ weri, úrá hāan bi ú Nii pātí u hāan ɪbírí ú weri, ɪ́ buká' kha' pí-urɪ-bima.

⁹U yee kpíkɪra ɪbi ná pírí bu wa, dé pātí pi khāan Tamanná weri, ú wírísá bi ɪ khorɪ pí mípǔɪna.

¹⁰Ye pée déeri pū beɲ Yékírí werá yêe kpónɲ Yésú wá mamannibibiri kpónɲée sí ɪbi thí ná ɪbi khāgubira wórócó kpórí waa?

¹¹Ye hakɪra ná tí ɪbírí khāan tuu dé Taman Yésú wá dócfirgi wá bǎrkára u hǐnni ɪbírí weri, múnnáa u hǐnni bíra.

¹²Mú Péeri sɛɛɛɛɛ sáo, Bárnábási ná Pólná yaa yêe sɛɛɛɛ. Nípi wá bée' kpáa yêe nú pātí pi thoo bi tǎgumasimí ɪ́ buka' Yékírí wá wórgi, í pi déeri Yékírí wá bǎrkára támabirá wera.

¹³Mú pírí sɛɛɛɛɛ sáo weri, Jákɪrá kha' á nípa, pi nú.

¹⁴Símó thoo-uri ɪbírí pātí Yékírí khɪruri keri ye khorɪ támabi wá sɔgombirá nípi ɪ saa bi ú nísígo wera.

¹⁵Mákín-sima sɛɛɛ ú Yékírí wá hǐngínnibi sɛɛ'ra kha'

¹⁶*Ná si taraa, manɪ Yékírêe ba písí banní ba yaara' Davíti wá nu í wáará wera, kha' ma ba yaara' ú tákpósiri, ɪ́ hafu ú nuni,*

¹⁷*sí dé sǎngi nípi wá tɔɔrá wée manɪ Tamanna; múnnáa-u, dunɪnathĩɲi wá bée' í ma yí'ri í dée má wáyɪ weri, íɛ.*

¹⁸*Múnnáa Taman kũnni; úrá déeri í míɲɛɛ bée' í pi tuuri fɛɛ-u wa.*

¹⁹Ye kha' tírá yeeri má keri kha' si mákírá ná ɪbíra sǔnní fonno' táma bí séeri pí khũnni yêe thoo Yékínni weri wǎ;

²⁰dé ɪbíra tĩ'ní sɛɛ' pi kha' hǎ pí pha' sǐmmíɲo wǎ, hǎ pí bee ha' maa werésɪ kho maa wǎ, hǎ pí pha' khaa ú gífánni ɲa, hǎ pí pha' tátarammo wǎ;

²¹pébu, fɛɛ nípi kó'ri yêe sɛɛ' nu wó nu man mí Yékírí hāan Moyíziri weri, pí múni wǎ, dé Júdebi wá kpáaréekhu wó kpáaréekhu pi karamma ú sebi Júdebi wá pŋgínkhayrá.

Sɛbi ú pi tĩ'ni hǎa táma asónnípiri weri, ú míɲa

22-23 Yésú wá sūṅṅunibi ná asónnikhāgibi ná asónnípi wá bée' to keri sí mákírá ná pi khon nípi pí sogombirá í kpé' Pól ná Bárnábásirá í sūṅ bi, pí písi Ántýósirá. Pí khorí Júdi ú pi yí' Bársábási ná Sílási, pí bí asónnípíra ye sa pí sáw weri, í tigi sebi hāa bi dé pi ná hāanigoo. Sebirá kha'-piyaama kha' Aabi sūṅṅunibi ná asónnikhāgibirāa thiya' á asóníkāṅ bí déeri támabi yêe Ántýósirá ná Siiríi thīná ná Sílísí sirgirá wera.

²⁴Nú-ari ná pɪ kha' pɔɔ ku'ri á kɛ́ŋgírǎ ǐ ná sɛɛɪyɛ khori ǐ phĩnni ǐ ɲagumɪɲa ǐ kákási, yɛ a sũni bi ya.

25-26 Mú a kenni sí mákírá á berɪ tɪ bu ɪ khorɪ Júdi ná Sílásɪrɪ dé pɪ kpé' Pól ná Bárnábásurá, pí a funnɪ, pí niini pí thagɪ ɪ dɛɛ á Tamɔŋ Yésú Kírɪsɪ wá jísígírá werɪ, ɪ sũnɪ bɪ ɪ thǎná.

²⁷Ὁ σεερε κποορα α σῆννι Júdi ná Sílásiri núvugi sῆnνi dé pi ná σεε' ἰ sí.

²⁸Pébu, aabɪ ná Yékírí wá Nii keŋ-arɪ kha' sɪ mákírá ná a fonno' ɪ ɲa, dé ɪte tí kpínnɪ wɛɪ,

²⁹hã ɪ̌ pha' sɪ̃ŋkhasɪ ná tátarammɪ ná khaa ú gɪ́fánnɪ ja, hã ɪ̌ bæ ha' maa
werésɪ kho maa wã. Ná ɪ̌ kórɪ̌ ɪ̌ wísɪ sí bu, sírá kunnɪ. Yékíre kanná' ɪ̌.

³⁰Mú pɪ tʰɪ'ni sebuɪ hãa bi ú sóo weɪɪ, pí hãa bi khĩnnɪ pí yóo Ántiyósɪrá ná pĩngíré asónnɪpɪ wá bée' ye hãa bi sebuɪ.

³¹Πί karmaa-u, tí nuwãa bí ĩ δεε ú dóowóonsεεερά.

³²Ye mú Júdi ná Sílasi pí thī bírí déerá Yékírí wá hǐngínǹbí weri, pí sɛɛnye pí asóníkāmbune mǝu kha' hǎ pí yee phǐnné khon bi ya, pí buu fǎnga.

33 Pí hĩtaa ní ĩ dái, yé tí kpānaa bu asónnípírá hāa bi khĩnni kha' pɪ fí'rí yóo ípɛ
bí sūnni bi wɛrɪ, pí thāná; yé kha' Yékíre nan bí.

[³⁴Yε Sílási úrá hĩtaa ní.]

35 Pól ná Bárnábásirá hītaa Ántiyósirá. Pí ná pó ní' kóngómbêe ye mamaŋ nípi Tamãaŋ seere yêe se'e pi ú seere nuwãaŋo.

Τί Πόλ ná Βárnábási κρῖsurι kāmbo weri, sí mína

³⁶Mú si buuri pó khibi weri, Pólná seeriye Bárnábásiri kha' u yee ðbé fí'rí písi nu wá bé'e' í ðbí'rí se'e'ri Tamāan seereri weri, í ná ken múnni ðbi asóníkāmbire.

³⁷Bárnábásira γε βεεμα dé Já ú pi yí' Márki weri, u thoo íbira.

38 Ye Pólna ye píu ya, ĩ dæe tí u kpísura bí bu háaru Pámfílí sirgo kaa thoo bi sũmdékhanná wera.

³⁹Πί σεερερά dabi kām̃bi, pí taraa k̃pikira. Bárnábásirá kheε Márkiri pí kheε bató ĩ yóo Sípiri.

⁴⁰Pólná khori Sílásurı ye asónnı́pı́rá nı́nı́ Tamannı́ dé u fı́l dóogı́ Pólná ı́ tǽfırôo, ye pí khεε ı́ taraa.

⁴¹Pól thaaburá nâa tɔŋ Sírí sirgi ná Sílísí sirgiri yêe dé asónnípírâa bu fãŋga.

Mídeenje 16

Tí Tímóté táani Pól thaaburi Yékírí wá sūminá weri, sí mīna

¹Tí kpānaa bu pí yóo Dérbé ná Lísítiri. Ɔ bikhoo'yêe ye Lísítirirá ú pi yí' Tímóté. Dé-uyaama Yésú wá mamannibii wá ɔɔ; ú nínáana yema Júdee ye dée asónnína, ye siirâa ye Géréki.

²Lísítiri ná Íkóniyómi asónnípura ye sɛɛ'ma Tímóté wá nísí nuuga.

³Mú Pólna ye bæe dé ma khé yóo ú weri, ú huuriyoo ã dɛɛ Júde bîi ye ú fóróɔrá weri, ye pí khɛɛ yówo, pébu, bɛɛ' tuura dé ú siira yema Géréki.

⁴Nu wó nu í pi ye yóo weri, pi ye sɛɛ'ma nípiri sɛɛɛ ú Yésú wá sūnginnibi ná Jerúzalém asónnínkhāgubi kha'ra weri, sí dé sǎŋgi pí kórɔɔ.

⁵Asónnípura ye buma fãŋgi Yékírí wá khūnná yêe kón yêe yóo khu wó khiya.

Tí Yékírí wá Nii kha'ri Pólna yóo Másédóní wera

⁶Mú Yékírí wá Nii khūnni Pól ná ú kām̄buri kha' hã pí sɛɛ' Yékírí wá sɛɛɛɛɛ Ází sirgrá wa weri, pí thoo Fíríjí sirgi ná Gálásí sirgrá ã taraa.

⁷Mú pi nanni Mísí sirgi wá the', pí kha' ãbíra yóo Bítíní sirgo, ye Yésú wá Niina hãa bi khūnni wã.

⁸Pí dóoró Mísí ã ná nani nu í pi yí' Tórówási.

⁹Kí isɛŋgiri Yékínná yɛɛ Pólná náa ɔ Másédóní wái ná u yaa nuna ye jínɔɔ kha' u thee Másédóníná ã ná tǝfín ãbíra.

¹⁰Mú Pól náani múnɛni mé'ni weri, á tuu dé Yékírêe bæe dé a ná sɛɛ' ní sɛɛɛ nuwãani, á to yaa yêe sóɔbín sí sóɔbínso.

Tí Lídí khāani Tamanná weri, sí mīna

¹¹Mú a khɛɛɛ bató Tórówási weri, á khɛɛ kásáa Sámótárási; kí dugé yékírɛ á yóo Néyápolísi.

¹²Mú a yaari tí khanná, á yóo Filípi ú déerá Másédóní nu khāgu wá yóɔ, ye dée nu í Ɔrómbi khɛɛra weri, ã ná hĩtaa ní ã dée pó khiɓa.

¹³Mú kpáarɛɛkhu nanni, á kuso nuná kha' a yóo ɔ dágáa the', dé pãane á ba ná ná ní Yékín jínkhara. Mú a nanni á náa tó Yékín jínkharu ná hape pínjírɛ ní fí, á hĩtaa ã sɛɛɛɛɛ bí.

¹⁴Ɔ harêe ye bú ú pi yí' Lídí. Ku'-uyaama Tíyátíiri yêe thiya' Yékíre. U ye donɔgimma dóóbí mamí kíŋkínɛ. U ye núunó'ma Pól wá sɛɛɛɛɛ; Tamanná pǎgíyá ú dóguri, ú píyɔɔ.

15Pí bátízée ú ná ú kórgi nípira. Tí kpānaa bu, ú yísi a kha' ná khāa-ari tuu dé khāa-maní Tamanná míján, á ba kíyí má dukirá, í kórí a fāngo á ba dogiyó píya.

Pól ná Sílási wá pǎ'mi karsó bu

16O khu a ye yóoma Yékínj níjkhanná, í hakira o dombiharí'no ōu ye kpéréngbéeno ōu kāñ. Ú tamambira ye bu-búma kónj ú kǎnsirá.

17U ye thooma á ná Pólni yêe súrí kha' Yékínj Kpóróo wá sūmdébibé pera; kha' pí sɛɛ'-pima pǎtí Yékíre híj níní ú mípíjje wera.

18Dé-uri-sima í buu khu kóngómbɔ. Mú si banní daa Pólni wɛrɪ, ú fígí í sɛɛriye kpéréngbéeri kha' ma sɛɛriyɔɔma Yésú Kírísi wá jísígírǎ kha' u ku' ú bu. Ú kuso khaanná fí.

19Mú biharí wá tamambí jǎani ná pí ba bu ú míni tǔwǎ wɛrɪ, pí kórí Pól ná Sílási í yángírǎ yóo bí pínjínkpǎgírǎ, Orómi níkhǎgíbi thǎná.

20Mú pí nanní bí níkhǎgí bí déeri thuthubí wɛrɪ pí thǎná, pí kha' Júdebera kpú'ma íbi nuna.

21Pí sɛɛ'ma pó mammí wá mí pí íbi Orómbira khǐnne yêe pí wɛrésí í dé ya.

22Nípirǎ yaa bí bu tɛ, ye Orómi thuthubírǎ yɛɛ pí sagira bí fāngo ye pí kha' pí khí' pí táɔ'yɛ.

23Mú pí khí'ri bí tákírsí, pí pǎgí bí karsó bu ye kha' karsódutɛɛraara kɔrsij bí tákírsa.

24Mú u núuni sí wɛrɪ, ú pǎgí bí karsóduki wá dáambi du'bii wá ɔɔ bu, ye kpógí pí dɛsɪrɪ kpuriso.

25Mú isɛnjkhura ye júmínj thaagi wɛrɪ, Pól ná Sílásiɔa ye jínj Yékírí yêe tǐnnɛɛ yêe fuu ú jísí nuugi, ye karsóbibi wá póɔɔra ye núunó'.

26Fānɔgírǎ ba bǎráa sígée fānge; karsóduki wá tǐtǎngírǎ taraa sígée. Ú waati kpoorǎ tutǔnjɪ wá bɛɛ' pǎgíyǎ, ye táa sí pí kpó'rá karsóbibiri wɛrɪ, sí fǎrírǎ.

27Mú karsódutɛɛra yaari jǎa ná tutǔnjɪna pǎgíyǎ wɛrɪ, ú kenj má karsóbibi horo'-pima, ú suriya ú kpersɔɔriɔ dé ma khu má thí.

28Ye Pólná súríyǎ fānge kha' hǎ ú dé ú wísi pǐ jǎ, dé íbi bɛɛ' fíma.

29Karsódutɛɛraarǎ kha' pí hǎ ma naaga. Pí hǎa-u gí, ú dóoró haabɪnsɛ í ná wǎa hurse Pól ná Sílási wá wóɔnnǎ yêe kpánj.

30Ye khɛɛ kuso bí í pógí bí kha' á Tamanj Thaaba, pé ma dé yé koo?

31Pí kha' u khāa Tamanj Yésúrá dé Yékínnǎ híj ú ná ú kórgi nípira.

32Ye sɛɛriye ú ná nípi wá bɛɛ' pí ye ú kórgírǎ wɛrɪ, Tamǎan sɛɛɛ.

³³Ú kheε bi kí isen kpoogiri ĩ tısira pí pá'jına. Mú u tısrı sóo werı, pí bátízée ú ná ú nıprı khaanná fı.

³⁴Ú kheε yóo bí ú dukirá ĩ ná hãa pí dii, ye tí nuwãa ú ná ú kórgi nıprıne ĩ deε tí pı khãanı Yékınná wera.

³⁵Mú dugı yékınnı werı, Orómi thuthubırá sũnı pí tákópi dé pı ná sεε' karsóduteεraarı kha' u sée nıpera.

³⁶Karsóduteεraará sεenye Pólnı kha' Orómi thuthubı sũnnı kha' ma sée bi. Ye tírá yeerı pı ku' werá ĩ yóo, ye kha' Yékıre táa bi.

³⁷Ye Pólná sεenye tákóprı kha' mú pı dé yé wónnı yeε pí khi' ĩbi Orómi bibi nıpırá, kaa thu ĩbírı, ye kórı págı ĩbírı, yêe beε dé pı kóo sée ĩbíraa? Ye kha' sı wónnı dé ya, dé pí thına nan fará ĩ sée ĩbíra.

³⁸Tákópırá ná thoo sı Orómi thuthubıra. Mú pı tuurı dé Pól ná Sılásıra yema Orómbı werı, phãıgé kórı bi,

³⁹pı baa ba jını bi kha' pı sée sakı, ye kusigo bi karsórá ye jını bi kha' pı ku' nuná.

⁴⁰Mú pı ku'ri karsórá, pí yóo Lídı thãná ĩ ná jãa pí asónıkãmbı ĩ bogı bi ye taraa.

Mídeenje 17

Pól ná Sılásı wá Tésalónıki yóogo

¹Thoo-bıma Ámfıpólısi ná Ápólónı ĩ ná nanı Tésalónıki. Júdebi wá pıngıghkarêe ye fı.

²Pólná yóo ná dóoró bú pãtı u mánıná sı wera. Yékırı wá sebi wá mıje u ye kporı bí ĩ thoo kãmbı kpáarékhi bısãa' thago.

³U ye sεε'-pıma yêe buka' pı kha' Yékırı wá sεere khıru-uyaa sεenye kha' mákın-sıyaa ná Yékırı wá Sakhanınna fıúsıj ye ya huuminá. Ye Yésú wá mı í ma sεε' pı werı, úrá déeri Yékırı wá Sakhanınna.

⁴Pı póo khãa tuu dé Pól wá sεere dé-uma thınaa, pí kpégı ú ná Sılásırá. Táma kóhgóh bı ye thıya' Yékırı tıkın ná ha' kóhgóh bı ye pãa werı, pí kpégı bí bu tẽ.

⁵Dóokpóoré kórı Júdebıri, pí kheε dóopıńıpi wá póo só táthosı wá sɔgɔmbɔ pí dée nıpe pıńı ĩ kpúgı nuna. Pı kheε yóo Jásónı wá nuná dé pı ná kó' Pól ná Sılásı ĩ yóo bí nıpırá.

⁶Mú pı jãa bi ya werı, pí kórı Jásónı ná pó asónnıpi wá póo ĩ yángırá yóo bí nunıkhãgıbi thãná nãa súrı yêe kha' íperá jagımınnı dunıjãa bêe'. Bam-bırma fará tẽ Jásónıná sagıra bi.

⁷Pí bée' kairima Orómi ithakho kpóroo Sézáari wá seereri ye kha' o iyêe bú ú pi yí' Yésú.

⁸Ú seerera nagimɔna nípi ná nuníkhāgibi wá kākása.

⁹Níkhāgibirá kha' fó Jásóni ná ú kāmbrá taa tigi'i kón ye pí sée bi. Pí taa-i ye pí sée bi.

Pól ná Sílási wá Bééré yóogo

¹⁰Mú táagi te'ri sóo weri, asónnípírà to yee Pól ná Sílásirá yoo Bééré. Pí namme ná pi ná dóoró Júdebi wá pǐngínkhanná.

¹¹Bééré nípra ye tu wóomi í tarí Tésalóníkibira. Yékírí wá seere núunó'mina ye nuu-bíma. Pi ye karamma Yékírí wá seereri tákirsí khu wó khu í bú tu ná Pól wá seerera ma thĩnaa.

¹²Pí kóngómbé to khāa Tamanná tíkín ná Géréki ha' pǎampǎambi ná kho kóngómbo.

¹³Ye mú Tésalóníkí Júdebi núuni ná pi kha' Pólna see'ma Yékírí wá seere Béerérá tẽ weri, pí baa tẽ ba suu nípi koo bi.

¹⁴⁻¹⁵Asónnípírà to yee póc tǎa Pólni í yóo ú sóbýokí wá kénjírà, í taraa ná nani ú Áténí; ye Sílási ná Tímóterá hĩtaa Béerérá. Mú Pól ná ú tǎaníbí nanni Áténíná weri, ú sūni bi kha' pi ná see' Sílási ná Tímóterí kha' pi haabín thee ní. Tǎaníbírà to fígí písée.

Tí Pól seereri Áténí nípine weri, sí mĩna

¹⁶Tí Pólna ye tee bi Áténíná weri, ú náa ná pí nuna hĩi sīj tórbi, tí dóoroo tákirsá.

¹⁷Tírà yeeri ōu ye kpɔrɔ Júdebine pí pǐngínkhanná, pí ná táma bũ ye thiya' Yékírí kpoogi wera. Ye pée bí u ye hakɔ khu wó khu nu wá pǐngínkpǎágírà weri, u ye kpɔrɔ-bíma tẽ.

¹⁸Mítubêe ye bú, pi yí'ma pócɔrɔ Épíkíríbi yêe yí' pócɔrɔ Sítóyísibo. Pí póc kókíró yêe seere ú. Pócɔra ye kũmma kha' pé kpɔrkpɔrɔ pũ wera bée see'? Ye mú u ye see' seere nuwǎa ú déeri Yésú ná ú huyami wá mú weri, pócɔrá kha' ná mu thenge póc sīj mabi wá mĩne u see'.

¹⁹⁻²¹Í hakira ná Áténíbi ná khiri bũ ye pí sogombirá weri, píra ye tóo bu ná í kí see' mí fũhɔ yé kí nú mí fũhɔ wǎ. Pí to khee yóo ú thuthukha tí pi yí' Áréyópájí weri, í ná seeriyoo kha' u wónnǐ buka' íbírí mamarɔ fũmmi wá mí í u see' weri, dé íbírà bée tuma pí titǎngi dé ná úra múwǎ, íbírà núu si náa wǎ.

²²Pólná yaa nunaa thuthubirá ye kha' Áténíbe, ná-maní pǎtí pi khɔrɔ' sǐmmíni kón wera.

23 Pébu, pǎtí ma ye tɔŋ pí nuni wɛrɪ, kɔrsim-manɪ ɪ ɲáa pí sɪmbura. Má yatkoron ɲá-manɪ tó thɔŋɪkharɪ wá tɔɔ, pí tĩ'niɲa bú kha' sɪmɪ ú pɪ tuu wa wɛrɪ, ú kharɛ. Ye kha' mú tí pɪ thɔŋɪ kaa tu rɪ wɛrɪ, tí míɲe ma sɛɛ' pɪ.

24 Yékírí ú khonni dunɪɲa ná míɲɪ wá bée' ìl bú, ú ú déeri thu'rɪ ná fǎnɪŋɪ wá butáa wɛrɪ, ú hĩtɪ du' sí níthĩnapɪ má'nɪ pí dése ya.

25 Ú kpǔɔ níthĩnɪɲɪ bu dé u dé mínní hǎ ma wǎ. Úrǎa hǎ níthĩnɪɲɪ thakoogi ná ɲíɲfĩnsɪ ná míɲɪ wá bée'nɔ.

26 Yee-uma dunɪɲathĩɲɪ wá bée' í ku'rɪ khoo úkpɔ bu wɛrɪ, í hĩtaa fǎnɪŋɪ wá bée'rá. Ǫ yee níɲɪ wá bée' ná pí waatɪbɪ ye yee bagaa pí bée' hĩtanɪkhaɔɔ,

27 sí dé sǎŋɪ pí mumuu Ǫ wée Yékínni dé pí ɲáa-u pǎanɛ; ye u ma á bée' úkpɔ úkpɔ the', tótó'.

28 Pébu, úrǎa hǎ a thakooginɛ, ú bárkára a mɪŋɪŋ, ú bárkára arɛ bú. Ye kha' sí kpoosira pí Áténɪbɪ wá thĩ wá tĩntĩmbɪ kha'rɪ kha' Á bée' déerima ú bibe.

29 Mú a déeri Yékírí wá bibi wɛrɪ, á wónnɪ sũnnɪ kha' kheɛbuɲ-uma sɪŋ bí níthĩnɪɲɪ khe warfíráa wɛrésɪ sǎnɪ wɛrésɪ púrɪɲɪ Ǫ dé ú tumɪ ná ú wóɔmɪnɛ wɛrɪ wa.

30 Khũnɪ níɲɪ wá tumɛ ye bú mú í pɪ ye dé wɛrɪ wa, ye Yékínna yatɪya sɪ ya. Ye wɛrá u sɛɛ'ma níɲɪ wá bée' khaayɪ wá bée'rá kha' pɪ fíkínɲɪ dɔɔɲɪ,

31 dé yee-uma khu ú u ba yee wái ú u phĩ'nɪ khorɪ, ú u sɛɛ' thĩɲaa wɛrɪ, ú thu dunɪɲanípura. Tírǎ yɛrɪ ú yaarɪɔɔ huuminá bée' ɲá Ǫ khǎa.

32 Mú pɪ núuni ná u sɛɛɪye huyamɪ wá mínnɪ wɛrɪ, pɔɔrǎa mǎnɔɔ, ye pɔɔrá kha' ɔ khɪye ɪbírǎ ba nú ú sɛɛrɛ úrǎ.

33 Pólná tɔ kheɛ tarǎa.

34 Ye sí bée'rá, pɔɔ khǎa Tamanná Ǫ kpégí ú bu. Péɛ bí kpé'rɪ ú bu wɛrɪ, pírá déeri Denísi ú déeri Áréyópáɲɪ thuthu wá ɔɔ, ná ɔ harɪ ú pɪ ye yí' Dámárísi wɛrɪ, ná pɔɔ tẽ.

Mídeenɲe 18

Pól wá Kóoréntɪ yóogo

1 Tí kpǎnaa bu Pólná kuso Áténɪná Ǫ yóo Kóoréntɪ,

2 Ǫ ná ɲáa Júde wái wá ɔɔ ú ku'rǎ Póntɪ sirɔɔ, ú pɪ yí' Ákílásɪ, ú ná ú harɪ Pírísíli; ú yóo ná thuga bɪ. Ítálí sirɔɔ pɪ yaara baa tɪ dáɪ wa pébu, Ɔrómɪ uthakho kpóroo Sézáarɪ Kúlódĩ kha'rǎ kha' Júdebi wá bée' ku' Ítálí nu í pɪ yí' Ɔrómɪ wɛrǎ.

3 Ákílásɪ ná Pírísílna ye déma dóobídusi pǎtí Pólnɛ wɛrǎ. Ye mú pɪ ye dé sũmɪ kpoori wɛrɪ, Pólná yóo pí thǎná Ǫ ná hĩtaa.

⁴Júdebi wá kpáaréekhu wó kpáaréekhu, Pólna ye kporma Júdebi ná támabine Júdebi wá pńgínkhanná, ɔ ye hukεε-bíma pí khāa ú seereá.

⁵Mú Sílási ná Tímóté yaari Másédóní sirgirá ĩ baa Kóoréntirá weri, Pólná kásáa Yékírí wá seereεεkirá. U ye se'e'ma Júdebiri kha' Yésúrá déeri Yékírí wá Sakhanínna.

⁶Mú Júdebira ye kai ú seereɪ yêe kusigɔɔ weri, ú fúgímó ú táyeensiri ye kha' pí hakeε pí wísɔ dé khom-manɪ má nɪɲe. Kha' ma yóoma werá támabo.

⁷Ú yaa tí khanná ĩ yóo ɔ wái thā ú pi yí' Títíyísi Jísítísi. U yema támaa yêe thiya' Yékíre. Ú duki máagín-giyaama Júdebi wá pńgínkhanne.

⁸Ye Kírísípósi ú déerá pńgínkharɪ wá níkhāgaa weri, ú khāa Tamanná tíkín ná ú kórgi nípi wá bêe'no. Kóorénti ní' pũ ye núunó' Pól wá seereɪ weri, pí kóngómbé khāa Tamanná, ye pí bátízée bi.

⁹Kó isengi, Pólná náa míni, Tamanná seeriyɔɔ kha' hā ú phāni wā, dé ɔ seε' má mí hā ú kpāa wa,

¹⁰dé ma ú kpoogo. Níné ba wónní kórɔɔ ĩ déyoo míni wā, pébu, ma ma ní' kóngómbé nyɛnā.

¹¹Ú hĩtaa Kóoréntirá ĩ dée du gíkpo ná kpúki yêe mamaɲ bi Yékírí wá seere.

¹²Tí Gálíyóni déerá fāgumaɲ Ákáyírá weri, Júdebirá berɪ tí bu ĩ yaa kórí Pólni ĩ yóo ú thuthukhanná

¹³ná kha' kó Yékínthiyakɪ wá kóɔ wái wera seε' nípiɪ kha' pi dóonɪ, ye kɪ kheε khĩnnɪ wā.

¹⁴Mú Pól kha'ɪ m̄aa seereε, Gálíyóniná seeriyε Júdebi kha' ná dé-giyaa má míne ɔ déerá werési mí tí pńni kónɪ weri, ma ye nú síra.

¹⁵Ye mú kɪ déeri má pi páníma kām̄bi seerebii ná jísísi ná pí thĩ wá khĩnnɪ wá míɲɔ weri, pí wáse síra; ma wêe beε dé ma thu sírí wa.

¹⁶Ú yeε pí níní bi thuthukhanná.

¹⁷Bêe' to kórí Sósíténi ú déeri Júdebi wá pńgínkharɪ wá níkhāgaari weri, yêe khɪɔɔ thuthukhanná, ye ti kheε Gálíyónini wā.

Pól wá fípísémmi Ántíyósi ɔu Síirí sirgirá wera

¹⁸Pólná hĩtaa tē ú asóníkām̄bi thāná Kóoréntirá ĩ dái, ye tí kpānaa bu ú jíní bi khĩnnɪ ye yaa yêe yóo Síirí sirgo. Pírísíli ná Ákílásirá t̄aa-ɔ. Mú pi nanni Sánkíré weri, Pólná pharsa ú thagɪɪ pébu, yee-uyaama núugi Yékínná. Pól thaabirá yaa tí khanná ĩ kheε batónni yêe yóo.

¹⁹⁻²²Mú pi nanni Éfézirá weri, pí kpisiya kām̄bo; Pólná dóoró Júdebi wá pńgínkhanná ĩ kpɔɔɔ Júdebine. Pí jínɔɔ kha' ɔ hĩtí dé pó khíba; ú kai ye kha' ná Yékíre pí, ma ba baɲ ɔ khiya; ye kheε fí bató yêe yóo

Sézáaré. Mú u nanní ní, ú yóo Jerúzalémíná ĩ ná thuga asónnípírí, ye kheε yóo Ántýósi òu Siirí sirgirá wera.

²³Mú u déeri fí pò khibi, ú kpɔɔgi písée ná tɔrɪ Gálási sirgi ná Fíríjǐ sirgi yêe dé Yésú wá mamannibibirâa bu fãnga.

Ápólósi wá mǐna

²⁴Waati ú Ákílási ná Pírísílná ye Éfézirá weri, ɔ Júde wáí wá ɔɔ baa ní. Pí ye yísɔɔma Ápólósi; ku'-uyaama Álékísándírí. U ye tu seereema yêe tu Yékírí wá sebirá.

²⁵Maman-uyaama Tamaŋ Yésú wá khǐnni wá mǐ, yêe khɔrgɛe yêe sɛɛ' í nípírí yêe mamaŋ bi í í dómmíná. Ye hakira ná bátízémi wá múná, Já wábi wá tónna u ye tu.

²⁶U ye seereema Júdebi wá pǐngínkhanná kaadé phǎnge. Mú Pírísíli ná Ákílási núuni ú seereɪ, pí kheε ná haŋya bukaa-u Yékírí wá khǐnnɛ tákɪrsa.

²⁷Mú u kha'ri mâa yóo Ákáyí sirgirá weri, ú asóníkǎmbirá kha' u yóo, ye tǐgi sebi hǎa kí sirgi asónnípírí kha' pí sagɔɔ tákɪrsa. Mú u nanní ní, ú tǛfírée ípe bí khǎana Tamanná Yékírí wá bárkará wera.

²⁸Pébu, mǐ tí Júdebira ye kha' weri, u ye khomma kí núgi nípírí yêe buka' Yékírí wá sebirá pǎtí Yésú déeri Yékírí wá Sakhaníní wera.

Mídéeŋpe 19

Pól wá Éfézi yóogo

¹Tí Ápólósi ye Kóoréntírá weri, Pólná thoo tátísɪrsɪrá ye yaa yóo Éfézi ná hakira Yésú wá mamannibibi wá pɔɔ-l.

²Ú pógí bi kha' tí pí khǎani Tamanná weri, bu-biri Yékírí wá Niinaa? Pí kha' nínɛ seeriye ĩbíri kha' múnɛ bú tí pí yí' Yékírí wá Nii na.

³Ú kha' ye pǔnní bátízémi wá hǔnge pí bátízéri bii? Pí kha' Já wábɪɛ.

⁴Pólná kha' Jána ye bátízéma nípí ĩ buká' kha' fíkím-birma dóɔɔɔ; u ye sɛɛ'-pɪma kha' pí khǎa òu ba baŋ kpǎnaa bu, ú déeri Yésúri wera.

⁵Mú pí núuni si, pí pí pí bátízée bi Tamaŋ Yésú wá nísígírá.

⁶Ye Pólná dugi bi dési, Yékírí wá Niiná sũuno bí bu pí kókíró yêe sɛɛ' támasi, yêe sɛɛ' seere ú Yékírí wá Nii hǎani bi wera.

⁷Pí khobira ye nómímma kpɔɔ ná pǐɔ.

⁸Pólna ye dóomma Júdebi wá pǐngínkhanná yêe kpɔrɪ bí fergi bísǎa' thago kaadé phǎnge, yêe bæe dé pí khǎa Yékírí wá ɪgi wá mǐ í u ye sɛɛ' wera.

⁹Ye mú pócra ye dé núkpínísi ĩ kai kha' pí khãa wã yêe sêe' nípi wá wóónná kha' Yésú wá khũnna kɪraa wa wɛɪ, Pólná sêe bírí ye khe Yésú wá mamannibibiri ĩ taraa nãa kpɔɪ bí khu wó khu Tíiránísi wá dakornuná.

¹⁰Kpɔɪ-ɔɪ-bíma ĩ buu du síno sí dée sãngi Ází sirgi nípi wá bêe', Júdebi ná támabirá núu Tamãan sêere.

Sévá wá bikhebi wá mɪna

¹¹Yékírí wá bákárá Pólna ye déma tãgumasimí, tãgumasíi wɛɪ tówã;

¹²nípírá taraa yêe khe tákpɛ'ɪ ná táyeen sí pha'ra Pólná wɛɪ, yêe máa bo'ribirá pũ páana; kpéréngbéetárɪ wá kpéréngbéebírâa kuri'.

¹³Pó Júdebi wá pɔɔ ye bú yêe mɪn yêe níng kpéréngbéebi nípo. Pɪ ye khema Tamaŋ Yésú wá nísígi dé ĩbíra níng bɪ, pũ ye kũŋ kha' Yésú wá mí í Pólna sêe' wɛɪ, ú nísígírá ĩbíra sêe'-pɪma kha' pɪ ku'.

¹⁴Pí pɔɔ ye bú, pɪ ye yí'ma pí siiri Sévã ú déerã thogunníkhãgãa ɔɔ. Pɪ yema Júde khobi má'níng. Ɔ khu pí ba kha' pɪ níng ɔɔ kpéréngbéee,

¹⁵kpéréngbéerã sêereye bɪ kha' ma tu Yésúri yé tu tárí kpoo ú Pól déeri wɛɪ, ye píráa pũnnaa?

¹⁶Ye kpéréngbéetárúrã yaa kórí khɪɪ bɪ tákɪrsɪ ĩ numiga bɪ, pí horgo kuso dukirá póríporó.

¹⁷Bêe' núu si: Éfézi Júdebi tíkín ná pí támabine. Phãngé kórí pí bée' ye pũ ye kpónnó' Tamaŋ Yésú wá nísíge.

¹⁸Póɔ khãa Tamannã. Pí khãanɪ Tamannã wɛɪ, pí kóngómbé baa baa sêe' mípũ í pɪ ye dé wɛɪ, nípírã.

¹⁹Ní' pí déerã tánímmí wɛɪ, pí fãngé baa pí tánínsepune ba thogi bɪ nípi wá wóónná. Pí kãa pí núgɪɪ, í tigi'irá ná wãa warfírãa biyi kĩmbɪ digbéenɔ ná pí múwãa'.

²⁰Sí dée múnnãa Yékírí wá bákárã, ú sêererãa ye tu yêe yóo tákɪrsa.

Sêere sí yaari Éfézirã wɛɪ, sí mɪna

²¹Mú si tannɪ, Pólná kha' ma thooma Másédóní sirgi ná Ákáyí sirgo í yóo Jerúzalém. U ye kũmma kha' ná ma nanɪ ní sóo, fó má yóo Ɔrómɪ tẽ.

²²Ye sũnɪ Tímóté ná Érásítɪ pũ ye tẽfírɔɔ sũmɪná wɛɪ Másédónínã, ye ú thínã hĩtaa Éfézirã ĩ dée pó khɪba. Éfézira yema Ází sirgo.

²³Tí pánnã Yésú wá khĩnnɪ wá mɪné baa sêeresɛ, kennɛsêeresɛ wɛɪ wa.

²⁴Ɔ wáyêe ye bú ú pɪ ye yí' Démétíríyísi. U ye kemma sɪnharɪ Ártémísi wá dukiri yé khe warfírã í kpaa kí hũngi wá títãasɪ, ye ú sũmdébibirãa bu bú tákɪrsa.

25Ú yísi pńgírė bi tíkín ná ú sũmdé tákãmbĩne ĩ seerĩye bi kha' pí bée' tuuri dé sũmi terá ĩbĩra bu tigi'ira.

26Ye kha' pi núu ye jaa pátí Pól seerĩ nípiri kha' sĩmbi wá fãngé nan Yékírí wágiri wa, pébu nípe déeri bi pí déke, sí yee ní' kónghómbé sée ĩbi khãgibi wá khũnni wãa? Ye kha' ki dée má Ēfézi wá tónná u kpũuni ja, dé ú yatikoron seere-uma yêe bée beŋ Ází sirgi nípi wá bêe'.

27Kha' ki dée má ĩbi sũmini wá tónna si ba hasi' ya, dé sí ba yee pí ken sĩharĩ Ártémisi kpakpabaa ú Ází nípi ná dunipanĩpi wá bêe' thogũ weri, ú dukiri míni wã, yé písi khoroo ú kpórsirá.

28Mú pi núuni si weri, pí jámísé yaa tákĩsi, pí kókíró yêe sũrĩ kha' Ēfézibi wá Ártémisi kpóri-uri.

29Nu wá bée' jagumĩja. Pí digee yaa ná kórí Gáyisi ná Árisítárki, pí ku'ra Másedóni ye dée Pól wá táanibi weri, ĩ yóo bí kennẽekpáigirá.

30Pólna ye bee dé ma yóoma nípirá, ye Yésú wá mamannibibira hãa-u khĩnni wã.

31Ází fãgumambi wá yatĩ wá póc pí déerá ú nínébi weri, pí sũni dé pi ná jínoc kha' hã ú yóo kennẽekpáigirá wa.

32Ú waatirá nípira ye sũrĩ-níma kénsi kénsi, mú yatirá tu mú tí pi kha' wa; ye nípi wá fãnge ye tuu ĩte tí déerá sãngi ye pí pńgírė ya.

33Júdebirá kusigo oc wái ú pi ye yí' Álékísándiri weri nípirá, kha' u yóo wóonná ná seere pí jisigirá. Póc kuso bú nípirá ĩ bukaa-u pátí u seere yóo weri, ye ú dée nípi dése kha' pi kpáa ye má seere.

34Mú pi tuuri dé Júde-u weri, bée' sũrĩyá kpooro yêe kũŋ kha' Ēfézibi wá Ártémisi kpóri-uri. Kũm-biri-múma yêe bée bu léeri bíŋ.

35Ye Ēfézi sebitĩgirá seerĩye nípiri kha' pi kpáa; ye kha' Ēfézibe, mãa bú ĩ koc dé Ēfézi nu nípirãa ken Ártémisi kpakpabãa duki ná ú sĩmbii ú yaari thu'nná ĩ ba wãa weraa?

36Ye kha' mú ki déeri má bée' tuuri si weri, hã pí kpãngbásãa dé míni wã,

37dé nípe bí pi banni mé'ni weri, pi dée míni ĩbi sĩharĩ wá dukirá wa, ye pi kusigoc wa.

38Ye ná Démétiriyisi ná ú sũmdé tákãmbi ná oc seerenó, fãgumambi ná thuthukhibêe bú, pi ná yí' kãmbi pí thãná.

39Ye ná oc seere mãa bú, khubêe bú pí nípira pńgĩŋ wera, pí khĩbirá pi wónni se'e' ú seerera.

40Ye kha' ná ĩbĩra korsiyoc wa, mú í déeri fœeri weri, pi ba kha' kpau-ĩbĩnnĩma pébu, ná pi púgĩ ĩbĩrĩ kha' pée déeri ĩbé pńgírė, ĩbé bu tóo kha' wa.

⁴¹Mú u kũnni mú, ú kha' pi khũḡ.

Mídéeṇṇe 20

Pól wá Másédóní yóogi ná ú Ákáyí yóogi ná ú Tórówási yóogo

¹Mú sɛɛɛɛɛ wóori wɛɛɛ, Pólná yísi pǐṅgírɛ Yésú wá mamannibibiri ɛ bɔgi bi ye ṇíní bi khĩnni, ye khɛɛ yóo Másédóní sirgo.

²Tɔṅ-uma kí sirgeri ɛ bɔgi mamannibi kóngómbi mí kóngónḡo ye khɛɛ yóo Géréɛɛ sir gi pi yí' tɛ Ákáyí wɛɛɛ,

³ɛ ná dée ní fergi bísãa'. Tí u ye bɛɛ khɛ bató ɛ khũḡ Siiri sirgirá wɛɛɛ, ú núu ná pi kha' Júdebi fɔ'-pɪr-ú-buma dúu, ú yɛɛ bató míni ye kha' ma thooma Másédóní ɛ khũḡ.

⁴Pól wá táanbírá déerá Píirisi wá bikhee Sópátɛɛɛ ú ku'ri Béeré, ná Árísítárki ná Sékúndísi pí ku'ri Tésálóníki, ná Gáyísi ú ku'ri Dérbé, ná Tísiki ná Tórófími pí ku'ri Ází sirgo ná Tímóté,

⁵pírá khɪrɪya n̄aa tɛɛ a Tórówásirá.

⁶Kɛɛɛ sí pi dé khɔɔ phǎani kaadé thǎhɪrbunɔ wɛɛɛ, mú si tanni, á khɛɛ bató Filípi ɛ ná kórí bi khu bímúwǎa' khurá Tórówási ɛ dée fí khubi má'nḡo. Filípi nuna yema Másédóní sirgo.

Étiki wá huyamí wá mǐṇa

⁷⁻⁹Mú Júdebi wá kpáarɛɛkhu tanni, á pǐṅgírɛ ɔ páa ísǎa' sǎṅgámboṅ du'bii bu, dé a kpekɪṇ phǎani ɛ khɔɔ. Pólná hĩtaa yɛɛ kpɔɔ níṇɛ watiti isɛṅkhurá taraa nani thaagi, pébu, kí dugɛɛ ye ba yáa yékín ú tara. Fíṭina kóngómbɛɛ ye bú du'bii ú a pǐṅgínná wera. ɔ nákwɔbomɛɛ ye bú ú pi ye yí' Étiki; tooókórɔṅ bu u hĩtanna. Mú Pól wá sɛɛɛɛɛ ye dái wɛɛɛ, dɔɔmé kórɔɔ, ú hũni huu ba yaa ní ba wǎa. Pí ná yaarɔɔ ɛ ṇǎa ná u huwo.

¹⁰Ye Pólná sũuno ɛ ná ba'ṛga ú bu ye kpóroo ye kha' hǎ pí yɛɛ phĩnné khon bi ya, dé ya-ɔrɪ.

¹¹Mú u kǎnni wɛɛɛ, ú kpekire phǎanini ɛ khɔɔ, ye písée kókírɔ ɛ kpɔɔ bí dugirá taraa yékírɛ, ye ú taraa.

¹²Pí khɛɛ nákwɔbomini kooníṅgo ɛ khũni ú, sí dée bí bu dɔɔwóonḡi tákɪrsa.

¹³Ye aabírá khɛɛ bató yɛɛ yóo Ásósɪ ye Pól úrǎa thee dɛɛɛɛ. Nínǎa a ye ba ná khɛyɔɔ pébu, ú thĩná khɔɔ'ra dé u núnée tí khanni dɛɛɛɛ.

¹⁴Mú u yóori ná kórí a, á khɛyɔɔ batónná ɛ yóo Mítíleni.

¹⁵ɛ yaa tí khanná ɛ khɛɛ ú bató kpoori yɛɛ yóo, kí dugé yékírɛ á nani Síyó wá the', ye khɛɛ yɛɛ yóo, kí dugé yaa yékírɛ á nani Sámósɪ, tí kónaṇ á nani Míléti.

16Pólna ye wêe bee dé u dái Ází sirgirá wa, tírá yeeri u nunaá Éfézirá wa, pébu, u ye beema dé ná u wóróo, ú haabín nan Jerúzalémíná ye Pántékóti khurá tūmá u nan.

Pól ná Éfézi asónnikhāgibi wá kporgo

17Ye sí bée'rá, Pólná hītaa Míletirá ye sūni dé pi yóo Éfézirá ná yí' asónnikhāgibirá ban.

18Mú pi banni weri, ú seeriye bi kha' í kórí gi khu ú ma dóonni Ázírá í ná nani fēeri, tu-biri má dómmina.

19Dé-manuma Tamāan sūmūni nímíthīmise kaadé nísíbeege, ye má yíbinná sāni sí kuso dúu ú Júdebira ye fó' má bu wera.

20Kha' ma kóo bi mūni wā, dé sēe'-man-bima ye mamaa bi nípírā ná dusirá mūni wá bēe' í pi mákīnni ná pi tu wera;

21Í seeriye Júdebi ná támabiri kha' pi fíkín dóogí yé ban Yékinná í khāa ībi Tamañ Yésúrá.

22Kha' Yékírí wá Nii kó'-uri-mama fānggo werá, maa yóo Jerúzalém kaa tu tū ba nan ma ní wera.

23Ye kha' tí ma tuuri weri, Yékírí wá Niina sēe'-mama nu wó nu kha' pi ba pá'-mama má yíbinná sāi.

24Ye má thakoogira kpínāa má bu wa, dé tí kpínni má bu weri, tírá déeri í horo' má dá'nna. Kí títāngírā déeri í phura' má sūmi tí déeri í sēe' seere nuwāa ú déeri pātí Yékíre fū dóogí nípírā wera. Ú seerera Tamañ Yésú hāani ma.

25Tu-maní dé í kórí gi fēerá, pí bēe' pí ma sēe'n Yékírí wá igi wá mū weri, pí ba ná ma tūwā.

26Tírá yeeri maa sēe' pi fēeri kha' pí hakée wónnī kó' ma wā,

27dé ma kóo bi mūni wā; dé buka'-maní bi Yékírí wá mí saabiranpi wá bēe'no.

28Ye kha' pātí sánikhunna kōrsu ú sánibi weri, píri tē pi kōrsu asónnīpíra. Píra Yékírí wá Nii saari dé pi dé asónnikhāgibi, pí ú Bikhee kpó'ri ú tarammi í buu pí dée ú wábi wera. Ye pí thīna yee kōrsu tē.

29Kha' tu-maní dé ná ma tarāa sóo, pōo ba ban pí sōgombirā má tákperse, ye pí ba yee bi ya, pātí tákpersira wēe yee sánibiri wa wera.

30Ye pōo yatū ba ya pí sōgombirā í fīn Yésú wá mamannibibi dé pi thoo bi.

31Ye tírá yeeri pi yee kōrsu yé wógí' tu kha' bo'-manuma pí bēe' nímíthīmise du sísāa' thago, khibeegi tíkín ná isengine.

32Ye kha' ma karfa-bíma werá Yékírí ná ú dóofírí seerera. Úrāa wóрге yēe wónnī yee pí bu fāngi yé hā pí ná ípēe bēe' pí déeri ú wábi weri, mū tí u hāana'ni nūugi kha' ma ba hā bi wera.

³³Kha' ma púgí níní wá tigi'i werési ú sãni werési ú táyeensi wa.

³⁴Kha' pí thĩ tu-biri dé má thĩná sãma'ni, ye má ná má tãaníbírà buu mí í òbírà kpóu wera.

³⁵Kha' dé-manima míni wá bée' í buka' pi kha' múnnáa pi déegée í tǝfín ní pí foriiso weri, yé kí wógí' tí Tamaŋ Yésú kha'ri kha' míhãanake kirge í tari míbugi wera.

³⁶Mú Pól kōnni mú, pí ná úrá bagi hursi ye jíní Yékíre.

³⁷Pí bēe' ye fuuma yēe súrí yēe biŋ Pólni págúrá.

³⁸Tí u kha'ra pí ba ná ma túwā weri, tírá kpóoná pí dóso. Ye tí kpānaa bu, pí tãa-u ò nani khaa tí batónē wera.

Mídéeŋpe 21

Pól wá Jerúzalémi yóogo

¹Mú a ná Éfézi nípi kpikinni weri, á kheε batónni ò kásáa Kósi. Kí dugé yékíré á yóo Óródi ò yaa tí khanná ò yóo Pátará.

²Mú a nanni fí, á náa o bató u yóo Fénisi sirgo, á kheε úrí yēe yóo.

³Mú a náani náa ken Sípíri sirgiri weri, á sée gi dé' míngi ye kheε yóo ná nuna Tíiri; í nuna yema Síirí sirgo. Tí bató nunaŋkhanná pi ye ba sūuno' táasi batónná.

⁴Mú a yóori ná náa Yésú wá mamannibibiri weri, á dée fí khibi má'níŋo. Yékírí wá Niiná seeriye bí, pí seeriye Pólni kha' hã ú yóo Jerúzalémíná wã.

⁵Mú pí khibi tanni weri, pí bēe' khoobi tǝkín ná hapi ná biibine, pí tãa a ò kuso nuná ná nani sóbíyokéŋgiri, á bagi hursi ò jíní Yékíre.

⁶Ye tí kpānaa bu á saraa kāmbo, ye aabírà kheε batónni ò taraa ye pírá fígí khūno.

⁷Á yaa Tíiri ò yóo Tólémáyisi; fínáa batónna kpóu. Á thuga á asóníkāmbiri ye dée fí khibi úkpo.

⁸Kí dugé yékíré, á yaa fí ò yóo Sézáaré ò ná hĩtaa Filípi u seε' seere nuwāani weri, ú thã. Nípi má'níŋo bí pi phĩna khori dé pi tǝfín Yésú wá sūŋginnibiri sūmná weri, pí o-u.

⁹Bihari' yaanfūŋ bíjín'nhu ye ú, pí ye seε' Yékírí wá nógiseere.

¹⁰Múnni a hĩtanna fí ò dée pó khibi weri, Yékírí wá hĩŋginnáa o ye bú ú pi ye yí' Ágábisi. Ú yaa Júde maráará ò baa á thāná

11 Ì ba khɛ Pól wá fānangbóroori ì fógí ú dési ná ú dɛsɪ yɛ kha' Yékírí wá Nii kha'ri kha' pátí ma fó'ri má wísi mé'ni wɛri, múnnaa Júdebira ba fó' fānangbóroo táríri Jerúzalémíná yé khé hã ú támabira.

12 Mú a núuni si wɛri, á ná tí kharí wá nípirá jíní Pólni kha' hã ú yóo Jerúzalémíná wã.

13 Pólná kha' pée déeri áa fuu yêe múnú má wísaa? Kha' kí dée má sóóbím-maníma ì hĩtaa má fó'mi wá hĩtansi wá tóri wa, dé sóóbím-maníma háari ná huume, má hu Jerúzalémíná Tamaŋ Yésú wá jísígírá.

14 Yɛ mú u yɛ pí ya wɛri, a sǔní kpíníjá sí bu tǔwã. Yɛ kha' Tamanna dé tũ nuu ú wɛra.

15 Mú pí khibi tanni wɛri, á sóóbíró á sóóbínsi yɛ khɛ yêe yóo Jerúzalémíná.

16 Yésú wá mamannibi bîi Sézáarérá wɛri, pí póc tǎa a ì yóo aabe o wáí thã ú pí yɛ yí' Múnásóni. Ku'-uyaama Sípiri sirgo yɛ dée mamannibi dugoo. Ú thǎná a mǎkínná ná a kíya.

Pól wá yóomi Jáki thã

17 Mú a nanni Jerúzalémíná wɛri, á asóníkāmbirá sagira a kpánnéɛɛɛ.

18 Mú dugi yékínni, á ná Pólná yóo Jáki thǎná. Asónníkǎgibi wá bée' pínjínnaa-níma.

19 Pólná thuga bi yɛ khɛ thoo bi múri wá bée' í Yékírí déeri támabirá tí u yɛ dé ú sūmɪnni wɛra.

20 Mú pí núuni ú sɛɛrɛri wɛri, pũ yɛ fuu Yékírí wá jísí nuuga. Tí kpānaa bu, pí sɛɛriyoo kha' á asóníkāna, u keŋ. Júde bí khǎani Tamanná wɛri, pí wóore ya, yɛ pí bée' kó'ri maŋ mí Yékírí hǎani Moyíziri wɛra.

21 Yɛ pí sɛɛriyɛ bi kha' mamaŋ-uri Júdebi wá bée' pũ támabirá wɛri, kha' pí sée maŋ mí Yékírí hǎani Moyíziri wɛra; yɛ sɛɛriyɛ bi tẽ kha' hã pí huuree pí bikhobiri wa, hã pí kó' ú sīnniri wa.

22 Yɛ kha' pé ìbíra dɛɛ? Pébu, pí ba koo dé baŋ-uri ya.

23 Yɛ kha' u dé ìtɛ tí ìbíra ba sɛɛriyoo wɛra. Kha' ìbíra ma khoobínũ'no, pí yeeri núugi Yékínná.

24 U khɛ bi pí wírí' kpoogi pátí Moyízi wá sebi kha'ri wɛri, yɛ ú khor táasi pí phari' pí; nípirá tu dé sí pí kha'ra ú kha'ri wɛri, mǐnǎnnu wã; yɛ pí tu tẽ dé kó'-uma maŋ mí Yékírí hǎani Moyíziri wɛra.

25 Yɛ ná táma asónnípɛɛ, tĩ'neɛ-ìbínni ì sɛɛriyɛ bi kha' hã pí pha' sīŋkhasi ná tátarammi ná khaa ú gífánni ja, yɛ hã pí bɛɛ ha' maa wɛrésí kho maa wã.

26Mú dugi yékínni Pólná kheε pí nípiri pí kókíró wírí'mína. Ye tí kpānaa bu ú dóoró Yékínthiya'dukirá ĩ sɛɛɾye Yékírí wá thoginníkhāgibiri khu ú ú ná ú kāmbi wá wíríkhībura ba hīi, ú khoŋ ú tási tíkín ná ú kāmbi wásiri wera.

Tí pi kó'ri Pólni Yékínthiya'dukirá weri, sí mīna

27Tí khubi má'níŋona ye bée hīi weri, mú Ází sirgi Júdebi jáani Pólni Yékínthiya'dukirá, pí suu nípiri pí kórɔɔ,

28ye súríyá kha' Ísíráyél bibe, pi ban dé wáí werāa kpūkɪŋ Ísíráyél bibi ná man mí Yékírí hāani Moyíziri weri, ná khaa tɛra. Síra u ye mamaŋ nípi wá bée' khaayi wá bée'rá. Ú yatɪ khe-uma Gérékibi ĩ dóoró bí Yékínthiya'dukirá ĩ kpormo Yékírí wá khátera.

29Pébu, já-biyaama Pól ná Tórófími ú ku'ra Éfézi weri, ɔ khu nudógírá kpoogi, pí keŋ má khe-uyaa dóoró-úma Yékínthiya'dukirá.

30Nu wá bée' kpúgóo, nípirāa horo' kénɪ kénɪ yêe ban. Pí kórí Pólni ĩ yāŋgírá kuso ú Yékínthiya'dukirá ye págí tutōŋŋina.

31Mú pi khi'raa-u yêe bée khuwɔɔ weri, sí dóoró Ōrómi sodáasíníkhāgāa nintānno kha' Jerúzalém wá bée' jagiminnima.

32Ú yaa khaanná fí ĩ kheε sodáasíbi ná pí níkhāgibi ĩ horgo yóo khaa tí nípira ye wera. Mú pi jáani pó sodáasíbi ná sodáasíníkhāgaari weri, pí kpāa Pól wá khi'mine.

33Ú to súu tó'ríyó, ye kórɔɔ ye kha' pi fógɔɔ yorgi síŋono ye púgí bi tári kpoo ú u déeri ná mú tí u déeri wera.

34Ye mú nípira ye súrí kénɪ kénɪ, u yé wónní tu kpoori wa weri, ú kha' pi yóo ú sodáasíbi wá karangírá.

35Mú Pól nanni kpéŋŋmúnŋini weri, sodáasíbírá dogiyɔ kpóroo ĩ dɛɛ tí nípi saara si fāŋgo wera;

36pi ye thowooma yêe súrí kha' pi khuwɔɔ.

Tí Pól sɛɛ'ri ú thīŋaani weri, sí mīna

37Waati ú pi ye bée dóon Pólno karangírá weri, ú púgí sodáasíníkhāgaari kha' ma wónní sɛɛɾyɔɔ tó míní bāa? Ú kha' u núma gérékísiraa?

38Ye kha' ná múnnāa úrá déeri Éjípíti wáí ú kpaara'ri nípi wewenni ye kheε níkhubi kíŋ bíŋo ĩ yóo bí gbirinná wā keyu?

39Pólná kha' dé-manima Júdee ye dée tē Társi ūu Sílísí sirgo weri, ú nína. Ye nuna ye dée nu títáa't wa. Mú u sɛɛɛɛɛ sɔo, ú jínɔɔ kha' u yee má sɛɛɛɛ nípine.

40Sodáasí níkhāgaará kha' u sɛɛɛɛ. Pólná yaa nuna kpéŋŋmúnŋíná ye dée nípi déki, pí wóo dīi; ye ú sɛɛɾye bí eburu sí déeri pí thī sɛɛɛ weri, kha'

Mídeenje 22

- ¹ má siithaabi ná má nípa, pi yee má see' má thĩjaani werá, pí nú.
- ² Mú pi jáani ná u ye seere bí eburusirá weri, pí haftya wóo dīi, ye Pólná kha'
- ³ dé-mama Júdee ye pí hūni ma Társi, Sílísí sirgo. Fa Jerúzaléminá ma khā'ni ye Gámálíyélná karmaa ma ũbi khāgibi wá khūnne tákursa. Ye kha' kó'-mañaama Yékírí wá mĩrini pātí píri kó'ru fɛeri wera.
- ⁴ Kha' ní pũ ye Yésú wá khūnná weri, kó'-manima khoobi ná hapi ĩ fógí bi ye págí bi ye fűsírą bi, póorą huwo.
- ⁵ Kha' Yékírí wá thogunníkhāga ná Júdebi wá níkhāgibira má sééré. Pébu, pírá hāana má yatiri sepi dé ma ná hā Dámási Júdebira. Nínáa ma ye yóo dé ma ná kó'rí fó' ní pũ ye Yésú wá khūnná weri, ĩ ban bí Jerúzaléminá ĩ ba sāna' pí yíbíre.

Tí Pól see'ri pātí u khāani Yésúrá weri, sí mĩja

(Míd 9.1-19; 26.12-18)

- ⁶ Tí ma ye khūnná ĩ ná jómĩná Dámásino, waati ú khura ye jómĩn thaagi weri, má kha' ma ken ĩ jáa ná táyésige kuso ní thv'nná ĩ ba tĩya sání kúní ma.
- ⁷ Kha' má wáa fānĩgírą, ye núu nũugi ná ki kha' Sól, Sól, pee déeri ye maa fűsín maa?
- ⁸ Má kha' á Taman, úrāa maa? Ú kha' maná déeri Názáaréti Yésú ú ma fűsín wera.
- ⁹ Má ná ní pũ ye yóo kpoogi weri, pí jáa táyésigiri ye pi núu seereri wa.
- ¹⁰ Má to kha' pé ma dé á Taman? Tamanná seeriy ma kha' ma yáa yóo Dámásirá, dé pi ba ná see' ma mĩrni wá bée' í ma mákĩnni ná ma dé wera.
- ¹¹ Kha' mú táyésigi tĩrura ná taraa, ma ye wóróo yēe já mĩni wā weri, má ná ní pũ ye yóo kpoogi weri, pí kó'ri ma dékírą ĩ yóo manno Dámásirá.
- ¹² ĩ hakira ná o wáyēe ye bú ú pi ye yí' Ánáníyási. Kó'-uyaama man mí Yékírí hāani Moyíziri weri, kó'mo, ye Dámási Júdebira ye fuma ú jísí nuuga.
- ¹³ Ú baa má thāná ba kha' má núnéekhoo Sól, ma já. Khaanná fí má darasirá sóo ye má jáa-u.
- ¹⁴ Ye Ánáníyásirá kha' ũbi khāgibi wá Yékíré khonni saa man Sólni dé ma tu tí u khoro', ĩ já Yésú ú déeri Ní' Termemmini yé nú ú nũgiseerera.
- ¹⁵ Pébu, tí ma jáani ye núu weri, ma ba see'-tíma nípi wá bēe'.
- ¹⁶ Ye kha' pé ma tee tēe? Ma yáa yí' Yésú wá jísigiri ye pí bátízé ma má mípĩjíná sóo. Má yaa pí bátízée ma.
- ¹⁷ Mú ma fí'ri baa fa Jerúzaléminá nāa jín Yékírí Yékínthiya'dukirá o khu weri,

18 má ɲáa Tamaɲ ná u sɛɛ' ma kha' ma haabín ku' Jerúzalémíná dé Júdebirá ba híɲ sɛɛɛ ú manɪ Pólna ba sɛɛ' manɪ Tamãaɲ múná wɛɪ wa.

19 Má kha' á Tamaɲ, pí thĩ tu-burɪ dé ma ye tɔmma pí pńgínkhayɪ pńgínkhayɪ nãa yɛɛ pí kó' ní' pí khãanɪ ú bu wɛɪ, yêɛ pá' pí yêɛ khi' pí.

20 Ye kha' tí pí khura Étíyénɪ ú ye sɛɛ' ú sɛɛɛɛɪ wɛɪ, ma ye fíma; nuu-tɪyaa-manɔɔma ye manãa ye keɲ ní' pí ye khuwɔɔ wɛɪ, pí táɪra.

21 Ye Tamanná kha' ma yóo dé sũm-manɪ-mama déeyén tãmabɔ.

22 Níɪra ye núunó'ma, ye mú u bannɪ ba yíɪ sɛɛɛ wɛ úrí wɛɪ, pí súríyá kha' pí khu wáɪ wɛɪ, hã pí yeyɔɔ bú dunɪnaná wã.

23 Ye wáa yêɛ súrí yêɛ khorɪ' pí kpórgíkporísiri yêɛ híngɪɲ si yêɛ khe sɪrangɪ yêɛ híɲ thu'nná.

Pól ná Ɔrómɪ sodáasíníkhãgaa wá mɪɲa

24 Ɔrómɪ sodáasíníkhãgaará kha' pí khe Pól dóon ú sodáasíbɪ wá karangírá yé khɪɔɔ thĩnne ú sɛɛ' mú tí déeri sãngɪ ye pí ye súrí ú bu mé'ni wɛra.

25 Mú pí ye fɔ' Pólni dé pí khɪɔɔ wɛɪ, ú sɛɛɪye Ɔrómɪ sodáasíníkhãgãa ɔɔ ú ye fí wɛɪ, kha' pí khĩnne yêɛ wónnɪ khi' Ɔrómɪ bii ú pí kaarɪ thu wɛɪ, kayɪ?

26 Mú u kũnnɪ mú wɛɪ, Sodáasíwárá ná sɛɛɪye sí pí níkhãgaarɪ kha' tu-uɪ dé Ɔrómɪ biyêe wáɪ wɛɪ kayɪ? Ye kha' pé u ba dé wɛrãa?

27 Ɔrómɪ sodáasíníkhãgaará tɔ baa ba púgí Pólni kha' Ɔrómɪ biyo bãa? Ú kha' iiyo.

28 Ú kha' tigi' kpakpa'ye ma khonni ye buu si. Ye Pól úrá kha' hũm-biri-mama má wásɪɛ.

29 ípe bú ye ba khɪɔɔ wɛɪ, pí súu kuso ye yeyɔɔ. Ye mú sodáasíníkhãgãa thĩ tuuɪ dé Pól dé-uma Ɔrómɪ bii ye yɛɛ pí fógɔɔ wɛɪ, phãɪgɛ kóɔɔ.

Tí Pól sɛɛɛɛɪ thuthubɪ wá wóɔnná wɛɪ, sí mɪɲa

30 U ye bæema dé u tu mí kpoo tí Júdebi kha'ɪ Pól déeri wɛra. Mú dugɪ yékínnɪ ú yɛɛ pí fáríyá séyɔɔ ye kha' Yékírí wá thɔgɪnníkhãgubɪ ná pí thuthukhãgɪ kãmbɪ wá bæe' pńgín. Ye kha' pí sũuno' Pólni í saa-u nípírá.

Mídéenɲe 23

1 Mu pí bannɪ ba saa-u nípírá wɛɪ, ú keri thuthukhãgubɪ kirikiri ye kha' á nípa, tu-manɪ má dógírá dé háarɪ ná fɛɛ má núnéédéki kɪrɪ-gurma Yékírí wá wóɔnná.

2 Yékírí wá thɔgɪnníkhãgaa Ánáníyásírá sɛɛɪye ní' pí máagínná Pólnɔ wɛɪ, kha' pí khɪɔɔ núugírá.

³Pólná sɛɛɾɪɔɔ kha' damaaraníní wɛɾɪ, Yékínna ba khɪɔɔma. Kha'-ɔɾɪ ma thu-mama ǐ mákín maŋ mí Yékírí hãanɪ Moyíziri wɛɾɪ, yɛ kha' pɪ khi' ma; yɛ hakɪra ná pí mammɪna kũnɪ múnnaa wã.

⁴Ní' pũ yɛ fí wɛɾɪ, pí kha' Yékírí wá thɔɡɪnníkhãgaara u ha'ɾɪ kusɪɡaa?

⁵Pólná kha' á nípa, ná tu-maŋa dé thɔɡɪnníkhãgaara, ma yé kusɪɡɔɔ wa, pébu Yékírí wá sɛbɪ kha'-ɔɾɪ kha' *hã mú sɛɛ' mú thĩníkhãɡaa sɛɛɛ pĩŋáa wã.*

⁶Mú Pól tuura dé thuthukhãɡɪbɪ wá pɔɔra yema Sádísébi wá khĩnno yɛ pɔɔrãa yɛ Fáarísibi wá khĩnno wɛɾɪ, ú súríyá nípírá kha' á nípa, Fáarísii má, yɛ má siithaaburãa Fáarísibi tẽ. Yɛ kha' tí ma khãanɪ huyamɪ wá míná wɛɾɪ, tírá yɛɾɪ pũ thu ma.

⁷Mú u kũnnɪ mú wɛɾɪ, Fáarísibi ná Sádísébi wásírá dabɪ kãmbɪ tákɪrsɪ yɛ nípírá kpíkɪra.

⁸Pébu, Sádísébi kha'-pínnɪ huyamɛ bú wa, Yékírí wá mɪnɪɡɪbɛ bú wa, the'ribe bú wa yɛ Fáarísibírá kha' sí bɛɛ' bú.

⁹Nípírá hafɪya súríyá yɛ Yékírí wá sɛbtubɪ wá pɔɔ pí déerá Fáarísibi wɛɾɪ, pí yaa pãníɡɛ yɛ kha' ɪbíra ɲáa mípú tí wáɪ wɛ déeri ya, yɛ kha' tó míní wɛrésɪ Yékírí wá mɪnɪɡɪl hĩtí sɛɛɛɛ ú.

¹⁰Mú pãníɡɪra yɛ kón yɛ yóo, sodáasíníkhãgaarãa tũŋ dé pɪ ba kpakɪŋ Pólni wɛɾɪ, ú sɛɛɾɪyɛ ú sodáasíbɪ kha' pɪ sũŋ ní ná khoroo nípírá ǐ yóo ú karangrã.

¹¹Mú táagɪ te'ri, Tamanná bukaa ú wísɪ Pólnɔ yɛ sɛɛɾɪɔɔ kha' u tu wísɪ dé pãtí u sɛɛ'ɾɪ má mí Jerúzalémɪná wɛɾɪ, fɔ́ ú sɛɛ' má mí tẽ Orómɪná.

Tí pɪ fɔ́'ɾɪ dúu Pólná dé pɪ khuwɔɔ wɛɾɪ, sí mĩna

¹²Yɛ mú dugɪ yékínnɪ wɛɾɪ, Júdebirá fógí dúu Pólná yɛ karaa kha' ǐ kórí ɡɪ fɛerá ná ɪbíra khuwɔɔ wa, ɪbɛ di ya, ɪbɛ ɲú wã.

¹³Ní' pí fɔ́'rá dúuri wɛɾɪ, pɪ yɛ tarɪ nípi digbéɛŋɔ.

¹⁴Pí yóo ná ɲáa Yékírí wá thɔɡɪnníkhãɡɪbɪ ná Júdebi wá khokhãɡɪbɪ yɛ kha' karɪ-ɪbínnɪma kha' ǐ kórí ɡɪ fɛerá ná ɪbíra khuu Pólni wã, ɪbɛ di háarɪ má mĩnɛ ɲa.

¹⁵Yɛ kha' tírá yɛɾɪ pɪ bɛŋ tí bu wɛrá, pí ná thuthukhãɡɪbɪ, yé ná ɲá Orómɪ sodáasíníkhãgaarɪ ǐ sɛɛɾɪɔɔ kha' u yɛɛ pí khɛ Pólni ǐ thee ú ɪbɪ khanná, dé ɪbíra bɛɛ ná hafɪ kemma ú wásɪra. Yɛ tí pãnná ɪbɛ kóo kí tɛyɔɔ, pãtí u kha' ma naŋ wɛɾɪ, ná ɪbíra khuwɔɔ.

¹⁶Pól wá khĩharbiirá núu si, ú yóo sodáasíbɪ wá karangrã ǐ ná sɛɛɾɪɔɔ sí.

¹⁷Pólná yísɪ Orómɪ sodáasíníkhãɡãa ɔɔ kha' u yóo bikhoo'i wɛnnɔ pí níkhãɡaa thãná dé tó mĩnɛ u bɛɛ sɛɛɾɪɔɔ.

¹⁸Sodáasíwáirá tɔ yóo ú pí níkhāgaa thāná ná sɛɛryɔɔ kha' karsóbii Pólná yí'ri ma ĩ jíní ma kha' ma ban bikhoo'i wɛnnɔ ú thāná, dé tó míne u bée sɛɛryɔɔ.

¹⁹Sodáasíníkhāgaará kórɔɔ dékírá ĩ kuso ú kɛ', ĩ púgɔɔ kha' pé u bée sɛɛ' maa?

²⁰Ú sɛɛryɔɔ kha' Júdebi bɛm-biri-tí-buma kha' ĩbíra banní ba dé má ĩbíra bée hafí kemma Pól wásiri, yé bú jínɔɔ kha' u yɛɛ pí khé thee ú naan ĩbi thuthukhanná.

²¹Yɛ kha' hā ú hǐngín bí ya, dé pɔɔ bú pi tari nípi digbéɛɔ pí fɔ'ri ú bu dúu dé pi ná kóo ĩ khuwɔɔ, dé kari-buma kha' ĩ kórí gi fɛɛrá ná ĩbíra khuwɔɔ wa, ĩbírá di ya, ĩbírá jɔ wā. Yɛ kha' sóóbím-burma sóo dé úrí bu pi núunó'.

²²Mú bikhoo'i sɛɛ'ri si sóo, sodáasíníkhāgaará kha' hā ú yé kǔŋ mú níné nú wā. Yɛ kha' u yóo.

Pól wá yóomi fāguman Félisi thā

²³Tí kpānaa bu ú yísi pɔ sodáasíníkhāgi bíɔ ĩ sɛɛryɛ bi kha' pi sɛɛ' sodáasíbi kpárgi, ná sodáasí bŭ kǎŋ ságíbi wɛri, pí digbéesāa' ná kpɔɔgi, ná sodáasí bŭ kó' kpú'jini wɛri, pí kpárgi, pí sóóbín, ná isɛŋkhura naní súŋhūnoŋ, pí yóo Sézáaré.

²⁴Yɛ kha' pi sóóbín tákánámbi tɛ ĩ kɛ Pól yóo ú Ɔrómi fāguman Félisi thā; hā míné yé buwoo wa.

²⁵Ú tǐgi sɛbi kha'

²⁶Míní Kúlódi Lísíyásŭ hā múní níkhāgaa fāguman Félisiri sɛbi ĩ thiya' mu.

²⁷Júdebé kó'rá wái wɛri, yɛɛ bée khuwɔɔ. Yɛ mú mi tuuri dé Ɔrómi biyo wɛri, mí khɛɛ mí sodáasíbi ná hínɔɔ.

²⁸Mú mi yɛ bɛɛ dé mi tu tí pi kha'ri ú déeri wɛri, mí yóo ú pí thuthukhanná.

²⁹Tíra mi tuuri dé u dée tó míní tŭ wónnín naŋ pí khuwɔɔ wɛrésí pí kpógɔɔ yɔrgisɛ ya, dé pí thī wá khŭnni wá mǐné buuri bi.

³⁰Mú mi núuni ná pi kha' fɔ'-pɪrɪ-ú-buma dúu wɛri, mí tɔ kha' pi khé thee ú mú thāná; yɛ sɛɛryɛ ú ná ípɛ bŭ sɛɛɛno wɛri, kha' pi ná yísɔɔ mú thāná.

³¹Sodáasíbírá khɛɛ Pólni isɛŋgiri ĩ yóo ú pǎtí pí níkhāgaa sɛɛ'ri bi wɛra. Pí yóo ĩ ná naní háari Ántípátírísi.

³²Mú dugi yékínni, pɔɔrá fǐgí yóo karangirá yɛ sodáasí bŭ kǎŋ ságíbi wɛri, pírá yóo ú.

³³Mú pi nanní Sézáaré wɛri, pí hāa fāgumanní sɛbino yɛ hāa-u Pólnɔ.

³⁴Mú fāguman karanni sɛbiri sóo, ú púgɔɔ kha' kŭnní sirgo u yaari? Mó u banni tuu dé Sílísí sirgo u yaari wɛri,

³⁵Ú sɛɛɾɿɔɔ kha' ú ná ípe bîl sɛɛɾɛno wɛɾɿ, ná pɿ ba baa, tí pǎnná ma ba púgírɔɔ ǐ tu pǎtí mǐɾɿne wɛɾa. Ye kha' pɿ saa-u ɪthakho Éródi wá kórgírá.

Mídéeɲɛ 24

Tí pɿ tǔnni hǎa Pólɿ wɛɾɿ, sí mǐɲa

¹Mú tɿ buuri khu bímúwǎa' wɛɾɿ, Yékírí wá thoɣɪnníkhǎgaa Ánáníyási ná Júdebi wá khokhǎɣɪ wá pɔɔ ná ɔ tǔhǎana'naa ú pɿ ye yí' Tértílísɿ wɛɾɿ, pí yaa Jerúzalém ǐ yóo Sézáaré ná yísɿ Pólɿ Ɔrómi fǎɣɪman thǎná.

²⁻³Pí yísɿ Pólná baa ye Tértílísírǎ kókíró yêe sɛɛɾɛ kha' níkhǎgaa Félísɿ, ú bárkára ǐbírí buuri wóowóonni tákɿɾɿ, ye mǐɲɿ wá bée' í u tuuɿ fíkírǎ wɛɾɿ, í bée' nuuɪma ǐbínne tákɿɾɿ khaayi wá bée'.

⁴Ye má ba fonnigoo kónɲa, dé ma ba ɲínɔɔma ú fɪl dóɔɣɿ yé núunó' ǐbɿ sɛɛɾɿ, dé ú ba sǔnɿ wǎ.

⁵Ye kha' wái wɛɾǎ déeri ní' pɪl tho Názáaréɿ Yésúɿ wɛɾɿ, pí níkhǎgaara. Pírǎ séɛɿ khǔnna. Kha' pǐl-u ma tákɿɾa; úrǎa kpaara' dunɪɲa Júdebi wá bée'.

⁶Ye kha' ú yatira ye bée kpɔɾɪmma Yékínthiya'dukiri ǐbé kóɔɔ. [Ye kha' ǐbírǎ ye bée thiɔɔma ǐ mǎkín pǎtí Moyízi wá seɪ kha'ɾɿ wɛɾɿ,

⁷ye Ɔrómi sodáasíníkhǎgaa Lísíyásírǎ ba híɲɔɔ ǐbɿ dékírǎ fǎɲɔ

⁸ye kha' ú ná ní' pɪl sɛɛɾɛno wɛɾɿ, pɿ baɲ ú thǎná.] Ye kha' tírá yeɛɿ ǐbírǎ baa dé ú thǎna púɔɔ ǐ tu dé tí ǐbírí kha'ɾɿ ú déeri wɛɾɿ, thǎnaa-u.

⁹Júdebirǎ duɣɿ ú bu kha' thǎnaa u sɛɛ'ɾɿ.

Tí Pól sɛɛɾɛɾɿ Félísɿ wá wóɔnná wɛɾɿ, sí mǐɲa

¹⁰Mú fǎɣɪman Félísɿ hǎanɿ Pól khǔnnɿ dé u sɛɛɾɛ wɛɾɿ, ú to kha' tu-manɿ dé dé-siri du kónɣónsɿ ná úrá déeri thuthuɿ surɣérǎ. Tírǎ yeɛɿ má ba sɛɛɾɛ tǔnnée ɲa.

¹¹Ye kha' tí ma yóori Jerúzalémúnǎ dé ma thiya' Yékírí wɛɾɿ, tɿ taraa khuɪ kpɔɔ ná pǐɲa wǎ, ná u khorɔ', u wónní pú' nípí keɲ.

¹²Pɿ ɲǎa ma Yékínthiya'dukirǎ wɛɾɛsɿ Júdebi wá pǐɲɣínkhayo wɛɾɛsɿ nuɔdóɔ ná má ná ɔ pǎní kǎmbɿ wɛɾɛsɿ ná ma suu nípɿ wa.

¹³Pɿ tóɔɣɿ yêe wónní bukǎ' kha' tí pɿ kha'ɾɿ má déeri wɛɾɿ, mǐɲánnu wǎ.

¹⁴Ye kha' thǎnaa-u, ma thiya'ma ǐbɿ khǎɣɪ wá Yékínni ǐ mǎkírǎ Yésú wá khǔnnɛ, ye pí kha' manǎ séɛɿ khǔnna. Mǐɲɿ wá bée' í tǐ'ɿ Moyízi ná Yékírí wá híɲɣínníɪ wá seɪɾǎ wɛɾɿ, khǎa-manɪma í bu.

¹⁵Ye kha' pǎtí manɿ khǎanɿ tuu dé Yékínna ba yaara'ma ní' termembi ná ní' kaatermembiri huuminǎ wɛɾɿ, múnnǎa píɾí khǎanɿ tē.

16Tírá yɛɛɪ ma kí hukɛɛma ɛ́ kí dé míɲɪ Yékírí ná níɲɪ wá wóɲɲá, sí dé sǎɲɲɪ má dógírá má tu dé ma buroo wa.

17Dé-maɲaama du kónɡónsɪ ná ma yɛ má sɪrgírá wa; má baa dé ma ba hǎ Júde pócóribɪ míɲɪ yé khon táasí hǎ Yékíre.

18Sírí bu ɲɪ bannɪ ba ɲáa ma Yékínthiya'dukirá ná ma wírísá sówo. Níɲɛ yɛ ɲíní wǎ, yɛ sɛɛɛ yɛ yaa wa.

19Yɛ kha' Ází sɪrgɪ Júdebi wá pɔɔ yɛ fí, ɲírǎa yɛ wónnɪ ban ʉ thǎná ba kha' dé-manɪ mína, ná dé-maɲaa bɪ mína.

20Yɛ mú ɲɪ mí baa wa, ɲɛ bɪ fí wɛɪ, ɲíra buka' míɲɪ kpoo tí ma déeri tí ɲɪ yóori manno thuthukhanná wera;

21ná kí dée má tí ma kha'ra ɲí wóɲɲá kha' tí ma khǎanɪ huyamɪ wá míná wɛɪ, tíra ɲɪ déeri yé thu ma fɛɛɪ wɛɪ wa.

22Mú Félisi tɔura Yésú wá khǐnnɪ wá mí tákɪsɪ wɛɪ, ʉ kha' ɲɪ yóo, ná sodáasíníkhāgaa Lísíyásɪra ba baa tí ɲánná má ba hafú ken ɲí sɛɛɛra.

23Yɛ sɛɛɪyɛ Ɔrómɪ sodáasíníkhāgaarɪ kha' ʉ kí kɔrsɪɲ karsóbi Pólni yé yɛ ʉ dafori kíró, yɛ hǎ ʉ khǔɲ ʉ nínéɲɪ ɲí kaa tǛfíró wa.

Tí Pól sɛɛɛɛɪ Félisi ná Dírísíli wá wóɲɲá wɛɪ, sí míɲa

24Tí kha' tí dé pó khɪbɪ, Félísirá kha' ɲɪ ná khe Pól ban ʉ, ʉ ba sɛɛɛɛ má ná má harɪ Dírísílná nú. Dírísílna yɛma Júdee. Mú Pól bannɪ wɛɪ, ʉ ba sɛɛɪyɛ ɲǎtí ɲɪ khǎa Yésú Kírísirá wɛɪ, ɲí núwǔ.

25Mú Pólna yɛ sɛɛ' teremmi wá mí, ná ɲǎtí nínɛ tu kó' ʉ wísɪ, ná Yékírí wá kpǐmí gũ ba ban wɛɪ, ɲǎnɲé kórí Félísiri ʉ sɛɛɪyɔɔ kha' ʉ wónnɪ yóo wɛrá dé ɔ khu ná ma ba yísɔɔ.

26Ken-uyaama tǛ má Pólna yɛ ba hǎa-uma tigi'i, tírá yɛɛra ʉ yé dá' ʉ sũɲ yí'mɛ ɲí kɔɔɪ wa.

27Mú Félísira yɛ bɛɛ dé tɪl nuu Júdebine wɛɪ, ʉ yɛ Pólni karsórá. Sí dée du síɲɔ, Pórsíyísi ʉ ɲɪ yí' tǛ Fésítisi wɛɪ, ʉ khe Félisi wá ɲɛɛna.

Mídéeɲɛ 25

Pól wá sɛɛɛɛ yóomi Ɔrómɪ ɪthakho kpóroo Sézáarɪ thǎ

1Mú Pórsíyísi Fésítisi bannɪ ba khe sɪrgɪɪ wɛɪ, tí khu bísǎa' ʉ yaa Sézáaré ɪ yóo Jerúzalém.

2Yékírí wá thogɪnníkhǎgɪbɪ ná Júdebi wá níkhǎgɪbírá yóo ná yísɪ Pólni ʉ thǎná. ɲí ɲínɔɔ ɲánnɪ ɲánnɪ kha'

3ʉ fɪl dóɔɔɪ yé yɛ Pólná ban Jerúzalémíná; ɲɪ yɛ bɛɛ dé ɲɪ kóo khuwɔɔma khǔnná.

⁴Ye Fésítísirá kha' Pólna ma karsó bu Sézáarérá dé má ba dái yé písi ní ja.

⁵Ye kha' pí sɔgɔmbirá, níkhāgɪbɪra thoo ma ye ná múnɛ ɔ déeri pí sɛɛ' rɪ.

⁶Fésítísira hĩtaa ní ɛ́ dái wa, dé dé-uma khubɪ má'nísāa' wɛrésɪ khubɪ kpɔɔgɪ thasóki ye yaa písée Sézáarérá. Mú dugɪ yékínɪɪ, ɔ ná hĩtaa thuthukhanná ye kha' pɪ baɲ Pólnɔ.

⁷Mú ɔ bannɪ, Júde bí yaara Jerúzalémɪná baa wɛrɪ, pí sǎní kúnɔo yêe thũ' mípú kóngónɪ kha' ıra ɔ déeri, ye pɪ ye tóɔyɪ yêe wónnɪ buká' kha' mɪjánɔo wǎ.

⁸Pólná yaa sɛɛɪyɛ kha' ma dée Júdebi wá khũɪɪ múnɪ wǎ, ma dée Yékínthiya'duki múnɪ wǎ, ma dée Ɔróɪ ɪthakho kpóroo Sézáannɪ múnɪ wǎ.

⁹Mú Fésítísira ye bæɛ dé ɔ dé tɪɪ nɔɔ Júdebɪɛ wɛrɪ, ɔ púgɪ Pólni kha' ɔ bæɛ dé ɔ yóo Jerúzalémɪná pí thu sɪ má wónnāa?

¹⁰Pólná kha' Sézáarɪ wá thuthukhanná manɛ, ye fínáa pɪ mákínɪ ná pɪ thu ma. Ye kha' ɔ thĩ tu-urɪ tákɪrsɪ dé ma dée Júdebi mípú tɪkpo wa.

¹¹Kha' ná buri-mapaama wɛrésɪ ná múnɛ ma déerá tí nannɪ khuwanɪ má kai huumi wǎ; ye ná thĩnaa bú tí pɪ kha'rɪ má déeri ya, nínɛ wónnɪ hāana' ma pí dé ma pǎtɪ pɪ khɔɔ' wɛrɪ wa. Ye kha' ma yóoma má sɛɛɛɛ Ɔróɪ, Sézáarɪ thǎ.

¹²Mú Fésítisi ná ɔ bɔ'rɪɪ náanɪ kāmɪ wɛrɪ, ɔ kha' úrá kha'rɪ ma yóoma má sɛɛɛɛ Sézáarɪ thǎ, nínáa ɔ ba yóo.

Tí Fésítisi sɛɛ'rɪ Pól wá múnɛ Ágírípárɪ wɛrɪ, sí mɪja

¹³Tí buu pɔ khibɪ, Júde ɪthakho Ágírípá ná ɔ harɪ Bérénísirá baa Sézáarérá dé pɪ ba thiya' Fésítísira.

¹⁴Mú pɪ déeri ní khu kómbɪ wɛrɪ, Fésítísirá sɛɛɪyɛ ɪthakhoori Pól wá múnɛ ɪ kha' ɔ wáyɛ Félisi yɛɛrɪ karsórá.

¹⁵Ye kha' tí ma ye Jerúzalémɪná wɛrɪ, Yékírɪ wá thɔgɪnníkhāgɪɪ ná Júdebi wá khokhāgɪbɪrá yísɔɔ má thǎná ye jínɪ ma kha' ma yárgíyɔɔ yé yɛɛ pí khuwɔɔ.

¹⁶Má sɛɛɪyɛ bɪ kha' ná pɪ kha' nínɪ déeri múnɪ, ɪbɪ Ɔróɪbɛ maná' hāanɪgɔɔ mé'nɪ pí dé pǎtɪ pɪ khɔɔ' wa, dé ɪbíra yí'ma ɔ ná ɪpɛ bí kha'rɪ dé-uri múnɪ wɛrɪ, ɛ́ sa bɪ, ye ɔ sɛɛɛɛ sɔo.

¹⁷Má ná pírá tɔ baa fará kpoogo. Mú dugɪ yékínɪɪ ma tɛɛ tóo tǔwǎ, dé yóo-manɪma ná hĩtaa má thuthukhanná ye kha' pɪ khe Pól baɲ ɔ.

¹⁸Mú ɔ bannɪ wɛrɪ, pí yaa sɛɛɪyɛ, ye mú ɪ pɪ kha'rɪ ɔ déeri wɛrɪ, ma náa bú mípúɪ wǎ,

¹⁹dé pí khũnni wá mí ná ɔ wái ú pi ye yí' Yésú ú huura ye Pólná kha' ya-uri weri, í míne pi ye pání kām̃ba.

²⁰Ye mú mana ye tuu mí tí ma tu kha' pánígée hũngirá wa weri, má púgí Pólni ná u bɛɛ dé u yóoma Jerúzalémíná, pí ná hafí thiyɔɔ í múná.

²¹Ú kha' ma bɛɛ dé si yóoma Sézáari thǎná. Má kha' pi yeyɔɔ karsórá fɔ́ í ná nañ waati ú ma ba yeɛ pí yóo ú ú thǎná wera.

²²Ágírípára sɛɛɾye Fésítísiri kha' ma bée núma tɛ wái wɛɛ sɛɛɾera. Ú kha' naañ ná u ba núwɔɔ.

²³Mú dugi yékínni, Ágírípá ná ú harí Bérénísirá baa níkpóribammí ĩ ba dóoró pńgínkhanná pí ná Ɔrómi sodaásíníkhāgaa ná nuní' páampáambira. Fésítísirá yeɛ pí baa Pólnɔ.

²⁴Mú pi banni ú, ú to kha' ithakho Ágírípá ná nípi wá bée' pí pńgínni ĩbínne kpoogi weri, ná-biri wái ú Júdebi wá bée' dɛɛɾi ye baa má thǎná tí ma ye Jerúzalémíná ná fǎa yatírá kha' u mákírá ná u hĩti thakooge ya wera.

²⁵Ye kha' mana náa mí tí u déeri tí nañ khuwañ na. Ú thǎná kha' ma yóoma má sɛɛɾenɔ Sézáari thǎ. Má kha' ma yeɛ ú yóo ú thǎná.

²⁶Ye kha' ma míne mé'ni tí ma wónnǐ tĩ'ní hǎ ithakho kpóroori ú múná wǎ. Tírá yeɾi má yeɛ ú baa úrí ithakho Ágírípá wá yatikorɔɔñ wóonná ná pí bée' wóonná, pí hafí keñ ú sɛɛɾeri, sí dé sǎngi má bu tɔɔ tĩ'.

²⁷dé kem-mánni kha' si mákírá ná ma yeɛ pí yóo karsóbiinɔ mé'ni kaa buka' mí tí pi kha'ri ú déeri weri wa.

Mídéenpe 26

Tí Pól sɛɛɾeri Ágírípá wá wóonná weri, sí mína

¹Ágírípára sɛɛɾye Pólni kha' u wónnǐ sɛɛɾe. Pólná yaariga déki ye kha'

²ithakho Ágírípá, míni wá bée' í Júdebi kha'ri má déeri weri, nuu-tiri manno fɛɛɾi tí ma buuri yêe sɛɛ' ú wóonná má thĩnaañ wera.

³Pébu, tu-uri tákɪrsi Júdebi wá mammí wá bée' ná pání gũ bú wera. Tírá yeɾi mǎa jínɔɔ dé u keñ ú thĩ yé nú má sɛɛɾera.

⁴Ye kha' Júdebi wá bée' tuuri ma ĩ kóri gi má náɔɔbompǎnná, ye tuu tɛ pǎtí ma ye khũni má Júde kǎmbi wá ɔɔgombirá ná Jerúzalémíná wera.

⁵Fɛɛ pi tuuri ma wǎ, dé ná pi bée sɛɛ' thĩnaa, pi má séɛɛ. ĩbi Júdebi wá Yékínthiyakírá, Fáarísibi wá khũnná huura kóñ ye tí khũnná ma ye.

⁶Werá tí ma khǎañ núu gí Yékírí hǎañ ĩbi khǎgĩbiri weri, tírá yeɾi pí thu ma.

⁷Íbɪ thĩjɪni kpɔɔ ná ɪɔɔ ù thɪya' Yékírí kaa kpáarée khíbɛɛgi tíkín ná isengine wɛɪ, ɪ tɛɛma khu ú Yékínna ba hāana' mɪ tɪ ɔ hāana'ni núbɔgi wɛra. Yɛ kha' Tamaŋkhoo, tɪ ma khāani sí bu wɛɪ, tɪra Júdebi dɛɛɪ yêe págáa má bu.

⁸Yɛ kha' pée déeri yɛ pi khāa dé Yékínna wónnɪ yaara' huuribiri waa?

⁹Yɛ má thĩ kha'-mápaama kha' fó ma hukée píima Názáaréti Yésú wá nísígira.

¹⁰Sírá banna Yékírí wá thogunníkhāgɪbrá hāa ma khĩnnɪ, má kórí Yésú wá ní' kóngómbɪ Jerúzalémɪná ɪ págí bɪ. Yɛ ná pi yɛ kha' pi khu bɪ, ma yɛ píma.

¹¹Waati kóngómbɔ ma yɛ yóoma Júdebi wá píngínkhayɪ wá bée'rá ɪ ná saina' pí yíbiri yé kó' pi fāngɔ kha' pi kai Yésúri nípirá. Yɛ mú má námísi yaara bí bu tákɪrsɪ wɛɪ, má yatira yɛ yóoma sɪɪ masɔ nāa fúusín bɪ.

Tí Pól sɛɛ'ɪ pātí ɔ khāani Yésúra wɛɪ, sí mɪpa

(Míd 9.1-19; 22.6-16)

¹²Múnnāa sɪ buura, Yékírí wá thogunníkhāgɪbrá hāa ma sɛbɪ má buu khĩnnɪ ɪ yaa yêe yóo Dámási.

¹³Tamaŋkhoo, tɪ ma yɛ yóomíná, khurāa bée núbínɪ thaagi wɛɪ, má náa táyésígɪ ná kɪ kuso thu'nná ɪ tɪɪya sání kúní má ná má sɪɪyóo tákāmbɪra. Yɛ kí táyésígɪra yɛ só tarɪ khura.

¹⁴Íbé wāa fānɪgɪrá yɛ má núu núbɔgi eburusirá kha' Sól, Sól pé maa fúusín maa? Kha' ma fonno'ma má wísi phāɪɪ pātí tádooroora fonno' ú thĩ kha' ma khɪ'ma khunneɛnāa tábɔ'nnɪ tɪ nuɔ ú thĩni wɛra.

¹⁵Má kha' á Tamaŋ, úrāa maa? Tamanná kha' maná déeri Yésú ú ma fúusín wɛra.

¹⁶Yɛ kha' ma yāa nuni, dé manɪ Yésú khom-manɪ saama manɪ Pólni dé ma dé manɪ Yésú wá sūmɪni, ɪ sɛɛ' mɪ í ma náani, yé sɛɛ' yó mɪ í manɪ Yésúra ba buka' manɪ Pólni kpānaa bu wɛra. Tírā yɛɛɪ manɪ Yésúra bukaa má thĩ manɪ Pólnɔ.

¹⁷⁻¹⁸Yɛ kha' manɪ Yésúra ba sūmma manɪ Pólni má Júde kāmɪ ná támabɪ thā, má ná págú pí yíbiri, pí kú kkpānaa tápírgírá yé fí' táyésígɔ, ɪ khon bi Sutānāa déko ɪ hā bí Yékíre. Ná pi khāa má bu, Yékínná sée pí mípíní hā bí í yɛ pí dé kpoogi pí ná pí déeri ú wábi wɛra. Má Júde kāmɪ ná támabɪ thā bí ma sūnnɪ ma wɛɪ, ma ba hímma manɪ Pólni bí, pí bú dé ma míni wā.

¹⁹Yɛ kha' tírā yɛɛɪ ɪthakho Ágírípá, ma kpígí nínɪtānnɪ tɪ Yékírí yɛɛɪ má náa wɛɪ wa,

²⁰dé Dámási nípirā ma khurɪ sɛɛɪyɛ kha' pi fíkín dógɔ yé fí'rí ba thoo Yékínni, yé dé mɪ ù buká' kha' fíkím-birma dógɔ. Mú ma sɛɛ'ɪ Dámási nípiri sóo wɛɪ, má yóo ná sɛɛɪyɛ Jerúzalém nípi ná Júde marāa nípi wá bée' sí kpoosine, yɛ tɪ kpānaa bu má ná sɛɛɪyɛ sí tē támabɪra.

- ²¹Í míyena Júdebi dɛɛɪ yɛ kóri ma Yékínthiya'dukirá yêɛ bɛɛ dé pɪ khu ma.
- ²²Yɛ Yékínná tɛɛ ma, mâa thakooge ĩ ba nanɪ fɛɛɪ yêɛ sɛɛ' Yékírí wá míne nítítáapɪ tíkín ná níkpórbine. Ma sɛɛɪyɛ tó mí manɪ wǎ ná kɪ déɛ má tí Moyízi ná Yékírí wá hǐngínníɪ wá sɛɪ sɛɛ'ɪ kha'
- ²³fó Yékírí wá Sakhanínná fúusín ĩ dé níní ûu khírú ya huuminá wɛɪ, yé sɛɛ' táyɛsí gí déɛɪ hǐmmɪ wá mú ĩɪ Júde kǎmbɪ ná támabine wɛɪ wa.
- ²⁴Mú u yɛ sɛɛɛɛɛ, Fésítísirá súrýá kha' Pól, ú thagɪra fí yaa? Yɛ kha' tu-uma sɛɪ ná taraa, thaagɪra taraa yaa?
- ²⁵Pólná kha' má thagɪra yaa wa níkhāgaa Fésítisi, dé thǐnaa ná wóotusɛɛɛ ma sɛɛ'.
- ²⁶Tamankho Ágírípá tu-urɪ í míyena. Yɛ tírá yɛɛɪ mâa wónnɪ sɛɛɛɛ ú kaa túnnɛɛ, dé khāa-manɪ tuu dé u koo bú tóo wa, pébu, dé-sirma níɪ wá wóoo.
- ²⁷Yɛ púgí ithakho Ágírípá kha' khāa-urɪ Yékírí wá hǐngínníɪrāa? Yɛ kha' tu-manɪ dé khāa-urɪ bí bu.
- ²⁸Ágírípá sɛɛɪyɛ Pólni kha' yɛɛ-tɪyaa kírú, u yɛ bɛɛ yɛɛ má dé asónnína.
- ²⁹Pólná kha' háarɪ ná yɛɛ-tɪyaa kírú má yɛɛ ú dé asónníní, tí ma bɛɛ wɛɪ, kɪ déɛ má ú kpoo ma kha'ɪ túwǎ, dé ú ná ípɛɛ bɛɛ' pũ núunó' má sɛɛɛɛɛ fɛɛɪ wɛɪ, Yékíre yɛɛ pí hǐtɪ pǎtí manɛ wɛɪ, dé hǎ ú berɪ yɛɛ pí fó' pɪ yɔgɪsɛ ya.
- ³⁰Ithakhoo ná fāguman ná Bérénsi ná níɪ wá bɛɛ' pũ yɛ fí wɛɪ, pí yaa yêɛ kúrɪ'.
- ³¹Mú pɪ yɛ kúrɪ' wɛɪ, pũ yɛ sɛɛ' kǎmbɪ kha' wǎɪ wɛɪ déɛ mú tí nannɪ khuwan wɛɛɪ pí kpógoo yɔgɪsɛ ya.
- ³²Yɛ Ágírípá sɛɛɪyɛ Fésítísiri kha' ná u yɛ kha' u yóoma ú sɛɛɛɛ Sézárɪ thǎ wǎ, pɪ yɛ wónnɪ séyoo.

Mídeɛnɛ 27

Pól wá Ōrómi yóogo

- ¹Khu ú pɪ kha'ra a yɛ ba yóo Ítálí sɪrgírǎ batóno wɛɪ, mú u nannɪ, pí hǎa Pól ná pó karsóbibine Jílýísi ú déɛɪ Ōrómi ithakho kpóroo Sézárɪ wá sodáasíkūnni wá níkhāgaarɪ wɛɪ.
- ²Á ná Árístárkɪ ú ku'ri Tésálóníkɪ ûu Másédóní sɪrgo wɛɪ, á khɛɛ o bató ú yaarɪ Ádarámítɪ yêɛ ba febɪ Ázɪ sɪrgírǎ ĩ tarɪ wɛɪ, ĩ yówo.
- ³Kí dugé yékíré á nunaa Sídó. Mú Jílýísi kó'rá Pólni kókɪɪ wɛɪ, ú yɛɛ ú yóo ú nínéɪ thǎná, pí ná hǎa-u tí u kpúu wɛɪ.
- ⁴Mú a yaarɪ tí khanná, á khɛɛ yêɛ tɔŋ Sípírɪ sɪrgɪ yêɛ yóo ĩ dɛɛ tí sargɪra yɛ thukɪŋ a wɛɪ;

⁵ĩ thoo sóbýo' kũ Sílísí sɨrgɨ ná Pámfílí sɨrgɨ wá the' ĩ naní Míirá ũu Lísí sɨrgɨrá wera.

⁶Tí khanná Ɔrómi sodáasíníkhāgaará nāa ɔ bató ú yaari Álékísándírí yêe yóo Ítálí; ú yee á dóoró bú.

⁷Dé-ari khu kóngómbi ná a ma yóomo yetete. Forii-ama ye tũmá a tó'ríngí Kínídi sɨrgine. Ye mú sargira ye thuking a, a ye wóróo yêe yóo wa weri, á thoo Sálmoné sɨrgo ĩ febiye Kéréti sɨrgi ĩ taraa.

⁸Tí a ye febiyoo weri, forii-ama ye tũmá a nanj tó bató nunaŋkharo tí pi yí' Bató Nunaŋkha Kiriya. Tí khanna ye déeyée nu í pi yí' Lázé weri wa.

⁹Núnée-ayaama ĩ dée khu kóngómbɔ. Ye mú Júdebi wá sũŋkókhu tanna weri, khĩnni wá núnéesírá písée hafiya kpínáa. Pólná seerye kha'

¹⁰á nípa, a kɔrsɨ dé ná a kha' a yóo, nā-maní ná si ba huu, si ba banj hasike kóng bató ná kpóngéesírá tíkíng ná á thĩ wá yatí wá thakoogirá.

¹¹Ye Ɔrómi sodáasíníkhāgaara hĩnĩ ú seereri wa, dé bató horo'ra ná ú tárúrá u khāana.

¹²Mú tí bató nunaŋkhanna ye kiraa sarkhu wá pānná wā weri, kóngómbé kha' a ya fí kí yóo, ná á wóróo, á nanj Féníkisi ĩ hĩti fí sarkhurá sóo. Kéréti bató nunaŋkharí wá tóoyi tē. Tí bató nunaŋkharí wá núsí tǎa-siyaama khudóoŋgo kóng.

Tí sarkpórgi yaari sóbýokirá weri, sí mĩpa

¹³Pǎtí sargi yaari á dé'mínkénɨgi yêe fú' kerekere weri, pí kenj má a ba wónnĩ tarma; pí khorí tǎa gũ nĩ'na' batónni weri, ye á kheɛ ĩ máa Kérétirá yêe yóo.

¹⁴Ye mú pi kha'ri pũ yóo kíriw sarkpóri gí pi yí' Éerákíloni weri, kí yaa Kéréti kénɨgi yêe fú'.

¹⁵Mú sargira ye fāŋge kóng weri, kí kheɛ yêe tari aabe, a ye wóróo dée tóo tũwā; á to yêe yóo tere.

¹⁶Á thoo kó sɨr títáako kí yɔ'mi sǎnni kúní, kí pi yí' Kódá weri, sí dé sǎngi kí tɛɛ a sargine. Forii-ama tákɨsɨ ye tũmá a wónnĩ yánni kuso' bató bi'i'nni yɔ'miná.

¹⁷Ye ní' pũ ye déegée batónná weri, pí kǎnnígá rɨ ĩ fógí rɨ ye fógí bató wá thĩni ú buu fāŋga. Mú pi ye tũŋ dé pi ba ná dúugée Sírɨ sĩmĩhĩ' pínjíná weri, pí sée tǎa gũ yee batónná kí yóo yetete weri, kũ denderi, sargirá to kheɛ yêe tari bí.

¹⁸Mú sarkpórgira ye fú' kóng yêe fíifǎa a weri, dugé yékíré pí kókíró yêe khonj bató wá kpóngéesi wá sóo yêe hĩŋ si sóbýokirá.

¹⁹Kí dugé yaa yékíré, pí thĩná khorí bató sũmdétási pí déke ĩ hĩni si yɔ'miná.

20Dé-arma khi kóngómbi ná khiyé ku' wa, kusa'yé ku' wa, ye sarkpórgíra ye pú kúuŋ, a súní khāa á komo túwā.

21Mú a dáurá kaa dii weri, Pólná yaa nūnaa ye sɛɛɾiye kha' á nípa, ná nú-ayaa má wánni á hītaa Kérétírá, hasíkí ná ísɛɛ bée' yé dé ya.

22Ye sɛɛɾiye kha' wérá, a tu wísi, dé á ɔ́o ba hu wa, dé bató wá tónná a ba búna.

23Ye kha' maní ú déeri Yékírí wāa, ú sūmí tí ma dé weri, ú mɪnɪgi wá ɔ́o buka'ri ma ú thī isɛŋgiri

24ye sɛɛɾiye ma kha' Pól, hā má phāni wā, dé fó má nanj Sézáari thāná. Ye kha' mana Yékínna ba dɛɛ yé kooro' má ná ípe bī batónná wera.

25Ye kha' tírá yɛɛri, a tu wísi dé khāa-maní Yékínná dé pātí ú mɪnɪgi kha'ri weri, múnnaa si ba dé.

26Ye sí bée'rá fó á dúugée sɪrɪ sí yɔ'mi sánni kúní weri, kí kóo bu.

27Dé-arma khi kɔ́o ná píní' sóbíyo' kí pi yí' Ádíryátíki weri, ná sarkpórgira ma á fíifáamɔ. Khi kɔ́o ná píní' khurá tí isɛŋkhura ye bée nanj thaagi, ní' pū déégée batónná weri, pí kenj má a bée tó'rímma fānɪŋɪɛ.

28Pí khɛɛ táa gí pi mákínj yɔ'mi wá ko'mini weri, ɪ hīni gi yɔ'miná ɪ buu mɛtíríbi digbée ná kɔ́o ná má'níjɔ. Mú a yóori kíriɔ, pí hīni gi tɛ ɪ buu mɛtíríbi digbée ná má'nísāa'.

29Mú pi ye túŋ dé a ba kɔo ooso weri, pí hīni táa sū n'na' batónni weri, sí sijní', yɛɛ tɛɛ dé dugra yékínj.

30Ye mú pi ye bée khe bató bii'nni horo' weri, pí sūunigo ri ɪ dée má pi bée ná baka'ma táa sū n'na' batónni weri, sí sóo tɛ wóonná.

31Pólná sɛɛɾiye Ɔrómi sodáasíníkhāga ná sodáasíbiri kha' ná nípera hītaa batónná wā, ní' pū batónná weri, pí ɔ́o ba ko wa.

32Sodáasíbírá tɔ kpagi wūŋ sí pi fó'rá bató bii'nni weri, ye yɛɛ yɔ'miná khɛɛ taraa tí.

33Mú a ye tɛɛ dé dugra yékínj weri, Pólná sɛɛɾiye á bée' kha' a di, dé khi kɔ́o ná píní'nū mé'ni ná a ma dóokpúuso ye a dii múní wā.

34Ye kha' ma sɛɛ'-ama kha' a di dé á ko; dé háari á wísi wá tó kharí mé' tí ba téu wa.

35Mú Pól kūnni mú ú khɛɛ phāni ɪ thuga Yékírí bée' wóonná ye kpekíroo ye kókírɔ yɛɛ khɔɔ.

36Á bée' wísé tɔ tɪyaa a, á khɔwɔ.

³⁷Á bée' pù ye batónná weri, a yema nípi kpárgi ná digbéesāa' ná kpoo ná má'níkpo.

³⁸Mú á bée' khooɾi hĩi weri, pí kheɛ biléri ĩ hĩnoo sóbáyokirá, batónná bú tho'.

Bató wá hasi'mi wá mĩna

³⁹Mú dugi yékínni ní' pù déegée batónná weri, pi ye tuu tí khanni wā, dé kénjí sóbáyokí tu'ri dóoró weri, ná kí sīmihĩkura pi jáani, pù ye beɛ dé ná ĩbíra wóróo, ĩbíra wā' batónnĩ yóo ú ní.

⁴⁰Pí kpagi táa sù n'na' batónni weri, ĩ sée si yó'miná ye fáriyá tē táa sù yee bató horo'raará yóo ú kénjí u khoo' wera. Ye kánnígá bató wá dóobí kpakpa'ri wá tóo wóonná, sí dé sǎngi sargirá poyoo. Mú pi déeri múnnáa weri, pí fígoo yēe yóo sóbáyokénjírá. Mú pi déeri múnnáa weri, sargirá to poyí yēe yóo bí.

⁴¹Bató wá wóonná ná dúugiyó sīmihĩkírá, yó'miná, u wóróo wēɛ ku' wa. Ye pātí yó'mina ye kurii fǎnge kpānaaná weri, pí wargaa bató wá kpānaana.

⁴²Sodáasbírá beri tí bu dé pi khu karsóbibiri, sí dé sǎngi hā pí bú wónni ku'ri horó' tari wa.

⁴³Ye mú Ɔrómi sodáasíníkhāgaara ye beɛ dé ma hĩj Pólni weri, u pí ya, ye seɛɛɛye péɛ bù tu wóń weri, kha' píra khírú wá yó'miná ĩ wónni ku'.

⁴⁴Ye pójórá khe táphosi weréɛ bató wá táa sí warganni weri, ĩ wónni ku'. Múnnáa a déeri ye á bée' wóróo wóńi ná kuso kó sirgo kí yó'mi sǎnni kúńi weri, míne buu oo wa.

Mídéeɛne 28

Pól wá nammi Málíti

¹Tí a koori sóo weri, tíra a tuuri dé pi yí'ma kí sirgiri Málíti.

²Málíti nípirá dée a déemé peri wa. Mú yogi kókínná yēɛ ban ye wósíráa ye khu weri, pí kpoo naagi ĩ yísi a dé á bēɛ' wó'rée.

³Pólná ná hogi tádígísi bāa yee si naagrá; kí wúríngírá dée kpórkhofé kuso bú ĩ dugoo dékírá ĩ fakiya bú.

⁴Mú kí sirgi nípi jáani kpórkhofi ná u fakiya Pól wá dékírá weri, pù seɛ' kāmɓi kha' páníge bú wa, dé wái wera ma níkhwa; dé háari ú koo sóbáyokí wásírí bu, ú wónni ko íse sírí bu wa.

⁵Ye Pólná fágáa dékiri kpórkhofirá wāa naagrá ye míne déyoo wa.

⁶Nípi kem-biyaa má u ye ba múkímma weréɛ ú bárí wá pǎa tíkpo í hu. Ye mú pi hĩtanni dái, pi jáa ná míne déyoo wa weri, pí fíkírá núugi kha' wái we níthĩngwa, dé sīmo.

⁷Tí kharí ná sirgi wá níkhāgaa wá khanna ye déeyée kāmbe ya. Ú níkhāgaara pi ye yí' Píbílíyísi. Ú sagira a tákírsi á dée fí khu bísāa'.

⁸Í hakira ná wíkpǔugi ná khĩndógèe ye Píbílíyísi wá siirá, òu ye hũṅkharo. Pólná dóoró ú dukirá ĩ ná dugoo dési ye jíní Yékírí ú páapáa.

⁹Tí kpānaa bu, kí sirgi wá bo'ribi wá pócraa ye ban baa páari tẽ.

¹⁰⁻¹¹Dé-ari-fíma fergi bísāa', pí kpónnigó a tákírsa. Fūnaa tí a ye ba khe batónni ĩ tarí weri, pí hāa a mú tí a ye kpǔu wera. Bató ú yaara Álékísándírí weri, úra a kheera; hĩtan-uyaa-fíma sarkhurá sówo. Sĩmphāmbi bíṅo bí pi ye yí' Díyósíkírési weri, píra pi saara batónná.

Pól wá nammi Orómi

¹²Á khe ye yóo ná nani Sírákúsi ĩ nunaa fí ĩ dée khu bísāa'.

¹³Múnni a yaari tí khanná, á máa sóbíyókéngírí ĩ ná nani Éréjyó. Mú dugi yékínni, sargirá yaa Málíti kéngi yêe fú' weri, á dée khu bíṅo kayi ye nani Púzólí

¹⁴Í jáa asónnípi wá póc fí, pí kha' a dé khubi má'níṅo. Tí khanná a yaari yêe yóo Oróminá.

¹⁵Orómi asónnípi nú-biyaama á mú pí baa háari fó Ápíyísi Pĩngínkharí ná Khirisagi'du' Sísāa' wá khanná ĩ ba thukiro a. Mú Pól jáani bi weri, ú thuga Yékírí ye wísírá tyyo.

¹⁶Mú a nanni Oróminá weri, [sodáasíníkhāgaa Jílíyísirá hāa karsóbibine sodáasíníkhāgaa òu ye Oróminá wera.] Úrá yee Pólná ná khee duki ĩ hĩtaa úkpo ú ná sodáasíwái òu ye keroo wera.

Tí Pól sɛɛ'ri Yékírí wá sɛɛɛ Oróminá weri, sí mija

¹⁷Mú u buuri khu bísāa', ú yísi Júdebi wá níkhāgubiri pí pĩngírí ye ú sɛɛɛɛ bi kha' á nípa, ma dée ĩbi thĩnni míni wā, ma dée ĩbi khāgubi wá sĩnniri míni wā; ye pí kórí pági ma Jerúzaléminá ye hāa má Orómibira.

¹⁸Mú píri pógí'ri ma míni, pi jáa ná ma dée mú tí nanni khuwan na weri, pí ye bée sée ma,

¹⁹ye Júdebirá kaya. Ma tuu tí ma wónnĩ dé túwā, má kha' ma yóoma má sɛɛɛɛ Sézáari thā; ye kí dée má míne ma kha'ri má Júde kāmbi déeri ya.

²⁰Tírá yee maa ye bee dé ma já bi ĩ sɛɛɛɛ bí, dé wée ú Ísíráyél bibi khāani yêe tee weri, síra pi deeri ye kpógí ma yorgisine.

²¹Pí sɛɛɛɛ kha' ĩbíra buu sebi ú ku'ri Júde maráa bu ĩ sɛɛɛɛ ú mú wā, ye Júde úkpo mé', u baa ba sɛɛɛɛ ĩbíri míni werési ĩ ba sɛɛɛɛ ú jísí pĩgi wa.

²²Ye kha' ĩbíra beema dé ĩbíra tu íte tí u káká' weri, pébu, pi sɛɛ'ma khaayi wá bée' kha' khĩṅ tɛra kɛraa wa, dé tí nípi sée-burma khĩnna.

²³Mú pi kũnni mú, pí hãa-u khiya. Mú ú khu nanni weri, kóngómbé yóo khaa tí u ye hũŋ wera. Pólna ye buka'-pima Yékírí wá ɪgi wá mú yêe khe Moyízi ná Yékírí wá híngínníbi wá sepi yêe hukêe yêe sêe' pi Yésú wá mí, sí dé sǎŋgi pí khãa ú bu. Sêere-u-bíma ɿ kóri gi púníŋgi ɿ ná nani sũníŋga.

²⁴Pówra khãa ú sêereá ye pówra khãa wã.

²⁵Mú pi ye beri tíkpo bu wa, yêe tuŋu weri, Pólna sêerye kha' sêere ú Yékírí wá híngínnáa Ézáyí sêe'ra pí khǎgíbi Yékírí wá Nii wá bǎkára weri, thĩŋaa-u kói. Kha'-uyaama kha' Yékírí kha'ri kha'

²⁶ma yóo nípe thǎná ná sêe' pi kha' *Pi ba nú tákɪrsɪ ye pí ba tu bú kpoori wa; pi ba kennee ye pí ba ná múnɪ wã;*

²⁷*pébu, níperi kai-biri-mama. Fɪ'-pɪrma níntǎŋɪni ye phii yíbíiri sí dé sǎŋgi hã pí yíbíirá ná wã, hã pí níntǎŋíná nú wã, hã pí tu bú kpoori ɿ fɪ'rí písi manɪ Yékínná, má pǎaná' pi ya.*

²⁸Ye Pólna kha' pi tu kha' Yékírí sũŋ-u hãama támabiri ú hímmi wá sêere, ye pi ba núunó'.

[²⁹Mú u kũnni mú weri, Júdebirâa pǎní kǎmbi tákɪrsɪ yêe khũŋ.]

³⁰Pól dé-uma du síŋo híŋpensi du' kí u khêera wera. Nípi wá bée' pũ ye yóo ú thǎná weri, u ye kpoɪ-bíma.

³¹U ye sêe'ma Yékírí wá ɪgi wá mú yêe mamaŋ á Tamaŋ Yésú Kírísi wá mí kaadé phǎŋge, ye níne ye wêe khũnɔɔ wã.

Ɔrómbɔ

Ɔrómbɔ 1

Thura

¹Míni Pól dé-minima Yésú Kírísi wá sūmdébiye. Yékírí yí'-urí-míma ɛ́ dée mí Kírísi wá sūngunnaa ye saa mí dé mí kí sɛɛ' ú sɛɛɛ nuwāano nípa.

²Ú sɛɛɛ nuwāana ɔ khurura hāaniga núugi kha' ma ba hā nípara, ye ú híngínníbe ɔ khexe sɛɛɛye sí ú sɛbírá.

³⁻⁴Ú sɛɛɛ nuwāana sɛɛ'ma ú Bíkhee ú déeri á Taman Yésú Kírísi wɛɛɛ, ú mípa. Níthĩnasirá dé-uma Davíti wá kóyo ye Yékírí wá Niiná yaarigoo huuminá ɛ́ bukaa kha' dé-uma Yékírí wá Bíkhee ɔw wórgɛ wɛɛɛ.

⁵Yésú wá bákárá Yékírí fūni dóogi ɛ́ híni a ye dée a Yésú wá sūngunni dé a sɛɛ' dunipathĩni wá bɛɛ' ú sɛɛɛ pí khāa ú bu ɛ́ nú ú wági yé fɔɔ ú nísi nuuga.

⁶Ye ɛ́ bí Yésú Kírísi yí'ri dé ɛ́ dé ú wábi wɛɛɛ, ɛ́ niina búma tɛ́ ú nípírá.

⁷ɛ́ bɛɛ' pí Ɔróminá, ɛ́ bí Yékírí fūnni ye yísi ɛ́ dé ɛ́ dé ú wábi wɛɛɛ, ɛ́ bíra mí tĩ' sɛbi wɛɛɛ yɛɛ hā ú. Á Sii Yékírí ná Taman Yésú Kírísira fū ɛ́w dóogi ɛ́ dé ɛ́ míkiri yé hā ɛ́ dówóongo.

Pólna khoro'ma Ɔrómi asónnípara

⁸Mí khurú thiya'ma mí Yékínni Yésú Kírísi wá bákárá ɛ́ dɛɛ pátí pí sɛɛ' dunipāa bɛɛ'rá pátí ɛ́ bɛɛ' kó'ri Yékírí wá khūnni wɛɛɛ.

⁹Yékírí ú mí thiya' mí dógi wá bɛɛ'no yɛɛ sɛɛ' sɛɛɛ nuwāa ɔw sɛɛ' ú Bíkhee mí wɛɛɛ, ɔ mí sɛɛɛ. Mí wógí'ma ɛ́be waati wá bɛɛ' mí Yékín jínigírá.

¹⁰Mí jímma Yékírí dé ɔ ye mí bu dési wɛɛɛ ɛ́ ná thiya' ɛ́ ná ú khoro'mɛ.

¹¹Mí khoro'-ĩma tákɛɛ, mí bɛɛ dé mí ná thiya' ɛ́, yé hā ɛ́ kɛɛ gí ku'ri Yékírí wá Nii thā ɛ́ bu fāngi Yékírí wá khūnná.

¹²Mí bɛɛ kha'ma kha' ná mí thee ná jāa pátí ɛ́ kó'ri Yékírí wá khūnni wɛɛɛ, mí wísɛ tɛɛ mí ye ná ɛ́ jāa pátí míni kó'ri Yékírí wá khūnni wɛɛɛ, ɛ́ wísɛ tɛɛ ɛ́ tɛɛ.

¹³Á nípa, mí bɛɛma dé ɛ́ tu dé khoro'-mɛnaa pá kóngónɔ dé mí ná thiya' ɛ́ sí dé sǎngi mí bú déegée ɛ́ sɔgombirá pátí mí déegéeri támabirá wɛɛɛ, sūminá yóo wóro, ye mí buu dési wa.

¹⁴Ye fɔ mí yóo nípi wá wóo í págúri ná pí wóo í kaari págíyá wɛɛɛ, ná sɛbtubi ná sɛbikɔɔɛɛ thāná.

¹⁵Tírá yeɛɛ mí khoro' tákɛɛ dé mí yóo Ɔróminá tɛ́ ɛ́ ná sɛɛ' ɛ́ bí ní wɛɛɛ, sɛɛɛ nuwāano.

Sɛɛɛ nuwāa bákárá Yékínna híj nípara

16 Sɛɛɛ nuwǎa sɛɛ'míná khwɔŋ nusi wa, dé dé-uma wóri gí Yékínna khe í hĩŋ níní wó níní ú khāaní Yésúrá wera. Júdebirāa wōɔnne sóo yé yáa hǎ támabira.

17 Sɛɛɛ nuwǎanāa buka' kha' khāamí wá tónna Yékínna keŋ yé khe níthĩngí ní' termemmi sí dé sǎŋgí ú kǐ khāa Yékínná khu wó khu í mǎkírǎ pǎtí Yékírí wá sebi kha'ri kha' níní ú Yékírí khɛɛri ní' termemmi ú khāamí wá bǎrkǎrá wɛri, bu-urma thakoogo.

Nípi wá bɛɛ' déerima mípúdébe

18 Yékírí ōu ní thu'nná wɛri, buka'-urma kha' má nǎmísti ya-sirma ní' pí kauri ú mí yêe dé mí kaatermenŋi wera. Pí mǐkaatermenŋi dégírǎ phiiri tí déeri thĩŋaani wera.

19 Pébu, tí pi wónnǐ tu Yékírí wá múná wɛri, ti nǎma koikoi pí sɔgombirǎ, pébu, Yékírí wá thĩná buka'ri bi tí.

20 Í kórí gi tí u khonni dunijaní wɛri, ú mí í níné wónnǐ ná wǎ, í déeri ú wóri gũ mí yêe kpũunĩŋāano wǎ wɛri, ná ú yékínsira nǎma koikoi ná pi kerí mí í u déeri wera. Tírǎ yɛɛri pi khabanné na.

21 Tu-buri Yékírí ye pi kheyɔɔ pí khɛmíná wǎ, pi thugɔɔ kha' ú ǎníke ya, sí dée sǎŋgí kǎká' yátísé baa bí bu, pũ tápírigo, pi hakiranó wǎ.

22 Kha'-pirma kha' wóɔme íbírí tuuri ye phũnim-birma;

23 Kai-birma Yékírí ōu sáunɔ, ōu mí yêe hu wa wɛri, ú thiya'mí, yêe thiya' sĩŋ bí pi se', pí khɛɛbinní níthĩna' pí déeri mí huwonŋi ná mǐtábi ná dɛɛsǐrútábi ná táa bũ kpókhasisine wera.

24 Tírǎ yɛɛri Yékínná ye pũ dé denyugu sí pi khɔɔ' wɛri, yêe dé kǎmbi nukhumíŋa.

25 Kai-birma Yékírí wá mí í déeri thĩŋaa wɛri, yêe thoo núnuɔŋa. Pi thiya'ma Yékírí wá mí khoronŋini yêe dé sũmíní yêe hǎa-i ye kai ú thĩ ú khonni mĩŋi wá bɛɛ' wɛri, ú thiya'mina. Úrá mǎkínní thiya'mine waati wá bɛɛ'. Amíina.

26 Tírǎ yɛɛri Yékínná ye pũ dé mǐkhɔɔ' pũ gũ khu nusi wera. Hapi wá yatí sɛɛ-birma khoobiri ye pí tónnāa khe kǎmba.

27 Múnnáa sɛɛ tɛ, khoobi sɛɛ-birma hapiri ye pí thĩná ná kǎmbí tarí wa, í tarí kǐ khe kǎmbi pí tónni í kǐ dé nukhumíŋa; pí bursirāa ku' pí bu mé'na; dé sírāa má' pí.

28 Ye mú pi pí tuu Yékínni wǎ wɛri, ú ye pũ kǎká' kǎká' khĩŋkhānnisa. Pi déma mǐkaadéenŋe.

29 Pi tóɔyi ná kǐ dée má mí kaatermenŋ thĩŋi thĩŋi wá déme múwǎ, pí dósí pũ-sirma, pi khɔɔ'ma mĩŋi tápĩne, pi déma mípĩŋa, dóɔkpóorêe bɛɛ khu bi, níkhukákásêe bí, pí beŋ na, pi fĩmma nípa, pí dósí pũ-sirma, pi kha'ma nípa,

³⁰pi hasi'ma nípi nísise, ɽ'-pirma Yékíre, pí-birma nípi míje, pi beema nísige, pi foima, pi ma mípúdé kákáse, pí nú pí hūntábi wági wa.

³¹Dé-birma hakira kpi'rɔba; tí pi kha' weri, pí dé ri ya, pí páanji kpíní-uma, pí tu manɔnaŋ na.

³²Tu-biri dé Yékírí ú terenni weri, kha'-urma kha' ní' pí dé í míjɛ hūngiri weri, mákím-birma huume, ye sí bée'rá pí thíná kai yê dé si; ye ní' pí dé si weri, pi fuu-buma tẽ.

Ɔrómbɔ 2

Yékínna ba thuma nípi wá bée' í mákín pí sūmdéenɲine

¹Tírá yeeri, háari m̃u pé tâa yê yárgín pɔɔ yê dé í mípí kpokpooyiri, mu yárgímma mú thĩ, mu khabanné ɲa, pébu, í kpokpooyira mu dé.

²Ye tu-ari dé ní' pí dé í míjɛ hūngiri weri, Yékínna ba thu-buma í mákín thĩnaano.

³Mú m̃u yárgín ní' pí dé í míjɛ hūngiri ye písée yê déyee mú thĩni weri, kem-muni má mu ba koma Yékírí wá thugiri bâa?

⁴Bá pātí Yékírí kinni kón yê pá' yê ye mu weri, mu yatya si yaa? Mu tuu dé Yékírí kɔr-uma yê beé dé mu fíkín dóɔgi waa?

⁵Mú nínťankpíkí ná mú dóɔkaafíkínɲi ye-sirma mú hafya yê thon Yékírí wá ɲámísi yê kɔɔ mú wíɔ kí tɛ khu ú ú ɲámísira ba ya nípirá, ú thu bi í mákín thĩnaano weri, pí ɲá.

⁶U ba taama bée' í mákín pí sūmdéenɲine.

⁷Ípe b̃u hukɛe yê dé míkiri yê wée sáú ná kpórsi ná thakoo mɲánɲiri weri, píra Yékínna ba hã kí thakoo mɲánɲi gũ kaa sóo wera.

⁸Ye ípe b̃u beé dé pí nísige ku' ye kai tí déeri thĩnaani, yê dé mí kaatermenɲi weri, Yékírí wá ɲámísira ba ya-bí-buma tákɪrsa.

⁹Níní wó níní ũu dé mípíɲi weri, ú yíbinna ba sāuma ye dóɔsé kí kp̃wɔɔ. Júdebira si ba khírú naŋ sóo yé yáa hã támabira.

¹⁰Ye níní wó níní ũu dé míkiri weri, u ba buma sáú ná kpórsi ná dóɔwóongo. Júdebirâa ba khírú bu sóo yé yáa hã támabira;

¹¹pébu, Yékínna wêe kɔnɲi na.

¹²Nípi wá bée' pí dé mípíɲi kaa tu man mí Yékírí hãani Moyíziri weri, pi ba hu sá, dé mammíná ba kó' pi ya. Ye í p̃ɛ bée pí pí mammí wá déko yê dé mípíɲi weri, pí mammí wá mɲɔ Yékínna ba thu bi.

13Kí dée má ípe bîl nú pí mammîni kaadé bi pí dómminá weri, píra Yékínna khe ní' termembi wa, dé pîl nú bi yêe dé bi pí dómminá weri, píra u khe ní' termembe.

14Táma bîl mú tuu Yékírí wá mammîni wã yêe dé tí pí kha'ri weri, dé-girma má pi ma pí dósírà, pí bîl mú tuu bi ya wera.

15Pí dédómminâa buká' kha' mú tí Yékírí wá mammîna bæe dé pi dé weri, ti ma pí dósírà. Pí thî tu-biri si pí dósírà tẽ ye pí kákásírâa sɛɛ' pi tóórà kha' dé-biri pîni yé sɛɛ' pi tóórà kha' dé-biri kîna.

16Í míjɛɛ bæe' ba ku'ma khu ú Yékínna ba yɛɛ Yésú Kírísirá thu nípiri wera. U ba thuma nípiri mú í kóori weri, í míjɔ. Yékírí wá sɛɛɛ nuwãa ú mi sɛɛ' weri, úrá kŋnni mú.

Ísíráyél bibi wá jínɛ̀tɛ̀kpíka

17Ye múna, kha'-munima kha' mu ma Júdee, ye khãa man mí Yékírí hãan Moyíziri weri, yêe foi kha' dé-muma Yékírí wá nína.

18Tu-muni tí Yékínna khɔɔ' ye tuu tí kinni weri, sí kuso Moyízi wá mammî wá kammíná.

19Kha'-muni kha' múnâa buka' darapi khŋnne, ye dée tápirnípi wá táyɛ́sɪgɪ

20ye buu tu thĩnthĩmmi ná thĩnaa thĩnthĩme, sí ku'ri Moyízi wá mammíná yêe bo' hakɪrakpɪ'ribi yêe maman bikereɛbira.

21Múna kha' mu mamamma pɔɔ waa, ye mú maman mú thĩ naa? Mú mŋu sɛɛ' pɔɔri kha' hã pí sú wa yêe sŋu?

22Mú mŋu sɛɛ' pɔɔri kha' hã pí ku' pí hapi wɛɛ́sɪ pí khobi wá kpānɪbo wa, yêe dé sii? Mú mú kha'ri ɪ'-muma sɪmmínɪ weri, pé mŋu dongiɪ sɪndusi wá mínnaa?

23Mú mŋu foi kha' múná tuuri Moyízi wá mammîni weri, ye péé déeri mŋu hasi' pu? Ná mu hasi' pi, Yékírí wá jísíge mu hasi',

24dé ɪbi Júdebirá déeri sãŋgi támabirâa hasi' Yékírí wá jísígiri pātí Yékírí wá sebi kha'ri wera.

25Ná mu huuriyo yêe dé tí Moyízi wá mammî kha'ri weri, sí khohuureesi kɪr-sínɪ, ye ná mu huuriyo ye mu wêe dé tí Moyízi wá mammî kha'ri ya, sí huureesi dé-sínnima phãɪna; dé-sirma má mu huuriyo wa.

26Ye níni ú kaari huuriyo weri, ná úra dé tí Moyízi wá mammî kha'ri weri, ú ná ú kaahuureesine, Yékínná ba kheyɔoma má huuree-uma wãa?

27Níni ú kaari huuriyo yêe dé tí Moyízi wá mammî kha'ri weri, ú ba yárgímma mú mú huureeri yêe pí mammíná, ye mu wêe dé bi ya waa?

²⁸Kí dée má mí í Júdeera dé wɛɾɪ, írâa yɛɛ ú dé Júdee ya. Yɛ kí dée má tẽ kpó' tí pí khu' wɛɾɪ, sírá déeri huureesiri wa,

²⁹dé ná pí kha' níní déeri Júdee, dóɔɔɛ pí kɛɲ. Yɛ dóɔɔɛ huureesirá déeri huureese. Sí huureesi ku'-sirna Yékírí wá Nii thã tũmá sɪ kuso maɲ mí Yékírí hãanɪ Moyíziri wɛɾɪ, pí thã wã. Ú tárú wá hũngiri nípé fɔwɔɔ wa, dé Yékírêe fɔwɔɔ.

Ɔrómbɔ 3

¹Ná sɪ múnnaa, ɛ́ dé Júdee, sí thũnnâa ũnnâa? Khohuureesi wá thũnnâa ũnnâa?

²Sí thũnɪ kón-ɔrɪ. Dúgú wánná déeri: píra Yékírí hãanɪ ú sɛɛɛnɔ dé pí kórɔɔ.

³Yɛ ná pí pɔɔ yɛ terme ɲa, pí kaateremmina wónnɪ yɛɛma Yékínná kaa tɛɲ baa?

⁴Kúuɲ na! Háanɪ ná nípi wá bɛɛ' tũmma, a tu kha' Yékírí úra sɛɛ'ma thĩɲaa pãtí Yékírí wá sɛbɪ kha'rɪ wɛra. Kha'-ɔrma kha' *Nípi mákím-bɪrɪ ná pí tu kha' múní Yékírí terem-munima yɛɛ sɛɛ' thĩɲaa Yɛ háanɪ pí kha' mú tu dé ya, ná pí ba ɲá ɛ́ tu kha' mú wánnâa thĩɲaaná.*

⁵Yɛ ná á kaateremminâa yɛɛ nípirá ɲá Yékírí wá teremmini, pé a ba khaa? Dé ná sɪ múnnaa, aabɪ níthĩnapɪra kha'ma kha' ná a dé mí kaatermenɲi yɛ Yékírí wá ɲámísɛɛ ya aabɔ, má ɔ terme ɲa baa?

⁶Kúuɲ na. Dé ná Yékínna yɛ terme ɲa, múnɪ ɔ wónnɪ dé yé thu dunɪɲanípɪraa?

⁷Yɛ ná dé-giri má mí núnnɔnnâa ba yɛɛ pí ɲá Yékírí wá thĩɲaanɪ koikoi ú bu kpórsi, pɛɛ ba yɛɛ Yékínná kha' dé-mini mípĩɲɪ tɛɛ?

⁸Ná sɪ múnnaa, á kha'ma térí kha' a dé pĩnɪ, sí fíkín dé kɪnnɪ wãa? Pɔɔ hasɪ mí ɲísígi kha' míná yɪ'rɪ sɛɛɛ wɛra. Yékínná ba yɛɛ bɪ ya; yɛ sɪ má' pí.

Níne bú ɪ terme ɲa

⁹Dé aabɪ Júdebira páama pɔɔrá baa? Kúuɲ na! Dé buka'-arɪ sóo kha' aabɪ Júdebi ná támabɪrɪ, á bɛɛ' ma mípĩɲɪ wá déko

¹⁰pãtí sɪ tĩ'nɪ Yékírí wá sɛburá kha' *Níne bú ɪ terme ɲa. Úkpo mé' úra bú wa.*

¹¹*Níne bú yɛɛ tu wóɔmɪ wã; níne bú yɛɛ wɛɛ Yékírí wa.*

¹²*Nípi wá bɛɛ' sɛɛrɪma Yékírí wá khũnna, pí baa kɪrɪ múnɪ tówã. Ɔɔ bú yɛɛ dé míkɪrɪ wa, háanɪ úkpo mé', úra bú wa.*

¹³*Sɛɛɛ kɪrãa ku' pí núsírá wa, pí fĩmma nípa, pí sɛɛɛra ma má suwãa wɛɲɛ.*

¹⁴*Pí núsírá tu tóɔ ná ní'daɲgagɪ ná sɛɛɛpĩsɛɛke múwã.*

¹⁵*Pí kpóɔma níkhugɛ.*

16 *Khaari wó khaa tí pi tari weri, pi hasi'ma yé yee nípé naanij,*

17 *pi mako wóowóommíjə wă,*

18 *pi phāni Yékírí háari má kíri'ruu wa.*

19 Ye tu-ari dé tí Yékírí wá sebirá sɛɛ' weri, ɔ sɛɛ'-tíma ípe bìl mammí wá déko, pí tĩ'ni bú ú sebirá weri, sí dé sǎngi níné bu tóo kha' wa, ye dunijanípi wá bée' tu dé Yékínna ba yárgím-bima.

20 Pébu, níné wónnǐ kó' mammíni ye Yékínna kheyɔɔ ní' termemmi wă, dé mammína yeema á tu dúrúm mí kpoo tí mípĩjɪ déeri wera.

Khāamɪ wá bǎrkára Yékínna khe níthĩnɪgi ní' termemme

21 Ye werá Yékírí buka'-uri a pǎtí ɔ khe níni ní' termemmi wera. Moyízi wá sepi ná Yékírí wá hĩngínníbi wá sepi khiru-biyaa seerɪye-sima sówo. Ye kí dée má Moyízi wá mammí wá bǎrkára ɔ dé si ya,

22 dé níni wó níni ú khāani Yésú Kírísirá weri, Yékínna kheyɔɔma ní' termemmi, pébu, ɔ wêe khonɪɪ na,

23 dé bée' déerima mípĩjɪ tĩ búnaa Yékírí wá sáurá.

24 Ye tí Yésú Kírísi khonni bi mípĩjɪ wá déko tĩ hĩni bi weri, sí bǎrkára Yékínna fĩ dóɔgi tĩ khe bi ní' termembi phāni, pí khonj míni wă.

25-26 Yékírí sũɪ-urɔuma ú ba huu, ú taramminá kpógí pǎtí pi dé khonj thogɪnsɪ weri, sí dé sǎngi, ní' pí khāani ú bu weri, Yékínna sée pí mípĩjɪna. Yékírí dé-uri-sima tĩ buká' kha' tereɪ-uma, pébu, pí déerá mípĩjɪ khĩ weri, ɔ ye pógí bi ya, dé pǎ'-uyaama. Ye werá ɔ khema ní' pí khāani Yésúrá weri ní' termembe sí dé sǎngi bée' tu dé tereɪ-uma waati wá bêe'.

27 Ná si múnnáa, túnní mínêe bú tẽ, tí níne bu kí foi? Tíra bú wa. Pée déerii? Pébu, kí dée má níni wá mídegé déeri thaagi wa, dé khāa mí ɔ khāani Yésúrá weri, pírá déeri thaagira.

28 Tu-ari dé khāa mí níthĩnɪge khāa Yésúrá weri, píra Yékínna kenj yé khe níthĩnɪgi ní' termemmi túmá kí dée má tĩ kó' manj mí Yékírí hāani Moyíziri weri, síre ya.

29 Bá Yékírí dé-uma Júdebi wá tórí wāa? Tĩ kenj má dé-uma tẽ támabɪ wá Yékírí waa? liyo, dé-uma pí wāa tẽ,

30 pébu, ú Yékírí úkporāa bú, úrāa ba khe Júdebi ná támabɪ ní' termembi sí ku' pǎtí pi khāani Yésúrá wera.

31 Ná si múnnáa, si buka'ma kha' ná a khāa Yésúrá, a khema Moyízi wá mammíni má pi míni wă bāa? Kúun na, dé a khe-bima mí kpakpa'ra.

Orómbo 4

Ábráhám wá khāamɪ wá bǎrkára Yékírí khεεɾu nɪ' termemme

- ¹A khe á khāgaa Ábráhám wásɪɾɪ ɪ' kenj. Pé u wónnɪ buwoo?
- ²Ná dé-giyaa má Ábráhám wá mǐdégé yεera Yékínná khεyɔɔ nɪ' termemmi, u ye wónnɪ foi. Ye Yékírí thǎ úrí ú wónnɪ foi wa.
- ³Dé tu-ɪnɪ dé Yékírí wá seɓɪ kha'-uɾɪ kha' *Ábráhám khāa-uyaama Yékínná, ú khεyɔɔ nɪ' termemme.*
- ⁴Ná nínε déegíyε ye pí taa-u, pí yɪ' sírɪ kha' fɪl-bɪɾɪ-ú-buma dóɔɔɔ wa, dé mǎkínj-uɾɪ-síma.
- ⁵Ye Yékírí thǎ úrí, sɪ múnnaa wǎ, dé wée úu mú yêe kenj ú mǐdégi wa wεɾɪ, ye khāa tuu dé Yékínnáa wónnɪ khe mǐpǐdéeɾɪ nɪ' termemmi wεɾɪ, ú khāamɪna Yékínná kenj yé khεyɔɔ nɪ' termemme.
- ⁶Sí kpoosira Davíti sεε'ɾɪ nínɪ ú Yékíre wêe kenj ú mǐdégi yé khεyɔɔ nɪ' termemmi wǎ wεɾɪ, ú kɪɾɪ wá múná kha'
- ⁷Ní' pɪl mú yêe dé tí Yékírí kha'ɾɪ ya, ye ú sée hǎa bɪ tí ɪ yεe pí táɾɪ kpoobi wá mǐpǐníná sóo wεɾɪ, kɪɾɪ-bɪɾɪ.
- ⁸Wée ú Tamanna mú thǔ'nɪɾa ú mǐpǐɲε ɲa wεɾɪ, kɪɾɪ-uɾɪ.
- ⁹Huureeribi wá tónná buuri kí kɪɾɛɾɪ bǎa bá kaahuureeribi wá niina búma tǔε? Ǫ'Ǫ, huureeribi wá tónno wǎ, dé síra a sεε'ɾɪ ɪ mé'nɪ kha' Ábráhám khāa-uma Yékínná, ú khεyɔɔ nɪ' termemme.
- ¹⁰Pǎtɪ Yékírí khεera Ábráhámɪnɪ nɪ' termemmi wεɾɪ, huuree-uyaama tí pǎanná bǎa, bá u ye huuriyo waa? Ǫ'Ǫ, ú waatɪrá ná u ye nanɪ huuriyo thonj na.
- ¹¹Tí kpǎnaa bu, u bannɪ ba huuriyo. Ye sí huureesirǎa buká' kha' Yékírí khε-uyaa-uma nɪ' termemmi ú khāamɪ wá bǎrkára waatɪ ú u ye mú huuriyo wa wεra. Múnnaa sɪ déeri, ye Ábráhámɪná dée nǐɾɪ wá bée' pɪl mú huuriyo wa ye khāa Yékínná wεɾɪ, pí siye. Yékírí khε-uɾɪ-bírɪma tǔ nɪ' termembe.
- ¹²Á sekó Ábráhám dé-uma tǔ ɪpǔe bée' pí huureeri wεɾɪ, pí siye. Ye kɪ dée má dé-uma ɪpε bí huureeri nǐsígírá wεɾɪ, pí sii ya, dé dé-uma ɪpε bí huureeri ye khāa pǎtɪ ú thǐ khāana waatɪ ú u ye mú huuriyo wa wεɾɪ, pí siye.
- Khāamɪ wá bǎrkára nínε wónnɪ bu tí Yékírí hǎana'nɪ núɔɔɔ kha' ma ba hǎ a wεra**
- ¹³Kɪ dée má tí Ábráhám kó'ɾɪ maɲ mí Yékírí hǎanɪ Moyíziri wεɾɪ, sírǎ yεεɾɪ Yékínná hǎa ú ná ú kóibiri núɔɔɔ kha' ma ba hǎ bɪ dunɪpano wǎ, dé tí u khεεɾu nɪ' termemmi ɪ dεε ú khāamɪná wεɾɪ, síɾε.
- ¹⁴Ná dé-giri má ɪpε bí kó'ɾɪ maɲ mí Yékírí hǎanɪ Moyíziri wεɾɪ, píráa bu kɪɾɪ gɪ Yékírí hǎana'nɪ núɔɔɔ kha' ma ba hǎana' wεɾɪ, khāamɪna ye kúnno túwǎ, núhǎanakɪ wá dεε tíra bú túwǎ.

15 Tí nípira buri maṇ mí Yékírí hāanl Moyíziri werl, sírâa yaara' Yékírí wá námísira. Ye ná mamme khaarɔ wa, níné buri mammo wā.

16 Tírá yeerl, khāa mí nípi khāanl Yékínná werl, píra Yékínna dɛe yé fīl dɔɔgi ɪ hā bi mí tí ú hāana'nl núbgi kha' ma ba hā bi wera. Sí dée múnnaa, mí tí u hāana'nl núbgi kha' ma ba hāana' werl, Ábráhám wá kóibi wá bée' nipe hītaa bú. Ye kí dée má ní' pīl mammi wá déko werl, pí tóro wa, dé nípi wá bée' pí khāanl Yékínná pātí Ábráhámɛ werl, pí niina búma tē. Ábráhám dé-uma á bée' sii

17 pātí Yékírí sɛɛ'ra Ábráhámɛni ú sebirá kha' *dé-manuuma thī kóngónɛni wá sii wera*. Yékírí ū hā huuribiri thakoogi yēe khon mí ū ye mí yēe bú wa, ú núbgiɛɛɛɛe bárkára werl, úrí bu Ábráhám khāanl. Yékírí wá dékírí bu, dé-uma á bée' siye.

18 Ná mu jaa pātí míɛɛɛ ye werl, mú kha' núb gi Yékírí hāana'na werl, si yé wónnī dé ya, ye sí bée'rá Ábráhámɛni kɛ ye khāa Yékínná yēe núunó' ú bu kūuɛ ɪ ba taraa dée thī kóngónɛni wá sii ɪ mákírá tí Yékírí sɛɛ'raa-u kha' *múnnaa ú kóibira ba kón wera*.

19 Waatl ú Yékírí sɛɛ'ra sí Ábráhámɛni werl, ú dɛsira ye júbímɛma dɛsɪ digbéemúwāa'. Ábráhám jaa-uyaa pātí u nanna hupání ye jaa tē ú harl wá kaahūmmɛni; ye sí bée'rá ú wíse múnjāa-u wā dé u ye khāama kūuɛ.

20 Núb gi Yékírí hāana'na werl, u túnníjā gi bu wa, dé khāa mí u khāana Yékínná werl, hafu-bɪl hāa-uma fāngi ū fuu Yékírí wá jísí nuuga.

21 Khāa-uyaa tákɪsɪ ɪ tuu dé Yékínna yema wórgɛ ɪ dé mí tí u hāana'na núbgi kha' u ba dé wera.

22 Tírá yeerl, Yékínná kheyɔ ní' termemɛ.

23 Ye pātí si tī'nl Yékírí wá sebirá kha' Yékírí khe-urɔuma ní' termemmi werl, kí dée má ú kpoo pí dɛɛɛ ye fīgi si ya,

24 dé tī'-sɪrma tē ɪ dɛɛ aa bí Yékíre ba khe ní' termembi, aa bí khāanl ú ú yaara'rl á Tamaṇ Yésúri huuminá wera.

25 Yékírí hāana'-urɔuma pí khuwɔ ye ú yaarigɔ huuminá sí dé sǎngi ú khe a ní' termembe.

Ɔrómbɔ 5

Yékírí ná nípira ma bɛmmɛ wera

1 Mú Yékírí kheerl a ní' termembi khāa mí a khāanl ú bu pí bárkára werl, tírá yeerl bɛmmé hītaa á ná ú sɔgɔmbɔ, á Tamaṇ Yésú Kírísi wá bárkára.

²Yésú Kírísi ná khāa mí a khāani ú bu weri, sí bārkára a wónnī tó'ríŋ Yékírí ú fūni aabo dóogɪ wera. Ú dóofírígírá yeri āa kó' ú míni kó'mo yēe kpánné, pébu, khāa-ari tuu dé a ba bu-búma Yékírí wá sáurá.

³Ye sí tóro wa, dé háari á yíbinnāa sāi ná a kí kpánnéema, pébu, yíbísāigirāa yee níthīnigirā hukēe.

⁴Hukēesirāa yee á dé soobénípi Yékírí wá khūnná. Ye ná a dée soobénípi, sírāa yee á khāa kí tee tí Yékírí kha'ri ma ba dé wera.

⁵Ná a pí khāamɪ wá hūngine, nusé kó' a ya, pébu, Yékírí wá Nii ú u hāani a weri, úrāa yee á tu á dógírā dé fūŋ-uri-ama tákɪrsa.

⁶Thīŋaa-u, a ye fāŋge ya, ye mú Yékírí wá waati nanni weri, Kírísirā huu ũ dēe ní' pí kari Yékírí wá mí wera.

⁷Si kpíní tákɪrsɪ pātí níne wónnī pí ũ hu ũ dēe ní' termemmi bu wera. Ye páane níne wónnī jii phīnni ũ hu ũ dēe ní' kiraa bu.

⁸Ye Kírísi hu-uma ũ dēe aa bí déerā mípúdébi weri, sí buká' kha' Yékírí fūŋ-uri-ama.

⁹Mú ki déeri má Yékírí khe-uri-ama ní' termembi Yésú Kírísi wá tarammi wá bārkára weri, khāa-ari tuu dé ú bārkára a ba ko Yékírí wá jámísira.

¹⁰Waati ú a déerā Yékírí wá púníbi weri, ú yee bemmé hītaa á ná ú soogombo ú Bikhēe humi wá bārkára. Ye múnni sre múnnaa weri, khāa-ari tuu dé Yékínna ba hīŋ-ama kutúru, pébu, ú Bikheera ma thakooge.

¹¹Ye sí tóro wa, dé a kpánnéema ũ dēe tí Yékírí déeri á Tamaŋ Yésú Kírísi wá bārkára wera. Úrá yeri bemmé hītaa á ná Yékírí wá soogombirā.

Ádámá ná Yésú wá mīŋa

¹²Níní úkpóo déeri sǎŋɪ mípúŋíná dóoró dunīanā, ye mípúŋíná banni humine. Múnnaa si buuri ye humināa naŋ nípi wá bēe', pébu, nípi wá bēe' déerima mípúŋa.

¹³Waati ú Yékínna ye mí hāa Moyíziri ú mammine thon na weri, mípúŋina ye búma dunīanā. Ye ná mamme bú wa, Yékírē thū'neē mípúŋe ja.

¹⁴Ye hakira ná ũ kórí gɪ Ádámá wá waatrā ũ ná nani Moyízi wá waatrā, humina ye khuma háari ípe bū ye mí dée mípúŋi pātí Ádámá wásire ya. Ye o Ádámāa ba baŋ.

¹⁵Ye mí tí Ádámá wá mípúŋina baŋ weri, ti tíkpo ná mí tí Yékírí wá dóofírígira baŋ wera. Thīŋaa-u, níní úkpóo mípúŋé déeri sǎŋɪ ní' kóŋgómbé huwo. Ye Yékírē fīŋaa dóogɪ kóŋ ũ hāa ní' kóŋgómbi kɪrgɪ tákɪrsɪ níní úkpóo bārká bu. Ú níní úkporá déeri Yésú Kírísi.

¹⁶Kiri gí Yékírí hāana'ni weri, kí sūmdéenŋina íkpo ná Ádámāa mípúŋi wá sūmdéenŋina. Níní úkpóo mípúdégé déeri sǎŋɪ Yékínna thu nípi ye yárgíyá

bi. Ye mú mípúdégi banni ba kóróo weri, Yékínná fíḡaa dóogí nípirá ĩ hāa bi kirga. Kí kirgrá déeri tí u khe nípi ní' termembi wera.

¹⁷Ná níní úkpóo mípúdége dée sǎḡgi huumināa khu, khāa-ari tuu dé ní' pí Yékírí fūni dóogí kóḡ ĩ khe bi ní' termembi weri, pi ba buma thakoogi ĩ di uguri níní úkpo ú déeri Yésú Kírísi weri, ú bǎrkára.

¹⁸Tírá yeei, pǎtí níní úkpo wá mípúḡi déeri sǎḡgi Yékínná yárgíyá nípiri weri, múnnáa ní' termemmi úkpo wá mǐdégi déeri sǎḡgi nípi wá bēe' wónnǐ ko Yékírí wá thu gí u ye ba thu nípiri yé yee pí bu thakoogo.

¹⁹Pǎtí níní úkpo wá jǐntǎḡkpíki déeri sǎḡgi kóḡgómbé dée mípúdébi weri, múnnáa sire, níní úkpóo núuni jǐntǎnni sǐrá déeri sǎḡgi Yékínná khe ní' kóḡgómbi ní' termembe.

²⁰Maḡ mí Yékírí hāani Moyíziri weri, pírá banni mípúḡíná kóróo. Ye ná mípúḡina kóróo, múnnáa Yékínna hafu kí fū dóogí nípirá kūuḡ.

²¹Pǎtí mípúḡi banni huumine weri, múnnáa sire, Yékírí wá dóofírgi wá bǎrkára u khe nípi ní' termembi ĩ hā bi thakoo mǐḡáḡ ḡi kaa sóo weri, á Tamaḡ Yésú Kírísi wá bǎrkára.

Ḑrómbó 6

Yésú Kírísi wá bǎrkára a bu thakoogo

¹Dé ná si múnnáa, a kha'ma kha' a kí dé mípúḡi Yékínná hafu kí fū aabo dóogí kóḡ bāa?

²Kūuḡ na. Aa bí déeri má hu-arma ĩ khorí á deeri mípúḡíná weri, pé a sūni mípúḡe tēe?

³Ĭ tuu dé á bēe' pí bátízéri ĩ dée kpoogi á ná Yésú Kírísi weri, á bátízemina ma má hu-arma á ná úrí kpoogi waa?

⁴Mú kǐ déeri má hu-ama á ná Yésúri kpoogi sí kuso pǎtí a bátízéri weri, dé-sima tē má kas'-piri-ama á ná úrí kpoogi, sí dé sǎḡgi pǎtí Kírísi yaari huuminá ú Sii ūu sávno ú bǎrkára weri, a sée á soḡ dugubiri yé khe soḡ fūmba.

⁵Mú kǐ déeri má hu-arma pǎtí u huuri, ĩ dée kpoogi á ná úrí weri, múnnáa a ba ya huuminá tē á ná úrí kpoogo.

⁶A tu kha' ba'-pirma á soḡ dugubiri ná Yésú Kírísi kpoogi ní'batábokirá sí dé sǎḡgi soḡnú bu aabo fǎḡgi á dé mípúḡi wá dori túwǎ.

⁷Pébu, níní ú huuri weri, mípúḡe bu ú bu wórgi túwǎ.

⁸Mú kǐ déeri má hu-arma á ná Kírísi kpoogi weri, khāa-ari tuu dé a ba buma thakoogi pǎtí úre weri, ĩ dé kpoogo.

⁹Tu-ari dé Yésú Kírísi ya-orma huuminá, ú ba hu túwǎ. Huuminá bu ú bu wórgi túwǎ.

10Hu-uma ĩ hasiga mǐpǔĩni wá fǎnguri sóo tǎrí pǎa tǐkpo, ye werá u ma thakooge ĩ hǎ Yékírí sǎu.

11Múnnáa sɛ, ɪbírí tē, ĩ khe ĩ wísí má hu-ĩma, mǐpǔĩné bu ɪbo wórgi wa, yé khe tē ĩ wísí má ĩ ma thakooge ĩ hǎ Yékírí sǎu pǎtí ĩ déeri kpoogi ĩ ná Yésú Kírísí wera.

12Tírǎ yɛɛɪ, waatɪ ú ɪne fa dunɪjaná wɛɪ, hǎ ĩ yɛɛ mǐpǔĩníná sa ĩ í déko ĩ yee ĩ mǐpǔkhoroko wa.

13Hǎ ĩ khe ĩ wísí wá tó kharɪ mé' ĩ dé mǐpǔĩni wá sũmɪni wǎ, dé ĩ nii ĩ wísí wá bɛɛ' Yékínno má ní' pí huuri ye yaa, ĩ kí dé mú tǐ terenni, tǐ déeri Yékírí wá sũmɪni wera.

14Ná si múnnáa mǐpǔĩníná ba bu ɪbo wórgi tǔwǎ, pébu, maɲ mí Yékírí hǎanɪ Moyíziri wɛɪ, ĩ pí déko tǔwǎ, dé ĩ ma Yékín dǒɔfírǎa déko.

Í dé ɪte tǐ terenni wɛɪ, tǐ doro

15Dé ná si múnnáa a kha'ma kha' mú a mú yɛɛ maɲ mí Yékírí hǎanɪ Moyíziri wɛɪ, pí déko tǔwǎ, dé a ma Yékín dǒɔfírǎa wá déko wɛɪ, a kí dé mǐpǔĩni keyu? Kúuɲ na.

16Ĩ tuu dé ná ĩ hǎaniga ĩ thǐ yɛɛ nú níní wáɲi pǎtí dore nú ú taman wáɲi wɛɪ, ĩ déma ú tárú wá dombi waa? Ná ĩ dée mǐpǔĩni wá dombi, si bamma huume, ye ná ĩ núu Yékírí wáɲi, si hǎa-ĩma thakoogi ĩ dé mú tǐ terenni wera.

17Ye Yékírí wárɛɛ thuri, pébu, ĩ bí déerǎ mǐpǔĩni wá dombi khũni wɛɪ, werá ĩ thooma ĩ dóɲne mɛ' mú í pí mamannɪ ĩ wɛɪ, í dǒmmíná.

18Werá Yékírí kuso'-uri-ĩma mǐpǔĩni wá donsirá ye yɛɛ ĩ dée tǐ terenni wɛɪ, tǐ dombo.

19Mú kí déeri má níthĩnigé wónnǐ haabín tu í múɲɛ titǎngi wa wɛɪ, tǐrá yɛɛɪ mí kheɛ mú ɪ tarɪ dunɪjaná wɛɪ, yɛɛ buka' ĩ múɲa. Pǎtí ĩ kheera ĩ wísí wá bɛɛ' ĩ dée si denyugusi ná mǐpǔĩni wá dombi, sí yɛɛ ĩ dée mǐpǔ hũnsi hũnsi wá bɛɛ' wɛɪ, werá ĩ khe ĩ wísí wá bɛɛ' ĩ dé sí mú tǐ terenni wɛɪ, tǐ dombo, tǐ nuu Yékínno.

20Pébu, waatɪ ú ĩ ye mǐpǔĩni wá donsirá wɛɪ, ĩ dé tǐ terenni wɛɪ, si ye kheɛ ĩ ɲa.

21Mú í ĩ ye dé khũni ɪ khu ĩ nusi werá wɛɪ, ōnnɪ thũni ĩ ye bu bõu? í múɲina bamma huume.

22Ye werá Yékírí kuso'-uri-ĩma mǐpǔĩni wá donsirá ye yɛɛ ĩ dée ú dombi ĩ bu thũni. Ú thũnná déeri: ĩ dé tɪ nuu Yékínno yé bu thakoo mǐɲánɲ gũ kaa sóo wɛɪ, phirgan pǎnná.

²³Pébu, mípǔjɪnâa ban huumine, ye mú tí Yékíre fũ dóogɪ í hã a ɪ dɛɛ tí a déeri kpoogi á ná á Taman Yésú Kírísiri wɛɪ, tírá déeri thakoo mɪnánɪ gũ kaa sóo wɛra.

Ɔrómbɔ 7

A Moyízi wá mammɪ wá déko tǔwǎ

¹Á nípa, ɪ bí tuuɪ maɪ mí Yékírí hãanɪ Moyíziri wɛɪ, ɪbíra mɪ sɛɛɛɛ: ɪ kɛɪ má ná nínɛ huu wa, tí mammɪ kha'ɪ wɛɪ, tíra ɔ kɪ dé yaa?

²Múnnáa sɪɛ, haɪ ɔ yeeri khoo wɛɪ, ná khoora huu kúuɪ na, ɔ wónnɪ ku' ɔ khõo dékírǎ wa. Ye ná khoora huwo, tí pǎnná ɔ wónnɪ bu ɔ thɪ.

³Ye ná dé-giri má ɔ khoora ma thaage ye ɔ ná yee ɔɔ, hãɪɪɪ-uma. Ye ná khoora huwo, bu-uma ɔ thɪ, ɔ ma khɪnnɛ ɪ yee ɔ khoo, ye tí pǎnná pí yí' sírí hãɪɪɪ tǔwǎ.

⁴Á nípa, múnnáa sɪɛ ɪbírí bu tɛ, hu-ɪma ɪ ná Kírísiri kpoogi, ɪ buu ɪ thɪ, ɪ Moyízi wá mammɪ wá déko tǔwǎ, dé dé-ɪma Kírísí ɔ yaari huumíná wɛɪ, ɔ wáɪ sí dé sǎngɪ á dé tũ nuu Yékínno wɛra.

⁵Khũɪɪ a ye déma tũ nuu aabe wɛra; ye mamminá ba yaariga mípǔdé yékiri âa ye dé mú ɪ yóo aabe huumo wɛra.

⁶Ye wɛrá, bu-arma á thɪ, a mammɪ wá déko tǔwǎ, dé hu-arma ɪ khori á dɛɛɪ mú tũ ye dé a dombi wɛɪ, sí dé sǎngɪ á dé sũmíní hã Yékírí ɪ mǎkɪɪ khɪɪ fũɪ tí ɔ Niina buka' a wɛɪ, tũmá á sũnnɪ dé ri pǎtí a ye dé ri khũɪɪ waatɪ ɔ a ye maɪ mí tĩnɪ Yékírí wá sɛbrá wɛɪ, pí déko wa.

Mammínâa yɛɛ nínɛ tu mú tí pí yí' mípǔɪna

⁷Dé ná sɪ múnnáa, a kha'ma kha' maɪ mí Yékírí hãanɪ Moyíziri wɛɪ, mí pǔne bâa? Kúuɪ na. Ye ná mammina ye múwǎ, mɪ yé tu mú tí pí yí' mípǔɪnɪ wǎ. Ná pí ye sɛɛɪyɛ mɪ kha' hã mí khɔɔ' múnɪ tápǔne na, mɪ yé tu dé mípǔɪne na.

⁸Mípǔɪníná tɔ dɛɪ tí Yékírí kha'ɪ hã mú khɔɔ' múnɪ tápǔne na wɛɪ, ye tɔ yɛɛ mí dóoró mikhɔɔ' pǔ hũnsi hũnso. Ye ná mamme ye bú wa, mípǔɪníná yé bu fǎɪɪɪ wa.

⁹Waatɪ ɔ mɪ ye mú tuu mamminɪ wɛɪ wa, mɪ ye fíma mí dómóóná ye pǎtí mɪ bannɪ ba tuu tí Yékírí kha'ɪ wɛɪ, mí mípǔdé yékírǎ yaa,

¹⁰mí huwo. Sí déɛ múnnáa, tí Yékírí kha'ɪ tũ hãana' thakoogi wɛɪ, tí déɛ mí thǎ úrí huumo.

¹¹Mípǔɪníná tɔ dɛɪ tírí bu, ye khɛɛ ɪ ɪ fĩnɪ mɪ mí déɛ mípǔɪnɪ, í khuu mɪ.

¹²Moyízi wá mammɪ ku'-pirma Yékírí thǎ, ye tí Yékírí kha'ɪ wɛɪ, dá'-tirma sɔɪ ɪ terme ye kiraa.

¹³Dé mǔ tí kǐnni wɛrɪ, ban-tɪrɪ ba fíkírǎ déema mí thǎ úrí huumoo? Kúun na, dé mípǔínǎ déeri sǎnga. Mípǔínǎ kheerɪ kunnɪ ǐ fɪnɪ mɪ, mí dée mípǔínɪ, ǐ khuv mɪ. Sí dée múnnáa, tí Yékírí kha'ɾɪ wɛrɪ, tíra a khe yé tu dé mípǔínɪa kɪraa kúun na.

Níthĩnɪgɪ dé-uma mípǔínɪ wá doro

¹⁴Tu-arɪ dé man mí Yékírí hǎanɪ Moyíziri wɛrɪ, ku'-pɪrma Yékírí wá Nii thǎ. Ye dé-minima níthĩnɪgɪ ǐ dée mípǔínɪ wá doro.

¹⁵Tí mɪ bæe dé mɪ dé wɛrɪ, mí dé tírí wa, dé mǔ tǔ pǔ mɪ wɛrɪ, tíra mɪ dé. Mí yatira tuu mǔ tí déeri mǔ mé'nɪ wǎ.

¹⁶Ye ná mɪ dé tí mɪ wêe bæe dé mɪ dé ya, síra mɪ khe yé tu dé man mí Yékírí hǎanɪ Moyíziri wɛrɪ, kɪrɪ-bɪrɪ.

¹⁷Ná sɪ múnnáa, mí thǎa sɪ ku'ri ya, dé mípǔidé kǎká' sǔ mɪ bu wɛrɪ, sírá bannɪ sí.

¹⁸Tu-mɪnɪ dé pǎtí mɪ déeri níthĩnɪgɪ wɛrɪ, mí thǐ wá fǎngé wónnɪ dé kunnɪ wǎ. Pébu, mɪ khɔɔ' dé mɪ dé kunnɪ ye mí wórí wa.

¹⁹Ná mɪ kha' mɪ dé kunnɪ, mí dé tírí wa, dé pǔ tí mɪ wêe bæe dé mɪ dé ya wɛrɪ, tíra mɪ písí dé.

²⁰Ye ná mí dé tí mɪ wêe bæe dé mɪ dé ya, tí pǎnná sɪ kuso mí thǎ tǔwǎ, dé mípǔidé kǎká' sǔ mɪ bu wɛrɪ, síɛ.

²¹Sí mɪ jǎanɪ wɛrɪ, ná mɪ kha' mɪ dé kunnɪ, pǔnna mɪ haabíj dé.

²²Mí dógírí bu, khɔɔ'-mɪnɪ Yékírí wá mammɪnɪ tákɪrsɪ,

²³ye ná mɪ kha' mɪ dé bɪ, tó míné khũnɔŋ pí déminɛ, mí wónnɪ dé tí mɪ khɔɔ' dé mɪ dé wɛrɪ wa, dé tɪ demma mípǔ ǔ mɪ bu wɛrɪ, ǐ déyɔŋ ǐ doro.

²⁴Ye! Míni mapɪnantǎama wɛrɪ, mǎa ba hĩnɔŋ mípǔ ǔ mɪ bu ǔ yóo mí huumo wɛraa?

²⁵Mɪ thiya'ma Yékírí pǎtí ú hĩnnɪ mɪ á Taman Yésú Kírísí wá bǎrkára wɛra. Mí kǎkásírí bu, mɪ khɔɔ'ma dé mɪ dé tí Yékírí wá mammɪ kha'ɾɪ wɛrɪ, ye pǎtí mɪ déeri níthĩnɪgɪ wɛrɪ, mǔ dé mípǔínɪa.

Ɔrómbɔ 8

Thakoo gí Yékírí wá Niina hǎ Yékírí wá bibiri wɛrɪ, kí mǐna

¹Tírá yɛerɪ wɛrá, ǐpɛ bí déeri kpoogi pí ná Yésú Kírísiri wɛrɪ, Yékínná ba yárgín bɪ ya.

²Pébu, Yékírí wá Nii wá fǎŋ gũ hǎana' thakoogi Yésú Kírísí wá bǎrkára wɛrɪ, kɪra ɔ kheerɪ ǐ khori a mípǔínɪ ná huumi wá déko.

³Maŋ mí Yékírí hãanɩ Moyíziri wɛrɩ, pɩ yé wónnɩ dé si ya, pébu, níthĩngɩ wá dogusɩrá yɛrɩ ɔ yé wónnɩ kó' pɩ ya; yɛ Yékínná dée si: sũŋ-urma ú Bikheeri ú baa níthĩnasɔ ɩ kheebure aabi mípúúdebiri á níthĩnasɩrá ɩ khorɩ mípúúŋɩ wá wórgurɩ níthĩngɩrá,

⁴sí dé sãŋɩ aa bì núnée pātí Yékírí wá Niina khɔɔ' wɛrɩ, á dé mí termɛŋ ní Yékírí kha'ɩ Moyízi wá mammɩná wɛrɩ, tũmá a wêe núnée pātí a khɔɔ' wa.

⁵Ní' pũ núnée pātí pɩ khɔɔ' wɛrɩ, pɩ káká'ma mú ù nuu pí thĩŋɔ wɛra. Yɛ pée bì núnée pātí Yékírí wá Niina khɔɔ' wɛrɩ, pɩ káká'ma mú ù nuu Yékírí wá Niino.

⁶Í kɩ káká' tũ nuu mú thĩŋɔ wɛrɩ, si bamma huume. Yɛ Í kɩ káká' tũ nuu Yékírí wá Niino wɛrɩ, si bamma thakoogi ná dóowóŋge.

⁷Ní' pũ káká' tũ nuu pí thĩŋɔ wɛrɩ, pɩ déma Yékírí wá púúŋba; pɩ wêe thoo tí Yékírí wá mammɩ kha'ɩ ya, yɛ pí yatɩrá wórɩ wa.

⁸Ní' pũ núnée pātí pɩ khɔɔ' wɛrɩ, pí míŋé wónnɩ nuu Yékínnɔ wã.

⁹Yɛ ɩbírí, ɩ wêe núnée pātí ɩ khɔɔ' wa, dé ɩ núnéema pātí Yékírí wá Niina khɔɔ' wɛrɩ, pébu, ú Niina ma ɩbo. Yɛ ná níne Kírísɩ wá Niino wã, ú wónnɩ dé ú wáa wa.

¹⁰Yɛ ná Kírísira ma ɩbo, háarɩ ná ɩ huu ɩ deɛ Í mípúúŋíná, Yékírí wá Niina hã-ĩma thakoogo; pébu, Yékírí khe-urɩ-ĩma ní' termembe.

¹¹Wêe ú yaara'ɩ Yésú Kírísiri huuminá wɛrɩ, ná ú Niina ɩbo, ú tárí kpoo ú yaara'ɩ Kírísiri huuminá wɛrɩ, úrâa ba hã Í wɩ' huwonsiri thakoogi ú Nii òu ɩbo wɛrɩ, ú bákárá.

¹²Á nípa, mú sɩre múnnáa wɛrɩ, dé-sima má múgêe aabe. Kɩ mígírá déeri Í núnée pātí Yékírí wá Niina khɔɔ' wɛrɩ, tũmá kɩ dée má Í núnée pātí á thĩna khɔɔ' wɛrɩ wa,

¹³dé ná ɩ núnée pātí Í thĩna khɔɔ' wɛrɩ, ɩ ba huma. Yɛ ná ɩ wórɔɔ sée kɩ núnéedékiri Yékírí wá Nii wá bákárá, ɩ ba buma thakoogo.

¹⁴Nípi wá bée' pí kheerɩ khĩŋ tí Yékírí wá Niina buka' pɩ wɛrɩ, píráa Yékírí wá bibiri,

¹⁵pébu, Yékírí wá Nii ú ɩ buuri wɛrɩ, ɔ dée ɩ dombi Í yɛe phãŋgé písí kó' ɩ tẽ ɲa, dé ɔ dé-ĩma Yékírí wá bibi, sí yɛe á bée' kɩ yísɔɔ kha' Babá!

¹⁶Yékírí wá Nii wá yatɩ sɛɛ'-urɩ-ama kha' dé-arma Yékírí wá bibi, yɛ á thĩná tuu si á dógírá tẽ.

¹⁷Yɛ mú a déeri Yékírí wá bibi wɛrɩ, a ba buma kɩrɩ gɩ ɔ hãana'ɩ núugɩ kha' ma ba hã má bibiri wɛra. Yɛ á ná Kírísirâa ba bu gɩ kpoogi, pébu, ná a thɔɔra pātí ɔ thɔɔraara wɛrɩ, má a ba bu-búma ú sáurá tẽ.

Sáu ú Yékírí wá bibira ba bu naaŋ òu baŋ wɛrɩ, ú míŋa

18Khãa-mɪni tuu dé thoora ú a thoora wera weri, ú ná sáu ú Yékínna ba hã a naan weri, sí thoo kãmbi the' ya.

19Yékírí wá mí khoronpi wá bêe' kpángímma yêe tee khu ú Yékínna ba buka' dóŋ mí ú bibi wá sáura ba hĩti wera.

20Pébu, Yékírí wá mí khoronpi wá bêe' ma yó mú ùl mú yêe nafano wã weri, í déko. Ye ki dée má í thĩi khorɔ'ri hĩtaa sí hĩtansirá wa, dé ɔɔ déeri si. Ye sí bée'rá khãa-iri-tuuma

21dé ɔ khu ná ɪ ba buma í thĩ, í ba sóo túwã; ɪ ba buma tẽ sáu ú Yékírí wá bibira bu wera.

22Tu-ari dé háari ná fɛɛ, Yékírí wá mí khoronpi wá bêe' thoorama yêe ũ' pãtí dóɔɔ kó' harɪ wera.

23Ye í tóro wa, dé aa bí buuri Yékírí wá Niini sí buká' kha' a ba buma Yékírí wá mú ɪ́ kpé' pú tẽ weri, á thĩna ũ'ma yêe tee khu ú Yékínna ba dé a ú bibi kutúru ɪ́ hĩŋ a mípĩŋi ná huumine wera.

24Sira Yékírí dɛeri ye hĩní a, âa sí tɛemíná. Pébu, mú tí níní khãani yêe tee weri, ná ɔ ba buu tí mínni, ɔ wónní písí kí tee dé ɔ ba bu ri tẽɛ?

25Ye ná a khãa yêe tee mĩni, ná a nani buu tí mínni wã, a pá' kí tee-ruma kũuŋ.

26Múnnáa sɪɛ, Yékírí wá Niina tɛ́fíŋ-ama tẽ á dogukhayirá, pébu, á tu mú í a mákínni ná a jínj Yékínni wã, dé Yékírí wá Niina jímma Yékírí ũsire á phɛenná yêe hã a, á tu pãtí a sɛɛ' yóo sí ya.

27Ye Yékírí ũu ná níní wá dógi weri, úrãa tu íte tí ú Niina khorɔ' wera; pébu, ɔ jímma Yékírí yêe hã ú wáburɪ pãtí Yékírí wá thĩna khorɔ' wera.

28Tu-ari dé ní' pí funni Yékírí, pí ɔ yí'ri ɪ́ mákírá ú saabinsine weri, mĩni wó mú tũ nan bi, ɔ ba yeema tí dé kɪnna.

29Pí Yékírí khɪrura tuu weri, khɪru-ɔyaa kha'ma kha' ma ba dé-bima pí khɛɛbu má Bikheeri sí dé sãŋgi Yékínná bu bi kóngómbi ye Bikheerá dé pí máníkho khãgaara.

30Péɛ bí ɔ khɪrura kha' pi ba khɛɛbu ú Bikheeri weri, yí'-uri-buma tẽ. Mú ɔ yí'ri bi weri, ú khɛɛ bi ní' termembe. Mú ɔ khɛɛ bi ní' termembi weri, ú hãa bi sáu.

Fuŋ mí Yékírí funni a weri, pí mĩna

31Ná si múnnáa, a kha'ma kha' ná Yékíre aabe, mãa wónní dé a pũ?

32U yeɛ ú thĩ wá Biiri wa, dé hãana'-uruuma pí khuwɔɔ ɪ́ dɛɛ á bée' pu. Ná ɔ hãaniga ú Biiri pí khuwɔɔ, múnni ɔ ba dé yé kaa fĩ dóɔgi aabo ɪ́ hã á ná úrí mĩni wá bêe'?

33Mãa ba kha' Yékírí wá ní' pí ɔ phĩ'ni khorɪ weri, dé-biri mĩnaa? Úra bú wa, dé Yékírêe khɛ bi ní' termembe.

³⁴Mâa ba yárgín ní' pí Yékírí phĩ'ni khorí weraa? Úra bú wa, dé Yésú Kírísi hu-uma, ye sí tóro wa, dé ya-uma huuminá ĩ hĩtaa Yékírí wá dé' dingo yêe jínɔɔ yêe hã a.

³⁵Pêe wónnĩ kpĩsu á ná Kírísi ú funni a weri, kãmbɔɔ? Tí mí tíra bú wa. Yíbísãigi ná dóɔkpóɔsi ná fúɔsín mí nípira fúɔsín a, ná khũmigi ná jaanɪ ná mú tũ khu phãɪgi weri, í wórí wa. Ye háari pũ khu a, sí wónnĩ kpĩsu á ná Kírísiri kãmbɔ wa.

³⁶Tĩ'-sirma Yékírí wá seburá kha' *Khu wó khu pi beema á khuma, yêe ken a má sãní bí pi yóo khukhari weri, ĩ dɛɛ múní bu.*

³⁷Ye sí bée'rá, bu-arma wórgi ye yaa buu wórgi wée ú funni a weri, ú bákárá.

³⁸Pébu, khãa-mɪni tuu dé huumi ná thakoogi ná minigibi ná yó mú ĩl wórgi ná fãɲgɪne weri, ná weri wá mú ná mú ĩl ba banj weri,

³⁹ná mú ĩl thu'nná ná fãɲɲɪgrá weri, ná Yékírí wá mí khoronni wá tɔɔ bú yêe wónnĩ kpĩsu á ná Yékírí ú funni a á Tamaɲ Yésú Kírísi wá bákárá weri, kãmbɔ wa.

Orómbo 9

Ísíráyél bibi wá phĩ' khommi ná pí níntǎɲkpíki wá mĩja

¹Dé-minima Yésú Kírísi wáa, mí tũɲ na; seere ú mĩ bée seɛ' weri, thĩɲaa-u, pébu, Yékírí wá Nii wá bákárá mĩ tuuri mí dógírá dé thĩɲaa mĩ seɛ'.

²⁻³Mí kákási ɲagimɪn-sirma tákĩrsi ye mí dósírãa kpóɔwɔɲ waati wá bée' ĩ dɛɛ mí ní' pí déeri Júdebi wera. Dé-arma thĩ kpooro. Mí yatira ye beema dé ná Yékínna ye wónnĩ danga mĩ ĩ kpĩsu mĩ Kírísirá sí dé sãɲgi pí bu hĩmmi, ti ye nuu mí.

⁴Dé-birma Ísíráyél bibe. Yékírí dé-uri-bima ú bibe; ɲá-burma Yékírí wá sáura; píra u ye khorɲ núnéɛɛ; píra u hãani ú mammine ĩ bukaa bi dóɲ mí pi mákínni ná pi thugóɔ yóo wera; píra u ye hã núuga.

⁵Dé-birma Ábráhám ná Ízáki ná Jakópi wá kóibo. Níthĩnasirá, pí thĩinná Kírísi wá yatɪ ku'ri. Dé-uma Yékírí ye taraa múɲi wá bêɛ'; a kí kpónnígôo waati wá bêɛ'. Amíina.

⁶Kĩ dée má mú tí Yékírí hãana'na núugi kha' ma ba dé weri, kaa-uri dée-rima wã, dé Ísíráyél bibi wá bée' déeri Ísíráyél bi thĩnthĩmbi Yékírí thãná wã.

⁷Ye kí dée má Ábráhám wá kóibi wá bée' déeri ú kói thĩnthĩmbi Yékírí thãná wã, dé Yékírí seɛ'-urma Ábráhámɪni kha' *Ízáki wá kóibira pi ba yí' ú thĩne.*

⁸Sírãa buká' kha' biibi wá bée' pí pi hũnni weri, pí bée' déeri Yékírí wá bibi wa, dé pí pi hũnni ĩ mákírá núu gí Yékírí hãana'na weri, pírá déeri Ábráhám wá kói thĩnthĩmbiri Yékírí thã.

⁹Pébu, Yékírí hãana'-uyaama núugi kha' *kó'ri pãamběe sii ná ma ba písí ban ye Sáarara ba hĩtuma bikhoono*.

¹⁰Ki dée má sí tóro wa, dé múnnaa Érébeka wási déeri: bu-uma phāmbikho bíno ú khoo Ízáki ú déeri á khāgaa wera.

¹¹⁻¹²Biibira ye nani dée kinni weresi píni wã; pí yatra ye nani hūni bi thon na, ye Yékinná seeye Érébeka kha' *khĩnunāa ba tari máníkhoora*. Múnnaa sire, Yékírí ū yí nípi weri, u wēe ken níni wá mĩdéengi yé phĩní khoroo wa, dé u phĩnée khomma pātí u khor' wera. Múnnaa ú saabindómmine.

¹³Ye si yóoma kpoogi tē sí ná sí tĩni Yékírí wá sebirá weri kha' *Jakópura ma funni ye kai Ézáyúra*.

¹⁴Ná si múnnaa, a kha'ma kha' Yékinna terme ja keyu? Kũu na.

¹⁵Pébu, Yékírí see'-uma Moyíziri kha' *Níní ú ma bee dé ma mapinani weri, úra ma mapinani; ye níni ú ma bee dé ú numanse kó' ma weri, ú numansée kó' ma*.

¹⁶Sírâa buká' kha' níthĩngi wá khor'mi weresi ú hukesso si ku'ri ya, dé Yékírí ū mapinani nípi weri, ú thãa si ku'ri.

¹⁷Tĩ'-surma Yékírí wá sebirá kha' Yékírí see'-uma Éjípiti ithakho Fáarawóni kha' *Ma ba kheywoma í buka' nípi kha' manāa wórgine yé yee má nísigírá ku' dunijāa kénsi wá bée'rá. Síra ma deeru ye saa-u ugirá*.

¹⁸Sírâa buka' kha' Yékinna mapinamma úwe ú u bee dé u mapinani weri, ye úwe ú u bee dé u kpĩ níntāni weri, u yema u kpĩ níntāna.

Yékírí wá námisi ná ú mapinantugi wá mĩja

¹⁹Pãane mu ba kha' ná si múnnaa, pée déeri ye Yékinná kha' nípi yárgĩm-biri? Pébu, mãa wónnĩ khũj Yékinni kha' hã ú dé tí u kha'ri mãa dé weri waa?

²⁰Mú mú déeri níthĩngi weri, múnnaa maa yēe ha'rí kha' Yékinna tuu dée yaa? Dé kókóróke wónnĩ see' tárí ú má'ni gi weri, kha' pée déeri ye ú mágí ma mé'nee?

²¹Í ken má nambémmá'náana ma khĩnne í khe tēbi kpokpoogiri í má' kókóró' kí pi dé mí kinne ná kí pi kaa dé mí kinne weri waa?

²²Yékinna ye bée buka'ma nípi kha' má námisi ya-surma ye pí tu tē dé ma ma wórgē, ye sí bée'rá ú págí kón ye yee ípe bí yaara'ra ú námisi í mákírá khume wera.

²³Dé-uri-sima sí dé sãngi nípi wá numan sí kó'ruu, pí u khĩrĩ sóbíró saa dé pi ba bu bú ú sáurá weri, ú yee pí tu dé ú sáura wóore ná nu'mi wã.

²⁴Ye aabírá déeri pí ní pí u yĩ'ri wera. Ye ki dée má á bée' déeri Júdebi wa, dé támabēe bú tē.

²⁵Síra Yékírí wá thĩ kha'ri ú hĩngínnáa Óozée seburá kha' *Ní' pũ ye mĩ dée má nípi wa, ma ba yí'-pĩma má nípa; ní' pí ma ye mĩ furĩ wa, ma ba yí'-pĩma ní' pí ma funnĩ.*

²⁶Khaa tí pí yatĩ kha'ra pi dée má nípi wa weri, pi ba yí'-pĩma manĩ thakoo Yékírí wá bibe.

²⁷Yékírí wá hĩngínnáa Ézáyí seere-únnĩ tẽ Ísíráyél bibi wá múná kha' *háari Ísíráyél bibirá kóróo má sóbíyókéjĩ sĩmĩhĩkĩ, pí Yékínna ba hĩjĩ weri, pí ba kóna.*

²⁸Pébu, tí Tamaŋ kha'ri weri, *u ba dé-rima fa dunĩpaná pātĩ u kha'ri, ye ú ba dái yé dé ri ya.*

²⁹Síra Ézáyí se'e'ra tẽ kha' *Ná Tamaŋ Wónnáana ye yee á kóibi wá póo thakooge ya, á wásira ye ba hĩtuma má Sódómĩ nípi wáse; a ye ba khesbĩmma má Gómóori nípe.*

Ísíráyél bibira khāa Yésúrá wa

³⁰Ná si múnnaa, a kha'ma kha' táma bũ ye mĩ yêe wêe teremmini wā weri, píra Yékírí písenni khes ní' termembi ĩ dẽ khāa mí pi khāani Yésúrá wera.

³¹Ye Ísíráyél bi bĩ ye bee dé pi kó' maŋ mí Yékírí hāani Moyíziri, sí dé sãŋgi ú khe bi ní' termembi weri, pi wóróo wa.

³²Pée déeri sũ múnnaa? Tóo yeei ya, dé Ísíráyél bibi kem-biyaa má ĩbi mĩdégêe ba yee Yékínnáa khe ĩbíri ní' termembi tũmá pi ye khes si má khāame Yékíre ken na. Kpoo-birma púrígírá ĩ wāa

³³pātĩ Yékírí wá sebi kha'ri Yésú wá múná wera. Tĩ'-sirma kha' ĩ *ken, ma sama Sínóná púrğa. Ná níne kpoo kí púrígírá, u khénkhérĩma; ná níne kpoo kí púrígírá, u wáma; ye wêe ũu ba khāa gĩ bu weri, nusé ba kóróo wa.*

Orómbo 10

¹Á nípa, tí mi khoró' mí dógũe ná tí mi níjĩ Yékínni weri, tírá déeri Ísíráyél bibira tu hĩmmĩ wá khĩnna.

²Mĩ thĩ tu-mĩni dé pi hukema dé pi kó' Yékírí wá khĩnni, dé khĩjĩ tí pi wónnĩ khe weri, tíra pi kóori.

³Pĩ wêe bee dé pi tu khĩjĩ tí Yékíre khe yé khe níni ní' termemmi wā, yêe wêe pí thĩ wá khĩjĩ tí pi wónnĩ khe yé tereŋ wera. Sí dée múnnaa, pí kai khĩjĩ tí Yékíre khe yé khe níni ní' termemmi wera.

⁴Pébu, mú Kírĩsi bannĩ weri, mammĩ wá kpũunĩáano úra, sí dée sãŋgi níni wó níni ú khāani ú bu weri, úra Yékíre khe ní' termemme.

Níni wó níni ú khāani Yésúrá weri, Yékínna hĩnɔɔma

⁵ Moyízi tĩ'neε-uma ĩ bukaa dóŋ mí Yékíre khe níńí ní' termemmi ú mammi wá bákárá wera. Kha'-uyaama kha' níńí *úu dé mammini weri, úrâa ba bu thakoogi pí bákárá.*

⁶ Ye werá ná níne bæε dé u tu dóŋ mí Yékíre khe níńí ní' termemmi sí kuso ú khāaminá, u tu kha' tĩ'-sirma Yékírí wá seburá kha' *hã mú kha' mâa ba kãŋ ní thu'nná wã*, (dé ná mu kũni múnnáa dé-giri má kha'-munuma kha' mâa ba kãŋ ní thu'nná ĩ sũuno' Kírísiraa?)

⁷ werésti *hã mú kha' mâa ba sũŋ ní tãŋ kokokirá wa*, (dé ná mu kũni múnnáa, dé-giri má kha'-munuma kha' mâa ba yaara' Kírísiri huuminâa?)

⁸ Ye tũnne Yékírí wá sebi úrí kha'ri sí múnâa? Kha'-uma kha' *má seerera ma mú the' tótó'*; *u ma mú núgírá yêε mú dógírá*. Ú seerérá déeri seere ú a seε' nípiri sí dé sãŋgi pí khāa Kírísirá wera.

⁹ Ná mu wóróo seeriye nípi wá wóróo kha' Yésú Kírísirá déeri Tamanni ye khāa mú dógírá dé Yékírí yaara'-uruma huuminá, Yékínna ba hĩŋ mu.

¹⁰ Pébu, ĩ khāa mú dógírá, sírâa yeε Yékínná khe mu ní' termemme. ĩ seε' nípi wá wóróo kha' Yésú dé-uma Tamaŋ, sírâa yeε Yékínná hĩŋ mu,

¹¹ dé Yékírí wá sebi kha'-uri kha' *níńí wó níńí ú khāani ú bu weri, nusé ba kóróo wa.*

¹² Mú sire múnnáa weri, kpikira bú Júdebi ná támabirá wa; Tamaŋ kpoorâa bí. Ú dógira fũma, ú khongin na, níńí wó níńí ú yĩ'ruu, u tẽfĩróoma.

¹³ Pébu, tĩ'-sirma Yékírí wá seburá kha' *níńí wó níńí ú yĩ'ri Tamanni weri, u ba hĩnɔɔma.*

¹⁴ Ye mú pi dé yé wónní yísóo kaa khāa ú buu? Ye mú pi dé yé wónní khāa ú bu kaa nú ú mĩnaa? Ye mú pi dé yé wónní nú ú mí ná kɪ dée má níne seε'ri bi sí yaa?

¹⁵ Ye mú níne dé yé wónní seε' pi sí ná kɪ dée má sũm-buruma wāa? Ye tírá yeeri sí tĩgi Yékírí wá seburá kha' *ípe bí banni bâa seε' seere nuwāani weri, pí bammi kiri-biri.*

¹⁶ Ye nípi wá bæε' hĩní seere nuwāani wã. Múnnáa si nanni ye Yékírí wá hĩngínnáa Ézáyirá kha' *á Tamaŋ, máa khāani seere ú ĩbíri seε'ri weraa?*

¹⁷ Sí dée múnnáa, seere ú a nú weri, úrâa yeε á khāa ye ú seerérâa seε' Kírísi wá mína.

¹⁸ Dé Júdebira núu seere nuwāani wã bâa? liyo, nú-biruu. ĩ ken má *Dunijanípi wá bæε' núunima pí núgiri ye pí seerérá nani dunijãa kpũuníáani wāa?*

¹⁹ Dé Ísíráyél bibira tuu seerêε titãŋgi wa bâa? Tu-biri titãŋga. Yékírí seε'-uyaa Moyíziri kha' u seε' pi kha' *Mani Yékínna ba fũma dóoogi thĩ tí pi mú yêε yatun*

na weri, tí nuṅ bi; ma ba fūma dóogì thĩ tū mǔ yēe tuume na weri, pí námísé ya tí bu.

²⁰*Yékínná písée sɛɛɾye tē Ézáyírì kha' u sá'rí sɛɛ' pí kha' ní' pū ye mǔ yēe wée manì Yékínni wǎ, ná-burì ma. Ní' pū ye mǔ yēe pú' ma múnì wǎ, buka'-manì-buma má thĩ.*

²¹*Ye písée sɛɛɾye Ísíráyél bibi wá múná kha' ma yí'-puma kaa kpáarée dé pí ban má thǎná, ye pí kai yēe dé níntǎṅkpí'míja.*

Orómbo 11

Yékínna kai Ísíráyél bibiri wa

¹*Ná si múnnáa, ɔɔ ba kha' dé Yékírì kai-urma ú nípurì bàa? Kúuṅ na. Mí thĩ wá yatra ma Ísíráyél biye, t̃ dée Ábráhám wá kói, t̃ kuso Bějámé wá thĩno.*

²*Yékínna kai ú ní' pí u khurra phĩgi khorì weri wa. Tu-ĩnì Yékírì wá sebi wá kha tí Élira ye sɛɛ' Yékínni Ísíráyél bibi wá múná weri kha'*

³*ĩbi Tamaṅ, khu-burì ú hĩṅgíníburi, ye hasiga ú thogṅkhonkhayira. Ye manì kporá yɛɛɾi ye pū bɛɛ dé pí khú khorì ma bú.*

⁴*Ye pé Yékírì sɛɛ'ruu? Í keṅ má sɛɛ'-uruuma kha' Khoobi kĩṅ bísāa' ná kpársímúwǎa' ma saari fĩ má nísígírà, pū mǔ thuga sīmì ú pí yí' Báal weri wa waa?*

⁵*Múnnáa sɛɛɾi tē, Yékírì fū-uma dóogì t̃ phĩgi khorì pɔɔ kíru.*

⁶*Ye ná dóoge u fūnì t̃ phĩgi khorì bi, mídégi wá nii íra bú tǔwǎ. Tūmá ná mídégi wá niina ye búma, pí yé yí' kì dóofírìgi tǔwǎ.*

⁷*Ná a kha' a keṅ tí Ísíráyél bibira ye wée weri, pí buu ri ya, dé ípe bí Yékírì phĩnì khorì pí ɔgombirá weri, pírá buunni, ye pɔɔ dóomínípirá fĩgi*

⁸*pǎtí si t̃nì Yékírì wá sebirá weri kha' Yékírì dé-uri-bima pí dée má hūm-birma t̃ phii pí yíbĩiri, pí ná wǎ t̃ fĩgi pí níntǎṅṅinì, pí nú wǎ t̃ ná nanì háari ná fɛɛra.*

⁹*Ithakho Davíti kha'-uri tē kha' Pí dimina dé bí bu yǎṅgi ná yɔɔ í kó' pí í dé bí bu thĩmmenkhari, ye pí mípũṅi wá hakée kó' pí.*

¹⁰*Pí yíbĩira táaṅi, hǎ pí ná wǎ, ye waati wá bée' pí kí forii má nínì kpóṅgéeri kpókíyá.*

¹¹*Ná si múnnáa, dé tí Ísíráyél bibi séɛɾi khūnni weri, téu-bima kutúru bàa? Kúuṅ na. Dé pí bursirá yɛɛɾi Yékínná hĩnì támaburì sí dé sǎṅgi tí nuṅ bi.*

¹²*Ná pí bursi ná tí pí séɛɾi khūnni weri, si dée kirgi támabirá, ná pí ba fĩgí baa t̃ hĩ pí núgírà, kí kirgírà ba wónnì sɛɛ' núuge ya.*

Támabi wá hĩmmi wá míja

13Míní mí Tamaŋ sũnni ĩbi támabɪ wá sɔgɔmbɪrá wɛɪ, ĩbíra mi sɛɛɛ wɛrá kha' sũmi tí mi dé ǐ sɔgɔmbɪrá wɛɪ, sũmi kpakpa're tí mi khorɔ'ɪ.

14Mi dé-rima, sí dé sǎŋgi tí nuŋ mí Júde kǎmbɪ, Yékínná hǐŋ pí pɔɔ.

15Pébu, ná Yékíre saa bírí kénno thoŋ, ye ú ná dunɪpanípi wá bée' bɛɪ, ná Yékínna ba kheɛ baa bí, si ba déma má pǎtí níne hu yé ya wɛra.

16Ná mu khorɪ dúgú míní múnɔ ĩ hǎa Yékírí, tí tɔɔra déma tɛ Yékírí wára. Ná táhugi wá nínsira dée Yékírí wási, kí desira déma tɛ Yékírí wása.

17Ísíráyél bibira ma má ólívíyéha gí pi kǎ'ni wɛra. Ná Yékínna khuu kí desi wá sɔɔ ye kheɛ múní támaa mú m̃u má wúugi ólívíyédeke wɛɪ, ĩ máa mu bú, múná buu yêe yǎŋ hoo gĩ ya nínsirá wɛɪ,

18hǎ mú foi wa. Háari m̃u foi, tuu kha' múná kpónni nínsiri wa, dé nínsirá kpónni múná.

19Pǎane mu ba kha' Yékírí khu-uma tádesiri sí dé sǎŋgi ú khé máa mu bú.

20Thĩŋaa-u, pí kaakhǎaminá yeɪ Yékínná khuu sée bírí ye kheɛ máa múní fí ĩ dɛɛ mú khǎaminá. Tírǎ yeɪ mu kɔrsɪŋ; hǎ mú bɛɛ nísígi wa,

21dé ná Yékínna yeɛ de' thĩnthĩnsiri wa, pǎane ú ba yeɛ múní tɛ ɲa.

22Tuu kha' Yékírí kɪɪ-uma yêe pí tɛ. Ú kɛɪ ípɛ bí sɛɛɪ khũnni wɛɪ wa, ye fũ-urɪ-múní-buma dɔɔɔɔ. Ye fɔ mú tu waati wá bée' dé fũ-urɪ-mú-buma dɔɔɔɔ tírǎ yeɪ ú hĩní mu, tũmá u ba khú sɛɛ-múnɪma tɛ.

23Ye ná Ísíráyél bibira sée pí kaakhǎamini, Yékínna ba máa-bi-búma, pébu, u ma kí wórgɛ yêe wónnǐ khé máa bi bú tɛ.

24Mú mú déeri wúugi ólívíyéde' thĩnthĩŋgi wɛɪ, ná Yékínna ba wórɔɔ máa múní ólívíyé kǎgammíná, dé pírí bí déeri ólívíyé kǎgammɪ wá de' thĩnthĩnsi wɛɪ, píra mu ba sũnní kha' tɛɛ?

Ísíráyél bibi wá hǐmmɪ wá mǐŋa

25Á nípa, mi wêe bɛɛ dé ĩ kɔɔ bú tɔɔ mí tí kóorǎ tí mi ba sɛɛ' ĩ wɛɪ, sí dé sǎŋgi ǐ kɛŋ má ĩbé sóori wóɔmɪni wǎ. Tí mǐnná déeri: Ísíráyél bibi wá pɔɔ déeri núkpínísi yêe ba hĩti sí núkpínísirá ǐ ná naŋ khu ú támabɪ wá bée' pí Yékírí phĩ'ni khorɪ wɛɪ, pi ba baŋ Kírísi thǎná.

26Ná si taraa, Yékínna ba hǐmma Ísíráyél bi thĩnthĩmbi wá bée' pǎtí si tĩ'ni kha': *Sínóná Hǐnnáana ba ku' ǐ dé sǎŋgi Jakópi wá kóibírǎ sũnní kai Yékírí wá múnɪ túwǎ.*

27 *Sírâa ba dé núnée sí ma ba khorɪ bí, ǐ hǐŋ pí mǐpũŋina.*

28Ná mu kha' mu kɛŋ sɛɛɛ nuwǎa he' tírí bu, Júdebi dé-birma Yékírí wá pínníbi ye sí dée ĩbi támabírí bu kɪrga. Ye ná mu kha' mu kɛŋ pǎtí Yékírí phĩ'ni khorɪ bi wɛɪ, sí he' tírí bu, dé-birma ní' pí Yékírí funni ĩ dɛɛ pí sekóbírǎ.

29 Pébu, ná Yékíre hãa mu, hã-uri-muma; ye ná u yísi mu, yí'-uri-muma.

30 Khũni ĩbi támabura ye wêe nú Yékírí wági wa, ye werá ú maɲinaa ĩbo ĩ dɛɛ Júdebi wá jínťankpíkírá.

31 Múnnáa sɛɛ tẽ, werá kpí'-puma jínťanni Yékínná sí dé sǎngi ú maɲinaɲ bí bu pǎtí u maɲinanni ĩbíri bu wera.

32 Pébu, Yékírí yee-urma nípi wá bée' hĩtaa pí jínťankpíkírá sí dé sǎngi ú maɲinaɲ bée' pu.

33 Tamaɲ Yékírí wá kɪrɪmɪ wá juɠunnu bú wa. Ú wóɔmɪ ná ú tuumina tari múni wá bée'. Maa tu Tamǎaɲ saabɪnsaa? Maa tu ú déegédómôo?

34 *Maa tu Tamǎaɲ kǎkásaa? Maa bo'ruu jâa?*

35 *Maa hãanuu múni kɪ dée má yee-uruuma múgaa?*

36 Úrá khonni múni wá bée'; ú bǎrkára múni wá bée' bú; úrâa múni wá bée'no. A kí fuu ú jísí nuugi waati wá bée'! Amíina.

Ɔrómbɔ 12

Núnéedé' kɪi nuu Yékínnɔ werɪ, kí mɪna

1 Tírá yeeɪ á nípa, mú Yékírí maɲinanni aabo werɪ, mɪ jín-ĩma dé ĩ khe í wísí hã Yékínni pǎtí ĩ dé kɔɲ thɔɠɪnsí hãa-u werɪ, sí dé má thɔɠɪ sũ thakooge yêe nuu ú, sí déeri ú wási werɪ, dé sírá déeri Yékínthiya' thĩnthĩngira.

2 Hã í dé pǎtí dunɪa wêe nípara dé ya, dé ĩ yee Yékínná fíkín ĩ ĩ hã ĩ káká' fũnsí sí dé sǎngi í tu tí u bæe. Tí u bæe werɪ, tírá déeri: tí kɪnnɪ, ná tũ nuu ú, ná tí dá'ri sɔɲ wera.

3 Pǎtí Yékírí fũni mí bu dóɔgi werɪ, tírá yeeɪ mũ sɛɛ' í bée' kha' khaa tí ĩ nanɪ wã, hã í sa í wísí fí ya, dé bée' yee wóɔmɪ í núnéé í mǎkín khãa mí Yékírí hãanɪ bɪ wera.

4 Wíkha tíkpôo aabe, ye í kpikɪɲkhayírá kóró. Ye kpikɪɲkhayɪ wá bée' ná í sũmɪna.

5 Múnnáa sɛɛ, kón-arma ye tíkírá dée wíkha tíkpo, sí kuso pǎtí a déeri kpoogi á ná Kírísiri wera; dóoɲ-arma kãmbɔ pǎtí wísɛɛ wera.

6 Yékírí fũ-uri-aabɔɔma dóɔgi ĩ hãa á bée' ná á mĩhãanɪɲ thĩjɪ thĩɲɲe. Wêe ú Yékírí yeeɪ ú wóróo yêe sɛɛ' ú núɠɪsɛɛɛ werɪ, u kí sɛɛɪyɔo í mǎkín Yékírí wá khũnne.

7 Wêe ú Yékírí yeeɪ ú wóróo wêe tǣfín werɪ, u kí tǣfín; wêe ú u yeeɪ ú wóróo wêe mamaɲ nípi ú mú werɪ, u kí dé si;

8 Wêe ú u yeeɪ ú wóróo wêe tǣfín póɔɪ pí bu fǎɲgi ú khũnná werɪ, u kí dé si; wêe ú u yeeɪ ú wóróo wêe hã póɔɪ múni werɪ, u kí dé si ú dógi wá bée'no; wêe ú u

hãani níkhāgisi weri, u kpā' wóori ú sūminá; wée ú u yeei ú wóróo wêe maninan pórà weri, u kí dé si mánse.

⁹Í funj kām̄bi í dóḡi wá bēe'no. Í ɾ' míp̄l̄j̄n̄i yé khoro' mík̄ur̄dége.

¹⁰Í funj kām̄bi pātí hakpookāmb̄e funj kām̄bi wera. Í bēe' úkpo úkpo mākín̄n̄ma ná ɿ yee si thaago kha' mākín̄-ɿni ná ɿ khurí kpónnó' pórà.

¹¹Hã í thānthānni wā, dé ɿ hukée déegée. Í déegée í dóḡi wá bēe'no í hã Tamanna.

¹²Mú ɿ khāani tuu dé núu gí Yékírí hāana'ni, ki ba déma weri, ɿ kí kpánnée. Ná pi sāina' í yíbiri, ɿ pá'. Í huk̄ee kí n̄j̄ Yékírí waati wá bēe'.

¹³Í t̄f̄j̄ Yékírí wá b̄i degenso weri, yé kí wórí kh̄risagika.

¹⁴Ní' p̄i f̄us̄j̄ ɿ weri, ɿ kí kha' Yékíre t̄f̄j̄ bi. Í kí kha' Yékíre t̄f̄j̄ bi, t̄má hã í danga bi ya.

¹⁵Ípe b̄i kpánnée, ɿ kpánnée í ná bírí kpoogo; ípe b̄i fuuro, ɿ fuu í ná bírí kpoogo.

¹⁶Í h̄iti káká' kpoose. Hã í b̄ee n̄is̄igi wa, dé ɿ kí máa jaan̄n̄n̄birá. Hã í kenj má í kporá tuuri wóom̄ni wā.

¹⁷Hã í khe p̄̄n̄i taa p̄̄ni wā. Í huk̄ee kí dé nípi wá bēe' mík̄ur̄ya.

¹⁸Í huk̄ee í dé tí ɿ wónn̄i dé weri, í ná nípi wá bēe' bej.

¹⁹Á ní' pí mi funni weri, hã í khonj dimi ja, dé ɿ yee si í hã sí Tamanj Yékín̄na, dé t̄-sirma Yékírí wá seburá kha': *Mani Tamanāa khonj dimina; manāa ba taa bēe' pí míp̄̄ í pi déeri wera.*

²⁰Ye t̄gi bú t̄e kha' Ná kh̄m̄ige kórí mú p̄̄n̄áa, mú hã ú di, ná n̄us̄e kóroo, mú hã ú n̄ú, dé ná mú dé m̄nn̄áa, si déma má naabise mu koori ú thagirá.

²¹Hã mú yee míp̄̄j̄é wórí mu wā, dé mu p̄̄n̄áa dé mík̄ur̄ í wórí míp̄̄j̄ina.

Oróm̄bo 13

Í nú ní' p̄i wórḡine weri, pí wága

¹Nípi wá bēe' mākín̄ni ná pi núma ní' p̄i wórḡine weri, pí wága. Pébu, Yékíre saari si mú, ye ípe b̄i kí wórḡine weri, Yékíre hãani bi gí.

²Tírá yeei, níni ūu kai ípe b̄i wórḡine weri, pí wánni, dé-giri má tí Yékírí kha'ri weri, tíra u kari. ípe b̄i dé m̄nn̄áa weri, ti ba ku' pí bu.

³Níni ūu dé kinni, ú phāni fāgimambi wa, dé wée ūu dé p̄̄ni weri, úra phān̄ige kó'. Ná mu wêe b̄ee dé mu phāni bi ya, mú dé kinni, pí fuu mu.

⁴Pébu, mú k̄rge Yékírí d̄eri ye saa bi tí sūminá. Ye ná mu dé p̄̄ni, mú phāni bi, dé ki dée má phān̄e pi d̄eri ye hãa bi khotáḡine ja, dé pi fíma Yékírí wá n̄is̄igírā í bo' ípe b̄i dé p̄̄i weri, pí tu dé Yékírí wá nám̄isi ya-siri-bí-buma.

⁵Tírá yeeɾi mu mákírǎ ná mu deɛ Yékírí wá jámísí wá tónná ye nú pí wáǵi wa, dé mákím-munima ná mu kpónnó' pí, pébu tu-muni mú dógírǎ dé sírǎ kinni.

⁶Sí kpoosirǎ yeeɾi tẽ ùl khonj dāmphori, pébu, péɛ bũ hínɔɔ weɾi, Yékíré saari bi dé pí dé tí sũmɪnni tí dómmínǎ.

⁷Ĩ hǎ nípi wá bée' tí pi mákínni ná pi bu weɾa: péɛ bí ĩ mákínni ná ĩ khonj dāmpho thĩjɪ thĩjɪ hǎ weɾi, ĩ khonní hǎ bi ú; wée ú ĩ mákínni ná ĩ phǎni, ĩ phǎnɔɔ; wée ú ĩ mákínni ná ĩ kpónnó', ĩ kpónnígô.

Ĩ funj kǎmba

⁸Hǎ ĩ yee níni wá míǵé hĩti ĩbe ya ná ki dée má kǎmbi fummí wá míǵe múwǎ, dé wée ú funni ú kǎni weɾi, míjɪ wá bée' í manj mí Yékírí hǎani Moyíziri weɾi, kha'ri, í bée' u déeri.

⁹Tí Yékírí kha'ri *Hǎ mu ku' mú harɪ werési mú khoo wá kpǎnaa bu wa; hǎ mú khu níni wǎ; hǎ mú sú wa; hǎ mú wóɔré ku' mú kǎni wá míno wǎ*; ná yó mí í pí mammí kha'ri weɾi, ná tí u kha'ri *Mu funj mú kǎni pǎtí mu funni mú thĩ weɾi*, dé-sima seere kpoo.

¹⁰Ná mu furɪ mú kǎni, mú déyoo pí ja. Tírá yeeɾi, ná mu furɔɔ, dé-munima míjɪ wá bée' í Moyízi wá mammí kha'ri weɾa.

Ĩ sóɔbínj kí tɛɛ Kírísi wá písémbammɪna

¹¹Ĩ khe si kheɛmɔ, dé ĩ thĩ tu-ĩni waati ú are weɾa; ĩ ya dɔɔminǎ weɾǎ dé hĩmmi tó'rim-biri aabe ĩ taraa fūnaa tí a khǎani Yésúrá weɾa.

¹²Táagira bamma faa, dugira bée yékímma. Tírá yeeɾi, a sée tápírmíni yé khe khotá sũ yee á nínnéɛ táyésígo weɾa.

¹³A nínnéɛ pǎtí si mákínni weɾi, má a ma khɪbeɛgo. A sée didógi ná thǎnú pígi ná khobeɛgi ná ha'beɛgi ná míkhĩjkhǎnnidégi ná kaabemmɪni ná dɔɔkpɔɔnna.

¹⁴Ĩ khe Tamaɲ Yésú Kírísi wá dédómɔɔ. Hǎ ĩ kí kǎká' mípí í ku'ri níthĩnasɔ weɾi, ĩ ba tanní déyee ya.

Ɔrómɔɔ 14

Hǎ mú kha' mú kǎni wǎ

¹Ĩ kó' úwe òu mú yêe tuume kónj Yékírí wá khũnnǎ wǎ weɾi, hǎ ĩ khabɔɔ wa, háari ú kǎkásírǎa síkpo ná ĩ wásira.

²Ɔɔ wónní kha' khǎa-manima, mana wónní di míjɪ wá bée' ye òu mú yêe tuume kónj Yékírí wá khũnnǎ wǎ weɾi, úrá kai khakhɔɔgra.

³Wée òu di míjɪ wá bée' weɾi, hǎ úrá beeyi wée òu kaa khɔɔ khaa weɾi wa. Ye wée òu kaa khɔɔ khaa weɾi, hǎ úrá kha' wée òu di míjɪ wá bée' weɾi wa, dé Yékírí pí-uruma pǎtí u píri múní tẽ weɾa.

⁴Múnâa maa yêe kha' ɔ̃ sũmdébiyee? Tereŋ-uri wo, u terme ɲa wo, si khɛɛ múní wã, dé ú ná ú taman ɰáse síra. Ye u ba tereŋ, pébu, Tamanna ma wórgɛ yêe wónnɪ tɛ́fíró̃ ú tereŋ.

⁵Póɔra kemma kha' khubira tanɣumma kãmbɪ ye pɔɔ thã úrí, ɸi ma kpoogi; ɔɔ taraa ɔɔ wa. Ye sí múná, ná bɛɛ' úkpo úkpo tuu dé káká' sũ bí wɛrɪ, kɪrɪ-sɪrɪ, sírá déeri mí khãɣɪnna.

⁶Wéɛ ûu keŋ kha' khubira tanɣumma kãmbɪ wɛrɪ, Taman Yékínna u dɛɛrɪ yêe dé si. Wéɛ ûu di míɣɪ wá bɛɛ' wɛrɪ, Tamanna u dɛɛrɪ yêe dé si, pébu, u thugɔɔma. Ye wéɛ ûu mú yêe khɔɔ khaa wa wɛrɪ, Tamanna úrí dɛɛrɪ yêe dé si tɛ́ yêe thugɔɔ.

⁷Pébu, á ɔɔ bú yêe thakooge í dɛɛ ú thĩ wáso wa, ye á ɔɔ hu í dɛɛ ú thĩ wáso wa.

⁸Ná a thakooge, Tamanna a dɛɛrɪ yêe thakooge; á huu ba' úra a dɛɛrɪ ye huwo. Mú sɪɛ múnnaa wɛrɪ, á koori wo, á huuri wo, Taman wábe a déeri.

⁹Pébu, Kírísi hu-uma ye yaa sí dé sãŋɣɪ ú dé huuribi ná níkooníŋgobi wá Taman.

¹⁰Ye mú mûu kaa khɔɔ khaa wɛrɪ, pée déeri mûu kha' mú asóníkãnnaa? Mú mûu di míɣɪ wá bɛɛ' wɛrɪ, pée déeri mûu beeyi mú asóníkãnnaa? Ɔ khu ná a bɛɛ' ba ná nuuma Yékírí wá wóɔɔ ú thu a,

¹¹dé tĩ-sɪrma kha' *Manɪ Taman Yékínna ma thakooge, bɛɛ' ba khuusiŋ má wóɔɔ, bɛɛ' ba tu dé manɪ Tamanná déeri Yékínna.*

¹²Múnnaa bɛɛ' úkpo úkpoo ba thoo Yékínni mú í ɸi déeri wɛra.

Hã mú yee mú kãɪ burso wa

¹³Tírá yɛɛrɪ hã á súnní kha' kãmbɪ tɔ́wã; dé tĩ hukɛɛ, hã í yé dé múnɪ sí yee í asóníkãɪ burso wa.

¹⁴Khãa-mɪɪ tuu Taman Yésú wá bárkára dé múnɛ bú tĩ kpɔɔmɔ wã. Ye ná ɔɔ keŋ kha' tó múní kpɔɔɪɪɪ, tɪ wónnɪ dé-ú-buma múnɛ.

¹⁵Ye ná mu dima diimi ye sí ɲagumɪɣ mú kãɪ wá kákási, má mu furɔɔ pātí Yékírí kha'ɪ ya. Hã mú dɛɛ diimo yé yɛɛ wéɛ ú Kírísi dɛɛrɪ ye huu wɛrɪ, ú téu wa.

¹⁶Mú tí múní kenni kha' kɪrɪ-tɪrɪ wɛrɪ, hã mú yɛɛ tí baŋ khakɪɪɛ ya.

¹⁷Yékírí wá ɪɣɪ wá mí íra déɛ diimi ná ɲóumɪ wã, dé ú Nii wá bárkára a wónnɪ dé tí u kha'ɪ wɛrɪ, í beŋ yé bu dóɔwóoŋgo,

¹⁸pébu, wéɛ ûu dé Kírísi wá sũmɪɪɪ ɸí dómmíná wɛrɪ, ú míɣɛ ba nuuma Yékínno, ye nípé fuu ú ɲísí nuuga.

¹⁹Ná si múnnáa a hukée dé m̀l̀ t̀l̀ wónń baŋ bemme, yé dé tẽ m̀l̀ t̀l̀ wónń yee á tẽf́ŋ kãmbi ɛ́ bu fãŋgi Yékírí wá khũnná wera.

²⁰Hã mú dɛɛ diimo yé hasi' Yékírí wá sũmini wã. M̀l̀ŋi wá bée' kinni yêe wónń di sã, dé ná mu di diimi p̀l̀ yee mú kãni burso, síra kɪraa wa.

²¹Yé ná mu ba khɔɔma khaa, weresi mú j̀ú thãamɪ weresi m̀l̀ni wó m̀l̀ tí mu ba di t̀l̀ yee mú kãni burso weri, ti pãa mú yee ri.

²²Tí m̀ń t̀uuri sí m̀ńa weri, m̀na yee sí h̄t̄l̄i mú ná Yékírí wá thée. Níní wá dó gí hãanuu ɔ̀u dé m̀ni kaa tũnnée weri, kɪrɪ-ɔ̀nni.

²³Yé níní ɔ̀ diiri m̀ni ye tũnníŋa weri, Yékínna yárgíyɔɔma, pébu, ɔ̀ khãa Yékínná ye dée ri ya. Ye hakira ná m̀ni wó m̀l̀ tí mu dé weri, ná mu dée ri kaa khãa Yékínná, m̀p̄l̄ŋe.

Ɔrómbɔ 15

Hã mú dé t̀l̀ nuu mú thĩɔ wã, dé mu dé t̀l̀ nuu mú kãnnɔ wera

¹Aa b̀l̀ tuume kónj Yékírí wá khũnná weri, hã á dé t̀l̀ nuu aabe ya, dé m̀kín-tiri ná a tẽf́ŋ ípe b̀l̀ m̀l̀ yêe tuume Yékírí wá khũnná kónj na weri, khaa í pi kó' yêe kp̄ŋ wera.

²Á b̄e' ɔ̀kpo ɔ̀kpoo p̄ánáa kí dé t̀l̀ nuu á asóníkãnnɔ ɛ́ dɛɛ ɔ̀ kɪryɔ sí dé sãŋgi ɔ̀ bu fãŋgi Yékírí wá khũnná.

³Yésú wá yatra ye w̄e b̄e dé ɔ̀ dé t̀l̀ nuu ɔ̀ thĩɔ wã, dé p̄t̄í si t̄'ni Yékírí wá seburá Kírísi wá m̀ńa kha' *Kusa' í pi kusa'ri ɔ̀rí Yékínni weri, mana pi khusa'ri í weri*, sírá buuruu.

⁴M̀l̀ŋi wá b̄e' í khɪrura t̄gi Yékírí wá seburá weri, t̄'-sɪrma ɛ́ maman a, á hukɛɛ ɛ́ bu fãŋgi Yékírí wá khũnná. Sí b̀arkára a wónń khãa tu dé tí Yékírí kha'ri weri, ti ba déma.

⁵Yékírí ɔ̀u yee níné wónń hukɛɛ ɛ́ bu fãŋgi ɔ̀ khũnná weri, ɔ̀ yee ɛ́ beŋ p̄t̄í Yésú Kírísira b̄e weri,

⁶sí dé sãŋgi ɛ́ b̄e' t̄kínj ɛ́ fuu á Tamaŋ Yésú Kírísi wá Sii Yékírí wá j̄ísí nuuga.

Júdebi ná támabe Kírísi dɛɛri ye baa

⁷Tírá yɛɛri ɛ́ kó' kãmbi kókuri p̄t̄í Kírísi kó'ri ɛ́ weri, sí hã Yékírí sáɔ.

⁸M̀l̀ s̄ɛ'-ĩma kha' Kírísi baŋ-ɔ̀ri déegíyéema má sũmdébiyo Júdebi wá sɔgombirá, ɛ́ dée m̀l̀ í Yékírí hãani pí khãgibi núugi kha' ma ba dé weri, pí tu dé Yékínna s̄ɛ'-ma th̄ŋaa.

⁹Ú bammi dé-birma tẽ sãŋgi támabiraa fuu Yékírí wá j̄ísí nuugi ɛ́ dɛɛ p̄t̄í ɔ̀re numanse weri, ɛ́ m̀kírá p̄t̄í si t̄'ni Yékírí wá seburá weri kha' *Tírá yɛɛri m̀l̀ ba fuuma m̀ńi Yékírí wá j̄ísí nuugi támabirá, yé tũnnée kpónnó' mu*.

10 Yékírí wá sebi kha'-urma tẽ kha' ĩbi *támabi*, ĩ *kpánnée* ĩ ná ú *nípura*.

11 Kha'-uma tẽ kha' *Támabi wá bée'*, ĩ *fuv Tamāan jísí nuuga*; *nípi wá bée' fuv ú jísí nuuga*.

12 Yékírí wá hĩngínnáa Ézáyí kha'-únni tẽ kha' *Jésé wá kóira ba yama pātí táhugira kũu weri*, ĩ *dé dunjathĩĩni wá bée' ɣa*; *úrāa ba dé wée ú pí bée' khāa yée tee wera*.

13 Yékírí ú a khāani yée tee weri, u yee nuumé thā ĩ ĩ yee ĩ bu dówóongi tákĩrsi ĩ dɛe khāa mí ĩ khāani ú bu weri, sí dé sǎngi ĩ hafú khāa tu ú Nii wá wórgi wá bǎrkára dé núu gí u hāana'ni weri, ki ba déma.

Pól wá sūmini támabi wá sɔgombɔ

14 Á nípa, mí thĩ khāa-mini tuu dé ĩ dógra fūma tákĩrsi ye ũ tu míni wá bée' yée wónnĩ bɔ' tẽ kām̃ba.

15 Ye sí bée'rá, sebi ú mi tĩ'ni hāa ĩ weri, sɛɛ'-mini ĩ yó khayírá yó mí kaadé phānige ĩ wógí' ĩ, sí kuso pātí Yékírí fūni mí bu dóogi

16 ĩ dée mi Yésú Kírísi wá sūmdébii ĩbi támabi wá sɔgomburá wera. Yékírí sa-ur̃-mima, m̃l sɛɛ' sɛɛɛ nuwāa ú ku'ri ú thā weri, sí dé sǎngi támaburá dé Yékírí wabi ú Nii wá bǎrkára yé dé tẽ má mí tí mi khonnĩ hā Yékírí tũ nuu ú wera.

17 Yékírí wá sūmi tí mi dé weri, yaara'-turi mí wóori thu'ro ĩ dɛe pātí mí ná Yésú Kírísi déeri kpoogi wera.

18 Pébu, mí ha'rí sɛɛ' tóo wa ná ki dée má tí Kírísi khɛɛri mi ĩ yee támaburá núu Yékírí wági weri wa. Sɛɛɛ ná mídéeñi

19 ná tǎgumasimí ũ buka' Yékírí wá wórgi weri, ná ú Nii wá wórgi wá bǎrkára si déeri. Múnnáa mi khɛɛri ĩ kórí gi Jerúzalém ĩ sɛɛɣe nípi sɛɛɛ nuwāa ũu sɛɛ' Kírísi wá mí weri tákĩrsi ĩ ná nani háari ĩlĩrí maráa bu.

20 Hukɛɛ-minima ĩ sɛɛɣe nípi sɛɛɛ nuwāano khaa í Kírísi wá míne ye sɛɛɣe ya, sí dé sǎngi hā mí yé déegée khaa tí ɔ buuri ná u déegíyé weri wa.

21 Ye déegée-minima ĩ mǎkírǎ pātí si tĩ'ni Yékírí wá seburá kha' *Pée bí pi ye mí sɛɛɣe bi ú mí ja weri*, *pi ba jáa-u*; *pée bũ ye mí núu ú mí ja weri*, *pi ba tu bú kpooro*.

Pól wá sũyóogi wá mĩna

22 Sí sūmisurá kó'rá mi, tírá yɛɛri pǎ kóhngóñɔ m̃l ye bée thee ní ĩ thāná, ye mi wóroo wa.

23 Ye werá mú mine sūmine ní sí kénsírǎ túwǎ, ye sí dée du kóhngóñsi ná mi ye khoro'ma kũuɣ dé mi ná thiya' ĩ ye mi wóroo wa weri,

²⁴Ná mí bàa yóo Ésípáɲi sirgírǎ, mi ba nuni thiya' ǎ. Mi khɔɔ'ma dé mi hĩti á dé háari má ɔ waatiw kírúw kǎmbɛ yékírǎ yóo, ye ǎ tǎfíɲ mi mí yóo Ésípáɲiná.

²⁵Ye werá mi yóoma Jerúzalém ǎ ná hǎana' Yékírí wá bũ ní weri, pí sũnna.

²⁶Másédóní sirgi asónnĩpi ná Ákáyí sirgi asónnĩpírǎ khɔɔ'ri dé pi yeké' tǎfíɲ pɔɔrí bũ bú Yékírí wá bũ Jerúzalémínǎ wera.

²⁷Pírǎ khɔɔ'ri dé pi dé si, ye pí yati mákím-birma ná pi dé si; pébu, ná ǎbi támabira wórɔɔ buu bú Yékírí wá kirgírǎ Júdebi wá bǎrkárǎ, mákín-ǎbínɲima tǎ ná ǎ hǎ bi bú ǎ dékimúnǎ, sí tǎfíɲ bi.

²⁸Ná mi ba hǎa bi sũnni wá bɛɛ'no sóo ǎ dée míɲi wá bɛɛ' í mákínɲi weri, ye bàa yóo Ésípáɲiná, mi ba nuni thiya' ǎ.

²⁹Ná mi ba thee ǎ thǎná, khǎa-mɲi tuu dé Kírísira ba tǎfíɲma á bɛɛ' tákɪrsa.

³⁰Á nǐpa, mú Yékírí wá Nii yeɛri ǎa fun kǎmbi weri, mí nín-ǎma werá á Taman Yésú Kírísi wá nísígírǎ dé ǎ tǎfíɲ mi á hukɛɛ tákɪrsi Yékín nínígírǎ.

³¹ǎ nín Yékírí, ú hĩɲ mi Júde maráa ní' pí kaari khǎa Yésúrá weri, ye sũɲ tí mi yóo dé mi ná hǎ Yékírí wá bũ Jerúzalémínǎ weri, pí wónnĩ hĩɲ ni pí dóɲne mɛ.

³²Ná si dée múnnǎa, ye Yékínnǎ pí, mí thee ǎ thǎná mǎnɛ ǎ ná kpáarɛɛ kírúw.

³³Yékírí ɔu hǎana' dóɔwóɔɲgi weri, u hĩti ǎ bɛɛ'no. Amíina.

Orómbo 16

Pól wá thura

¹Mi bɛɛ sɛɛ'-ǎma kha' á asóníharu ú pi yí Fébé, ú déeri Sǎɲkírɛ asónnĩpi wá míkɔrsɪnnǎa weri, dé-urma sɔɔbénína.

²ǎ kórɔɔ kókɪri Tamǎaɲ nísígírǎ pǎtí pi kó' Yékírí wǎa wera. Ná u bàa kpúu mɲi wó mɲɔ, ǎ tǎfíɲɔ, dé tǎfíɲ-ɔri ní' kónɲómbɔ. Tǎfíɲ-ɔri mí thĩ wá yatra.

³ǎ thiya' Pírísíli ná Ákílási. Mí ná pírǎa dé Yésú Kírísi wá sũmɲni kpoogo.

⁴Dɛɛ-biyaama mí míɲɔ yɛɛ bɛɛ hu sí dée sǎɲgi mí buu koo. Kí dée má mí kporǎa thiya' pi ya, dé táma asónnĩpi wá bɛɛ' pũ khaayi khaayi weri, pi thiya'-pɲima tǎ.

⁵ǎ thiya' asónnĩ' pũ pínɲín pí thǎná wera. ǎ thiya' Épáɲéti ú mi funni, ú déeri dúgú níní ú khǎani Kírísirǎ Ází sirgírǎ wera.

⁶ǎ thiya' Mǎríyámu ú déegéeri tákɪrsi ǎ sɔɲɔmbirǎ wera.

⁷ǎ thiya' mí Júde kǎɲ bí déeri Ándóróníkísi ná Jíníyási wera. Mí ná pírǎa ye karsórǎ. Dé-birma Yésú wá sũɲɲni bí bɛɛ' tuuri wera. Pi yatírǎ khɪruri tuu Yésú mí bu.

⁸ǎ thiya' Ámpílíyátisi ú mi funni, ǎ dɛɛ tí á bɛɛ' déeri kpoogi á ná Tamannɲi wera.

⁹ĩ thiya' Írbě. Á ná úrâa dé Kírísi wá sũmĩnnĩ kpoogo. Ĩ thiya' tẽ Sítákísi ú mĩ funnĩ wera.

¹⁰ĩ thiya' Ápélésĩ ú déeri sɔɔbéníní Kírísi wá khũnná wera. Ĩ thiya' Áarísítóbí wá kórgi nípira.

¹¹ĩ thiya' mí Júde kãni Éródíyónina. Ĩ thiya' Náarsísi wá kórgi ní' pí déeri Taman wábi wera.

¹²ĩ thiya' Tírífénĩ ná Tírífósi pũ dé Tamãan sũmĩnnĩ wera. Ĩ thiya' Péersídi ú a funnĩ wera. Dé-urma Tamãan sũmĩnnĩ tárkĩrsa.

¹³ĩ thiya' Úrúfúsi ú pi saari Tamãan sũmĩná wera. Ĩ thiya' ú níjãani, dé dé-uma má mí thĩ wá níjãa-u.

¹⁴ĩ thiya' Ásĩjĩkírítĩ ná Fílégó ná Êrmésĩ ná Pátóróbásĩ ná Êrmásĩ ná á asóníkãmbĩ wá pɔɔ bũ bí kpoogi wera.

¹⁵ĩ thiya' Fílólógĩ ná Júlĩ ná Néeré ná ú khĩharĩ ná Ólĩmpásĩ tĩkĩnĩ ná Yékírĩ wábi wá bée' pũ bí ní kpoogi wera.

¹⁶ĩ thiya' kãmbĩ dámúgúthura. Kírísi wá nípi wá bée' pũ khaayi khaayi weri, pi thiya' ĩ.

Phuragan bɔɔgiɔ

¹⁷Á nípa, mĩ sɛɛ'-ĩma kha' ĩ kɔrsĩn ĩ wĩsi ní' pí kaurĩ mamanj mí pi mamannĩ ĩ weri, yêe ban kpiĩngɛ, yêe yee nípi burso wera. Ĩ kpĩsũ bí bu,

¹⁸dé pí nípêe hũngira wêe dé Taman Kírísi wá sũmĩnĩ wã, dé pí dɔsɛ pi déegée yêe hã. Pi phũnna'ma núusĩ yêe fĩn yêe bunno' ní' pũ bú púrgi Yékírĩ wá khũnná wera.

¹⁹Ye ĩbírĩ, bée' tuuri dé ĩ núma Taman wági, tí nuwãa mí. Ye mĩ beema dé ĩ tu tí kinnĩ ĩ kí dé ri, yé kónnínĩ mĩpĩĩĩna.

²⁰Yékírĩ ũu hãana' dɔɔwóongi weri, ú ba dái yé khe ĩ ĩ wĩĩ petĩn Sutānaanĩ wã. Á Taman Yésú dɔɔfĩráara hĩtĩ ĩbe.

²¹Mĩ sũmdé tákãni Tímótêe thiya' ĩ. Mĩ Júde kãnĩ bí déeri Lísíyísi ná Jázónĩ ná Sósípátéeri weri, pi thiya' ĩ tẽ.

²²Mínĩ Tértíyísi ú Pólna ye sɛɛɛɛ mĩl fĩ' sebi weri weri, mĩ thiya'-ĩma Tamãan nĩsígírá.

²³Mĩ khutákhoo Gáyísi ú thã ú asónnĩpi wá bée' pĩngínĩ weri, u thiya' ĩ. Érásítĩ ú déeri nu wá tigikónnĩ weri, ú ná á asóníkãni ú pi yĩ' Kúwártísi weri, pi thiya' ĩ.

[²⁴Á Taman Yésú Kírísi dɔɔfĩráara hĩtĩ ĩ bée'no. Amíina.]

Í fuu Yékírĩ wá nĩsĩ nuuga

²⁵A thiya' Yékírí òu wórgɛ yêe wónnì hã ã fãŋgi ú khũnná, sɛɛɛ nuwãa òu sɛɛ' Yésú Kírísi wá mí, ú mɪ sɛɛ' wɛɪ, ú bárkára. Ú sɛɛɛ nuwãaná déeri mí tí kóorá khũ khũ wɛra.

²⁶Yɛ wɛrá Yékírí òu bú waati wá bée' wɛɪ, sɛɛ'-urma kha' pɪ buka' tí dunipathĩĩni wá bée' í tu rɪ ú hĩngíníbi wá sɛɪ wá bárkára, sí dé sǎŋgi bée' khãa má bu yé nú má wága.

²⁷A fuu Yékírí úkpo ú déeri wóomɪ wá táríɪ wɛɪ, ú nísí nuugi waati wá bée' Yésú Kírísi wá bárkára. Amíina.

1 Kóoréntibe

1 Kóoréntibe 1

Thura

¹Míní Pól dé-minima Yésú Kírísi wá sũnginnaa. Yékínná khororí yísi saa mi sí bu. Mí ná mí asóníkãni ú pi yí' Sósíténi weri,

²aabírâa tĩ sebi weri, yêe hã ú tĩbi Kóorénti asónnípíra. Íbírá déeri Yékírí wábi Yésú Kírísi wá bákárá. Yékírí yí'-uri-ĩma dé tĩ núnée ú khũnná. A hãma sebi wenno tẽ nípi wá bée' pũ yí' á bée' Taman Yésú Kírísi wá jísígiri khaarí wó khaarí wera.

³Á Sii Yékírí ná Taman Yésú Kírísira fũ tĩbo dóogí tĩ hã tĩ dóowóongo.

Tí Pól thiya'ri Yékírí tĩ de Kóorénti asónnípírá weri, sí mĩna

⁴Míní Pólna thiya'ma Yékírí waati wá bée' pátí u fĩni tĩbo dóogí tĩ de Yésú Kírísirá wera.

⁵Ye ú bákárá Yékírí yeeri tĩ buu míni wá bêe': tĩ tu seere tákírsi ná tĩ tu míni wá bêe',

⁶pébu, nú-ĩni Kírísi wá mí ye kóree tákírsa.

⁷Sí dée munnáa Yékírí wá mí hãaniganni wá tĩbo kpigi tĩ na, tĩ bũ bée ná khu ú á Taman Yésú Kírísira ba banní ba buka' ú thĩ duníjanípĩne wera.

⁸Yékínnâa ba hã tĩ fãngi tĩ ná nan kpũuníjã, sí dé sãngi á Taman Yésú Kírísi wá písẽmban̄khurá pí ná tĩbo yárgínkharí wa.

⁹ĩ khãa Yékínná, dé ú tũn na. Úrá yí'ri tĩ dé tĩ dé kpoogi tĩ ná ú Bikhee Yésú Kírísi ú déeri á Tamanni wera.

Kpikurãa dóonni asónnípi wá sɔgɔmbɔ

¹⁰Á nípa, mi jín-ĩma á Taman Yésú Kírísi wá jísígírã tĩ bêe' bej. Hã tĩ ye kpiĩngé hĩti tĩ sɔgɔmbɔ wa, dé tĩ ye tĩ dósé ná kãmbi ye tĩ kãkásírã dé kpoogi,

¹¹dé Kúlówé wá nípi seeri mi kha' tĩ wêe bej na.

¹²Ɔra kũmma kha' Pól wáa ma déeri, Ɔrá kha' Ápólósi wáa ma déeri, Ɔrá kha' Péeri wáa ma déeri, Ɔrá kha' Kírísi wáa ma déeri.

¹³Kírísi kpikũ-uma bãa? Bá Pól pi ba'ri ní'batáboko tĩ de tĩbo? Bá Pól wá jísigo tĩ bátízéii?

¹⁴Mi thiya'ma Yékírí pátí mi mí bátízée tĩ Ɔ wa ná kĩ dée má Kírísípísi ná Gáyísira múwã.

¹⁵Tírã yeeri níné wónní sũnní kha' bátízé-ĩma mí jísigo wa.

¹⁶É, thĩnaa-u, bátízé-mini tẽ Sítéfánási wá kórgi nípa. Ná píra múwã, mi tuu ná bátízé-mini ɔ tũwã.

¹⁷Kírísira sũni mi dé mi bátízé nípi wa, dé sũŋ-uri-mima dé mi sɛɛ' nípi sɛɛɛ nuwãano. Ye ki dée má mi tuma núugi wa í yɛɛ pí khe Yésú wá humini ní'batábokirá má pi míni wã.

Yékírí wá wóɔmi ná níthĩnigi wá wóɔmo

¹⁸Ná a sɛɛ' ní' pí téuri wɛri Kírísi wá humi ní'batáboko, sí mí, pi ken-sima phũnimisa; ye aa bí Yékírí hĩnni wɛri, ú humi dé-bima Yékírí wá wórgo.

¹⁹Tĩ-surma Yékírí wá sɛburá kha' *Mani Yékínna ba hasi'ma wóɔtubi wá wóɔmini, yé murguntu hakiranípi wá hakiraara.*

²⁰Ye kha' níne bú yêe tu wóɔmoɔ? Níne bú yêe tu sɛɛɛ? Níne bú dunipaná yêe tu pánaa? Í ken má Yékírí buka'-uma kha' dunipanípi wá wóɔmina ma phũnimisi waa?

²¹Dunipanípi ná pí wóɔmine me, pi wóróɔ tuu Yékírí ná tí u déeri ú wóɔmi wá bákárá wa. Tírá yɛɛri Yékínna keri sí mákírá ná u khe Yésú wá humi wá mí í nípara ken phũnimisi wɛri, í hĩŋ ní' pí khãani ú bu wera. Sírãa Yékírí wá wóɔmina.

²²Júdebira bɛɛma dé pi ná tãgumasimí ù buka' Yékírí wá wórgi wɛri, ye Gérékibirãa bɛɛ wóɔmo;

²³ye aabírãa sɛɛ' nípi Kírísi wá humi ní'batáboko, sí mípa. Júdebira ken-sima má sɛɛɛ ùu mí mákírá sɛɛ'mɛ ja ye támabirãa ken si má phũnimise.

²⁴Ye péɛ bí Yékírí yĩri wɛri, Júdebe ba', Gérékibe ba', Kírísi buka'-uma Yékírí wá wórgi ná ú wóɔmo.

²⁵Pébu, Yékírí wá sũmdéɛŋ tí nípara ken kha' phũnimise wɛri, ti tarí níthĩnigi wá wóɔmina; ye ú sũmdéɛŋ tí nípara ken kha' doguse wɛri, ti tarí níthĩnigi wá fãŋgira.

²⁶Á nípa, í ken hĩtan sí í ye ye Yékínna yísi í wera: dunipanípara kemma kha' í sɔgombirá wóɔtubɛ bú kón na, kónḡómbɛ bú yêe wórgɛ ya, kónḡómbɛ bú í dée níkpórbí tẽ ja.

²⁷Ye ní' pí dunipanípara ken phũnibi wɛri, píra Yékírí phĩni khorí í yee dunipawóɔtuburi nusi, í phĩgi khorí ní' pí dunipanípara ken kha' pi fãŋgé ya, í yee dunipafãḡumamburi nusa.

²⁸Yékírí phĩ-uri khorma ní' pí dunipanípara ken kha' sém-birma, pí pi kpūkɪŋ, pũ mí yêe wónní kɪrí míni wã, í hasiga pí pi yatɪŋ wɛri,

²⁹sí dé sãŋgi níné wónní foi Yékírí wá wóro wa.

³⁰Yékínná déeri ǽ kpoogi ǽ ná Yésú Kírísira; úrí bu a buuri Yékírí wá wóòmína. Ú bákárá Yékínna khe a ní' termembe; ú bákárá a déeri ǽ Yékírí wábi, ye úrá hínni a mípúúne.

³¹Tírá yeeɾi pǽtí Yékírí wá sebi kha'ri weɾi, *ná níne kha' ma foi, ú keɾi tí Tamaɾi déeri weɾi, yé foi.*

1 Kóoréntibe 2

Dón mí Pól seɛ'ri Yésú wá humi wá míni weɾa

¹Á nípa, pǽtí míní theera ǽ thǎná weɾi, kɪ dée má wóòmí ná seɛɾetuge mi kheɾi ǽ bukaa ǽ Yékírí wá mí tí kóori ya.

²Mi ye wêe beɛ dé mi seɛ' tó mí maní ǽ soɾoombirá wa ná kɪ dée má Yésú Kírísi ná ú humi ní'batábokirá sí míne pa.

³Pǽtí mi ye ǽ soɾoombirá weɾi, mi yema sūm sūm, ye phǎnigé kóroɾi, mí ye kpáɾi.

⁴Mí seɛɾe ná téɛ tí mi seɛ'ri Yésú wá míná weɾi, tɪ dée mí tɪl wónnɪ fíkíní nípi hakira wa, dé Yékírí wá Nii ná ú wórgêe dé si,

⁵sí dé sǎngi hǎ kí dé má nípi wá wóómé yeeɾi ǽ khǎa Yésúrá wa, dé Yékírí wá wórgi wá bákárá ǽ khǎani ú bu.

Yékírí wá wóòmí wá mípa

⁶Ye sí béɛ'rá a mamamma ní' pí kó'ri Yékírí wá khūnni soɾbéso weɾi, pó wóòmó. Pí wóòmína kuso dunipa wêe ibi wá ɪ gû ba sóo weɾi pí thǎ, ná mu tanní kha' dunipa wêe nípi thǎ wǎ.

⁷Yékírí wá wóo mí nípe mí tuu wa, pí kóorá weɾi, pí míne mi seɛ'. Yékínná khirura khorí pí wóòmíni khūi khūi ǽ hǎa aabírí bí, sí dé sǎngi á hǐti sáunɔ.

⁸Dunipáa u úkpo mé', u tuu pí wóòmíni wǎ, tūmá ná tu-biyaa bi, pi yé ba' Tamaɾi ōu sáunɔ weɾi, ní'batábokirá wa.

⁹Dé pǽtí Yékírí wá sebi kha'ri kha' *Mú tí yíbinna náa wǎ, mú tí jínntáanna núu wǎ, ná mú tɪl mú baa níni wá hakira bu wa weɾi, tíra Yékírí sóɾbínni ǽ hǎa pí funnuu weɾa.*

¹⁰Ye aabíra Yékírí buka'ri tí ú Nii wá bákárá, pébu, ú Niina tuma míni wá béɛ' háari Yékírí wá yatɪ wá káká' sí kóori weɾa.

¹¹Mǎa wónnɪ tu ú kǎni wá kákási ná kɪ dée má tárú wá thǐna múwǎa? Múnnáa síɾe ǽ, níne wónnɪ tu Yékírí wá kákási wa ná kɪ dée má ú Niino wǎ.

¹²Ye aabíra dunipánípi wá dóge ya, dé bu-ama Yékírí wá Nii, sí dé sǎngi á tu tí Yékírí fɪni dóogi ǽ hǎa a weɾa.

¹³Ye tí mǐnna a sɛɛ' ɪ. A kheɛ dunɪjanɪpɪ wá wóɔtɔsɛɛɛ ya, dé mǐ tí Yékírí wá Nii mamannɪ a wɛɪ, tíra a kheɛɪ yêɛ sɛɛ' ɪ tí. Mǐnnáa a khe tɛ Nii wá mǐ ɪ sɛɛ' ɪtɛ tí déeri Nii wáɪ wɛɪ.

¹⁴Níní òu mǐ yêɛ Yékírí wá Niino wǎ wɛɪ, ú wónnǐ pí mǐ ɪ déeri Yékírí wá Nii wáyɪ wa. U kereema má phūnimɪsɛ, ú wónnǐ tɔwɛɛ ya, pébu Yékírí wá Nii wá bǎrkára nínɛ wónnǐ tɔwɛɛ.

¹⁵Ye níní òu Yékírí wá Niino wɛɪ, úràa wónnǐ tɔ mǐyɪ wá bɛɛ' ɪ kpɪkɪɛɛ kǎmbɔ, ye nínɛ wónnǐ tɔ kpɪkɪɪ ú wá ɪrí wa,

¹⁶pébu, Yékírí wá sɛbɪ kha'-ɔɪ kha' *Máa tuɔɪ Tamaɲ wá kǎkási ɪ mamaa-u?* Ye Kírísi wá kǎkásêɛ aabínne.

1 Kóoréntɪbɛ 3

Kpɪkɪraara kɪraa wa

¹Á nǐpa, ná mǐno, mɪ wórɔɔ sɛɛɪyɛ ɪbɛ má nǐ' pɪl Yékírí wá Niino wǎ, dé sɛɛɛɛ-minɪma ɪbɛ má nǐ' pɪl núnɛɛ pǎtí pí thǐ wá kǎkásɪɛ, má bibonse asónísírǎ.

²Mɪ mamaa ɪ mǐ kpǐkpǐnǐl pǎtí pɪ hǎ bibongɪ di nu'nu'mi wǎ, dé mamam-minɪ-ɪma mǐ thɔɔnthɔɔɲɪ pǎtí pɪ hǎ bibongɪ náapínígɪ wɛɪ. Ye háari ná mɪ mamaa ɪ wɛɪrá mǐ thɔɔnthɔɔɲɪ, ná ɪ yatkoronná wónnǐ kóɛɛ ya;

³pébu, háari ná fɛɛ ɪ núnɛɛma pǎtí ɪ thǐ wá kǎkásɪɛ wɛɪ. Waatɪ ú ɪ khe kǎmbɔ dɔɔkpóoyɪ ye ɪ bɛmmé ɲa wɛɪ, síràa buká' kha' ɪ núnɛɛma pǎtí ɪ thǐ wá kǎkásɪɛ wɛɪ, yêɛ núnɛɛ níthĩnasɔ waa?

⁴Tí ɔɔra kha' mana ma Pól wáa, ɔɔrá kha' mana ma Ápólósi wáa wɛɪ, síra déema níthĩna' dédómɔɔ wǎa?

⁵Máa Ápólósɪraa? Ye máa Pólnaa? Tamaɲ wá sǔmdébibe a déeri dúrúm. Aabíra u kheɛɪ ɪ déegíyɛ ɪ mǎkírǎ sǔmɪ ɪ u hǎanɪ á bɛɛ' úkpɔ úkpɔ wɛɪ, sí dée sǎngɪ ɪ khǎa ú bu.

⁶Míná kǎ'ni táhunni, Ápólósɪrá tɔɔɔɔ rɪ, ye Yékínná yɛɛ tí khǎga.

⁷Kɪ dée má wéɛ ú kǎ'ni táhunni wɛɛɛ wéɛ ú tɔɔ'nnɪ wɛɪ, pírǎ déeri thaagɪɪ wa, dé Yékírí ú yɛɛɪ tí khǎgɪ wɛɪ, úrá déeri thaagɪɪ.

⁸Wéɛ òu kǎ'ni táhunni ná wéɛ òu tɔɔ' rɪ wɛɪ, dé-birma kpooɔ, pí bêɛ' ba buma taasɪ ɪ mǎkínɪ pí sǔmɪɛ,

⁹pébu, á bêɛ' déma Yékírí wá sǔmɪnnɪ kpooɔ. ɪbɛ déeri Yékírí wá khǎmargɪɪ, ye dée tɛ du' kí u má' wɛɪ.

¹⁰ɪ mǎkírǎ pǎtí Yékírí fɪnnɪ mǐ bu dɔɔgɪ wɛɪ, dé-minɪma mǎ'néénɪ kpakpabaa ɪ too dukiri ye ɔɔ bǎa má' kɪ. Ye bɛɛ' kɔrsɪɲ pí mǎ'néédómɔɔ.

¹¹Pébu, Yésú Kírísirá déeri duki wá toogeesira; níné wónnì too só toogee masi tũwã.

¹²Yē ná ɔɔ khē sãni wērési warfírãa wērési púrì sí kinni yē dori huuse, ã má'níná dugi toogee sí toori sóo weri, wērési ɔɔ khē táɔsi wērési wúugi wērési sukhānisi, ã má'níná dugi sí toogee kpokpoosirã,

¹³pi ba ná bée' sũmdéenne; pébu khi ú Yékínna ba thu nípi weri, naage pi ba khē ã dé ã keɲ tárú wá sũmi tí kinni wera.

¹⁴Ná pi khē naagi ã dée ã keri tárú wá sũmɪni ye ti soo wa, u buma taasa.

¹⁵Yē tárú wá sũmi tí soori weri, u búńíma. U ba ko sã, dé u khēbumma pãtí nínē horó' ku' naago wera.

¹⁶ĩ tuu dé ãbé déeri Yékínthiya'dukiri ye Yékírì wá Niinãa ãɔ waa?

¹⁷Ná nínē hasiga Yékínthiya'dukiri, Yékínná ba yeɔɔ wa, pébu ú wáge. Ye ãbírá déeri kí Yékínthiya'dukira.

¹⁸Hã nínē fĩh ú wísi wa; ã sɔɔɔmbirã ná ɔɔ bú ã keɲ má wóɔmēe má ã mákírã dunija wēe nípi wá wóɔmine, u dé ú wísi má phũnaa-u sí dé sãngi ú bu wóɔmɔ.

¹⁹Pébu, Yékínna kemma dunijanípì wá wóɔmini má phũnimise. Sí yatkoron ã'-sirma Yékírì wá sebirã kha' wóɔtubi wá wóɔmina Yékínna khē yé kó' pi;

²⁰ye fĩgi tē kha' *Tamaɲ Yékínna tuma wóɔtubi wá kákásira; tu-uri dé si mĩni wã.*

²¹⁻²²Tírã yeeri nínē mákírã ná u kí foi kha' sakúru wera mana thoo wa, pébu Pól ná Ápólósi ná Péeri ná dunija ná thakoogi ná huumi ná fēe ná naaɲ ũu ba baɲ weri, ãbé buuri sí bée' mē.

²³Yē dé-ãbínnima Kírísi wábi ye úrá dée Yékírì wáa.

1 Kóoréntibe 4

Tamaɲ úkporãa ba thu a

¹Yē tírá yeeri ã keɲ a má Kírísi wá sũmdébibe á, yé keɲ a tē má ní' pí Yékírì saari dé pi buka' ú mí í kóori wera.

²Yē ná pi saa nínì dé u keɲ mĩni, tí pi bēe ú weri, u dé sɔɔbése.

³Ná ã kha' mĩ, si khē mĩ ɲa. Yē ná pi yóo mí thuthubi thã, si khē mĩ tē ɲa. Mĩ dédómmi kɪrɪ-bɪrɪ ba, pi kɪraa wa ba, mí thĩná ba keɲ sírí wa.

⁴Khãa-mɪni mí dógírã kha' mĩne bú wa, ye kɪ dée má sírãa ba dé mĩ ní' termemmi wã, dé Tamanná déeri wēe ũu ba thu mĩ.

⁵Tírá yɛɛɾi, khu ú Tamanna ba thu nípiri wɛɾi, ná u nanɪ thon na, hã í kha' níní wã, dé í tɛ Tamanná ban; úrâa ba kuso' mú í kóori tápirgírâ wɛɾi, toroo bu, yé kuso' nípi wá dóókákásɪ toroo bu. Tí pánná Yékírí wá thĩnâa ba fuu bée' í mákín pí dédómmɪnɛ.

⁶Á nípa, khe-minɪma mí ná Ápólósi wásɪ sí maman í, í tu kha' mu mákírâ ná mu dáayi tí tĩnɪ wɛɾi wa; sí dé sǎngɪ hã í kí foi kha' úwɛrâa páa úwɛrá wa.

⁷Máa sɛɛ'rɪ mu kha' mu páama pócɾâa? Túnnêe mú ná kɪ dée má Yékíré hãanɪ mu tí yaa? Ye ná úrá hãanɪ mu tí, pée déeri mɔu foi má mú thĩ buunnii?

⁸Keŋ-ĩni má hĩ-ĩma sówoo? Keŋ-ĩni má dé-ĩma henkhobi sówoo? Keŋ-ĩni má dé-ĩma ubi ye sée aa? Mɪ ye bɛɛma dé í ɪɾa dé u mɪnǎngɪ sí dé sǎngɪ á di gi kpoogo.

⁹Pébu, mɪ kemma aa bí déeri Yésú wá sũngunnɪbɪ wɛɾi, má Yékírí sa-urɪ-aabíríma kpānaa bu, á kheɛbɪɛ ní' khuwan̄khuwan̄ bí dunɪáa bée' ná Yékírí wá minɪɪbɪ ná níthĩnapɪra keŋ wɛra.

¹⁰Í keŋ-ama má dé-ama phũunɪbɪ í dɛ Kírísi wá múná, ye íbírâ tuu wóomɪ ú khũnná. Í keŋ-ama má a fǎngé ya, ye íbírâa fǎngɛ. Í kemma má pí senné'-ama yêe sa í sáu.

¹¹Háari ná fɛɛ khũmɪɪ ná ɲúsírâ aɛ, a táyeense ya, pí khi'-ama, a ma thégímo,

¹²á thĩnâa déegée yêe foriyo, pí kusa'-ama ye á kí kha' Yékíre tǣfɪɪ bí, pí fúusín-ama ye âa pá';

¹³pí hasɪ'ma á ɲísígi ye âa sɛɛɛɛ bí hĩnaa bu. Háari ná fɛɛ ban-arɪ déema dunɪanâ má tákhɔbɛ, má ní' pí mú yêe kɪɪ múnɪ wã.

¹⁴Kɪ dée má tĩ'-minɪma í mɪɲɛ hãa í í dé mɪ yee í nusi wa, dé mɪ bée bo'-ĩma pǎtɪ níne bo' ú bi bí u funnɪ kón wɛra.

¹⁵Háari ná í buu kɔrsunnɪbɪ kɪɲ bímówâa' pí buka' í Yésú Kírísi wá khũnnɛ, í tu kha' í sii kónɲómbe ya, dé múná déeri í siiri Kírísi wá khũnná, pébu, múná sɛɛ'rɪ í sɛɛɛ nuwãano í buu thakoo mɪnǎnga.

¹⁶Tírá yɛɛɾi mɪ sɛɛ'-ĩma kha' í thoosɪɲ mɪ.

¹⁷Tíra mɪ dɛɛɪ ye sũnɪ mí bii Tímóté ú mɪ funnɪ kón, ye dée níní ú terenni Tamãan̄ khũnná wɛɾi, í thǎná dé u wógí' í mí núnédómmɪnɛ Yésú Kírísi wá khũnná, pí mɪ mamannɪ khaayi wá bêe', khaari wó khaa tí asónníɲɛ wɛra.

¹⁸Í sɔgɔmbírâ póc kenna má mí ba thee í thǎná túwã, pí buu yêe foi.

¹⁹Ye ná Tamanna pí kháɛ ná kírú ná mɪ ba thee, ye kɪ dée má pí ɲísíɲɛɛbɛ sɛɛɛɛra mɪ ba nú wã, dé í tu pí wórgo,

²⁰pébu, Yékírí wá ɪɾa dée sɛɛɛɛɪɪ wɛra, dé mídéɛ.

21 Tũnne ĩ bεε, mi thee ĩbo táfúbíre bâa, bá mi thee á dé míjɪ ĩh̃naa bu ĩ tu kha' fɔm-mɪnɪ-ĩmaa?

1 Kóoréntibe 5

Asónní' pũ dé berensi wera

1 Nú-ari ná pi kha' khobeεgi ná ha'bεεge búma ĩ sɔgɔmbirá: ĩ ɔɔ taraa kheε ú sii wá hara. Pũ-sínni ná taraa; dunjanípi wá yatĩ dé íseri wa.

2 Ye tí yatikoronna dóoró ĩ ja, dé píséj-ĩni yêe foi-búnáama. Mákín-tiyaa ná ĩ khonj tárú ú déeri tí sũmɪnɪ wá hũngiri weri bú ĩ sɔgɔmbirá.

3 Ná míno, mi ní ĩ sɔgɔmbirá wa, ye dé-gi má mi níma. Ye kha'-mɪnɪ tí u déeri weri, mípũne.

4 Ye ná ĩ ba píjgírɛ Tamanj Yésú wá jísígírá ná ú wórgírá, dé-gi má mi níma.

5 Ye mákín-tɪrɪ ná ĩ hãma ú tárúno Sutãna ú hasi' ú wísɪrɪ, sí dé sãŋgi Tamanj Yésú wá písɛmban̄khurá ú thĩná ko.

6 ĩ wásɪra dée mí tí pi wónnɪ foi wa. ĩ tuu dé pátí pi yee thãhɪrbu kírw fáanibogírá ú hĩj kí bée' weri, múnnáa mípũjɪna dεεgi naa?

7 ĩ khonj thãhɪrbu dugoo ú déeri má mípũjɛ ĩ sɔgɔmbirá weri, sí dé sãŋgi ĩ dé ní' pí dá'ri mípũjɪ, pébu khu-bɪrma á Kũjkersɪ wá sãníbii ú déeri Kírísiri wera.

8 Ye tírá yεrɪ hã á di Kũjkersɪ thãhɪrbu dugoono ú déeri mípũdégi ná dóopũsɪ wáa wa, dé a di si pháanɪ ú déeri káká' kɪrsɪ wáa ná thĩnaa wáa wera.

9 Tĩ'nεε-mɪnaa sεerɪye ĩ kha' hã ĩ máa khobeεbi ná ha'bεεbirá wa.

10 Ye kí dée má dunja ní' pũ bεε hapi werésɪ khoobi ná ní' pũ bεε hensi tápũne ná ní' pũ fagi' nípi ná sɪnthogunnɪbɪ, pí wáεε mi sεε' ya, dé asónnípi wáεε mi sεε'. Tũmá ná sεε'-mɪnaa ĩ kha' hã ĩ máa dunjanípirá wa, ĩ yé wónnɪ hĩti dunjaná wã,

11 dé tĩ'nεε-mɪnaa sεerɪye ĩ kha' ná níne kha' asónníne má yêe bεε hapi werésɪ khoobi werésɪ ũu bεε hensi tápũne, werésɪ ũu thogɪj werésɪ ũu kusa' nípi werésɪ ũu jɔ thãamɪ tápũne werésɪ ũu fagi' nípi, hã ĩ máa ú tárú wá hũngirá wa, hã ĩ yatikoronná di ú wa.

12-13 Kɪ dée má mínâa ba thu ní' pí kaari dée asónnípi wa, dé Yékírêe ba thu bi. Ye ĩbírá mákínni ná ĩ thu asónnípɪra. ĩ khonj mípũdéeri ĩ sɔgɔmbirá pátí Yékírí wá sebi kha'ri wera.

1 Kóoréntibe 6

Hã asónnípirá yí' kãmbi thuthukhayɔ wa

¹Ná ɔɔ ná ɔɔ buu sɛɛɛ ɛ̃ sɔgɔmbírǎ, mú pí dé yé ha'rí yí' kǎmbi ní' pũ míu tuu Yékírí wa, pí thǎ, yé sée Yékírí wábírǎa?

²Ĩ tuu dé Yékírí wábírǎa ba thu dunijanípuri waa? Ye ná ɪbêe ba thu dunijanípuri, dé mí títǎa'yera ɪ wónnǐ kpũnnǐ thu?

³Ĩ tuu dé aabêe ba thu Yékírí wá minigibiri waa, ná mu ba tannǐ kha' dunijamíḡaa?

⁴Ye ná míyêe hũnge nanǐ ɪ, ɛ̃ ná khe ní' pí asónnǐpura beeyi weri, dé pí ba thu si.

⁵Mi sɛɛɛɛma nusé kó' ɪ. Dé ɪbíra wónnǐ kha' ná ɛ̃ asónnǐ' tónna buu sɛɛɛ, wóɔtuwé wónnǐ bu bú ɛ̃ sɔgɔmbírǎ ɛ̃ hafu ú sɛɛɛɛ waa?

⁶Ye ɛ̃ wónnǐ dé sírí wa, dé ɪ ha'rí buma sɛɛɛ yé písí yí' kǎmbi ní' pũ míu khǎa Tamanná wǎ weri, pí thǎa?

⁷Tí kaabemmi wá yatkoronna bú ɛ̃ sɔgɔmbírǎ ɛ̃ taraa yêe yí' kǎmbi thuthukhayírǎ weri, sírǎa buká' kha' buri-ĩma sówo. Pée déeri ná ɪ buu thĩḡaa ɛ̃ wónnǐ pá' kíríu waa? Pée déeri ye ɛ̃ pí yee pí wá ɪbo waa?

⁸Ye ɪbírá yeeri yêe dé mí í kaari terme weri, yêe wá póɔrá ye hakira ná ɛ̃ asóníkǎmbe ɪ dé sí.

⁹Ĩ tuu dé ní' pí kaari terme weri, pí nijé ba hĩti bú Yékírí wá ɪgírǎ wa waa? Hǎ ɛ̃ fĩḡ ɛ̃ wísí wa, dé ní' pũ bɛɛ hapi werési khoobi ná sɪnthogunnibi ná ní' pũ ku' pí hapi werési pí khobi wá kpǎnɪbo ná khoobii bɛɛ kǎmbi ná khoobii dé pí wísí ha' pɛɛsi

¹⁰ná súuríbi ná ní' pũ bɛɛ hensi tápũne, ná thǎḡú pũbi, ná ní' pũ kusa' nípi, ná ní' pũ fagi' nípi weri, pí nijé ba hĩti bú Yékírí wá ɪgírǎ wa.

¹¹Múnnǎa ɛ̃ póɔra ye. Ye werá Tamanḡ Yésú Kírísi wá jisígírǎ ná Yékírí wá Nii wá bárkárǎ dé-ĩma ní' pí wírí'ri ye dée Yékírí wába, ye dée tɛ ní' pí Yékírí kheeri ní' termembi ú wóɔɔ wera.

ɪ khe ɛ̃ wísí kpónnó' Yékíre

¹²Nú-ĩni ná pí kũḡ kha' níne khĩnne ɛ̃ dé míyǐ wá bêe', ye mína kha'ma kha' kɪ dée má í bée' mákínni déeme ja. Níne khĩnne ɛ̃ dé míyǐ wá bêe', ye mí ba yee míné dé mi dori wa.

¹³Diime Yékírí dɛeri ye khori dóɔḡra, ye dɛɛ tɛ dóɔḡírǎ ye khori diimina. Ye u ba hasi'ma dóɔḡi ná diimina. Ye kɪ dée má khobeɛḡi werési ha'bɛɛḡe u dɛeri ye khori wísiri wa, dé Tamanḡ Yésúra u dɛeri ye khori si, sí dé ú wása.

¹⁴Ye Yékírí ú yaara'ri á Tamannǐ huuminá weri, úrǎa ba yaara' a tɛ ú wóḡḡi wá bárkárǎ.

¹⁵Ĩ tuu dé ɛ̃ wísí dé-sirma Kírísi wá wísí wá tó kharǐ wá tóo waa? Mi wónnǐ khe Kírísi wá wísí wá kharǐ wá tóo ɛ̃ dé ri donḡinḡari wári bǎa? Kũḡḡ na.

16 Ì tuu dé tárí ú nannì donḡinḡharì, pí ní' pínḡḡ bē' tíkín déma kpoogi waa? Pébu, Yékírí wá sebi kha'-uri kha' *pí ní' pínḡḡ bē' tíkín déma ní' úkpo.*

17 Ye tárí ú máanì Tamanná, ú ná úra hītuma kāká' kpoose.

18 Ì horó' ku' pú khobeegi ná ha'beegirá. Yó mípú í níthínigira dé weri, írá dóon wíso wa, ye tárí úu bēe khoobi werési hapi weri, ú wíse u dé sí.

19 Ì tuu dé í wísirá déeri Yékírí wá Nii ú u hāanì Ì, úu Ìbo weri, ú dukiri waa? Kì dée má bu-īnima í thī ja.

20 Pébu, Yékírí taa-uma ye hīnì Ì. Tírá yeeri Ì khe í wísi í dé mí tū hā Yékírí sáw wera.

1 Kóoréntibe 7

Yangi wá mīja

1 A sēē' werá mí í Ì Ì'na í sebirá Ì púḡon wera. Ná khoon tuu harì wa, tírá kinnì.

2 Ye mú khobeegi ná ha'beegi kónnì weri, tì pāa khoobi wá bēē' yee hapi, hapi wá bēē' yee khoobo.

3 Khoora hā ú hannì Ìte tí mákinnì ú, hanná hā ú khoori Ìte tí mákinnì ú.

4 Hanná buuri ú thī wá wísiri wa, dé khorá buuri si. Múnnāa sūre tē, khorá buuri ú thī wá wísiri wa, dé hanná buuri si.

5 Ná kì dée má beḡ-īnì-sí-buma dé Ì khe waatí jín Yékírí wa, hā í kai hūmmi wā. Ye ná Ì jínì Yékírí sóo í fí'rí ba hīti pātí Ì ye fí weri, tūmā si wónnì dé sāḡi Sutānāa yee Ì mípúḡḡ, pébu, í ba wónnì kó' í wísi wa.

6 Kì dée má sí mī kha'ri mé'ni weri, ba'-mīnì-sūma wā, dé boḡire.

7 Mī ye beema dé nípi wá bēē' hīti khisase pātí mīne wera; ye Yékírēe hā bēē' ná pí wóḡḡ; í yeē ɔwá yee, ye ɔwá wónnì hīti khisase.

8 Ní' pū khisase ná hapi wá khoobí huuri ye sēe bi weri, mī sēē'-pūma kha' ná pī hītaa pātí mīne weri, sírá kinnì.

9 Ye ná pí wónnì kó' pí wísi wa, pí yee, dé ná mu yee, tì pāa tí ha'mí werési khomíne kí khu mu wera.

10 Ípe bí yeeri weri, mī sēē'-pūma kha' hā haré ku' ú khoobí wá déko wa. Kì dée má mīnā kūnnì múwā, dé Tamannō.

11 Ná dé-giri má ɔ haré ku'ri ú khoobí wá déko, ú hīti mé'ni werési ú ná soronnaa-u ye pí khe kām̄ba. Ye hā khōo sēe ú harì wa.

12-13 Sēere ú mī bēe sēē' werá weri, kì dée má Tamanná kūnnì múwā, dé mīnō: mī sēē'ma pōori kha' ná asónnīne ú hannō úu mí khāa Tamanná wā, ye hanná

píu dé u hĩti ú, hã khorá yé séyɔɔ wa, ye ná hare ú khoonɔ ɔu mú khãa Tamanná wã, ye khorá píu dé u hĩti ú, hã hanná yé kayɔɔ wa.

14Pébu, harɪ wá bákárá ú khoon ɔu mú khãa Tamanná wã werɪ, u wónnɪ dé Yékírí wáa. Múnnáa sɪrɛ tẽ, harɪ ɔu mú khãa Tamanná wã werɪ, ú khoon wá bákárá u wónnɪ dé Yékírí wáa. Tũmá ná sɪ múnnáa wã, ɪ́ bibira ba déma má sɪnnípi wá bibe, ye hakira ná dé-birma Yékírí wába.

15Ye wée ɔu mú khãa Tamanná wã, ná u kha' ma sée asónníní ú u yeeri werɪ, ú yee ú séyɔɔ. Tí pánná asónníní úrá bu ú thĩ; dé Yékíre beema dé ɪ hĩti beemme.

16Hara, mú wónnɪ tu ná mu wónnɪ dé sãngu Yékíré hĩj mú khoori wa. Khoon, mú wónnɪ tu ná mu wónnɪ dé sãngu Yékínná hĩj mú hannɪ wã.

ɪ hĩti hĩtan sɪ ɪ ye ye Yékínná yísi ɪ wera

17Ye sɪ bée'rá, hĩtan sɪ Tamaɲ Yékírí saara ɪ ye tũmá u ba yí' ɪ werɪ, bée' úkpo úkpoo hĩti múnnáa. Sɪra mɪ sɛɛ' khaarɪ wó khaa tí asónnípɪrɛ wera.

18Ná khoon bú, ú huureera ye Yékíré yíɔɔ, u hĩti mú ye ná ɔ khoon bú tẽ ɔu ye mú huuriyo wa, ye Yékínná yíɔɔ, hã ú huuree ya.

19Kɪ dée má huureesi ná kaahuureesé déeri thaagi wa, dé ɪ́ dé tí Yékírí kha'ri wera.

20Hĩtan sɪ ɪ ye ye Yékínná tũmá u ba yí' ɪ werɪ, bée' úkpo úkpoo hĩti múnnáa.

21Ná mu yema dori ye Tamaɲ Yékínná yísi mu, hã mú yee sɪ degi mu wã. Ye ná mu wónnɪ bu mú thĩ, hã mú kai wa.

22Pébu, dori ú Tamaɲ Yékírí yí'ri werɪ, dé-uma hɔɔɔɔɔ ɪ dɛɛ tí u khãanɪ Kírísirá wera. Múnnáa sɪrɛ, níní ú déerá hɔɔɔɔɔ ye Tamaɲ Yékínná yíɔɔ, u déma Kírísi wá doro.

23Hã ɪ́ dé nípi wá dombi wa, dé Yékírí taa-uma ye híní ɪ.

24Á nípa, hĩtan sɪ ɪ ye ye Yékínná tũmá u ba yí' ɪ werɪ, bée' úkpo úkpoo hĩti múnnáa Yékírí wá wóonná.

Khisasi wá míja

25A sɛɛ' werá ní' píu mú yee ya werɪ, pí míja. Tamanna hãa mɪ sɛɛrɛ pí mí írí bu wa, dé mí mí déeri níní ú Yékírí mapɪnannɪ píu wónnɪ khãa mí sɛɛrɛrá werɪ, mí kákáɛ mɪ bée buka'.

26Pãtí waatɪ pínnɪ werá werɪ, bɛɛ' hĩti pãtí píre wera.

27Ná yee-munima harɪ, hã mú kha' mu séyɔɔma wã, ye ná mu yee harɪ wa, hã mú kha' mu yeema wã.

28Ye ná mu yee, mu dée mípínnɪ wã, ye ná hãnumbon yaanɲũmɛ yee, u dée mípínnɪ tẽ ja, dé pí yeeri werɪ, pí beri ba foriima ye mína wée bɛɛ dé pí forii ya.

²⁹Á nípa, tí mi bée sɛɛ' wɛɾɪ, tírá déeri waatira bú kón na. Í kórí gɪ wɛrá határbura dé má pɪ hapé ya,

³⁰ní' pũ fuv wɛɾɪ, píra dé má pɪ wêe fuv wa, pũ kpánnéɛ wɛɾɪ, píra dé má pɪ wêe kpánnéɛ ja, pũ don wɛɾɪ, píra dé má míne bí ya,

³¹ye péɛ bũ di dunɪnanɪ wɛɾɪ, píra dé má pɪ wêe diyoo wa. Pébu, dunɪja wɛɾɪ ná ú míɪna ma tarmɔ.

³²Mɪ wêe bɛɛ dé ĩ hĩti dóɔkpɔ̃ɔso wa. Níní ũu mí yee ya, ɔ kɪ káká'ma Tamãan míɲɛ ná pãtí ɔ dé yóo ye ú míɲɛ nuu ú wɛra.

³³Ye wêe ú yeeri wɛɾɪ, ɔ kɪ káká'ma dunɪnamíɲɛ ná pãtí ɔ dé yóo ye ú míɲɛ nuu ú hannɔ wɛra;

³⁴sũ múnnaa ɔ ma kákákha ɪɔɔɔ. Hãɪmbɔɲ yaɪfũmɪ ná khɪsaharɪ, píra kɪ káká'ma Tamãan míɲɛ sí dé sãɲɪ pí dé ú wáɪ pí wɪsɪ ná pí dóɲɪne mɛ; ye harɪ ú yeeri wɛɾɪ, úra kɪ káká'ma dunɪnamíɲɛ ná pãtí ɔ dé yóo ye ú míɲɛ nuu ú khoonɔ wɛra.

³⁵Mɪ ma ĩ míkɪɪɲɔ tírá yeeri mí sɛɛɪye sɪ, tũmá kɪ dée má mi bée fɔ'-ĩma fãɲɔ wa. Mɪ bɛɛma dé ĩ dé téɛ tí mákínnɪ yé thoo Tamannɪ ĩ dóɲɪ wá bêɛ'no, kaadé kákákha ɪɔɔɔ.

³⁶Ná ɔɔ ú hãɪmbiino ye khɔɲɔɔ ná taraa yêe tũɲ dé ma ba déyoo mí tũ mí mákírɪ wa, ye tuu dé pɪ ye ba yeema kãmbɪ, ɔ dé pãtí ɔ khɔɔ'; ɔ yeyoo, dé ɔ buroo wa.

³⁷Ye ná dé-giri má ɔɔ bú ú káká'ɪ nanɪ ĩ tuu dé ma ba wónnɪ kó' má wɪsɪ, ye kha' má ba yee ya, ye kɪ dée má níné yeeruu sí kákásɪné ja, úrá tuurɪ déye.

³⁸Ye tírá yeeri tárú ú yeeri ú hãɪmbii wɛɾɪ, tu-urɪ déye, dé wêe ú kaarɪ yee ú hãɪmbiiri wɛɾɪ, úrá tuurɪ dée taraa ɔɔra.

³⁹Ná hare yee ú khoon ná ú huu wa, pɪ ma kãmbɛ; ye ná khoora huu bu-urma ú thĩ, ɔ wónnɪ yee wɛrá wêe ú nuunɪ ú wɛɾɪ, dé mákíɲ-urɪ ná ɔ déma asónnína.

⁴⁰Ye ná ɔ hĩtaa khɪsase, síra míní jaanɪ, sírá kɪnnɪ kón. Ye kha'-mínnɪ kha' mína ma Yékírí wá Niino tẽ.

1 Kóoréntibɛ 8

Sĩɲkhasɪ wá mɪja

¹Ye sĩɲkhasɪ wá mí írí bu, tu-ari dé pɪ kũmma kha' á bêɛ' ma tuume. Tuumina bamma jɪsíbɛɛge ye fumminãa yeɛ níné kɪ yóo wóɔɔ Yékírí wá khũnná.

²Ná nínɛ ken má tu-manɪma mínnɪ, ɔ tuu ɪ nanɪ wã.

³Ye níní ú funnɪ Yékírí, úra Yékírí tuurɪ.

⁴Ná s̄ŋkhasi wá khoomine, tu-ari dé s̄muna míni fa dunipaná wã, dé Yékírí úkporâa bú.

⁵Háari ná pócra kha' s̄mbe ní thu'nná ná fa fānŋgírā, (th̄ŋnaa-u, pí thã úrí, s̄ŋ kóngómbé bú ná taman kóngómbó);

⁶ye ná aabíre, Yékírí úkporâa bú, ú déeri Siira. Ú thãa míni wá bée' ku'ri, ye á dée ú wába. Taman úkporâa bú ú déeri Yésú Kírísi. Ú bákárá míni wá bée' bú, ú bákárá are thakooge.

⁷Ye bée' tuu s̄írí wa, dé mú póc déerá s̄ŋthogunnibi ĩ khoo s̄ŋkhasi máníná, ye mú pi tuume Yékírí wá kh̄inná kón na weri, ná pi khoo si, si dé-bíbuma má ni'ne'-pima pí wísa.

⁸Ki dée má diimêe yee á tó'ríŋ Yékínno wã. Ná a dii ya, tóo khon aabo wa, á dii ba', tóo du' aabo wa.

⁹Háari ũ kh̄inne yêe wónní dé míni, ĩ korsiŋ dé si wónní yee ípe bìl mí yêe tuume Yékírí wá kh̄inná kón na weri, burso.

¹⁰Pébu, níni ũu mí yêe tuume Yékírí wá kh̄inná kón na weri, ná u jáa mú m̄u tuume ná mu h̄taa s̄nduko yêe khoo mú s̄ŋkhasi, sí ba yee úrí s̄ŋkhakhooŋírā waa?

¹¹Ná si múnnaa, mú asóníkāni ú Kírísi d̄eri ye huu weri, ú ba téuma ĩ d̄e mú tuumíná wãa?

¹²Ná a dé sí á asóníkāmburi, dé-ari-buma míp̄ŋni, ĩ yee bi kákása; ye ki dée má píra a déeri sí ya, dé Kírísira a déeri sí.

¹³Tírā ȳeri ná mi ba dima dii m̄i yee mí asóníkāné buro, mí kpáa pí dimi wá h̄ŋgi wá dimine kutúru, sí dé s̄ŋgi hã mí yé bunnigoo wa.

1 Kóoréntibe 9

Pól já-uŋi mí í ure kh̄inne yêe wónní dé weri, ye yeyee

¹Mi buu mí th̄i ja bâa? Mi dée Yésú wá s̄ŋgunnaa wã bâa? Mi jáa á Taman Yésúri wa bâa? Í ken má s̄m̄i tí mi déeri h̄aa Tamanni weri, ĩb̄é déeri tí nuuni wãa?

²Háari ná pócra pí dé dé-minima Yésú wá s̄ŋgunnaa wã, ĩ th̄i tu-ĩbínni dé úra mi déeri. Pébu, p̄tí ĩ kh̄aan Tamanná weri, s̄r̄aa buká' kha' Taman Yésúu s̄nni mi.

³ípe bìl khabon weri, mi p̄'-pima kha'

⁴a kh̄inne yêe wónní bu á dinúgi wa bâa?

⁵A kh̄inne yêe wónní yee asóníharí á kí miŋ kpoogi p̄tí Yésú wá s̄ŋgunnibi wá pócra werési p̄tí Tamāŋ kh̄inbire werési p̄tí P̄enne weri waa?

⁶Bá mí ná Bárnábási wá tónná mákínni ná aabíra déegée í bu á dinúgiri bâa?

⁷Mâa khe ú thĩ wá tigi'i í dé sodáasísaa? Mâa sũḡ khāmargi kaa di bũu? Mâa khũḡ náabi kaa ḡú pí ḡíníga?

⁸Hã í kenj má níthĩnapĩ wási wá tóre mi ḡáani ye kũni múwã, dé sí kpoosira manj mí Yékírí hãani Moyíziri weri, kha'ri.

⁹Tĩ-surma pí mammĩ wá seburá kha' *hã mú fɔ' náa ũu su'ree weri, ú núgĩ wa*. Náabi wá míḡe kpũuma Yékírí wá dósĩ bâa?

¹⁰Í kenj má á míḡe pi se'e'ri yaa? liyo, aabíra pi deeri ye seeriye kha' tárĩ ũu sũnnē ná tárĩ ũu su'ree weri, pi kí dé pí sũmĩnni yé kí khãa kha' pi ba bu pí wánna.

¹¹Yékírí wá seere ú mi se'e'ri í ú Nii wá bárkára weri, dé-urma má tátɔge a tɔri, ye ná a buu bú í dékimíná, si mákírá wa bâa?

¹²Ye ná pɔɔra buu bú í dékimíná, dé aabíra khĩnnē í taraa bírí waa? Ye a dée sírí wa, dé ḡá-ari sí bée' ye pǎgí, sí dé sǎḡḡi hã Kírísi wá seere nuwāaná kaa yóo wɔɔɔ wa.

¹³Tu-ĩni dé ní' pũ déegée bú Yékínthiya'dukirá weri, búnáa pi di, ye ípe bũ khonj thɔḡḡnsi Yékírí wá ḡísígírá weri, píra bu-búma pí wánni tẽ.

¹⁴Múnnáa Tamaḡ Yésú kha'ri tẽ kha' ípe bũ se'e' seere nuwāani weri, búnáa pi di.

¹⁵Ye míná ḡáa sí bée' ye mi púgí tí tɔɔ wa, ye ki dée má mi tĩ'neema dé í hǎḡ í míḡḡne ḡa. Mí hu ti pǎa tí níne ba híḡḡḡ sí kpórsine wera.

¹⁶Ki dée má kpórse mi bēe seere nuwāa wá se'e'míná wã, dé seere-ũ ú mi mákínni ná mi se'e', ye ná mi seeriyoɔ wa, ti ba pũ-mí-buma.

¹⁷Ná mí thĩná khɔɔ'ra dé mi dé tí sũmĩnni, mákín-tiyaa ná pi taa mi. Ye si dée múnnáa wã, dé Yékírē yeeri mi tí sũmíná ye fɔ mí dé ri.

¹⁸Sũnné déeri mí taasíraa? Mí taasírá déeri tí mi se'e' seere nuwāani phǎḡḡi kaa híḡ mĩ tí mi mákínni ná mi bu seere nuwāa wá se'e'míná wera.

¹⁹Mi dée níni wá dori wa, ye sí bée'rá míná tuuri mú ye dée mí wísi bée' wá doro, sí dé sǎḡḡi mí bu ní' kóḡḡmbé thoo Tamanna.

²⁰Mú mi ye mí Júde kāmbi wá sɔḡombírá weri, núnēe-mḡaama pí dómmíná sí dé sǎḡḡi pí thoo Tamanna. Ye mú mi ye ípe bũ Moyízi wá mammĩ wá déko, pí sɔḡombírá weri, núnēe-mḡaama pí dómmíná sí dé sǎḡḡi pí thoo Tamanna. Ye hakira ná mí thĩna ye Moyízi wá mammĩ wá déko wa.

²¹Ye mú mi ye ípe bũ mĩ yēe Moyízi wá mammĩ wá déko wa, pí sɔḡombírá weri, núnēe-mḡaama pí dómmíná sí dé sǎḡḡi pí thoo Tamanna. Ye ki dée má

kaa-mínni yêe ma Yékírí wá mammi wá déko wa, pébu, kó'-mínima Kírísi wá mammina.

²²Ye mú mi ye ípe bìl mí yêe tuume Yékírí wá khũnná kón na, pí sɔgombirá weri, núnée-mɔnaama má mi tuume Yékírí wá khũnná kón na, sí dé sǎngi pí thoo Tamanna. Ná mi nípi thǎ, háari pũ mún, mi déma pǎtí pɛ weri sí dé sǎngi Yékírí hĩj pí pɔɔ.

²³Sɛɛɛ nuwāana mi dɛɛɛ yêe dé ísɛɛ bée' sí dé sǎngi mí bu bú ú kɔgírǎ.

²⁴ĩ tuu dé dáhororibi wá bée' pũ horo' weri, úkpɔɔ bu taasiri waa? Tírá yɛɛɛ ĩ horo' ĩ bu taasira.

²⁵Débídépi wá bée' kó'ma pí wísi míni wá bée' pu sí dé sǎngi pí bu taa sí déeri mí sówónni wera. Ye aabíra tu kó'ma á wísi ĩ bu taa sũ mí sóo kũu na wera.

²⁶Tírá yɛɛɛ mi wêe horo' púrgi wa, ye débínná, mi wêe sɔkɔj púrgi wa,

²⁷dé mi fúusímma mí wísi ĩ tu sí kó' sí dé sǎngi hǎ mí sɛɛ' pɔɔɔ sɛɛɛ nuwāano yé ba búni mí thĩni wǎ.

1 Kóoréntibe 10

Hǎ á thoosin Ísíráyél bibi wá dédómmi wǎ

¹Á nípa, mi bɛɛma dé ĩ wógí' tí nanna á khǎgɔɔri wera. Tí pí bée' núnééná tátúnígí wá phĩkírǎ ná tí pí saganna sɔbýɔkɔri weri,

²dé-giyaama má bátízé-bima tátúnígírǎ ná sɔbýɔkírǎ ĩ dée kpoogi pí ná Moyízira.

³Pí bée' diiraama dii mí ku'ra Yékírí thǎ,

⁴ye núu yɔ' mí ku'ra ú thǎ wera. Pí ye núma yɔ' mí Yékírí yɛɛɛ pí kuso kɛ'rigɔ wera. Kí kɛ'rigira ye thoo-bima ye kírǎ déerǎ Kírísira.

⁵Ye sí bée'rá pí fǎngi wá míje ye nuwāa Yékínno wǎ. Tírá yɛɛɛ pí wǎa ĩ huugo gbirinná.

⁶íse nan-siri-bima, sí dé sǎngi á ná ĩ tu kha' a mǎkírǎ ná a hĩti mǐpúkhɔɔkɔ pǎtí píri hĩtanna gí bu weri wa.

⁷Hǎ ĩ hĩti sɪnthɔgɪngɔ pǎtí pɔɔra ye pí sɔgombirǎ yêe dé weri wa, dé tĩ'-sirma kha' nípi hĩtam-birma yêe di yêe nú ye yaa yêe sǎj.

⁸Hǎ á hĩti khobɛɛgi ná ha'bɛɛgrǎ, pǎtí pí pɔɔ déerǎ sɪ ye nípi kĩmbi kɔɔ ná úkpo ná kpársímúwǎa'ná huu khu úkpɔɔ thago weri wa.

⁹Hǎ á má' Kírísiri ĩ kɛj, pǎtí pí pɔɔ déerǎ sɪ ye suubirǎ duko khuu bi weri wa.

¹⁰Hǎ ĩ wúugín, pǎtí pí pɔɔ wúuginná ye mɪnɪgi khuvɛɛraarǎ khuga bi weri wa.

11 Í míjɛ nan-ur-buma í buka' pócɔrɔ pí ná í yee kɔrsɪŋ; ye tĩ-sirma í dɛɛ aa bũ phurɔŋ khĩbirá wɛrɪ, sí dé aabɔ bɔgɪɔ.

12 Ye tírá yɛɛrɪ tárú ú kenni má tu-urɪ kórma ú wísɪ wɛrɪ, ɔ yee kɔrsɪŋ hã ú yé dé mípĩŋɪ wã.

13 Yíbísãɪgɪ wó yíbísãɪ gũ nan í wɛrɪ, kɪ kaa nanɪ níthĩnɪgɪ náa wã. Yékírí tereŋ-uma; í wónnɪ khãa ú bu í tu kha' ú ba yɛɛ yíbísãɪgɛ tarɪ í fãŋgɪ wa. Ye ná yíbísãɪgɛ nanɪ í, ɔ ba hã í fãŋgɪ í pá' yé bu kukéŋgɛ.

Í ku' sǐmmúná

14 Tírá yɛɛrɪ mí másaba, í horó' ku' sǐmmúná.

15 Mú í mí kɔɔ wóɔmɪ wã wɛrɪ, í thĩna káká' keŋ tí mɪ sɛɛ' í wɛra.

16 Í keŋ má divé ú a dé khe í thɪya' Yékírí yé nú wɛrɪ, ú títãŋgírá déeri, dé-arma kpoogi á ná Kírísɪ wá tarammɪnɪ wãa? Ye phãanɪ ú a dé kpekín khɔɔ wɛrɪ, ú títãŋgírá déeri, dé-arma kpoogi á ná Kírísɪ wá wísɪrɪ waa?

17 Mú kɪ déeri má phãanɪ kpoorɔ wɛrɪ, á ná á kómmɪnɛ mɛ, dé-arma wíkha tíkpo pébu, phãanɪ kpoora a khɔɔ.

18 Í keŋ Ísíráyél bibira: keŋ má pũ ye khɔɔ khaa sí pɪ ye khu thɔgɪkhonkhanná Yékírí wá nísígírá wɛrɪ, dé-birma kpoogi pí ná Yékínɪ wãa?

19 Kɪ dée má kha'-mɪnɪma kha' sɪŋkhasɪ wɛrésɪ sǐmɪna ma múnɪ wã,

20 dé mɪ bɛɛ kha'ma kha' múnɪ í sǐnnípɪra thɔgɪŋ wɛrɪ, Sutãna pɪ hã í tũmá Yékíro wa. Ye mɪ wêɛ bɛɛ dé í dé kpoogi í ná Sutãnaanɪ wã.

21 Í wónnɪ nú Tamãaŋ míjówãannɪ yé nú Sutãna wánnɪ wã, ye í wónnɪ di Tamãaŋ dimini yé di Sutãna wábɪrɪ wa.

22 Bá a bɛɛ yaara'ma Tamãaŋ námísaa? Bá keŋ-arɪ má á fãŋgɪra tarɔɔmaa?

Í dé míjɪ wá bɛɛ' í hã Yékírí sáɔ

23 Nú-ĩnɪ ná pɪ kũŋ kha' nínɛ khĩnnɛ í dé míjɪ wá bɛɛ', ye mína kha'ma kha' í bɛɛ' kunnɪ na; nínɛ khĩnnɛ í dé míjɪ wá bɛɛ' ye í bɛɛ' tɛ́fɪŋ nínɪ ú yóo wóɔɔ Yékírí wá khĩnná wã.

24 Hã nínɛ káká' ú thĩɔ wã, dé ɔ káká' pɔɔnnɛ.

25 Í wónnɪ di yábímíjɪ wá bɛɛ' kaa pú' í kukéŋgɛ; hã í yɛɛ sí dé ĩbɔ kákásɪ wa.

26 Pébu, Yékírí wá sɛbɪ kha'-urɪ kha' *Tamannãa fãŋŋgɪ ná míjɪ wá bɛɛ' ù bú wɛra.*

27 Nínɪ ɔu múnɪ khãa Tamanná wã wɛrɪ, ná ɔ yísɪ í dikharɪ ye í pú í yóo, múnɪ wó múnɪ tí ú déeri, í di ri, hã í yɛɛ sí dé ĩbɔ kákásɪ wa.

²⁸Ye ná níne kha' sīṅkhaa-u, tí pánná hã í khowɔɔ wa, í dɛɛ ú tárírá ná káká' sí si banj wɛra.

²⁹Ná mi kha' si ba banj kákáse, ki dée má ɪbíri bu si ba dé kákási wa, dé tárí ú sɛɛ'ri si wɛra. Páane, ɔɔ ba kha' múnni ma dé yé wónnɪ dɛɛ tí má kãne ba káká' wɛri, yé kaa dé tí mane khĩnne yêe wónnɪ dé wɛraa?

³⁰Ye kha' dii mí ma thiya'ri Yékíri ye dii wɛri, pi wónnɪ písí kha' ma í dɛɛ pí dimíní bu tɛɛ?

³¹Tírá yɛɛri mi sɛɛ'-ĩma kha' míni wó mú tí ɪ di, míni wó mú tí ɪ jú, míni wó mú tí ɪ dé, ɪ déyee í hã Yékíri sáɔ.

³²Hã í yee Júdebi burso wa, hã í yee támabɪ burso wa, hã í yee asónnɪpi burso wa,

³³dé mí thĩna hukɛɛma dé mí míjɛ nuu bêɛ'no mí mídɛɛnɪ wá bɛɛ'rá. Ye ki dée má mí thĩ mi káká' wa, dé kóngómbe mi káká' sí dé sǎngi Yékíré hĩɪ bi.

1 Kóoréntibɛ 11

¹Í thoosɪɪ mi pǎtí mína thoosɪɪ Kírísiri wɛra.

Pǎtí asónníní mǎkínni ná u hĩti Yékíri wá wóɔɔ wɛra

²Mi fuu-ĩma pǎtí ɪ wógí' mí míjɛ, ná pǎtí ɪ kó'ri míni wá bɛɛ' í mi mamanni ɪ wɛra.

³Ye mi bɛɛ dé ɪ tuma dé Kírísirá tanni khoori ye khorá taraa hanni ye Yékínná taraa Kírísira.

⁴Khoo wó khoo úu jínj Yékíri wɛrésɪ úu sɛɛ' Yékíri wá núgɪsɛɛɛ wɛri, ná u kaa ú thagiri, ú tannuu wɛri, úra u yeeri nusa.

⁵Ye harɪ wó harɪ úu jínj Yékíri wɛrésɪ úu sɛɛ' Yékíri wá núgɪsɛɛɛ wɛri, ná u sɛɛ thaagiri kaa kaa gi, ú tannuu wɛri, úra u yeeri nusa. Pébu, dé-siri má phari'-uma.

⁶Ná hanna bɛɛ sɛɛma thaagiri mé'ni kí tóri, ú phari'. Ye mú a tuuri dé thagi pónni wɛrésɪ thagi kpɪsɪrɔŋgɪra khuma hanni nusi wɛri, u kaa gi.

⁷Ye khoo úra sɛɛ ú thagiri mé'ni dé Yékíri khoŋ-uruuma ú khɛɛbɪɔɔ. Ye úró bu tɛ pi já Yékíri wá sáura. Ye hannâa hã khoori sáuno.

⁸Khoora kuso harɪ bu wa, dé hanná ku'ri khorá.

⁹Ye ki dée má hanna Yékíri dɛɛri ye khorɪ khoori wa, dé khoora Yékíri dɛɛri ye khorɪ hanna.

¹⁰Tírá yɛɛri mǎkín-tiri ná hanna kaa ú thagiri í dɛɛ Yékíri wá minigibírǎ, sí buká' kha' ɔɔ tannuu.

11 Ye Tamāaŋ khūnná, hanná wónní dá' khoori í kırı wa, ye khorá wónní dá' tē hanní í kırı wa.

12 Pātí harı ku'ri khorá werı, múnnáa sıre tē, hannāa hūŋ khoori ye sı bēe' ku'ma Yékírı thā.

13 Í thīna keŋ ná harı mákín-urı ná u nín Yékírı kaa kaa thaagıraa?

14 Í thīna tuu dé ná khoosée ú thagıńıŋı kırı sūnıŋı, ú sénné'ma ú thī naa?

15 Ye sı hāma harı urı sáu, pébu, thagıńıŋ gı Yékírı hāanuu werı, kırı únnooma má fataró.

16 Ná nín bēe dé u pákín sı, a máníná sı ya, ye asónnı́pıra máníná sı tē na.

Tamāaŋ dimi wá mına

(Mat 26.26-29; Már 14.22-25; Lúk 22.15-20)

17 Werá mı bēe sēe'-ĩma mını, tūmá kırı dée má mı bēe fuu-ĩma wā, dé pńŋgín gı í pńŋgín werı, kırı wēe yeé ũ yóo wóro wa, dé kırı písé'-ĩma kpānaa bu.

18 Pébu dúgı wánnı, nú-mini ná pı kha' ná í pńŋgıré kpıŋgēe hıttı í soŋombo. Ye khāa-minı sı bu kırıu.

19 Ye mákín-tırı ná kpıŋge hıttı bú, kırı yeé í tu pı soobēe í soŋombırá wera.

20 Ná í pńŋgıré yēe di Tamāaŋ dimini, í wēe di bı pı dómmíná wā,

21 dé ná í kha' í di bı, bēe' dima pı khe'yo, sı dée múnnáa, pórāa khūmıgo ye pórāa di yēe hıı yēe nı yēe thı'.

22 Í duse yaa? Í tu di ní yé nı wāa? Bá asónnı́pıra í bēe sénnēe? Bá pı dá'rı mını werı, pıra í bēe yee nusaa? Pé í kha'rı mı sēe'? Keŋ-ĩni má mı ba fuu-ĩmaa? Mı fuu í íse sırı bu wa.

23 Tı mı núuni Tamāaŋ mıná werı, tíra mı mamannı í. Kha' fūnāa isen gı pı ye ba hāana' Tamaŋ Yésúri pı kóroo werı, ú khee phāanı

24 Í thuga Yékírı kha' ú āńıke, ye kpekiroo í hāa bı ú ye kha' phāanı werá déeri má wı' sı ma hāana' í dēe bı bu wera. Ye kha' pı kırı dé mú kırı wóŋı' má.

25 Mú pı diiri sóo, ú khee divē tē í hāa bı ye kha' núnēe fūnsırá se, sı Yékıre khon bı má tammıne. Ye kha' waatı wó waatı ú pı kırı nıwóo werı, pı kırı wóŋı' má.

26 Waatı wó waatı ú pı kırı khoos phāanı werı yé nı divē werı werı, Tamaŋ wá humi wá mıne pı sēe' nıpıri í ná nan ú písémbamma.

27 Tıra yeeri nını wó nını ũu ba khoos Tamāaŋ phāanı weréı í nı ú divēnı kaadé kpónnoke werı, mıpıŋe u déeri, pébu, u yatıya Tamāaŋ wıı ná ú tammını wā.

²⁸Tírá yeeɾi bɛɛ' úkpo úkpoo keɲ pí dɔsi ná si hãa bi, pí khoo phãanɪni yé nɔ divɛ́na.

²⁹Pébu, tárii ũu di yêe nɔ kaa yatɪ si, kpímiɣe u thon yêe koo ú wíso.

³⁰Tírá yeeɾi bo'ribi ná ní' pũ wóri khokhɔɾikho weɾi, pí kórɔɔ í soɔɔmburá ye kóngómbé huugo.

³¹Ná a kemma á dɔsiɾi sũ hã a ye á tũmá a di, á bu kpímiɣi wa.

³²Ye ná Tamanna kpíɲ aabe, u bo'-ama sí dé sãɲɣi hã ú yárgíɲ á ná dunɪɲanírɪ wa.

³³Tírá yeeɾi ná í píɲgírɛ dé í di, í tee kãmba.

³⁴Ye ná khũmɪɣe kóri ɔɔ, u di ú niɲo, sí dé sãɲɣi hã í píɲgíɲ í thon Yékírí wá kpímiɣi koo í wíso wa. Ná mi ba thee í thãná, mi ba keɲ yó míɲna.

1 Kóoréntibɛ 12

Yékírí wá Nii wá mí hãanɪɲanɪ wá míɲa

¹Á nípa, a sɛɛ' weɾá Yékírí wá Nii wá mí hãanɪɲanɪ wá míɲa; í múná mi wêe beɛ dé í koo bú tɔɔ wa.

²Tu-ĩni dé tí í ye sɪɲkhũnná weɾi, í ye thooma sɪm bí mí yêe wónnɪ sɛɛɛɛ ya, ye í ye kaɪɪɲkhare ya.

³Tírá yeeɾi mi sɛɛ'-ĩma kha' nínɛ wónnɪ sɛɛ' Yékírí wá Nii wá báɾkára kha' Yésú danɲa-uɾi ya. Ye ná Yékírí wá Niɲe múwã, nínɛ wónnɪ kha' tẽ kha' Yésú dé-urma Tamaɲ na.

⁴Yékírí wá mí hãanɪɲanɪna ma thĩɲi thĩɲe; ye ú Nii kpoorâa hãanɪɣɛɛ.

⁵Tamãaɲ sũmuna kón ye Tamaɲ kpoora a déegée yêe hã.

⁶Yékírí wá sũmdédómɔɔna kón ye Yékíɲ kpoorâa khe bée' í dé sí bée'.

⁷Yékírí wá Niina déegéema bée' úkpo úkpo bu, sí dé sãɲɣi sí dé bée' kɪɾga.

⁸Yékírí wá Niina hãma ɔɔɾi wóɔmi ú kí sɛɛɛɛ, ú Nii kpoorâa hã ɔɔɾi tuɔmi ú kí sɛɛɛɛ,

⁹ú Nii kpoorâa yeɛ ɔɔɾá khãa kón, ú Nii kpoorâa yeɛ ɔɔɾá kí páaná' bo'ribo,

¹⁰ú Nii kpoorâa yeɛ ɔɔɾá kí dé tãɣimasimíɲa, í yeɛ ɔɔɾá kí sɛɛ' Yékírí wá nógɪsɛɛɛɛ, í yeɛ ɔɔɾá kí tu tí ku'ri Yékírí wá Nii thã weɾɛsi Sutãna thã, í yeɛ ɔɔɾá sɛɛ' támasi, í hã ɔɔɾá kí fíkíɲ si.

¹¹Yékírí wá Nii kpoorâa dé sí bée' yêe hã á bée' úkpo úkpo wóɾɣi pãtí u khɔɔ' weɾa.

Kírísi wá wísa

¹²Í kenj pãtí á wísire wera, si ma kpikukhaye; ye í ná í kómmine tíkín-iri déema wí' kpooso. Múnnáa sire tẽ, Kírísi wá wísira ma wíkha tíkpo, ye aabírá déeri sí kpikukhayira.

¹³Pébu, á bée' me, Júdebe ba' támabe ba', dombe ba', hɔɔɔɔmbe ba', á bée' bátízéríma ĩ dée kpoogi Yékírí wá Nii kpoo wá bárkará, ye ú Nii kpoora Yékírí hãani á bée'.

¹⁴Wísira kpikukha tíkpono wã, dé ɪ kómma.

¹⁵Ná deegira yaa kha' mú mana mú dée déki wa weri, mana bú wísírá wa, síra wónnı ye kí niiná khonj bú wísíráa?

¹⁶Ná jintãanna yaa kha' mú mana dée yíbiri wa weri, mana bú wísírá wa, síra wónnı ye tí niiná khonj bú wísíráa?

¹⁷Ná yíbinná déerá wísi wá bée', múnni a ye dé yé nũu? Ye ná jintãanná déerá wísi wá bée', múnni a ye dé yé nú tánúugoo?

¹⁸Yékírí saabi-uma wísi wá kpikukhayiri thĩjini thĩjini wísírá pãtí u khoro' wera.

¹⁹Ná wí' kpikukha tíkpoó déerá wísi wá bée', pí yí' si wísi túwã.

²⁰Tírá yeeri wísi wá kpikukhayirá kóróo ye í tíkírá ĩ dée wíkha tíkpo.

²¹Yíbinná wónnı sɛɛ' dékiri kha' má kpũu gí bu wa, thaagirá wónnı sɛɛ' tẽ deesiri kha' má kpũu sí bu wa.

²²Khaa í a kenj kha' í ha' kpĩnná'ni wã weri, ɪ ma sũmdéenje á wísírá.

²³Khaa í a kenj kha' ɪ míni wã weri, íra a yatıj kónj. Ye khaa ù khu nusi weri, a tuma í kó' tákırısa;

²⁴ye íye ù mí khu nusi wa, á kɔrsıj írí múnnáa wã. Khaa í a kaa yatıj weri, Yékírí khonj-uriima ĩ hãa-ɪ kpórsi

²⁵sí dé sãngı hã kpıkırãa hĩti wísírá wa. Ye wísi wá kpikukhayı wá bée' numma kãmba.

²⁶Ná wísi wá kpikukharı wá tɔo fũusínj, wísi wá kpikukhayı wá bée' fũusínj. Múnnáa sire, ná wísi wá kpikukha tíkpo buu sáv, yóora kpánnée-tíma kpoogo.

²⁷Íbé déeri Kírísi wá wísiri, ye ĩ bée' úkpo úkpoo ma ú wísi wá kpikukha tíkpo tíkpo.

²⁸Yékírí khonj-uma nípi asónnípírá, ĩ saa bi dé pi dé má sũmına. Yésú wá sũngınnıbe u khırrı saa, ĩ yaa saa ú thĩ wá hĩngınnıbi, ĩ yaa saa nípi pı mamaıj nípi Yékírí wá sɛɛɛ. Tí kpãnaa bu, ú ye póorãa dé tãgımasımına, ĩ ye póorãa pãaná' bo'ribo, ĩ hãa póorı tẽfındógo, ĩ hãa póorı níkhãgısa, ĩ ye póorãa sɛɛ' támasa.

²⁹Dé bée' déeri Yésú wá sũnginnibi bâa? Bée' déeri Yékírí wá hĩngínnibi bâa? Bée' mamaŋ nípi Yékírí wá seere bâa? Bée' dé tãgumasimú bâa?

³⁰Bée' wónní pãaná' bo'ribi bâa? Bée' wónní see' támasiri bâa? Bée' wónní fíkín támasiri bâa?

³¹ĩ wée Yékírí wá mĩhãanigaŋ jũ nafano ĩ taraa yóori wera. Ye mi ba buka' ĩ khĩŋ tí kinni kón, tí hũnge bú wa wera.

1 Kóoréntibe 13

Fummi wá míja

¹Háari mũ see' dunjathĩjini tíkín ná Yékírí wá minigibi wá seereŋo, ye mi fummé ja, kheebum-minima pãtí pi khi' boyi weresi dato phãŋi pí kí kũŋ wera.

²Háari mũ see' Yékírí wá núgiseere, ĩ tu míŋi wá bée' tíkín ná í kóori weri, ĩ khãa Yékínná ĩ yaara' tátisi sí khanná, ye mi fummé ja, mi míni wã.

³Háari mí kpikira mí míŋi wá bée'no pócóribi, ĩ hãaniga mí wísi dé pi tho' si, ye mi fummé ja, phãŋo úra.

⁴Ná níne fumme, u pã'ma, ú dógura fuma, ú khe dóokpóori wa, ú foi wa, ú bee nísigi wa,

⁵ú dé nukhumú ja, ú kãká' ú thĩno wã, ú wórí námisi wa, ú sa míni dóogo wa.

⁶Mí kaatermenjé nuu ú wa, dé thĩŋãa nuu ú.

⁷Ná níne fumme, u pã'ma míŋi wá bée' pu, u khãama míŋi wá bée' pu, u núunó'ma míŋi wá bée' pu, u hukema míŋi wá bée' pu.

⁸Fumminá sóo kũuŋ na. Ye o khu ná nípe ba see' Yékírí wá núgiseere túwã, támaseskira ba sóoma, mítugira ba sóoma.

⁹Pébu, werá a tuu míŋi wá bée' ya. Yékírí wá núgiseere ú a see' weri, a tuu ú bée' ya,

¹⁰ye mí ĩ barámpĩŋ weri, waati ú ĩ ba ban weri, mí kpũ'jina ba sóoma.

¹¹Tí mi ye mí bikereśirá weri, bikereśere mi ye see', bikerekákáse mi ye káká', mi ye kemma míŋini bikerekemmo. Ye tí mi khã'ni sóo weri, mí sée bikere'mína.

¹²Ye a jáma míŋini werá būunaa pãtí níne ye já míŋi khũ wá duganden bu wera. Ye o khu ná a ba jáma míŋini á yíbire pũ. Werá, mi tuu míŋi wá bée' tíkín ná Yékínno ĩ nani wã, ye o khu ná mi ba tu í bée' tíkín ná Yékínno pãtí u tuuruŋ wera.

¹³Ye werá mí ísãa'nõu bú í sóo wa, írá déeri: khãami ná núunó'mi ná fomma; ye í míŋená me, fumminá pãkéeri.

1 Kóoréntibe 14 Ì wée Yékírí wá mihāanigan jù wónnì tǎ́fín asónnìpírí wera

¹Ì pǎnǎa fun kām̀bì, yé pǎnǎa tǎ Ì wée Yékírí wá Nii wá mí hāaniganjina. Ye ú mí hāaniganjiná, Ì pǎnǎa wée Yékírí wá nùgiseereesekiri,

²dé wée òu sɛɛ' támasi wɛri, u wêe sɛɛɛ nìpɛ ya, dé Yékíre u sɛɛɛ. Ye nìthĩngé tu tée tí u kha' wɛri wa. Yékírí wá Nii wá bǎrká bu u sɛɛ' m̀í í kóori wera.

³Ye wée òu sɛɛ' Yékírí wá nùgiseere wɛri, nìpɛ úra sɛɛ' ú Ì yɛ pí bu fǎngi Yékírí wá khũnná, Ì bɔ' pí, Ì wóoró' pí dósɔ.

⁴Wée òu sɛɛ' támasi, ú thĩnǎa kí bu fǎngi Yékírí wá khũnná, ye wée òu sɛɛ' Yékírí wá nùgiseere wɛri, úra déma asónnìpírǎ kí bu fǎngi Yékírí wá khũnná.

⁵Ná Ì bêe' sɛɛ' támasi, si nuu mí; ye Ì sɛɛ' Yékírí wá nùgiseere, sírǎa nuu mí kónj. Wée òu sɛɛ' támasi wɛri, ná ú wónnì fíkín si asónnìpírǎ nú Ì bu fǎngi Yékírí wá khũnná wǎ, wée òu sɛɛ' Yékírí wá nùgiseere wɛri, u pǎa ú bu.

⁶Á nìpa, ná dé-giri má thee-minima Ì thǎná ye mi ná bukaa Ì m̀í tí Yékírí buka'ri mi ja, ye mi sɛɛrye Ì buu tuu m̀ini wǎ, ye mi sɛɛrye Ì Yékírí wá nùgiseere ya, ye mi mamaa Ì m̀ini wǎ, ye sɛɛrye Ìbɛ támasɔ, pé si wónnì kiraa?

⁷Múnnǎa sɛɛ, ná pí tu tui wɛrésì ná pí khi' konja ye si wêe kũj yêe kiri wa, mǎa wónnì tu tĩj kpoo gí pí kheeri bú weraa?

⁸Ye ná tútũnígira wêe kũj yêe kiri wa, mǎa wónnì sóobínj khǎigi wá sóobínsɔɔ?

⁹Múnnǎa sɛɛ, ná pí wêe nú Ì sɛɛɛri wa, mú pí dé yé wónnì tu tí Ì sɛɛ' weraa? Ná si múnnǎa Ì sɛɛɛra yóoma sarma.

¹⁰Sɛɛɛthĩjina kónj dunipanǎ ye í bêe' sɛɛ'ma m̀ija.

¹¹Ye ná dé-giri má tó sɛɛɛthĩnêe bú tí mi m̀í yêe nú wǎ, ye ɔɔ sɛɛ' ri, u dé-mí-buma khíraa ye m̀iná dé úró bu khíraa tǎ.

¹²Tírǎ yɛɛri mú kí déeri má Ì wéema Yékírí wá Nii wá mí hāaniganjini kónj wɛri, Ì pǎnǎa wée Ì wónnì yɛ asónnìpírǎ kí bu fǎngi Yékírí wá khũnná wera.

¹³Tírǎ yɛɛri wée òu sɛɛ' támasi wɛri, mǎkínj-urì ná u jínj Yékírí Ì wónnì tu sí titǎngi Ì kí fíkín si;

¹⁴pébu, ná mi jínj Yékírí támasɔ, mí thĩ tu-mini dé mi jínj Yékíre, ye mí tu tí mi kha' wa; mí hakíraara fí ya.

¹⁵Pé mi dé fǎa? Mi kí jímma Yékírí ú Nii wá bǎrkára ye kí jínɔɔ tǎ hakíraa. Mi kí tĩmma Yékírí wá mǎkirtĩnsì ú Nii wá bǎrkára yé kí tĩnnɛ hakíraa.

16Ná mu thiya'ma Yékírí támaso kha' ú ãníke, níní òu bú púrgi weri, múnni u dé yé wónnì kǔŋ Amíina í dɛɛ tí mu thiya'ri Yékínni weraa? Pébu, u tuu mú tí mu kha' wa.

17Mu kǔni yêe thiya' Yékírí úrí ye sí wónnì yee ɔɔrá bu fǎŋgi Yékírí wá khǔnná wǎ.

18Mi thiya'ma Yékírí pǎtí mi wónnì sɛɛ' támasi í tarí í bɛɛ' wera.

19Ye ná mi asónnìpi wá sɔgɔmbɔ, mi sɛɛ'ma sɛɛɛbi ímúwǎa' í pi wónnì nú, í mamaŋ bi mína, ti pǎa tí mi sɛɛ' sɛɛɛbii kǐŋ bímúwǎa' támaso wera.

20Á nípa, hǎ í kǐ kǎká' má bi títáape í ja, dé í dé má níkhǎgɛ í. Ye mípú írí bu, í khɛɛbiŋ bi títáapa.

21Tí-surma Yékírí wá sɛburá kha' *Tamaŋ Yékírí kha'-uri kha' Támaɛ ma ba khe í sɛɛɛɛ thǐ tɛnnɛ; támaso ma ba sɛɛɛɛ bí; ye sí bɛɛ'rá pí ba nú má sɛɛɛɛ wa.*

22Tírá yɛɛri támasɛkíra buka'ma ípe bì mí dée asónnìpi wa weri, Yékírí wá wórgo, tǔmá asónnìpe ya. Múnnáa sɛɛ, Yékírí wá núgɛɛɛɛɛɛɛ buka'ma asónnìpuri Yékírí wá wórgo, tǔmá ípe bì mí dée asónnìpi wa weri, píre ya.

23Ná dé-giri má í asónnìpi wá bɛɛ' pǐŋgínni ye bɛɛ' yaa yêe sɛɛ' támasi ye ní púrgi wɛrésɪ ní' pí mí dée asónnìpi wa weri, pí baa fí, dé pí ba kha' phǔniŋ-ĩnɪma wǎa?

24Ye ná dé-giri má í bɛɛ' sɛɛ' Yékírí wá núgɛɛɛɛɛɛɛ, ye níní òu mí dée asónnìní wǎ wɛrésɪ ní' púrgé baa fí, bɛɛ' sɛɛɛ ú u ba nú weri, u ba yɛɛma ú dógírá kǐ kpǐŋ ú ye ú tu tɛ dé mípǐŋɛ ma déeri.

25Ú thǐna ba já ú dɔkǎkásurí í tu kha' sɪ kɪraa wa; ú to wá hurse í ba'ra' í thiya' Yékírí kha' Yékínna í sɔgɔmburá mǐŋáŋ.

Asónnìpi wá dɛdɔmmi pí pǐŋgíŋkhayurá

26Á nípa, tí í mǎkínni ná í dé weri, ná í pǐŋgíré, ɔɔ wónnì tǐŋ mǎkirtǐŋgi, ɔɔ wónnì mamaŋ í, ɔɔ wónnì buka' í mí tí Yékírí buka'ruu, ɔɔ wónnì sɛɛ' támasi ye ɔɔ fíkíŋ sɪ. Í dé sí bɛɛ' sí dé sǎŋgi asónnìpírá bu fǎŋgi Yékírí wá khǔnná.

27Ná nípe kha' pi sɛɛ' támasi, hǎ pí tarí ní' píŋɔ, písǎa' wǎ, ye pi sɛɛɛɛ yé kǐ hǎ kǎmbi ye ɔɔ kǐ fíkíŋ sɪ.

28Ye ná níne bú yêe ba fíkíŋ támasurí wa, ú kpáa yé sɛɛɛɛ ú thǐŋ ná Yékínŋɔ.

29Ye ná Yékírí wá hǐŋgínníbe kha' pi sɛɛ' Yékírí wá núgɛɛɛɛɛɛɛ, ní' píŋɔ, písǎa' sɛɛɛɛ ye pɔɔrá kǐ kɔrsiŋ kǐ keŋ pí sɛɛɛɛɛɛɛ.

30Ye ná ɔɔ fí í hǐtaa ye Yékíré bukaa-u míni dé u buka' í, dúgú nínna kpáa.

31Í bɛɛ' wónnì sɛɛ' Yékírí wá núgɛɛɛɛɛɛɛ yé hǎ kǎmbi sí dé sǎŋgi sí mamaŋ í bɛɛ' ye í bɛɛ' wísé tu í.

- ³²Yékírí wá hǎngínníbirá wónnì kó'ma pí thĩ,
- ³³pébu, Yékínna wêe khoro' púrgi púrgi démi wã, dé wóɔɔnínémínje u khoro'. Khaari wó khaa tí Yékírí wábi pǎngínni weri,
- ³⁴hã hapirá seere ya, dé pi khĩnne ja, dé pi nú pí khobi wáɔi pātí man mí Yékírí hãani Moyíziri weri kha'ri.
- ³⁵Ná pi beɛ dé pi tu tó míní, pí yeɛ yé ná pú' pí khobiri nuná, dé ná Yékírí wábe pǎngírɛ hare mákírá ná u seere ya.
- ³⁶Í thãa Yékírí wá míni kókínni baa? Bá í kporá buurii?
- ³⁷Ná nínɛ keɲ má Yékírí wá hǎngínnáa ma déeri werɛsi níní ōu Yékírí wá Niino, u tu kha' mí í mi tĩ'ni yêe hã í weri, Tamãan kũnni mú.
- ³⁸Ná nínɛ pí si ya, hã í píyoo tẽ ja.
- ³⁹Tírá yeeri á nípa, tí í mákínni ná í kí wêe weri, tírá déeri Yékírí wá núgiseere, ye hã í khũɲ támasɛkiri wa,
- ⁴⁰dé í dé si pātí si mákínni weri, hã í yé dé si púrgi púrgi wa.

1 Kóoréntibe 15

Kírísi wá huyamɪ wá mína

- ¹Á nípa, mi wógí'-ĩma seere nuwãa ú mi seɛ'ri í, í núwōo ye kóɔɔ tákɪrsi wera.
- ²Ná í kóɔɔ dóɲ mí mi seɛ'ri í u weri, ú bárkára Yékíre híɲ í. Tũmá ná si múnnaa wã, dé-giri má khãa-ĩnuma phãɲa.
- ³⁻⁴Mú tí mi núuni í khurɪya seeriye í weri, tírá déeri kha' Kírísi hu-uma í dɛɛ á mípĩɲo, pí kasɔɔ, ú yaa huuminá khu bísãa' khurá. ísɛɛ bée' déerima pātí Yékírí wá sebi kha'ra wera.
- ⁵Pêenná khururɪ náa-u, ye yaa hãa pí mamannibibi kpoo ná píɲoo bée' náa-u,
- ⁶ye yaa hãa á asóníkāmbi wá pɔɔ náa-u waati kpoora; pi tarɪ kpársɪɲo ná digbéemúwãa'. Pí fãɲge ma thaage ná fɛeri ye pɔɔrá huwo.
- ⁷Tí kpānaa bu, Jákírá náa-u ye sũɲɔɲnɪbi wá bée' náa-u.
- ⁸Ye míná phɪra'ri náa-u, mí mɪl má bi kpɪgammɔ wera.
- ⁹Pébu, Yésú wá sũɲɔɲnɪbirá mɛ, míná sɛnni bú. Mí yatira mákírá ná pi yísɔɲ ú sũɲɔɲnaa wã, í dɛɛ tí mi fúusínni asónnɪpɪri wera.
- ¹⁰Yékírí wá bárkára mi déeri Yésú wá sũɲɔɲnaa; ye tí u fɪni mí bu dóɔɔɔ weri, si dɛɛ phãɲɪ wã, dé déegée-minima í taraa pí bêe', ye ki dɛɛ má mí thĩ-u wã, dé Yékírí wá bárkára mi wónni déegíyé.

11Tírá yɛɛɪ míno ba', pó sũngĩnnĩ wá tɔɔɔ ba', ú sɛɛɛ kpoora a sɛɛ', yɛ úrí bu ɪ khãani.

Huyamɪ wá mĩna

12Ná a sɛɛ'ma nípi kha' Kírísi hu-uma yɛ yaa, mú ɪ pɔɔ wónnĩ dé yé kũɲ kha' huyamɛ bú waa?

13Yɛ ná huyamɛ bú wa, má Kírísira yaa huuminá tẽ ja.

14Yɛ ná Kírísira yaa huuminá wã, má sɛɛɛ ú a sɛɛ' nípi wɛɪ, dé-urma phãɲa, yɛ khãa-ĩnma phãɲa.

15Ná huyamɛ bú wa, dé-giri má tũɲ-arɪ hãama Yékínni kha' yaara'-urma Kírísiri huuminá yɛ hakɪra ná u yaarɔɔ wa.

16Ná huyamɛ bú wa, má Kírísira huu yɛ yaa tẽ ja.

17Yɛ ná Kírísira huu yɛ yaa wa, má ɪ khãama phãɲa, yɛ ɪ ɪ mĩpĩɲíná háari ná fɛɛ,

18yɛ ní' pí khãani Kírísirá ɪ huu ú khũnná wɛɪ, téu-bima.

19Ná dé-giri má khãa-ama Kírísirá ɪ dɛɛ thakoo gí a bu fa dunɲaná wɛɪ, kí tónná, má aabɛɛ ɲaani ɪ taraa nípi wá bɛɛ'.

20Yɛ si múnnaa wã, dé Kírísi hu-uma yɛ yaa huuminá mĩɲáɲ. Dé-uma má dúgú mĩɲɛ; ú yaaminãa buká' kha' péɛ bí huuri wɛɪ, pi ba yama tí kpãnaa bu tẽ.

21Pãtí níní úkpo déeri sãɲɔ huuminãa bú wɛɪ, múnnaa níní úkpo déeri sãɲɔ tẽ huyaminãa bú.

22Pãtí bɛɛ' hu ɪ dɛɛ tí pi déeri kpoogi pí ná Ádámánɪ wɛɪ, múnnaa sɪɛ tẽ, bɛɛ' ba buma thakoogi ɪ dɛɛ tí pi déeri kpoogi pí ná Kírísiri wɛɪ.

23Yɛ bɛɛ' ná pí waatu. Kírísi ú déeri má dúgú mĩɲɛ wɛɪ, khɪru-urɪ yaama huuminá, yɛ tí u ba písí baɲ wɛɪ, pí déeri ú wábi, pírá ya huuminá ɪ thoo fí;

24yɛ wɛɪ phɪɲaɲ khurá tũmá u naɲ. Ú waatrá u ba hast' mú ɪ ugɪ ná wórgɪ ná fãɲɔ wá bɛɛ'no, yɛ tí kpãnaa bu, ú hã Sii Yékírí ugɪɛ.

25Pébu, mákín-tɪɪ ná Kírísira di ú ɪgɪɪ ɪ ná naɲ waatu ú u ba wórí ú pũnĩbi ɪ sa bi ú déko wɛɪ.

26Huuminá déeri phɪɲaɲ pũnáa ú u ba khu wɛɪ.

27Pébu, Yékírí wá sebi kha'-urɪ kha' Yékínná yɛɛɪ ú wórɔɔ mĩɲɪ wá bɛɛ' ɪ saa-ɪ ú déko. Ná pi kha' Kírísi wórí-uma mĩɲɪ wá bɛɛ' ɪ saa-ɪ ú déko, tu-arɪ dé Yékírí ú hãanuu kí wórgɪɛ wɛɪ, ú nii úra bú wa.

28 Ye ná Yékírí wá Bikheera ba saa míyí wá bée' ú déko, ú thína ba nú Yékírí ú hāanuu wórgi míyí wá bée' pu weri, ú wági, sí dé sǎngi Yékínná di ú igiri míyí wá bée'rá.

29 Ye ná huyame bú wa, péé déeri nípirāa yee pū bátízé bi ĩ dɛɛ ní' pí huuri weraa? Ye ní' pí huuri weri, ná pí ba ya wa, péé déeri ye pū bátízé nípi ĩ dɛɛ bí buu?

30 Ná huyame bú wa, péé déeri ye āa nii á thagi waati wá bēe'?

31 Á nípa, khu wó khu hītām-minima huumi wá hītansa. Thīpa-u, síra mi sɛɛ' ĩ mé'ni, ĩ dɛɛ pātí ĩ mí nuuni mí tákɪrsi á Tamaŋ Yésú Kírísi wá bǎrkára wera.

32 Dunīpanípi thā úrí, ōnni thōnū bú thōra ú mi thōran ní' pūbi wá dékírā, Éfézirá weraa? Ná huuribirá ba ya wa, pātí nípira kūŋ kha' ĩ yee á di yé ju, pébu naaŋ ná a ba huma weri, ĩ yee á dé mú.

33 Hā ĩ fī ĩ wísi wa, dé nákorkāŋ pūsírāa hasi' níthīngi wá nínédékira.

34 ĩ yee werá hakira, yé kpāa mípúdégine, dé pōo bú ĩ sɔgombirā pū mí tuu Yékírí wa. Mi sɛɛ'-ĩ-síma sí dé sǎngi nusé kó' ĩ.

Huyaaribi wá wísa

35 Ye ɔɔ ba pú' kha' múnni huuribira ba ya ĩ yōo? Sūnní wísɛɛ ba hīti bù?

36 Phūunaa weri, ĩ ken má ná mu tɔɔ táagi ye kí fī, mu tuu dé kí mu tɔɔ weri, hu-girma wāa?

37 Kí dée má táthuki wá thī gīi ba fī weri, kúra mu tɔɔ wa, dé tábiri wá tónno; ti wónnī dé subiri werési tó mí maní wá bire.

38 Ye Yékínnāa yee tábi tí mu tɔɔ weri, tí fī táthuki ĩ mǎkínj tábi thī tí mu tɔɔ wera; tábii wá bée' ná í thuso.

39 Tákooníngobi wá bēe' kpó' kpooye ya; níthīnapi wáyira ma íkpo, khaabi wáyírāa íkpo, wúrípi wáyírāa íkpo, burbi wáyírāa íkpo.

40 Thu'ri míyina bú ná fānū wáyira. Thu'ri míyí wá kirmina íkpo ná fānū wáyira.

41 Khu wá somina ma píkpo, fergee wá yímmínāa píkpo, kusa'i wábírāa píkpo; ye kusa'i wá thī wá yímmina kpoogi wa.

42 Múnnāa sɪɛ tɛ huyaminá. Níthīngi wá kasí'mina ma pātí tátɔɔgɪɛ wera; ná pi kasíɔɔ, u tá'ma ye ná u ba yaa huuminá, u hītma wí' kaatágánɛ.

43 Ná pi kasíɔɔ, ú wísírā kɪrɪ wa, ye ná u ba yaa, ú wísira hītma sáɔno. Ná pi kasíɔɔ, ú hīti fāŋge ya, ye ná u ba yaa, ú wísira hītma fāŋge.

44 Wí' sū aabe fa dunīpaná mé'ni weri, síra pi ba kasí', ye ná si ba yaa, si fíkínj déma wí' sí Yékírí wá Niina ba hā a. Ná fāa dunīpāa wísira búma má wí' sí Yékírí wá Niina ba hā a weri, si búma tɛ.

⁴⁵Tírá yeeɾi sí tĩgi Yékírí wá sebirá kha' *Ádámá ú déeri dúgú nínni weri*, Yékírí *hã-uruma thakoogo*. Ye phirganj Ádámá dé-únnima wée ûu hãana' thakoogi wera.

⁴⁶Wée ûu hãana' Yékírí wá Nii wá thakoogiri weri, úrâa khiri ya, dé wée ûu fãa dunijáa thakoogine weri, úrâa khiriya; ye tí kpānaa bu, wée ûu hãana' Yékírí wá Nii wá thakoogiri weri, ú thoo fí.

⁴⁷Tebige Yékírí kheeri ĩ mágí dúgú nínna; fānũgo u ku'ri, ye phirganj wáará kuso thu'ɾɔ.

⁴⁸Pātí fāniŋ nínne weri, múnnáa ú nípara ba hĩta; pātí thu'ri nínne weri, múnnáa ú nípara ba hĩta.

⁴⁹Múnnáa sire, pātí a kheebinni níní ú Yékírí má'ni tebige weri, múnnáa a ba kheebiŋ tẽ wée ú ku'ri thu'nná wera.

⁵⁰Á nípa, mi seɛ'-ĩma kha' wí' sũ aabe mé'ni weri, sí wónní dóonj Yékírí wá sirgirá wa; ye wí' tágánsi wá nija bú ĩte tũ kaa tá' weri wa.

⁵¹Ĩ ken, mi ba seɛ' ĩ ɔ seere kówómmi wá ɔɔ: á bēɛ' ba hu wa, dé á bēɛ' ba fíkíŋ hĩti wí' kaatágánse.

⁵²Ná phirganj tútúunígura ba kũni, pātí yíbinna nígíŋ haabinse weri, múnnáa a ba fíkíŋ páa tĩkpo. Tútúunígura ba kũmma, huuribirá ya wí' kaatágánse ye aabírá fíkíŋ ĩ hĩti múnnáa tẽ.

⁵³Fó wíse sũ mé'ni, sũ wónní tá' weri, sí fíkíŋ dé sũ kaa wónní tá', ye sí kpokpo sũ wónní hu weri, sí fíkíŋ dé sũ kaa wónní hu wera.

⁵⁴Waati ú wí' sũ wónní tá' weri, ba fíkíŋ dé sũ mú wónní tá' wã weri, ye sí kpokpo sũ wónní hu weri, ba fíkíŋ dé sũ mú wónní hu wa weri, tíra Yékírí wá seerera ba dé. Tĩ-siyaama kha' Yékírí *khon-urma huumi wá deenni bú kutúru*.

⁵⁵Kha' *huumo, he mú wórgireɛ? Huumo, he mú wanɣireɛ?*

⁵⁶Míptĩŋnâa banj huumine, ye manj mí Yékírí hãani Moyíziri weri, píráa yee míptĩŋiná bu fānga.

⁵⁷Ye a thiya'ma Yékírí ûu hã a wórgi á Tamaŋ Yésú Kírísi wá bákará âa wóri huumi ná míptĩŋni wera.

⁵⁸Tírá yeeɾi mí ní' pí mi funni weri, ĩ hukɛ ĩ kó' Yékírí wá khũnni tákĩrsi, ĩ kí yóo wóɔɔ ú sũmĩsrá yé tu kha' forii sí ĩ forii Tamãan sũmĩsrá weri, sí ba yóo phāiŋi wã.

1 Kóoréntibe 16

Í yekɛ' tigi'í tǣfĩŋ Jerúzalém asónnípa

¹A sɛɛ' wɛrá tigi' í ǐ bée yɛkɛ' ǐ tǔfín Yékírí wáburɪ wɛɪ, í míja. Dón mí mɪ buka'ɪ Gálásí maráa asónní' pũ khaayi khaayi wɛɪ, ǐbira dé mú tǔ.

²Dimási wó dimási, tée tí bée' úkpo úkpo buuri ǐ mákírá pí wórgɪnɛ wɛɪ, pí sa rɪ pí khayɔ sí dé sǎngɪ hǎ kí dé má pí tɛɛma mí ban sóo yɛ pí kí khorɪ' tigi'iri wa.

³Ná mɪ ba thee, ní' pí ǐ phĩ'ni khorɪ wɛɪ, mɪ ba hǎ bí ǐ tigi'ine yɛ du' pú sɛɪ, pí ná hǎana' sɪ Jerúzalémíná.

⁴Yɛ ná mákín-sırma ná mína yóo tǔ, a ba yóo kpoogo.

Pól wá sɪrɪyóogi wá míja

⁵Ná mɪ bâa thee ǐ thǎná, mɪ ba thooma Másédóní sɪrgo sóo, dé mákín-tɪɪ ná mɪ thoo-níma.

⁶Ná mɪ ba thee ǐ thǎná, ná mu theɪgɛ, mɪ ba dé pó kɪba. Mí yatra wónní hĩti sarkhurá sóo sí dé sǎngɪ ǐ tǔfín mɪ mí wónní nan kén gí mɪ yóo wɛra.

⁷Pébu, tí ban tírí bu, mɪ wêɛ bɛɛ dé mɪ thiya' ǐ dɛɛso yé kí tarɪ wa, dé ná Tamanna pí, mɪ bɛɛ dé mɪ hĩtuma ǐ thǎná ǐ dé pó kɪba.

⁸Yɛ mɪ ba hĩtuma Éfézırá ǐ ná nan Pántékótira.

⁹Pébu, mɪ ma kénge ba' ǐ dé Tamǎan sũmɪnnɪ yɛ pũnibírá kórɔɔ.

¹⁰Ná Tímótéra thee, ǐ pǎnáa kórɔɔ kó'mɔ, pébu ɔ déma Tamǎan sũmɪnnɪ pǎtí mĩne wɛra.

¹¹Tírá yɛɛɪ hǎ níné sɛnnígôo wa. ǐ tǔfırɔ ɔ pısí fı'rı ban mí thǎná héérá bu, dé mɪ tɛɛma ɔ ná á asóníkǎmbira.

¹²Yɛ ná á asóníkǎni Ápólósıɔ úra, sɛɛ'-mɪnuɔ pǎ kóngónɪɔ kha' ɔ ná pó asónnıpıra yóo ǐ thǎná, yɛ ɔ pí kũuɪ dé ɔ yóo wɛrá wa; ná ɔ ba buu ɔ kɪu, ɔ ba thee.

Phurgan sɛɛɛ ná thura

¹³ǐ yɛɛ kɔrsɪɪ; pǎtí ǐ khǎanɪ Tamanná wɛɪ, múnnáa ǐ khǎa ɔ bu, ǐ hĩti phĩnne yé hĩti fǎnge.

¹⁴ǐ dé míyɪ wá bée' fummɛ.

¹⁵Á nípa, tu-ĩni dé Sítéfánası ná ɔ kórgi nípírá déeri dúgú asónnıpıɪ Ákáyí sɪrgırá. Yɛ dée tǔ ní' pí hǎana'ni pí thĩ yê tǔfín Yékírí wáburɪ wɛra.

¹⁶Tírá yɛɛɪ ǐ nú nípée hũngɪ ná ıpɛ bí déegée bí kpoogi wɛɪ, pí wága.

¹⁷Sítéfánası ná Fótínátısı ná Ákákısı wá bammɪ nuɔ-burɪ-míma; dé-giri má ǐbírá bannɪ.

¹⁸Pébu, yɛɛ-sıɪ mí ná ǐ dósırá wówo. ǐ kpónnó' nípée hũngira.

¹⁹ Ází sirgi asónnípara thiya' ĩ tákɪrsa. Ákílási ná Pírísíli ná asónní' pũ pńgín
pí thǎná wɛrɪ, pɪ thiya' ĩ á Taman wá nísígírá.

²⁰ Asónnípi wá bɛɛ' thiya' ĩ tɛ. ĩ thiya' kǎmbɪ dǎmúgúthura.

²¹ Mɪ thiya'-ĩma. Míni Pólná tĩ'ni thu tɛrɪ mí thĩ wá déke.

²² Ná níne wêe khɔɔ' Tamannɪ wǎ, danɔa kóɔɔ. Mǎránátá.

²³ Á Taman Yésú dóɔfíráara hĩti ĩbe kpoogo.

²⁴ Mɪ khɔɔ'-ĩma pǎtí a déeri kpoogi á ná Yésú Kírísiri wɛra.

2 Kóoréntibɛ

2 Kóoréntibɛ 1

Thura

¹Míni Pól dé-minima Yésú Kírísi wá sũnginnaa. Yékínná khɔrɔ'ri yísi saa mi sí bu. Mí ná mí asóníkãni ú pi yí' Tímóté wɛri, aabírâa tĩ' sebi wɛri, yêe hã ú tĩbi Yékírí wá ní' pũ Kóoréntirá ná pée bũ Ákáyí sirgi wá bée'rá wera.

²Á Sii Yékírí ná á Tamaŋ Yésú Kírísira fũ tĩbo dóogɪ í hã tĩ dóowóongɔ.

Yékínna ma numanse yêe wóoró' nípi dóso

³A fuv á Tamaŋ Yésú Kírísi wá Sii Yékírí wá jísí nuuga. Dé-uma Sii ũu numanse ye dée tẽ Yékírí ũu wóoró' nípi dósi míyɪ wá bée'rá wera.

⁴Ye yíbísãɪgi wó yíbísãɪ gũ nan a wɛri, úrâa wóoró' á dóso. Mú u wóoró' á dósi wɛri, sírâa ye aabírâ wónnĩ wóoró' tẽ ní' pũ yíbísãɪgirá wɛri, pí dóso;

⁵pébu, pãtí á yíbírí sãni kónj pãtí Kírísi wánni sãni wɛri, múnnâa a bu dóowóongɪ tẽ kónj Kírísi wá bákárá.

⁶Ná á yíbinna sãni, si yeema Yékínná wóoró' í dósi yé hĩj tĩ. Ná Yékínna wóorigó á dósi, si yeema í dósirá wóo tẽ, sí dé sãngi yíbísãɪ gĩ aɛ wɛri, ná kí hũnge nani tĩ, í wónnĩ pá'.

⁷Khãa-ari tuu dé pãtí í yíbinna sãni pãtí á wánni sãni wɛri, múnnâa Yékínna wóoró' tẽ í dósi pãtí u wóoró' á wásiri wera.

⁸Á nípa, a wêe bɛɛ dé tĩ kɔɔ bú tóo yíbísãɪ gĩ nanni a Ází sirgirá wɛri wa. Forii-ama tákɪrsi ná taraa tí khara; á yatira ye tuu dé a ba ko túwã.

⁹Kha'-ayaa hu-ama sówo, tírá yeɛri a khãa á wíso wa, dé Yékírí ũu yaara' huuribi wɛri, úra a karfanni á wísa.

¹⁰Ú ú hĩnni a huumêe hũngine wɛri, úrâa ba hĩj a; ye khãa-ari tuu dé u ba hĩj-ama tẽ.

¹¹Í thĩnâa ba jínj Yékírí hã a, sí dé sãngi Yékínná nú ní' kónjgómɔi wá jínni í fũ dóogɪ í hĩj a, ye kónjgómɔi thiyá' Yékírí sí múná.

Tí Pól kpáari ú siryóogine wera

¹²Mú tũ yaara' á wóori thu'ri wɛri, tírá déeri: khãa-ari á dógirá tuu dé tu-ari núnínáama fa duníjaná, pébu, Yékírí wá wóonná tu-ari núnínáama thĩnaa bu; a kóo tĩ tóo wa. Í soogombi wá yatirá a tuuri núníná. Ye kí dée má níthĩnigi wá wóomɔi wá báká bu a wónni dée si ya, dé Yékírí fũni aabo dóogɪ á wóroo dée si.

¹³A wêe tĩ' tó mí manɪ yêe hã tĩ ja ná kí dée má tí tĩ karan ye tuu tí titãngi wɛri wa. Ye khãa-mɪni tuu dé tĩ ba tu tí titãngi tákɪrsi; tóo ba kóo tĩbo wa.

14Pébu, tu-ĩni werá kírú dé aabíraa ba yaara' í wõnni thu'ro pátí ìbíra ba yaara' á wánni thu'ro á Tamaŋ Yésú wá písémbaŋkhurá wera.

15-16Khãa-mĩnaa-sí-buma tíra yera mí kha' mi khurú thoo í thãná yé tũmá mi yóo Másédóní sirgírà yé kpooŋí baŋ í thãná, sí dé sãŋgi í bu kirgi páa ño yé í tẽfĩŋ mi mí yóo Júde maráará.

17Bá pátí mi kũnna mú weri, ken-ĩnaa má mi ye kákáa naní wã bâa? Bá ken-ĩnaa má níthĩnaso mi déeri sii? Í kha' iyo yé ba kha' ǝ'ǝ?

18Yékírêe á sééré; seere ú a se'e'ri ĩ weri, a seeriyé núu síŋo kha' iyo yé ba kha' ǝ'ǝ wã.

19Pébu, Yékírí wá Bikhee Yésú Kírísi wá mí í mí ná Sílvě ná Tímóté se'e'ri ĩ weri, ú se'e' núu síŋo í kha' iyo yé ba kha' ǝ'ǝ wã, dé tí u kha'ri weri, tíre.

20Pébu, míni wá bée' í Yékírí hãana'ni núugi weri, Yésú wá bákárà ĩ déeri. Tíra yeri tẽ âa kũŋ amĩina ú bákárà í hã Yékírí sáu.

21Ye Yékínnâa hã á ná ìbíri fãŋgi ú khũnná ĩ de pátí a déeri kpoogi á ná Kírísiri wera. Ye ú kpoorá saari a dé a dé ú sũmĩna.

22Yékírí hã-urĩ-ama tẽ ú Niĩno ũu á dógírà, sí bukà' kha' dé-arma ú wába, ye u ba hã-ama míni wá bée' í u hãana'ni núugi kha' ma ba hã a weri, í kpé' pú.

23Mí kaatheemi í thãná Kóoréntírà sírá páani ĩbo, tíra yeri mi thee ya. Yékírêe mí sééré, ná mi tũmma, u khuwoŋ.

24A wêe bée kha' aabé déeri í níkhãgĩbĩ Yékírí wá khũnná í kí ba' á wásiri wa, pébu, kó'-ĩma Yékírí wá khũnni sówo, dé tĩkĩŋ-arma yêe déegée sí dé sãŋgi nuumé thã ĩ.

2 Kóoréntibɛ 2

1Tíra yeri mí kha' mí kpooŋí písí ní í thãná sí dé sãŋgi sí baŋ káká'ŋagimĩŋge ya.

2Pébu, ná mi ŋagimĩŋa í kákási, maa ba yee mí bu dóowóoŋgi ná kĩ dée má ĩbi káká' sí mi ŋagimĩnni weri, ĩbíre yaa?

3Í bí mákĩnni ná ĩ hãŋ dóowóoŋgi weri, si mákírà ná mi thee í thãná sí dé mí bu káká'ŋagimĩŋgi wa. Tíra yeri mí hãa ĩ sebe. Khãa-mĩni í bée'rá tuu dé ná mí dógira wóo í bée' wáge wóoma tẽ.

4Dóokpũusi ná káká'ŋagimĩŋgi ná ħímíthĩmise mi tĩ'na sebi hãa ĩ ú; ye kĩ dée má í kákáse mi ye bée ŋagimĩŋ na, dé í yee í tu kha' fũm-mĩni-ĩma tákĩrsa.

Í sée mípĩdée wá mípĩŋí hãa-u í

5Níni ú déeri káká'ŋagimĩmmĩní, kĩ dée má mí kákáse u ŋagimĩnni ŋa, dé í bée' wáse. Ye háari ná í bée'ru wa, ŋagimĩn-siri póc kákása, pébu, mi wêe bee dé mi seerée tari tí kharĩ wa.

⁶Tí ǐ kóngómbi déeri táriri weri, ti mákín.

⁷Tírá yeri werá mákín-tiri ná ǐ sée ú mípǐnǐ hãa-u í yé tǐfírɔ́ sí dé sǎngi hã ú káká'ngamungrá du'rí ná tari wa.

⁸Mi jín-ĩma ǐ kórɔ́ tákirɔ́ ú tu kha' fɔŋ-ĩnuuma.

⁹Tǐnɛɛ-mini hãa-ĩma ǐ dé ǐ, ǐ bú tu ná ǐ nú jintǎnni míni wá bée'rá.

¹⁰Ná ǐ sée níni wá mípǐnǐ hãa-u, mi sée hãa-u-ĩma tǐ. Ye tárí wá mípǐ í mi séeri hãa-u mé'ni weri, ǐbíra mi deeri ye sée hãa-u í – ná míne bú tí mí thǐ mákínni ná mi sée hãa-u – ǐbíra mi deeri ye sée hãa-u tí Kírísi wá wóɔnná,

¹¹sí dé sǎngi hã á yee Sutánáa bu aabo dóonkharí wa, dé a kowɔ́ wa.

Tí Pólina wónni dé Kírísi wá bǎrkára weri, sí mína

¹²Mú mi nanni Tórówásirá dé mi sɛɛ' sɛɛɛ nuwǎa úu sɛɛ' Kírísi wá mí weri, á Taman hã-uyaa-mima kǎngi ba' dé mi déegée

¹³ye mí kákásira ye kharí kpooro wa, pébu, mi ye jǎa mí asóníkǎni ú pi yí' Títí weri wa. Tírá yeri mí jíní Tórówási nípiri khǐnni ǐ yóo Másédóníná.

¹⁴Ye sí bée'rá a thiya' Yékírí pǎtí Kírísi buuri wórgi wera. Mú u buuri wórgi weri, Yékínná yee áa kpánnée ú kpoogi ye kheɛ a yêe yee nípêe tuwɔ́ khaayi wá bée'rá pǎtí datikóróŋ wá núugira hǐŋ kénsi wá bée' wera.

¹⁵Dé-arma Kírísi wábi ǐ dée má datikóróŋ wá núu gǐi nuu Yékínnɔ́ wera. Ípe bú hǐmmi wá khǐnná ná pí téumi wá khǐnná weri, pí bêe' núma ú datikóróŋ wá núugira.

¹⁶Ípe bú téumi wá khǐnná weri, datikóróŋ wá núugira pǐ-bíma ye kírâa yóo bí huuminá, ye ípe bú hǐmmi wá khǐnná weri, ú núugira nuu-bíma ye kírâa hã bi thakoogine. Níne wónni dé tí sūmini wá hūngiri wa.

¹⁷Pébu, aabíra wêe wǎgí' Yékírí wá sɛɛɛnɔ́ pǎtí kóngómbɛ dé weri wa, dé Yékíré sūnni aabírí áa sɛɛ' ú sɛɛɛɛɛ ú dómmíná ú wóɔnná ǐ deɛ pǎtí a déeri kpoogi á ná Kírísiri wera.

2 Kóoréntibe 3

Kírísi wá bǎrkára a wónni dé nínné fūnsi wá sūmisira

¹Sɛɛɛ ú a sɛɛ' mé'ni weri, dé si buka'ma kha' kókín-arma yêe fuu á thǐ bâa? Pǎtí pócra beɛ dé pi hã ǐbíri sɛpi ǐ buka' pǎtí pɛɛ weri, dé aabíra kpúuma tǐ dé pɔ́ hã a sɛpi ǐ buka' ǐ pǎtí aɛ weri wéɛsi ǐ thǐná hã a sɛpi ǐ buka' pócra pǎtí aɛ weri bâa?

²ǐbírá déeri á sɛbi ú tǐ'ni á dógírǎ, ú bée' tuuri yêe karan wera.

³Bée' tuuri dé ðírá déeri sebi ú Kírísi fĩ'ni ðĩ sũni a ú wera. Ki dée má tátĩ'niyanne u kheeri ðĩ fĩ'niya wã, dé thakoo Yékírí wá Nije u kheeri ðĩ fĩ'niya. Ye ki dée má púrso u fĩ'neeni ja, dé níthĩnapĩ wá dóso u fĩ'neeni.

⁴Khãa mí a khãani Yékínná yêe seereé mé'ni weri, Kírísi wá bákárá a buuri bi.

⁵Tu-ari dé á thĩ wá fãnge a wónni dée sũmi tẽri wa, dé Yékírí wá báká bu a wónni dée ri.

⁶Ú bákárá a wónni dé núnée fũnsi wá sũmĩsira. Sí núnée fũnsira kuso Moyízi wá se' pu wa, dé ku'-sirna Yékírí wá Nii thã, pébu, tí fĩ'ni Moyízi wá seburá weri, ti bamma huume ye Yékírí wá Niinãa hãana' thakoogo.

⁷Waati ú Yékírí hãani Moyízi ú mammĩne ye fĩgi bi púrso weri, Ísíráyél bibira ye wóró yêe keŋ Moyízi wá wóose'nni wã ðĩ deé tí yíngímmíná; ye hakura ná pí yíngímmĩna ye ba sóoma. Pí mammĩ wá sũmi tí déeri í baŋ huume weri, ná píra wóróo bâa sáuno,

⁸dé Yékírí wá Nii wá sũmĩne mu ba sũnní kha' tẽe?

⁹Mammĩ wá sũmi tí déeri í yárgín nípi weri, ná tíra wóróo buu sáu, dé Yékírí wá Nii wá sũmi tí déeri í buka' pãtí Yékíré khe níni ní' termemmi weri, síra mu ba sũnní kha' tẽe?

¹⁰A wónni kha' mí tũ ye sáuno khũni weri, werá ti sáuno túwã, pébu, tó mí fũnnêe sáuno kóŋ ðĩ taraa tíra.

¹¹Ye ná mí taranne bâa sáuno dé mí tũ bú waati wá bée' weri, tíra mu ba sũnní kha' tẽe?

¹²Khãa-ama í múná yêe teyee, tíra yeeri âa déegée kaadé phãnge.

¹³Pãtí Moyízira ye khe tákpẽ'ri í kaa ú wõnni sí dé sãŋgi hã Ísíráyél bibirá ja yíngín mí déeri mí taranni tí sóomini wã weri, aabíra wêe dé múnnaa wã.

¹⁴Dé-girma má múné fĩ'ni Ísíráyél bibi wá dóomínĩna; pí wónni tu bú kpoori wa. Háari ná fêe, ná pi karaŋ núnée dugusi wá seburĩ, tí mí kpoopoona fĩ'ni pí dóomínĩna, ti khorĩ wa, pébu, ná níne dée kpoogi ú ná Kírísiri wa, tí wónni khon ja.

¹⁵Háari ná fêe, ná pi karaŋ Moyízi wá seburĩ, si dé-bíbuma má tákpẽ'rêe fĩ' pí dóomínĩni pí tu ú titãŋgi wa.

¹⁶Ye níni ú fĩ'ri bâa thoo Tamanni weri, tí tákpẽ'nna khomma.

¹⁷Ye ú Tamanná déeri Yékírí wá Niina. Ye khaa tí Tamãaŋ Niine weri, nípra déma hõõrombo.

¹⁸Aabi tákpe' í khonni weri, a ma má dugandennu. Aabíri bu nípira wónní ná á Tamãaṇ sáura. Sírâa ye á fíkíṇ hĩti pātí úre weri, ye á sáurá kí du' kí yóo. Múnnáa á Tamaṇ ú déeri Niini weri, u déegée.

2 Kóoréntibe 4

Sere nuwāana tiruma pātí táyésíṅre wera

¹Yékíré mapinanni aabo ĩ hāa a tí sūmĩne, tírá yeeri wísé múní a ya.

²Kai-arma mí boṅgĩroṅ jí déeri nukhumĩṇi wera. A wêe fĩṇ nípi wa, ye a wêe wá' Yékíri wá seeri wa, dé thĩṇaa thĩnthĩmee a se' Yékíri wá wóonná, nípirá bú tu pí dósírá dé á seere dé-urma thĩṇaa.

³Ye sí bée'rá seere nuwāa ú a se' weri, ná u yésíyé háari ná fee ya, má ípe bĩ téummíná weri, píri bu u kaari yésíyé.

⁴Pĩ wêe khāa Yékínná wā, pébu, dunija wêe u ú déeri Sutānaani weri, úrá fĩ'ni pí dóomínĩni pí dée má darape, pí wónní ná seere nuwāa ú se' Kírísi wá sáu wá mí weri, ú táyésíṅ wa. Úrí Kírísi kheebu-uma Yékínná.

⁵Ná a se' seere nuwāa wá mí a wêe se' á thĩ wá mí ṇa, dé a se'e ma kha' Yésú Kírísi dé-urma Tamaṇ ye aabírá dée ĩ sūmdébibi ĩ dee ú bu.

⁶Yékíri ú kha'ra kha' *táyésíṅra so tápirgi wá soḡomburá weri*, ú kpoorá yeeri ú táyésíṅrá tĩrya á dósírá, á ṇáa ú sáu ú yĩṅgĩ Yésú Kírísi wá wóose'nná wera.

Heṇ sí pi yeeri benṇo weri, sí mĩṇa

⁷Kí kũṅra Yékíri hāani aa bí déeri má benṇe weri, sí dé sǎṅgi bée' bú tu dé wórí ḡũ tarĩ mĩṇi wá bée' weri, kí kuso á thā wā, dé Yékíri thā kí ku'ri.

⁸Thōra-ama thōra hũnsi hũnsi wá bēe', á bu fĩsũkharĩ wa, ye pi wóróo a ya. Á kǎkási ṇagĩmĩn-sĩrma, ye wíse múnĩná a ya.

⁹Nípira fũsĩṅ-ama, ye Yékínná sée a ya. Kĩ'-pĩrĩ-ama, ye pi wóróo khũu khori a bú wa.

¹⁰Pātĩ pi khũu Yésúri weri, múnnáa sũe tē, waati wó waati pi bée khu-ama. Ye á pí yēe thōra mé'ni sí dé sǎṅgi ná pi ṇáa dóṅ mí are thakooge weri, pi ba tu dé Yésúra ma thakooge.

¹¹Aa bĩ thakooge weri, hĩtaṇ-ama waati wó waati huumi wá hĩtansi ĩ dee Yésúrá. Pātĩ a hĩtanni huumi wá hĩtansi weri, sírâa wónní dé sǎṅgi nípirá ṇá ĩ tu dé Yésúra ma thakooge.

¹²Sí dée múnnáa, aabírá hĩtaa huumi wá hĩtansi ye ĩbírá buu thakoogo.

¹³Ōo se'e'ri Yékíri wá seburá kha' *khāa-manima Yékínná tírá yeeri má seeriye*. Múnnáa sũe tē, pí khāa kpoomina a khāani, tírá yeeri āa se' ú mĩṇa.

¹⁴Tu-arí dé Yékírí ú yaara'ri Tamaŋ Yésúri huuminá wɛrɪ, ɔ ba yaara'-ama tẽ pãtí ɔ yaara'ri Kírísiri wɛrɪ, ɛ́ yɛɛ á ná ɪbírá nuni ú wóɔɔ.

¹⁵ɪbíra a dɛɛrɪ yɛ ɪsɛɛ bɛɛ' nan a, sí dé sǎŋɪ Yékínná kí fũ dóɔɔɪ ɛ́ kí hǎŋ ní kóŋgómɪ kí du' kí yóo, pí kí thugɔɔ, ɛ́ kí fuv ú nísí nuuga.

Wíɛ múníjá Pólni wǎ

¹⁶Tírá yɛɛrɪ wísɛ múní a ya. Yɛ háari ná á wísira tũɔɔrɪ yɛɛ yóo, Yékínna kí hǎ-ama dóɔwóoŋɪ khu wó khiya.

¹⁷Thɔɔra ú a thɔɔra ɔ waati kíríú mé'ni wɛrɪ, á kɛɲ úrí míni wǎ, pébu, ɔ yɛɛma á ba bu sáv ũu tari míɲi wá bɛɛ', ũu míl sóo wa wɛra.

¹⁸Kí dée má míl tí níthĩnɪgɛ ná yíbíre wɛrɪ, tíra aabíra kɛɲ na, dé tí níthĩnɪgɛ ná yíbíre ya wɛrɪ, tíra aabíra kɛɲ, pébu, tí níthĩnɪgira ná yíbíre wɛrɪ, tíra ba sóoma yɛ tí níthĩnɪgírǎ ná yíbíre ya wɛrɪ, tírá sóo wa.

2 Kóoréntibɛ 5

¹Á wí' sũ aabɛ fa dunipaná wɛrɪ, si ma má dóobídúke. Yɛ tu-arí dé ná si hasiga, Yékínna ba hǎ-ama sóo ní thu'nná sí hĩti má du' kǐi kaa hasí', kí nípe dée pí dése ya.

²Waati ú arɛ sí wísɛnnɛ wɛrɪ, a ũ'ma. A khɔɔ'ma tákɪrsɪ dé a bu wí' fũɲ sí déeri thu'ri wási wɛra.

³Ná a buu sí wísɛrɪ, á hĩti pórípóro wa.

⁴Waati ú arɛ wí' sũ fa dunipaná sũ má dóobídúke wɛrɪ, a ũ'ma pãtí níne kpón kpóngeesi kí ũ' wɛra. Kí dée má kha'-ama kha' Yékínna khon a wísɛnnɛ yé yɛɛ a pórípóro wa, dé a bɛɛma dé ɔ hǎ a wí' fũnsɪ, sí dé sǎŋɪ thakoo mǐnǎŋgírǎ khe huumi wá pheenna.

⁵Yékírɛ khonni saa a dé a bu sí wí' fũnsɛra. Tírá yɛɛrɪ ú hǎa a ú Niino á bú tu dé a ba bu-sima.

⁶Tírá yɛɛrɪ wísɛɛ tu a waati wá bɛɛ' háari ná a tuu dé waati ú arɛ wísɛ sí déeri á khanni fa dunipaná wɛrɪ, déeyén-arma á khaa tũ ní Tamaŋ thǎná wɛrɪ

⁷- kí dée má ɪtɛ tí a ná wɛrɪ, tíra a dɛɛrɪ yɛɛ núnɛɛ Yékírí wá khũnná wǎ, dé khǎa-ama yɛɛ núnɛɛ.

⁸Wísɛɛ tu a, yɛ a khɔɔ'ma dé a sɛɛ wísɛ sí déeri á khanni fa dunipaná wɛrɪ, yé yóo á khaa tũ ní Tamaŋ thǎná wɛra; sírǎa nuu á.

⁹Yɛ háari áa á khanná fa dunipaná wɛrésɪ a fí ya ba', tí a khɔɔ' kón wɛrɪ, tírá déeri ɛ́ yɛɛ á mǐné nuu ú.

¹⁰Pébu, fó á bɛɛ' yóo Kírísí wá thuthukhanná ú thu a, múnɛ ba kóo wa. Ná kɪnnɛ mu déeri fa dunipaná ba', ú taa mu tí, ná pũnnɛ mu déeri ba', ú taa mu tí.

Kírísirâa yee nípi ná Yékinnâa beŋ

11 Tírá yee á tuu mí tí pi yí' í phāni Tamanni wera. Mú a tuuri si weri, āa hukēe nípine pí tu dé á sere dé-urma thĩnaa. Yékinna tu-ama tákursi ye kha'-mínni kha' í thĩ tu-ĩni í dógírā tárí kpoo bí a déeri wera.

12 A wêe bee dé a fuu á thĩ na, dé a beema dé a dé sãŋgi í wóonná ya thu'ro ye í bu tóo í sse' ípe bũ foi ĩ dee mí tí pi ná yíbĩre weri, ye pí keŋ mí tũ dóogo wa wera.

13 Ná phũniŋ-arma, Yékírí wá mĩné yee á phũnima; ye ná a tuu wóomi, í kirge.

14 Pébu, míni wá bée' í a dé weri, fuŋ mí Kírísí funni a weri, píráa yee āa déyee. Tu-ari dé níní úkpóo huuri ĩ dee bée' pu, ná si múnnáa dé-giri má bée' huuri.

15 Hu-uma ĩ dee bée' pu, sí dé sãŋgi ípe bũ thakooge weri, pí dé tũ nuu pí thĩno wā, dé pí dé tũ nuu wée ú huuri ye yaa ĩ dee bí bu wera.

16 Tírá yee ĩ kórí gi werá a wêe keŋ níní pātí níthĩnapira keŋ níní wā. Ye háari ná a ye kemma Kírísiri pí kemminá, a wêe keroo pí dómmíná tũwā.

17 Ná nĩe dee kpoogi ú ná Kírísiri, dé-uma ní' fũma; ú soŋ dugoo wá nii úra bú tũwā, dé Yékírí hāanuu soŋ fũma.

18 Ísēe bée' Yékírí déeri si. Úrá yee á ná úrá beri Kírísí wá bārkará. Sũŋ-uri-ama dé a sse' nípi bemmi wá mĩna.

19 Yékinná yee ú ná dunipanípi wá bēe' wónní beŋ Kírísí wá bārkará kaa thũ'nee pí bursine. Sere ũu sse' bemmi wá mí weri, úra u hāani a dé a sse' nípi.

20 Tírá yee aabírāa sse' í míni Kírísí wá nísígírā. Dé-giri má aabíra Yékírí kheeri yēe yí' nípi dé pi tuwɔɔ. A nĩŋ-ĩma Kírísí wá nísígírā ĩ beŋ í ná Yékinna.

21 Kírísí ũu mí dee mĩpĩni wā weri, úra Yékírí kheeri mĩpĩdée á pheenná, sí dé sãŋgi ná a dee kpoogi á ná úrí, á dé ní' pí terenni weri Yékírí wá wóɔɔ.

2 Kóoréntibe 6

1 Mú kɪ déeri má á ná úráa déegée kpoogi weri, a sse'-ĩma kha' hā ĩ yee dóo gí Yékírí fĩni ĩbo weri, kí dé phāni wā.

2 Pébu, kha'-uma kha' *Waati ú mākinná weri, ú waatirá mi núuni mú jũnna, hĩmmi wá khurá, tēfĩm-mĩni mu.* Kere, waati werá déeri waati ú mākínni weri, waati werá déeri hĩmmi wá khura.

3 A wêe bee dé nípi bu khakharí á sũmíná wā; tírá yee a wêe bee dé a dé míni tũ yee nípe burí sēe Yékírí wá khũnni wā.

4 A déma míni wá bée' pí tu dé Yékírí wá sũmdébibe a déeri. Tírá yee yíbísāigi ná thɔɔra ná dóokpũu sũ naŋ a weri, āa pá'.

⁵Pi khi'-ama yêe pá' a karsó bu, yêe suu nípi yêe koo a, ye âa pá'. Sūmi huusi ná dɔɔpánigi ná khūmigiêe bée khu a.

⁶A déma mípi wá bée' pí tu dé dé-arma Yékírí wá sūmdébibe. Sírá yeei âa káká' kírse, âa tu Yékírí wá mípi, âa pá', âa dé míkiri, âa Yékírí wá Niino, âa fuŋ á kāmbi á dógine,

⁷âa sse' nípi tí déeri thĩnaani weɾi, âa Yékírí wá wórgɛ. Sírá yeei âa dé mí í terenni ù má khākhāitáse sí a khe í kpíŋ á púníbine yé kí tee á wísi wera.

⁸Sírá yeei tē pí kponnó' a yé písí senné' a, í kha' á jisí nuugi yé písí kha' tē á jisí píga. Pí khe-ama má núnuunibe, ye hakira ná a sse'ma thĩnaa;

⁹í khe a má ní' pí pi mí tuu wa, ye hakira ná tu-biri a tákísa; í khe a má ní' pí huumi wá déko, ye hakira ná a fíma thakooge; í khe a má ní' pí mákínni fúusímme, ye pi khuu a ya;

¹⁰í khe a má á kákási nagimɪn-sırma, ye hakira ná waati wá bēe' á dógi wóo-girma; í khe a má pócóɾibe, ye hakira ná aabēe yee kóngómbēe bu hense; í khe a má a míne ja, ye hakira ná aabēe mípi wá bēe'no.

¹¹ĩbi Kóoréntibi, sse'-ari-ĩma mípi wá bēe'no; a kóo í tóo wa, dé hai-ari-ĩma á dósine.

¹²Ki dée má aabírá kaari hãa í dóogi wa, dé ĩbírá kaari hãa a dóogo.

¹³Mi seereema ĩbe má mí bibe í: ĩ hai í dósí aabo pātí aabírí déeri wera.

Hã á máa ní' pí mí khãa Tamanná wã wera

¹⁴Pātí pí wónnı yee náa ná kãngogoo tábo' kpoogo pí sūnnɛɛ ja weɾi, múnnáa sɪɾɛ tē, hã í máa ní' pí mí khãa Tamanná wã wera. Dé he ní' termemmi ná mípúdée yaari kãmbēe? Dé táyésigi ná tápírge wónnı yóo kpoogi baa?

¹⁵Dé Kírısı ná Sutāna wónnı beŋ? Nínı ú khāani Tamanná weɾi, he ú nii yaari ípe bì mí khãa Tamanná wã weɾi, pí mĩŋoo?

¹⁶Pé Yékínthiya'duki ná sĩmbi sũni kãmbēe? Pébu, aabírá déeri thakoo Yékírí wá thiya'dukiri pātí ú thĩ kha'ri weɾi, kha' *Ma ba hĩtuma má nípine kpoogo. Ye khaari wó khaa tí pıɾe hĩtansi weɾi, ma ba hĩti bí kpoogo. Ma ba déma pí Yékírí ye pí dé má nípa.*

¹⁷Tírá yeei Tamanná kha' *Pi ku' pí nípée sogombirá, í kpısu bí bu, hã pí pha' mí tí ni'ni ja, ye má pí bi.*

¹⁸*Ma ba déma pí Sii ye pírá dé má bikhebi ná má biharıpa. Manı Tamaŋ ú déeri Wónnáa weɾi, maná kũnnı mú.*

2 Kóoréntibe 7

¹Mí másaba, mú kɪ déeri má Yékírí hã-uri-ama núugi kha' ma ba dé í míjɛni wɛri, a sɛɛ mú ù ni'ne' á wísiri wɛri yé khon káká' púsiri á dósirá, yé yɛ á nínédékírá kí nuu Yékínno, yɛ a kí phānoo.

Nuumé thã'ni Pólna

²Ĩ hai a ĩ dósine. A dée níní míní wã, a hasiga níní wá mako wa; yɛ a fĩni dii níní wã.

³Ná mi kũni mé'ni, kɪ dée má mi yárgín-ĩma wã, dé pātí mi sɛɛ'ra ĩ wɛri, fun-arĩma á dógine ná taraa míné wónnĩ kpisu a kãmbɔ fa dunipaná wã, huumi wá yatirá wórí wa.

⁴Khãa-minima ĩbo tákɪrsa; yaara'-ĩni mí wõnni thu'ro. Á yíbinna sãima, yɛ sí bɛɛ'rá, mí wísirãa tɔyon tákɪrsa; nuumɛ thãgon.

⁵Mú a nanni Másédóní sirgírá wɛri, a buu háari má kpáarɛɛkhare kíriw wa, dé nípara yɛ sãina'ma á yíbiri kɛnsi kɛnse, yɛ dóokpõusɛ yɛ aabo tẽ.

⁶Yékírí õu tura' nípi wá wí' sũ múnú bi wɛri, úrá yɛri Títirá baa á wísɛ tɔyaa a.

⁷Yɛ kɪ dée má sí tónná yɛri á wísɛ tɔyaa a ya, dé sí Títi sɛɛ'ri tẽ wɛri, síɛ. Títi sɛɛ'-uri-ama pātí ĩ déeri sãngi ú thĩ wá wísirá tɔwo, ná pātí ĩ khoro' mi, ná pātí ĩ banni bãa wú' mántuuri, ná pātí ĩ wɛɛ kɛri mí míjɛ na wɛra. Tírá yɛri nuumé thãgon ná taraa.

⁸Yɛ sebi ú mi tĩ'na hãa ĩ wɛri, pātí mi jáaná ná u jagumɔja ĩ kákási ĩ dée o waati kíriw wɛri, wú'-mɔja mántuuri. Yɛ wɛrá háari ná jagumɔ-uma ĩ kákási, mí wú' mántuuri ya,

⁹dé mí dógi wóo-girma; yɛ kɪ dée má pātí u jagumɔni ĩ kákási wɛri, sírá yɛri ya, dé pātí u jagumɔni ĩ kákási sí dée sãngi ĩ fíkírá dóogi wɛra. Tí u jagumɔni ĩ kákási wɛri, dé-sirma Yékírí wá khoro'mo. Sũ múnnaa, a sũní dée ĩ pĩ tũwã.

¹⁰Pébu, ná míne jagumɔja níní wá kákási ĩ mákírá Yékírí wá khoro'mɛ, ú ba wú' mántuuri ya, dé si yɛma tárírá fíkín dóogi ĩ yɛ Yékínná hínno. Yɛ káká'jagumɔ gí ku'ri dunipamɔ wɛri, kɪ bamma huume.

¹¹Ĩ ken káká'jagumɔ gí ku'ri Yékírí wá khoro'mo, tí kɪ déeri ĩbo wɛra. ĩ jáa pātí si yɛri ĩ haabira keri míjɔni soobɛso ĩ bukaa kha' ti nuwãa ĩbɛ ya waa? ĩ jáa pātí si yɛri tí pĩjáa ĩbɛ yaa? ĩ jáa pātí si khuri ĩ phāni waa? ĩ jáa pātí ĩ khoro' mi naa? ĩ jáa hukɛ sí ĩ hukɛ yaa? ĩ jáa pātí si déeri sãngi ĩ yɛ tárú ú déeri míjɔni wɛri wa waa? í míjɛ bɛɛ'rá, dé-ĩni ĩ sũmɔni sówo; ĩ dɛɛɛ bú tũwã.

¹²Kɪ dée má úwɛ ú déeri míjɔni wɛrésɪ ú pi déeri í wɛri, úra mi dɛɛri yɛ tigi sebi hãa ĩ ú wa, dé tĩ'-mɔnuma sí dé sãngi ĩ tu Yékírí wá wõnná hukɛ sí ĩ hukɛri á míjɔ wɛra.

¹³Tírá yɛri wísɛ tɔyaa a. Kɪ dée má wítugi wá tóre si hãani a ya, dé písɛn-siri yɛma nuumé thãgi a kón ĩ dɛɛ dóng mí ĩ wóoró'ri Títi wá dógiri wɛra.

14Pā́tí mī sɛɛ'ra Títiri í jísí nuugi wɛrɪ, ɪ yee mī nusi wa, dé pā́tí a dé sɛɛ' ɪ fí thĩṇaa wɛrɪ, múnnáa-u. Tí a sɛɛ'rɪ Títiri í jísí nuugi wɛrɪ, dé-sirma thĩṇaa.

15Mú u theera í thāná wɛrɪ, kó'-ĩṇaa-uma kókura: phānigi ná kpámme kpoogo. Í bée' núunima ú wági, tírá yɛɛrɪ ná u wógíró sí, u hafú fun-ĩma.

16Tí ɪ déeri mé'ni wɛrɪ, nuu-tiri-míma, tírá yɛɛrɪ mí khāa í bu míni wá bée'rá.

2 Kóoréntibɛ 8 Ī hāana' í dógine me

1Á nípa, a bɛɛ dé ɪ tuma pā́tí Yékiri fūni dógugi ɪ déegiyé asónní' pū khaayi khaayi Másédóni sirgírɪ wɛrɪ, pí sogombírɪ.

2Pí yíbiri sāi-tiyaama soobé bu, ye nuumé thāgi bi kón, ye pí ná pí pócó pūmine, pí hāaniga kón pí dógine me

3ĩ mākírɪ pí wórgine. Mī sɛɛ'-ĩma kha' pí yatɪ hāana'-pırma ɪ taraa pí wórgira; ye kɪ dée má níné kó'rɪ bi fāngo wa.

4Ním-biri-ama dé a ken á thĩ yé yɛ ɪbɛ téfín bú tɛ téfín mí nípira ba téfín Yékiri wábiri wera.

5Déegée-birma ɪ taraa pā́tí a ye kāká' wera. Tamaṇ wágira pi khururi núu ye tūmá pi nú á wágurɪ í dé tí a sɛɛ'rɪ bi ɪ mākírɪ pā́tí Yékina ye khoro' wera.

6Tírá yɛɛrɪ á sɛɛrye Títiri kha' tigi' í nípi fūna dógugi yé hāana' í thāná ū ye hínísɛ wɛrɪ, u híní' phirgɛɛ.

7ĩ ma míni wá bɛɛ'no tákırsa: khāamɪ, ná ɪ tu sɛɛɛɛ, ná ɪ tu míni, ná hukɛɛ thĩjini thĩjini wá bɛɛ' me, ná fun mí a funni ɪ wera. Mú sire múnnáa wɛrɪ, ɪ fū dógugi í hāana' tɛ í dógine me í kpé' pú.

8Kɪ dée má kha'-minima kha' ɪ dé si fāngo wa, dé ná a sɛɛ' ɪ pócó hukɛɛsine, mī bɛɛma dé si dé sǎngi pí bú tu ná fun-ĩni pócó mĩnán.

9Pébu, tu-ĩni á Tamaṇ Yésú Kírisi wá dófírgira. Ú ná ú hensine me, dé-uma ú wísi pócó ɪ dɛɛ ɪbo, sí dé sǎngi í bu hensi ú pócó wá bákárɪ.

10Kó'nni ɪbɛ khurura kókíró tigikhorikiri ye í thĩná khurura buu sí kákásira. Tírá yɛɛrɪ, ná míno, ná ɪ dée si, si kira.

11Tírá yɛɛrɪ wérɪ ɪ yóo sí í ná naṇ kpóoníná. Ye pā́tí ɪ haabinna buu sí kákásiri wɛrɪ, ɪ yóo sí mú í ná naṇ kpóoníná í mākígí ɪ wórgine.

12Pébu, tū mú wɛrɪ, háari tí sére ye mú hāaniga rɪ mú dógine me, tírá kinni.

13Kɪ dée má kha'-ama kha' ɪ téfín pócó í ná tarɪ ye sí písí dé ɪbo foriisi wa, dé a bɛɛma dé ná si dée múnnáa, míníná hĩti mágírɪ mágírɪ.

14Wérɪ ɪbíra ma míne kón, ɪbíra téfín péɛ bí dá'rɪ wera; ye ɔ khu ná ɪbíra bāa míne na, ye píráa míne kón, pírá téfín ɪbíra. Ná si dée múnnáa, míníná hĩti mágírɪ mágírɪ,

¹⁵ye sí dé pātí sí tĩ'ni Yékírí wá sebrá kha' Wée ú buura kóŋ weri, u sūnī buu taraa tūwā; ye wée u buura kírú weri, múnε kpiɔɔ tūwā.

Í kó' Títi ná ú sɔɔyóo tákāmbrí kókira

¹⁶A thiya'ma Yékírí, pātí u yeeri Títi wá dógírá kákási dé u hukée tǣfín ĩ pātí a hukεε yēε tǣfín ĩ tē wera.

¹⁷Títi pí-uri tí a jínnaa-u kha' u dé weri, ye kí déε má á wási wá tóro wa, dé ú thĩ wá yatrá buuri sí kákási dé u hukée thee ní í ná tǣfín ĩ.

¹⁸Sūŋ-aruma ú ná á asóníkāni ú asónnī' pū khaayi khaayi weri, sεε' ú jísí nuugi ĩ déε pātí u sεε' sεεε nuwāani wera.

¹⁹Sí tóro wa, dé asónnīpírā phĩ'ni khoroo dé u kí tǣa a á sɔɔyóokhayirá, á kí hĩŋ tigi' í ĩ fūni dóɔgi yēε hāana' wera. Sūmūε tí a mákinnī ná a dé í hā Tamāŋ sáu ye sí buka' tē kha' a khɔɔ'ma dé a tǣfín nípa.

²⁰Mú tigi'ira déε tigi' kenniŋenŋi wā weri, tírā yeeri á mákírā ná a tu í kó' sí dé sǎŋgi hā nínε yé bu á bu khakharí wa.

²¹Pébu, a wēε bεε dé a dé tí kinni Tamāŋ tórí wá wóɔɔ wa, dé í dé tē tí kinni níthĩnapí wá wóɔɔ wera.

²²Sūŋ-arma á asóníkāni wá ɔɔ, ú a déeri ĩ keri pá kóŋgónŋo ĩ jǣa ná u hukεε Yékírí wá sūminá weri, í kpé' pí bu. Ye werá hafu-uri yēε hukεema pébu, khāa-urma ĩbo.

²³Ná Títiro, mí ná úrí dé-arma kpoogi yēε déegée kpoogi í tǣfín ĩ. Ye póɔ bírí, asónnī' pū khaayi khaayi weri, pírā sūnni bí í thāná dé pí déegée í hā Kírísí sáu.

²⁴Ĩ fūŋ bí tákírsí, asónnī' pū khaayi khaayi weri, pí bú tu dé ĩ fūmma kāmbi yé tu tē dé í jísí nuu gí a sεε'ra bí weri, mǣŋannu.

2 Kóoréntibe 9

Tǣfín mí pí bēε tǣfín asónnīpírí weri, sí mípa

¹Pé mí jaanín tĩ'née hā ĩ tē Yékírí wábi wá tǣfímmi wá múnāa?

²Pébu, tu-mini dé í thĩna ye khɔɔ'ma tákírsí dé ĩ tǣfín, tírā yeeri mí sεεrye í jísí nuugi Másédóní sɔɔgi asónnīpíne kha' Ákáyí sɔɔgi asónnīpí sóɔbím-bırma háari kó'ri yēε bēε hāana'. Hukεε sí ĩ hukεeri mé'ni weri, sírā yeeri kóŋgómbé hafıya khɔɔɔ dé pí tǣfín.

³Ye sí bēε'rá mí sūmma Títi thaabırí í thāná, í khırı kí sóɔbín pātí mí kha'ra weri, sí dé sǎŋgi pātí a fuuri í jísí nuugi weri, hā sí dé phāŋi wā.

⁴Tūmá ná á ná Másédóní asónnīpí wá pɔɔ ba thee ná nani ná ĩ sóɔbíró wa, sí ba déma aabo nusa; tūmá í wásírā wónnī sεε' núɔge ya.

⁵Tírá yeeɾi mí keri sí mǎkírǎ mí jíní bí dé pí khurí ná kí keɾi míkiri í ǐ hǎana'na nuugi kha' ǐ ba dé weɾi, sí míɲa. Ná si múnnáa, ná mi ba thee mí ná ná ná ǐ khoree sóo, sí buká' kha' khonj-ĩnuma ǐ dógine me tũmá kí dée má níné kó'ri ǐ fǎngo wa.

Ná mu hǎaniga mú dógine, mu buma kirga

⁶ǐ tu kha' ná mu tɔɔgiyo kíru, mu sǐgi'ma kíru, ye ná mu tɔɔgiyo kón, mu sǐgi'ma kón.

⁷Tírá yeeɾi bée' úkpo úkpoo hǎana' pǎtí pí khonna kákási weɾi, kaadé wóokpǎgiɾe weɾési ǐ kha' múnni mi dé ya, dé Yékínna khoro'ma wée ũu hǎana' míni mǎnse.

⁸Yékíre ma wórgɛ ǐ kɪnna' ǐ tákɪrsi sí dé sǎngi ǐ bu míni wá bée' í ǐ kpɔu weɾi waati wá bée', ǐ tanní du' ǐ kí dé míkiri hũnsi hũnsi wá bée'

⁹pǎtí Yékírí wá sebi kha'ri kha' *Wée ũu phǎni Tamaɲ Yékírí weɾi, u hǎana'ma kharí kónɔ́nɔ́nɔ́; u hǎma pɔ́oríbi míɲa. Ú míkɪrura búma waati wá bée' me.*

¹⁰Yékírí ũu hǎ pónsũmi tátɔɔgi ná diimi weɾi, úrǎa ba hǎ ǐ míni ǐ yee í kón, ye yee míkiri í ǐ dé weɾi, í kí du' kí yóo.

¹¹Yékínna ba yeema ǐ bu míni wá bée' kón ǐ dé míkiri hũnsi hũnsi wá bée', nípirá thiya' Yékírí ǐ deɛ íte tí ǐ hǎani a dé a ná hǎ bí wera.

¹²Sũmi tí ǐ dé mé'ni weɾi, kí dée má ti ba yeema Yékírí wábírǎ bu tí kpi'ri bí weɾi, sí tóro wa; dé si ba yeema ní' kónɔ́mbé kí thiya' Yékírí tákɪrsa.

¹³Ná ǐ wóróo dée tí sũmɪnni, si ba yeema pí kí fuu Yékírí wá jísí nuugi ǐ deɛ pǎtí ǐ kó'ri seɛɛ nuwǎa ũu seɛ' Kírísi wá mí, ú ǐ khǎani weɾi, ná pǎtí ǐ tǔfínni pí ná pɔ́orí ǐ dógine me wera.

¹⁴Pí ba jímma Yékírí hǎ ǐ, sí buká' kha' khoro'-pɪrɪ-ĩma tákɪrsi ǐ deɛ pǎtí Yékírí fĩni ǐbo dóɔgi kón ǐ kɪnniga ǐ wera.

¹⁵A thiya' Yékírí ǐ deɛ mí kpakpa' tí u hǎani a, tí tanni míni wá bée' wera.

2 Kóoréntibe 10

Pól dé-uma Kírísi wá sũngunnaa

¹Míní Pól ú nípi kha'ri kha' ná mi ǐ the' mi seɛɛɛma ǐbe yetete, ye ná mi déeyén mí seɛɛɛ ǐbe dúrgɛ weɾi, mi jínj-ĩma Kírísi ũu tu sábarí yêe dé míni hĩnaa bu weɾi, ú jísígírá,

²hǎ ǐ yee ná mi ba thee ní ǐ thǎná mí seɛɛɛ ǐbe dúrgɛ ya; dé pɔ́o bú ǐ sɔgomburá pũ kũɲ kha' a déma míni níthĩnasɔ, ye ná mi ba thee, mí ba keɾi bí ya.

³Kũɲ-arɪ dée níthĩnapíra, ye khǎi gí a khǎi weɾi, a wêe khǎi gɪ níthĩnasɔ wa.

⁴Pébu, khāikhāitá sí a khe yêe khāi weri, si dée níthĩna' wási wa, dé sí fāngi ku'-kirma Yékírí thā í hasi' Yékírí wá pĩnĩbi wá fāngi yé fíkín nípi kákási;

⁵Í khon nípi nísi bēkákási wá bēe' sũ khũ bi Yékintugine weri, yé yee pí sēe káká' pĩsiri yé kí nú Kírísi wága.

⁶Ye ná ĩ ba núu Kírísi wági kutúru, pée bũ kaa nú ú wági weri, á ba yee bi ya.

⁷Ĩ kí ken míni kí nan. Ná níne ken má dé-manima Kírísi wáa, u tu kha' dé-aabínima tē ú wábi pātí úe wera.

⁸Taman hā-uri-ama wórgi, dé a tēfĩ ĩ ĩ bu fāngi ú khũnná tũmá kĩ dée má ĩ dé ĩ pĩ ja. Ye háari ná foi-minima ná taraa ĩ dēe kí wórgírá, nūsé kó' mi ja.

⁹Ye hā ĩ ken má mi bēe tĩma mí seburĩ ĩ phānna' ĩ ja,

¹⁰pébu, pócra kũmma kha' tí míní Pól kha'ri mí seburá weri, tíre, kha' mi sēe'-rima waga. Pĩ kũmma tē kha' ná mi pí sɔgombirá, mi fāngé ya, mí wónnĩ sēere ya.

¹¹Tárí bũ kũ mǔ weri, pi tu kha' dónj mí a sēere a sepirá waati ú a ye mĩ yēe ĩ sɔgombirá wa weri, ná a ba thee, pí dómminá a ba déegée.

¹²Á ha'rí kha' dé-arma kpoogi á ná ípe bũ fuu pí thĩ weresi ĩ mákín á wisi á ná pírí wa. Dé-birma hakira kpi'riba: pí thĩnāa mákín pí thĩ ĩ mákírá pí kákásine yé kí ken kām̃ba.

¹³Ye aabírí, á ba foi ĩ ná tari tí kharĩ wa, dé khaa í Yékírí kha'ri a déegée kpũ weri, írí bu a déegéeri ĩ ba taraa nanĩ ĩ thāná. Sírí bu a foi.

¹⁴Mú a bannĩ ba seeriyē ĩ sēere nuwāa ũu sēe' Kírísi wá mĩ weri, kĩ dée má foi-arma ná taraa tí kharĩ wa, dé ĩ niina búma khaa í Yékírí kha'ri āa déegée kpũ wera.

¹⁵A wēe foi ĩ dēe ɔ̃ sũmĩnɔ wā, dé ná a dée sírí, a foima ĩ ná tari tí khara. Ye a bēema dé khāa mí ĩ khāanĩ Tamanná weri, pi kí du' kí yóo, ye á sũmĩnná kí du' kí yóo tē ĩ sɔgombirá ĩ mákín khaa í Yékírí kha'ri a déegée kpũ wera.

¹⁶Ná si dée mũnnāa, a wónnĩ yóo ná sēe' sēere nuwāa mĩni nu í máagínĩ ĩbe wera. Ye a wēe bēe dé a ná déegée póc déegékharo ĩ khe mĩ í pírí déeri sóo weri, ĩ kí foi wa.

¹⁷Tĩ-sirma Yékírí wá seburá kha' ná níne kha' ma foi, u ken tí Tamanj déeri weri yé foi.

¹⁸Pébu, kĩ dée má wēe ũu fuu ú thĩ, ú míjēe nuu Tamannɔ wā, dé wēe ú Tamanj wá thĩna fuu weri, úrí míjēe nuu ú.

2 Kóoréntibe 11

Pólna buka'ma pātí u déeri Yésú wá sũnginna wera

¹Ná sa-ĩṇaa nínťánni kíríu ĩ núu mí phũoniseereri, ti ye nuu mí; mi nín-ĩma ĩ sa nínťánni ĩ núunígóo-u.

²Khoro'-mini-ĩma khoro' thĩnthĩ ĩ mí ku'ri Yékírí thā wera. Pébu, Kírísi úkpora mi ba hā ĩ, ú dé ĩ khoo. Mi beema dé ĩ hĩti má hānĩmbon yaanfũmi ũu mí tuu khomú ja weri, ĩ ná nan ũ yeekhura.

³Ye mi tũmma dé ɔ ba fĩnni bunno' ĩ pātĩ suwaa fĩnna Áwarĩ sí dé sǎngĩ ĩ kaa kó' Kírísi wá khũnni ĩ dógĩne me, káká' kĩse.

⁴Pébu, tu-mini dé ná ɔ ba seeriye ĩ Yésú wá mí pó dóm̃m̃, pũ píkpo ná pí a seeri ĩ weri, weresi ɔ ba seeriye ĩ kha' ĩ pí ɔ nii maa ũu úkpo ná Yékírí wá Nii ú ĩ buuri weri, weresi ɔ seeriye ĩ tẽ ɔ seere nuwāa ũu úkpo ná wée ú ĩ pũri weri, ĩ kí núunó'ma.

⁵Ye kha'-mĩnni kha' pée bí ĩbíra khe Yésú wá sũngĩnni kpakpapi weri, pí taron mĩno wā.

⁶Háari ná mí tu seeree nan bíri wa, tu-mini dé mítugírĩ bu, mi koo bú tóo wa. ĩ thĩ ja-ĩni si á sũmdéenĩnā ná á dédóm̃m̃iná me.

⁷Tĩ mi déeri mí wĩsi má mi mĩni wā ye khe ĩ ní' kpórbi ĩ seeriye ĩ seere nuwāa ũu se' Yékírí wá mí weri, phāĩni, dé mĩpũne mi déerii?

⁸Pātĩ mi ye ĩ thānā weri, yó khayi wá asónníp̃e ye hān tigi'i, mĩ ye wórĩ yēe déegée ĩ sogombirā.

⁹Waati ú mi ye ĩ thānā weri, degée yé nan mi, mí pũ' ĩ mĩni wā; dé Másédónĩ sirgi asónníp̃e theera ná hāa mi tí mi ye kpũu wera. Mi fonnigo ĩ jaā wā, ye mí ba fonno' ĩ tẽ ja.

¹⁰Kírísi wá mí í déeri thĩṇaa, ù mí dógírā weri, í bārkarā mi se' ĩ kha' níné wónni hĩn mi sí kpórsiné Ákáyĩ sirgirá wa.

¹¹Ná mi kũni mú, má mi furi ĩ ja bāa? Yékírí wá thĩ tu-uri dé fum-mini ĩ.

¹²Tĩ mi dé weri, tíra mi ba kí dé, sí dé sǎngĩ ípe bũ beé dé pi foi kha' á ná píra ma kpoogi weri, pí bu tóo ĩ kpĩngee ya.

¹³Pĩ níp̃e hũngira tũmma yēe kha' Yékírí sũnni ĩbíri yēe fĩn nĩpi yēe dé pí wĩsi má Kírísi wá sũngĩnnibe.

¹⁴Sĩ wónni dé maagi wa, pébu, Sutānāa thĩna déma ú wĩsi má Yékírí wá minigi ũu táyésigo wera.

¹⁵Tírá yeeri sí wónni dé maagi ná Sutānāa sũmdébibira dée pí wĩsi tẽ má sũmdébi bí terenni ja. Yékínna ba taa-buma ĩ mākĩn ĩte tí pi déeri mé'ni wera.

Fóosín mí Pól fóosínni ĩ de Kírísi wá mĩno wera

¹⁶Mi písi yēe se'-ĩma kha' hā ĩ ken má phũnim-minima wā. Ye ná ĩ ken má phũnim-minima, ĩ pí si mú yé yee mĩnā bu ĩ foi tẽ kíríu.

¹⁷Sεερε ú mi ba σεε' werá weri, ki dée má Tamāan khoro'mε ja, dé mi bée foima. Tírá yeeri mīl σεερεε má phūnaa mí.

¹⁸Mú pócra foi pātí dunīpanípra dé weri, mína ba foi tē.

¹⁹Íbírā kha' íbírā ma wówtubi, ye pí yêe núunó' phūunibi wá σεερεε?

²⁰Í píma pí dé í dombi yêe fīy yêe di í, yêe fagi' í, yêe sénné' í, yêe fata í.

²¹Thīnaa íbe, nuse wónnī kó' a, pébu, aabé dá'ri fāngi í kaa dée í sí. Ye ná níne wónnī foi í deε míni wó míno, mína wónnī foima tē í deε tí bu. Mi σεερεεεε má phūnaa mí.

²²Pi foima kha' íbírā ma Eburubi ye mína ma ú ɔɔ tē; pi foima kha' íbírā ma Ísíráyél bibi ye mína ma ú ɔɔ tē; pi foima kha' íbírā ma Ábráhám wá kóibi, ye mína ma ú ɔɔ tē;

²³pi foima kha' íbírā ma Kírísi wá sūmdébibe. Phūuniseεεε mi ba σεε': mi tarí bi, pébu, forii-mini í taraa bi. Pá'-pírí mi pá kóngónho í taraa bi, khi'-pírí mi pá kóngónho í taraa bi; ye pá kóngónho yeε-tiyaa kíriú ná hu-mīnaa.

²⁴Júdebi khi'-pírí-mīma thīy wóoyi digbéepónkhonno páa ímúwāa';

²⁵póc khíroŋ tábo'ye ti naŋ páa ísāa'; í hīngíroŋ púrse dé pi khíwɔŋ tí páa tíkpo; batónná wāa mí páa ísāa'; dé-minima khíbeε gíkpo ná isen gíkpo sóbíyɔko.

²⁶Mí suryóogira kómma; dágíbra ye bée diyomma; súuríbra ye sāina'ma mí yíbíre; mí Júde kāmíbra ye sāina'ma mí yíbíre; támabírāa ye sāina' mí yíbíre. Mí yíbíri sāi-tírma núná ná gbirinná ná sóbíyókírā. ípe bí ye dé pí wísi má asónnípe weri, sāina'-pírma mí yíbíre.

²⁷Déegée-minima kón í foriyo; pá kóngónho hītām-minima dɔɔpáníge; hītām-miní khūmígi ná júbuse jāa; pá kóngónho mí bú di ya, wóse khíwɔmma, mi táyeensé ya.

²⁸Mí wónnī σεε' sí bée' ya, dé mí khāgi tīl degon weri, tírá déeri khu wó khu tí asónnípi wá bée' wá míne kpúu mí dósí wera.

²⁹Ná níne buu fāngi Yékírí wá khūnná wā, si dé-mí-buma má míno. Ná níne buroo Yékírí wá khūnná, ti dóorómma.

³⁰Ye háari sí mákírā ná mi foi, mi foima í deε íte tí mi dɔgu wera.

³¹Yékírí ú déeri á Tamaŋ Yésú wá Siiri weri, tu-uri dé mi wêe tūŋ na. Bêe' fuu ú jísí nuugi waati wá bêe'.

³²ɔ khu tí mi ye Dámásírā weri, fāgímaŋ ōu ye bú ithakho Áarétási wá jísígírā weri, ú saa nípi nu wá tutūŋíná dé pi kó' mi.

³³Ye pí kheε mi kíríko í kusigo mi tókórón bu nu wá kpémí wá kpānaaná mí buu kowoo.

2 Kóoréntibɛ 12

Mí í Yékírí yɛɛɛ Pólná náa yɛ bukaa-u í wɛra

¹Mákín-turí ná mí foi, háarí ná thūnɪ bú wa. Mí ba sɛɛ' wɛrá tí Tamɔŋ buka'rɪ ɔ́ ú thĩ ná tí u yɛɛɛ ú náa yó mí wɛra.

²Mí tu ɔ́ wáɪ ú déerí Kírísí wáa, ú Yékírí khɛɛɛ kǎní thuthu'ɔ́ wɛɪ sí dɪsɪ kpɔɔ ná sɪjɪl'nɔ́u mé'na. Yɛ mí tuu ná ú thĩna u khɛɛɛ mé'ni ĩ kǎní wɛrésɪ dé-sirma má hũndɔɔɔɔnse ba', mí tuu wa, dé Yékírɛ tuurɪ sɪ.

³⁻⁴Mú u nannɪ kpáaréekhanná ní Yékírí thǎná wɛɪ, ú núu ɔ́ sɛɛɛ ú nínɛ wónnɪ tu ú sɛɛ' ya, ú nínɛ khĩnnɛ yêe wónnɪ sɛɛ' tɛ̃ na. Mí tuu ná wáɪ wêe thĩna Yékírí khɛɛɛ kǎní wɛrésɪ dé-sirma má hũndɔɔɔɔnse ba', mí tuu wa, dé Yékírɛ tuurɪ.

⁵Mí wónnɪ foi wáɪ wɛ wásírí bu yɛ mí wásírí bu, mí foi tó mí manɔ wǎ ná kí dée má khaa í mí dɔgu wɛɪ wa.

⁶Ná mí yɛ bɛɛ dé mí foima, mí yé dé phũunaa wǎ, dé thĩnaa mí yɛ ba sɛɛ'. Yɛ mí ba dé si ya, pébu, mí wêe bɛɛ dé ɔ́ khɛyɔŋ pó dómɔmɔ ĩ tarɪ tí u náanɪ ná mí dé, ná tí u núuni ná mí sɛɛ'

⁷ĩ dɛɛ mí kpakpa' í Yékírí buka'ruŋ mé'ni wɛɪ wa. Yɛ sɪ wónnɪ yɛɛma tɛ̃ mí bɛɛ nísígí ná tara; tírá yɛɛɛ Yékínná yɛɛ mí yíbínná sǎŋɪ kóŋ má pǎtí hũwɔŋge hĩtɪ níní wá kpó'ɔ́ wɛra. Dé-siri-mí-buma tɛ̃ má Sutǎnáa mɪngíú bannɪ bǎa fúusíŋ mí sí dé sǎŋɪ hǎ mí bɛɛ nísígí wa.

⁸Ním-minima Tamannɪ pǎa ísǎa' dé u hĩŋ mí kí yíbísǎigɪnɛ.

⁹Ú sɛɛɪyɛ mí kha' dɔɔ gí ma fũnɪ yêe tɛ́fíŋ mí wɛɪ, kí mǎkíŋ mí; dé khaa tí níthĩnɪgɪ dɔguɪ wɛɪ, fínáa u ná tákɪrsɪ má fǎŋgɪra. Tírá yɛɛɛ mí kí foima tí mí dɔgu wɛɪ, sí dé sǎŋɪ Kírísirǎ hǎŋ fǎŋga.

¹⁰Tírá yɛɛɛ háarɪ mí dɔgɪyɔ, háarɪ pũ kusa' mí, háarɪ mí yíbínnǎa sǎɪ, háarɪ pũ fúusíŋ mí, háarɪ ná mí dóse kpúu mí ĩ dɛɛ pǎtí mí thoo Kírísirɪ wɛɪ, ná tɪ nuu-míma. Waatɪ ú mí dɔguɪ wɛɪ, tíra mí bu fǎŋga.

Tí Pól wá kǎkásɪ pagumɪnnɪ ĩ dɛɛ Kóoréntibɪ wá mɪŋɔ wɛra

¹¹Ná ĩ náa ná mí sɛɛɛɛ má phũunaa mí, ĩbírí bu sɪ ku'ri, pébu ĩbɛ mǎkínná ná ĩ sɛɛɛɛ hǎ mí. Háarɪ ná mí mínnɪ wǎ, pí ĩ keŋ kha' Yésú wá sũŋgunɪ kpakpape wɛɪ, tũnnɛ pí tarɔŋ?

¹²Tí mí yɛ ĩ sɔgɔmbirǎ wɛɪ, hukɛɛ-minima ĩ déegíyɛɛ. Yékírí khɛ-uɪ-mima ĩ dée tǎgumasímí ĩl búka' ú wórgɪ wɛra; sírǎa bukǎ' kha' dé-minima Yésú wá sũŋgunnaa.

¹³Tũnnɛ pó asónnípi tannɪ ĩ ná kí dée má tí mí déerí bí bu foriisi wɛɪ waa? Ná sírí bu mí yárgínnɪ, ĩ sǎbárí yé yɛɛ sí sɔo.

14 Sóbím-minima yêe thee í thǎná pǎa ísǎa' theeme. Ye mí ba dé ɪbo foriisi wa, dé kɪ dée má í dékɪ mɪne mɪ kpɔ́u wǎ, dé í thǐná mɪ kpɔ́u; pébu, kɪ dée má biibêe bɛɛɛɛ san pí hũntáburɪ wa, dé hũntábírǎa bɛɛɛɛ san pí biibira.

15 Ná mákín-tur ná mɪ hǎana'ma mí míni wá bɛɛ' sí dé sǎngɪ Yékínná hĩɪ ɪ, ná mɪ dé-sima mí dógɪne me í nii mí yatɪ wá thakoogiri í dɛɛ ɪbo. Dé ná mɪ furɪ ɪ kónɪ, sɪ ba déma sǎngɪ í kaa furɔŋ kónɪ keyu?

16 Í thĩ wá yatɪ tu-ɪni dé mɪ ye dée ɪbo foriisi wa. Ye pôɔ ba kha' míní denyugo werɪ, khe-minima wóomɪ ɪ buu fɪni dii ɪbi mína.

17 Í keŋ, dé ní' pí mɪ sũnnɪ í thǎná werɪ, dé kha'-minɪ kha' pí ɔɔ ná fɪnní hĩɪ ɪ míní ba hǎŋ bâa?

18 Mú mɪ pínɪ Títiri dé ú ná á asóníkǎni wá ɔɔra thee í thǎná werɪ, dé Títí yóo-uri ná fɪni dii-ɪma bâa? Ó'ɔ; í thĩ tu-ɪni dé u fɪni dii ɪja. Tu-ɪni dé kǎká' kpoosêe aabe ye mí kpoonna a dé tɛ.

19 Dé keŋ-ɪni má pǎtí a kó'ri yêe sɛɛ' ɪ ísɛɛ bɛɛ'no werɪ, a bɛɛ sɛɛɛɛ hǎma á thĩ bâa? Ó'ɔ; sɛɛ'-arɪ-sima Yékírí wá wóonná ɪ dɛɛ tí á ná Kírísí déeri kpoogi wera. Mí ní' pí mɪ funni werɪ, mɪ sɛɛ'-ɪma ísɛɛ bɛɛ'no sí dé sǎngɪ í yóo wóɔɔ Yékírí wá khũnná.

20 Mɪ túmma dé ná mɪ ba thee ní í thǎná, dóŋ mí mɪ ye bɛɛ dé ɪ hĩti werɪ, mí ba ná ná ɪ pí dómmíná wǎ, ye dóŋ mí ɪbíra ye bɛɛ dé mɪ hĩti werɪ, í ba ná mɪ pí dómmíná wǎ. Mɪ túmma dé ɪ ba hĩti kpéiri ná í khe kǎmbɔ dóɔkpóoyi ná í khe kǎmbɔ námísi ná sónkhǎŋɪ ná kǎmbɪ jísíhasɪkɪ ná níkhakɪ ná jísíɔɛɛɪ ná mɪŋagumɪŋɔ.

21 Mɪ túmma tɛ dé tí mɪ ba písí thee ní í thǎná werɪ, ɪ ba dé sǎngɪ Yékínná yee mɪ nusɪ, mí fuu í dɛɛ ní' kónɔ́ŋ bí déeri mípíŋɪ ye kaa fíkírǎ dóɔɔ ɪ sɛɛ denyugusi ná khobɛɛɪ ná ha'ɔɛɪ ná mikhĩŋkhǎnnídégiri wera.

2 Kóoréntibɛ 13

Phurgan sɛɛɛ ná thura

1 Mí pǎa ísǎa' theeminá mɪ ba thee mé'na. Ye pǎtí Yékírí wá sebi kha'ri werɪ, *míni wó mú tí a kha' a ɲanabo werɪ, fó sɛɛrí bíŋɔ, písǎa' hĩti fí ye tí míná ɲanabo.*

2-3 Tí mɪ theera í thǎná pǎa ɪŋɔ theeminá werɪ, sɛɛ'-mɪŋaa ɪ sí sówo, ye fɛɛ mɪ ní ɲa, mù khiri yêe sɛɛ' ípe bí déerǎ mípíŋɪni ná í ɔɔ bí yeɛɪ werɪ, kha' mú ɪ bɛɛ dé ɪ tu ná Kírísirǎa hǎŋ sɛɛɛ mù sɛɛ' werɪ, ná mɪ ba písée thee, mí ba yeɛ pí ɔɔ wa. Kírísira dábí wórgɪ í sɔgɔmbirǎ wa, ye ná u déegée ɪbo, u buka'-ɪma ú wórgɔ.

4 Thĩŋaa-u, tí pɪ ba'ruu ní'batábokírǎ werɪ, dé-uyaama má u fǎŋge ya, ye werǎ Yékírí wá wórgɪ wá bárkará u ma thakooge. Ye múnnáa sɪɛ, mú a déeri

kpoogi á ná úrí weri, dá'-arma fāngi tē. Ye Yékírí wá wórgi wá bārkára á ná úra ma thakooge yêe déegée í sɔgombirá.

⁵Mi sɛɛ'-ĩma kha' í thĩna ken í dósí tákírsí í nan ná ĩ ma Yékírí wá khũnná. ĩ buka' sí í dédómmíná á ná. ĩ ken má tu-ĩni dé Yésú Kírísira ma í dósírá waa? Mi kaa má í thĩná ba kenní kha' dá'-uri ĩbo wa.

⁶Ye kha'-mínni kha' ĩ ba tu dé Kírísira ma aabo.

⁷A jímma Yékírí, hã í dé háari má mípú tíkpo-u wa. Ná a dé si, kí dée má a bée buka'ma nípiri kha' Kírísira ma á dósírá wa, dé a bæma dé ĩ dé míkiri háari ná nípira ken má Kírísira á dósírá wa.

⁸Pébu, á wónní dé míni í hasi' tí déeri thĩnaani weri wa, dé thĩnaana a dɛɛri yêe déegée.

⁹Ye háari ná aabíra dábí fāngi ye ĩbírá buu gi, ná ti nuuma aabe. A jímma Yékírí tē dé u tǣfí ĩ ĩ hĩ khoosi Yékírí wá khũnná.

¹⁰Tu-míni dé ná mi ba thee, mí ba yee ĩ na ĩ mákírá wórí gí Tamaŋ hãani mi weri, ye mi wêe bæe dé mi dé si ya. Wórí gí u hãani mi weri, hã-uri-mi-gíma dé mi kí tǣfí nípe kí bu fāngi ú khũnná tũmá kí dée má í dé bi pú na. Tírá yee mi mĩ tĩ' míjɛ bæe' yêe hã ĩ í.

¹¹Á nípa, mí phirgan sɛɛɛrá déeri: ĩ kí kpánnéɛ, ĩ kí bo' kãmbi sí dé sǣngi í hĩ khoosi Yékírí wá khũnná, ĩ yee í kákásírá dé kpoogo, ĩ beŋ dé Yékírí ú funni ĩ yêe hã nípi dɔwóoŋgi weri, u ba hĩti ĩbe kpoogo.

¹²ĩ thiya' kãmbi dámúgúthura. Yékírí wábi wá bæe' thiya' ĩ.

¹³Á Tamaŋ Yésú Kírísi dɔɔfíráara hĩti í bæe'no kpoogo; Yékínna fun ĩ bæe' ye ú Niiná yee í bæe' beŋ.

Gálásíbe

Gálásíbe 1

Thura

¹Míní Pól dé-minima sũḡḡḡḡḡḡ, yɛ kɪ dée má nípe saari mi sí bu wa, yɛ níne dée sãḡḡi mí buu tí sũmɪnnɪ tẽ ɲa, dé Sii Yékírí ná Yésú Kírísí ú u yaara'ri huuminá wɛrɪ, pírá saari mi sí bu.

²Mí ná mí asóníkãmbi wá bée' pũ mí kpoogi wɛrɪ, aabírá tĩ'ni sebi wɛrɪ, yêe hã ú t̃bi Gálásí maráa asónnĩ' pũ nukhayɪ nukhayɪ wɛrɪ kha'

³á Sii Yékírí ná á Tamaḡ Yésú Kírísira fũ t̃bo dóoḡi t̃ hã t̃ dóowóoḡo.

⁴Yésúrá píri t̃ huu t̃ deɛ á mípĩḡḡo sí dé sãḡḡi ú hĩḡ a dunija píḡḡáa wɛnno t̃ mákírá á Sii Yékírí wá khorɔ'mɪnɛ.

⁵A kí fuu Yékírí wá ɲísí nuugi waati wá bée'. Amíina.

Sɛɛɛ nuwãana píḡḡo wã

⁶Maana'-ĩni mi pãtí t̃ f'ri dá'nne t̃ sée Yékírí ú yí'ri t̃ Kírísí wá dóofíríḡi wá bárkára yêe thoo o sɛɛɛ nuwãa wɛra.

⁷Yɛ kɪ dée má o sɛɛɛ nuwãa mâa bú wa, dé nípe bée dú' t̃, t̃ fíkíḡ sɛɛɛ nuwãa ôu sɛɛ' Kírísí wá mú wɛra.

⁸Yɛ háari ná á thĩ wɛrésɪ miníḡi wá o kuso thu'ro baa ba sɛɛɪyɛ t̃ o sɛɛɛ nuwãa ôu úkpo ná ú a sɛɛ'ri t̃ wɛrɪ, Yékíre danḡaa-u.

⁹Sɛɛ'-ari t̃ sóo yɛ mí písée yêe sɛɛ' t̃ tẽ kha' ná níne wóróo sɛɛɪyɛ t̃ o sɛɛɛ nuwãa ôu úkpo ná ú t̃ pírá wɛrɪ, Yékíre danḡaa-u.

¹⁰Ná mi kũni mú, nípi wá nuuḡe mi bɛɛ bâa bá Yékírí wáyɛɛ? Mi bɛɛ dé mi déma t̃i nuu nípe bâa? Ná mi yɛ bɛɛma dé mi dé t̃i nuu nípe wɛrɪ, mi yé dé Kírísí wá sũmdébii ya.

Pãtí Yékírí yí'ri Pól dé u dé Yésú wá sũḡḡḡḡḡḡ wɛra

¹¹Á nípa, mi sɛɛ'-ĩma kha' sɛɛɛ nuwãa ú mi sɛɛ'ri t̃ wɛrɪ, u kuso níni thã wã.

¹²Pébu, kɪ dée má níne hãani mi ú wɛrésɪ níne mamanni mi ú wa, dé Yésú Kírísirá buka'ri mi ú.

¹³Yɛ t̃ yatɪ nú-ĩḡḡḡḡḡḡ pãtí mi yɛ khũni Júdebi wá khũnná wɛra. Mi yɛ fũusímma Yékírí wá nípiri tákɪrsa; mi yɛ bɛɛma dé mi píi asónísira.

¹⁴Júdebi wá khũnná, mi yɛ tarɪ mí kãnsó'i wá fãḡḡi, pébu, mi yɛ wêe kɛrɪ á khãḡḡi wá mammɪnɛ ɲã.

¹⁵Yɛ Yékírí ú fĩni mí bu dóoḡi t̃ phĩḡi khorɪ mi dé mi dé ú sũmɪnnɪ waati ú mi yɛ nanɪ hũni thon na wɛrɪ, úrá kenni sí mákírá

- ¹⁶ú bukaa mi ú Bikheeno dé mi sɛɛ' sɛɛɛ nuwāa ũu sɛɛ' ú mí wɛɪ, támabɪɛ. Mú si déeri múnnáa, mi pógí níthĩngi wa,
- ¹⁷mí yatira yóo Jerúzalémíná ĩ ná jáa pí khirura dée Yésú wá sũngɪnnɪbí mí bu wa, dé ya-minima térí ĩ yóo Árabí sirgo ĩ kpɔɔgi písée nu í pi yí' Dámási wera.
- ¹⁸Mú si tanni sí du sísāa', mí yóo Jerúzalémíná dé mi ná tu Pêenna. Mú mi nanni ní, mí dée ní khubi kpɔɔ ná pímúwāa' ú thāná.
- ¹⁹Mi jáa Tamaŋ Yésú wá sũngɪnni mǎa ɔɔ ná ú khĩnu Jákira múwǎ.
- ²⁰Sí mi tĩ' yêe hǎ ĩ wɛɪ, Yékírêe mí sɛɛɛ, mi wêe tũŋ na.
- ²¹Tí kpānaa bu, mí yóo Síirí sirgi ná Sílísí sirgo.
- ²²Júde marāa asónnǐ' pũ nukhayi nukhayi wɛɪ, pi yé tu mi ja,
- ²³dé nú-biyaama ná pi kha' wêe ũu ye fũusín ĩbíri wɛɪ, úrá banni ba písée yêe sɛɛ' sɛɛɛ nuwāa ũu sɛɛ' Yésú wá mí, í u ye bæe dé u pĩ wera.
- ²⁴Mú si déeri múnnáa wɛɪ, pũ ye fuu Yékírí wá jísí nuugi ĩ dɛɛ mí bu.

Gálásíbe 2

Pól ná pó sũngɪnnɪbí wá pɔɔɪ bæm-biri tíkpo bu

- ¹Tí kpānaa bu, mú si buuri dɪsɪ kpɔɔ ná síjǐ' wɛɪ, mí písée yóo Jerúzalémíná mí ná Bárnábási ná ɔ wái ú pi yí' Títi.
- ²Yékírêe buka'ra mi tó míní, tírá yɛɛɪ mi yóo ní. Mú a nanni ní, á ná asónnǐkhāgɪbí wá tónná pĩngírêe ye mí bukaa bi sɛɛɛ nuwāa ú mi sɛɛ' támabɪɪ wɛɪ, sí dé sǎŋgi sũmi tí mi déeri sóo ná tí mine déemíná wɛɪ, hǎ sí yé dé phāŋi wǎ.
- ³⁻⁴Ye pɔɔ ye bú ĩ dée pí wísɪ má asónnǐɛ ĩ dóoró jagumɪŋa aabo. Pɪ ye bæema dé pi hegirín keŋ dón mí a núnêe má hɔɔɔɔmbɛ Yésú Kírísí wá bárkára, sí dé sǎŋgi pi yɛɛ á fí'rí písí donsirá. Ye sí bɛɛ'rá, Títi ú táani mi ye dée Géréki wɛɪ, asónnǐkhāgɪbí wá yatira sɛɛɪɔɔ kha' fó u huuree ya.
- ⁵Ní' pũ ye bæe dé a fí'rí písí donsirá wɛɪ, a pí ĩ núunígó pí wásɪ kúuŋ na, sí dé sǎŋgi sɛɛɛ nuwāa ú déeri thĩŋaa wɛɪ, í kóɔɔ ú dómmíná.
- ⁶Ye ní' pí pi ye keŋ kha' pírá déeri asónnǐkhāgɪbí, ye pí ná pí níkhāgɪsɪɛ, mí mako ye sí bu wa, pébu, Yékínna wêe dé yíbkpórmí ja. Pí níkhāgɪbɛra nannɪŋa tóɔ bú sɛɛɛ nuwāa ú mi sɛɛ' ya;
- ⁷dé pí yatɪ tu-biyaama dé Yékínná saari mi dé mi ná sɛɛ' támabɪɪ sɛɛɛ nuwāano pǎtí u saari Pêenni dé ú sɛɛ' ú Júdebiri wera.

⁸Yékírí ú hãani Pênni wórgi dé u dé Yésú wá sũnginnaa Júdebi wá sɔgɔmbirá wɛri, ú kpoorá hãani míní tẽ wórgi dé mi dé Yésú wá sũnginnaa támabi wá sɔgɔmbirá.

⁹Jáki ná Péeri ná Já pí nípira sa pí sáu wɛri, tu-biyaa dé Yékíré fĩna mí bu dɔɔgi ĩ yee mi tí sũminá, pí yee mí ná Bárnábásiri dési sí buká' kha' beɲ-arma tĩkpo bu: aabírá déegée támabirá, ye pírá déegée Júdebirá.

¹⁰Tí pi benna kha' a dé wɛri, tírá déeri ĩ kenj pɔɔríbo; ye síra mi hukɛɛri yêe dé mé'na.

Pól yárgín-ori Pêenna

¹¹Mú Péeri banni Ántýósirá wɛri, mí yaa ú bu pébu, u ye thĩnaano wã.

¹²Pó Júdebé yaara Jáki thãná ĩ baa. Waati ú pi ye mí baa thon na wɛri, Pêenna ye dima ú ná táma asónnípira. Ye mú pi banni sóo wɛri, ú phãnaa bi ĩ kpisiya táma asónnípirá, u wêe di bí túwã.

¹³Ántýósi Júde bĩ asónísirá wɛri, pí thoosiroo; Bárnábásirá taraa dóoro í damaaramíná.

¹⁴Mú mi jáani ná pi ye wêe núnée ĩ mákírá sɛɛɛ nuwãa ú déeri thĩnaa wɛri wa, mí sɛɛriye Pêenni bée' wónná kha' ú ú déeri Júdee wɛri, ná u sée ú Júde dédómmi yêe dé má támaa-u, mú u dé yé wónní sɛɛ' támabiri kha' pi dé pātí Júdebire weraa?

Ná támabi ná Júdebira khãa Yésúrá, pi buma hĩmma

¹⁵Aabírí, dé-arma Júdebe; a dée táma bí Júdebira yí' mípúdébi wa.

¹⁶Níthĩngé wónní kó' maɲ mí Yékírí hãani Moyíziri wɛri ĩ naɲ, Yékínná kheyɔɔ ní' termemmi wã, dé ĩ khãa Yésú Kírísi bu, síra u kenj. Aabírí tẽ, khãa-ama Kírísirá, sí dé sãɲgi Yékíré khe a ní' termembi sí ku' pātí a khãani ú bu, túmá ki dée má pātí a kó'ri Moyízi wá mammĩni wɛri, síre ya. Pébu, níne bú yêe wónní kó' Moyízi wá mammĩni ĩ naɲ, Yékínná kheyɔɔ ní' termemmi wã.

¹⁷Ye ná aabíra bæma dé Yékínna khe a ní' termembi sí kuso pātí a déeri kpoogi á ná Kírísiri, ye píu kenj a mípúdébi, má Kírísi wá thĩná yeeri a mípúhíná keyu? Kúuɲ na.

¹⁸Mú tí mi sээрá wɛri, ná mi písée fígí baa tí bu, má mí thĩ tu-mĩni dé yárgím-mĩnima.

¹⁹⁻²⁰Pébu, Moyízi wá mammíná déeri sãɲgi mí huwo; mi bí bu túwã. Dé-siri má ba'-pirma mí ná Kírísiri ní'batábokirá kpoogi, sí dé sãɲgi mí bu thakoogi ĩ dé sũminí hã Yékíre. Mi pātí mi ye túwã, dé Kírísirá déeri mí thakoogira. Waati ú mĩne fa dunipaná wɛri, mi kí khãama Yékírí wá Bikhee ú funni mi ĩ nii ú thakoogi ĩ dɛɛ mí bu wera.

²¹Mí wónnì kai Yékírí wá dóófírhíhí mí u híhí a wèrì wa; pébu, ná dé-giri má nínêé wónnì kó' Moyízi wá mammínì í nan, Yékínná kheyɔɔ ní termemmi, má Kírísi hu-uma phāɲa.

Gálásíbe 3

Gálásíbi wá hakırakpí'míɲa

¹Í Gálásíbi hakırakpí'ribèrì, máa dú'ri ù? Í keɲ má buka'-pírì-ĩma pātí pì ba'rì Yésú Kírísiri ní'batábokírà, sí yésíyé ìbo tákírì waa?

²Mì bée pú'-ĩma mú tíkpo: Yékírí wá Nii ú ì buuri wèrì, bu-ĩnuuma sí kuso pātí ì kó'rì maɲ mí Yékírí hāanì Moyízi wèrì bāa, bá pātí ì núuni sɛɛɛ nuwāanì ye khāa ú bu wèrì, sírá yɛɛrì?

³Pée déeri ì hakırakpí'ribì mé'naa? Mú tí ì khírura kókíró Yékírí wá Nii wá bákárà wèrì, pée déeri ye í písée bāa bée phira' rì wérà í thī wá fāɲgɛɛ?

⁴Mí kóngóɲ ní Yékírí déeri í sɔgombírà wèrì, í wónnì dé phāɲì wā.

⁵Yékírí ú hāanì ì ú Niinó yêé dé tǎgımasimú bú í sɔgombírà wèrì, keɲ-ĩni má dé-uri-sima sí kuso pātí ì kó'rì Moyízi wá mammínì wèrì bāa, bá ku'-sirma pātí ì núuni sɛɛɛ nuwāanì ye khāa ú bu weraa?

Ábráhám khāa-urma Yékínná

⁶Í keɲ má Yékírí wá sɛbì kha'-urma kha' Ábráhám khāa-uyaama Yékínná, ú kheyɔɔ ní' termemmi wāa?

⁷Í tu kha' pée bí khāanì Yékínná wèrì, pírá déeri Ábráhám wá kóibiri pí khāamì wá bákárà.

⁸Yékírí khírì-uyaa bukaama ú sɛbírà kha' ma ba khema támabiri ní' termembi ì dɛɛ pātí pì ba khāa má bu wera. Tírá yɛɛrì ú khírıya sɛɛrıye Ábráhámını sɛɛɛ nuwāa wenno kha' *ma ba duwaabíma dunıpathĩĩni wá bée' ú bákárà.*

⁹Ábráhám khāa-uyaama Yékínná, ú duwaabí-u. Múnnáa sɛɛ ní' pí khāanì Yékínná wèrì, u duwaabí-bıma pātí u duwaabírì Ábráhámını wera.

¹⁰Ní' pū bɛɛ dé pì kó' Moyízi wá mammínì wèrì, danɲa-bırma, pébu, tĩ'-sirma Yékírí wá sɛbírà kha' *níní ùv mú yêé hukɛɛ yêé dé míɲi wá bée' í tĩ'ni Moyízi wá sɛbírà wèrì wa, ú tárú danɲa-urma.*

¹¹Tu-arì kha' níné wónnì kó' Moyízi wá mammínì í nan, Yékínná kheyɔɔ ní' termemmi wā, dé tĩ'-sirma kha' *níní ú Yékírí khɛɛrì ní' termemmi wèrì, bu-uma thakoogi ú khāamì wá bákárà.*

¹²He Moyízi wá mammì ná khāamì Yékínná yaarì kām̃bêé? Yékírí wá sɛbì kha'-urì kha' *níní ùv dé Moyízi wá mammínì wèrì, úrāa ba bu thakoogi pí bákárà.*

13 Yékírí wá Sakhaníní hǎn-urí-ama Moyízi wá mammí wá dangano ǐ dɛɛ tí ú thǐ buuri danga á phɛɛnná wɛra. Tǐ-sirma Yékírí wá seburá kha' níní ú pɪ khuvri táboko wɛri, danga-urma.

14 Yésú dé-uri-sima sí dé sǎngi núu gí Yékírí hǎani Ábráhámíní kha' ma ba duwaabí-u wɛri, támaburá bu gi tɛ Yésú Kírísí wá bǎrkára, yɛ á bɛɛ bu Yékírí wá Nii ú u hǎana'ní núugi kha' ma ba hǎ a, sí ku' khǎa mí a khǎani Yésúra wɛra.

Moyízi wá mammína píkpo ná núu gí Yékírí hǎani Ábráhámíní wɛra

15 Á nǐpa, ǐ kenj má fa dunipaná ná nǐpɛ saa sééré yɛ bɛri múno, níthǐngé wónnǐ kai ri wɛrésí ǐ fíkínj ní ja wǎa?

16 Múnnáa sɛ tɛ, Yékírí hǎ-uma Ábráhám ná ú kói núuga. Yékírí wá seburá kha' kóibi wa, dé ná kha'-uyaama kóibi, sí yɛ déma má ní' kóhógómbe. Yɛ kha'-uma kha' kóyo; ú kóirá déeri Kírísira.

17 Tí mɪ bɛɛ kha' wɛri, tírá déeri: Yékírí khor-uyaama Ábráhám núnɛɛɛ. Yɛ manj mí u banní ba hǎa Moyíziri dusi kpársínj ná digbée ná kpɔogi kpānaa bu wɛri, pírá wónnǐ khu sí núnɛɛsɪ wa, yɛ pí wónnǐ yɛɛ tɛ núu gí Yékírí hǎana'ní wɛri kí kaa dé kí dómmíná wǎ.

18 Dé ná dé-giri má Yékírí wá kɪrgira buma Moyízi wá mammí wá bǎrká bu, má kí wónnǐ bu núu gí Yékírí hǎani Ábráhámíní wɛri, kí bǎrkára túwǎ. Yɛ hakira ná Yékírí fɪl-urma Ábráhámíná dóogi, pébu, hǎ-uyaa-uma núuga.

19 Yɛ ná sí múnnáa, Moyízi wá mammí wá sūmínáa túnnáa? Hǎana'-urí-buma ǐ kpégí bú nú hǎaniganjá ǐ buka' nǐpɪ pí mǐpǐja, yɛ pí hǐti bú ǐ ná nanj Ábráhám wá kói ú u hǎana'na núugi kha' ma ba hǎa-u wɛri, ú bamma. Yékírí hǎ-uyaama ú minigibiri ú mammíne, pírá yaa hǎa bí Moyízi ú déerá hǎananna nǐpɪ ná Yékírí wá sɔgɔmbo wɛra.

20 Yɛ ná ní' píjɔɔ múwǎ, pí sɛɛ' hǎanansi wá mú ja. Yɛ pǎtí Yékírí hǎana Ábráhámíní núugi wɛri, u yɛ khɛɛ níní ǐ sɛɛryɔɔ sí ya, dé ú thǐno.

21 Yɛ ná sí múnnáa, Moyízi wá mammína wónnǐ hasi'ma mú í Yékírí hǎana'ní núugi kha' ma ba dé wɛri bǎa? Kúun na, dé ná Moyízi wá mammína yɛ wónnǐ hǎma níthǐngi thakoogi mǐjánj, pírá Yékínna yɛ ba kenj yɛ khɛ níthǐngi ní' termemme.

22 Yɛ Yékírí wá sebi kha'-urí kha' mǐpǐjɪ hǐj-urma dunipáa bɛɛ', sí déɛ sǎngi Yékínná hǎa ípɛ bí khǎani Yésú Kírísirá wɛri, mú tí u hǎana'na núugi kha' ma ba hǎana' wɛra.

23 Waati ú Yésúra yɛ mú naní baa thon na wɛri, Moyízi wá mammí dé-biyaa-ama má karsóbibe yɛɛ kɔrsɪj a, ǐ ná naní khu ú Yékírí buka'ri a khǎamí wá khǐnnɛ wɛra.

²⁴Moyízi wá mamminâa ye kɔrsɪŋ a, ɪ ná nanɪ Kírísi wá bammɪ, sí dé sǎŋgɪ Yékínná khe a ní' termembi sí ku' pǎtí a khāanɪ Kírísirá wera.

²⁵Ye mú khāamɪ wá pǎnnɪ nannɪ werɪ, a Moyízi wá mamɪ wá déko tǔwǎ;

²⁶dé, ɪ bée' déerima Yékírí wá bibi ɪ dɛɛ pǎtí ɪ khāanɪ Yésú Kírísirá wera.

²⁷Pébu, ɪ bée' pí bátízéri werɪ, dé-ĩma Kírísi wáɪ ye khɛɛ ú dédómóona.

²⁸Tírá yeɛɪ kpíkɪra bú Júdebi ná támabirá wa, kpíkɪra bú hɔɔɔɔmbɪ ná dombirá wa, kpíkɪra bú khoobi ná hapirá wa, dé dé-ĩma kpoogi pǎtí ɪ khāanɪ Yésú Kírísirá wera.

²⁹Ye ná dé-ĩma Kírísi wáɪ, dé-ĩma Ábráhám wá kóibi ye ɪ ba buma tɛ kɪɪ gí Yékírí hāana'nɪ núugɪ kha' ma ba hǎ Ábráhámɪnɪ wera.

Gálásíbe 4

¹Tí mɪ bée kha' werɪ, tírá déeri: bii ũu ba khe ú sii wá múnɪ, waatɪ ú ɔɔɛ bikɛɛsɪrá werɪ, kpíkɪra bú ú ná donná wǎ, ye hakɪra ná úrǎa múnɪ wá bée' wá butáara.

²Níɔɔɛ kɪ keroo yé kɪ kɔrsɪŋ ú múnɪnɪ ɪ ná nanɪ khu ú ú sii yeeri kha' ɔ khe múnɪnɪ wera.

³Múnnaa sɪɛ aabírí bu, khũnɪ a yɛma má bikɛɛɛɛɛ; dé-ayaama dunɪnamɪ wá dombo.

⁴Ye waatɪ ú Yékírí yeera werɪ, mú ɔ nannɪ, ú sũnɪ ú Bikhee. Haré hũnnuu. U yɛma maŋ mí Yékírí hāanɪ Moyízi werɪ, pí déko,

⁵sí dé sǎŋgɪ ú hǎŋ aa bũ pí mamminá werɪ, yé dé á bée' Yékírí wá bibe.

⁶Pǎtí a déeri Yékírí wá bibi werɪ, Yékínná yee ú Bikhee wá Niini á dósírǎ, ũu yísɔɔ kha' Babá.

⁷Werá mu dée dori tǔwǎ, dé dé-munima Yékírí wá biye. Ye mú mu déeri ú bii werɪ, ɔ ba hǎ-muma mɪ í ɔ hǎ ú bibiri wera.

Gálásí níɪ wá mǐɛ kpǔuma Pól wá dógo

⁸Khũnɪ ɪ ye tuu Yékírí wa, dé dé-ĩnaama yó mɪ wá dombi, ye í múnɪ dée Yékírí wa.

⁹Ye werá, mú ɪ tuuɪ Yékírí werɪ, á yatɪra wónnɪ kha' Yékínná tuuɪ ɪ. Ye mú si déeri yóo ye ɪ kpɔɔgɪ yɛɛ písi mɪ ũ mɪ yɛɛ nafano wǎ, ye í wónnɪ kɪɪ múnɪ wǎ werɪ, ɪ dé í dombo?

¹⁰Pée déeri ũ kó' pó kɪɪ ná pó fergibi ná pó waatɪ ná só dɪsɪ wá múnɪ kó'mɔɔ?

¹¹Mɪ tǔnnéɛma dé sũmɪ tí mɪ déeri ɪɔ werɪ, tɪ ba déma phǎɪna.

12 Á nípa, pātí mi déeri má ìbíre, mi Moyízi wá mammí wá déko tǔwǎ weri, mi níṅ-ĩma ĩ hĩti pātí míne wera. ĩ dée mi mípǔni wǎ.

13 Tu-ĩni dé dúgú khu ú mi sɛɛ'ri ĩ sɛɛɛ nuwǎano weri, bosé déerá sǎṅgi mí buu sɛɛɛye ĩ ú.

14 Forii-ĩma tákɪrsi ĩ dɛɛ mí bosirá. ĩ ye wónnǐ kpǔkɪṅ mi werɛsi ĩ kaa khe mi má níne mí, ye ĩ dée si ya, dé sagi'-ĩni-mima má Yékírí wá minigu mí, má Yésú Kírísi wá thĩno.

15 Nuu mǐ ye ìbe tí pǎnná weri, he pi yóorii? Pébu, tu-mini dé ná ĩ ye wónnǐ khomma ĩ yíbiirí hǎ mi í, ná khoṅ-ĩnaa hǎa mi í.

16 Dé bam-mini ba déema ĩ pǔnáa ĩ dɛɛ pātí mi sɛɛ' ĩ thĩnaa weri bǎa?

17 Nípe bǐ fĩṅ ĩ weri, hukɛɛ sí pi hukɛɛ ìbe dé pi kpɪsu mí ná ìbírí kǎmbɔ weri, pi wɛɛ bɛɛ ĩ kɪru wa, dé pi bɛɛma dé ĩ máa bí bu.

18 ĩ hukɛɛ mí tí kɪnni weri, sírá kɪnni. Hǎ ĩ hukɛɛ waati ú mine ĩ sɔgɔmbirá weri, sí tórí wa, dé ĩ kí hukɛɛ waati wá bɛɛ'.

19 Mí bibe, pātí dɔɔnna wǐná' harí ú kí thɔɔra weri, múnnáa mi písenni yɛɛ thɔɔra ĩ múná ĩ ná nan waati ú ĩ ba khe Kírísi wá dédómɔɔni míṅi wá bɛɛ'rá wera.

20 Khoɔ'-mɪnaa kúuṅ dé mi thee ĩ thǎná werá, ĩ fíkíṅ mí sɛɛɛdómmi ĩ bɔ' ĩ, pébu, sóo-ĩnima mí hakira; mi tuu mí tí mi dé tǔwǎ.

Ágáari ná Sáara wá bibi wá míṅa

21 ĩ bǐ bɛɛ dé ĩ núnɛɛ pātí Moyízi wá mammí wá sebi kha'ri weri, ĩ núu tí u kha'ri yaa?

22 ĩ ken má tǐ-sɪrɪ-búma kha' Ábráhámɪna yema bikhe bíṅɔɔ wǎa? Ɔɔrá déerá donḡharí Ágáari wáari ye ɔɔrá dée hoɔɔṅharí Sáara wáara.

23 Bii ú u hǔnni donḡhanná weri, hǔṅ-uruuma níthĩnasɔ, ye wɛɛ ú u hǔnni hoɔɔṅhanná weri, hǔṅ-uruuma ĩ mǎkírǎ pātí Yékírí hǎana'na núugi wera.

24 Hape bíṅɔɔ sɛɛɛra ma má sɔ' kǐ buka' a núnɛɛkha ĩṅɔɔ míṅa. Ágǎanná déeri núnɛɛ sí Yékírí khonni Moyízino Sínáyí tátíkírǎ wera. Ú bibirǎ déeri dombiri ĩ dɛɛ tí pɪɛ Moyízi wá mammí wá déko wera.

25 Ágǎanná déeri Sínáyí tátí' kǐi Árábí sirgírǎ wera; úrá déeri tɛ Jerúzalém nu ù bú fɛɛ khurǎ mé'ni wera. Jerúzalém ná Jerúzalém nípi wá bɛɛ' ma Moyízi wá mammí wá donsirá.

26 Sáararǎ déeri só núnɛɛsira; úrá déeri tɛ thu'ri Jerúzalém òu mí dée dori wa wera; ye í núná déeri á níṅáana.

27 Pébu, Yékírí wá sebi kha'-uri kha' *Mú kaahũṅharí, mú mǔu mí hǔni náa wǎ weri, kí kpánnɛɛ. Mú mǔu mí tuu dɔɔri wá nummi wǎ weri, kí kpánnɛɛ kí súrí,*

pébu, harí ú ú khoo séeri weri, ú bibira ba kónní tarí harí úv khoonɔ weri, ú wábira.

²⁸Ye á nípa, ĩ ma pǎtí Ízákiré wera. Pǎtí Yékírí háana'ni núugi pí hūnoo weri, múnnáa ĩ déeri tē Yékírí wá bibi ú nú hāanɔgɔngi wá bǎrkára.

²⁹Bii ú Ábráhám hūnni níthĩnasɔ weri, pǎtí v fúusínná khūni bii ú v hūnna Yékírí wá Nii wá bǎrkára weri, múnnáa sɛ fɛera.

³⁰Ye pé Yékírí wá sɛbi kha'ru? Í kɛɲ má kha'-uma kha': *níní donɲarí ná ú biiri, dé ú ná hɔɔɔɔɲarí wá biirá wónní khe sii wá múni kpoogi wa waa?*

³¹Tírá yɛeri á nípa, a dée donɲarí wá bibi wa, dé hɔɔɔɔɲarí wá bibe a déeri.

Gálásíbe 5

Yésú Kírísi yɛ-urí á buu á thĩ

¹Kírísi dé-uri-ama hɔɔɔɔmbi á buu á thĩ. Tírá yɛeri ĩ pǎnáa bakɛɛ, há ĩ písí dé ĩ thĩ dombi túwǎ.

²Míní Pólna sɛɛ'-ĩma kha' ná ĩ pí khohuureesiri, má tí Kírísi déeri ĩbo weri, dé-tirma phǎɲa.

³Mi sɛɛ'-ĩma tē kha' níní wó níní ú huureeri weri, mǎkín-tiri ná v dé maɲ mí Yékírí háani Moyízi weri, pí bɛɛ'.

⁴Ĩ bũ bɛɛ dé Yékíre khe ĩ ní' termembi ĩ dɛɛ pǎtí ĩ kó'ri Moyízi wá mammuni weri, kpisi-ĩma Kírísirá, yɛ ĩ niɲe bú ú dófíríhĩ mí v hĩɲ a weri wa.

⁵Ná aabíre, khǎa-ama tuu dé Yékínna ba khe-ama ní' termembi ĩ dɛɛ pǎtí a khǎani Yésúrá wera. Síra arɛ tɛɛmíná Yékírí wá Nii wá bǎrkára.

⁶Mú a déeri kpoogi á ná Yésú Kírísiri weri, khohuureesi wɛrésɪ khokaahuureese dée thaagi wa, dé ĩ khǎa ú bu, sírâa yɛɛ á fuɲ kǎmba.

⁷Tu-ĩɲaa kókíró yêe yóo thĩɲǎa khūnná, yɛ máa banni ba khūni ĩ kha' há ĩ thoo thĩɲaani wǎa?

⁸Mú tí pí déeri yɛ ĩ kaa yêe thoo thĩɲaani weri, si kuso Yékírí ú yí'ri ĩ weri, ú thǎ wǎ.

⁹Ĩ yee kɔrsɪɲ dé thǎhɪrbi títáa'yêe dóɔró' fáaníbɔgi wá bɛɛ', pǎtí pí kha'ri wera.

¹⁰Khǎa-mini Tamanná ĩ tuu dé ĩ ba pí mí wǎnna. Ye wée úv dú' ĩ weri, háari ú dée pé tâa, ná Yékínná ba yeyɔɔ wa.

¹¹Á nípa, ná mi yɛ sɛɛ'ma nípi khohuureesi wá mú ĩ kpégí bú Yésú Kírísi wá humi ní'batábɔkɔ, sí múná, pí yé kí fúusínɲ mi háari ná fɛɛ ya. Ye si yé yaara' tē nípi ɲámísi wa.

¹²Ní' pí dú' ĩ weri, pí yatira khu pí khosi wá bɛɛ' khonɲ si bú.

13 Ye á nípa, Yékírí yí'-uri-ĩma dé ĩ bu ĩ thĩ; ye hã ĩ thoo bumíthĩná yé dé tí ĩ khoro' weri wa, dé ĩ fun kãmbi, ĩ tẽfĩ kãmba;

14 dé sɛɛɛ úkpóo kó'ri Moyízi wá mammí wá bɛɛ', úrá déeri: *mu fun mú kãni pãtí mu funni mú thĩ wera.*

15 Ye ná ĩ déma má fúkitábe yêe khoo kãmbi yêe boŋ yêe mí' kãmbi, ĩ korsiŋ dé ĩ ba hasi' kãmba.

Tí níthĩngura khoro' ná tí Yékírí wá Niina khoro' wera

16 Tírá yɛɛɛ mɪ sɛɛ'-ĩma kha' ĩ yɛɛ Yékírí wá Niiná kí buka' ĩ dóŋ mí ĩ mákínni ná ĩ núnɛɛ yóo wera. Ná si múnnaa, ĩ ba dé tí ĩ khoro' weri wa;

17 pébu, tí níthĩngura khoro' weri, ti tĩkpo ná tí Yékírí wá Niina khoro' wera; tí Yékírí wá Niina khoro' weri, ti tĩkpo ná tí níthĩngura khoro' wera. Tí níthĩngura khoro' ná tí Yékírí wá Niina khoro' weri, sí yóo kpoogi wa. Tírá yɛɛɛ, tí ĩ bɛɛ dé ĩ dé weri, ĩ wónnĩ dé ri ya.

18 Ye ná Yékírí wá Niina buka' ĩ dóŋ mí ĩ mákínni ná ĩ núnɛɛ yóo weri, ĩ ba hĩti Moyízi wá mammí wá déko túwã.

19 Mú tí mĩkhoro'kura yee níthĩnguri weri, tírá déeri: khobɛɛgi ná ha'bɛɛgi ná denyugusi ná mĩkhĩŋkhãnnidégi

20 ná sĩnthoŋgi ná dɔɔɔɛɛɛ ná ĩsiri ná kaabɛmmi ná dóɔkpóori ná ɲámísi ná sónni ná kpĩŋgi ná ĩ kpĩsi kãmbi ĩ hĩti ginnakhayi ginnakhayi,

21 ná sinummimú ná thãnú pĩgi ná didógi ná yó mí í khɛɛbinnu wera. Mɪ písi yêe sɛɛ'-ĩma pãtí mɪ sɛɛ'ra ĩ weri kha' ní' pũ dé í míŋi wá hũŋgiri weri, pí nĩné ba hĩti bú Yékírí wá ɣirá wa.

22 Ye ná Yékírí wá Niina buka' níní dóŋ mí u mákínni ná u núnɛɛ yóo weri, ú tárúra ma fummɛ, u ma nuumi ná dóɔwóoŋge. Ní' kɪraa-u, u déma níní ũu pã', u déma mĩkĩɾya, u déma níní ú pĩ wónnĩ khãa,

23 u déma níní ũu tu sábarí, ú déma níní ũu tu kó' ú wisa. í míŋɛni ku'-irma Yékírí wá Nii thã; tí tɔo bú yêe kaa yóo kpoogi tí ná Moyízi wá mammí wa.

24 Ye ní' pí déeri Yésú Kírísi wábi weri, si ma má ba'-puma mĩkhoro' pĩgi ná mú ũ kó' pĩ yéki tápũne weri, ní'batábokirá.

25 Mú Yékírí wá Nii yɛɛɛ áa bu thakoo mĩŋáŋgi weri, a yɛɛ ú kí buka' a dóŋ mí a mákínni ná a núnɛɛ yóo wera.

26 Hã á foi wa, hã á beŋ kãmbi wa, hã á khe kãmbi dóɔkpóoyi wa.

Gálásíbe 6

Kãmbi tẽfĩmmi wá mĩŋa

¹Á nípa, ná ã náá ná ɔɔ buroo tó mĩno, ã bũ Yékírí wá Niino weri, ã bogoo yetete ã yeyoo khĩŋ kũno, ye ã bée' úkpo úkpóo yee kɔrsɪ sɪ dé sǎŋgi hã ã yé dé tí hũngi wa.

²ĩ tǣfĩŋ kãmbi ã foriisirá dé múnnáa ã ba dé tí Kírísi mamanni a kha' a kí dé wera.

³Ná níne kenj má ma ma ɔɔ ye hakira ná u mĩni wã, ú wíse u fĩŋ.

⁴Bêe' kenj pí núnédékiri ná pi náa ná ki kɪraa, tí pǎnná ti wónnĩ nuu pí thĩno; tũmá hã pí kenj ɔɔ núnédéki yé kha' ãbíra pǎa ú bu wa.

⁵Pébu, bée' úkpo úkpo ná pí sũmisa.

⁶Níní ú pi mamaŋ Yékírí wá seere weri, mǎkín-urɪ ná u khonj bú ú dékimú wá bée'rá ã tǣfĩŋ wée úu mamaa-u wera.

⁷Hã ã fĩŋ ã wísi wa; níné wónnĩ kennɛ Yékínno wã, dé mú tí níní sũnni weri, tíra u ba bu.

⁸Ná níní wá sũmdéenne dée ã dé tí u khoro' weri, si ba bamma huume, ye ná ú sũmdéenne dée ã dé tí Yékírí wá Niina khoro' weri, thakoo mĩnánj gũ kaa sóo weri, kɪra u ba bu.

⁹Hã á forii mĩkɪndégírǎ wa, dé ná wíse múníjǎ a sɪ bu wa, a ba bu kí thũnni ná ú waatira nana.

¹⁰Tírá yeeɪ ná mu náa ní' pí mǎkínni tǣfímmɛ, mú tǣfĩŋ pí bée' yé tu kha' asónnípírǎ kpínni.

Phurŋan bogu ná thura

¹¹ĩ náa werá tĩ'neɛ kpakpasɛɪ waa? Mína tĩ'ni si mí thĩ wá déke.

¹²Ní' pũ seɛ' ã dé ã huuree fǎŋgo weri, pi beɛma dé ã dé si, pí mĩjé nuu nípe. Tí pi beɛ weri, tírá déeri hã nípe fũsínj bi ã deɛ tí pi khãani Yésú Kírísi wá humi ní'batábokirá weri wa.

¹³ipe bũ hukɛɛ khohuureesi wá múná weri, pí thĩna wêe kó' manj mí Yékírí hãani Moyízi weri wa, dé pi beɛma dé ã huuree, pí bu kí foi kha' pírǎ déeri ã huuriyo.

¹⁴Ye múná foi tó mí manɔ wã ná ki dée má á Tamaŋ Yésú Kírísi wá humi ní'batáboko, sɪ mĩjɛ múwã. Pí huminá yeɪ mũ kenj dunɪnamíjɪni má mú í huuri weri, ye dunɪnamúnãa kenj mɪ má níní ú huuri wera.

¹⁵Tírá yeɪ, khohuureesi weréɪ khokaahuureese dée thaagi wa, dé thakoo fũŋ gí Yékírí hãani a weri, kɪrá déeri thaagira.

¹⁶Nípi wá bée' pũ núnée pí dómmíná weri, Yékíre hã bi dóowóonjɪ ye pí numansé kóɔɔ, yé hã tẽ ú bibi wá bée' dóowóonjɪ ye pí numansé kóɔɔ.

¹⁷Í kórí gi fεεrá, hã níné sǔnní bεε mi tí tǔwã, pébu, páphεη jũ mí wísírá wεri, írâa buká' kha' dé-minima Yésú wáa.

¹⁸Á nípa, á Tamaη Yésú Kírísi dóɔfíráara hĩti ãbe kpoogi í wóoró' í dóso. Amína.

Éfézibɛ

Éfézibɛ 1

Thura

¹Míni Pól dé-minima Yésú Kírísi wá sũngunnaa. Yékíré khoro'ri saa mi sí bu. Mínâa tĩ' sebi wɛɾi, yêe hã ú ĩ bí déeri Yékírí wá bũ Éfézirá wɛra. Kó'-ĩnima Yésú Kírísi wá mĩni kó'mo.

²Á Sii Yékírí ná á Tamaŋ Yésú Kírísira fũ ĩbo dóogĩ ĩ hã ĩ dóowóoŋgo.

Yékírí hã-uri-ama kurgĩ Yésú wá bákárá

³A fuv á Tamaŋ Yésú Kírísi wá Sii Yékírí wá jísí nuuga. Úrá kɪnna'ni a kɪrĩ hũnsi hũnsi wá bée' ní thu'nná ú Nii wá bákárá, sí kuso tí a déeri kpoogi á ná Yésú Kírísiri wɛra.

⁴Kírísi wá bákárá Yékírí khurura phĩgi khorĩ a, ná dunipana ye nani sɪnniye na, sí dé sãŋgi á dé ú wábi yé hĩti kaadé yárgínkhare ú wóonná. Pãtĩ Yékírí funni a wɛɾi,

⁵ú khurɪya kha' ma ba dé-ama má bibi Yésú Kírísi wá bákárá; pébu, úrá khoro'ri dée si mú ú dógine me.

⁶Dé-uri-sima sí dé sãŋgi á fuv ú jísí nuugi ĩ deɛ pãtĩ u fĩni aabo dóogĩ, dóofírgé kɛɾi tũwã, sí kuso ú Bikhee ũu ú dógirá wɛɾi, ú bákárá.

⁷Ú tarammi wá bákárá Yékírí hĩnni a ye sée á mípĩni hãa a í, sí kuso pãtĩ u fĩni aabo dóogĩ kónj wɛra.

⁸Mú si déeri múnnáa, á buu wóomĩ ná hakira kónj.

⁹⁻¹⁰Nuu-tiri-úma ú yee á tuu mú tí kóorá wɛra. Tí mínná déeri, ná waatira ba nani, u ba pĩngímma míni wá bée' ũ ní thu'nná ná fa fãniŋgirá wɛɾi, Kírísirá dé í níkhãgaa. Múnnáa u khurura saabira si Kírísi wá bákárá.

¹¹Mú a déeri kpoogi á ná Yésú Kírísiri wɛɾi, á niina ba hĩti-búma mú í Yékínna ba hã á bée' pí déeri ú wábi wɛra. U déma míni wá bée' pãtĩ u khoro' wɛra. Yékírí khuru-uyaa phĩgi khorĩ-ama pãtĩ u saabinna si wɛɾi,

¹²sí dé sãŋgi, aa bí déeri dúgú ní' pí khãani Kírísirá wɛɾi, a kí fuwɔɔ kha' kpórĩ-uri.

¹³Múnnáa sɪɾe ĩbíri bu tẽ, nú-ĩma Yékírí wá seere ú déeri thĩnaa wɛra. Ú seere ú déeri seere nuwãa wɛɾi, ú bákárá Yékírí hĩnni ĩ. Khãa mí ĩ khãani Kírísirá wɛɾi, sɪrá yeɾi Yékínná hãa ĩ ú Nii ú u hãana'ni núugi kha' ma ba hãana' wɛɾi, ĩ buká' kha' dé-ĩma ú wába.

¹⁴Tí a buuri ú Niini wɛɾi, sɪrãa buká' kha' a ba buma kɪrĩ gĩ u kha'ri mãa ba hã má nípiri waati ú ma ba hĩj bi kutúru wɛɾi, sí dé sãŋgi pí fuwɔɔ kha' kpórĩ-uri.

Pól wá Yékínj njnga

¹⁵Tírá yeeɾɪ, mú mɪ núuni ná pɪ kha' khāa-ĩma Tamaŋ Yésúrá ye furi tẽ Yékírí wáɓɪ wá bée' weɾɪ,

¹⁶⁻¹⁷mũ thiya' Yékírí waatɪ wá bée' ɪ dɛɛ sí bu. Mɪ nímma tẽ á Tamaŋ Yésú Kírísí wá Yékírí ú déeri á Sii ɔu sáuno weɾɪ, dé u hã ɪ wóomɪ yé buka' ɪ ú thĩ ɪ tuwɔɔ tákɪrsɪ ú Nii wá bákárá.

¹⁸Mɪ nímma tẽ Yékírí dé u yɛɛ ú táyésígírá tɪrɪ ɪbo sí dé sǎŋgi ɪ hakɪraará pǎgú ɪ khāa kí tɛɛ kɪrɪ gí Yékírí wáɓɪra ba bu ɪ kɛ' pú yí' tí u yí'ɪ bɪ wɛra. Kɪrɪ kpakpake; kí juɔɔnnu bú wa.

¹⁹Mɪ bɛɛma tẽ dé ɪ tu pǎtí Yékírí wá wórgɪ tannɪ míyɪ wá bée' ná pǎtí u khe gi yêɛ tǛfɪŋ aa bí khāanɪ ú bu wɛra. A náma kí wórí kpokpoogi wá sũmdéennina: kɪra u kheɛɪ

²⁰ɪ yaariga Kírísiri huuminá ye saa-u ú the', ú dé' dingo ní thu'nná,

²¹ú taraa ugɪ ná wórgɪ ná fǎŋgi ná níkhǎgɪsɪrɪ mɛ. Nísígi wó nísí gĩi yí' fɛɛ dunijaná ná kũ ba yí' naaŋ ɔu baŋ weɾɪ, Kírísirá tannɪ sí bɛɛ'.

²²Yékírí hã-uruma wórgɪ ú saa míyɪ wá bée' ú déko; ye yɛɛ ú dée níkhǎgaa tẽ asónnípírá míyɪ wá bée'rá.

²³Asónnípírá déeri ú wísɪra; u ma pí soɔɔmbírá waatɪ wá bée' ná míyɪ wá bée'rá.

Éfɛzɪbɛ 2

Ya-ama huuminá ɪ buu thakoogo

¹Ye ɪbírí, ɪ yɛma má hu-ĩnaama ɪ dɛɛ ɪ bursi ná ɪ mípǐyíná.

²ɪ núnédékira yɛma pǎtí dunijanípɪ wágure wɛra: ɪ ye núma Sutāna ɔu ugɪ ná wórgɪne thu'nná, toroorá weɾɪ, ú wága. Háarɪ ná fɛɛ ú kpoorāa déegée ípɛ bũ kpɪ' nínánnɪ Yékínná wɛra.

³Aabírí tẽ, á bée' núnédékira yɛma pǎtí pí wágure wɛra. A ye déma tí a khɔɔ' ná tí á kákásɪ hāanɪ a wɛra. Ye mú a ye múnnāa weɾɪ, Yékírí wá námísɪra yɛma aabo pǎtí sɪɛ póɔrá wɛra.

⁴Ye Yékínna ma numanse kón; fuŋ-urɪ-ama ná taraa,

⁵tírá yeeɾɪ, háarɪ tí a déerá má hu-ama ɪ dɛɛ á bursirá weɾɪ, ú yɛɛ á buu thakoogi ɪ dɛɛ pǎtí a déeri kpoogi á ná Kírísiri weɾɪ – Yékírí wá dóɔfírgírá yeeɾɪ ú híní ɪ.

⁶Yaara'-urma á ná Yésú Kírísiri huuminá ɪ saa a thu'nná sí dé sǎŋgi á di ugɪrɪ á ná úrí kpoogo.

⁷Ú bákárá Yékírí déeri a ɪ míkɪrune sí dé sǎŋgi naaŋ ɔu baŋ weɾɪ, nípírá ná ɪ tu dé Yékírí wá dóɔfírgɪra tarɪ míyɪ wá bɛɛ'.

⁸Kí dóǒfírgírǎ yɛɛɪ ú hńńí ǽ sí kuso pǎtí ǽ khǎanɪ Kírísirǎ wɛɪ, tǔmǎ kí dée má ǽ thǎa sɪ ku'ri ya, dé Yékírí dééri sí; Yékírí wǎ mí hǎanɪgannɛ.

⁹Kí dée má mǐdége gírí, nínɛɛ wónnǐ kha' ma foi wa.

¹⁰Pébu, dé-arma Yékírí wǎ mí khoronɔ; khoron-urɪ-ama ǽ dée a kpoogi á ná Yésú Kírísirǐ sí dé sǎngɪ á kí dé míkɪɪ í u khɪrura sóǒbíró saa dé a kí dé wɛra.

Asónnǐ wǎ bɛɛ' déerima kpoogi Yésú Kírísí wǎ bǎrkǎrá

¹¹⁻¹²Tírǎ yɛɛɪ ǽ bí dééri tǎmabɪ wɛɪ, tu-ɪnɪ dé khǔnɪ ǽ yé tu Kírísirǐ wa; ǽ yɛ dée Ísíráyél bibi wa. Ǽ niina yɛ bú núnɛɛ sí Yékírí khonna bí pǎ kónǵónɔ pǎtí u hǎana'na núugɪ wɛɪ wa. Fa dunɪjaná ǽ yɛ khǎanné ja; ǽ yé tu Yékírí wa. Júde bí kha'ɪ huuree-ɪbínɪma wɛɪ, pɪ yí'-ɪma kaahuureeribe. Yɛ hakɪra ná sí huureesírí, sí nuu úra ma wíso; nǐthɪnɪgɛɛ dé sí.

¹³Yɛ ǽ bí déeyénnǎ Yékínɔ wɛɪ, wɛrá mú ǽ dééri kpoogi ǽ ná Yésú Kírísirǐ wɛɪ, tó'ríɲ-ɪma Yékínɔ sí kuso pǎtí Kírísí huuri nǐ'batábokírǎ, ú taramminǎ kpógí wɛra.

¹⁴Pébu, ú bǎrkǎrá a bɛɲ. Pǔgín sí déerǎ má kpémo Júdebi ná tǎmabɪ wǎ sǒgombírǎ wɛɪ, kpɔɔ-urɔuma yɛ thǐɲɛ ɲonǎ tíkírǎ ǽ dée kpoogi ú humi wǎ bǎrkǎrá.

¹⁵Maɲ mí Yékírí hǎanɪ Moyízirǐ wɛɪ, kha'-pɪɪ kha' dée ɪte ná ɪte, hǎ mú dé ɪte ná ɪte ya, yɛ úrá baa ba pǐɪ sí ǽ yɛɛ Júdebi ná tǎmabírǎ tíkírǎ dée thǐ fǔnnɪ sí kuso pǎtí pí ná úrí dééri kpoogi wɛɪ, yɛ yɛɛ pí bɛɛ.

¹⁶Pǎtí u huuri nǐ'batábokírǎ wɛɪ, sírá khonni tɛ pǔgínsɪ thǐɲɛ ɲɔɔ sǒgombírǎ yɛ yɛɛ í tíkírǎ dée kpoogi, yɛ í ná Yékínnǎ bɛɛ.

¹⁷Baɲ-urɪma ba sɛɛɪyɛ ɪbɪ tǎma bí déeyénnǎ Yékínɔ ná Júde bí tó'rínnǎ ú wɛɪ, sɛɛɛ nuwǎa úu sɛɛ' bɛmmɪ wǎ mǐja.

¹⁸Yésú Kírísirǎ yɛɛɪ aabɪ Júdebi ná tǎmabírǎa wónnǐ hǐtɪ Sii Yékírí wǎ the' ú Nii úkpo wǎ bǎrkǎrá.

¹⁹Tírǎ yɛɛɪ, ǽ dée nǐ' mabɪ tǔwǎ dé dé-ɪnɪma Yékírí wǎba; ǽ dée khɪɪbɪ tǔwǎ, dé dé-ɪnɪma Yékírí wǎ bibe.

²⁰Ǫbírǎ dééri má Yékírí wǎ duke, yɛ Yésú wǎ sǔɲɲɪnnɪ ná Yékírí wǎ hǐɲɲɪnnɪbírǎ dée dúgú du'nna. Yésú Kírísí wǎ thǐná dée púrí gí Yékírí khɛɛɪ ǽ too dukirǐ wɛra.

²¹Ú bǎrkǎrá birigibiira kó' kǎmbɪ yɛ dukirǎ kí khǎ' ǽ dé Tamaɲ Yékírí wǎgɪ, kí dééri ú hǐtanɪkharɪ wɛra.

²²Pǎtí ǽ dééri kpoogi ǽ ná Kírísirǐ wɛɪ, Yékírí khɛ-urɪ-ɪbírǐma tɛ má birigii-u yɛɛ má' du' kí u ba hǐtɪ ú Nii wǎ bǎrkǎrá wɛra.

Éfɛzɪbɛ 3

Kírísi wá mí í kóorá wɛrɪ, í míja

- ¹Tírá yɛɛrɪ, míní Pól mí mí déeri karsóbii ɪ dɛɛ Yésú Kírísi wá múná ná ɪbɪ támburá wɛrɪ, mi jímma Yékírí yêê hã ɪ.
- ²Kha'-mínɪ tu-ɪnɪ dé Yékínná fɪnɪ mí bu dóɔgi ɪ saa mi ú sũminá dé mi déegée hã ɪ, bá mûɔɲ?
- ³Yékírí buka'-ɔrɪ-mɪma ú mí í kóorá wɛrɪ, pãtí mi ɪ'na sɛɛɪyɛ ɪ sí wɛra.
- ⁴Ná ɪ karmaa si, ɪ wónnɪ tu pãtí mi tuurɪ Kírísi wá mí í kóorá wɛra.
- ⁵Khũnɪ, Yékínná yɛ bukaa tí mí kôonne níɪrɪ wa, yɛ wɛrá, buka'-ɔrɪ-tíma ní pí ɔ phĩnɪ khorɪ dé pí dé ú hĩngínnɪbɪ ná Yésú wá sũngɪnnɪbɪ wɛrɪ, ú Nii wá bárkára.
- ⁶Tí mí tí kóorá wɛrɪ, tírá déeri támbura ba bu-búma tɛ kɪrɪ gí Yékínná ba hã Júdebiri wɛra. Pí ná Júdebi dé-birma thĩ kpooro. Pí niina búma tɛ núɔ gí ɔ hãana'nɪ kha' ma ba hã Júdebiri wɛrɪ, ɪ dɛɛ tí pí bée' déeri kpoogi pí ná Yésú Kírísiri sɛɛɛ nuwãa bárkára wɛra.
- ⁷Yékírɛ fɪnɪ mí bu dóɔgi ɪ hãaɲ wórgɪ mí déɛ ú sũmdébii yêê sɛɛ' sɛɛɛ nuwãa wɛrɪ ú wórgɪ wá bárkára.
- ⁸Yékírí wábírá, míná sɛnni bú, bêê' tarɔɲ, yɛ sí bée'rá Yékírɛ fɪɲaa dóɔgi ɪ saa mi dé mi kí sɛɛ' támburɪ sɛɛɛ nuwãano kha' Kírísi wá kɪrgɪa kpũɔnɪɲãano wã.
- ⁹Mákím-mɪnɪma ná mi buka' níɪrɪ wá bée' pí tu dóɲ mí Yékínná dé ú mí í kóorá wɛrɪ, yêê yóo. Ú ú déeri míɲɪ wá bée' khontáa wɛrɪ, úrá kóoró'ráa-ɪ ɪ ba nanɪ háarɪ ná fɛɛ,
- ¹⁰yɛ wɛrá ú khɛɛ asónnɪɪrɪ sí déɛ sãɲgi pí yɛɛ mí ɪl ugi ná wórgɪnɛ thu'nná, toroorá wɛrɪ, í ɲá ɪ tu dé Yékínnáa wóɔmɪ wá bêê'no.
- ¹¹Yékírí khɪrɪ-ɔyaa kũnɪ-múma ná dunɪɲana yɛ nanɪ sɪnnɪɲɛ ɲa kha' ma ba dé si. Yɛ á Tamaɲ Yésú Kírísira ɔ khɛɛrɪ ɪ déɛ si.
- ¹²Pãtí a khãanɪ Kírísirá yɛ déɛ kpoogi á ná úrɪ wɛrɪ, a wónnɪ ha'rɪ hĩtɪ Yékírí wá the' kaadé phãɲɛ.
- ¹³Tírá yɛɛrɪ hã ɪ yɛɛ wísé múnú ɪ, ɪ dɛɛ pãtí mí yíbinna sãɪ ɪ dɛɛ ɪbo wa; dé sírâa ba hã ɪ sáɔ.

Yésú Kírísi wá fɔmmɪ wá míja

- ¹⁴⁻¹⁶Tírá yɛɛrɪ mi ba'ma hursi Sii Yékírí wá wóɔnná, ú déeri níɪrɪ wá bée' ná mɪnɪgɪbɪ wá bée' pí ní thu'nná ná fa fãɲɲɪgɪrá wɛrɪ, pí khontáa, yêê ɲínɔɔ, ú ɔs sáɔ ná míɲɪ wá bêê'no wɛrɪ, dé ɔ hã ɪ fãɲgi ɪ wísírá tu ɪ ú Nii wá bárkára.
- ¹⁷Mi jímma Yékínni tɛ dé ɔ yɛɛ Kírísi wá múná hĩtɪ ɪ dósírá, sí ku' khãa mí ɪ khãanɪ ú bu wɛra. Yékínná yɛɛ ɪ furɔɔ yé fɔɲ kãmbɪ tákɪrsa. Ná si múnnaa, ɪ

ba hĩtuma pātí táhugira bakεε tákĩrsĩ fānĩgĩrā kí nĩnsi wá bārkārā werεsĩ ǐ hĩtĩ pātí du' kí toori kĩraa wera.

¹⁸Múnnáa ǐ ná Yékĩrĩ wábi wá bēε' ba tu tē Kírĩsi wá funj mí u funnĩ a werĩ, pātí pí phermĩne, ná pí sũnmĩne, ná pí ko'mĩne, ná pātí pí sũnmĩne thu'nná werĩ,

¹⁹yé tu tē ú funj mí níné wónnĩ tú sóo wa werĩ, ǐ dé kpoogi ǐ ná Yékĩnnĩ míjĩ wá bēε'rá ǐ hĩtĩ pātí úrí Yékĩrĩ wá thĩne wera.

²⁰⁻²¹Yékĩnna ma wórgε ǐ taraa míjĩ wá bēε' yé dé míjĩ ǐ tarĩ í a jínwó dé u dé ná í a káká' wera. Kí wórgĩra u khe yēε déegée aabo. Tírā yεerĩ werā, Yékĩnna yεε nípĩrá jā ú sáurĩ Yésú Kírĩsi ná asónnípĩrá yé fuu ú jísĩ nuugi waatĩ wá bēε' kaa kpáarée. Amĩina.

Éfészĩbe 4

Asónnípĩ dé-birma wíkha tĩkpo

¹Tírā yεerĩ mínĩ mí déerĩ karsóbĩ ǐ dεε pātí mĩ dé Tamaŋ wá sũmĩnĩ werĩ, mĩ jĩŋ-ũma dé ǐ núnée ǐ mākĩŋ yĩ' tí Tamaŋ yĩ'ri ǐ wera.

²Hā ǐ bεε jísĩgĩ wa, ǐ dé ní' pũ tu sábarĩ, yé dé ní' pũ pá' wera. ǐ pánáa funj kām̄bĩ, ǐ kó' kām̄bĩ tákĩrsa.

³Yékĩrĩ wá Niiná déerĩ ǐ, ǐ déε kpoogo. Tírā yεerĩ ǐ pánáa bεŋ sí dé sǎŋgĩ ǐ dé kpoogi waatĩ wá bēε'.

⁴Asónnípĩra ma má Kírĩsi wá wĩε; si khaa ǐŋ wā, dé khaa tĩkpoo-u. Yékĩrĩ wá Niina píŋ wā, dé úkporo. Múnnáa sũε tē, ǐ bí Yékĩrĩ yĩ'ri werĩ, mĩ tí ǐ tεε dé ǐ ba bu ú werĩ, ǐ ǐŋ wā, dé tĩkpoo-u.

⁵Tamambĩra píŋ wā, dé úkporo; khāamĩna hũŋ síŋ wā, dé pĩkporo; bátízemĩna hũŋ síŋ wā, dé pĩkporo.

⁶Yékĩrĩ úkpôo bú, ú déerĩ bēε' Siye, ú tannĩ bēε', u khema bēε' ǐ déegée, u ma bēε'no kpoogo.

⁷Ye Kírĩsira hāma bēε' úkpo úkpo wórgĩ pātí u khoro' wera.

⁸Tírā yεerĩ sí tĩgĩ Yékĩrĩ wá seburā kha' *Mú u kǎnnĩ thu'nná werĩ, khe-uma ú pũnĩ kóŋgóŋ bí u wónnĩ werĩ, ǐ yóo bí ye hāa nípi míjĩna.*

⁹Ná pi kha' kǎŋ-urĩ thu'nná kí tĩtǎŋgĩrāa kũnnāa? Ná pi kha' kǎŋ-urĩ thu'nná má khĩru-uyaa sũunooma the'rinuná fānĩgĩrā.

¹⁰Wéε ú sũnnĩ the'rinuná fānĩgĩrā werĩ, ú kpoorā kǎnnĩ ní thuthu'nná, sí dé sǎŋgĩ ú fāŋgĩrā hĩŋ thu'ri ná fānĩgĩrĩ mε.

¹¹Úrá hāanĩ pócũ wórgĩ pí déε ú sũŋgunnĩba; ǐ hāa pócũ wórgĩ pí déε Yékĩrĩ wá hĩŋgĩnnĩba; ǐ hāa pócũ wórgĩ pũ seε' seεε nuwāa; ǐ hāa pócũ wórgĩ pũ ken asónnípĩrĩ yēε mamaŋ bi,

12 sí dé sǎŋgi pí sóobíŋ Yékírí wáburí pí dé ú sūmɪnnɪ ǐ hǎ á bée' pí déeri má Kírísi wá wíse weri, fǎŋgi Yékírí wá khūnná,

13 ǐ ba tanní dé kpoogi, sí ku' pǎtí a khāanɪ Yékírí wá Bikheerá ná tí a tuuruu wera. Múnnáa a ba hǐi khoosi Yékírí wá khūnná ǐ hǐti pǎtí Kírísire weri, múné kpi' a ya.

14 Ná si múnnáa, á ba khεebuŋ má bikεεεbe ǐ kí thoo mamammɪ wó mamaŋ mí a nú weri túwa. Ná síra dée, nípirá bú khe wóomɪ ǐ kí fɪŋ kí bunno' a, má pǎtí sarge fú', táagé kí fíifáa weri wa.

15 Ye ná a fuŋ kāmɪ yēe sεε' kāmɪ thĩnaa, múnnáa a ba hǐi khoosi Kírísi wá míŋi wá bée'rá. Úrá déeri á níkhāgaara.

16 Ú bǎrkára asónnɪpɪra dé kpoogi pǎtí wísɪra doo kāmbo ǐ kó' kāmɪ wera. Ná wísɪ wá khayɪ wá bēe' wóróo yēe dé í sūmɪnnɪ, wísɪra kí khā'ma. Múnnáa sire tē asónnɪpírá, ná pɪ wóróo wēe fuŋ kāmɪ, pɪ kí yóoma wóroo.

Sɔŋ fūma

17 Mɪ sεε'-ĩma kha' ǐ keŋ Tamannɪ, hǎ ǐ ye ǐ núnéedékírá sūnní hǐti pǎtí dunɪŋanɪpɪ wágure ya. Mí í pɪ káká' weri, ɪ thūnnó wǎ, ye í wónnɪ tǣfɪŋ bɪ ya.

18 Kai-birma kha' pí tu íte tí déeri thĩnaanɪ wǎ. Pí nɪpe bú thakoo gí Yékínna hāana' weri wa, ǐ deε pǎtí pɪ kɔɔrɪ Yékírí wá míni weri, ná pí núkpínísírá.

19 Nusé kó' pɪ mípúdégírá wa; pɪ déma mí khĩŋkhānnɪpa; pí hǐi denyugudégírá wa.

20 Ye í míŋēe bǎrkára ǐbírí tuuri Kírísi wá míni wǎ.

21 Kha'-mínnɪ sεε'-pɪrɪ ǐ Yésú wá míŋɪne ǐ núu ye mamaa ǐ í thĩnaa bu, bá mōuŋ?

22 Tírá yeeri ǐ sée ǐ sɔŋ dugubi ná núnéedé' kɪi ye ǐbe khūɪni weri kutúru, dé sírāa baŋ mikhɔɔ' kɪi fɪnní hasɪ' nínnɪ wera.

23 ǐ ye Yékírí wá Niiná hǎ ǐ káká' fūnsa.

24 ǐ khe sɔŋ fūmɪ ú ku'ri Yékírí thǎ wera. Ú sɔnná déeri thĩnaana; úrāa ye á dé tí Yékírí kha'ri weri, yé kó' ú míŋɪni kó'mo.

25 Tírá yeeri ǐ sée núnɔunni yé sεε' kāmɪ thĩnaa, dé á bée' déerima kpoogo.

26 Ná ǐ *ǰámíse yaa*, hǎ ǐ dé *mípúŋi wǎ*, hǎ ǐ ye khɪyé dóonní kó' ǐ sí ya,

27 hǎ ǐ hǎ Sutāna khĩnnɪ ú bú ye ǐ mípúdékhiŋno wǎ.

28 Ná nínēe ye sú, u kpāa sūunne yé khe ú désí hukée déegée ǐ kí keŋ ú thĩ ye tǣfɪŋ ípe bɪi degenso wera.

29 Hǎ ǐ ye sεere pĩŋáa ku' ǐ núgo wa, dé ǐ ye sεere kɪraa ú mǎkínnɪ, ú kí ku' ǐ núgo, úwe úu ye nípe bu fǎŋgi Yékírí wá khūnná yé tǣfɪŋ ípe bɪi núwōo wera.

³⁰Yékírí wá Nii ûu ãbo weri, hã í dé tí dóorôo wa, dé sîrâa buká' kha' o khu ná Yékínna ba hĩŋ-ĩma kutúru.

³¹Tírá yeei hã í sa míni dóogo wa, í sée jámísi ná dimikhonkákási ná súrúmi ná níkuu ná mípũ hũnsi hũnsi wá bêe'.

³²Í kí dé kãmbi míkuru, yé hĩti kãmbi numanse, yé kí sée kí hã tí kãmbi pãtí Yékírí deeri Kírísirá ye sée í mípũŋini hãa í í wera.

Éfészibe 5

Táyésínípi wá núnédéke

¹Tírá yeei, mú í déeri bii bí Yékírí funni weri, í thoosiroo.

²Míni wó mú tí í dé weri, í kí fun Yékírí yé kí fun kãmbi tẽ pãtí Kírísi funni a í nii ú thakoogi í dee aabo wera. Ú humi dé-birma má thogij sí pi dé khonni hã Yékírí sũ núu nuu wera.

³Mú í déeri Yékírí wábi weri, hã í yatirá yee pí nú khobeegi ná ha'beggi, ná denyugusi ná tigikhoro' pũgi wá mú í sogombirá wa.

⁴Si mákírá tẽ ná í kí sée' nukhuseeresi ná seere yátísi ná denyuguseeresi wa, dé í kí thiya' Yékíre.

⁵Í tu kha' khobeebi ná ha'beebi ná pũ dé berensi weresi pũ bee hensi tápũne weri, pí nĩjé ba hĩti bú kũ gí Yékírí ná Kírísira ba hã pí wábi waati ú pi ba di pí igiri weri wa. (Ná mu bee hensi tápũne, sí fíkín déma mú Yékíre.)

⁶Hã í yee ɔo khe o seere maa í fĩnni bunno' í ja; dé sîrâa yee Yékírí wá jámísîrâa ya ípe bũ kaa nú ú wági wera.

⁷Hã í máa pí tárbi wá hũngirá wa.

⁸Khũni dé-ĩnaama tápínípi, ye werá, mú í déeri kpoogi í ná Tamanni weri, í dée táyésínípa. Tírá yeei í yee í núnédékírá hĩti pãtí táyésíbibi wágure wera;

⁹pébu, táyésígíráa yee nípirá dé míni wá bée' í kinni, ná í terenni ná í déeri thĩnaa wera.

¹⁰Í pánáa tu tákĩsi tũ nuu Tamanno wera.

¹¹Hã íbírá dé tẽ mú ù mú yêe nafano wã, í tápínípura dé ya, dé í sée' pi kha' tí pi dé weri, ti kiraa wa.

¹²Mú í pi dé kóorókírá weri, í sée'mi wá yatira khuma nusa.

¹³Ye míni wó mú tí ku'ri táyésígo weri, nípira já-nima;

¹⁴ná pi jáa ni, ti yésúma. Tírá yeei pí kha' Mú mũu hũŋ weri, yúbírá yaa, digee yaa huuribi wá sogombirá, dé Kírísira ba yee ú táyésígírá yé're' mu kénigine.

15Tírá yeeɾi ɿ yee kɔrsɿj tákɩrsɩ ɿ nínéédékírá; hã ɿ dé má phũunɩbe ɿ ja, dé ɿ dé má wóotube ɿ.

16Mú waati pĩni weɾi, hã ɿ hasɩ' ɿ waati ya, dé ná míne nanɩ ye ɿ wónní dé kɩnnɩ, ɿ dé ri.

17Tírá yeeɾi hã ɿ dé hakɩrakpɩ'ɩbi wa, dé ɿ pánáa tu tɿ nuu Tamanno weɾa.

18Hã ɿ hĩti thãnú pĩgo wa, dé thãnú pĩgura bamma tátho'míje; dé ɿ yee Yékírí wá Nijé hĩi ɿ,

19ɿ kí tĩj Yékírí wá mákirtĩnsɩ ná só asónĩtĩj sí ku'ri Yékírí wá Nii thã, ɿ hã kãmbi fãngu Yékírí wá khĩnná. ɿ tĩj sí tĩnsɩ ɿ kpónnó' Tamannɩ ɿ dógu wá bɛɛ'no.

20ɿ kí thiya' waati wá bɛɛ' á Sii Yékínni míjɩ wá bɛɛ'rá á Taman Yésú Kírísi wá nísígírá.

Pātí khoos ná harɩ mākínnɩ ná pɩ kó' kãmbi kókɩɩ weɾa

21ɿ kí kpónnó' kãmbi, ɿ dɛɛ tí ɿ phãni Kírísiri weɾa.

22ɿbi hapa, ɿ kí kpónnó' ɿ khobiri pātí ɿ kpónnó' Taman Yésúri weɾi,

23dé koorá déeri níkhãgaari hanná pātí Kírísi déeri níkhãgaa asónnípírá weɾa. Úrá hĩnnɩ asónní' pí déeri ú wísɩ weɾa.

24Tírá yeeɾi hapɩra kí kpónnó' pí khobiri míjɩ wá bɛɛ'rá pātí asónnípíra kpónnó' Kírísiri weɾa.

25ɿbi khobo, ɿ kí fun ɿ hapɩ pātí Kírísi funni asónnípɩɩ ɿ nii ú thakoogi ɿ dɛɛ bí bu weɾa.

26Dé-uri-sima sí dé sãngu ú wírí' pɩ yɔ'mɛ ɿ khon pí mípĩjɩni ú seɛɛé bákárá pí dé Yékírí wábi,

27ɿ yee asónnípírá hĩti ú the' sãuno, kaadé ninige, kaadé khakhare, kaadé sɔnno.

28Múnnáa khoobi mākínnɩ ná pɩ fun pí hapɩ pātí pɩ funni pí thĩ wá wísɩ weɾa. Níní ú funni ú harɩ, ú thĩ u funni.

29Níthĩngé ɿ' ú thĩ wá wísɩ wa, dé u be'-sima yé kɔrsɿj sɩ. Múnnáa sɩɛ tɛ, Kírísira kɔrsɩmma aabi asónnípɩɩ,

30pébu, á bɛɛ' déerima má ú wí'doofiŋkhaye.

31Tĩ'-sɩrma Yékírí wá seburá kha' *tírá yeeɾi, khoora sɛɛ ú sii ná ú níjháa yé máa ú hanná, pí tíkínj dé níní úkpo.*

32Seɛɛ weɾi dé-uyaama mí tí kóorá weɾa; ú titãngu nu'-kirma. Kírísi ná asónnípɩ wá míje mɩ seɛ'.

33 Ye ìbíra mi sɛɛ' ú tɛ: khoó wó khoó fɔŋ ú harɪ pátí u fɔnnɪ ú thĩ wera; ye harɪ wó hare kpónnó' ú khoó tákɪrsa.

Éfézúbe 6

Pátí hūntábi ná pí bibi mákínni ná pí kó' kām̃bi kókiri wera

1 Biibe, ɪ kɪ nú ɪ hūntábi wáɣɪ pátí ɪ déeri kpoogi ɪ ná Tamannɪ wɛɪ, dé sɪrá mákínni.

2 Yékírí kha'ɪ kha' mu kpónnó' mú sii ná mú níjáa. Sɛɛɛ wɛrá déeri dúgú maŋ mí Yékírí hāanɪ Moyíziri wɛɪ ye hāanɪga núɔɣɪ kpégí bú kha'

3 mu kpónnó' mú sii ná mú níjáa, dé mú bu kɪɣɪ ná thakoo sūnɪɣɪ fa dunɪjaná.

4 Ye ɪ bí déeri siibi wɛɪ, hā ɪ kɪ dé ɪ bibi wá jámísírá kɪ ya wa, dé ɪ kɪ keŋ bi, ɪ kɪ kori bi, yé kɪ bo' pí pátí Tamanna khɔɔ' wera.

Pátí tamambi ná pí dombi mákínni ná pí kó' kām̃bi kókiri wera

5 Dombo, ìbíra kɪ nú ɪ tamambi wáɣɪ ɪ dóɣɪne mɛ fa dunɪjaná phānɪɣɪ ná kpámme kpoogo. ɪ kɪ dé si má Kírísii ɪ dé sí.

6 Hā ɪ kha' pí yíbire ɪ ná yé dé si, sí nuu bí ya, dé pátí ɪ déeri Kírísí wá dombi wɛɪ, ɪ dé míɣɪ pátí Yékínna khɔɔ' wɛɪ ɪ dóɣɪ wá bɛɛ'no.

7 ɪ sá' ɪ dé pí sūmɪsɪ má Tamāaŋ sūmɪne ɪ dé, tūmá hā ɪ kɪ déegée má níthĩnɪɣɪ wá sūmɪne ɪ dé ya.

8 ɪ tu kha' dombe ɪ déeri ba', ɪ dée dombi wa ba', míkɪru wá bɛɛ' ɪ ɪ dé wɛɪ, Tamanna ba taa-ĩma.

9 Múnnáa sɪɛ tɛ, ɪ bí déeri tamambi wɛɪ, ɪ kɪ kó' ɪ dombiri kókira. Hā ɪ kɪ fúu bi ya. ɪ tu kha' ɪ thĩni wo, ɪ dombiri wo, Tamaŋ kpôo ìbe úu ní thu'nná. U wêe khonɣɪ na.

Asónnɪpɪ wá khākhāitása

10 Mí phɪɣaŋ sɛɛɛɛrá déeri ɪ kɪ bu fāŋɣɪ Tamaŋ wá wóɣɪ wá bákárá. Kɪ wóɣɪra kpúuníjāano wā.

11 ɪ khe Yékírí wá khākhāitási wá bɛɛ' sí dé sǎŋɣɪ, ná Sutāna ba kha' ma khe wóɔmɪ ɪ fɪnní bunno' ɪ, ɪ wónnɪ bakée tɛɣɔɔ.

12 Pébu, a wêe khāi á ná níthĩnapɪ wa, dé a khāima á ná sɪmbi ná kpérɛŋgbéebi ná yó míɣɪ wá bɛɛ' ù fāŋɣɪ ná wóɣɪne ye dée Sutāna wáyɪ fāa dunɪja úu tápíɣírá ná thu'nná, toroorá wera.

13 Tírá yɛɛɪ ɪ khe Yékírí wá khākhāitási wá bɛɛ' sí dé sǎŋɣɪ, ná si ba kpínáa ɔ khu, ɪ wónnɪ tɛɛ Pínáanɪ ɪ khāi ɪ dé míɣɪ wá bɛɛ' ɪ ná naŋ kpúuníjā yé písí bu fāŋɣɪ tɛ ɪ nunaŋ.

14 Tírá yeeɪ ɪ ya; ɪ khe thĩnaa ú dé má fãnaŋgbóro ú sodáasíye kpó' wera. ɪ kí dé mú í terenni, í dé má khũkpórgó ú sodáasíye yee wera.

15 ɪ sóobínj ɪ hĩti seere nuwãa ɔu see' bemmi wá mú weri, ú see'mi wá hĩtansa. Si ma má pãtí sodáasíye yee deekharasi ɪ sóobínj hĩti wera.

16 ɪ kí khãa Tamanná míni wá béé'rá, dé pí khãamina ma má tákakaanjí gí sodáasíye kó' kí tee ú wísi wera. Ná Pũnáana ba soo ɪ soo ɪ níjígí' weri, kí tákakaanjíra ɪ wónnɪ khe ɪ kaka í bêé', í píi.

17 ɪ khe híj mí Yékírí hínni ɪ weri, pí dé má thasi' kí sodáasíye si' weri, yé kó' Yékírí wá seere ú ú Nii hãana'ni weri, ɔu má kperisoɔɔɔɔɔɔ ú sodáasíye kó' wera.

18 ɪ kí níj Yékírí níj hũnsi hũnsi wá béé' ú Nii wá bárkára. Hã ɪ thenge ya, ɪ yee kɔrsɔj kí níj Yékírí waati wá bêé', hã ɪ kpáaré ya, ɪ kí hã Yékírí wábi wá bêé'.

19 ɪ níj Yékírí tẽ ɪ hã míní, sí dé sãŋgi ná mi kha' mi see' seere nuwãa ú kóorá weri, Yékínná hã mi tábi í mákínni weri, mí wónnɪ seere kaadé phãnge í yésú nípírá.

20 Yésú Kírísirá sũnni mi dé mi ná see' ú seere nuwãano nípiri, ye sírá yeeɪ mĩ karsóra. Tírá yeeɪ ɪ níj Yékírí hã mi, mí bu phĩnni ɪ see' ú seereri pãtí si mákínni wera.

Phurŋa thura

21 Sũm-minima á asóníkãni Tísíki ú déeri Tamãan sóobé sũmdébii ú a funni kónj weri, ɪ thãná dé u ná see' ɪ, ɪ tu dój mí mine ná mú tí mi dé wera.

22 Síra mi deeri yêe sũnoo ɪ bú tu dój mí are weri, ɪ dósírá wóo.

23 Á Sii Yékírí ná á Tamaŋ Yésú Kírísira hã asónnípiri dóɔwóonji yé yee pí funj kãmbi yé khãa Kírísirá.

24 Nípi wá béé' pí funni á Tamaŋ Yésú Kírísiri kaadé kpũuníhãano weri, Yékínj dóɔfíráara hĩti bí kpoogo.

Filípibe

Filípibe 1

Thura

¹Míní Pól ná Tímóté, dé-arma Yésú Kírísi wá sūmdébibe. Aabêe tĩ sebi weri, yêe hã ú í bée' pí déeri Yékírí wábi Yésú Kírísi wá bákárá, yêe Filípi nuná weri, ná í níkhāgibi, ná í míkorsinnibira.

²Á Sii Yékírí ná á Tamaŋ Yésú Kírísira fũ ɪbo dóogɪ í hã ɪ dóowóongo.

Tí Pólna ye níŋ Yékírí yêe hã Filípi nípiri wera

³Waati wó waati ná mi wógíró ɪbe, mi thiya'ma Yékíre.

⁴Waati wó waati ú mi níŋ Yékírí yêe hã ɪ weri, ti nuu-míma

⁵ĩ dee pātí ɪ tēfīnni mi seereɛnuɛɛkírā ɪ kórí gi dógú khurá ɪ ba nanɪ fɛɛrá.

⁶Khāa-muni tuu dé Yékírí ú kókínni tí sūmi kunni í dósírá weri, u ba kí yóo-tíma í ná sóo ri Yésú Kírísi wá písémbaŋkhurá.

⁷Mákín-tiri ná mi hĩti sí kákásine, pébu, ɪbé déeri ní' pũ mí dógírá wera. Pātí Yékírí fūni mí bu dóogɪ ɪ yee mi ú sūmíná weri, múnnāa u fūni ɪbíri bu dóogɪ tē í tēfíré mi waati ú mine karsórá ná waati ú mi sɛɛ' seere nuwāani nípine í buká' kha' dé-sirma thīnaa wera.

⁸Yékírêe mí sééré, mi wêe tũŋ na. Fum-muni-ĩma tákɪrsɪ pātí Yésú Kírísi funni ɪ wera.

⁹Tí mi níŋ Yékínni weri, tírá déeri u yee í fummíná kí du' kí yóo, sí dé sǎŋgi í hafú tu Yékírí yé tu tē tí déeri kinni ná pūni weri,

¹⁰í phĩní khoŋ mú tí kinni kóŋ wera. Ná si múnnāa, Yésú Kírísi wá písémbaŋkhurá, í hĩti káká' kɪrsɛ ye pí ná ɪbo bursi wa.

¹¹Í núnéédékira ba teremma Yésú Kírísi wá bákárá ye nípe fuu Yékírí wá nísí nuugi yé kpónnígôo tē.

Sɛɛɛ nuwāana yóoma wóɔɔ

¹²Á nípa, mi beema dé ɪ tu dé mú tí nannuŋ weri, yee-siri yeema seere nuwāanāa yóo wóɔɔ,

¹³ye dée sǎŋgi tē ithakho kpóroo wá sodáasibi ná nípi wá bée' tuu dé Kírísi wá mǐné yeeri mũ karsórá.

¹⁴Ye mú mine karsórá weri, yee-sirma asónnĩpi wá fǎŋgé buu fǎŋgi Tamāan khūnnā ɪ hafiya buu phĩnni ɪ hagi yêe sɛɛ' ú seereri kaadé phānige.

¹⁵⁻¹⁷Thīnaa-u, póc kheeri mí bu dóokpóori yêe bee dé pí nísige ku'rí tarɪ mi, tírá yeeri pũ sɛɛ' Kírísi wá mína. Pɪ káká' kɪrsɛ ya, pɪ beema dé pɪ hafú nannuŋ bú ɔ thóɔra mí karsó wáará. Ye pócra sɛɛ'ma seere nuwāani káká' kɪrsɛ. Mína pɪ

funni, tírá yeeɾi pũ dé mú, pébu, Yékíré saari mi dé mi sɛɛ' sɛɛɛ nuwãani nípinɛ ǐ buká' kha' dé-sima thĩnaa.

¹⁸Háari pũ sɛɛ' si káká' kɪrɛ wɛrɛsɪ só kákáɛ, si khɛɛ mi ɲa. Mí khãgunná déeri Kírísi wá mína sɛɛ'ma, tí nuwãa mí yêe ba písí nuu mí tẽ,

¹⁹pébu, tu-mini dé ísɛɛ bɛɛ' ba dé sãŋgi, Yékínná yee mí ku' karsórá ǐ Yékín ɲínɲi ná Yésú wá Nii wá tɛ́fĩmmi wá bákárá.

²⁰Íte tí mi khɔɔ' yêe tɛɛ mí dógi wá bɛɛ'no wɛɾi, tírá déeri: hã nusé kó' mi ɲa, dé mí bu phĩnne; mí koori wo mí huuri wo, nípírá kí fuu Kírísi wá ɲísí nuugi ǐ dɛɛ mí nínɛɛdékírá pātí pi ye fuu gi fí kí naaɲ pũnínɲi wɛra.

²¹Ná míno, ná mi koo, Kírísi wáa mi déeri; mí yee huu ba', si dé-mí-buma kɪrga.

²²Ye ná dé-giri má mi wónnɪ hĩtuma thakooge yêe wónnɪ dé nafamíní, mí tu tí mi khon tũwã.

²³Mí kákásira ma sɪɲɔ sɪɲɔ: mi khɔɔ'ma dé mi ku' dunɲaná ǐ yóo Kírísi thã, sírãa pãa yé yãa pãa;

²⁴ye ná mi písée kákáa ɪbínne, mí keɲ ná mi thakooge, sírá písí pãa mí huminá.

²⁵Ye mú mi khãani tuu dé sírá kinni wɛɾi, tu-mini dé Yékínna ba hã mi thakoogi mí hĩtũ ǐ bɛɛ'no kpoogi ǐ tɛ́fɪɲ ǐ ǐ wórí kí yóo wóɔɔ yé bu dóɔwóonɲi Yékírí wá khũnná,

²⁶sí dé sãŋgi ná mi ba písée thee ǐ thãná, sí yee ǐ hafú fuu Yésú Kírísi wá ɲísí nuugi ǐ dɛɛ mí bu.

ǐ nínɛɛ ǐ mákín pātí sɛɛɛ nuwãane wɛra

²⁷Wɛrá tí kpĩnni wɛɾi, tírá déeri ǐ yee ǐ nínɛɛdékírá mákín sɛɛɛ nuwãa ɔu sɛɛ' Yésú Kírísi wá mí wɛra. Ná si múnnáa, yóo-mini ná ɲáa ǐ wo, mi yóo ná ɲáa ǐ ɲa wo, mí nú ná pi kha' nunaɲ-ĩni tɪkpo bu, ye ǐ kákásírá dée kpoogi ye hãa kãmbi dóɔgi ǐ tɪkírá yêe déegée sí dé sãŋgi nípírá khãa sɛɛɛ nuwãaná.

²⁸Hã ǐ yee ǐ pũnibírá khon ǐ phĩnni wã, dé sírãa yee pí tu dé pi yóoma téukharɪ, yé tu tẽ dé Yékínna ba hĩɲ-ĩma. ísɛɛ bɛɛ' ku'rima Yékírí thã,

²⁹pébu, kí dée má Yékírí fũ-urma ɪbo dóɔgi dé ǐ khãa Kírísirá, sí tórí wa, dé ǐ fũusín tẽ ǐ dɛɛ ɔ bu.

³⁰Ye wɛrá thɔɔra ɔ mi ye thɔɔra ǐ ɲáa wɛɾi, ɔ thɔɔra kpokpoorá ɪne. Ye ǐ thĩ tu-ĩni dé ɔ thɔɔrará mine háari ná fɛɛ.

Filípibe 2

Yésú bu-uri kpórso

¹Mú ĩ déeri kpoogi ĩ ná Yésú Kírísiri sí turga ĩ wísi weri, mú Yékírí funni ĩ sí hãa ĩ fãngi weri, mú ú Nii déeri ĩ kpoogi weri, mú ĩ mapinanã kãmba weri, mú ñne numanse kãmba weri,

²ĩ beŋ, ĩ fun kãmbi pãtí Yékírí funni ĩ weri, ĩ hĩti káká' kpoose yé yee ĩ dósé ná kãmba. Ná ĩ dée múnnáa sí yee nuumé thãgõŋ.

³Hã ĩ dée múni ĩ beɛ dé ĩ nísige ku'rí tarí pórri werési ĩ foi wa, dé ĩ keŋ pórã páa ĩbo.

⁴Hã níné káká' ú thĩ wá tónno wã, dé u káká' tẽ pōonne.

⁵ĩ hĩti Yésú Kírísi wá kákási wá hũnge;

⁶Dé-uyaama kpoogi ú ná Yékínni ye u hukíya sí bu kha' fó má ná Yékínná hĩti mágíri mágíri ya,

⁷dé ná-uma sí bée' ye yee sí ye dée ú wísi sũmdébiye. Hũŋ-uma níthĩna' pɛɛsi; khebiŋ-uyaama níthĩngi míni wá bée'rá,

⁸ĩ dée ú wísi má u múni wã, ĩ núu Yékírí wági ĩ pí pí khuwɔɔ, ĩ khuwɔɔ ní'batábokɔ.

⁹Tírá yeei Yékínná hãa-u kpóri sí tanni kpórsi wá bɛɛ', ye hãa-u nísí gí tanni nísísi wá bɛɛ',

¹⁰sí dé sãŋgi Yékírí wá mí khoronŋi wá bée' ù ní thu'nná ná fa fãnũgírã ná the'nná ní weri, í nú Yésú wá nísígi, ĩ khuusín thugɔɔ,

¹¹yé kha' Yésú Kírísirã déeri Tamanni sí hã Sii Yékínni sãu.

Asónnípi mákim-buri ná pi dé táyésínípa

¹²Mí másaba, tí mi ye ĩ sɔgombirã weri, ĩ ye déma tí mi mamanni ĩ weri, ye werã mi ĩ sɔgombirã wa, ĩ hafu kí dé ri. ĩ déegée phãngi ná kpámmɛ kpoogi ĩ buká' kha' Yékírí hĩŋ-uri-ĩma.

¹³Pébu, Yékírêe hã ĩ fãngi ù khɔɔ' tũ nuu ú weri, yêe dé ri.

¹⁴Múni wó mú tí ĩ dé weri, hã ĩ dé ri wúugínsi ná pãníge ya,

¹⁵sí dé sãŋgi hã pí ná ĩbo bursi ná sɔŋ na, dé múnnáa ĩ ba dé Yékírí wá bi bí dá'ri khakharí ní' pũbi wá dó sí kurinni weri, pí sɔgombirã. Pãtí kusa'ra yín ĩ yé'ré' kɛŋgiri weri, ĩbíra hĩti mú tẽ pí sɔgombirã

¹⁶ĩ sɛɛ' pi sɛɛɛ òu hãana' thakoogi wera. Ná sí múnnáa Kírísi wá písébanŋhurã ĩ ba yaara' mí wóori thu'ro; pébu, sírãa ba buká' kha' mí sũmisi ná mí foriisira yóo phãni wã.

¹⁷Khãa mí ĩ khãani Yésúrá weri, dé-sirma má thogunse ĩ khonni hãa Yékíre. Ye háari ná mí hukhura nani, mí kpánnéɛ ye ĩ kpánnéɛ mí kpoogo. Mí humina ba déma má sarga ú pi khonni ĩ kpé' pí ĩ thogunsirã wera.

18Tírá yeeɾi, ɪbíɾí tẽ, ɪ kpánnéɛ, ye mí kpánnéɛ ɪbe kpoogo.

Sũmɪ tí Tímóté ná Épáfóródítí déeri wera

19Ná Tamaɲ Yésúra pí kháte ná kíɾú ná mɪ ba sũɲ Tímóté ɪ thãná ɪ bú nú ɪ mí, sí wóoró' mí dɔɠi,

20dé mí ná úkporâa káká' ɪbe tũmá níne wêe káká' ɪbe ya.

21Póɔra káká'ma pí thĩ wá míɲe, tũmá pí wêe káká' Yésú Kírísi wá míɲe ɲa.

22Ye ɪ thĩ tu-ɪni táɾí kpoo ú Tímóté déeri wera. Mí ná úrí tíkíɲ-aɾi sɛɛɾiyɛɛma sɛɛɾe nuwãani kpoogi pãtí sii ná biye tíkíɲ déegée wera.

23Tírá yeeɾi ná mɪ ba wórɔɔ tuu dé' kí mí wásɪɾe weɾi, úra mɪ sũɲ téɾí ú thee ɪ thãná.

24Ye khãa-mɪni Tamanná ɪ tuu dé kháte ná kíɾú ná mí thĩna ba théɛ ná thɪya' ɪ.

25Kem-mini sí mákírá ná mɪ yee á asóníkãni Épáfóródítí ú ɪ sũnna mí thãná dé u ba hã mɪ mí tí mɪ kpũu weɾi, ú písi ní ɪ thãná. Mí ná úrá déeri Yékíɾí wá sũmɪnni kpoogo; pãtí sodáasíbe fũusíɲ kpoogi weɾi, múnnáa mí ná úrí fũusínni ɪ deɛ sɛɛɾe nuwãaná.

26Pébu, u ye khɔɔɔ'ma ɪ béɛ' tákɪɾsɪ ye mú u tuuɾi dé nú-ɪni ú bosiri weɾi, sí ɲagumɲa ú kákása.

27Thĩɲaa-u, bo'-uma kúuɲ tákɪɾsa; yee-tɪyaa kíɾú ná hu-uri, ye Yékínná maɲɲaɲ ú bu. Ye kɪ déɛ má ú tónna u maɲɲannɪ ɲa, dé maɲɲaɲ-uma mí thĩná tẽ sí dé sãɲɠi hã mí yé bu só dóɔkpũusí kpé' pú túwã.

28Tírá yeeɾi mɪl béɛ haabíɲ yee ú thee ɪ ɲáa-u, ɪ dósírá wóo yé mí dóɔkpũusírá kpeɛye.

29Tírá yeeɾi ɪ pãnáa kórɔɔ ɪ dóɠi wá bẽɛ'no pãtí pí kó' Tamãaɲ níni wera. ɪ kpónnó' pí níɲɛ hũɲɠiri,

30pébu, Kírísi wá sũmíne déeri sãɲɠi uu ye béɛ hu; donɲiɲ-uma ú thagɪ ɪ tẽfíɾéɛ mɪ ɪ pheenná, pébu, ná ɪbêe ye fí, ɪ ye tẽfíɲ mɪ.

Filípibe 3

Mú a dé yé wónní tereɲ Yékíɾí wá wóɔɔɔ?

1Ye weɾá á nípa, ɪ kpánnéɛ ɪ deɛ pãtí ɪ déeri kpoogi ɪ ná Tamannɪ wera. Sí mɪ tĩ'na hãa ɪ weɾi, sí kpoosira mɪ písenni yêe tĩ' yêe sɛɛ' ɪ tẽ; ye sí tĩ'miná fonno' mɪ ɲa, dé si ba tẽfíɲ-ɪma ɪ buri wa.

2ɪ kɔɾsɲ ɪ wísi beɾɛmbɪ ná mípũdébene ná pí níɲɛ bɪl huɛɛ khohuureesirá tápũne sí déeri níthĩna' huureesi wera.

³Aabi khohuureesira pi yí' huureese, pébu, aabíra thiya'ma Yékírí ú Nii wá bákárá. Yésú Kírísirá á wōonne, úrí bu aabírí khāani, tūmá nípi wá mamme na.

⁴Ná mammine, mí thĩ mína ye wónnĩ kha' kó'-mɪɲaa-buma tákɪrsa. Níne bú yēe wónnĩ kha' kó'-manɪ bi ĩ taraa mínĩ tēe?

⁵Mí mí pi hūnni ĩ huuriyo mi khubi má'nísāa' khurá, mí mí déeri Ísíráyél bii ĩ kuso Bě́jámé wá thĩno ye dée Eburu thĩnthĩme. Ná manj mí Yékírí hāani Moyíziri werɪ, ná pí thoomine bírí, pātí aabi Fáarísibira thoo bi werɪ, múnnaa mi thoori bi.

⁶Kha'-mɪɲaa míná kerɪ pí mɪɲe na, sírá banna mí fúusírá asónnĩpɪra. Ná teremmine bíra, núnée-minuma pātí mammine wera; níné yé bu mí bu khakharɪ wa.

⁷Sí mi ye kenj kha' si ma thūnno werɪ, mí kenj sírí mínɪ tūwā, ĩ dēe Yésú Kírísí wá míná.

⁸Ye mí yatɪ kem-minima Tamaɲ Yésú Kírísí wá tumɪná dée mí bu mí kpakpa'ɾɪ ĩ taraa mɪɲɪ wá bēe', mi sūnnĩ keri yó mínɪ mínɪ tūwā. Ná-minuma í mɪɲɛ bēe' ye yeyee; mi kereema má tákhobse sí dé sǎɲɔ mí dé Kírísí wáa,

⁹mí ná úrá dé kpoogo. Kɪ dée má Yékírí khe-urumma ní' termemmi sí kuso pātí mi thoo mammɪnɪ wā, dé ku'-sirma pātí mi khāani Yésú Kírísirá wera. Pí teremmi ku'-pirma Yékírí thā. Ye níní ú khāani Kírísirá werɪ, úra Yékínna khe ní' termemmina.

¹⁰Tí mi khōɔ' werɪ, tírá déeri ĩ tu Kírísí ná wórí gí yaara'ruu huuminá werɪ, yé fúusínj pātí u fúusínɪ werɪ, yé nii mí thakoogi pātí u niini ú wágɪrɪ werɪ,

¹¹sí dé sǎɲɔ ɔ khu mí ya huuminá ná Yékíre píya.

Ĩ núnée Yékírí wá khūnná ĩ ná nanj kpǔɔnɪjá

¹²Kɪ dée má bu-minima mɪɲɛ bēe' werésɪ nam-minuma kpǔɔnɪjá wā, dé mi hukεema kí horo' ĩ ná nanj kpǔɔnɪjá ĩ bu taasi, pébu, Yésú Kírísí yee-urɪ mí dée ú wáa sówo.

¹³Á nípa, mi kha' nam-minuma kpǔɔnɪjá thonj na, dé mí tí mi dé werɪ, mí fíníi kenj kpānaa bu wa, dé tū wōonna werɪ, tírí bu mi saari wōonna.

¹⁴Mi kí hukεema kí horo' kí yóo ĩ ná nanj kpǔɔnɪjá ĩ bu taa sí Yékírí yí'ɾɪ a dé a bu ní ú thāná Yésú Kírísí wá bákárá wera.

¹⁵Á bēe' pí hīni khoosi Yékírí wá khūnná werɪ, a hĩti sí kákáse. Ná ĩ kákásɪra síkpo ná mí wásɪrɪ tó míní bu, Yékíre ba buka' ĩ sí, sí yésíye.

¹⁶Mí khāgunná déeri, núnée sí a núnéeni Yékírí wá khūnná ĩ ba nanɪ ná fεerɪ werɪ, a kí núnée pí dómmíná.

¹⁷Á nípa, ĩ kí nínée pātí míne weri, yé písí kí ken ípe bì nínée pātí aabíre weri, yé kí nínée mú.

¹⁸Sεε'-mini ĩ sí pá kóngónɔ ye písée yêe sεε' ĩ sí tē jímíthĩmise kha' kóngómbε bú dé-birma Kírísi wá pŭnĩba. Kai-burma Yésú wá humi ní'batábokɔ, sí mína.

¹⁹Pi ba phirá' téuma; pí dósírâa pí Yékínna; ye sũ khu nusɩ weri, sírâa pí thã úrí nákwɔgɩra. Pí wêe káká' tɔɔ wa ná dunɩnamíne múwã.

²⁰Ye aabíra ma thu'ri sirgi nípa. Á Hínnáa ná á Tamaɩ Yésú Kírísi ú a tεε weri, nínáa u ba yáa ban

²¹Í ba fíkín á wí' sí kaari kɩraa weri, sí hĩti pātí ú wí' sũ sáɔnɔ wera. Ú fãɩ gí u ba wórí míni wá bée' ĩ saa-ɩ ú déko weri, kí bákára u ba dé si.

Filípibe 4

¹Tírá yεeri, mí ní' pí mi funni weri, ĩ kó' Tamãaɩ khũnni dé' síɩɔ pí dómmíná. Mi khorɔ'-ĩma tákɩrsa. ĩbêe hãɩ dówóoɩgi ye dée mí sũmini wá thũnna.

Tí Pól bo'ri asónnípiri wera

²Mi jímma Évódi ná Sétísiri jánni jánni kha' pātí pi déeri Tamaɩ wábi weri, pi beɩ.

³Mú mú déeri mí sɔɔbé sũmdé tákãni weri, mi jím-muma dé mu téfín pí hape bíɩɔná beɩ, dé mí ná píri ná Kílémá ná mí sũmdé tákãmbi wá pɔɔrá tíkínni déegíyé ĩ foriyo ĩ sεeriye nípiri sεere nuwãaɩ. Pí bée' jísíse búma thakoosεbrá.

⁴Ĩ kpánnée, pātí ĩ déeri kpoogi ĩ ná Tamanni wera. Mi kũm-múma tē kha' ĩ kí kpánnée.

⁵Ĩ dé ní' pũ tu sábarí, nípi wá bée' já. Tamãaɩ bampãna ma nammo.

⁶Hã ĩ yεe dóɔsé kpúu ĩ míno wã, dé míni wó mú tũ naɩ ĩ weri, ĩ jín Yékínni jín hũnsi hũnsi wá bée' ĩ thugɔɔ yé sεeriyoɔ tí ĩ kpúu wera.

⁷Ná si múnnáa, Yékírí wá dówóoɩ gí tanni níthĩnɩgi wá kákási weri, kírâa ba wóoró' ĩ dósɩri yé yεe ĩ kákásírâ hĩti kharɩ kpooro, pātí ĩ déeri Yésú Kírísi wábi wera.

⁸Á nípa, mí phɩgaɩ sεerεrá déeri, ĩ yεe míni wó mú tí déeri thĩnaa, míni wó mú tí mákínni kpónnóke, míni wó mú tí terenni, míni wó mú tí dá'ri sɔɩ, míni wó mú tí mákínni yêe nuu nípe, míni wó míni wá jísí gí ku'ri, míni wó mú tí kinni ná tí nípira fuu weri, í bée' hĩti ĩ kákáso.

⁹Tí mi mamanni ĩ ná tí ĩ buuri mí thãná ná tí mi sεe'ri ĩ núu ná tí mi déeri ĩ jáa weri, ĩ kí déyee í dómmíná, dé Yékírí ũu hãana' dówóoɩgi weri, u ba hĩti ĩbe.

Tí Pól thiya'ri Filípi nípiri ĩ dεε téfín mí pi téfínnoo wera

10 Mɪ kpánnéɛma tákɪrsɪ yêe thiya' Tamannɪ ɪ dɛɛ pãtí ɪ písénni wógíró mí ɪ téfíréɛ mɪ wera. Thĩɲaa-u, sí kákásira ye ɪbe dé ɪ ye buu tí kharɪ wa.

11 Kɪ dée má míné kpi'ri mɪ, tírá yeeɪ mɪl kũɲ múwã, dé háari mɪl sũnní hĩtansɔ, ti nuu-míma.

12 Tu-mɪni mɪl tí pi yí' pɔɔmɪ ye tuu tẽ mɪl tí pi yí' dafori wera. Mání-mɪnɪma míɲi wá bête'no ná khaayi wá bée'rá. Di-mini hĩ wo, mɪ khũmɪgo wo, bu-mini mɪni wo, mɪni kpi'ruɲ wo, sí déyoɲ mɪni wã.

13 Mɪ wónnɪ déma míɲi wá bête', wée ũu hãɲ fãɲgi weɪ, ú bárkára.

14 Ye tí ɪ téfínni mɪ mí foriisirá weɪ, kɪrɪ-sɪrɪ.

15 ɪbi Filípi nípi ɪ thĩ tu-ĩni, waati ú seere nuwãa kókínni ní Másédóníná ná waati ú mɪ ku'ri ní weɪ, ɪ tónná déeri asónnɪ' pí téfínni mɪ, mí buu mɪni ɪbe, ye ɪbé buu mɪni mɪnno tẽ wera.

16 Ye waati ú mí yatra ye Tésalóníkírá weɪ, kɪ dée má páa tíkpoɔ ɪ sũnni téfíréɛ mɪ ɲa, dé hã-ĩnumma tí mɪ ye kpɔɔ wera.

17 Kɪ dée má mɪ beɛma dé ɪ hãɲ mɪni wã, dé mɪ beɛma dé ɪ kɪ dé míkɪrɪ, tɔɔ hafu kɪ du' ɪ taasírá.

18 Mú Épáfóródítí bannɪ ba hãa mɪ ɪ sũnné weɪ, mí buu míɲi wá bée' ɪ taraa pãtí mɪ ye káká' wera; míne kpigi mɪ ɲa. ɪ sũnni dé-tirma má pãtí pi khon thogɲ sí hã Yékírí sũ núu nuu, sí Yékírí píri ye nuwãa ú wera.

19 Mí Yékínna ma sáuno yêe hense tákɪrsa; u ba hã ɪ míɲe wá bée' ɪ ɪ kpɔɔ weɪ, sí ku' pãtí ɪ déeri kpoogi ɪ ná Yésú Kírísiri wera.

20 A kɪ fuu á Sii Yékírí wá ɲísí nuugi waati wá bée' kaa kpáarée. Amíina.

Phurɲaɲ thura

21 ɪ thiya' Yékírí wábi wá bée' Yésú Kírísi wá ɲísígírá. Mí ná mí asóníkãɲ bɪ fará weɪ, pi thiya' ɪ.

22 Yékírí wábi wá bête' thiya' ɪ. Pɪl déegée ithakho kpóroo Sézáari wá kórgírá weɪ, pi thiya' ɪ tákɪrsa.

23 Á Tamaɲ Yésú Kírísi dóɔfíráara hĩtɪ ɪbe kpoogo.

Kólósubo

Kólósubo 1

Thura

¹Míni Pól dé-minima Yésú Kírísi wá sũḡḡḡḡḡḡ. Yékínná khɔɔ'ri saa mi sí bu. Mí ná mí asóníkāni ú pi yí' Tímóté weri,

²aabêe tĩ' sebi weri, yêe hã ú ĩ bí déeri Yékírí wá bũ Kólósirá ye dée tẽ á asóníkāḡ bí kó'ri Kírísi wá míni wera. Á Sii Yékínna fũ ĩbo dóḡḡi ĩ hã ĩ dóḡwóḡḡḡḡ.

Tí Pól thiya'ri Yékírí ĩ dɛɛ pātí Kólósi asónnípi kó'ri Yékírí wá khũnni weri, sí mĩna

³Waati wá bée' ú a jínḡ Yékírí yêe hã ĩ weri, a thiya'ma tẽ Yékírí ú déeri á Tamaḡ Yésú Kírísi wá Siiri weri,

⁴pébu, nú-ari ná pi kha' khãa-ĩma Yésú Kírísirá ye furi Yékírí wábi wá bée'

⁵ĩ dɛɛ pātí ĩ khãani tuu dé ĩ ba bu kirgi ní thu'nná wera. Tí pi sɛɛ'ra ĩ sɛɛɛ nuwãa ú déeri thĩḡḡḡ weri, nú-ĩḡḡḡ kí kirgi wá mĩḡḡ.

⁶Ú sɛɛɛ nuwãa yóo-urma kénsi wá bée' dunijaná. Dé-sirma sãḡḡi nípirãa khãa Yésúrá yêe kónḡ yêe yóo, ye pí núnédékírãa fíkíḡ. Mũnnáa sũɛ tẽ, ĩ kórí ḡi fũnaa tí ĩ núuni sɛɛɛ nuwãa ũu sɛɛ' Yékírí wá dóḡfĩḡḡi wá mí, ĩ píyḡḡ ye tuu mí kpoo tí u déeri weri, ú fíkírã ĩ núnédékíra.

⁷Á sũmdé tákãni ú a funni ú pi yí' Épáfárasi weri, úrá sɛɛ'ri ĩ sɛɛɛ nuwãano. U déma Kírísi wá sũmĩnni ĩ soḡḡḡḡḡrá ú dóḡi wá bêe'no.

⁸Úrá sɛɛ'ri a tẽ pātí ĩ funni kãmbi Yékírí wá Nii wá bárkará wera.

⁹Tírá yɛɛri ĩ kórí ḡi fũnaa tí a núuni si weri, aabírí tẽ, áa jínḡ Yékírí kaa kpáarée yêe hã ĩ dé u yɛɛ ú Niiná hã ĩ wóḡḡi kónḡ, ĩ tu tákĩrsi tí u khɔɔ' wera.

¹⁰Mũnnáa ĩ ba núnée ĩ mákíḡ pātí Tamanna khɔɔ' weri, yé dé míni wá bée' ĩ nuu ú wera. ĩ ba déma mĩkĩrĩ hũnsi hũnsi wá bée' yé kí tu Yékínni kí yóo.

¹¹⁻¹²Ú wórí ḡi tanni míni wá bée' weri, kí bárkará u ba hãa-ĩma fãḡḡi, sí dé sãḡḡi míni wó mí tũ nan ĩ, ĩ hukée pá'. ĩ thiya' Sii Yékínni mánse pātí u wónni yɛɛ ĩ wónni bu bú kĩrĩ ḡi u kpĩkĩḡ ú wábirĩ ú igrá wera. Ú igrá ma táyésíḡḡ.

¹³Khon-uri-ama tápĩḡḡi wá déko ye yɛɛ ú Bikhee ũu ú dóḡírã weri, ú dée á ɪya.

¹⁴Ú Bikheerã hĩnni a ĩ sée á mĩpĩḡḡḡni hãa a í.

Yésú Kírísirá tanni míni wá bêe'

¹⁵Ná a jãa Bikheeri, a tuma tári kpoo ú Yékírí déeri weri, tũmã níné wónni jã Yékínni wã. Bikheerã tanni Yékírí wá mí khoronḡi wá bêe',

¹⁶pébu, ú bǎrkára Yékírí khonni míni wá bée' ù fǎnɔŋɔrá ná ù thu'nná, í pi ná ná í pí ná wǎ wɛrɪ, ɪbi ná tamambi, ná mí ù ɪgi ná wóŋɔne wɛra; í míŋɛ bée' Yékírí khonnii ú bǎrkára ye déyee tɛ ú wáya.

¹⁷Waati ú Yékínna ye nani khorɪ míni thon na wɛrɪ, Bikheera ye búma, ye úrá kó'ri míni wá bée', ù í khayírá.

¹⁸Ye úrá déeri thaagɪ ye asónnɪpírá dée wísɪra. Úrá déeri kókírɔɔra; úrá khɪrɪrɪ yaa huuminá sí dée sǎŋɪ ú taraa míni wá bée'.

¹⁹Yékínná khɔɔ'ri yee ú ná ú Bikheerá dée kpoogi míni wá bée'rá.

²⁰Ye ú bǎrkára Yékírí yɛrɪ ú ná míni wá bée' bɛɛ. Pǎtí ú Bikhee huuri ní'batábɔkírǎ ú taramminá kpógí wɛrɪ, sírá yɛrɪ ú ná mí ù fǎnɔŋɔrá ná thu'nná wɛrɪ, pí bɛɛ.

²¹Khūni déeyéŋ-íyaama Yékínno ye dée tɛ ú pínníbi t̃ dɛɛ tí t̃ ye káká' píse yêɛ dé mípíni wɛra.

²²Ye wɛrá, tí Yékírí wá Bikhee déeri níthɪnɪgi t̃ thɔɔra t̃ huu ní'batábɔkírǎ wɛrɪ, sírá Yékírí khɛɛrɪ t̃ yɛɛ í ná Yékínná bɛɛ, ɔu ken t̃ tɛ ní' pí déeri ú wábi wɛra. Dé-uri-sima sí dé sǎŋɪ í h̃tɪ ú wóonná kaadé yáŋgínkharɪ ná sɔnnɔ.

²³Pǎtí pi too dukírǎ kɪrɪ wɛrɪ, t̃bíri tɛ t̃ h̃tɪ mú Yékírí wá khūnná yé kí ken kɪrɪ wá mí í t̃ núuni tí pi sɛɛ'ri t̃ sɛɛɛ nuwǎanó wɛra. Sɛɛ'-pɪma ú sɛɛɛ nuwǎano dunɪnanípi wá bée' ye Yékírí sūnni míní Pólni tɛ dé mɪ sɛɛ' ú sɛɛɛ nuwǎa kpoono nípiɾa.

Sūmɪ tí Yékírí hǎanɪ Pólni wɛra

²⁴Thɔɔra ú mɪ thɔɔra wɛrá t̃ dɛɛ t̃bo wɛrɪ, nuu-tɪrɪ mí. Pébu, pǎtí Kírísɪ dɛɛrɪ asónnɪ' pí déeri ú wísɪrɪ ye thɔɔra wɛrɪ, múnnáa mína thɔɔrarǎ háarɪ ná fɛɛ í ná phɪra' ú thɔɔrara.

²⁵Yékírí saarɪ mɪ dé mɪ dé sūmɪni í sɔŋɔmbírǎ ye tí sūmɪná déeri í sɛɛ' ú sɛɛɛno nípiɾɪ ú dómminá.

²⁶t̃ kórí gi dunɪnáa s̃innimminá t̃ ba nani fɛɛrá, Yékírí kóoró'-uyaama ú sɛɛɛrɪ nípiɾne, pi ye tuwɔɔ wa. Ye wɛrá ú yɛɛ ú wábírǎ tuwɔɔ.

²⁷Pébu, Yékírí yɛɛ-urma pí tuu tí mí kpakpa' tí tanni míni wá bée' t̃u ba tɛ́fɪŋ támabɪrɪ wɛra. Tí mí tí kóori wɛrɪ, tírá déeri pǎtí Yésú Kírísira í dósírǎ wɛra. Sírǎa yɛɛ í khǎa tu kha' t̃ ba bu-búma Yékírí wá sáurǎ ní thu'nná.

²⁸Khe-ama wóɔ th̃iɪpi th̃iɪpi wá bée' yêɛ sɛɛ' nípi wá bée' Kírísɪ wá mí, yêɛ ɔɔ' pi, yêɛ mamaŋ bi sí dé sǎŋɪ pí h̃i khoosi Yékírí wá khūnná t̃ dɛɛ tí pi déeri kpoogi pí ná Kírísiri wɛra.

²⁹Tírá yɛɛrɪ m̃u hukɛɛ yêɛ déegée Kírísɪ wá wórí g̃u déegée mí bu wɛrɪ, kí bǎrkára.

Kólósbō 2

¹Mi beema dé ǐ tu thoora ú mi thoora ǐ deε ǐbo ná Lávódísé nípirá ná pó ní kóngóŋ bǐl mǐl tuu mi ja wera.

²Mi dé-sima sí dé sǎŋgi pí dósírá wóo tákǐrsi yé fuŋ kǎmbi ǐ dé kpoogi yé bu wóomǐ tákǐrsi ǐ tu tí déeri Yékírí wá mí kōonni wera. Tí mí kōonná déeri Yésú Kírísira.

³Úrí bu Yékírí kóoró'ri tuumǐ ná wóomǐ wá béε' pí déeri heŋ mǐjánǐ wera.

⁴Mi sεε'-ǐ-síma sí dé sǎŋgi níné wónnǐ bunno' ǐ ú nú phōŋge ya.

⁵Tu-mǐni dé mi ní ja, ye mi káká'ma ǐbe waati wá bēε'. Nu-u-tǐrǐ mí pǎtǐ ǐ dé mǐŋi í dómmíná ye kórí tákǐrsi khāa mí ǐ khāani Kírísirá wera.

Kírísirāa hāana' thakoo mǐjánŋira

⁶Múnni ǐ píri Yésú Kírísirá déε ǐ Tamaŋ werǐ, ǐ kó' ú khūnna.

⁷Pǎtǐ táhunínsira bakεε fǎnŋgrá werǐ, ǐbíri tē ǐ bakεε mú Kírísirá ǐ kí tuwóo yé kí bu fǎŋgi Yékírí wá khūnná kí yóo pǎtǐ pí mamanni ǐ werǐ, yé kí thiya' Yékíre.

⁸ǐ yee kōrsiŋ, hǎ ǐ yee níné khe wóo mǐl mǐl kǐraa wa werǐ, ǐ fǐŋ ǐ, ǐ kí thowoo wa. Pí wóomǐna kuso Kírísirá thǎ wǎ, dé ku'-pírma nípi wá mammo ná dunǐŋamíŋo.

⁹Pébu, Kírísirá wá níthĩnasirá, u ma kpoogi ú ná Yékínni mǐŋi wá béε'rá.

¹⁰Ye mú ǐ déeri kpoogi ǐ ná Kírísirǐ werǐ, bu-ĩma mǐŋi wá bēε', mǐne kpigi ǐ ja. Úrá tanni mǐŋi wá béε' ǐ fǎŋgi ná wórgine wera.

¹¹Pǎtǐ a déeri kpoogi á ná Kírísirǐ werǐ, si ma má khohuureese. Ye sí huureesira déε níthĩnapǐ wási wa, dé ku'-sirma Kírísirǐ thǎ. Ye khoŋ-uma á soŋ dugubiri ǐ sée bi.

¹²Tí ǐ bátízéri werǐ, si ma má hu-ĩma pí kasiga ǐ ná Kírísirǐ kpoogi ye ǐ yaa kpoogi ǐ ná úrí, pébu, khāa-ĩnma Yékírí ú yaara'ruu huuminá werǐ, ú fǎŋgrá.

¹³Dé-ĩnaa má hu-ĩma ǐ deε tí ǐ bunna ná tí ǐ déerá támabǐ ǐ deε ǐ kaahuureesirǐ werǐ, ye ú yeε ǐ buu thakoogi ǐ deε tí ǐ déeri kpoogi ǐ ná Kírísirǐ wera. Séε-urma á mǐpǐŋi wá béε' hǎa a í.

¹⁴Khūni mú a hasǐ'ra maŋ mí Yékírí hāani Moyízirǐ werǐ, dé-giri má tǐ'-pírma sebi kha' Yékírí wá kpǐmǐgi wá mǐgēε aabe; ye mú Kírísirǐ huuri ní'batábokirǐ ǐ taa kí mǐgiri werǐ, ú sebirá haya.

¹⁵Sí bǎrkára Yékírí hasǐ'ri mǐl ǐ fǎŋgi ná wórgine werǐ, ǐ khoree keu nípirá ǐ bukaa kha' maná tanni.

¹⁶Tírǐ yeeri ná níthĩŋge kha' mu di ǐte werésǐ hǎ mú di ri ya, mu jú ǐte werésǐ hǎ mú jú ni ja, mu di fergifōŋkersǐ ná kerǐ thǐithǐi níi bú werǐ werésǐ hǎ mu di

si ya, mu yatɪŋ Júdebi wá kpáaréekhuru werési hã mú yatɪɔɔ wa, hã mú hĩngín si ya.

¹⁷Í míjɪna ma má doondoo ɔu ye buká' kha' mí thĩnthĩinna ma bammɔ ye tí míná déeri Kírísira.

¹⁸Ní' pũ dé má pí bɛɛ jísígi wa yêe thiya' Yékírí wá minigibi, yé kí kha' Yékírí buka'-uri-ĩbírima íte ná íte weri, pí nípi wá hũngira káká'ma dunɪnakákási yêe bɛɛ jísígi, ye pi míni wã. Hã í yee pí yee í dá' í taasiri wa.

¹⁹Pi wêe bɛɛ dé Kírísira dé pí níkhāgaa wa. Ye hakira ná Kírísi ú déeri thaagi weri, úrí bu asónnǐ' pí déeri ú wísiri weri, pi wónnǐ máa yé khã' Yékírí wá bákárá pátí wísira kó' kãmbi phãmbi wá bákárá í khã' wera.

Hu-ĩma ye yaa kpoogi í ná Yésú Kírísira

²⁰⁻²¹Mú ĩ huuri í ná Yésú Kírísiri kpoogi, ye khorí í nii bú sǐnnimí weri, péé déeri ye í sǔnǐ yêe dé má ĩ ma dunɪnamíŋɔ, pí kí sɛɛ' ĩ kha' hã í khe íte ya, hã í dɛɛ íte keŋ na, hã í pha' íte bu wa ye í pí kí dé si mǐŋáŋ.

²²Í míjɪna ba sóoma. Nípi thãa si ku'ri, nípêe mamaŋ pí mammɪne nípa.

²³Ní' pí bannǐ pí mammɪne weri, ná mu jáa bi, mú keŋ má pi tuma wóɔmi, pébu, pi sɛɛ'ma nípiri kha' mu thiya' Yékírí pátí mu khɔɔ', hã mú bɛɛ jísígi wa, mákím-munima ná mu fúusín mú wísa. Ye hakira ná í míjɪnǎ wónnǐ yee níthĩngé kó' ú wísi wa.

Kólósto 3

¹Mú ĩ huuri ye yaa kpoogi í ná Kírísiri weri, ĩ kpã' wóɔri kí bɛɛ mí ù ní thu'nná wera. Tí khanná Kírísi hĩtannǐ Yékírí wá dé' dingo.

²Í kí káká' thu'rimíŋe, hã í kí káká' dunɪnamíŋe ja,

³dé hu-ĩma ye buu thakoo mǐŋáŋgɪ í ná Kírísiri kpoogi Yékírí thǎná. Ye níné wónnǐ já kí thakoogiri wa.

⁴Ye Kírísi ɔu í thakoogine weri, ná Yékínna ba yee nípirá jáa Kírísi wá sáuri, pi ba já-ĩma tẽ ú sáuno.

Núnédé' duki ná núnédé' fũŋgɪ wá mǐja

⁵Tírá yɛɛri ĩ khoŋ dunɪnakáká' sí déeri khobɛɛgi ná ha'ɛɛgi, ná denyugusi ná mǐkhɔɔ' pũgi, ná mǐpũkhɔɔki, ná tigikhɔɔ' pũgɪ í dósírǎ, dé ná mu khɔɔ' tigi'í tǎpũne, í fíkín déma mú Yékíre;

⁶dé sǐrǎa yee Yékírí wá jámísêe ya [ní' pũ kpí' ú bu jǐntǎnnǐ wera]; ú ba yee bi ya.

⁷Í mǐpũŋina í thĩ wá yatura ye dé khũna.

⁸Ye werá ĩ sée í míjɛe bée' í déeri dimikhonkákási ná jámísi ná dóɔpũsi wera. Hã í yee kusa'ri ná denyuguseɛɛɛ ku' í núgo wa.

⁹Hã ỉ kí tũn kí hã kãmbi wa, dé sée-ĩnima ỉ sɔŋ dugubiri ná pí dédómmni

¹⁰ye khɛ sɔŋ fũmba. Sírâa ye tóo kí du' ỉ Yékíntugurá kí yóo, sí dé sǎngi ỉ hĩti pǎtí Yékírí ú khonni ỉ wera.

¹¹Tírá yeeri kpikira bú támabi ná Júdebirá wa, kpikira bú khoobi huureeri ná khoobi kaari huuriyo weeri ná nípi wá wóo í kaari págíyá ná dúgó'i nípirá wa, kpikira bú dombi ná hɔɔrɔmbirá wa, dé mújɛ bée'rá Kírísirá déeri thaaguri yɛ bée' dósɔ.

¹²Dé-ĩnima ní' pí Yékírí phĩni khorii dée ỉ ú wábi, ye funi ỉ. Tírá yeeri ỉ kí mannan nípo, ỉ kí dé míkiriya, hã ỉ bee jisigi wa, ỉ dé ní' pí tu sábarí yé dé ní' pí pá'.

¹³Ỉ pánáa kó' kãmbi kókira; ye ná ỉ yárgíyá kãmbi ỉ sée hã tí kãmbi pǎtí Tamani sɛeri hãa ỉ tí wera.

¹⁴Ye mú tí déeri mí kpakpa'nni weeri, tírá déeri ỉ kí funi kãmbi, dé sírâa ba ye ỉ tíkín tákisi ỉ dé kpoogo.

¹⁵Ỉ ye Kírísirá hã ỉ dɔwóonɔgi ỉ bu káká' kisi, dé Yékírí yí'-uri-ĩma dé ỉ dé kpoogi yé beɔ. Ỉ kí thiya' Yékíre.

¹⁶Ỉ ye Kírísi wá sɛɛɛrɛ hĩti ỉ dósírá tákisa. Ỉ kí mamani kãmbi yé kí bo' kãmbi wóome kón; ỉ kí tũn Yékírí wá mákirtĩnsi ná só asónĩtĩn sí ku'ri Yékírí wá Nii thã wera; ỉ tũn sí tĩnsi ỉ thiya' Yékírí ỉ dógi wá bɛɛ'no.

¹⁷Múni wó mú tí ỉ dé, múni wó mú tí ỉ sɛɛ' weeri, ỉ dé ri Tamani Yésú wá jisígírá yé thiya' Sii Yékínni ú bárkára.

Pǎtí asónnĩpi mákínni ná pi kó' kãmbi kókiri wera

¹⁸Ỉbi hapa, ỉ kí kpónnó' ỉ khobiri dé sírâa nuu Tamanno ye mákírá tɛ déeme.

¹⁹Ỉbi khobo, ỉbíra kí funi ỉ hapira, hã ỉ kí fũu bi ya.

²⁰Ỉbi biibe, ỉ kí nú ỉ hũntábi wági múni wá bée'rá, dé sírâa nuu Tamanno.

²¹Ye ỉbi siibe, hã ỉbírá kí dé ỉ bibi wá námísé kí ya wa, dé si ba múnĩma pí wísa.

²²Ỉbi dombo, ỉbíra kí nú ỉ tamambi wági fa dunjaná múni wá bée' pu. Hã ỉ ná pí yíbiri yé dé si sí dé sǎngi pí fuu ỉ na, dé ỉ dé si ỉ dógi wá bɛɛ'no ỉ deɛ pǎtí ỉ phãni Tamanni wera.

²³Múni wó mú tí ỉ dé weeri, ỉ dé ri ỉ dógi wá bɛɛ'no má Tamãan sũmine ỉ dé, tũmá hã ỉ kí déegée má níthĩnigi wá sũmine ỉ dé ya,

²⁴Ỉ tu kha' Tamanna ba taa-ĩma, u ba hãa-ĩma kiri gí u sóobínni dé u ba hã á bée' pí déeri ú bibi wera. Pébu, Yésú Kírísi ú déeri Tamani weeri, úra ỉ déegée yɛ hã.

²⁵Ye níni ú déeri pí weeri, Tamanna ba taa-u-tĩma, dé u wɛɛ khonɔni na.

Kólósbɔ 4

¹Ĩbɪ tamamba, ĩbíra kí kó' ĩ dombiri kókuri pātí sɪ mákínni wɛrɪ, yé tu kha' ĩ thĩ ĩbírí tẽ, ĩbíra ma ɔ Tamanno ní thu'nná.

Tí Pól bɔ'ri Kólósi asónnípuri wɛra

²Ĩ hukɛɛ, hã ĩ theɲɛ Yékínj níngírǎ wa yé kí thiya' Yékírí tẽ.

³Ná ĩ níng Yékírí ĩ kí níng kí hã aabírí tẽ, sí dé sǎngɪ Yékíré yɛɛ á wónnǐ bu khĩnni ĩ sɛɛ' ú sɛɛɛnɔ nípi ĩ buka' pi Kírísi wá mí í déeri mí kóonɲi wɛra. í múná yɛɛrɪ mũ karsórá.

⁴Ĩ níng Yékírí hã mi, mí wónnǐ sɛɛ' sɪ pātí sɪ mákínni wɛrɪ, sí yésíyɛ.

⁵Ní' pũ mí dée asónnǐpi wa wɛrɪ, ná ĩ pí sɔgombírǎ, ĩ yee kɔrsɪɲ ĩ núnɛɛdékírǎ yé yee wóomɪ, hã ĩ kennɛɛ waatɪ ú ĩ bu wɛrɪ wa.

⁶Pātí sóbígura nuuna' nanɲuri wɛrɪ, ĩbírí tẽ ĩ yɛɛ ĩ sɛɛɛɛdékírǎ kí nuu nípinɛ waatɪ wá bɛɛ'. Tírǎ yɛɛrɪ ná níne púgí ĩ múnɪ, ĩ tu pātí ĩ mákínni ná ĩ hǐngínj wɛra.

Phurɲan thura

⁷Á asóníkǎni Tísíki ú mi funni kónj, ú déeri Tamǎan sɔɔbé sũmdébii ná mí sũmdé tákǎni wɛrɪ, u ba sɛɛ' ĩ mí míɲi wá bɛɛ'no.

⁸Síra mi dɛɛrɪ yêe sũnɔɔ ĩ thǎná ĩ bú tu dónj mí arɛ wɛrɪ, ĩ dósírǎ wóo.

⁹Mi ba sũmma ú ná á asóníkǎni Ónézími ú déeri sɔɔbéníní, ú a funni kónj, ú ku'ri ĩ thǎná wɛrɪ, pí thee ĩ thǎná. Ná pi ba thee, pi ba ná sɛɛ' ĩ míɲi wá bɛɛ' ù fará wɛra.

¹⁰Mí ná Árisítárki òu karsórá kpoogi wɛrɪ, u thiya' ĩ. Bárnábási wá khĩnu Márkura thiya' ĩ tẽ. Sɛɛ'-mɲaa ĩ Márki wá mũne sówo; ná u ba thee ĩ kóɔɔ kókura.

¹¹Yésú ú pi yí' Jísítisi wɛrɪ, u thiya' ĩ tẽ. Pí níne bísǎa' tónná déeri Júde asónnǐ pí mí ná píra dé Yékírí wá ɪgi wá sũmɪnni kpoogi wɛra. Pi tɛ́fírómma tákɪrsa.

¹²Épáfárasi ú yaari ĩ kénjírǎ wɛrɪ, u thiya' ĩ tẽ. Dé-uma Yésú Kírísi wá sũmdébiye; u nímma Yékírí sɔɔbé bu yêe hã ĩ sí dé sǎngɪ ĩ bakɛɛ yé hĩi khoosi Yékírí wá khũnná, ĩ tu tákɪrsɪ tũ nuu Yékínno wɛra.

¹³Thĩɲaa mi sɛɛ' ĩ, forii-urma tákɪrsɪ ĩ dɛɛ ĩ ná Lávódísé nípi ná Yéerápólisi nípírǎ.

¹⁴Lúki ú déeri dɔɔtórɔɔ, ú a funni kónj wɛrɪ, ú ná Démási thiya' ĩ.

¹⁵Ĩ thiya' Lávódísé asónnǐpuri tíkínj ná NǛfá ná asónnǐ' pũ píngínj ú dukirá wɛra.

¹⁶Ná ĩ karma mí sɛbi wɛrɪ sóo, ĩ hã ú Lávódísé asónnǐpuri pírá karmaa-u tẽ, ye ĩbírá karanj tẽ ú Lávódísé nípira ba hã ĩ wɛra.

17ĩ sɛɛ' Ársípiri kha' ʋ kpã' wóɔri ǐ pǎnáa sóo sũmɪ tí Tamaŋ hãanuu wɛra.

18Kháterá, míní Pólnâa tĩ thu tɛri mí thĩ wá déke. Hã ǐ pha mɪ ɲa, dé mɪ ma karsó bu. Yékíŋ dóɔfíráara hĩti ɪbɛ kpoogo.

1 Tésálóníkibe

1 Tésálóníkibe 1

Thura

¹Míní Pól ná Sílvě ná Tímótêe tĩ sebi weri, yêe hã ú tĩ Tésálóníkí asónní' pí déeri á Sii Yékírí ná Tamaŋ Yésú Kírísi wáburí wera. Yékínna fũ tĩbo dóogí tĩ hã tĩ dóowóongo.

Tí Pól thaabu thuya'ri Yékírí tĩ dæe pātí Tésálóníkibi khāanl Yésúrá wera

²⁻³A thuya'ma á Sii Yékírí waatl wá bée' yêe jínɔɔ yêe wógí' tĩbe kaa kpáarée tĩ dæe pātí tĩ déegée tĩ dæe khāa mí tĩ khāanl á Tamaŋ Yésú Kírísirá, ná pātí tĩ déegée yêe forii tĩ dæe fuŋ mí tĩ funnuu, ná pātí tĩ hukee tĩ dæe tí tĩ khāanl tuu dé u ba písi bamma wera.

⁴Pébu, á nípa, tu-arl dé Yékírí fuŋ-ur-tĩma tĩ phĩgi khorí tĩ dé tĩ dé ú wába.

⁵Tí a sɛɛ'ra tĩ sɛɛɛ nuwāanó weri, kɪ dée má nú tórge ya, dé Yékírí wá Nii ná ú wórgi wá bákárá a sɛɛ'ri tĩ ú, ye khāa-arl tuu dé thĩnaa a ye sɛɛ' tĩ. Í thĩ tu-tĩnɔ dónj mí a ye ná tí a déeri tĩ dæe í kɪrɪyɔ pātí a ye í sɔgombirá wera.

⁶Ye á ná Tamanna í thĩ wá yatɪ thoosinni. Hĩŋ-tĩnɔma Yékírí wá sɛɛɛɛɛ, pí sãnɪga í yíbírí kónj, ye Yékírí wá Nii wá bákárá sí dée tĩbo kpánnéɛɛɛ.

⁷Sí dée múnnáa, í dée ní' pí Másédóní sirgi ná Ákáyí sirgi asónnípɪ wá bɛɛ' wónní ná í thoosɪŋ wera.

⁸Í yatɪ wá kénjírá sɛɛɛ nuwāa ku'ri tĩ tɪya Másédóní ná Ákáyírá. Ye sí tóro wa, dé nípra sɛɛ'ma dónj mí tĩ khāanl Yékínná weri kénɪ wá bɛɛ'. Pé a súnní naanɪŋ sɛɛ'?

⁹Nípi wá bɛɛ' sɛɛ'ma dónj mí tĩ kó'ri a kókɪrɪ waatl ú a theera í thāná wera. Pɪ sɛɛ'ma tɛ pātí tĩ kúɪnɪ kpānaa tĩ tǎa sɪmbɪrɪ yêe thuya' Yékírí yêe dé sũmɪnɪ yêe hã ú ú déeri thakoo Yékírí, ɔɔ bú wa weri,

¹⁰ná pātí tĩ tɛɛ tí ú Bikhee Yésúra ba ya ní thu'nná í banj wera. Úra Yékírí yaara'ri huuminá ye úrāa ba híŋ a Yékírí wá námísɪnɛ thugɪ wá khu ũu bammɪná wera.

1 Tésálóníkibe 2

Sũmɪ tí Pólna dé Tésálóníkírá wera

¹Á nípa, í thĩ wá yatɪ tu-tĩnɔ dé tí a theera í thāná weri, sɪ dée phāɪnɪ wā.

²Ye tu-tĩnɔ tɛ dé tí a ye nu í pɪ yí' Filípi weri, fũúsɪm-bɪyaa a ye kusɪga a. Ye mú a bannɪ ba thee í thāná weri, kpĩŋgɪŋ-arl thooɾano kónj, ye sí bɛɛ'rá Yékírí hāa a phĩnni á wóroo sɛɛɪyɛ tĩ ú sɛɛɛ nuwāano.

³Kí dée má Yékírí wá sɛɛɛ ú a sɛɛ' nípiri wɛɪ, a tũmma wɛɛ́sɪ a dé-sima só kákáɛ wɛɛ́sɪ a fĩm-bɪma wǎ;

⁴dé a sɛɛɪɔɔma pǎtí Yékínna khɔɔ' wɛɪ, pébu, khǎa-urɪma aabo ĩ hǎa a sɛɛɛ nuwǎano dé a sɛɛɪɔɔ. A wêe bɛɛ nípi wá nuɔɔni wǎ, dé Yékírí ɔu tu nípi wá kákáɪ wɛɪ, ú nuɔɔɛ a bɛɛ.

⁵Yékírêe á sɛɛɛ́: ĩ thĩ tu-ĩni dé a fĩni níni náa wǎ, ye a dée si tẽ tigi'bɛɛkákáɛ ya.

⁶A bɛɛ níni wá kpórsi wa; a bɛɛ ĩ wási wɛɛ́sɪ pó ní' mabi wási wa.

⁷Ye hakɪra ná mú a déeri Kírísi wá sũɔɔɔniɔ wɛɪ, a ye wónnĩ kí sa á wási fǎngo, ye a dée sírí wa, dé dé-arma múni yɛtɛtɛ ĩ sɔɔɔmbirǎ pǎtí hare tu kó' ú bii ĩ kí kɔrsɪɔɔ wɛra.

⁸Khɔɔ'-arɪ-ĩma ná taraa, tírá yɛɛra a ye wêe bɛɛ dé a sɛɛ' ĩ Yékírí wá sɛɛɛ nuwǎa tórí wa, dé sɔɔbín-ayaama dé a nii á thakoogi ĩ dɛɛ ĩbo, pébu, dé-ĩnima ní' pũ á dógírǎ wɛra.

⁹Á nípa, tu-mɪni dé ĩ wógí' á sũmɪsɪ ná á forii sí a foriiri wɛra: déegée-arma khɪbɛɛgi tíkín ná isɛɔɔɔɔ ĩ bu á dinúgi sí dé sǎɔgi hǎ á dé ĩ ɔɔ bu foriisi wa, ye buu sɛɛɪyɛ ĩ Yékírí wá sɛɛɛ nuwǎano.

¹⁰Ĩ ná Yékínna á sɛɛɛ́: tí a ye ĩbi asónnĩpi wá sɔɔɔmbirǎ wɛɪ, á núnɛɛdékira ye nuuma Yékínno. Tereɔ-giyaama; a yárgíyǎ múno wǎ.

¹¹Tu-ĩni tẽ dé pǎtí siye kó' ú bii wɛɪ, múnnǎa a kó'ri ĩ bɛɛ'.

¹²Bɔ'-ayaa ĩ ye wóorígó ĩ dósɪ ye sɛɛɪyɛ ĩ kha' ĩ núnɛɛ ĩ mǎkín dónj mí Yékínna bɛɛ wɛra. Yékírí yí'-urɪ-ĩma dé ĩ ná úra dí ú ɔɔɔni yé bu sáɔ pǎtí úɛ wɛra.

¹³Tírá yɛɛɪ áa thɪya' Yékírí tẽ waatɪ wá bɛɛ' ĩ dɛɛ pǎtí a sɛɛ'ri ĩ Yékírí wá sɛɛɛno ĩ núwɔo ye hĩɔɔ wɛra. Ye ĩ hĩɔɔ má níthĩniɔ wá sɛɛɛɛ-u wa, dé khe-ĩnuuma Yékírí wá sɛɛɛ, ĩ hĩɔɔ ú dómmíná. Ú sɛɛɛra déegéema ĩ bí khǎani Yékínnǎ wɛra.

¹⁴Á nípa, pǎtí Júde marǎa wá Yékírí wá nípi khǎani Yésú Kírísirǎ, pí thĩ wá nípírǎ fũsírǎ bi wɛɪ, múnnǎa si buuri ĩ tẽ, ĩ thĩ wá nípírǎ fũsírǎ ĩ.

¹⁵Júdebirǎ khɔɔɪ Tamaɔ Yésú ná Yékírí wá hĩɔɔɔniɔ; pírá fũsínni a. Pí mĩné nuu Yékínno wǎ, dé-birma nípi wá bɛɛ' pí pũnĩba.

¹⁶Pi déma mĩpĩni yêe du'riɔ ĩ taraa yêe khũɔ a kha' hǎ á sɛɛ' támabɪri Yékírí wá sɛɛɛ, ú hĩɔ bi ya. Ye phurɔɔɔ pǎnnǎ Yékírí wá námísé yaa bí bu.

Pólna bɛɛma dé ma ná thɪya' Tésálóníkibira

¹⁷Á nípa, mú a banni ba kpɪsɪya kǎmbɔ mé'ni wɛɪ, sí dée waatɪ kíriú ná a náa kǎmbɪ wa, ye a phaa ĩ na. Hukɛɛ-ayaa tákɪrsɪ dé a ná thɪya' ĩ pébu, a ye khɔɔ'-ĩma tákɪrsa.

¹⁸Khoro'-ayaa pá kóngónjo dé a thee í thǎná. Míni Pól wá yatirâa ye sí kákásine kón, ye Sutānaaná khūni a khūnne.

¹⁹Fūnaa tí á Tamaŋ Yésúra ba písí baŋ weri, pēe ba yee á bu khāami ná dǔwóongi ná taasi, á wóoré ya thu'ri ú wóonná, ná ki dée má tí Yékírí déeri í sogombirá weri waa?

²⁰Thīŋaa-u, ībírâa dé sǎngi āa bu sáu ná dǔwóongo.

1 Tésalóníkibe 3

Tí Pól thaabi sūnni Tímóteri Tésalóníkirá ú yóo ye baa wera

¹⁻²Ye mú a ye bée ná thiya' ī ye a buu yóo wa weri, á hītaa dǔgiyo, á sūni á asónikāni Tímóté á ná ūu dé Yékírí wá sūmūnni kpoogi yēe sēe' sēere nuwāa ūu sēe' Yésú Kírísi wá mūni weri, í thǎná, ye aabírā hītaa Áténiná. Sōŋ-arūuma dé u ná bo' ī ī bu fāŋgi Yékírí wá khūnná,

³sí dé sǎngi hǎ í ǔo sēe Yékírí wá khūnni í dēe yíbísāigerá wa. Í thī tu-īni dé pí kaa sāina' asónníni wá yíbiri wa.

⁴Pātí a ye ní í thǎná weri, khiru-ayaa sēeriye ī kha' á yíbinna ba sāima. Ye í thī tu-īni dé sírá nanni mé'na.

⁵Tírá yēeri mú mi hītanni dǔgiyo weri, mí sūni Tímóteri dé u ná keŋ dóŋ mí ī kó'ri Yékírí wá khūnni wera. Mi ye tūmma dé Sutāna ūu má' nípiri yēe keŋ weri, u ba yee í buro, á sūmíná dé phāŋa.

⁶Ye Tímóté ya-ūri í kēŋgírā ī baa ti dái wa. Baŋ-ūri á núu sēere nuusa. Sēe'-ūri a dóŋ mí ī kó'ri Yékírí wá khūnni ná dóŋ mí ī fuŋ kām̄bi ná dóŋ mí ī wógi' aabe waati wá bēe' wera. Ye sēe'-ūri a tē kha' pātí a khoro'ri dé a já ī weri, múnnaa ībira khoro' tē tákisi dé ī já a.

⁷Sí dée múnnaa á nípa, á thoora ye pí sāuniga á yíbiri, ye sí bēe'rá, á wísé tiyaa a sí kuso pātí ī kó'ri Yékírí wá khūnni wera.

⁸Dóokpūsēe ye bēe khu a, ye werá, á dósi wóo-sirma, pébu, kó'-īma Tamāaŋ khūnni tákisa.

⁹A tuu pātí a thiya' á Yékírí yóo ú wa, ī dēe pātí í mūna yee āa kpánnēe tákisi ú wóonná wera.

¹⁰A jím̄ma Yékínni kūuŋ khūbēegi tíkíŋ ná isēŋgine dé u yee á bú já ī yé mamaŋ ī sí dé sǎngi hǎ múné kpi' ī ú khūnná wā.

¹¹Á Sii Yékírí wá thī ná á Tamaŋ Yésúra hǎ a khūnni á bú ná já ī.

¹²Tamanna yee í hafu kí fuŋ kām̄bi yé kí fuŋ póc̄ori kí yóo kūuŋ pātí aabírí funni ī tē wera.

¹³Sii Yékínna yε í wísé tu í ú khũnná, sí dé sǎngi, fũnaa tí á Taman Yésúra ba písi ban ú ná ú wábi wá bée' wεri, hǎ khakharé yé bu íbo Yékírí wá wóonná wǎ, yε í dóokákásírá nuu ú. [Amína.]

1 Tésálóníkibe 4

Núnéedé' kǐi nuu Yékínno wεri, kí míja

¹Maman-arí í núnéedé' kǐi nuu Yékínno wεri, yε tu-arí dé múnnaa í núnée. Yε werá á nípa, a níj-ĩma í ken Taman Yésúri yé hafu yε í núnéedékírá kírí tarí mú,

²dé tu-ĩni mí í Taman Yésú sεε'ri a, á mamaa í í kha' í kí déyee wεra.

³Tí Yékínna bεε wεri, tírá déeri: í yεε í núnéedékírá kí nuu ú; í tu kó' í wísi khobeεgi ná ha'bεεgrá.

⁴Í bée' tu kó' í wísi í mákín dój mǐ nuu Yékínno, nípirá kpónnígóo.

⁵Hǎ í yεε khobeεkákási ná ha'bεεkákásé hǐi í thasiri pǎtí ní' pǐ mí tuu Yékírí wa wεra.

⁶Í míjεná, hǎ níné yé dé ú kǎni pǐ kúuŋ na, dé Tamanná ba yεε ú táriri wa, pǎtí a sεε'ra í sí í kpǐnnígá í wεra.

⁷Dé Yékínna yísi a dé a dé denyugusi wa, dé u bεεma dé á núnéedékira kí nuu ú.

⁸Tírá yεeri níni ú kairi sεεre wεri wεri, kí dée má níthĩngi wá sεεre u kairi ya, dé Yékírí ú hǎani í ú Niino wεri, ú thĩna u kairi.

⁹Yε kǎmbi fummíní bu, á jaanín tǐ' mǐni í hǎ í sírí bu wa, dé Yékírí wá thĩ mamani-urí í pǎtí í wónní fuŋ kǎmbí yóo wεra.

¹⁰Yε pí fummína í funni í asóníkǎmbi wá bée' pǐ Másédóní sirgrá wεra. Tírá yεeri á nípa, ǎa sεε' í kha' í kí hafu kí fuŋ kǎmba.

¹¹Hǎ í kí dóon nípi mǐjǎ wǎ, dé í hukεε í thĩ wáεε, yé hukεε kí déegée pǎtí a bǎ'ri í wεri í kí ken í thĩ;

¹²dé múnnaa ípe bǐ mí yêe asónísírá wa wεri, pí ba kí kpónnó' í, yε í ba kpǔu níni bu dé u ken í ja.

Huuribi wá yamí Yésú wá písémbanǵhurá

¹³Á nípa, a wêe bεε dé í kǔu bú tóo ní' pí huuri wεri, pí múná wǎ. Hǎ í kákásé pagumŋ sírí bu pǎtí ní' pí dá'ri khǎanni wεri wa.

¹⁴Pǎtí a khǎani tuu dé Yésú hu-uma yε yaa wεri, múnnaa sirε tē, ípe bí khǎani ú bu yε huu wεri, Yékínna ba yaara-pima pí hǐti pí ná Yésúri kpooŋo.

¹⁵Sεερε ú a ba sεε' í werá weri, ku'-uma Tamaη thā; úrá déeri: fūnaa tí Tamaη Yésúra ba písí baη weri, aa bì ba hīti thaage ú waatirá weri, á ba bu wóori huuribirá wa;

¹⁶pébu, ɔ̃ ba sūrú, Yékírí wá mɪnɪgɪbɪ wá níkhāgaarā sεερε, Yékírí wá tútúɔnígírá kŭη, Tamaη Yésú Kírísirá ya thu'nná í sŭη. Pí khāanɪ ú bu ye huu weri, pírá ya huuminá sóo

¹⁷ye Yékínná yeε aa bì thaage weri, á ná pírá tíkín kán ní tátúnísirá í thukin Tamannɪ toroorá, í hīti kén gí ure weri, á ná úrí kpoogi waati wá bēε'.

¹⁸ĩ khe sεερε weri, kí sεε' ú kāmɪ kí wóoró' kāmɪ dóso.

1 Tésalóníkibe 5

A sóɔbín í kí tεε Tamāaη písémɓaηkhura

¹Á nípa, pé a sŭnní ɲaanín tĩ'née buka' í khubɪ ná waati bí í múpina ba dé weraa?

²Í thī wá yaɪ tu-ĩni tákɪrsɪ dé Tamaη wá písémɓaηkhura ba báрма níɪɪɪ pātí súurāa báɪ níɪ isenɟi wera.

³Waati ú níɪɪɪ ba kí kŭη kha' ĩbírā ma wóowóonno, ĩbírā tŭŭ múnɪ wā weri, ú waatirá thoora kpóroora ba báɪ bɪ, pātí dŭonna báɪ kó' hannɪ wera. Pí ba kowoo wa.

⁴Ye á nípa, ĩbírā tápírɔ ú khurāa báɪ í pātí súurāa báɪ nínɪ weri wa;

⁵dé í bée' déerima táyésíníɪ ná khɪɓεenípa. A dée isen wáɪ wa, a dée tápírɪ wáɪ wa.

⁶Tírā yeeri hā á hŭŭ pātí póore ya, dé a yee korsɪ yé tu kó' á wísi,

⁷dé isenɟe níɪɪɪ hŭŭ, isenɟe níɪɪɪ ɲú thɪ'.

⁸Ye aa bí déeri khɪɓεeníɪ weri, a tu kó' á wísa. Pātí sodáasíye yee ú tási yé sóɔbín hīti ú sŭmɪnɪ wá hītansi weri, mŭnnāa sɪε, khāa mí a khāanɪ Yésúrá ná fŭŭ mí a funnɪ kāmɪ weri, pírá déeri á khŭkpórgóora. Hŭŭ mí Yékírí hŭnnɪ a weri, pírá déeri á khāannɪ ye dée tē á khākhāthasikiri,

⁹dé Yékínna khorɪ a dé ú ɲámíse hīti aabo wa, dé khon-urɪ-ama dé a bu hŭmmɪ á Tamaη Yésú Kírísɪ wá bárkará.

¹⁰Úrá huuri ĩ dεε aabo, sí dé sǎŕŕŕ háari á huu wo, āa thakooge wo, ná u ba písée baa, á hīti thakooge á ná úra.

¹¹Tírā yeeri pātí ĩ tura' kāmɪ wísi yēε tēfŭŭ kāmɪ í bu fǎŕŕŕ Yékírí wá khŭnná weri, ĩ kí dé mú.

Phurɔaη ɓɔgu ná phurɔaη thura

¹²Á nípa, a níŋ-ĩma, ĩ kǐ kpónnó' ní' pũ déegée ĩ sɔgɔmbirá, pí déeri ĩ níkhāgbiri Tamāaŋ khūnná yêe bɔ' ĩ wera.

¹³Ĩ kǐ kpónnó' pí tákɪsɪ yé fuŋ bi ĩ dɛɛ Yékírí wá sũmɪ tí pɪ dé wera. Í bêe' beŋ.

¹⁴Á nípa, a sɛɛ'-ĩma, ĩ bɔ' déendápɪ yé dé nípi wá wí' sí múnínɪ bi wɛɪ, sí tu bi, yé tǣfín ní' pí dá'ɪ fāŋgi wɛɪ, yɛ háari nípírāa múnɪ, ĩ kǐ pá'.

¹⁵Ĩ kɔrsɪŋ, hã ĩ khe púní taa púnɪ wã, dé ĩ kǐ dé kãmbɪ míkɪɪ waatɪ wá bée' yé kǐ dé í nípi wá bêe'.

¹⁶Ĩ kǐ kpánnée waatɪ wá bêe';

¹⁷Ĩ kǐ níŋ Yékírí waatɪ wá bêe', hã ĩ kpáarée ya;

¹⁸Ĩ thiya' Yékírí múnɪ wá bée' pu, dé ĩ bí déeri kpoogi ĩ ná Yésú Kírísiri wɛɪ, síra Yékíre bɛɛ ĩbe.

¹⁹Hã ĩ khũŋ Yékírí wá Niini déegéesi wa;

²⁰hã ĩ beeyi Yékírí wá núgɪsɛɛɛɛɪ wa,

²¹dé ĩ kɔrsɪŋ múnɪ wá bée' ĩ tu tí kɪnnɪ wɛɪ ĩ kó' ɪ.

²²Ĩ tu kó' ĩ wísɪ mípǔ hũnsi hũnsi wá bée'rá.

²³Yékírí ũu hãana' dɔɔwóŋgi wɛɪ, ɔ dé ĩ ú wábɪ kutúru. U yɛ ĩ dɔɔmíníní ná ĩ dósɪ ná ĩ wísírá hĩtɪ kaadé yárgínkhare Tamaŋ Yésú Kírísí wá písɛmbaŋkhurá.

²⁴Yékírí ú yí'ɪ ĩ wɛɪ, pɪ wónnɪ khãa-ú-buma, ɔ ba dé si.

²⁵Á nípa, ĩ níŋ Yékírí hã aabírí tẽ.

²⁶Ĩ thiya' asónnɪpɪ wá bée' dámúgúthura.

²⁷Mɪ sɛɛ'-ĩma Tamāaŋ nísígírá kha' ĩ hã sɛbɪ wɛnnɔ pó asónnípírá karmaa-ɔ.

²⁸Á Tamaŋ Yésú Kírísí dɔɔfírāara hĩtɪ ĩbe kpoogo.

2 Tésalóníkibe

2 Tésalóníkibe 1

Thura

¹Míni Pól ná Sílvě ná Tímótêe tĩ sebi weri, yêe hã ú tĩ Tésalóníki asónní' pí déeri á Sii Yékírí ná Taman Yésú Kírísi wábiru wera.

²Á Sii Yékírí ná Taman Yésú Kírísira fũ tĩbo dóogĩ tĩ hã tĩ dóowóongo.

Fõnaa tí Yésúra ba písí ban weri, kí thuga

³Á nípa, mákín-turi ná aabíra kí thiya' Yékírí kaa kpáarée tĩ dæe tĩ míná, dé sírá kinni, pébu, tĩ yóoma wóoro tákiru Yékírí wá khũnná ye fuɲ mí tĩ bée' funni kãmbi weri, pũ du' yêe yóo.

⁴Tírá yeei âa sɛɛ' Yékírí wá ní' pũ khaayi khaayirá weri, kha' pi sãina'ma tĩ yíbiri yêe fũusín tĩ ye tĩ wóroo kórí Yékírí wá khũnni, sí yaariga á wóori thu'ro.

⁵Tĩ tĩ thooora tĩ dæe Yékírí wá igrá yêe pá' weri, sírâa buká' kha' Yékírí wá thugi tereɲ-girma. Sírâa ba dé sãngi Yékínná keɲ kha' mákín-ĩni ná tĩ niina hĩti bú ú igrá.

⁶Mú Yékírí terenni weri, u ba fũusímma ípe bũ fũusín tĩ weri,

⁷yê hã tĩ bũ fũusín weri, ná aabírí kpáaréesi fõnaa tí nípira ba já á Taman Yésúri ná u ya ní thu'nná kí ban ú ná ú minigi bũ wóoge wera.

⁸Yésúra ba bamma napáru bu, ye ú ba yee ípe bí koori Yékínni wã tíkín ná ípe bũ mú yêe hĩɲ sɛɛɛ nuwãa ũu sɛɛ' á Taman Yésú wá míní weri wa.

⁹Pí wánni sóo-tirma, pí thooaraa ba hĩti kpõuníãano wã. Pí ná Yékírí déeyém-biri kãmbɛ ye pí ba já ú sáú ũu buka' ú wórgi wa.

¹⁰Si ba déma fõnaa tí Yésúra ba písí ban wera. Tí pánná nípi wá bée' pí déeri ú wábi tĩ khãa ú bu weri, pi ba fuuma ú jísí nuugi yê kpónnígõo. Ye tĩ niina búma tẽ, pébu, khãa-ĩma sɛɛɛ ú a sɛɛ'ri tĩ wera.

¹¹Tírá yeei âa jín á Yékínni yêe hã tĩ waati wá bɛɛ', dé u yee tĩ núnée tĩ mákín yí tĩ u yí'ri tĩ wera. A jínɔoma tẽ dé u tẽfín tĩ ú wórgi wá bákárá tĩ dé míkiri wá bée' tĩ bɛɛ dé tĩ dé ná mú ù buká' kha' kó-ĩma ú khũnni weri,

¹²sí dé sãngi pí fuu á Taman Yésú Kírísi wá jísí nuugi tĩ dæe tĩ míná, yê fuu tẽ tĩ jísí nuugi tĩ dæe tĩ u déeri tĩbo wera. Sí bɛɛ' ku'ma á Yékírí ná Taman Yésú Kírísi wá dóofírígírá.

2 Tésalóníkibe 2

Mú ù ba dé sóo ye Yésúra tũmá u písí ban wera

1-2 Á nípa, á Tamaŋ Yésú Kírísi wá písémbammí ná tí a ba pínggín ú the'rá weri, sí míŋe a bée' sɛɛ' ĩ. Ná níŋe baa ba kha' aabé hāani ma Yékírí wá nógisɛɛɛ, werési sɛɛɛ, werési sɛbi kha' Tamāaŋ písémbaŋkhu naŋ-urma sóo, a jín-ĩma, hã ĩ haabín phāni werési ĩ yɛ phĩnné khoŋ ĩ ya, dé thĩnaa-u wã.

3 Hã ĩ yɛ níŋé khe wóo thĩŋi thĩŋi ĩ fĩnní bunno' ĩ sí múná kúuŋ na, dé fó' nípirá yáa páráŋgá Yékínná sóo yɛ Yésúra tũmá u baŋ. Páráŋgámmi wá pǎnná nípira ba ná wée ú pi yí' Mípúdéeráari yɛ yísɔɔ tɛ wée ú mákínni ná u téu wera.

4 U ba khũmma nípiri Yékínthiyakí ná sǎnthogingí ná múní wó mú tí nípira thiya' weri, yé kha' maná tanni í míŋena. Ú yatra ba dóomma Yékínthiya'dukirá ná hĩti yé kha' maná déeri Yékínna.

5 ĩ kenj má tí mɪ yɛ ní ĩ thāná weri, mɪ yɛ sɛɛɪyɛ ĩ sí yaa? Bá pha-ĩmaa?

6 Yɛ mú tí khũnni Mípúdéeráari bammɪnɛ werá weri, tu-ĩnni. Yɛ ná ú baŋkhura ba nani, pi ba jáa-u.

7 Yɛ mípúŋi kókín-urma yɛ déegée the'ro sówo; dé ɔɔ bú ú kó'ru ĩ ná naŋ waati ú u ba súu fí wera.

8 Tí pǎnná Mípúdéeráara ba buka' ú thĩ pí jáa-u, yɛ ná Tamaŋ Yésúra ba baa, u ba hasigɔɔma ú nógisarmɛ, u ba khomma ú dɛnni bú ú wórgi wá bǎrkára.

9 Yɛ Mípúdéeráa baŋkhurá, Sutānaana ba yɛma ú dé tāgumasimí hũnsi hũŋ sí déeri núnɔɔnimí weri

10 ná mípú hũnsi hũnsi ĩ fĩnní bunno' ípɛ bũ yóo téukharí weri, pébu, kai-burma thĩnaani, pi khorgɔɔ wa. Ná pí-biyaa-u, Yékínna yɛ hĩŋ bi.

11 Tírá yɛɛri Yékínna ba yɛma pí hafu kí buri kí yóo ĩ khāa tí déeri núnɔɔni wera.

12 Sírāa ba yɛ Yékínná yárgín ípɛ bũ mú khāa tí déeri thĩnaani weri wa, yɛ khorgo mípúdegiri wera.

Ĩ pǎnáa kó' Yékírí wá khũnni dé' síŋɔ

13 Á nípa, ĩ bí Tamaŋ funni weri, ná aabíɛ, mákín-arma ná a kí thiya' Tamaŋ Yékínni waati wá bée' ĩ dɛɛ ĩ múná, pébu, khiru-uri phĩgi khorí-ĩma ĩ hĩní ĩ ú Nii ũu dé ĩ ĩ dé ú wábi weri, ú bǎrkára, ná tí ĩ khāani tí déeri thĩnaani wera.

14 Sírí bu Yékírí yí'ri ĩ sɛɛɛ nɔwāa ú a sɛɛ' ĩ weri, ú bǎrkára sí dé sǎŋgi ĩbé bu tɛ á Tamaŋ Yésú Kírísi wá sáura.

15 Tírá yɛɛri, á nípa, ĩ kó' Yékírí wá khũnni dé' síŋɔ yé kó' tɛ mú í a mamanni ĩ werési í a tĩ'ni sɛbi ĩ sɛɛɪyɛ ĩ wera.

16 A jímma á Tamaŋ Yésú Kírísi wá thĩ ná á Sii Yékírí ú fũni aabo dóɔgi ĩ furí a yɛ wóoró' á dósi kaa kpáarée yɛ āa khāa ú bu yɛ tɛyɔɔ weri,

¹⁷dé pi kí wóoró' í dósí yé tǝ́ǝ́ǝ́ í í dé míkiri hũnsi hũnsi wá bée' yé kí sɛɛ' sɛɛɛ kɪrɪ hũnsi hũnsi wá bɛɛ'.

2 Tésalóníkibe 3

Pólna bɛɛma dé pi níŋ Yékírí hã ìbíra

¹Yɛ wɛrá á nípa, í níŋ Tamanní í hã a, ú sɛɛɛɛ́ kí yóo wóorɔ haabinɛ yɛ nípírá híńɔɔ pǎtí sɪ déeri í kɛngírá wɛra.

²Í níńɔɔ tɛ́ í hã a, ú híń a ní' pǎ́bɪ ná dɔɔpǎ́ńbɪnɛ, dé kɪ dée má bée'rúu khãanɪ ú bu wa.

³Yɛ mú Tamaŋ déeri wée ú pi wónní khãa wɛrɪ, ɔ ba hã í fǎŋgɪ yé híń í Pǎ́nâanɔ.

⁴Khãa-arɪ tuu dé Tamanna déegéema í sɔgombírá ù dé íte tí a kha'rɪ ù dé wɛrɪ, yêe ba dé ri tɛ́.

⁵Tamaŋ Yékínna yɛɛ í furɔɔ pǎtí ɔ funnɪ í wɛrɪ, yé yɛɛ í pǎ' pǎtí Kírísirɛ wɛra.

Bée' mǎkínɪ ná pi déegée

⁶Á nípa, a sɛɛ'-íma á Tamaŋ Yésú Kírísí wá nísígírá kha' í kpɪsɪ á asóníkǎmbɪ wá bée' pí dá'rɪ déenni yɛ pi wêe dé mí í a mamannɪ bɪ wɛrɪ wa.

⁷Í thí wá yatɪ ná-íŋaa a tí a yɛ í sɔgombírá wɛrɪ, a yɛ dée déendápi wa. Tírá yɛɛrɪ í dé pǎtí aabírɛ wɛra.

⁸A dii níńí wá dimi phǎŋɪ wǎ, dé déegée-arma khɪbɛɛgɪ tíkín ná isɛŋgɪnɛ í foriyo, sí dé sǎŋgɪ hã á dé níńí bu foriisi wa.

⁹A yɛma khĩnnɛ yêe wónní di í thǎná phǎŋa, yɛ a dée sírí wa, dé aabé khɔɔ'rɪ déegíyɛ, sí dé sǎŋgɪ í ná í déegée pí dómminá tɛ́.

¹⁰Sí yatikoronna a yɛ sɛɛ' í tí a yɛ í thǎná wɛrɪ, kha' ná níne wêe bɛɛ dé ɔ déegée ya, hã ú di tɛ́ na.

¹¹Yɛ nú-arɪ ná pi kha' pɔɔ í sɔgombírá yêe dé déendá'míja; píra tó sũmɪnɛ ná í kí dɔɔŋ nípi míŋɔ wǎ.

¹²A sɛɛ'ma pí tárbɪrɪ yêe kpǎ́nná' pi á Tamaŋ Yésú Kírísí wá nísígírá kha' pi kpáa dɔɔŋyɔɔrémmínɛ yé déegée í bu pí dínúga.

¹³Yɛ á nípa, hã ìbíra forii míkɪrɪdégírá wa.

¹⁴Ná níthínigɛ wêe dé tí a kha'rɪ sɛbɪ wɛrá wɛrɪ wa, í kɔɔsɪŋ, hã í máa ú tárúrɔ wa, nusé kóɔɔ.

¹⁵Yɛ hã í khɛyɔɔ má pǎ́nâa-ɔ wǎ, dé í bɔgɔɔ, dé dé-uma í asóníkǎna.

Phurŋa thura

¹⁶Taman ũu hãana' dɔwóonɔgi wɛɾɪ, ú thĩna hã ĩ dɔwóonɔgi waatɪ wá bɛɛ' mĩɪɪ wá bɛɛ'rá. Tamanna hĩtɪ ĩ bɛɛ'no kpoogo.

¹⁷Míní Pólná tĩ'ni thu tɛɾɪ mí thĩ wá déke sí buká' kha' míná hãana'ni sɛbɪ wɛɾa. Múnnáa mína phɪra' mí sɛɾɪ wá bɛɛ'.

¹⁸Á Taman Yésú Kírísí dɔɔfíráara hĩtɪ ĩ bɛɛ'no kpoogo.

1 Tímóté

1 Tímóté 1

Thura

¹Míní Pól dé-minima Yésú Kírísi wá sũngunnaa. Yékírí ú déeri á Hĩnnáa ná Yésú Kírísi ú a núunó' weri, pírá saari mi sí bu.

²Mínâa tĩ' sebi weri, yêe hã ú múní Tímóté mú mú déeri mí bi dóoráa ĩ dæe pãtĩ mune Yékírí wá khũnná wera. Á Sii Yékírí ná Yésú Kírísi ú déeri á Tamaŋ weri, pi fũ mú bu dóogi ĩ maŋinaŋ mú bu, ĩ hã mu dóowóongo.

Mamaŋ mũ mĩ yêe yóo kpoogi pí ná Yékírí wá mĩni wã wera

³Pãtĩ mi ye yóo Másédóníná ye seeriye mu kha' mu hĩti Éfézirá weri, hĩtaa ní dé pó nípêe ní yêe mamaŋ nípi yó mí mapa; mú se'e' pi kha' pi kpáa sí.

⁴Seeriye bi kha' hã pí hĩti kpĩrsi ná hũmbuka' kóngóngo wa, dé pãní tóрге si baŋ tũmá sí wónnĩ tẽfĩŋ níní ú dé Yékírí wá sũmĩni wã. Yékírí wá sũmĩna déma khãami wá bárká bu.

⁵Tóo yeeri mí kha' mu se'e' pi sí ya, dé mi beema dé pi fuŋ pócũ káká' kĩrse yé tu pí dósírá dé tí pi dé weri, kũ-tĩma, yé kó' Yékírí wá khũnni kaadé damaarano.

⁶Pócó sée-bĩrma í mĩŋeni ye hĩtaa pãní yátĩgo

⁷yêe dé pí wĩsi má Yékírí wá sebitube ye pí yatĩra wêe tu tí pi kha' ná tí pi mamaŋ nípi weri, tí tĩtĩŋgi wa, dé tí pi ba'ri weri, tĩre.

⁸Tu-ari dé maŋ mí Yékírí hãani Moyíziri weri, kũ-bĩr, ná a dé bi pãtĩ si mákĩnni wera.

⁹Tu-ari dé Yékĩre dæe ní' termembo ye hãanĩga ú mammĩni wã, dé ní' pũ mĩ yêe dé tí Yékírí kha'ri weri wa, ná ní' pí kpauri, ná ní' pí kauri Yékírí wá mĩ, ná mĩpĩdébi ná ní' pũ mĩ yêe yatĩ Yékírí wá mĩŋini wã, ná ní' pũ khu pí siibi ná pí nĩbi, ná níkhubi

¹⁰ná khobeebi ná ha'beebi ná khoobĩ bĩ beẽ kãmbi ná ha' pũ beẽ kãmbi ná ní' pũ sú nípi yêe dongiŋ ná núnuunibi ná ní' pũ tũŋ yé písi kari Yékĩnná ná ní' pũ dé mĩni wó mĩ tũ mĩ yêe yóo kpoogi tí ná mamaŋ mũ yóo kpoogi pí ná Yékírí wá khũnni weri wa, píra u dæeri ye hãanĩga ú mammĩna.

¹¹Mamaŋ mũ yóo kpoogi pí ná Yékírí wá khũnni weri, pi ma seere nuwãa ú Yékírí hãani mi dé mi se'e' nípi wera. Yékírí kũ-uma yêe sãuno.

Yékírí fũ-ori Pólná dóogo

¹²Mĩ thiya'ma á Tamaŋ Yésú Kírísi ú khexeri mi soobéníní ĩ yee mi ú sũmĩná ye hãa mi fãŋgi mũ dé ri wera;

¹³ye hakira ná khũni, kusa'-mɪnaa-uma, ɪ fũsírǎ ú níriri ye pĩjǎa ú mĩje. Ye Yékínná maɪnaɪ mí bu, pébu, mi ye tuu bú kpoori wa, mi ye khāa Yésúrá wa, tírá yeeɪ mĩ ye dé si.

¹⁴Á Tamaɪ fũ-urɪ-mí-buma dóogɪ ná taraa ɪ yee mí khāa Yésú Kírísirǎ ye yee mí furɔɔ ɪ deɛ tí mí ná úrí déeri kpoogi wera.

¹⁵Sere ú mi ba sɛɛ' mé'ni weɪ, dé-uma thĩnaa ye béɛ' mákínɪma ná pi píyɔɔ. Ú sereɛrá déeri: Yésú Kírísɪ baɪ-urma fa dunɪjaná dé ma ba hĩj mípúdébira. Ye mɪná déeri mípúdé khāgaara;

¹⁶ye sí béɛ'rá Yékínná maɪnaɪ mɪní mípúdé khāgaará, sí dé sǎɲgi nírírǎ tu dé Yésú Kírísirǎ pá'ma tákɪrsa; yé dé sǎɲgi tɛ ípe bí ba khāa ú bu naaɪ ɪ bu thakoo mĩjǎɲ gũ kaa sóo weɪ, pí jǎ mí wásɪ yé tu dé Yékínna maɪnamma nĩɔ.

¹⁷Yékíɲ lɪra ũu bú kutúru, ũu mĩ hu wa, ú níné jǎ wǎ, ú úkpo ú déeri Yékínni weɪ, nírira kí kpónnígòo ye kí fuu ú jísí nuugi waatɪ wá bɛɛ'. Amíina.

¹⁸Mí bii Tímóté, mi hǎ-muma sere weɪno ɪ mákírǎ Yékírǐ wá núgɪsere ú pi sɛɛ'ra mú mɪná wera. Yee pí sereɛrá hǎ mu fǎɲgi mú hukɛɛ ɪ dé mú sũminá kira;

¹⁹yé kó' Yékírǐ wá khũnni ye kí dé mĩ í mú dógi hǎani mu weɪ, dé pɔɔ kaari dée mú ɪ sɛɛ Yékírǐ wá khũnna.

²⁰Pí pɔɔrá déeri Íméné ná Álékísándɪ pí mi hǎani Sutānaani dé u fũsín bí, pí kpáa Yékíɲ kusakɪɛ.

1 Tímóté 2

Pǎtí níriri mákínni ná pi jínj Yékírǐ yóo wera

¹Tírá yeeɪ mí kpakpa' tí mi sɛɛ' yɛɛ kpínnǎ' níriri weɪ, tírá déeri pi jínj Yékírǐ jǎnni jǎnni ú tɛ́fɪj níriri wá bɛɛ'; pi jínɔɔ níriri wá béɛ' jísígírǎ; pi jínɔɔ ɪ hǎ níriri wá béɛ' yé thugɔɔ míkɪ ɪ u déeri hǎa níriri wá béɛ' wera.

²Pi jínj Yékírǐ ɪ hǎ tɛ ubi ná fǎgɪmambɪ, sí dé sǎɲgi á bu wɔɔwóonni ná dóɔwóongi ɪ kó' Yékírǐ wá mɪni kó'mɔ yé hĩtɪ núnéedé' kɪrge.

³Sírǎ kɪnni yɛɛ nuu á Hínnǎa Yékírǐ

⁴ú bɛɛ dé ma hĩj níriri wá béɛ' ye pí wónnɪ tu tí déeri thĩnaa weɪ,

⁵dé Yékínna ma úkpo kekeri' ye hǎananna úkpòo bú tɛ Yékírǐ ná nĩthĩnapɪ wá sɔgɔmbɪrá. Ú hǎanannaanǎ déeri Yésú Kírísɪ ú déeri nĩthĩɲgi

⁶ú hǎana'ni ú thakoogi níriri wá béɛ' phɛɛnnǎ ɪ hĩnɪ bí wera. Dé-sirma waatɪ ú Yékírǐ yeera weɪ, nírírǎ tu dé Yékínna béɛ hĩm-bima.

⁷Síra Yékírí dɛɛɪ yɛ saa mi dé mi dé Yésú wá sũŋɔnnaa yé sɛɛ' ú sɛɛɛ nípinɛ, ɛ́ mamaŋ támaɓɪ pí khãa ú bu yé mamaŋ bi tí déeri thĩŋaa wɛra. Mi wêe tũŋ na, dé thĩŋaa mi sɛɛ'.

⁸Tírá yɛɛɪ mi bɛɛma dé Yékínthiyakhayɪ wá bɛɛ'rá, khoobira yaara' dési kaadé káká' pĩsɪ ná námísi ná páníge ɛ́ jín Yékínna.

⁹Mi bɛɛma tẽ dé hapira kí yee táa sí mákínni, hã pí kpékín ná tarɪ tí kharɪ wa. Pɪ kpáa hãnɪndi pĩ gũ yɛɛ pí pĩ' thaagi dori huɓɓɛ wɛɪ, yé kpáa tẽ sãntáyeeegi ná pũyɪ ná tákĩŋkĩŋyeeegine

¹⁰yé yɛɛ pí hãnɪndigirá dé míkɪrɪdégi, dé harɪ ú kha'ɪ ma kpónnó'ma Yékírí wɛɪ, múnnáa u mákínni ná u hĩta.

¹¹Waati ú pɪ mamaŋ nípi wɛɪ, hapira kpĩ' yé kí núunó'.

¹²Mí hã harɪ khĩnni ú mamaŋ khoɔ wɛrésɪ ɛ́ khe wóɔɪ ú bu wa, dé u kpĩ' yé kí núunó',

¹³dé Ádámána Yékírí khɪrurɪ khorɪ sóo yɛ tũmá u khoŋ Áwara.

¹⁴Yɛ kɪ dée má Ádámána Sutāna fĩnni ja, dé hanna u fĩnni wórɔɔ, ú kpígí jín tánni Yékínná.

¹⁵Yɛ Yékínná ba hĩmma hapɪ bihũŋgi wá bákárá ná pɪ kórí ú khĩnni yêe fɪrɔɔ yêe dé tũ nuɔ ú wɛɪ kaa buka' pí thĩ.

1 Tímóté 3

Pātí asónnikhãgaa mákínni ná u hĩti wɛra

¹Sɛɛɛ ú mi ba sɛɛ' mé'ni wɛɪ, dé-uma thĩŋaa. Ú sɛɛɛrá déeri: ná níne bɛɛ dé ma dé asónnikhãgaa, sũmi kinne.

²Tírá yɛɛɪ ú tárúra mákírá ná pɪ bu ú bu khakharɪ wa, mákín-uma ná u dé harɪ úkpo tárú, ɛ́ dé níni úw wónní kó' ú wísi, ɛ́ dé níni úw wóɔme ɛ́ dé múɪi í dómmíná, ɛ́ dé khɪrsagi'ra yé wónní mamaŋ nípa.

³Hã ú dé thãjú pĩ wã, hã ú dé kpéikhã wã, dé u dé níni úw tu sábarí yêe bɛɛ tẽ wóɔwóonno. Hã ú khorɔ' tigi'i tápĩne ja,

⁴yé dé níni úw wónní marɪ ú kórgi yɛ ú bibirá nú ú jín tánni yé kí kpónnígôo;

⁵dé ná níne wónní marɪ ú kórgi wa, múnni u dé yé wónní keŋ Yékírí wá nípraa?

⁶Ú tárúra mákírá tẽ ná u dé níni ú dóonni asónísírá fũnífũŋ na, tũmá u ba dóomma jísíbeege, ú wásírá ba písí hĩti pātí Sutāna wásire wɛra.

⁷Mákín-uma ná u dé níni ú ní' pũ mí dée asónnípi wa wɛɪ, pɪ sɛɛ' ú jísí nuɔgi sí dé sãŋgi hã pí sénnígôo, Sutānãa bu ú kókharɪ pātí yángge kó' khaa wɛɪ wa.

Pātí asónnìpí wá míkòrsinnìbì mákínnì ná pì hītì wera

⁸Asónnìpí wá míkòrsinnìbì mákím-burma ná pì dé tē sɔɔbénípa; hã pì sɛɛ' nùu sɔɔ sɔɔ wã. Pì mákírá ná pì dé thǎjù pǔbì wa, pì mákírá ná pì dé tigikhɔɔ' pǔbì kí fɪŋ kí di nípi wa.

⁹Pì kó' Yékírí wá thǎnaa ú kóorá weri, dónj mí pì wónnì kóɔɔ yé tu pì dósírá dé kó'-pɪrɔɔ kókiri wera.

¹⁰Mákím-burma ná pì khírú dé bi í kenj, ná pì náa bí bu sɔɔ na, pì hã bi khǐnni pì déegée.

¹¹Múnnáa sɛɛ tē pì hapírá, hapí mákím-buri ná pì dé sɔɔbénípa; hã pì dé ní' pù hasi' nípi jísísi wa, pì dé tē ní' pù wónnì kó' pì thǐ yé dé ní' pì pì wónnì khǎa mǐjɪ wá bée'rá.

¹²Asónnìpí wá míkòrsinnìbì mákím-burma ná pì dé harí úkpo úkpo tárba, í dé ní' pù wónnì marí pì bibi tǐkínj ná pì kórsi wá bēɛ'no,

¹³dé ná pì dé pì sūmɪnni tí dómíná, nípiɾa ba kpónnó'-pima ye pì wísé tu bi tē, pì yóo wóɔɔ Yésú Kírísi wá múná.

Mí kpakpa' tí kóorá weri, tí mǐja

¹⁴Mi khɔɔ' dé kháɛ ná kíru ná mǐ théɛ ná ná mu; ye mǐ tǐma sebi werá, í hã mu ú,

¹⁵sí dé sǎngi háari ná mǐ ba haabira thee ya, sebi werá wónnì yeɛ mú tu pātí níní mákínni ná u núnée yóo thakoo Yékírí wá ní' pì déeri asónnìpí weri, pì sɔɔgombírá. Asónnìpírá kó'ɾi tí déeri thǎnaani pātí sitaginna tɛɛ sitóroori wera.

¹⁶Bée' tuuri dé mǐ í kóorá Yékírí wá khǐnná ye ú bukaa a í weri, dé-irma mí kpakpa'ya. í mǐjíná déeri: Tí Yésú Kírísi fíkínni dée níthǐnɪgi í baa fa duníjaná, Yékírí wá Niiná bukaa kha' tereɲ-uma; Yékírí wá mɪnɪgɪbírá náa-u; pì sɛɛɪye ú mǐ duníjathǐjɪ wá bée' núwō; ní' kónjgómbe khǎa ú bu duníjaná; ye Yékínná yeɛ ú kǎní sáunɔ ní thu'nná wera.

1 Tímóté 4

Mamaɲ mǐ bunno' nípi weri, pì mǐja

¹Yékírí wá Niina kóo a tóo wa, dé sɛɛ'-uma kha' phurɲan khurá, pɔɔ ba sée Yékírí wá khǐnni yé kí thoo Sutǎna ná sǐmbi ná pì mamaɲ mǐ bunno' pì weri,

²yé yeɛ damaaranípe fǐnni bunno' pì. Pì damaaranípiɾa tǔmma, núsé kó' pì ya; pì tu kɪnni ná pǔnni tǔwã.

³Pì sɛɛ'ma nípiɾi kha' hã pì yee khoobi weréɛɛ hapí wa; yêɛ sɛɛ' tē kha' pó dimi wá póɔra bú, hã pì di bi ya. Ye hakira ná Yékírí khorɲ-uma diimi wá bée' dé nípiɾa di bi, dé asónnì' pì tuuri tí déeri thǎnaani weri, pì thugɔɔ kha' ú ǎníke yé di bi.

⁴Yékírí wá mí khoronji wá bée' kinnuma, a mákírá ná a kai tí tóo wa, dé mí khāginná déeri ná a buwee, á thiya' Yékírí kha' ú āníke;

⁵dé Yékírí wá sere ná Yékín jínji wá bákárá Yékírí wá mí khoronji wá bée' kinni ú wóonná.

Yékírí wá sūmdébi kura

⁶Bukaa sí á asónikāmbiri, dé munnáa mu ba dé Yésú Kírísi wá sūmdébi kura ú hīni khoosi Yékírí wá khūnná, ú sere ná ú mamaŋ kiri mí mu kó'ri weri, sí bákárá.

⁷Sée kpiri yátisi ná sere yátisiri yé pánáa kó' Yékírí wá múnini kó'mo,

⁸dé ná nínne horo' dá'ri yēe fārú ú wísi, si tēfīmma kírú ye í kó' Yékírí wá muni kó'mo sírāa tēfín múní wá bée'rá. Si yeema á bu fēe ná nāaŋ thakoogo.

⁹Sere we dé-uma thīnaa; bée' mākīnni ná pi píyoo.

¹⁰Tírā yeeri á yíbinnaa sāi sūminá, pébu, thakoo Yékírí ú déeri bée wá Hīnnāa weri, úrá déeri wēe ú a nūunó'; ye pí khāani Yésúrá weri, píra u hīj.

¹¹Síra mu kí mamaŋ nípiri yé sēe' pi kha' pi kí dé si.

¹²Hā mú yee níné senné' mu í dēe pātí mu déeri bikere' wa, dé mu yee mú sereedéki ná mú núnédékírā kiri, í fuŋ pócó, í kó' Yékírí wá khūnni yé hīti káká' kuse, asónnīpírā ná í thoosin mu.

¹³Hukiya kí karaŋ nípi Yékírí wá sereŋo pí nú, í bo' pi, yé mamaŋ bi ú, ná mi thee.

¹⁴Wórí gí Yékírí hāani mu dé mu dé sūmi tí u hāani mu weri, kí Yékírí wá hījginníbi sēe'ri ye asónnikhāgibírā dugi mu dési ye jíní Yékírí hāa mu weri, hā mú keri gí ya.

¹⁵Hukiya sí í nii mú thī tí sūminá, dé munnáa bēe' ba ná pātí mu hukēe yēe yóo wóoro wera.

¹⁶Mu kí yee kōrsin mú thī wá núnédéki ná mú mamammíná. Kí hukēe í múná, dé munnáa mu ba bu hīmmi mú ná ípe bī nú mú sereeri wera.

1 Tímóté 5

Tí Tímóté mākīnni ná u dé asónnīpiri wera

¹Ná mu kha' mu bo' khokhāgaa, hā mú boogo dúrgē kpoogi wa, dé mu boogo pātí nínne bo' ú siye; í bo' nákbombiri pātí nínne bo' ú khīnu weresi ú mánikhoo

²í bo' hakhāgibiri pātí nínne bo' ú nínáa, í bo' hānimbombiri kaadé só kákāse pātí nínne bo' ú khīharu wera.

³Khisaha' pí dá'ri tēfīnníbi weri, kí kpónnó' pi yé kí tēfín bi.

⁴Ná khisahare biibe werési kóibe, mákím-buri ná pi khurú kenj pí thĩ wá kórgi nípi sóo yé tũmá pi taa pí hũntáburi míkuri í pi déerá bi wera; dé níní ú kó'ri Yékírí wá míjini kó'mo weri, síra u mákínni ná u dé, dé sírâa nuu Yékínno.

⁵Khisahari ûu úkpo, u nínno ûu tẽfírôo wa weri, Yékínná déeri ú khãanaana, ú kpáa Yékínj níngi wa, dé u kí nímma Yékírí khibeegi tíkín ná isengine.

⁶Ye ûu mí yêe káká' tóo wa ná ki dée má í kí dé tũ nuu ú weri wa, hu-uma yêe koo.

⁷Síra mu mákínni ná mu sêe' sí dé sǎngi hã pí bu bí bu khakharí wa.

⁸Ná níne wêe kenj ú thĩ wá kórgi ná mu tanní kha' ú nípi wa, má kai-uma Yékírí wá khũnna; níní ûu mí khãa Tamanná wã weri, u pãa ú bu.

⁹Khisahari ú buuri dũsi digbéesãa' weri, úra pi wónnĩ thũ'ni yee ha' pí mákínni tẽfímmê wera. Ye mákínj-uma ná u dé harí ú yeera khoo úkpo,

¹⁰ye dée míkuri, í wóróo koro ú bibi, í sagura khurbi, í tũsira Yékírí wá nípi wá dẽsi, í tẽfírée ní' pí naanij weri, í dée míkuri hũnsi hũnso.

¹¹Ye khisaha' píu mí khāgi taraa wa weri, hã mú yee pí niini bú wa, dé ná khoyeekákáse baa dóogírá, pí ba kó' Kírísi wá míni kó'mo wã.

¹²Tí pánná buri-bima, pébu, dúgú mí tí pi kha'ra weri, sêe-binnima.

¹³Ye sí tóro wa, dé ná pi dábí déenni, pi kí tamma nípi kórso; ye sí písenni píjãa weri, pi kí phuruma kí dóoj nípi sêereso, kí sêe' mí kaaseriyenye.

¹⁴Tírá yeeri, mi beema dé ha' píu mí taraa khoyeepání wã weri, pi yee í bu biibi í kí kenj pí kórgi nípa, sí dé sǎngi á píuníbírá bu aabo khakharí wa,

¹⁵dé pí hapêe póo séeri khũnni yêe thoo Sutãna.

¹⁶Ye ná asónníne khisahape, hã ú kha' asónnípíráa kenj bi ya, dé ú thĩna kenj bi, sí dé sǎngi asónnípírá bu kí kenj pí dá'ri tẽfínníbi wera.

Asónníkhāgibi wá kó'dómóo

¹⁷Asónníkhāgi bũ tu yêe kenj asónnípuri weri, mákín-turi ná asónnípura kí kpónnó' pi kónj yé kí tẽfín bi kónj, ye asónníkhāgi bũ sêe' Yékírí wá sêere yêe mamañ nípi weri, pírá kpínni;

¹⁸dé Yékírí wá sebi kha'-uri kha' *hã mú fó' náa ûu su'ree weri, ú núgi wa; ye khabí tẽ kha' sũmdée mákínj-uma taase.*

¹⁹Ná níne kha' asónníkhāgaa déeri míni, hã mú híj si ya ná ki dée má sééré bíjw werési písáa' kũnni múwã.

²⁰Ye ná u dé mípíjpi, mú sêeriyoó nípi wá bée' wóonná kha' tí u dé weri, ti kiraa wa, phānigé kó' póora.

²¹Mi sɛɛɛɛ yêe kpínná'-muma kha' mu keŋ Yékírí ná Yésú Kírísi ná Yékírí wá mɪnɪgi bí u phĩni khorɪ wɛɪ, yé kó' sɛɛɛɛ wɛɪ, hã mú keŋ ɔ́o pãa ɔ́o bu wa, ye hã mú khonɪŋ na.

²²Hã mú haabíŋ du' dési níní bu ɛ́ níŋ Yékírí ɛ́ yeyoo Yékírí wá sũmɪno wã; hã mú yeɛ ɔ́o mípíŋɛ déɛ mu wã; kɔrsɪɔ́o mú thĩ mípíúdegírá.

²³Hã mú kí nú ɔ́o' tórmɪ wã, dé mu kí nú divě kírú ɛ́ déɛ mú dóɔnɔŋɪ ná pātí mu wórí khokhorɪkho wɛɪ.

²⁴Póo mípíŋɪna náma koikoi ná pi nanɪ thu bi ya, ye póo wáyɪra náma kpãnaa bu.

²⁵Múnnáa sɪɛ, míkɪrura náma koikoi, ye háarɪ ná ɪ náa khaanná fí ya, í wónní kóo kúuŋ na.

1 Tímóté 6

Dombira kí kpónnó' pí tamambira

¹Asónnípi wá bée' pí déeri dombi wɛɪ, mákím-bɪɪ ná pi kí kpónnó' pí tamambɪɪ tákɪrsɪ sí dé sãŋɪ níné bú kusa' Yékírí wa, níné bú kha' á mamammɪna kɪraa wa.

²Dombi wá tamanɪ bí déeri asónnípi wɛɪ, hã pí kha' ɪbi asónní' tónno yé senné' pí tamambɪɪ wa; dé mákím-bɪɪ ná pi hafú déegée, dé ní' pí pi déegée yêe hã wɛɪ, dé-birma asónnípi pātí pɪɛ wɛɪ, ye Yékírí fuŋ-uɪ-bɪma. Sírã mu mákínɪ ná mu mamannɪ nípi pí kí dé.

Heŋ mɪnãnsɪ wá mɪna

³Ná nínɛ mamannɪ nípi tó mí manɪ ye sée á Tamanɪ Yésú Kírísi wá sɛɛɛɛ kɪraarɪ ná mamannɪ mɪl yóo kpoogi pí ná Yékírí wá khũnnɪ wɛɪ,

⁴ú tárú wá hũŋgira beema nísígi, ú tu múnɪ wã. Pánípání bosé wáaruɪ, ye u yaara'ma kpéiri phãŋɪ ɛ́ déɛ sɛɛɛɛbiyo. Sírãa ban dóokpóori ná kaabemmɪ ná kãmbɪ nísíhasɪkɪ ná yígé yígé pũmɪ

⁵ná pãní kaasówóŋɪnɛ, pébu, pí kákásɪra kɪraa wa; pí tu tí déeri thĩnaa wã. Kem-biri má ɛ́ kó' Yékírí wá mú kó'mo, sírãa hã níní tigi'ye.

⁶Thĩnaa-u, ɛ́ kó' Yékírí wá mú kó'mo, thũnũ bú tákɪrsɪ ná mu yeɛ mú tũ mú wɛɪ, tũ hĩ mú wóɔɔ;

⁷dé a baa múne fa dunɪpaná wã ye á ba wónní písi múne tẽ na.

⁸Tírã yeɛɪ ná a buu dinúgi ná táyeensi, mákín-sɪɪ.

⁹Ye ípe bũ beɛ dé pi bu hensi wɛɪ, Sutãnaana bú fĩnní kó'-pɪma pātí yángɛ kó' khaa wɛɪ, tátho' míkhorɔ' kóŋgóŋgé wá bi, ɛ́ yee bi mɪŋo. Kírãa hasɪ' nípi yêe téuré' pi,

¹⁰pébu, tigikhɔɔ' pǔgírâa baŋ mípǔ thĩŋi thĩŋi wá bɛɛ'no. Yɛɛ-guma pɔɔra buroo sɛɛ Yékírí wá khĩnni ye yee pí wísi yíbísáí thĩŋi thĩŋo.

¹¹Ye mú mú déeri Yékírí wá sũmdée wɛɪ, náa í míŋɛni yé yeyee yé pǎnáa kí dé tí terenni wɛɪ, ǐ kó' ú míŋɛni yé khǎa ú bu, ǐ furɔɔ yé fuŋ níŋɪ, ǐ kí pá', ǐ dé níni ũu tu sábáí.

¹²Hǎ mú kɛɪ Yékírí wá khĩnni wá míŋɛ na, dé mu kpǎ' í bu wóɔɪ yé hukée bu wórgi ǐ bu thakoo míŋáŋ gũ kaa sóo wɛɪ, dé kúra Yékírí dɛɪ ye yísi mu. Súra mu sɛɛ'ra ní kóŋgómɔi wá wóɔnná waati ú mu kha'ɪ khǎa-munima Yésúra wɛɪ.

Tí Pól bɔ'ɪ Tímótéri wɛɪ

¹³Núu mí tí mí ba sɛɛ' mu Yékírí ũu hǎ míŋi wá bɛɛ' thakoogi wɛɪ, ú wóɔnná, ná Yésú Kírísi wá wóɔnná. Úrí Yésú Kírísirá sɛɛ'ɪ thĩŋaa fǎgɪmaŋ Pónsi Pílátí wá wóɔnná. Mɪ sɛɛ'-muma

¹⁴kha' mu tu kó' tí mí sɛɛ'ɪ mu wɛɪ, hǎ mú yɛɛ níthĩŋigé ná mú bu sɔŋ na, hǎ mú yɛɛ níthĩŋigé bu mú bu khakharɪ wa, ǐ ná naŋ á Tamaŋ Yésú Kírísi wá písémbamma.

¹⁵Khu ú Yékírí khonni wɛɪ, ná u ba nanɪ, úrâa ba yɛɛ Yésúra baŋ. Úrí Yékínnâa míŋi wá bɛɛ' thagírá, ɔɔ bú wa. Kɪɪ-uma ye dée ubi wá lya ná tamambi wá Tamaŋ.

¹⁶Úrí úkporâa kaa hu; Khaa tí uɛ wɛɪ, níné wónní naŋ kí táyésígɪ wa. Níne náa-u náa wǎ, ye níné wónní náa-u wǎ. Ú kpórsi ná ú wórgírá tu sóomi wǎ. Amíina.

Bɔgi í Pól hǎani Tímóté dé u hǎ ní' pũ hense wɛɪ

¹⁷Sɛɛɪye ní' pũ hense fɛɛ khurá wɛɪ, kha' hǎ pí bɛɛ nísigi wa, ye hǎ pí khǎa sí heŋ sí déeri mí sówónni wǎ, dé pí khǎa Yékírí ũu hǎ a míŋi wá bɛɛ' kóŋ í nafa a wɛɪ.

¹⁸Sɛɛɪye bí kha' pí kí dé míkɪɪ kóŋ; pí kí dé dófírɪsa; pí kí hǎ nípi míŋi, hǎ pí kǔjí dóɔgi wa.

¹⁹Ná pí dé múnnáa, pí bɛɛɛɛma yêe sa kharɪ kɪnnɔ ǐ dɛɛ naaŋ wáɔɔ sí dé sǎŋgi pí bu thakoo míŋáŋga.

²⁰Mí bíi Tímóté, tuu kórí mí tí Yékírí karfanni mu wɛɪ. Khorí mú núgi sɛɛɛ yátí sũ mí yêe yóo kpoogi sí ná Yékírí wá khĩnni wǎ, ná pǎní sí níŋɪ kɛŋ má sírá déeri tumɪni wɛɪ,

²¹dé pɔɔ kha'ra pí tumɪnâa ǐbínne, ǐ ba taraa sɛɛ Yékírí wá khĩnna. Yékín dóɔfíráara hĩti ǐbe kpoogo.

2 Tímóté

2 Tímóté 1

Thura

¹Míní Pól dé-minima Yésú Kírísi wá sũngunnaa. Yékíré khɔɔ'rɪ saa mi sí bu dé mi sɛɛ' thakoogi wá mí í ɔ hãana'ni núugi dé ma hã a Yésú wá bákárá wera.

²Mínâa tĩ' sebi weri, yêe hã ú múní Tímóté mú mú déeri mí bii ɔu mí dógírá wera. Á Sii Yékírí ná á Tamaŋ Yésú Kírísira fĩ mú bu dógí, í maŋanaŋ mú bu, í hã mu dógwóŋgo.

Tí Pól sɛɛ'rɪ Tímótéri kha' ɔ pánáa kó' Yékírí wá khũnnɪ kó'mɔ wera

³Mi thiya'ma Yékírí ú mi dé sũmini yêe hã pátí mí khāgɪbi déerá wera. Tu-mini mí dógírá dé sũmi kinne mi dé. Mi thugɔɔma ĩ dɛɛ pátí mi wógí' mú khɪbɛɛgi tíkíŋ ná isɛŋgine waati ú mi níŋ Yékírí wera.

⁴Ná mi wógíró fũnaa tí a ye kpikɪŋ mɔu ye fuu weri, si yeɛma mú yéké kórɔŋ, mĩ khɔɔ' dé mi ná mu ye mí dógírá wóo.

⁵Mi wógí'ma tẽ tí mu kó'rɪ Yékírí wá khũnnɪ tákɪrsɪ kaadé damaarano wera. Munnáa mú yákó Lówísi ná mú níŋáa Ēnisi khurura kónni mú bu. Khãa-mini tuu dé kó'-munɪma háari ná fɛɛ

⁶tírá yeeri mĩ wógí' mu kha' mu písi hafu khe wórí gí Yékírí hãani mu mɔu dé ú sũmini, tí mi du'rɪ mu dési ye níni Yékírí hãa mu weri, í déegée;

⁷ye hã mú phāni wã, dé Nii ú Yékírí hãani a weri, ɔ dée a phānannɪbi wa, dé ɔ hã-ama fāŋga. Úrāa yeɛ á fuŋ nípiɪ ye yeɛ á tu kó' á wisa.

⁸Tírá yeeri hã mú yeɛ nusé kó' mu, mú kaa sɛɛ' á Tamāaŋ míni wã; ye hã mú yeɛ mí míŋé khu mu nusɪ í dɛɛ tí mɪne karsórá ĩ dɛɛ Tamanná wã, dé mu pí í thɔɔra pátí míne weri, í dɛɛ sɛɛre nuwāaná. Yékíre ba tẽfíŋ mu ú thɔɔrará.

⁹Úrá hínnɪ a ye yísi a dé a dé ú wába. Ye kɪ dée má á mĩkɪrdégé déeri sãŋgi wa, dé ku'-sima ú saabɪnsɪ ná ú dógfírgírá. Ye dóg gí ɔ kha'ra maa ye ba fĩ aabo weri, kɪra ɔ fĩni aabo mé'ni Yésú Kírísi wá bákárá ná dunijana ye nani sɪnniŋe thon na.

¹⁰Ye tí á Hínnáa Yésú Kírísi banni fa fānɪŋgírá weri, tíra a páani kí dógfírgíru koikoi. Úrá khonni huumi wá dɛɛnnɪ bú ye bukaa a pátí a wónni bu thakoo míŋáŋgi ná wí' kaatǎgánsɪ sɛɛre nuwāa wá bákárá wera.

¹¹Ye ú sɛɛre nuwāana Yékírí dɛɛri ye dée mi Yésú Kírísi wá sũngunnaa dé mi sɛɛ' ú sɛɛre nípine, í mamaŋ bi.

12 Ye tírá yeeɾi mîl thoɔra ye nuse kóri mi ja, pébu, tu-muni tárí ú mi khãani, ye khãa tuu tẽ dé u ma wórgɛ yêe wónní kanna' mû tí u karfanni mi weɾi, ǐ ná nan phirgan khura.

13 Kóri seere ú mi se'eɾi mu weɾi, ǐ mamaɲ ú nípi kaa fíkírôo, dé seere kiraa-u. Déé si, yé kí khãa Yékínná yé kí fun póori Yésú Kírísi wá bákárá.

14 Tuu kóri míkiri tí Yékíri karfanni mu ú Nii ûu aabe weɾi, ú bákárá.

15 Mú thĩ tu-muni dé Ází sirgi asónnípi wá bée' kairi sée mi. Pí póora déeri Fíjél ná Êrmójéni.

16 Tamanna maɲanaɲ Ónézífóori wá kórgi nípirá dé téfín-ori mi kón kũuɲ. Mí karsódóonɲira khuwɔɔ nusi wa,

17 dé tí u theeri Orómíná weɾi, wée-ori-mima tákírsi ǐ ná jaá mi.

18 Tamanna maɲanaɲ ú bu khu ú u ba thu nípiri wera. Mú thĩ tu-muni tákírsi téfín mí u téfínni mi Éfézirá wera.

2 Tímóté 2

Yésú Kírísi wá sodáasí kiraa

1 Tírá yeeɾi mí biye, buu fãɲgi Yésú Kírísi wá dóofírígi wá bákárá.

2 Mú í mi mamanni mu ní' kónɲgómɓi wá wóɲɲá weɾi, mamaa í ní' pí pi wónní khãa, pí wónní mamaɲ í póo tẽ wera.

3 A thoɔra kpoogi má Yésú Kírísi wá sodáasí kírɓɛ.

4 Níní ú dóonni sodáasísi yêe bee dé u dé tũ nuu ú níkhãgaano weɾi, ú nɲe yó múná wã.

5 Múnnáa sirɛ tẽ, níní ûu horo' dá'ri weɾi, ná u horgo dóɲ mí si mákínni ja, ú wónní bu taasi wa.

6 Pónsũmi ú déegéeri tákírsi weɾi, úrá mákínni ná u khírú di ú khãmardimina.

7 Kákáa tí mi se'eɾi mu mé'ni weɾi, dé Tamannâa ba yee mú wónní tu míɲi wá bée' titãnga.

8 Hã mú pha Davíti wá kói Yésú Kírísi ú huuri ye yaa weɾi, ú míni wã. Ú mína mi se'eɾi seere nuwãaná.

9 Ye ú seere nuwãaná déeri sãɲgi mîl thoɔra, pí taraa fógon yorgise má mípíldêe mí. Ye Yékíri wá seere úra fógí wa.

10 Tírá yeeɾi mú û nan mi weɾi, mû pá' ǐ dɛ ní' pí Yékíri phĩ'ni khorí weɾi, sí dé sãɲgi Yésúrá híɲ bírí tẽ ye pí bu tẽ sáú ûu kaa sóo wera.

11 Seere ú mi ba se'e' mé'ni weɾi, dé-uma thĩɲaa. Ú seerérá déeri: Ná a huu á ná Yésú Kírísiri kpoogi, a ba buma thakoogo.

12 Ná thoora nanl a ye âa pǎ', á ná úrâa ba di ugura. Ná a kai kha' á thowoo wa, u ba kai-ama tẽ.

13 Ná a dée ní' pí pi wónnǐ khãa wã, úra wêe fíkíj na, pi wónnǐ khãa ú bu, dé tí u kha'ri weri, tíra u dé.

Sũmdébi kura wá mǐja

14 Písée seeriye sí bête'no nípiri í kpínná' pi kha' pi ken Yékínni, hã pí kpíj í de seerebiyo wa, dé sí kiri míni ná í bunno' ní' pí nù si weri wa.

15 Pánáa mú mǐjé nuu Yékínni í dé sũmdébii úu kaa nu ú sũminá, í se'e Yékíri wá seere ú déeri thǐjaa weri, ú dómmíná.

16 Khorí mú núgi seere yátí sũ mí yêe yóo kpoogi sí ná Yékíri wá khũnni wã, dé ípe bũ se'e si weri, pi ba kí kama Yékíri wá míni kí yóo kũu.

17 Pí mamammína ma má pǎ' tũ khoree wera. Pí nípi wá pórà déeri Íméné ná Fíléti.

18 Sée-birma tí déeri thǐjaa weri, ye kha' huyamí dé-birma sówo, sí yee pórâa sée Yékíri wá khũnna.

19 Ye sí bée'rá, kpémí ú Yékíri toori weri, ú sígí wa. Tĩ-piri-búma kha' *Tamanna tuma ípe bí déeri ú wábi weri*, ye tĩgi bú tẽ kha' níni ú kha'ri Tamaj wáa ma déeri weri, u mǎkírǎ ná u dé mǐpíni wã.

20 Ná mu dóoró henkhõo duko, mu jama sãni ná warfírá tádéegíyénsi yé jã tẽ kpóosi ná kókóróso. Pi déma sõonne mí kinni ye pí dé sóo sínne mí kinni wã.

21 Tírá yeeri, ná níne wóróo sée mǐpí í mi kha'ri weri, u khexbumma táa sí pi khe í dé mí kinni weri, yé hĩti Yékíri ú déeri ú Tamanni weri, ú hĩtansi í wónnǐ kinná' ú mako í dé míkuri thǐjini thǐjini wá bête'.

22 Nákorbombi wá mikhoro' pí gũ bí weri, jãa gi yé yee gi yé kí dé tí terenni, í kó' Yékíri wá khũnni, í fũj nípiri, í bej mú ná ípe bũ yí' Tamanni kǎká' kirse wera.

23 Khorí mú núgi seere yátísi ná phũuniseeresírá, dé tu-muni dé si bamma kpéire.

24 Ye Tamãaj sũmdébiye mǎkírǎ kpéire ya, dé mǎkíj-urma ná u dé níni úu tu sábarí waati wá bête', í dé níni úu wónnǐ mamaj nípi, ye ná níne déyoo míni, ú pǎ'.

25 Ní' pí pǎní ú seereri weri, mǎkíj-uri ná u pǎ' í mamaj bi yetete, dé pǎane Yékínni ba yee pí fíkíj dóogi í tu tí déeri thǐjaa wera.

26 Tí pǎnná pi ba bu wóomi í khonj pí thĩ Sutãna ú kó'rá yee bi ú déko weri, ú yángírǎ.

2 Tímóté 3

Mú ù ba nan phirgan khibirá wera

¹Tuu kha' phirgan khibirá, si ba huuma.

²Nípura ba kí kǎká'ma pí thĩ wá tónno, í kí khoro' tigi'i táptine, í kí foi yé kí bee nísigi, í kí kusa' Yékíre. Pí ba nú pí hūntábi wá nintánni wā, pi ba déma míkirkwobó, pí ba kpónnó' mú tí déeri Yékírí wári wa;

³pí páanina ba kpíníma, pí ba tu sábarí ya, pi ba hasi'ma nípi nísise, pí ba tu kó' pi wísi wa, pi ba píuma, pí ba khoro' mú tí kinni na;

⁴pi ba ku'ma kāmbi kpānibo, pí ba kǎká' yé dé múni wā; nísibeege ba tari bi, mú ù nuu bí weri, íra pi ba khoro' í tari Yékínna.

⁵Pi ba déma má kó'-pirma Yékírí wá míyini kó'mo ye pí ba pí Yékínná fíkiŋ bi ú wórgi wá bǎkárá wa. Déeyée pí nípi wá hūngine.

⁶Pí pócra dóomma duso nāa fīŋ ha' pū hīŋ míni wá bée' wera. Pí hapi wá hūngi dé-birma mípí kóŋgōŋi ye ye pí mikhoro' píŋírāa bunno' pi.

⁷Waati wá bée' pi mamamma míni ye sí bée'rá pí wónnī tu tí déeri thīŋaani kúŋ na.

⁸Pātí Jánési ná Jámberési kaira Moyízi wánni weri, múnnāa níperi kairi tí déeri thīŋaa wera; pí kǎkásira kiraa wa, ye pí wónnī kiri múni Yékírí wá khūnnā wā.

⁹Ye pí ba wónnī yóo wócra wa, dé nípura ba náma pí phūnimisiri pātí pí náana Jánési ná Jámberési wásiri wera.

Phirgan bogi í Pól bo'ri Tímótéri wera

¹⁰Ye ná-mūnni mú í mi mamanni nípi ná mí núnéedékiri í tuu tí mi bee mí sūminá wera, í náa pātí mi khāani Yékínná wera; í náa mí pá' mí mi pá'ni ná fuŋ mí mi funni nípi, ná hukēe sí mi hukēeri wera,

¹¹í náa pātí nípi sāina'ni mí yíbiri ná thócra ú mi thócraari, ná mú í nanni mi Ántíyósi ná Íkóniyómi ná Lísítirirá wera. Kūnnī yíbísāigé kaari nani mu? Ye Tamanná hīŋōŋ sí bée'rá.

¹²Múnnāa sire, nípi wá bée' pū bee dé pi thoo Yésú Kírísiri í kó' ú míyini kó'mo weri, fó pí sāina' pí yíbire.

¹³Ye ní' píubi ná ní' pū fīŋ nípi weri, pi ba kí hafu kí déma mípíni kí du' kūŋ. Pi ba kí fīŋ kí bunno'ma nípi yé tanni bunno' pí thĩ.

¹⁴Ye múna kó' tí mu núuni ye khāa tí bu í tuu dé thīŋaa-u weri, dé tu-muni tárí bí mamanni mu tí wera.

¹⁵Háari mú bikerepāne mu tuuri Yékírí wá sebirá. Úrá yeeri mú buu wócōmí í khāa Yésú Kírísirá, Yékínná hīnī mu.

¹⁶Sεερέε βέε' ου Yékírí wá sεbírá wεrɪ, ku'-uma Yékírí wá Nii thā ĩ dée mí kɪrɪ tí pɪ wónnɪ khe ĩ maman níní, ĩ yεε níné ná ú mípĩɪɪ, ĩ bɔ' níní, yé kori níní ú dé tí terenni,

¹⁷sí dé sǎɲɔ níní ú déeri Yékírí wáa wεrɪ, ú sóobínj tákɪrsɪ, míné kpɪɔɔ wa, ú wónnɪ dé sũmɪ kɪrɪ thĩɲɪ wá bēe'.

2 Tímóté 4

¹Mɪ sεερεε yēε kpĩnná'-muma kha' mu keɲ Yékírí ná Yésú Kírɪsɪ ου ba ban ɪthabammí ba thu ní' kooníɲgobi ná huuribiri wεrɪ, yé

²kí sεε' níɪɪ Yékírí wá sεερεε kí kpĩnná' pɪ waatɪ wá bēe' háarɪ sí kpĩnáa múɲ. Ná nínε dée mínɪ, mú sεεɪɔɔ kha' tí ɪ déeri wεrɪ, tɪ kɪraa wa. Kí bɔ' pɪ yé kí sεε' pɪ kha' pɪ dé mí tí kɪnnɪ yé pá' kí maman bɪ

³dé ɔ khiye ba nan, níɪírá ba khɔrɔ' nú maman mɪ yóo kpoogi pí ná Yékírí wá khĩnnɪ wεrɪ tũwǎ, dé mí ɪ nuu bí wεrɪ, íra pɪ ba kí thoo ĩ bεε ní' kónjgómbe kí maman bɪ tí pɪ bεε dé pɪ nú wεra.

⁴Pɪ ba fĩ'ma pí níntǎɲɲɪ tí déeri thĩɲaa wεrɪ, ĩ sée khĩnnɪ yé kí nú kpɪrsa.

⁵Yε múna tu kó' mú wɪsɪ míɲɪ wá bēe'rá, ĩ pá' háarɪ sũ múɲ, kí sεε' sεεε nuwǎanɪ, ĩ dé sũmɪ tí Yékírí hǎanɪ mu wεrɪ, tí nan.

⁶Yε ná mínɔ, khom-minima mí wɪsɪ sarga ĩ hǎa Yékírí sówo, yε mí hupǎnnɪ nan-tɪrma.

⁷Mɪ keεε Yékírí wá khĩnnɪ wá míɲε ɲa, dé kpǎ'-mɪnɪ-í-buma wóɔɔ; sóo-minima sũmɪ tí Yékírí hǎanɪ mɪ wεrɪ, pǎtɪ nínε horo' dá'ɪ ĩ sóo wεra; kó'-mɪnɪma Yékírí wá khĩnna.

⁸Wεrá, sa-bɪrɪ-muma taa sí ní' termembira ba bu wεrɪ sí sóo. Tamaɲ ú déeri thuthu ου sεε' thĩɲaa wεrɪ, khu ú ɪ ba thu níɪɪɪ wεrɪ, ú khurá ɪ ba hǎ mɪ sí. Yε kɪ dée má mí kpoo ú ba hǎ sí ya, dé ɪ ba hǎ-síma tē ípēε bēε' pũ khɔrɔ' ú písémbammɪ wá mínɪ wεra.

Pól wá thĩ wá míɲa

⁹Pǎnáa baa; hǎ mú dáɪ wa,

¹⁰dé Démási khɔrɔ'-ɪrma dunɪɲamú ɪ ba sóo wεrɪ, ĩ ná taraa, ú yóo Tésálóníkɪ yε sée mɪ. Kéréséni yóo-uma Gálásí sɪɔɔ yε Títɪ úrá yóo Dálmátɪ sɪɔɔ.

¹¹Mí ná Lúki úkporǎa fí. Ná mu bǎa ban, mú ban Márkɪnɔ dé ɪ ba wónnɪ tēfɪɲ mɪ Yékírí wá sũmúná.

¹²Sũm-mɪnɪma Tísíkiri Éfézɪ.

¹³Ná mu bǎa ban, mú sarɔɲ kpóɲgíkporí gí mɪ séeɲá Tórówásɪrá, Káɲpósi thǎná wεra. Sarɔɲ tē sεpɪε, yε pí kpĩnnɪ mí kónj wεrɪ, pírá déeri pí pɪ fĩ'ni dɔɔɔ wεra.

14 Yírí Álékísándırı dé-uri mı pĩ kũuṅ. Yékírêe ba taa-u tí u déeri wera.

15 Kòrsiyɔɔ dé kai-urma á sɛɛɛra.

16 Mí dúgú khi ú mı yaari sɛɛɛye mí thĩṅaani thuthukhanná weri, níne nuna mí kpānaa bu wa, dé bée' sɛɛri-mima. Ye Tamanna sée hã bi tí.

17 Ú khurá, Tamanná tɛ́fínni mı ĩ hãa mı fāṅgi, mí wórɔɔ sɛɛɛye ú sɛɛɛri tákırı támaɓi wá bée' núwõ. Hĩṅ-urumma yarãa núgo,

18 yêe ba hĩṅṅ mípĩ hũnsi hũnsine, ye hĩṅṅ tẽ mí nĩné hĩti bú ú thu'ri igrá. Úrãa sáunɔ waati wá bée' kaa sóo. Amíina.

Phurṅaṅ thura

19 Thuga Pírísili ná Ákílási yé thiya' Ónézífóori wá kórgi nípira.

20 Érásíti hĩṅaṅ-uri ní Kóoréntirá ye mí sée Tórófimini Mílétirá, pébu, u bo'ma.

21 Pánáa baa ye sarkhurá naṅ. Ébíli ná Píděnsi ná Línisi ná Kílódíyá ná pó asónnĩpi wá bée' thiya' mu.

22 Tamanna hĩti mú kpoogo. Yékínḡ dɔɔfíráara hĩti ĩbe kpoogo.

Títi

Títi 1

Thura

1-4 Míni Pólnâa tĩ' sebi weri, yêe hã ú múní Títi mú mú déeri mí bi dóoráa ĩ dæe pãtí mí ná muna Yékírí wá khũnná kpoogi wera. Dé-minima Yékírí wá sũmdébii ná Yésú Kírísi wá sũngunnaa. Yékíré saari mi dé mi tẽfĩn ní' pí u phĩni khorí weri, pí khãa ú bu yé tu tí déeri thĩnaa òu buka' pãtí a wónnĩ kó' Yékírí wá míni kó'mo wera. Sírâa ba dé sãngi pí khãa tu dé ɔ khu ná pi ba buma thakoo mĩnãŋ gũ kaa sóo wera. Ye ú khura pĩre tẽemina mé'na. Kí thakoogira Yékírí hãana'ni núugi kha' ma ba hã a ná dunijana ye nani sĩnnije thon na, ye ú tũn na. Waati ú u khonna weri, mú u nanni, ú bukaa ú sɛɛɛnɔ nípi, pí sɛɛɛɔɔ. Ú sɛɛɛra á Hĩnnáa Yékírí hãani mi dé mi sɛɛ' ú nípi. Á Sii Yékírí ná Yésú Kírísi ú déeri á Hĩnnáa weri, pi fĩl mú bu dóogĩ ĩ hã mu dóowóongo.

Asónnikhãgibi wá mĩna

5 Yee-mini-muma Kérétirá dé mu hafu yó mí í yɛera weri, yé sa asónnikhãgibi nu khãgu wó nu khãgu pãtí mi kha'ri mũu dé wera.

6 Asónnikhãgaa mákĩn-uma ná ú núnéedékira kiri, hã pí ná ú bu soŋ na; mákĩn-uma ná u dé harí úkpo táríya, ú bibi mákĩm-burma ná pi dé asónnĩpi, hã pí dé nĩsíhasi'mú na, hã pí dé nĩntãŋkpĩnĩbi, sí dé sãngi nípirá bu bí bu khakharí wa,

7 dé asónnikhãgaa mákĩn-uma ná ú núnéedékira kiri, hã pí ná ú bu soŋ na, pébu, dé-uma níní òu korsiŋ Yékírí wá mĩna. U mákírá ná u ken kha' u pãama pórá wa, u mákírá ná u dé nãmíníní wã, u mákírá ná u dé thãnú pĩ wã, u mákírá ná u dé kpéikhã wã, u mákírá ná u dé tigikhɔɔ' pĩ kí fĩn kí di nípi wa.

8 Mákĩn-urma ná u dé khĩrsagi'ra, ĩ dé níní òu khɔɔ' mĩkĩndégi, ĩ dé níní òu dé mĩni wóome í dómmíná, ĩ dé ní' termemme, ĩ dé níní òu káká' kĩrɛ, ĩ dé níní òu wónnĩ kó' ú wisa.

9 Mákĩn-uma ná u kó' Yékírí wá sɛɛɛ ú pi wónnĩ khãa weri, tákĩrsa. Ú sɛɛɛra yóoma kpoogi ú ná tí pi mamannu wera. Mũnnáa u ba wónnĩ khe mamaŋ mĩ yóo kpoogi pí ná Yékírí wá khũnni weri, ĩ bo' pórɔ yé be're' ípe bĩl mĩ pí u sɛɛɛri wa weri, pí nũsa;

10 dé kóŋgómbe bú ĩ kpau yêe fĩn yêe bunno' nípi pí sɛɛɛ yátĩɛ. Júde bĩl pí soŋombirá weri, búnnáa pí nípi wá hũngi kónni.

11 Hã mú yee pí bu sɛɛɛekharí wa, dé mĩl ìl mĩl mákírá mamamme na weri, íra pi mamaŋ nípi yêe bunno' kórsi kutúru, ĩ dæe tigi'yo.

¹²Pí Kéréti kãni wá yatí ú déerá jáanà weri, úrá kha'ra kha' pí Kéréti núnuuberi, pi ma má fúkitábe, thānthānnibe, pi wêe káká' tóo wa ná ki dée má diime múwã.

¹³Ye thĩnaa u sɛɛ'ri, tírá yeeri, dúkírà bi tákírsi, sí dé sǎngi pí khāa tí déeri thĩnaani weri,

¹⁴yé sée Júdebi wá kpírsi ná ní' pí séeri thĩnaani weri, pí mammína.

¹⁵Ní' pũ káká' kírsɛ weri, pí thāná míni wá bée' kinnima ye ní' pí dá'ri káká' kírsi ye pi wêe khāa Tamanná wã weri, míne bú ĩ kɪraa pí thāná wã, dé pi káká' kírsɛ ya; ye háari pí dée mípĩni ná sí dé bi míni wã.

¹⁶Pi kha'ma kha' tu-ĩbĩnni Yékírí ye pí núnéédékírāa buká' kha' kai-biruma. Pí míni pĩ-irma Yékínno. Kpau-biruma ye pí wónnĩ dé háari má mí kɪri tĩkpoo-u wa.

Títi 2

Pātí asónnípi wá núnéédéki mákínni ná ki hĩti wera

¹Ye múna mamaŋ nípi mamaŋ mũ yóo kpoogi pí ná Yékírí wá khũnni wera.

²Sɛeriye khokhāgĩbiri kha' pi kí tu kí kó' pí wĩsi ĩ dé sɔɔbénípi, ĩ dé ní' pũ wóome ĩ dé míni í dómmíná. Pi khāa ĩte tí déeri thĩnaa weri, ĩ fun póori pí dógine me. Ná míne nani bi, pí pá' ĩ ná naŋ kpóonjā.

³Sɛeriye hakhāgĩbiri tẽ kha' pi ye pi núnéédékírā mákínj pātí Yékírí wá khũnne wera; hã pí hasi' nípi nísisi wa, hã pí dé thājú pĩbi wa, dé pi kí hã nípi bogi kɪrya.

⁴Pi mamaŋ hānɪmboŋ bí yeeri khoobi weri, kha' pi fun pí khobi ná pí bibira.

⁵Pi dé tẽ ha' pũ wóome ĩ dé míni í dómmíná, hã pí hĩti sɔnnɔ wã, pi dé pí duki sũmisi, pi dé ha' kɪrbi, pi kí kpónnó' pí khobiri, sí dé sǎngi níné bú kha' Yékírí wá sɛɛɛra kɪraa wa.

⁶Sɛeriye náɔrbombiri kha' pi hĩti wóome ĩ dé míni í dómmíná,

⁷míni wá bée'rá. Mú thĩ wá yatira dé míkiri póorá ná ĩ thoosij mu. Mamaa nípi Yékírí wá sɛɛɛno ú dómmíná kaadé só kákáse yé dé si sɔɔbése.

⁸Kí sɛɛ' sɛɛɛe ũu yóo kpoogi ú ná Yékírí wá khũnni wera; hã pí bu mú kókharɪ wa, sí dé sǎngi mú pĩnĩbírá bu á khakharɪ wa, nusé kó' pi.

⁹Sɛeriye dombiri kha' pi kí kpónnó' pí tamambiri míni wá bée'rá, ĩ dé mú ũ nuu bí wera. Hã pí pákínj pí núgi,

¹⁰wɛrésɪ ĩ sú bí tó míní wã. Pi dé sɔɔbénípi waati wá bée' sí dé sǎngi nípirá kpónnó' mamaŋ mũ sɛɛ' á Hínnáa Yékírí wá míni wera.

¹¹Yékírí buka'-uri a kha' má dógúra fūma. Kí dóǒfírgi wá bǎrkára nípi wá bēe' wónnǐ bu hímma.

¹²Kí mamaŋ-ama kha' hǎ á kai Yékírí wá míni wǎ, yēe mamaŋ a tē kha' a sēe dunijǎa mǐkhɔɔ' pǐŋgiri yé hǐti fa dunijanǎ wóome í dé míni í dómmíná, í dé ní' pí terenni weri, í kó' Yékírí wá míni kó'mo.

¹³Múnnáa a mǎkínni ná a kí dé kí tēe khu kpóroo ú a ba ná Yésú Kírísi ú déeri á Yékínj Kpóroo ná á Hínnáa wera. Ná u ba písée baa, tíra a ba ná ú sáura.

¹⁴Úrá hǎana'ni ú thakoogi á pheenná í hǐní a mǐpǐŋiri wá bēe'rá, í wírísá a á dée úkpo wábi yēe hukēe yēe dé mǐkiriya.

¹⁵Mú kí déeri má Yékírí hǎani mu khǐnni dé mu kí mamaŋ nípi í míniŋe yé kí bo' pi kha' pi kí déyee í dómmíná weri, kí dé si. Hǎ mú yee níné senné' mu wǎ.

Títi 3

Nínéédé' duki ná nínéédé' fūŋgi wá míja

¹Kí wógí' asónnǐpuri kha' mǎkím-buri ná pi kpónnó' fāgimambi ná ní' pí wórgine weri, í nú pí wági yé sóóbíŋ í hǐti mǐkiri hūnsi hūnsi wá déhǐtǎnsa.

²Hǎ pí hasi' níní wá jísígi wa, hǎ pí khǎi kpéiri wa, pi dé ní' pí tu sábárí yēe bēe wóowóonno; pi kí kpónnó' nípi wá bēe',

³dé á thǐna yema khūni hakirakpí'ribi ye dée ní' pí kpaura wera; buri-ayaama. Dé-ayaama mǐkhɔɔ' pǐŋgi wá dombi yēe dé tū nuu aabe wera. A ye déma mí í pǐni, a yema dóokpóoye, á mí daa-iyama nípi ye á ŋgi kǎmba.

⁴Ye sí bēe'rá ɔ waatū ba nani á Hínnáa Yékínná bukaa kha' má dógúra fūma ye furi nípi

⁵í hǐní a. Ye kí dée má mí í terenni weri, íra a déeri ya, dé maŋinaŋ-urma aabo. Wírí'-uri-ama í khorí á mǐpǐŋiri í yee á hūni fūŋ ye hǎa a thakoo fūŋgi ú Nii wá bǎrkára.

⁶Yékírí hǎ-uri-ama ú Niino ba' á Hínnáa Yésú Kírísi wá bǎrkára

⁷sí dé sǎŋgi ú dóǒfírgi wá bǎrkára ú keŋ a ní' termembi yé dé a ú bi bǐi ba bu thakoo mǐjánŋ gūi kaa sóo, kí a khǎa yēe tēe wera.

⁸Sēere weri, dé-uma thǐnaa, mū bēe dé mú sēe' pi ú í kpínná' pi, sí dé sǎŋgi ípe bí khǎani Yékínná weri, pí kí hukēe kí dé mǐkiriya. Sírǎ kinni yēe wónnǐ tēfūŋ nína;

⁹tūmá hǎ mú yee mú núgi pǎní yátisi ná hūmbukaki ná kpéiri ná í pǎní tǎpūne maŋ mí Yékírí hǎani Moyíziri weri, pí míŋo wǎ, dé sí wónnǐ kiri míni wǎ, si thūnnó wǎ.

¹⁰Níní òu baŋ kpikinge weri, ná mu bɔgɔɔ pǎa tíkpo, pǎa íhɔ, ná u sée si ya, mú kpísí sáyɔɔ,

¹¹dé tu-muni dé ú tárí wá hūngi sée-uma khūnna. Ye mú u kairi yêe dé mípǔŋi weri, sírâa buká' kha' yárgíŋ-urma ú thĩ.

Phirgaŋ bɔgiɔ

¹²Ná mi ba sūni Ártémási werési Tísíkiri mú thǎná, mú pǎnáa kagu mi Níkópólísirá, dé mi bæe dé mi hĩti-níma sarkhurá sóo.

¹³Pǎnáa tǎfíré Zénási ú déeri túvhǎana'naa ná Ápólósiri pí siriyóogírá sí dé sǎngi hǎ míné kpi' pi ya.

¹⁴Mákín-tiri ná á asóníkǎmbira tu dé mákím-biri ná pi kí hukɛe kí dé míkiri sí dé sǎngi pí wónnǐ tǎfíŋ ní' pũ degenso tákɪrsi weri, yé dé sǎngi tǎ pí thĩná dé nafanípa.

¹⁵Mí ná pée bũ fará kpoogi weri, pi thiya' mu. Thuga ípe bũ khɔɔ' á mí ye khǎa Tamanná pǎtí are wera. Yékín dɔɔfíráara hĩti í bɛɛ'no kpoogo.

Fílémó

Fílémó 1

Thura

¹Míní Pól òu karsórá ò dɛɛ Yésú Kírísi wá míjɔ wɛɾɪ, ná á asóníkāni Tímótêe tĩ sɛbi wɛɾɪ, yêe hã ú á sũmdé tákāni Fílémó ú a funni wɛra.

²A hã-úma tẽ asóníharɪ ú pí yí' Apíyá wɛɾɪ, ná Ársípi ú á ná úrí déeri má Yésú wá sodáasíbe wɛɾɪ, ná pó asónní' pũ pĩngíj múní Fílémó wá dukirá wɛra.

³Á Sii Yékírí ná á Tamaŋ Yésú Kírísira fũ òbo dóogɪ í hã ò dóowóongo.

Fílémó wá fummɪ ná ú khāa mí u khāani Yésúrá wɛra

⁴⁻⁵Nú-mini ná pi kha' khāa-munima Tamaŋ Yésúrá tákɪrsɪ ye furɪ Yékírí wábi wá bée' tẽ tákɪrsa; tírá yɛɾɪ waatɪ wó waatɪ ú mɪ jínj Yékírí wɛɾɪ, mɪ thuɔɔma mú míná.

⁶Pātí mu khāani Yésú Kírísirá pātí aabírí khāani ú bu á dée kpoogi wɛɾɪ, mɪ jímma Yékírí dé u yɛe sí tẽfínj mu mú tu míkɪru wá bée' í Yékírí hāani a Yésú Kírísi wá bákárá wɛɾɪ, tákɪrsa.

⁷Á asóníkāna, pātí mu funni Yékírí wábirɪ wɛɾɪ, nuu-tɪrɪ mí tákɪrsɪ ye turiga mí wísi, pébu, yɛe-muni pí dósírá wówo.

Tí Pól jínni Fílémó dé u kó' Ónézímíni kókɪrɪ wɛɾɪ, sí mípa

⁸Pātí mɪ déeri Yésú Kírísi wá sũŋgunnaa wɛɾɪ, mɪ wónní sɛɛ'-muma kha' mu dé tí mákínnɪ wɛɾɪ,

⁹ye mí ba dé si ya, dé mɪ jím-muma funj mí mɪ funni mu wɛɾɪ, pí jísígírá, ná dóŋ mí míní Pólne, ná mí mí déeri khokhāgaa ye písée yêe karsó bu fêe khurá ò dɛɛ Yésú Kírísi wá míná wɛɾɪ,

¹⁰mu fũ dóogɪ í kó' mú dori Ónézímíni hã mú déyoo mínɪ wã. Waatɪ ú mɪ ye karsórá wɛɾɪ, míná déeri sãŋɪ ú khāa Yésúrá ò dée má mí biyo.

¹¹Khũni Ónézímíná yé wónní kɪrɪ mu mínɪ wã, ye wɛrá u wónní kɪrɪ mí ná mú wása.

¹²Mɪ ba yɛe úrí òu mí dógírá wɛɾɪ, ú písi ní mú thãná.

¹³Khɔɔ'-mɪnaa dé, mú mɪne karsórá ò dɛɛ sɛɛɛ nuwãa wá míná wɛɾɪ, mɪ yeyɔɔ fí ú tẽfínj mɪ mú phɛenná,

¹⁴ye mɪ ye khɔɔgɔ dé mɪ dé mínɪ kaa jínj mu khĩnnɪ wã, dé si ba déma má fãŋgɛ; dé mɪ bɛɛma dé ná mu kha' mu dé mɪ míkɪru, mú déyee mú dógɪne mɛ.

¹⁵Pãane Yékírí yɛɾɪ Ónézímíná kuso mú thãná ò dée ɔ waatɪ, yé ba písi banj í hĩtɪ kãmbɛ kutúru,

¹⁶pébu, u donsi wá tóri bu tǔwǎ, dé dé-uma tẽ asónníní ú a funni. Fum-munsuma tákɪrsa; ye múná mǎkínni ná mu furɔɔ ɛ̃ tari mi, ɛ̃ kóɔɔ má mú asóníkǎnno ɔ̃u mú dógírǎ wɛri, yé furɔɔ tẽ pǎtí u déeri Tamaŋ wáa wera.

¹⁷Tírǎ yɛɛri ná dé-minima mú núnée kũuŋ, mú kóɔɔ pǎtí mu ye ba kó' mí thĩni wera.

¹⁸Ná míune u déeri mu wɛrésɪ ná míune u mǎkínni ná u taa mu, mú yɛɛ kí dé mí míga.

¹⁹Míní Pólná tĩ'ni si mí thĩ wá déke; mi ba taa mu gí. Pé mi sũnní ɲaaníŋ sɛɛ' mu kha' mí mígɛɛ m̃u? Mí mí kɔpakɔkɛɛ mú, pébu, míná yɛɛri mú buu thakoogo.

²⁰Pǎtí mu déeri mí asóníkǎni wɛri, mi ɲím-muma Tamǎaŋ ɲísígírǎ kha' mu dé ɛ̃te tí mi ɲíŋ mu wɛri, mí dógírǎ wóo.

²¹Khǎa-mɪni ɪ tuu dé tí mi ɲínni mu wɛri, mu ba dé ri. Tírǎ yɛɛri, m̃u tĩ' sɛbi wɛri yɛɛ hǎ mu ú. Ye tu-mɪni dé mu ba dé ri ɛ̃ tari mú.

²²Mi ɲím-muma tẽ dé mu sóɔbínj hũŋkharɪ ɛ̃ saŋ mi, dé khǎa-mɪni tuu dé ɛ̃ Yékínj ɲínjɪ wá bárkára pi ba sɛɛ mí thee ɛ̃ thǎná.

Phurgaŋ thura

²³Mí ná Épáfárásɪ ɔ̃u karsórá ɪ dɛɛ Yésú wá múná wɛri, u thiya' mu,

²⁴tíkínj ná Márkɪ ná Árísítárkɪ ná Démásɪ ná Lúki, pí déeri mí sũmdé tákǎmbɪ wera.

²⁵Á Tamaŋ Yésú Kírísɪ dǔɔfírǎara hĩti ɪbɛ kpoogi yé wóoró' ɛ̃ dǔɔɔ.

Eburubo

Eburubo 1

Tí Yékírí khɛɛrɪ ú Bikheeri ĩ sɛɛrɪyɛ aabɛ wɛra

¹Khũni Yékínna ye khema khĩj kóngónhɪ yêe sɛɛɛɛ ú hĩngíníbɛne pá kóngónhɪ, píraa ye khe yêe sɛɛ' sí á khāgɪbɪra.

²Ye wɛrá phɪrgaŋ khɪ bí arɛ mé'ni wɛrɪ, ú Bikheera u khɛɛrɪ sɛɛrɪyɛ aabɛ. Ú bárkára Yékírí khonni dunɪpanɪ ye úra u kha'ri mâa ba hã míyɪ wá bɛɛ'no.

³Ná mu náa-u, mu náma Yékírí wá sáurɪ tɛrɛ. Ná mu tuwɔɔ, mú tu dóŋ mí Yékínne wɛra. Ú sɛɛɛ úu wórgɛ wɛrɪ, ú bárkára u kó'ri míyɪ wá bɛɛ'. Mú u wírí'ri níyɪ ĩ khori pí mípúyɪni wɛrɪ, ú ná hĩtaa ní thu'nná Wɛɛ úu kpórse wɛrɪ, ú dé' dingo

⁴ĩ taraa mɪnɪgɪbɪrɪ pātí nísí gí Sii Yékírí hãanuu tannɪ mɪnɪgɪbɪ wágɪrɪ wɛra.

Bikheerá tannɪ Yékírí wá mɪnɪgɪbɪra

⁵Pébu, tí Yékírí kha'ri kha' Má Bikhee-u, maná déeri ú Siiri fɛɛrɪ, ná tí u kha'ri kha' Manâa ba dé ú Siiri, ye úrá dé má Bikheeri wɛrɪ, ú ũnnɪ mɪnɪgɪ u sɛɛ'ri sí náa?

⁶Ye tí u ye bɛɛ sũŋ fa dunɪpaná ú bii ú tannɪ míyɪ wá bɛɛ' wɛrɪ, sɛɛ'-urma kha' Yékírí wá mɪnɪgɪbɪ wá bɛɛ' khuusín thugɔɔ.

⁷Ye mɪnɪgɪbɪ wá mú írí bu sɛɛ'-urma kha' Dé-urma ú mɪnɪgɪbɪrɪ má sarmɛ, ĩ déɛ ú sũmdébibiri tɛ má napáryɛ.

⁸Ye Bikhɛɛ mú írí bu sɛɛ'-urma kha' Úrí Yékírí wá ɪgura ba hĩti-búma waatɪ wá bɛɛ' kaa sóo. Ú ɪgrá, u ba déma tí terenni wɛra.

⁹Tí kunnɪ wɛrɪ, tíra u khɔɔ', ye tí pũni wɛrɪ, tíra u ĩni. Tírá yɛɛrɪ Yékírí ú déeri ú Yékírí wɛrɪ, sɛɛ'-urma ú kãmbɪrɪ ye phĩgɪ khori úrí ĩ saa-u ugurá, nuumé thãgɔɔ.

¹⁰Ye sɛɛrɪyɛ tɛ kha' Á Tamaŋ, dunɪnáa kókírɔɔrá úrá sĩnninna fãnuŋgura, úrá khonni thu'nnɪ ú déke;

¹¹sɪ ba thĩnima, ye úra búma waatɪ wá bɛɛ'. Sí bɛɛ' ba sóoma pātí dóobíre sóo wɛra.

¹²U ba bɛu-sima pātí pɪ bɛu kpórgɔɔ wɛra. Pɪ ba fĩgín-sima pātí pɪ fĩgín táyeensi wɛra. Ye úrá fíkín na; ú waatírá ba sóo ná wã.

¹³Ye tí Yékírí kha'ri tɛ kha' U ba hĩti má the', má dé' dingo ĩ ná nanɪ khu ú ma ba yɛɛ ú wórɪ ú pũnɪbí ĩ sa bɪ ú déko wɛrɪ, ú ũnnɪ mɪnɪgɪ u sɛɛ'ri sí náa?

¹⁴ĩ kenɪ má Yékírí wá mɪnɪgɪbɪ dé-birma ú sũmdébi bí u sũŋ dé pɪ ná tɛfín ɪpɛ bí déeri ú níyɪ wɛrɪ, ĩ ná nanɪ khu ú u ba hĩ bɪ kutúru wɛrɪ waa?

Eburubo 2

Í khe hĩmmi wá sɛɛɛrɛi khɛɛmɔ

¹Tírá yɛɛrɛ mákín-tírɛ ná a kó' hĩmmi wá sɛɛɛrɛ ú a núuni wɛrɛ tákírɛ, sí dé sǎngɛ hǎ á sɛɛ khĩnni wǎ.

²Sɛɛɛrɛ ú Yékírí hǎana ú minigibiri pí sɛɛɛrɛ khĩi khĩi nípiri wɛrɛ, dé-uma thĩnaa; yɛ tí u kha'rɛ wɛrɛ, tíra u déeri. Yɛ níni wó níni ú kaari yatıɔɔ wɛrésı ú kaari píɔɔ wɛrɛ, Yékínna yeyɔɔ wa; dé sírâa má' ú.

³⁻⁴Ná si múnnáa, hĩmmɛ sɛɛɛrɛ ú Tamaŋ Yésú sɛɛ'rɛ wɛrɛ, ná a kheyɔɔ khɛɛmɔ wǎ, múnni a dé yé ko Yékínnaa? Tamanná khırrı sɛɛrıɔɔ yɛ tí kpānaa bu, pí núunuu wɛrɛ, pírá sɛɛrıye a ú. Yékínná dée tǎgımasimí hũnsi hũŋ s̄i buka' ú wórgı wɛrɛ yɛ hǎa bi t̄é pí bée ná pí wórgı ú Nii wá bǎrkára pǎtí u khɔɔ' wɛrɛ, ı bukaa kha' thĩnaa-u.

Yésúrá déeri Níthĩna'biira

⁵Kı dée má minigibɛ Yékírí saari dé pi kí marı nǎaŋ dunıa ıu ba baŋ, ú mí í a sɛɛ' mé'ni wɛrɛ wa;

⁶dé ɔɔ sɛɛ'rɛ Yékírí wá sɛbirá kha' *Níthĩnıgrâa maa, yɛ ıu wógı' ıu? Níthĩna'biirâa maa, yɛ ıu keroo?*

⁷Sũuno'-uruuma, minigibirá taraa-u ɔ waati. *Hǎ-uruuma sǎu ná kpórso;*

⁸ı saa mĩni wá bée' ú déko. Ná Yékínna saa mĩni wá bée' ú déko, kí tıtǎngırá déeri mĩne bú tí u kaari saa ú déko wa. Yɛ a jǎa mĩni wá bée' ú déko thon na.

⁹Yɛ tí a jǎani wɛrɛ, tírá déeri: Yésú ú Yékírí sũuno'ni, minigibirá taraa-u ɔ waati wɛrɛ, úra Yékírí hǎani sǎu ná kpórı ı deɛ tí u fıúsınni ı huu wera. Sí dée múnnáa, Yékínná fınaa dóɔgi ı yɛɛ ú huu ı deɛ nípi wá bée' pu.

¹⁰Yékírí ú khonni mĩni wá bée' í dée ú wáyı wɛrɛ, mákín-tıyaa ná u yɛɛ Yésúrá thɔɔra ı phıra' sũmi tí u hǎanuɔ wɛrɛ, sí dé sǎngɛ ú yɛɛ bi kóŋgómbé wónnı bu bú ú sǎvrá, pébu, Yésú wá bǎrkára pi bu hĩmmına.

¹¹Yɛ Yésú ıu yɛɛ nípirá dé Yékírí wábı wɛrɛ, pí ná ú thĩni, pí bée' déerıma Yékírí wá bibe. Tírá yɛɛrɛ ıu yı' pi ú sekpookāmbı yɛ nusé kóɔɔ wa.

¹²U kũmma kha' *Ma ba sɛɛ'ma ú jısı nuugi má sekpookāmbıne; ma ba tĩnnɛ thugɔɔma ú nípi wá wóɔnná*

¹³Yɛ khabı t̄é kha' *Ma ba khǎama Yékínná* Yɛ písée khabı t̄é kha' *Má ná bıi bı Yékírí hǎani ma wɛrɛ, ıb̄é pɛ.*

¹⁴Biibɛɛ bée' déeri níthĩnapa; pi ma wısi ná taramme. Múnnáa sıre t̄é, Yésú dé-uma níthĩnıgi sí dée sǎngɛ ú huu ı hasıga Sutāna ıu wórgɛ ȳɛ yɛɛ níp̄ɛ hu wɛrɛ, ı khorı ú deɛnnı bú,

¹⁵yɛ hĩni ípe bı yɛ phǎni huumini ı kórı gi pǎtí pi yaara wɛrɛ, sí ba taraa dée bı bu má donse.

¹⁶Ye kɪ dée má Yékírí wá minigɪbe ʋ tǎfín na, dé Ábráhám wá kóibe ʋ tǎfín.

¹⁷Tírá yeeɾi mákín-tɪyaa ná ʋ hĩtuma pǎtí ʋ sekpookāmbire weɾi, míyɪ wá bée'rá, sí dé sǎngɪ ʋ dé pí thogunníkhāgaa ʋ maɾɪnaŋ níɔ yêe dé tǎ Yékírí wá sũmɪnni soobése weɾi, sí dé sǎngɪ Yékínná sée nípi mípíní hǎ bi í.

¹⁸Ye weɾá ʋ wónnɪ tǎfín ípe bí pi má' yêe keŋ weɾi, pébu, ʋ thĩ wá yaɾɪ má'-piyaa-uma ĩ keri ʋ yíbínná sǎna.

Eburubo 3

Yésúrá tanni Moyízira

¹Tírá yeeɾi á nípa, ĩ bí déeri Yékírí wábi, ĩ bí ʋ yí'ri dé ĩ dé ʋ nípi weɾi, ĩ kí keŋ Yésú ʋ déeri Yékírí wá sũngunnaa ná ʋ thogunníkhāgaa weɾa. Úrí bu a khāani yêe sɛɛ' ʋ mĩne nípiɾa.

²Dé-uma sũmɪ tí Yékírí saaraa-ʋ weɾi, soobése, pǎtí Moyízi déeri ʋ sũmɪnni soobése Yékírí wá bibi wá bée' pí déeri má ʋ kórgi nípe weɾi, pí soɔgombirá.

³Ná níne mágí duki, ʋ buma kpórsi ĩ tarɪ duki wá thĩna. Mũnnáa sɪɾɛ, Yésú bu-urma sáʋ ĩ taraa Moyízira; ye mákín-ʋri-síma.

⁴Kí duke bú níné kaa má' kɪ ya; ye Yékíré déeri wée ʋ khonni míyɪ wá bée' weɾa.

⁵Moyízi dé-urma Yékírí wá sũmdébii ĩ dée ʋ sũmɪnni soobése Yékírí wá kórgi nípi wá bée' wá soɔgombirá. Ísɛɛ bɛɛ' ye buka'ma mú tí Yékínná ye ba sɛɛ' pi weɾa.

⁶Ye Kírísi dé-únnima Yékírí wá Bikhee, ʋ déeri Yékírí wá kórgi nípi wá níkhāgaa, ĩ dée tǎ ʋ sũmɪnni soobése. Ye aabírá déeri ʋ kórgi nípiɾi, dé mákín-tɪɾi ná a kó' ʋ khũnni yé kí núunó' ʋ bu kpánnéɛɛɛ.

Kpáarée sí Yékírí wá bibira ba kpáarée weɾa

⁷Tírá yeeɾi pǎtí Yékírí wá Nii kha'ri weɾi, *Ná Yékínná sɛɛɾɪye bí fɛɛɾi,*

⁸*hǎ pí dé núkpínísi ĩ párángá pǎtí pí khǎgɪbi yaara ɔ khu ĩ párángá gbirinná dé pi máɔɔ ĩ keŋ weɾi wa.*

⁹⁻¹⁰*Yékírí kha'-ʋri kha' Pí khǎgɪbi má'-pɪɾi-mama ĩ keri dusɪ digbéɛɾɔɔ thago gbirinná, má dée míyɪ pí náa. Tírá yeeɾi má námísé yaa bí bu, má kha' múnnáa píɾɛ, waatɪ wá bée' pí kákásɪra bunno'-pima. Pi pí dé pi tu má khũnni wǎ.*

¹¹*Má námísé yaa, má to karaa kha' khaa tí ma sóobínni dé ma sa má nípiɾá kpáarée weɾi, pí ba dóoŋ bú ná wǎ.*

¹²Á nípa, ĩ yee kɔrsɪŋ, hǎ ĩ ɔɔ ba kaa khāa thakoo Yékínná ĩ dɛɛ ʋ thĩ wá káká' púsírá, ĩ kúí kpānāa tǎa-ʋ wǎ;

¹³dé fεε ú Yékírí kha'ri wεri, ná u taraa kúuŋ na, ǐ kí bo' kām̃bi khu wó khu sí dé sǎŋgi hǎ ǐ ǔo yεe mípǐŋjé fíñní kórɔɔ sí ku' ú núkp̃íñíso wa.

¹⁴Pébu, dé-arma kpoogi á ná Kírísira, dé mákín-tiri ná khāa mí a khāana ú bu kúuŋ kókírɔɔrá wεri, a kó' pi dé' síŋɔ ǐ ná nan̄ kp̃úun̄já.

¹⁵Dé Yékírí wá sebi kha'-uri kha' *Ná Yékínna sεεriye ǐbe fεeri, hǎ ǐ dé núkp̃íñisi ǐ párángá pǎtí ǐ khǎgibi párángánná wεri wa.*

¹⁶P̃únni wá yatí Yékírí sεεrera ye pí párángāa? ǐ ken̄ má ǐp̃εε bée' pí Moyízi kheera kuso Éjípítí sirgirá wεri, píre yaa?

¹⁷P̃únni bu Yékírí wá nám̃isi yaara d̃usi d̃igbéeŋɔ thagurāa? ǐ ken̄ má ǐpe bí déerá míp̃ín̄i ǐ huugo gbirinná wεri, píre yaa?

¹⁸Ye mú u kanna kha' pí ba dóoŋ khaa tí ma sóɔbíñni dé ma sa má nípírá kpáaréε ya wεri, p̃únnε u kha'raa? ǐ ken̄ má ǐpe bí kp̃ín̄á j̃intánni wεri, píre yaa?

¹⁹Tu-ari dé pí kaari khāa Yékínná wεri, píra wórɔɔ dóoró bú wa.

Eburubo 4

¹Tírá yeeri, mú ki déeri má núu gí Yékírí hāani a kha' a ba dóoŋ ú kpáaréεkha tí u sóɔbíñni saa ú níp̃iri, ki búma háari ná fεe wεri, a kí k̃ors̃i ǐ ták̃isi, hǎ ǐ ǔo dé yé ba dá' pú wa;

²pébu, nú-arma sεere nuwāani pǎtí píri núunāa-u t̃ε wera. Ye sεere ú pi núuni wεri, yóo-urma phǎŋi pébu, mú pi núunu wεri, pi khāa ú bu ǐ h̃ín̄ɔ wǎ.

³Aa bí khāani wεri, a dóomma tí kpáaréεkharí wá mí í Yékírí kha'ri kha' *Má nám̃isé yaa, má to karaa kha' khaa tí ma sóɔbíñni dé ma sa má nípírá kpáaréε wεri, pí ba dóoŋ bú ná wǎ.* Múnnāa u k̃unna ye hakira ná ú s̃ūmiñni sóo-tiyaama ǐ kórí gi pǎtí dun̄ja s̃inninni wera.

⁴Sεe'-sirma Yékírí wá sebi wá tó kharɔ khubi má'n̄iŋo khu wá múná kha' *Mú Yékírí sóori ú s̃ūm̃isi wá bée' wεri, ú kpáaríyá khubi má'n̄iŋo khurá.*

⁵Ye sí u sεe'ra taraa wεri, sí kpoosira u sεe'ri kha' *Khaa tí ma sóɔbíñni dé ma sa má nípírá kpáaréε wεri, pí ba dóoŋ bú ná wǎ.*

⁶ǐpe bí khirura núu sεere nuwāani wεri, pi wórɔɔ dóoró kpáaréεkha tí Yékírí sóɔbíñni wεri wa, ǐ dεe pí núkp̃íñísirá. Ye háari ná fεe Yékírí yeε-urma p̃o wónn̄i dóoŋ.

⁷Tírá yeeri Yékínná písée yee ɔ khu maa t̃ε ú pi yí' fεe. Mú si tanni ǐ dée du kóngón̄si, ú kheε Davítiri ǐ sεeriye sεere kpokpoo ú u sεe'ra kh̃ūni wεri, kha' *Ná Yékínna sεeriye bí fεeri, hǎ pí dé núkp̃íñisi wa.*

⁸Ná Jozíyé wórí-uyaa yeε pí buu kpáaríyá sí kpáaréεsiri, Yékínna ye s̃ūnni sεe' ɔ kpáaréεkhu mǎa sεere t̃εε?

⁷Τί Κίρίσιρα γε fa dunipaná weri, jín-urma Yékírí òu γε wónnì hínɔɔ huuminá weri, sɔɔbé bu, súríumi ná jímíthīmise kpoogo. Ye mú u kó'ri Yékírí wá míyini kó'mɔ weri, Yékínná núu ú jínna.

⁸Dé-uma Yékírí wá Bikhee γε sí bée'rá ú thɔɔra ɿ tuu mí tí pi yí' ɿ nú Yékírí wága.

⁹Mú Yékírí γεu ú phirga ú sūmɪnni weri, ú dée wée òu hín nípi wá bée' pū nú ú wági weri, ɿ hā bi thakoo mɪnáj gū kaa sóo wera.

¹⁰Pébu, Yékírí yí'-uri saa-uma ú thɔɔnníkhāgɪsɔ pātí Mélékisedéki wásire wera.

Hā á yé kú kpānāa tāa Yékínni tūwā

¹¹A wónnì sɛɛ' ɿ mí kónɔɔnɪ sí míná, γε í buka'mina kpíníma, pébu, ɿ wēɛ bɛɛ dé ɿ tu míni wá tɪtāŋɪ tūwā.

¹²Fɛɛ ɿ kó'ri yēɛ mamaŋ Yékírí wá míni wā; mākín-tɪyaa ná ɪbíra mamaŋ í pɔɔ γε ɪbé písée yēɛ kpúu dé pi mamaŋ ɿ Yékírí wá khīnni wá dúgú míyine. ɪbíra γε wónnì dima di nu'nu'mi γε háari ná fɛɛ ɪbé písée yēɛ kpúu jínno.

¹³Ye hakira ná wée òu kpúu jínno weri, dé-uma bibongo; ú tu tí terenni ja.

¹⁴Ye di nu'nu'mínì, níkhāgɪbēɛ di bíra. Fɛɛ pi yaari dunipaná wā; mání-burma; pi tuma kɪnni ná pūna.

Eburubo 6

¹⁻²Tírá γεu hā ɿ γεɛ á kpúu Kírísi wá khīnni wá dúgú mí í a mamanna khūni weri wa. í míná déeri pātí níthínige fíkíŋ dɔɔɔɔ ɿ sée sūmdéenɪ jīi mí yēɛ nafano wā, ná pātí a wónnì khāa Yékínná, ná wírí' thījɪ thījɪ wá mí, ná ɿ du' dési nínì bu ɿ jín Yékírí hāa-u, ná huiribi wá yami wá mí, ná tí Yékínná ba thu nípi phirgaŋ khurá wera. ɿ γεɛ á γεɛ írí yé mamaŋ níkhāgɪmamammɪ,

³dé ná Yékíre pí, síra a ba dé.

⁴ipe bí jáani Yékírí wá táyɛsɪɔ jáa, γε dɛɛ ú thu'ri kirgrá jáa, ɿ jáa Yékírí wá Nii wá sūmdéenɪni,

⁵ɿ tuu dé ú sɛɛɛ kɪrɪ-uma, γε tuu tē nāaŋ dunija òu ba baŋ weri, ú wórgi,

⁶γε ba kú kpānaa tāa Kírísiri, níné wónnì γεɛ pírá fíkíŋ dɔɔɔɔ tūwā; pébu, dé-giri má pí thī písém-biri yēɛ ba'ma Yékírí wá Bikheeri ní'batábokirá yēɛ khoroo keu nípírá.

⁷Ná yɔɔɛ baa ú dómminá fānɔŋɔrá jɔu, γε ɔɔ tɔɔ bú míni, tí yaa ɿ seri, tárú ú tɔɔnni weri, ú dii tí thūni, Yékínná kɪnná'ma kí fānɔŋɔra.

⁸Ye ná kɪ wórɔɔ fīi hūwōnsi ná sīŋɔ, tí pānná kí kɪrɪ míni wā. Pí ba dái yé danɔga gɪ yé γεɛ pí tho' kɪ ya.

⁹Á ní' pí a funni weri, a seereema mé'ni tǔmá khāa-ari tuu dé khīŋ tí ĩ kheeri mé'ni weri, khīŋ kinne. Tírá déeri hím̄m̄i wá khūnna.

¹⁰Dé tu-ari dé Yékínna dée míkirkoo yêe ba pha mú í ĩ déeri ná funj mí ĩ funnuu ĩ téfíréé ú wábirí yêe pí téfímmíná háari ná fée weri wa.

¹¹A bee dé ĩ bēe' kí hukée pí dómminá ĩ kí khāa tákirsí kí tee mú tí ĩ ba bu weri, ĩ ná nan waati ú ĩ ba bu ri wera.

¹²Tírá yeeri hā ĩ yee wísé múnú ĩ na, dé ĩ kí thoosin ípe bí khāani ĩ hukiya ĩ págí ĩ ná buu mú tí Yékírí hāana'na núugi dé ma ba hā má bibiri wera.

Tí Yékírí hāana'ni núugi kha' ma ba dé weri, u ba dé-rima

¹³Pātí Yékírí hāana Ábráhám núuginne, mú oo ye bú ĩ taraa-u ú u ye wónn̄i kari wa weri, ú karaa ú thíná

¹⁴kha' *Páníge bú wa, ma ba téfíróoma tákirsí yé yee ú kpānaanípírá kóŋ.*

¹⁵Ábráhámíná págí ĩ ná taraa buu mú tí Yékírí hāana'na núugi kha' ma ba hāa-u wera.

¹⁶Ná níne kha' u kari, mú tí tannuu weri, tírí bu u kara; sí buká' kha' tí u kha'ri weri, tíre, ye páníge sún̄n̄i h̄iti bú túwā.

¹⁷Mú Yékínna ye bee dé ípe b̄u ye ba bu mú í u hāana'na núugi kha' ma ba hā bi, pí tu dé ú ba fíkín̄i núugi wa, dé tí u kha'ri, tíre weri, ú hāa bi núugi ĩ karaa dugi bú.

¹⁸Í míne íŋoná wónn̄i fíkín̄i na; írāa buká' tē kha' Yékínna wónn̄i tūŋ na. Mú sire mún̄n̄a weri, aa bí kóori Yékírí wá phānsirá weri, si yeema wísé tu a tákirsí, á khāa tákirsí kí tee kari gí Yékínna ba hā a wera.

¹⁹Mú tí a khāa yêe tee weri, ti ma má táa ḡu ni'na' batónni wera. Ti ma fāŋge; a wónn̄i khāa tí bu. Yee-tirma khūnná sée āa wónn̄i dóon̄i ĩ ná tari dóobígiri ĩ yóo Yékírí wá kari thínthinná.

²⁰Tí khanná Yésú khiruri dóoró aabo, ĩ dee á míŋo, pébu, dé-uma Yékírí wá thogunníkhāgaa waati wá bēe' pātí Mélékisedéki wásire wera.

Eburubo 7

Mélékisedéki dé-uma u ye dée Yékírí wá thogunnaa

¹Ú Mélékisedéki tárú dé-uyaama Sálém ithakhoo ná Yékín̄i Kpóroo wá thogunnaa. Pātí Ábráhám yóorá ná buu wórgi ithakhobirá ye fígí yêe banj weri, Mélékisedékirá yaa thukiroo ĩ yee duwaabí hāa-u.

²Míni wá bēe' í Ábráhám fagi'ra khāigirá weri, ú kpíkira í bēe' khaayi kpoo kpoo ĩ khorí bú khaa tíkpo tíkpo ĩ hāa Mélékisedékira. Ná a kha' a ken, Mélékisedéki nísígi wá títǎngirá déeri u ūu dé tí terenni. Dé-uma tē Sálém ithakhoo. Kí títǎngirá déeri u ūu yee bemmé h̄iti nípi wá sogombo.

³Yékírí wá seburá seeriyé tóo ú sii ná ú níhàa ná ú khāgāa múná wā. U seeriyé tóo tē ú hūmmi ná ú humi wá múná wā. Dé-uma Yékírí wá thogunnaa waati wá bēe' pātí Yékírí wá Bikheere wera.

⁴Níkporôo dé! Ī ken pātí á khāgaa Ábráhám wá yati kpikinni míni wá bēe' í u fagi'ra khāgírā weri, khaayi kpoo kpooḡi ĩ hāa-u khaa tíkpo tíkpono wera.

⁵Man mí Yékírí hāani Moyíziri weri, kha'-pırma kha' Ísíráyél bibira kpikini pí mí ũ bí weri, khaayi kpoo kpooḡi ĩ sa khaa tíkpo tíkpono Léví wá bi bí déeri Yékírí wá thogunnibi weri, pí ná hínne. Ye hakira ná pí kpoobire, pí bēe' déerima Ábráhám wá kóibo.

⁶Mélkisedéki ye dée Léví wá kói wá oo wa, ye Ábráhámíná kpikira mí í u fagi'ra weri, khaayi kpoo kpooḡi ĩ hāa-u khaa tíkpo tíkpono. Mú u buuri si weri, ú yee duwaabí hāa Ábráhám ú Yékírí hāana'na núugi wera.

⁷Ye bēe' tuuri dé wée ũu yee duwaabiri weri, u tari wée ũu bu duwaabiri wera.

⁸Léví bí pi kpikini míni khaayi kpoo kpooḡi ĩ hā bi khaa tíkpo tíkpono weri, píra ma níthina' huwombo; ye Mélkisedéki úra ma thakooge pātí pi kha'ri wera.

⁹⁻¹⁰Pātí Ábráhám kpikinnna ú míni khaayi kpoo kpooḡi ĩ hāa Mélkisedéki khaa tíkpo tíkpono weri, ná a kha' a ken, Léví ú Ísíráyél bibira dé kpikini pí míni khaayi kpoo kpooḡi ĩ hāa-u khaa tíkpo tíkpono, ũu ye mí hūni waati ú Mélkisedéki thukinna Ábráhámni wā weri, hāana'-úyaama tē. Pébu, dé-urma Ábráhám wá kóyo.

¹¹Yékírí wá thogunni bí déeri Lévíbi weri, pí sūmina Yékírí dēeri ye hāa Ísíráyél bibiri ú mammine. Ye ná pí wási kırı-síyaa si, pi yé súnní kí sēe' o Yékírí wá thogunnaa wási ũu má Mélkisedéki wa; dé Yékírí wá thogunnaana ye déma Léví wá kói pātí Áaró wásiire wera.

¹²Ná Yékírí wá thogunnibi wá sadómóna fíkírā, fó' míni ná fíkí.

¹³Á Tamaḡ wá mí í pi sēe' weri, ku'-únnima tó thī man. Ye tí thīinná níne bú ĩ dée Yékírí wá thogunsi wá sūmisi náa wā.

¹⁴Á bēe' tuuri dé Júda thīno u ku'ri. Tí Moyízi sēe'ri Yékírí wá thogunnibi wá míni ú sebirá weri, u seeriyé tóo Júdabi wá múná wā.

Yésú dé-uma Yékírí wá thogunnaa pātí Mélkisedéki wásiire wera

¹⁵Pātí o Yékírí wá thogunnaa banni ũu pātí Mélkisedékire weri, sírá yeeri míni ná haŋiya yésíyé.

¹⁶Ki dée má dé-uma Yékírí wá thogunnaa ĩ dēe tí u ku'ri thī tí déeri ú thogunnibi pātí ú mammi kha'ri weri wa, dé pātí ure thakoo ḡi mí yēe sóo wa yēe wórgē weri, sírá yeeri.

¹⁷Pébu, Yékírí wá sebi kha'-uma kha' *Dé-uma Yékírí wá thogunnaa waati wá bēe' pātí Mélkisedéki wásiire wera.*

¹⁸Sí dée múnnáa, dón mí Yékírí kha'ra pù dé khūni weri, sí dee tíra bú tūwā; pébu, pí dédómmuna ye fānge ya, ye pí wónnī kiri mīni tē na.

¹⁹Pébu, man mí Yékírí hāan Moyíziri weri, pi wóróo kīraa si ya. Ye werá tí a khāan yēe tēe weri, tírá pákéeri. Sírāa yēe á wónnī sūu kí tó'ríng Yékínno.

²⁰⁻²¹Ye sí tóro wa, dé tí Yékírí déeri si weri, kari-uma. Tí u saari Yésúri dé u dé ú thoginnaa weri, kha'-urma ú sebirá kha' *Mani Taman Yékírí kari-mama; má ba fíkín nūugi wa, dé kha'-mama kha' dé-urma Yékírí wá thoginnaa waati wá bēe'*. Ye Yékírí wá thoginnibi wá póc bírí, karme ye dée ye pí saa bírí wa.

²²Sírāa yēe á khāa tu kha' núnée fūng sí Yékírí khonni aabe sí tanni dógú wásiri weri, Yésú wá bārkára sí wónnī kpikij na.

²³Ye sí tóro wa, dé huuminá déerá sǎngi póc thoginnibirá yé wónnī hīti bú waati wá bēe' ya, pébu, ná cōra huu, pí sa cō, cōrá hu, pí sa cō. Tírá yēera pí kóróc.

²⁴Ye mú Yésú úra thakooge waati wá bēe' weri, ú thogunníkhāgisirá tu sóomi wā.

²⁵Tírá yēeri úu wónnī hīng kutúru ní' pū sūu yēe tó'ríng Yékínno ú bārkára weri, pébu, u ma thakooge waati wá bēe' yēe níng Yékírí yēe hā bi.

²⁶Tírá yēeri, Yésúra déeri Yékírí wá thogunníkhāgaa ú mákinni aabe wera. Ú mí nuunima Yékínno; u dée mípūni wā; u sōnnó wā; ú ná mípūdébira kpoogi wa, hītan-uma kharí kpakpa'ro ní thu'nná.

²⁷Úra pātí póc Yékírí wá thogunníkhāgibure ya. Úrá naaníngh khurú khon thoginsi khu wó khu í dee ú thī wá mípūng yé yáa khon nípi wásiri pātí pócra ye dé weri wa, dé hāana'-uma ú thī pí khoroo thoginsi pāa tíkpo kayu.

²⁸Khūni, man mí Yékírí hāan Moyíziri weri, píra pi ye ken yēe sa nípi Yékírí wá thogunníkhāgisirá. Pi yema níthīnapi yēe sōmbe pātí pócra wera. Ye kari mí Yékírí banni ba karaa kpānaa bu weri, kari-uma í saa ú Bikhee ú dá'ri sōng í phirga ú sūmīni weri, thogunníkhāgisirá waati wá bēe'.

Eburubo 8

Núnée fūnsirá pákéeri

¹Mí kpakpa' tí a bēe sēe' í weri, tí titǎngírā déeri, ú Yékírí wá thogunníkhāgaarāa aabe, ú hītanni Wée úu kpórse ní thu'nná weri, ú dé' dinggo.

²U déma sūmīni Yékírí wá dóobídukirá kí déeri ú kharí thīnthīnni wera. Nípe dée gi ya, dé Taman Yékírí wá thīná déeri gi.

³Pātí pi sa Yékírí wá thogunníkhāgaa ú kí khon mípi ná thoginsi kí hā Yékínni weri, fóc' úrá bu tē mīni í khon thogin sí hā Yékíre.

⁴Ná u yema fa dunipaná, ú yatirá yé dé Yékírí wá thoginnaa wã, pébu, pôo bú sóo yêe khonj múri yêe hã Yékírí ĩ mákírã manj mí Yékírí hãani Moyíziri wera.

⁵Khaa tí píra dé Yékírí wá sūminni fa dunipaná weri, kheebin-turma khaa tí pí dé ri ní thu'nná wera. Waati ú Moyízira ye bée dé Yékírí wá dóobídukiri weri, ú seeriyoo kha' *U kenj dój mí ma buka'ruu gí tátíkírã weri, yé dé gí pí dómmínã.*

⁶Wera a wónni kha' Yésú wá sūminná nu'ni pòo wánnã, pébu, ú bákárã Yékírí khonni a núnée sí tanni dógú wási wera. Ye mú í Yékírí hãana'ni núugi kha' ma ba hã a, tí u khonni a sí núnéesine weri, i tari dógú wáyira.

⁷Ná dógú núnéesi wórí-siyaa kúraa si, Yékírí yé sūnní khonj pãa ĩno núnéesi nípine tūwã.

⁸Ye mú Ísíráyél bibi wá dédómmi na ye kúraa wa weri, Yékínnã kha' *Mani Tamañ kha'ri kha' O khu ná ma ba khomma Ísíráyél marãa nípi ná Júde marãa nípiri núnée fūnsa*

⁹Sí núnéesíra ba hĩti síkpo ná sí ma khonna pí khãgibine fūnaa tí ma kó'rá bi dékírã ĩ kusigo bi Éjípítirã wera. *Mani Tamañ kha'ri kha' mú pí mú kórí má núnéesiri tūwã weri, má mako bí bu wa.*

¹⁰*Mani Tamañ kha'ri tẽ kha' ná pí khĩbura tarãa, ma ba khomma Ísíráyél bibi núnéesi. Ye sí núnéesíri bu, ma ba yema má mamminã hĩti pí kãkásírã. Ma ba tĩ-puma pí dósírã; ma ba déma pí Yékírí ye pírá dé má nípa.*

¹¹Níné ba sūnní mamañ ú sirgi níni weresi ĩ sɛɛ' ú níni kha' u ba tu mani Tamanni wã, dé, bɛɛ' ba tu-mama mɛ, níttítaapi tíkín ná níkpórbine.

¹²Kha' ma ba fū dóogi ĩ sɛɛ pí mí kaatermenjini ye má ba wógí' pí mípũjine tūwã.

¹³Ná Yékínna sɛɛ' núnée fūnsi wá mú, má dógú wási dugii-sínnima. Ye mú tí khã'ni ĩ dugiyo weri, tí ba dá yé thĩni wã.

Eburubo 9

Núnée dugusi ná núnée fūnsi wá mĩpa

¹Dógú núnéesi wá pánnã, kí Yékínj thiyaki wá dómmi na ye búma ná kí thiya'dukiri fa fãnjirã.

²Dóobíduke pí déerã ĩ kpĩkĩra gĩ du'bi bíjoo. Dógú du'biira pí ye yí' Yékírí wá khara. Búnãa pí saara fĩĩnakhe' dutánni ná taabári ú pí dé sa phãanisiri Yékírí wá nísígírã wera.

³Pãa ĩno du'bii uu pãa ĩno dóobígi wá tó he'nnã weri, úra pí ye yí' Yékírí wá kharĩ thĩnthĩinna.

⁴Búnáa datikórɔŋ thokhanne ye. Sãni pi déerá rɪ. Ú du'bi kpoorá pi saara núnéesi wá kéesúra. Sãni pi máaná ú kénsi wá bɛɛ'. Ben tí pi déerá sãno weri, tíráa ye bú kéesú wá dógírá. Ye dii mí pi yí' mánni weri, píráa ye bú tí beenná. Áarɔ́ wá tábo' tí múnna ɪ fɪŋa ná púrí sí Yékírí ɪ'na mí í u kha'ra núnéesi wá múná weri, si ye búma tɛ kéesúrá.

⁵Séeríbembɛ pi déerá ɪ saa bú kéesú wá thagírá pɪ buká' kha' Yékírí ũu sáno weri, u fíma. Pí mísírá dée wóommi ɪ kaa mípúséé thogɪŋkhonkhanna. Ye á ba wónní dóoŋ í múnɛná werá tɪkpo tɪkpo wa.

⁶Mú míni saabinni múnnaa weri, Yékírí wá thogunnɪbira dóomma waati wá bɛɛ' dóobíduki wá dúgú du'biirá ɪ dé pí sũmɪna.

⁷Ye pãa ɪno du'bii úrí, Yékírí wá thogunníkhāgaa úkporāa dóoŋ búnáa khu úkpo dugírá tátaramme ɪ hã Yékírí ú sée ú thĩ wá bursi ná nípi wásí hã bi sí.

⁸Síra Yékírí wá Nii khɛɛɪ ɪ bukaa kha' waati ú Yékírí wá dóobídukira bú weri, khĩnne ye bú nínɛe ye wónní dóoŋ Yékírí wá kharɪ thĩnthĩnná wã.

⁹Si buka'-ama fɛɛɪ kha' mí í nípara hã Yékírí ná thogɪŋ sí pi khonni hãa-u weri, sírá wónní yɛɛ úwe ũu dé si weri, ú dógírá hãa-u kha' dá'-uri soŋ na.

¹⁰Í míni dé-iyama diimi ná mínúwǎŋɪ ná wírí' thĩɪni thĩɪni wá mína. Dé-iyama nípi wá mammi dúrúm. Síra nípi mákínni ná pi kí dé ɪ ná nan waati ú míni wá bɛɛ' ba fíkíŋ wera.

Tí Kírísi khonni ú wísi thogɪŋsi wera

¹¹Ye werá Yékírí wá thogunníkhāgaa Kírísi baŋ-urma kɪrɛ. Dóoŋ-uma Yékínthiya' dóobídu' kí tanni fa dunɪa wágɪ wera. Níne má' kírí ú déke ya; míne kpɪgi bú wa. Kí dée fa wágɪ wa.

¹²Ye mú u dóonni weri, ú dóoró tɛ Yékírí wá kharɪ thĩnthĩnná pãa tɪkpo ú thĩ wá taramme ɪ hãa Yékírí ɪ hĩní a kutúru, tũmá u dóoró kpekho tarammi ná nábhõ taramme ja.

¹³Kpekho tarammi ná nákhõ tarammi ná náphuri ú pi tho'ri weri, ú mínige pi khe ɪ pámi' níni ũu ninige weri, sí khon ú ninigira.

¹⁴Ye ná tádooribi wá tarammi ná mínige wónní dé sírí, dé Kírísi wá taramme mu ba sũnní kha' tɛɛ? Yékírí wá Nii ũu bú waati wá bɛɛ' weri, ú bǎkárá Kírísi ú dá'ri soŋ weri, u khonni ú wísi thogɪŋsi ɪ hãa Yékíre. Ú tammuna ba tɪsɪ'ma á dósurɪ ɪ khon a á sũmdéɛŋ jĩi mí yêe nafano wã, sí dé sǎŋgi á wónní dé sũmɪní hã thakoo Yékíre.

Núnéé sí khonni tarammi wá bǎkárá wera

¹⁵Tí Kírísi déeri weri, tírá yɛɛɪ Yékínná khori a núnéé fũnsa. Hu-uma sí dé sǎŋgi Yékínná hĩŋ bi mípú jí pi déerá núnéé dugusi wá pánná wera. Mú si déeri múnnaa, ní' pí Yékírí yí'ri weri, pi wónní buma mí ù mí yêe wónní sóo wa, í Yékírí hãana'ni núugi kha' ma ba hã má bibiri wera.

16Pébu, núnée sí Yékírí khonni weri, si ma pātí níthĩngɛ sa séeéré yé buka' dónj mí ú míjĩna ba kpíkĩy yóo waati ú u ba hu weri, ye fó pí tu dé hu-uma míjĩnɛ ye pí kpíkĩrɛɛ.

17Ná tárĩra thakooge, pí wónnĩ kpíkĩy ú míjĩni wã. Fó ú hu ye míjĩná dé í dómmíná.

18Tírá yɛɛri tarammé kpógí ye dúgú núnéesírá wóróo déye.

19Waati ú Moyízi sɛɛ'ri nípi wá bée' míjĩ wá bée' í Yékírí kha'ri pũ dé, í tĩ'ni sɛ' pu weri, ú khɛɛ sánídoo mamigi ĩ fɔ' kɪ tátu' kí pi yí' ísópi weri, kí kpénjgo, ye khɛɛ ní' kɪ nábíkhoo ná kpekho tarammi ná yɔ'mo ĩ pámíná sebi wá thĩná ná nípi wá bée'rá

20ye kha' *Tarammɛɛ bǎrkára Yékírí khonni bi núnéesɛɛ; pi kí nú ú wága.*

21Moyízi pámí'-uma tɛ Yékírí wá dóobíduki ná míjĩ wá bée' í pi khɛ yɛɛ dé Yékírí wá sũmĩni weri, tátarammɛ.

22Ĩ mǎkírǎ pātí Yékírí wá mammĩ kha'ri weri, tátarammɛɛ ye tɪsɪ' míjĩ wá fǎnga. Ye ná tarammɛ kpógí wa, Yékírɛ sée níní wá mípĩjĩ hǎa-u í ya.

23Ye ná mǎkín-turma ná pi tɪsɪ' mú í khɛɛbĩni thu'ri wáyĩri weri, tátarammɛ, má mú ù ní thu'nná í déeri mí thĩnthĩngĩ weri, íra kpúuma thogũ sí pǎkéɛri wera.

Tí Kírísí dóonni Yékírí wá kha tũ ní thu'nná weri, sí mĩja

24Pébu, Kírísira dóoró Yékírí wá kha tí nípi má'ni pí déke, tí khɛɛbĩni kharĩ thĩnthĩnni wã, dé kǎŋ-urma háari ní thu'nná ĩ ná nuna Yékírí wá wóróo ĩ dɛɛ á mĩja.

25Ye kɪ dée má Kírísí khonj-uma ú wísɪ thogĩnsɪ pǎ kónjgónjgo pātí Yékírí wá thogĩnníkhǎgaara dóonj dugɪ wó dugɪ Yékírí wá khanná tátarammɛ weri wa;

26tũmá ná síra ye múwã, u ye thɔɔrama ĩ hu yé ya, ĩ thɔɔra ĩ hu yé ya pǎ kónjgónjgo ĩ kórí gɪ tí dunija sĩnnĩni wera. Ye phũrgan khɪ bí arɛ wɛrá mé'ni weri, baŋ-urma ĩ baa ba khori ú wísɪ thogĩnsɪ pǎa tĩkpo kayu ĩ khori mípĩjĩ wá dɛɛ tĩrí bú.

27Nínna huma pǎa tĩkpo, ye ná u huu, Yékínna thɪyɔɔma.

28Múnnáa sɪrɛ, Kírísí hǎana'-uma ú thĩ pí khoroo thogĩnsɪ pǎa tĩkpo kayu ĩ hĩnĩ kónjgómɪ pí mípĩjĩnɛ. Ná u ba baa pǎa ĩjgo bammíná, ú baŋ mípĩjĩ wásɔ tũwã, dé u bamma ĩ ba hĩj ĩpɛ bũ tɛyɔɔ wera.

Eburubo 10

1Moyízi wá mammĩna dée nǎan kɪrĩ thĩnthĩŋ gĩi ba baŋ weri wa, dé pi ma má kí doondoo dúrúm. Maŋ mí pi thoo yɛɛ khonj thogũ kpokpoosiri dugɪ wó dugɪ kaa sóo tági weri, sí wónnĩ yɛɛ pũ sũu yɛɛ tó'ríŋ Yékínno weri, pí dá' sɔŋ na.

²Ní' pîl thiya' Yékínni pí dómmíná weri, ná dé-giyaa má thoginsira ye wónnî yeema pí dósé hã bi pí tu dé wírí'-pîrî kusooma pí mípîjíná kutúru, pí yé sǔnnî kí khonj thoginsî háari ná fée túwã.

³Ye si múnnáa wã, dé mú pí kí khonj thoginsî dugi wó dugi weri, múnnáa pí kí wógí' pí mípîjine.

⁴Pébu, nákhoo ná kpekhõo tarammé wónnî hĩj nípi wá mípîjini wã.

⁵Tírá yeeri, waati ú Kírísira ye bée banj fa dunipaná weri, ú seeriye Yékínni kha' *Míjini ná thoginj sí pí khonj yêe hãa-u weri, u wêe bee sírí wa, dé hã-uri-mama wisa.*

⁶Thoginj sí pí khonj í tho'rí hãa-u werési sí pí khonj ú sée pí mípîjini weri, sí míjé nuu ú wa.

⁷Má to kha' Yékíre, maná we, bam-manima dé ma dé tí u khoro' weri, í mákírá pãtí si tĩri ú seburá má múná wera.

⁸Tí u khurura khabí kha' *Míjini ná thoginj sí pí khonj yêe hãa-u, ná sí pí khonj í tho'rí hãa-u, ná sí pí khonj ú sée pí mípîjini weri, u wêe bee sírí wa; sí míjé nuu ú wa, ye hakira ná pí dé-sima í mákírá tí mammi kha'ri wera;*

⁹ná tí u kha'ri tẽ kha' *Maná we, bam-manima dé ma dé tí u khoro' weri, u bée kha'ma kha' khonj-urma dúgú wási wá dee tírí bú ye saa pãa įno wási tí pheenná.*

¹⁰Pãtí Yésú Kírísî khonni ú thĩ wísi thoginsî pãa tĩkpo kayu í dee tí Yékínna khoro' weri, sírá yeeri á wóróo dee Yékírí wába.

¹¹Khu wó khu Yékírí wá thoginnibira nunima kí khonj thoginj kpokpoosiri pãari pãari kí hã Yékírí, ye sí wónnî hĩj níní wá mípîjini kũnj na.

¹²Ye Kírísî úrí, pãa tĩkpo kayu u khonni ú wísi thoginsî í dee nípi wá mípîjino ye ná hĩtaa Yékírí wá dé' dinggo kutúru

¹³yêe tee khu ú Yékínna ba yeere ú wórí ú pĩnibi í sa bi ú déko wera.

¹⁴Pãtí u khonni ú wísi thoginsî pãa tĩkpo kayu weri, sírá yeeri įpe bí déeri Yékírí wábi weri, ũu pí fíkímmíná dé pí dá' soj. Múnnáa pí ba hĩti waati wá bête'.

¹⁵Sí kpoosira Yékírí wá Nii khurura seeriye a tẽ kha'

¹⁶*Mani Tamaŋ kha'ri kha' ná pí khíbira taraa, ma ba khom-bima núnéese. Ye sí núnéesírí bu, ma ba yeema má mamminá hĩti pí dósírá. Ma ba tĩ-puma pí kǎkásírá.*

¹⁷Ye khabí tẽ kha' *Má ba wógí' pí mípîjini ná pí kpaumine túwã.*

¹⁸Ye ná Yékíre sée níní wá mípîjini hãa-u í, thoginjkhonge bú túwã.

A sũu tó'ríj Yékínno

19 Á nípa, mú sɪɛ múnnáa wɛɾɪ, a ma khĩnnɛ ǐ dóonj Yékírí wá kharɪ thĩnthĩinná kaadé phānɪgɛ Yésú wá tarammɪ wá bārkára.

20 Waatɪ ú Yésú khonna ú wɪst thogɪnst wɛɾɪ, dé-sirma má Yékínthiya'duki wá dóobígira ɔ haɪɪ ǐ págíyá khĩj fũj tɪ thakooge wɛɾɪ, ǐ hãa a.

21 Yésú wá yatrá déeri á Yékírí wá thogunníkhāgaa ú pɪ saarɪ dé ɔ kí kenj Yékírí wá nípirɪ wɛɾa.

22 Tírá yɛɛɪ mú ú tarammɪ tɪst'ɪ á dósɪɪ á tuu dé míne bú wa, yɛ wírísá a yɔ' mɪl tai wɛɾɪ, a khāa Yékínná tákɪst yé súu tó'ríj ú á dógɪne mɛ.

23 Hã á yɛɛ wísé múnú a háarɪ má kíru wa, dé a kí sɛɛ' nípirɪ tí a khāanɪ yêɛ tɛɛ wɛɾɪ, pébu, wéɛ ú hāana'ni núugɪ wɛɾɪ, a wónní khāa ú bu.

24 ǐ yɛɛ á hukɛɛ ǐ tǣfɪj kāmɪ, á wórí kí fɔj kāmɪ yé kí dé míkɪɪya.

25 Hã á kpáa kaa pǐngíj kí thiya' Yékírí pātí pócɔra dé wɛɾɪ wa, dé a kí bɔ' kāmɪ, dé já-ĩni, Tamāan písɛmbanjkhu tó'ríj-uma sówo.

26 Pébu, ná a tuu tákɪst tí déeri thĩnaani ǐ pýɔɔ, yɛ tuu mú yêɛ dé mípúɲɪ, thogɪnsɛ bú yêɛ wónní hĩj a á mípúɲɪne tówã.

27 Tɔɔ bú ná kɪ dée má ǐ kí tɛɛ fūnaa tí Yékínná ba thu nípirɪ, ná na pú gũ ba tho' ú púńíbɪ wɛɾɪ, phĩjkhonjɛ ya.

28 Ná níne kayɪ kha' má kó' manj mí Yékírí hāanɪ Moyíziri wɛɾɪ tówã, yɛ ní' pǐjɔ, písãa' jáa-ɔ kha' thĩnaa-ɔ, pí manɪnanj ú bu wa, dé pɪ khuwɔɔma.

29 Yɛ ná sɪ múnnáa, tu-ĩni dé wéɛ ú sɛnné'ni Yékírí wá Bikheeri ǐ khɛɛ ú taranj mí Yékírí khɛɛɪ ǐ khorɪ ú tárɪnɔ nínéɛsɪ, ú dée ú wáa wɛɾɪ, má pɪ míni wã, ǐ kusiga Yékírí wá Nii ɔu dóɔfɪrgɛ wɛɾɪ, ú wásírá mákínnɪ ná sɪ pú kónj.

30 Pébu, tu-arɪ wéɛ ú kha'ɪ kha' *Manāa khonj dimina; manāa taa bɛɛ' pí mípú ɪ pɪ déeri wɛɾa.* Yɛ khabɪ tǣ kha' *Tamanna ba thuma ú nípira.*

31 Ná thakoo Yékíre kórí mu mé' phɛm, mu ba tu.

32 ǐ wógí' kókírɔɔrá tí ǐ buura táyɛsɪgɪ wɛɾɪ, fúusím-biyaa ǐ kónj yɛ ǐ hukɪya.

33 Pɪ yɛ kusa'-ĩma yêɛ fúusínj ǐ nípirá yɛ péɛ bɪl ú thɔɔra kpoorá wɛɾɪ, ǐ yɛ tǣfɪm-bɪma.

34 Karsóbibi wá manɪnanj yɛ kó'-ĩma, yɛ mú pɪ fagɪ'ɪ ǐ dékimíni wɛɾɪ, tɪ pǐjāa ǐbɛ ya, dé nuu-tɪrma ǐbɛ; pébu, tu-ĩni dé mí ɪ Yékírí hāanɪ ǐ wɛɾɪ, írá pákéɛɪ, yɛ ɪ sóo wa.

35 Hã ǐ yɛɛ wísé múnú ǐ ja, dé ǐ kí khāa Yékínná kũuɲ, dé ná ǐ khāa ú bu ǐ ba buma taa sí nu'ni wɛɾa.

36 Mákín-tɪɪ ná ǐ kí hukɛɛ kí dé tí Yékínná khɔɔ' wɛɾɪ, dé ná ǐ dée rɪ sóo, ǐ bu tí ɔ hāana'ni núugɪ kha' ma ba hāana' wɛɾa.

³⁷Dé tĩ-sirma kha' *Kháte ná kíríu ná wée ú mákínni ná u ban weri, u ba bamma; ú yatirá ba dái wa.*

³⁸Ye má níní ú ma khexi ní' termemmi weri, bu-uma thakoogi ú khāamí wá bákárá. Ye ná u ba písée kpānaa kpānaa, ú mǐné nuu má wā.

³⁹Ye aabíra dée ípe bì písi kpānaa kpānaa í téu wa, dé dé-arma ní' pũ khāa Yékínná í ko wera.

Eburubo 11

Khāa mí á khāgibi khāana Yékínná wera

¹Ye ná pi kha' níní khāani Yékírí bu, u khāama yé tu dé tí u khāani yēe tee weri, háari ná u nani jáa ni ja, u khāa tu dé u ba bu-rima.

²Khāa mí á khāgibi khāana Yékínná weri, sírá yera pí mǐné nuwāa ú.

³Khāa mí a khāani Yékínná weri, síráa yee á tu dé sere Yékírí sere, dunipaná khoró. Sí dée múnnáa, Yékínná khee mí tí á wónnǐ já wā weri, í dée mí tí a wónnǐ já wera.

⁴Khāa mí Ábél khāana Yékínná weri, sírá yera thogui sí u khonna hāa-u weri, sí nuwāa ú í taraa Kǎné wásira. Pí khāamí wá bákárá yera Yékínná kheyoo ní' termemme, pébu, ú thoginsi nuu-siyaama Yékínno. Ábél hu-uma ye ú sereerāa sere háari ná fee.

⁵Khāa mí Énókí khāana Yékínná weri, sírá yera Yékínná khee kǎní ú ní ú thāná; u tuu mí tí pi yí' huumi wā. Níne jáa-u wā, pébu, Yékírí khe-uyaa kǎní-úma. Yékírí wá sebi kha'-uri kha' waati ú Yékínna ye mí khee kǎní ú thon na weri, ú mí nuuna-úma.

⁶Ye ná níthĩngi khāa Yékínná wā, ú mǐné wónnǐ nuu ú wa. Níní ũu bee dé u tó'ríngi Yékínno, mákín-tiri ná u tu dé u búma yé tu tē dé ípe bì wéyoo weri, u ba taa-bima.

⁷Khāa mí Nowé khāana Yékínná weri, sírá yera waati ú Yékírí ke'raa-u mí ũ ye ba nan weri, ú khee si khexmo í dée bató kpakpaka. Ye kírí bu ú ná ú nípi dóonná í buu kowo. Sí u déeri mé'ni weri, síráa buká' kha' nípi pí-biyaama. Ye khāa mí ú khāana Yékínná weri, sírá yera ú kheyoo ní' termemme.

⁸Khāa mí Ábráhám khāana Yékínná weri, sírá yera tí Yékírí yí'ráa-u dé u yóo siri gí ma ba hāa-u weri, ú núu ú pínťánni í khee yóo, ye u yé tu kēngi wa.

⁹Khāa mí u khāana Yékínná weri, sírá yera ú yóo ná hĩtaa má khiraa-u, siri gí Yékírí kha'ra maa ba hāa-u wera. Ú ná Ízáki ná Jakópura ye hũmma dóobíduso. Pí bée' Yékírí hāana nuugi kha' ma ba hā bi sirgine.

¹⁰Pébu, Ábráhám sa-uyaama ú dógu nu ũ bú waati wá bēe', í Yékírí má'ni dóng mí u ye bee dé í hĩti wera.

11Khãa mí Sáara khãana Yékínná wɛɾɪ, sírá yɛɛra ú ná ú khãgɪsɪnɛ mɛ' ú ná Ábráhámɪná wórɔɔ buu bii kãmbɛ; pébu, khãa-ɔyaama tárí ú hãanaa-ɔ núɔgɪnɛ wɛra.

12Tírá yɛɛɪ khoɔ úkpo, ú nanna hupáńí wɛɾɪ, ú wórɔɔ hũni biibi, pí kónni má kusa'yɛ, má sĩmĩhĩ kũ sóbíyɔkénɔ, kí pí wónní thũ' wã wɛra.

13Mú í Yékírí hãana'na núɔgɪ kha' ma ba hã bi wɛɾɪ, ɲá-bɪrɪma déeyén tí nuwãa bí, tũmá pí ɲáa-ɪ mé'ni wã, yɛ pí khãa Yékínná ɪ ná taraa huwo. Pí thĩ sɛɛ'-pɪɾɪ kha' ɪbíra ma khɪɾbi ná khĩntannɪbi fa dunɪɲaná.

14Péɛ bũ sɛɛɛɛ mé'ni wɛɾɪ, síra mu khɛ yé tu dé pí thĩ wá sirɔɛ pí wéɛ.

15Kénɔ gí pí yaara wɛɾɪ, ná kí kénɔgɪ wá khũnyéké kó'rá bi ná fĩ'-pɪyaa ní.

16Yɛ sɪ múnnaa wã, dé pí yɛ bɛɛma kó sirɔɪ, kí pãkéɛɪ, kũ ní thu'nná wɛra. Tírá yɛɛɪ ná pí yí' Yékínni pí Yékírí, nusé kórɔɔ wa, pébu, sóɔbíɲ-uma khaari ɪ sarɪ bi.

17-18Khãa mí Ábráhám khãana Yékínná wɛɾɪ, sírá yɛɛra mú Yékírí tuura mú yɛ kha' ɔ khonj ú bii Ízákurɪ thogɪnsɪ ɪ hã ma wɛɾɪ, Ábráhámɪnáa yɛ bée khoroo thogɪnsɪ yɛ Yékínná kha' ɔ kpáa. Yɛ hakɪra ná ú bii úkporãa yɛ ú, ú Yékírí hãana Ábráhámɪ núɔgɪ kha' *Ízákɪ wá kóibira pí ba yí' ú thĩnɛ.*

19Ábráhám tu-ɔyaa dé Yékínná ma wórɔɛ yé wónní yaara' níní ú huuri wɛra. Tírá yɛɛra Yékínná hãa-ɔ ú biinɔ; sɛɛɛ wɛra sɛɛ'-ama mína.

20Khãa mí Ízákɪ khãana Yékínná wɛɾɪ, sírá yɛɛra ú yɛɛ duwaabí hãa Jakóɾɪ ná Ézáyúɾi, sí kirí hã bi naanɔ.

21Khãa mí Jakóɾɪ khãana Yékínná wɛɾɪ, sírá yɛɛra mú ɔ yɛ bée hu wɛɾɪ, ú ɲígíyɛ ú koonná yɛ thuga Yékírí yɛ yɛɛ duwaabí hãa Jozéft wá bibi wá bɛɛ'.

22Khãa mí Jozéft khãana Yékínná wɛɾɪ, sírá yɛɛra waatɪ ú ɔ yɛ hu wɛɾɪ, ú sɛɛɪyɛ kha' Ísíráyél bibira ba ku'ma Éjípítɪ sirɔɪrá. Yɛ bukaa dóɲ mí pí ba dé ú kpĩgí yóo gí wɛra.

23Khãa mí Moyízi wá hũntábi khãana Yékínná wɛɾɪ, sírá yɛɛra pí khɛɛ kóorígôo ɪ buu fergɪ bísãa'. Mú pí ɲáanɪ ná biira kiraa wɛɾɪ, pí phãnaa ɪ nuɲaa u wánná wã.

24Khãa mí Moyízi khãana Yékínná wɛɾɪ, sírá yɛɛra mú ɔ khã'ni wɛɾɪ, ɔ pí dé pí yí' ma ɪthakho Fáaráwũ wá biiharɪ wá bii ya.

25Kenj-uri pí fũúsɪɲ ú ná Yékírí wá níɾɪ kpoogi tɪ pãa tí ɔ dé míɾĩɲɪ ɪ nú nuumi, yɛ pí nuuminá ba yóo wórɔɔ wa wɛra.

26Kenj-uri pí sɛnnígôo pãtɪ pí sɛnné'ni Kírísiri wɛɾɪ, tɪ pãa tí ɔ bu Éjípítɪ hensiri wɛra. Pébu, ú wórɛ ma taa sí Yékíre ba hãa-ɔ naanɔ wɛra.

²⁷Khãa mí Moyízi khãana Yékínná wɛrɪ, sírá yɛɛra mú u wá námísi yaara wɛrɪ, u phãana kaa kuso Éjípítirá wa, dé tí u nunanni wɛrɪ, tíra u nunanni mú ken má u ye náma Yékírí ú pí wónnɪ ná wã wɛra.

²⁸Khãa mí Moyízi khãana Yékínná wɛrɪ, sírá yɛɛra ú sɪnniye Kúnkersɪ ye sɛɛɪye Ísíráyél bibiri kha' pí boo tátarammini tutũɲɪná, sí dé sǎŋɔ hã minigi khuuɛɛraará yé pha' pí dúgú bikhobirá wa.

²⁹Khãa mí Ísíráyél bibi khãana Yékínná wɛrɪ, sírá yɛɛra Yékínná yɛ sóbíyɔ' mamígrá kpekire, pí sagaa. Ye tí Éjípítí nípi kha'ɾɪ pũ sagɪ wɛrɪ, yɔ'míná dii bi.

³⁰Khãa mí Ísíráyél bibi khãana Yékínná wɛrɪ, sírá yɛɛra mú pí sǎnná minije Jéríkó kpémíni khubi má'níɲɔ wá thagirá wɛrɪ, ú wáa.

³¹Khãa mí donɲinɲarɪ Arahábi khãana Yékínná wɛrɪ, sírá yɛɛra mú Ísíráyél bibi khuuɾa nɪntǎɲkpí'níbɪrɪ wɛrɪ, pí khuu úrí wa; pébu, sagɪ'-ɔyaama tákɪrsɪ ní pí banna dé pí ba kóo ɪ ken dóɲ mí Jéríkó sɪrgɪɛ wɛra.

³²Waatu bú mũ wónnɪ sɛɛ' Jédéyɔ ná Baarákɪ ná Sámísɔ ná Jéfíté ná Davíti ná Sámíyél ná Yékírí wá hǎɲgínníbi wásɪ kpokpo wa.

³³Khãa mí pí khãana Yékínná wɛrɪ, sírá yɛɛra pí wórɔ sɪrsɪ, ɪ dée tí terenni, ɪ buu mú ɪ Yékírí hãana'na núɔgi kha' ma ba hã bi wɛra, ɪ págí yarɪbi wá núsa.

³⁴Pí yee bi naago ye kɪ wórɔ dée bi míni wã, ɪ kha' pí khu bi kperge, pí koo. Pí ye fǎŋgé ya ye Yékínná hãa bi fǎŋgi, pí dée kho huubi ɪ níni sɔ sɪrsɪ wá sodáasíɪra.

³⁵Khãa mí pó hapi khãana Yékínná wɛrɪ, sírá yɛɛra, pí ní' pí huura wɛrɪ, pí yaa. Ye pí fúusírá pó nípirɪ ye pí kai ye nuna tí pí nunanni wɛrɪ, sí dé sǎŋɔ ɔ khu Yékínná ba yaara' pí huuminá. Ye pí huyaminá pákéɛrɪ.

³⁶Mám-birma pórɪ ye khɪrɪ bi thĩnne, ɪ fógí bi yɔrgɪɛ ye págí bi karsó bu.

³⁷Hǎɲgim-birma pórɪ ɪ khuu bi, ɪ khuu pórɪ sɪɲɔ ɪ kpagɪ bi khaa ɲɔ, ɪ khuu pórɪ kpersɔɔrɲɔ. Pí yé hĩti khaa tɪkpo wa; pí ye yeema sǎníɔsɪ ná kpɛɔsɔ; pí ye míne ɲa; pí ye sǎna'ma pí yíbiri tákɪrsa.

³⁸Pí ye mimma wúugírá ná tátísírá; pí ye hũmma ke'ɾtǎnsɔ. Dé-biyaama ní' kɪrba, ye dunɲanípírá píɲá; pí ye mǎkírá bí ya.

³⁹Khãa mí ípɛɛ bɛɛ' khãana Yékínná wɛrɪ, sírá yɛɛra pí míɲé nuwãa ú. Ye sí bɛɛ'rá pí buu mú tí Yékírí hãana'na núɔgi kha' ma ba hã bi wɛrɪ wa.

⁴⁰Pébu, Yékírí sɔɔbɪɲ-ɔyaama mí kpakpa'ɾɪ dé ma hã á bɛɛ', á hĩti kaadé sɔnɔ; ye u wêe bɛɛ dé ma hã bírɪ yé sɛɛ a ya.

Eburubo 12

Ná ɪ yíbinna sǎɲɪ, ɪ pá'

¹Pí ní' kóngómběe mí í mí sɛɛ'rɪ, pí buka'rɪ pātí pí khāanɪ Yékínná wɛrɪ, pírá sǎnnɪ kúní á. Tírá yɛrɪ á sée míni wó mí tɪ wónnɪ sásáa á ná tɪ wónnɪ haabín yee á mípúŋo wɛrɪ, yé pánáa horo' dá' tí Yékírí saarɪ á dé á horo' wɛra.

²A kí ken Yésúri yé kí yóo. Ú bǎrkára nínɛ wónnɪ khāa Yékínná yɛ úrāa tǔfírōo tē ú ná nan kpúŋíná. Ú yɛ keri nu sɪ yɛ ba kórɔo wɛrɪ wa, dé pí-urma ĩ huu ní'batábokirá, ĩ dɛɛ dóowóon gí u yɛ ba bu wɛrɪ, yɛ wɛrá hītan-urma Yékín ĩ wá dé' dingo.

³Ĩ wógí' dédón mí mípúdébi déerá Yésúri yɛ ú pǎgí wɛrɪ, sí dé sǎngɪ hǎ wísé múnú ĩ na.

⁴Pébu, pātí ĩ dé'ree mípúŋine wɛrɪ, si baa huume ĩbo thon na.

⁵Bá pha-ĩma bogi tí Yékínná bo' ĩ pātí nínɛ bo' ú bii wɛraa? Sɛɛ'-uma ú sɛbirá kha' *Má biye, ná manɪ Tamanna kori mu, mú khe si kheɛmɔ. Yɛ ná mu dée míni, yɛ má sɛɛriyɛ mu kha' tɪ kɪraa wa, hǎ mú yɛɛ sí múnú mú wísɪ wa;*

⁶dé wée ú *manɪ Tamanna khorɔ' wɛrɪ, úra ma koro, yɛ wée ú ma kheerɪ má má biyo wɛrɪ, ná u dée míni, ma khɪrɔoma.*

⁷Thɔɔra ú Yékínná yɛɛ ũu nan ĩ mé'ni wɛrɪ, ĩ pǎ', dé si kori-ĩma. Ná u dé si, khe-urɪ-ĩma má ú bibe í. O biye bú ú ú siye kaa koroo?

⁸Ná u wée kori ĩ pātí u kori ú bibi wá pórɪ wa, má í dée ú thī wá bi dóoríbɪ wa, dé dé-ĩma sérha'bibe.

⁹Í ken má á sii bɪ fa dunɪpaná wɛrɪ, pí yɛ kori-ama yɛ āa yɛ kpónnó' pí yaa, ná mu sǔnnɪ kha' Yékírí ú déeri á Sii ũu ní thu'nná wɛrɪ tē? Mákín-tɪ ná á núma ú wágu tákɪrsɪ í bu thakoogo.

¹⁰Á hūntábura yɛ kori-ama pātí pí khorɔ' wɛrɪ, o waatɪ kírú, yɛ Yékírí úra kori-ama ĩ dɛɛ á kɪrɪyɔ sí dé sǎngɪ á dé ní' kɪrbɪ í hīti ákpo pātí úrɛ wɛra.

¹¹Ná pí kori níní, kpokee tírí bu, tí nuu ú wa, dé tɪ dóorōoma. Yɛ kpānaa bu, tárí ú pí konni wɛrɪ, si yɛɛma ú dé íte tí terenni wɛrɪ, í bu dóowóonɔ.

¹²Tírá yɛrɪ, mú í dési ná í dɛsɪ júbunɪ wɛrɪ, ĩ tu wísá.

¹³Ĩ *hafu khīŋŋini í tereŋ í kí núnée bú,* sí dé sǎngɪ, hǎ dɛɛkpoobirá túgú sergen na, dé pí pǎaŋa.

Bɔgɪyɔ

¹⁴Ĩ hukɛɛ í ná nípi wá bée' beŋ yé yɛɛ í núnéedékírá kí nuu Tamannɔ; dé ná níní wá núnéedéké nuu Tamannó wǎ, ú wónnɪ jáa-u wǎ.

¹⁵Ĩ yee kɔrsɪŋ, hǎ níné yé búni tí Yékírí fūni dóɔgi ĩ déyoo wɛrɪ wa. Hǎ í yɛɛ níné ya í sɔgɔmbirá má tánín púge í ban jagumimme í tanní dɛɛ kóngómbɪ wa.

¹⁶Ĩ yee tē kɔrsɪŋ hǎ ɔo yé hīti khobɛɛgi ná ha'bɛɛgo wɛrésɪ ú kaa yatɪŋ Yékírí wá míŋini pātí Ézáyú kheerɪ ú khāgisɪ í pɛŋgírée sí khu úkpo dimi wɛrɪ wa.

17Ye tu-ĩni dé tí kpānaa bu, mú u banni bâa bæe dé siira yee duwaabí hãa-u weri, siirá kai, u buwoo wa. Nín-urubuma fũure ye si wóróo fíkirá wa.

18Ye ĩbíri, ĩ tó'ríyó mú tí nínne wónní pha' weri wa, tí déeri Sínáyí tátíke. Dé-giyaama na tórgi ná tápírgi vep ná yosargi,

19tútũunígêe ye kũh bú, Yékíri wá seerêe ye ku' pú. Mú Ísíráyél bibi núuni ná u seere weri, phānigé kóri bi, pí jíní kha' hã ú seere ĩbínne tũwã.

20Pébu, tí Yékíri kha'ra kha' ná *nínne wóróo phagi kí tátíkirá, háari ná tádooroo-u, ná pi hĩngín khuwɔɔma weri, sírá huura bí bu.*

21Mú í pi náaná weri, i ye khuma phānigi, tírá yeri Moyízirá kha' *phĩnnêe khon ma, mãa kpáj.*

22Dé tó'rí-ĩnima Sínó tátíkine kí déeri thakoo Yékíri wá nu, ye dée thu'ri Jerúzalém, í ná í minigi bũ mú yêe wóore ya pí pĩngínni ĩ dée kersu weri,

23ná Yékíri wá bii bí déeri má ú dúgú bibe, pí jísí sí tĩ'ni ní thu'nná weri, pí pĩngínkhanne. Tó'rí-ĩnima Yékíri ũu ba thu nípi wá bæe' weri, ye tó'ríyó tẽ ní termen bí huuri ĩ yóo Yékíri thāná weri, pí dábí son ú bákárá.

24Tó'rí-ĩma Yésúno; ú bákárá Yékíri khonni aabe núnêe fũnsa. Tó'rí-ĩma ú tammine, pí kpó'ri, pí mí ũ seeré' ĩ tari Ábél wáyiri wera.

25Ĭ yee korsu, hã ĩ yé kai wée ũu seere ĩbe weri, ú seereri wa. Pée bí kaira wée ũu ye bo' pi fa fānigirá, ú boguri weri, Yékínna yee bi ya; ye ná si múnnáa, múnni a ba dé yé wónní ko ná a kai wée ú yaari ní thu'nná weri, ú boguraa?

26Khũni seere-uyaama fānigirá sígée ye werá ú hāaniga núugi tẽ kha' *Ma ba yema fānigirá sígí tẽ phurgan sígemme. Ye tíri bu, kí tónnāa ba sígí wa, dé thu'na ba sígíma tẽ.*

27Tí u kha'ri phurgan sígemmini weri, sírāa buká' kha' mú í Yékíri khonni weri, i ba sígíma yé thĩni sí dé sǎngi tũ kaa sígí weri, tírá hĩti fí.

28Tírá yeri, a thiya' Yékíri pātí u yeri á niināa bú ú u gũ mú yêe wónní sígí wa wera. A dé sũminí hãa-u dónj mí u khoró' weri, ĩ kpónnigōo yé phānɔɔ

29dé á Yékínna ma má naa gũ hasi' wera.

Eburubo 13

Mú a dé ye á míjé nuu Yékínɔɔ?

1Ĭ kí fũj ĩ asóníkāmbira.

2Hã ĩ keru khĩrsagikine ja, dé pōo ye dé si ĩ ba taraa sagira Yékíri wá minigbi ye pi tuu wa.

3Ĭ kí wógí' ní' pí karsórá weri, má ĩ ná píra ma karsórá kpoogo. Ĭ wógí' pí pi fũúsín weri, pébu, ĩ thĩna ma kpó're tẽ pātí píre wera.

⁴Bêe' kpónnó' yangira; hã khooná hanná ku' kãmbi kpãntɔ wa, dé Yékíinna ba yárgímma khobeɛbi ná ha'beɛbi ná pũ ku' pí khobi weréɛ pí hapi wá kpãntɔ wera.

⁵Hã í thoo tigi'i wa, dé í yee tũ ɪbe weri, tí hĩ í wóɔɔ, dé Yékíri kha'-uri kha' má ba sée mu wã; má ba kai mu kũu na.

⁶Tírá yee á seere tũnné na, *Tamanná déeri mí téfínnáana; mí phãni mĩni wã. Pé níthĩnge wónni dé mii?*

⁷Í kí wógí' í níkhãgi bí seerũ í Yékíri wá seereɔ weri, pí wásine. Í kenj mí tí pí nínéedéki déeri weri, yé kó' Yékíri wá khũnni pátí pi kó'nni wera.

⁸Pátí Yésú Kírísira ye fí kí nãa púnĩngi weri, múnnaa ure fere, ye múnnaa u ba hĩti waati wá bêe'.

⁹Hã í yee pí mamaɲ í yó mí maɲ í fĩnni bunno' í na. A yee dóo gí Yékíri fĩni aabo í hĩni a weri, sírá hã a fãngi, tũmá diimé wónni hã a fãngi wa. Tírá yee, hã á thoo tí nípira kha' dii ɪte weréɛ hã mú di ɪte ya, dé ɪpe bũ thoo í mí íri weri, thũni bú wa.

¹⁰A ma thogɲkhonkhare; ní' pũ déegée bú Yékíri wá dóobídukirá weri, pi khĩne ye wónni kɔo thogɲ sũ khon aabi thogɲkhonkhanná weri wa.

¹¹Thogɲ sí pi dé khon ye Yékínná sée nípi mípũɲini weri, ná pi khuu pí tádooribiri, Yékíri wá thogunníkhãgaara khema pí tarammini í dóoɲ bí Yékíri wá kharĩ thĩnthĩnná, ye pí ku' khaasine nuná í tho' si.

¹²Tírá yee, Yésú úri tẽ, úrá fũusírá í huu nukéngírá, sí dé sãngi ú dé nípi Yékíri wábi ú tarammi wá bákára.

¹³Ná si múnnaa, a yóo ú thãná nukéngírá, pí sénné' a pátí pi sénné'nuu wera.

¹⁴Dé nu í are mé'ni fa dunipaná weri, ɪ dée nu dáyãɲi wã, dé a wéema naaɲ wá ɪ ba baɲ wera.

¹⁵Tírá yee, a fũ Yékíri wá jísí nuugi waati wá bée' Yésú wá bákára, sí dé má thogɲse a khon ye hãa-u. Kí tĩtãngírá déeri, a seema ú mĩni nípirá.

¹⁶Ye hã í kerĩ mĩkĩrdégi ná kãmbi téfímmine na, dé sí thogɲsi wá hũngirãa nuu Yékínnɔ.

¹⁷Í kí nú í níkhãgĩ wági yé kí kpónnó' pi, dé píraa kenj í. Pébu, tu-ĩni dé pí ba kaa thoo Yékínni dóɲ mí pi déeri pí sũmini yóo tí weri wa. Dé ná si múnnaa, pi ba déma pí sũmini dóowóoɲge kaadé wũugínse, tũmá ná si múnnaa wã, í ba bu bú thũni ñã.

¹⁸Í jĩɲ Yékíri hã a. Khãa-aɲ tuu á dógírá dé dé-ama mípi wá bée' í dómmíná, dé a beema dé á nínéedékira kũ mípi wá bée'rá.

19 Mí jínj-ĩma jánni jánni dé ĩ jínj Yékírí hã mí, sí dé sǎngi mí haabínj písí thee ĩ thǎná.

Phurgan Yékínj jínjga

20 Yékírí ũu hǎana' dǒwóongí, ú yaara'ru á Taman Yésú ú déeri sǎníkhunni khāgaaru huuminá weri, ú taranj mí Yékírí kheeri ĩ khorí aabe nínée sũ mí yêe sóo wa weri,

21 ú Yékínj kpoora hã ĩ wórgi ĩ kǐ dé míni wá bée' í kinni sí dé sǎngi ĩ kǐ dé tí u khoró' wera. U dé a á hĩti dónj mí u khoró' weri, Yésú Kírísi wá bǎrkára. A fuu Yésú Kírísi wá jísí nuugi waati wá bêe' kaa kpáarée. Amína.

Thura

22 Á nípa, mí jínj-ĩma, ĩ pánáa pá' ĩ nú mí boginni, dé seere ú mí yati tĩni hǎa ĩ mé'ni weri, u sũnaa wǎ.

23 Mí se'e-ĩma kha' sée-biri á asóníkǎni Tímótéra. Ná u ba haabira baa, a ba thee kpoogí ná thiya' ĩ.

24 ĩ thiya' ĩ níkhāgibi wá bée' tíkínj ná Yékírí wábi wá bêe'no. Yékírí wá bũ Ítálírá weri, pi thiya' ĩ.

25 Yékínj dǒfíráara hĩti ĩ bêe'no kpoogo.

Jáki

Jáki 1

Thura

¹Míní Jáki, dé-minima Yékírí ná Tamaŋ Yésú Kírísi wá sūmdébiye. Mí thiya'ma ĩbi Júde bí khāani Yésúrá ye tugira yóo só sirsó wera.

Yíbísāigi ná mí ũ ye níné dé mípǔji wera

²Á nípa, yíbísāi thīithīi jīi naŋ ĩ ĩ dēe pātí ĩ déeri asónnípi weri, ĩ ye sí dé ĩbo kpánné kirsá.

³Ĩ tu kha' ná yíbísāige nani ĩ ye ĩ wóróo pági, síra pi ba khe ye tu ná khāa-ĩni Yésúrá; ye sírāa ba ye tē ĩ hukēe.

⁴Ye mákín-siri ná ĩ hukēe ná naŋ kpǔuníjā, sí dé sǎngi ĩ nínéedékírá kú ĩ naŋ kí naŋkhanni Yékírí wá khūnná, míné kpi' pú wa.

⁵Ná wóome kpiŋi níní ĩ sɔgombirá, u jín Yékírí dé u ba bu bi; dé Yékíre hāma nípi wá bée' míji ú dógine me kaa sǎ.

⁶Dé u khāa ĩ jín kaa tǔnné, pébu, níní ũu tǔnné, kheebu-uma pātí yo'mina kurii wera.

⁷⁻⁸Ú tárí wá hūngira káká'ma síŋo síŋo; u nunaŋkhare kúuŋ na. Ye hā ú ken má ma ba buma míni Tamaŋ Yékínno wā.

⁹Níní ũu jaanŋ weri, u ye tí nuu ú pātí Yékírí hāanu kpórsi wera.

¹⁰Ye ú déeri heŋkhoo weri, u ye tí nuu ú ĩ dēe tí Yékírí sénné'nuu, pébu, o khu ná u ba tarma pātí táfūmine wera.

¹¹Pātí khura so tákpǔkpǔunni ĩ tho' kɔŋgiri kí hu, fūminá harí kpó' kí pǔ weri, múnnaa heŋkhooda ba tari o khu ye sée ú sūmisra.

¹²Níní ú yíbísāigi nanni ye ú wóróo hukíya, ú wási kú-sínni, pébu, ná u hukíya sóo, tíra Tamanna ba hāa-u thakoo mǎnǎŋ gí u hāana'ni núugi kha' ma ba hā ípe bí funni ma wera.

¹³Ná míne nani níní yēe bēe ye ú dé mípǔji, hā ú kha' Yékírēe bēe ye má dé si ya; dé míné wónni ye Yékíré dé mípǔji wā. Ye ú thíná bee dé u ye níné dé mípǔji wā,

¹⁴dé níthīngi wá thī wá mǐkhɔɔ' pǔgírāa yánni yeyoo míjíná.

¹⁵Ye ná mǐkhɔɔ' pǔgira khee dóɔɔ, kí hūmma mípǔja; írá yāa khā'ní hūŋ huumo.

¹⁶Mí ní' pí mí funni weri, hā ĩ ken má Yékírí thā mípǔji ku'ri ya, dé ĩ mǐkhɔɔ' pǔ gū ĩ dósírá weri, kírā yeeri.

¹⁷Míni wá bée' í Yékírí hãana'ni weri, kırı-ıma, ı sonnó wã. Ku'-irma Yékírí ú déeri táyésígi wá khontáa weri, ú thã. Táyésígıra fíkımma ye Yékírí úrá fíkín na.

¹⁸Ú seere ú déeri thĩnaa weri, ú bákárá u khorɔ'ri dée a ú bibi, sí dé sãngı ú mí khoronjına me, á dé má dúgú mĩje.

Níntánnúgo

¹⁹Mí ní' pí mi funni weri, ı tu kha' níní wó níní mákínnıma ná u haabín núnó', ye hã ú haabín seere ya, hã ú haabín njángín na;

²⁰dé níthĩngı wá njámísé dé ıte tí terenni Yékírí wá wóɔɔ wa.

²¹Tírá yeeri, ı sée mikhĩngkhãnnıdé hũnsi hũnsi wá bée' ná dóɔpĩsı wá bée' yé kó' seere ú Yékírí yeeri ı dósırá, ıu wónnı hĩj ı weri, kaadé njísıbeegɛ.

²²Hã ı fıj ı wısı ı kpóu Yékírí wá seere wá núnó'mi wá tónná wã, dé ı déyoo ú dómmíná.

²³Pébu, nínı ıu nú Yékírí wá seere kaa déyoo ú dómmíná weri, u ma pãtí nıne keɲ dugander ı njá ú wɔɔnnı,

²⁴ye ná u taraa sóo, ú pha khaanná fı pãtí ure wera.

²⁵Ye nínı ú tuuri Yékírí wá seere ú kını tákırsı, ú khonni a donsırá weri, ye hukıya yêe déyoo ú dómmíná, yêe núwɔo kaa phaa-u weri, ú tárı wá mıdéeɲpına ba kırma.

²⁶Ná nıne kha' Yékínthıya'ra má, ye ú wónnı kó' ú núgı wa, ú wıse u fıj. Ú Yékínthıyakıra ma phãjna.

²⁷Sii Yékírí thãná, Yékínthıya' thĩnthĩngırá déeri ı keɲ pɔɔrıbibı ná khısahapı pí forıısırá, yé kó' tẽ mú wısı dunıja mikhĩngkhãnnıdégırá.

Jákı 2

Yíbkpórmıja

¹Á nípa, ı bı khãanı á Tamaɲ Yésú Kırısi ıu sáɔno weri, hã ı sónnı pısı kı dé yíbkpórmı tıwã.

²Ná dé-gı má pĩngín-ıma ye ɔ heɲkhɔo yee ú sãıdégénnámı ná ú tákĩngkĩnsı ı ba dóoró, ye ɔ pɔɔró ba dóoró ú tásébıse tẽ,

³ye ı kpónnıgı wée ú yeeri tákĩngkĩnsı weri, ı hãa-u níkpórkhoki kha' u hĩtı, ye seerıye pɔɔró úrı kha' u nıni werésı u ba hĩtı fãıngırá, sı kıraa wa.

⁴Ná ı dée múnnáa, kpıngɛ ı baɲ naa? Ye tí pãnná ı káká' kırsɛ ya, dé ı kemma pɔɔrãa pãa pɔɔrá.

⁵Mí ní' pí mī funnī wērī, ǐ nú: ǐ kēj má ní' pí dunīpanípara kēj pócóribi wērī, píra Yékírí phĩnī khorī sí dé sǎngi pí khāa ú bu kónj ǐ dé hējkhobi ú wócóro, yé di tē u gí u hāana'nī núbugi kha' ma ba hā ípe bí funnī ma wāa?

⁶Yē ǐbírāa sēnné' pí? ǐ kēj má hējkhobirāa fúusínj ǐ yēe yánggínj yēe yóo ǐbe thuthukhayirá waa?

⁷ǐ kēj má píráa mánj ǐ ǐ dēe tí ǐ thoo Yésúri wērī waa?

⁸Pǎtí Yékínj lī kha'ri ú sēbirá kha' *mu funj mú kǎnī pǎtí mu funnī mú thĩ wērī*, ná ǐ dé múnnaa, kírī-sírī.

⁹Yē ná ǐ kí dé yíbkpórmí, mípújē. Tu-ǐnī dé Yékírí wá sēere kó'-urī-ǐma, pébu kpǐ-ǐnī-ú-buma jǐntǎnna.

¹⁰Pébu, níní ú kó'ri Yékírí wá sēeréé bée' yē buroo úkpo bu, má buri-uma ú bée'rá.

¹¹Yékírí ú kha'ri kha' *hā mú ku' mú harī wērési mú khoo wá kpānaa bu wa wērī*, ú kpoorá kha'ri tē kha' *hā mú khu níní wā*. Yē háari ná mu kuso mú harī wērési mú khoo wá kpānaa bu wa, yē khuu níní, kpǐ-muma jǐntǎnnī Yékírí wá sēererá.

¹²ǐ tu kha' Yékínna ba thu-ǐma ǐ mǎkínj ú sēere ú khonni a donsirá wera; yē tírá yēeri ǐ kí tu kí sēereé yé kí tu kí dé.

¹³Níní ōu mī yēe maṛīnanj pócórá wa wērī, khu ú Yékíre ba thu nípiri wērī, pí ba maṛīnanj ú bu wa. Níní ōu maṛīnanj pócórá wērī, khu ú Yékíre ba thu nípiri wērī, u ba maṛīnanj-ú-buma.

Khāamī ná mǐdége

¹⁴Á nípa, ná nínē kha' khāa-manīma Yékínna yē u wēe dé múnī ǐ buká' kha' dé-uma asónníní wā, pé sī kīraa? Pí khāamī wá hūngira wónnī hǐj nínāa?

¹⁵Ná ǐ asóníkāne dábí táyeenji yē u múnē yēe di ya,

¹⁶yē ǐ ǔo sēeriyoo kha' Yékíre nanj ú; Yékíre tǐfíroo ǐ hāa-u táasi ú yēe yé hāa-u diimi ú dí hǐi kaa hāa-u mī tí u kpúu wērī, pé sī kīraa?

¹⁷Múnnaa sīre tē, ná ǐ khāa Yékínna yē ǐ wēe dé múnī ǐ buká' kha' dé-ǐma asónnīpi wa, pí khāamína dée khāamī wā.

¹⁸Yē oo wónnī sēe' ú kǎnī kha' khāa-únni Yékínna yē manāa dé múnī ǐ buká' kha' ma ma asónnína. Yē míní Jákira sēe'ma úwe ú kha'ri kha' khāa-mánnī Yékínna kaa dé múnī wērī, kha' u buká' mī pǎtí ú wónnī khāa Yékínna kaa dé múnī wērī, yē míná dé múnī ǐ bukáa-u kha' khāa-mínni Yékínna.

¹⁹Khāa-munī tuu dé Yékínna ma úkpo, kírī-sírī; kpéréngbéebi wá thĩ tu-biri sī tē, yē pí kpámma.

²⁰Phũunaa weri, mu bee dé mu tuma mí tí déeri mí kha' ná mu khāa Yékínná ye mu wêe dé mí tũ buká' kha' asónníne mú wā weri, phāiwo?

²¹Í kenj má tí á sii Ábráhám púrá dé u khu ú bikhee Ízákirí thoginkhokhanná weri, kí mídégírá yera Yékínná kheywo ní' termemmi wāa?

²²Mu náa wāa, khāa-uyaama Yékínná yêe dé míni tē, ye kí mídégírá yeri míne kpiɣi ú khāaminá wā.

²³Pātí Yékírí wá sebi see'ra si weri, sírá déeri mé'na. Kha'-uyaama kha' Ábráhám khāa-uyaama Yékínná, ú kheywo ní' termemmi, pí yíswo Yékírí wá nínée.

²⁴Ná-ĩni keyu? Níthĩngi déma míni ye Yékínná kheywo ní' termemmi tũmá ki dée má u khāa-ú-buma sí tóro wa.

²⁵Í kenj má tē tí donginharí Arahábi kóoró'rá sũnnĩburi ĩ yee pí buu khee tó khĩng manĩ ĩ khũni weri, kí mídégírá yera Yékínná kheywo ní' termemmi wāa?

²⁶Pātí níthĩngi wá nĩngĩnsira sóo ú hu weri, mũnnáa sire, ná nĩne khāa Yékínná ye u wêe dé míni wā; dé-gi má ú khāa mí u khāani Yékínná weri, pí dée khāami wā.

Jákɩ 3

A tu á núgi wá kó'

¹Á nípa, hã kóngómbé bee dé ĩbíra mamaŋ nípi Yékírí wá mí wā, pébu, tu-ĩni dé aa bũ mamaŋ nípi weri, á thugĩrāa ba pĩ kóŋ.

²Á bēe' burma kóŋ. Ná níné seereé buri wa, úra pi yí' kho, úrāa wónní kó' ú wísa.

³Í kenj, a yeema karfo ságíbi wá núsírá, ĩ marĩ bi kutúru, pí nú á wága.

⁴Í kenj tē batónna: u wóore ná kpórmí wā, sarkpórgírá fú' ĩ póyoo, ye tá títáa'rêe horgoo, tĩrāa yee horo'raará yóo ú khāa tí u khoro' wera.

⁵Mũnnáa núugire wísírá, kí naŋ míni wā ye kí foi wóore ya. ĩ kenj pātí na títáake wónní tho' horgi kutúru wera.

⁶Núugira ma má naage tē. Mípĩni wá hĩtan̄khanne á wísírá, kũ yee níné dé mípĩna. Kí nagĩ ku'-kirma fũsinnago ĩ hĩní á wísuri ĩ hĩti bú ĩ ná naŋ á humo.

⁷Níthĩngira wónní marĩ fũkítá thĩiŋi thĩiŋi wá bēe' ná wúrĩpi ná táa bũ kpókhasisĩne weri, ná yotáburi, ye ũu wórí yêe marĩ bi mĩján;

⁸ye núugírí, níné wónní marĩ gírí kũuŋ na. Mípĩne, kí wónní kó' wa. Wan khũrĩyan̄gé hĩini gi.

⁹Kíra a khe í thiya' á Sii ú déeri Taman; kíra a khe yêe danğa ní' pí Yékírí khonni pí kheeburɔ wera.

¹⁰Kí nú kpokpoogira a khe yêe thiya' Tamanni yêe danğa nípara. Á nípa, í sée si dé si kiraa wa.

¹¹Yɔ' kirmi ná yɔ' tũke wónnɪ ku' buɲ kpooroo?

¹²Á nípa, taambe wónnɪ sen dugi yaa? Werési tãmáteré sen taambisee? Múnnáa sɪre, sóbíyɔ'bunné wónnɪ buɲ yɔ' kirmi wã.

Wóɔ mí ku'ri Yékírí thã weri, pí míja

¹³Mãa bú í sogomburá yêe wóɔmi ná hakiraanɔɔ? Ná ú tárú wá hũngira bú, ɔ dé míɲi hĩnaa bu, í yee ú núnéedékírá kɪrɪ, pí ná tu kha' ɔ ma wóɔme.

¹⁴Ye ná dóɔkpóori ná sɔɲkhãigêe bée khu í, hã í fõi kha' í ma wóɔme ja; dé tí déeri thĩnaani weri, tíra í kauri.

¹⁵Pí wóɔmina kuso Yékírí thã wã; dé ku'-pirma dunijamí ná ní' pũ mí yêe Yékírí wá Niino wã weri, ná Sutãna thã.

¹⁶Dóɔkpóori ná sɔɲkhãigira bamma jagumummi ná mípũ thĩɲi thĩɲi wá bêe'no.

¹⁷Ye wóɔ mí ku'ri Yékírí thã weri, ná pi níno, ú tárúra hĩtuma kaadé sɔno. Ná ɔ múnnáa, ɔ beema wóɔwóonno, ú seerera wóoma, ú wásé huɔ wa, ɔ ma numanse, ɔ déma míkɪrya, ú dé yíbɔkpórmí ja, ú dé damaaramí ja.

¹⁸Ní' pũ khɔɔ' wóɔwóonni weri, pi déma mí í terenni weri hĩnaa bu. Ná pi dé múnnáa, pi déma tí Yékírí kha'ri wera.

Jáki 4

Hã í khɔɔ' dunijamí ja

¹Pée mínêe ban pánigi ná kpéinne í sogomburãa? Í ken má í mikhɔɔ' pũ gũ í wísirá weri, kírãa thɔɔra í ja?

²Í khɔɔ'ma míɲi tápũne ye í buwee ya, í to fíkíɲ dé níkhuba. Í kɛma dóɔkpóori ye í wónnɪ buwee ya, í to ya pánigi ná kpéire. Í bu wa, pébu, í wêe ɲíɲ Yékírí wa.

³Ye háari ná í ɲínɔ míɲi, í bu wa, pébu, káká' sí í kheeri yêe ɲíɲ weri, si kiraa wa; pébu, í ɲíneema dé í khe í bée' í dé mí í í khɔɔ' tápũne wera.

⁴Íbíra, í ma má ha' pũ hãɲi wera. Í tuɔ dé ná í furɪ dunijamí, Yékínna í í ja? Níní ú funni dunijamí weri, ɔ déma Yékírí wá pũnáa.

⁵Yékírí wá sebi kha'-ɔri kha' Yékírí wá Nii ú ɔ hãani a, ɔu aabo weri, ú ken ú míɲe ja.

⁶Ye Yékínna fūma aabo dóogí kón, pébu, ú sebi kha'-uri kha' *Nísíbeebí Yékírí kai-uri bíra*. Ye ípe bũ mí yêe beɛ nísígi wa weri, u fũ-bí-buma dóogí í dé bi míkinya.

⁷Ye tírá yeeɪ, í kí nú Yékírí wági yé kai Sutāna wánni, dé u ba tarí yé sée í.

⁸Í sũu tó'ríng Yékínno dé ú sũu tó'ríng íbe. Í tisi' í dési mípúdébe. Í tisi' í dósi í bũ yóo fa yé ban fa wera.

⁹Í tu kha' í jaanumma. Í kí fuu yé kí wú' pātí níne wú' bugi wera. Hã í mán na, dé í fuu yé súriya. Hã í kpánnéɛ na, dé í kpā' wóoro.

¹⁰Í dé í wisi má í míni Tamāan wóoro wa, dé ú hã í kpórso.

Hã í hasi' kāmbi nísisi wa

¹¹Á nípa, hã í hasi' kāmbi nísisi wa; dé níni ũu hasi' ú kãni wá nísigi werési ũu khaboo, ú tónna u déeri sí ya, dé Yékírí wá seere u déeri sí tẽ. Ye ná mu dé munnáa, mu wêe dé íte tí Yékírí wá seere kha'ri ya, dé kha'-muma kha' u kiraa wa.

¹²Ye Yékírí úkporá hãana'ni ú seerera, úkporāa thuthura. Úrāa wónnĩ hĩng níni werési í yee ú téu. Ye múnāa maa yêe wónnĩ yárgĩng mú kãnaa?

Hã í kaa sa Yékírí wá sáw wa

¹³Ye í bũ kũng kha' fêe werési naan ná a yóoma niyena í ná dé dugi í wágí' bu,

¹⁴ye í tuu mí tũ ba nan í naan na weri, í ma pātí bugúnna wá í dái kíru yé thĩni wera.

¹⁵Mákíng-ĩni ná í kũmma kha' ná Tamanna pí, á bu thakoogi í dé íte werési íte.

¹⁶Ye werá í beema nísigi yêe foi kha' í ba déma íte werési íte. Sí hũngi pĩsirma.

¹⁷Ná níne tuu mĩkĩnni ye kaa dée ri, mípũne u déeri.

Jáki 5

Henkhobi mákĩm-buri ná pi yee kɔrsuɲ

¹Íbi henkhobi, í fuu kí súrí í dɛɛ jaanng ũu ba nan í wera.

²Í hensira ba tá'ma ye múmbé khoɔ í tásira.

³Í hensira míni Yékírí wá wóoro wa, dé kheɛbin-sirma pātí khũge son wera. Sí sommināa ba buka' pātí í dógre wera; sírāa ba khoɔ í wisi pātí naagire wera. A ma dunijāa sóopāno ye ũ beereɛ yêe píng.

⁴Kai-ĩma í wêe taa sũmdébi bĩi sĩgí' í khāmardimini weri wa; Taman Wónnāanā tuwa. Ye sũmdébibirá písée súriyá tẽ, sí tarāa ná dóoró ú pínťánnɔ.

⁵Daforon-ĩma yêe dé mú ù nuu òbe yêe di yêe kpóo má be'-piri tádooro dé pi khú khoo.

⁶ĩ yárgímma ní' pí terenni weri yêe khu bi, ye pi wêe kha' too wa.

Pá'mi ná Yékínj níngá

⁷Tírá yeei á nípa, ĩ pá' ĩ ná nanj Tamanj Yésú wá písémbampánna. ĩ kenj pátí pónsūmina pá' ĩ tee páthooyogi ná phirganj wáará wá, khāmardiminá kur wera.

⁸ĩbíra pá' tẽ; ĩ tu wísi Tamāanj khūnná, dé Tamanj wá písémbampánna ma nammoo.

⁹Á nípa, hã ĩ kha' kāmbi sí dé sǎngi Yékínná thu ĩ ja. ĩ kenj Thuthu wá bammí tó'rím-burma sówo.

¹⁰Á nípa, ĩ núu pátí pi kha'ri Yékírí wá hǎngínní bí sɛɛɛɛra ú nísígírǎ weri, fúusím-biyaama ye págí waa? ĩbíra thoosinj bi tẽ.

¹¹Pée bí pá'ni ĩ ná nanj kpúunǎ weri, a kha'ma kha' kur-biri. Nú-ĩni pátí Jóobi wá yíbiri sǎna ye ú págí wera; ye náa tẽ íte tí Tamanj Yékírí banní ba hã-u phirganj pánná weri, pébu, Tamanna mannamma nípo yêe numanse kónj.

¹²Á nípa, mú tí mi kpínná' ĩ weri, hã ĩ kari thu'nná wã, hã ĩ kari fānɔŋgírǎ wa, hã ĩ kari tó mí manoo tẽ ja; dé ĩ yee ĩ iiyorá dé iiyo ye ĩ ǒ'ǒná dé ǒ'ǒ, sí dé sǎngi hã Yékínná thu ĩ ja.

¹³Ná oo bú ĩ sɔgombírǎ yêe fúusínj, u nínj Yékíre. Ú dógí wóori, u tɔnj Yékírí wá mákirtĩnsa.

¹⁴Ná oo bú ĩ sɔgombírǎ yêe bo', u yí' asónnikhǎgibi pí nínj Yékírí hã-u yé kowoo núumi thaagírǎ Tamāanj nísígírǎ.

¹⁵Ná pi khāa Tamanná ye nínjoo, kí Yékínj níngi wá hūngira ba páaná'ma bo'roori ye Tamanná yaarigoo; ye ná dé-uma mípǎnj, ú sée hã-u í.

¹⁶Tírá yeei mípǎ ĩ ĩ déeri weri, ĩ sée hã í kāmbi yé nínj Yékírí hã kāmbi, sí dé sǎngi ĩ páana. Níní ú terenni ná u níní Yékírí, ú Yékínj níngira ma fǎnge tákɔrsi ĩ dé mína.

¹⁷Élíra yema níthínj pátí are weri ye níní Yékírí tákɔrsi kha' hã yogé banj na. Ú dée du sísǎa' ná fergibi má'níkpo kaa banj.

¹⁸Tí kpānaa bu, ú písée níní Yékírí yogurǎ baa, khāmardiminá kura.

¹⁹Á nípa, ĩ sɔgombírǎ ná oo buroo ĩ déeyée thǎnǎa khūnne, ye oo bukaa-u tí, míkɔnne u déeri.

²⁰ĩ tu kha' ná níne bukaa mípǎdée khūnne, khoj-uruuma huumo ye Yékínná sée mípǎ kónjónjoo.

1 Péeri

1 Péeri 1

Thura

1-2 Míni Péeri ú déeri Yésú Kírísi wá sũngunnaa weri, mínâa tĩ sebi weri yêe hã ú tĩ bí Sii Yékírí phĩni khorí, tĩ bí tugunni ná hĩtaa Pŕ maráa ná Gálásí maráa ná Kápádósi maráa ná Ází maráa ná Bítíní maráa bu wera. Phĩ-uri khorí-ĩma tĩ mákírá pãtĩ u khurura saabira si weri, tĩ dée tĩ ú wábi ú Nii wá bákárá sí dé sãngi Yésú Kírísi wá taramminá tĩs' tĩ ye tĩ nú ú wága. Yékíre fũ tĩbo dóogĩ kón tĩ kí hã tĩ dóowóongĩ waati wá bêe'.

Mú í tĩ khāani yêe tɛɛ wera

3 A fuv Yékírí ú déeri á Tamaŋ Yésú Kírísi wá Sii weri, ú jísí nuugi, tĩ dɛɛ pãtĩ u maɲinanni aabo kón tĩ yeɛ á buu thakoo fũngi Yésú Kírísi wá huyami wá bákárá wera. Sírá yeeri áa khāa tákĩrsi yêe tɛɛ khu wó khu

4 mú í Yékírí kanna'ni ní thu'nná dé u ba hã tĩ bí déeri ú bibi wera. Ye í míjɛná wónnĩ hasi' ya, í wónnĩ tãgũ na, í yíngímmíná wónnĩ sóo wa.

5 Khāa mí tĩ khāani Yésúrá weri, sírá yeeri Yékínnā tɛɛ tĩ ú wórgi wá bákárá, múné ba bu tĩ ja tĩ ná naŋ phũgaŋ khu ú Yékínna ba buka' nípiri hĩŋ mí u hĩnni a wera.

6 Tírá yeeri, tĩ kí kpánnéɛ háari ná yíbísãĩ thĩjpi thĩjpe naŋ tĩ ɔ waati kírú,

7 sírāa ba yeɛ pí tu dé kó'-ĩni Yékírí wá khũnni tákĩrsa. Háari sãni wá yati ú déeri mí sówónni weri, pi yeyooma naago tĩ déyoo tĩ keŋ ná sãni thĩnthĩmee-u, ná mu tanní kha' tĩ khāa mí tĩ khāani Yékínná pí tanni sãnni weri wa. Si ba déma sãngi Yékínná fuv tĩ jísí nuugi yé hã tĩ sáú ná kpórsi fũnaa tí Yésú Kírísira ba banní ba buka' ú thĩ nípi wá bêe'no wera.

8 tĩ jāa Yésúri wa, ye sí bée'rá fuŋ-ĩnuuma; háari ná tĩ jāa-u werá wa, ye sí bée'rá khāa-ĩni-ú-buma. Tírá yeeri, nuumé thãgi tĩ, sí wónnĩ sɛɛ' núɔge ya,

9 pébu, tu-ĩni dé Yékínna ma tĩ hĩmmɔ; súra tĩ dɛɛri ye khāa ú bu.

10 Yékírí wá hĩngínnĩbi khũu-biyaa sɛɛriyɛɛma kha' Yékínna ba fũ dóogĩ tĩ hĩŋ tĩ; ye pi ye bɛɛma dé pi tu tákĩrsi pí hĩmmɛɛ míja.

11 Kírísi wá Nii ũu ye bí weri, khũu-biyaa sɛɛriyɛ-buma thoɔra ú Kírísira ye ba thoɔra ná sáú ú u ba bu weri, sí míja. Mú u sɛɛ'ra bi sí weri, pũ ye hukɛɛ dé pi tu ú waatĩ ná dóŋ mí si ye ba dé wera.

12 Yékínná yeɛ pí tuu dé sɛɛɛ ú ma hāana bi dé pi sɛɛ' nípiri weri, pí wāa-u wa, dé tĩ wāa-u. Ní' pũ sɛɛ' sɛɛɛ nuwāani weri, ú sɛɛɛra pi sɛɛ' tĩ werá mé'ni Yékírí wá Nii ú u sũnni, ú yaa ní thu'nná tĩ baa weri, ú bákárá. Ye háari Yékírí wá mĩngĩbi wá yatira khɔɔ'ma dé pi tu bú kpoori í míjɛná.

Ĩ yeɛ tĩ níúnɛdékírá kura

¹³Tírá yeeɾi, hã í thenge ya, dé í yee kɔrsɩ yé tu kó' í wísa; hã í káká' tó mí manɩ wã, dé í khãa í kɩ tee kũuɩ mɩ tí Yékínna ba fũ dóɔgi í hã í fũnaa tí Yésú Kírísira ba banní ba buka' ú thí nípi wá bɛɛ'no wera.

¹⁴Pãtí í déeri Yékírí wá bibi weɾi, í nú ú wági, hã í hĩti mikhɔɔ' pĩgírá pãtí í ye dé khũni tí í ye mɩ tuu Yékírí wa weɾi,

¹⁵dé Yékírí ú yí'ri í weɾi, u ma úkpo ye kɩraa. Í bí déeri tɛ ú wábi weɾi, í yeé í núnéedékírá kɩɩ mɩɩi wá bɛɛ'rá,

¹⁶dé Yékírí wá sebi kha'-uɾi kha' *pi yeé pí núnéedékírá hĩti kíkpo yé kɩra, pébu, ma ma mákpo ye kɩraa.*

¹⁷Yékínnâa ba thu nípi wá bɛɛ' í mákín pí sũmdéenɩne; ú ba dé yíbkpórmú ja. Ye mú í Yékín jínigírá í yísɔɔ Sii weɾi, khu bí yeɾi íbe fa dunɩjaná weɾi, í kɩ phãɔɔ.

¹⁸Dé tu-ĩni dé warfíráa weɾési sãni, sí déeri mí sówónɩi weɾi, sírá hĩnni í mí í í ye dé khũni, ù ye mɩ yêe nafano wã, í í kheɾi í khãgibine weɾi wa,

¹⁹dé Kírísi wá taraɩ mí tanni mɩɩi wá bɛɛ' weɾi, pírá hĩnni í. Kírísi dé-uma má sãníbiyo ú dá'ri tĩngéekharɩ, míne ú bu wa, ú pi khonni thoɩnsi wera.

²⁰Yékírí kharu-uɾyaa khorɩ saa-uma ná dunɩjana ye nani sɩnnɩje ja, ye phurɩɩɩ khu bí are mé'ni weɾi, ú dɛɛ íbo ye yeé ú baa.

²¹Ú bákárá í khãani Yékírí ú yaara'ruu huuminá í hãa-u sáɩ wera. Sí dée múnnáa ù khãa yêe núunó' ú bu.

²²Pãtí í píri tí déeri thĩjaani weɾi, sí yeé í dósírá tɩsɩra, mípĩɩje bú wa, sí dé sãngi í fun í asóníkãmbɩ í dóɩne me. Í pãnáa kɩ fun kãmbi kaadé só kákáɛ,

²³dé Yékínná hãani í thakoo fũngi ú seɛɛ wá bákárá, tũmá kɩ dée má níthĩna' pũ hu weɾi, pírá hãani í kɩ thakoogine ja. Ú seɛɛɛra wêe fíkín na; u hãana'ma thakoogi yêe bú waati wá bɛɛ'.

²⁴Pébu, Yékírí wá sebi kha'-uɾi kha' *Níthĩnigira ma má wũuge; ú sáurâa má táfũme. Wũugira huuma, fũminá harí kpó',*

²⁵*ye Tamãaɩ seɛɛ, úra búma waati wá bɛɛ'.* Ye ú seɛɛɛrá déeri seɛɛ nuwãa ú pi seɛ'ri í wera.

1 Péeri 2

¹Tírá yeɾi í sée dóɔpĩ hũnsi hũnsi wá bɛɛ' ná fũngɩ hũnsi hũnsi wá bɛɛ' ná damaara thĩɩni thĩɩni wá bɛɛ' ná dóɔkpóori ná nísíhas'múna.

²Pãtí bibongírá khɔɔ' tó mí manɩ wã ná kɩ dée má ú níjãa jũnna múwã weɾi, íbíra khɔɔ' Yékírí wá seɛɛɛɛ mú tɛ pí dómmíná, ú yeé í yóo wóɔɔ ú khũnná í hĩɩ í;

3dé ǀ thĩ *tu-ĩni pãtĩ Taman kinni wera.*

Nĩ' pí Yékírí phĩ'ni khori ǀ dée bi ú wábi wera

4ǀ sũu tó'ríng Taman Yésú ú déeri má púrí gũ thakooge, kí nípi kauri sée ye Yékínná phĩgi khori gi wera. Kí mĩ nuuni-úma.

5Ye ǀbírí tẽ, ǀ hĩti má púrí sũ thakooge weri, ye Yékínná khe ǀ ǀ' má' ú Nii wá duki sí dé sãngi, ǀ dé má Yékírí wá thoginnĩbe, ǀ dé sũmi tũ nuu ú weri ǀ hãa-u Yésú Kírísi wá bákárá. Ná si múnnáa, si déma má thoginse ǀ khonni hãa-u.

6Pébu, Yékírí sɛɛ'-uri ú sɛbirá kha' *Ma ba sa Sínóná púrí gí ma phĩ'ni khori, kí nuuni má, ǀ too má duko. Ye tárú ûu ba khãa gí bu weri, kœu khon ú bu wa.*

7ǀ bí khãani kí púrgírá weri, dé-girma mí kpakpa'ra. Ye ípe bũ mĩ khãa gí bu wa weri, *Púrí gí má'néenĩbi kaura sée weri, kírá banni ba dée púrí gí kó'ri dukiri weri, pãtĩ Yékírí wá sɛbi kha'ri wera.*

8Kha'-urma tẽ kha' *Kí púrgírá déeri pí thĩmmenkhanna. Ná nĩne kpoo kí púrgírá, u wáma. Pãtĩ pi kauri ú sɛereri weri, tírá yeri pí kpoo bú yêe wá, dé sírâa má' pí.*

9Ye ǀbírí dé-ĩnima thĩ tí Yékírí phĩ'ni khori weri, ǀ dée Yékín ǀ wá thoginnĩbi, ye dée tẽ ní' pí u khonni saa dé pi dé ú wába. Yí'-uri-ĩma ǀ kuso tápírgírá ǀ baa ú táyésí gí tanni míni wá bée' weri, sí dé sãngi ǀ sɛɛ' nípi míkiri í u déeri wera.

10Khũni ǀ ye dée Yékírí wá nípi wa, ye werá dé-ĩnima ú nípa. Khũni ǀ manan ye kórí Yékínni wã, ye werá ǀ manan kó'ruu.

ǀ kí kpónnó' nípi wá bœe'

11Mí másaba, tu-ĩni dé ǀ ma khurbi fa dunipaná; ǀ nuna fará wa, dé ǀ nuna ma thu'ro. Tírá yeri ǀ tu kó' ǀ wĩsi mĩkhoro' pí gũ beɛ ǀ hasi'mi wera.

12ǀ yeɛ ǀ núnéedékírá kiri dunipanípi wá sogombírá; dé ná si múnnáa, háari pí hasi' ǀ nísígi kha' dé-ĩma mípúdébi, ná pi ba phurá' ná ǀ dédóh kirimĩni yé fuu tẽ Yékírí wá nísí nuugi fũnaa tí Yékínna ba thu nípi wera.

13-14ǀ dœe Tamanná yé kí kpónnó' nípi wá bœe' pí pi saari níkhãgĩsírã fa dunipaná wera. ǀ kí kpónnó' ǀ thakhoo ûu míni wá bœe' thagirá weri, tíkín ná fãgĩman bí u saari dé pi kí buka' mípúdébiri wóomĩ yé kí fuu ní' pí dé mĩkiri weri, pí nísí nuugi;

15dé Yékínna bæema dé ǀ dé mĩkiri ǀ be're' phũni bũ mĩ yêe tu míni wã weri, pí núsa.

16Pãtĩ ǀ buuri ǀ thĩ weri, ǀ núnéɛ pí dómmíná, ye hã ǀ thoo bumíthĩná yé kí dé mípĩni wã, dé dé-ĩnima Yékírí wá sũmdébibe.

17ǀ kí kpónnó' nípi wá bœe', ǀ kí fuɣ ǀ asóníkãmbri, ǀ kí phãni Yékírí yé kí kpónnó' ǀ thakhooa.

¹⁸Sōmdébibi ɿ kí kpónnó' ɿ tamambiri yé kí phāni bi; háari pí dée ní' kirbi yêe tu sábarí, werési pí dée nípi wá sí huuri weri, ɿbíra kí kpónnó' pi dúrúm;

¹⁹dé ná níne dée míni wā, ye pū fūusíró phāni phāni, ye ú dee Yékinná yêe pǎ', mí kinne.

²⁰Ná mu dée mípúni ye pū khi' mu ye mú pǎgí, ũnni thūnū bōu? Ye ná kinne mu déeri ye pū fūusíng mu ye mú pǎgí, Yékírí thā úrí mí kinne.

²¹Ye sírí bu Yékírí yí'ri ɿ, pébu, Yésú Kírísi wá thī thōora-urma ɿ dee ɿbo sí dé sǎngi ɿ ná yé thoosiroo.

²²U dée *mípúni wā, u fīni níni náa wā*;

²³kusa'-piruu ye u písíge bi tí ya, fūusím-buruma ye u kha' ma dé bi pí na, dé Yékírí ũu thu nípi weri, úra u hāani ú wánne; úraa sɛɛ' thīnaana.

²⁴Úrá thōorari á pheenná ɿ dee á mípúíná ye huu ní'batábokirá, sí dé sǎngi mípúíná bu aabo fǎngi wa, ye á bu wórgi ɿ dé tí terenni wera. Ú numa'miná pǎanáni a.

²⁵Pébu, buri-ɿnaama má sǎníbe ye werá ɿ fígí bāa thoo khunneena ũu kōrsi ɿ wera.

1 Péeri 3

Khoobi ná pí hapi mákím-biri ná pi kó' kām̃bi kókura

¹⁻²Múnnáa síre tē hapa, ɿbíra kí kpónnó' ɿ khobiri, sí dé sǎngi háari ná pó khobe bú pí kauri Yékírí wá sɛɛɛri, ye náa pǎtí ɿ kpónnó' pi ná pǎtí ɿ dá'ri sɔŋ weri, háari ná ɿ sɛɛrye bi Yékírí wá sɛɛɛ ya, ná ɿ nínéedékira ba yee pí thoo Tamāŋ khūnna.

³Hā ɿ di hāniŋi ɿ hafu ɿ thasi pó dómm̃, ɿ yee sǎnitási ná tákīŋkīnsi ɿ buka' ɿ wísi wa,

⁴dé ɿ yee ɿ hānindigirá dé dóog̃i wági, kū mí yêe sóo wa. ɿ dé ní' pū tu sábarí yé dé tē ní' pū wóŋínénne, dé kí hānindigi wá hūŋgirāa nuu Yékínno tákírsa.

⁵Khūi khūini, ha' pí déerá Yékírí wábi yêe núunó' ú bu weri, múnnáa pi ye dé. Pi ye kpónnó'ma pí khobira.

⁶Múnnáa Sáarara ye dé; u ye núma ú khoó Ábráhám wági yêe yísɔɔ á taman. Ná ɿ wóróɔ yêe dé míkiri ye ɿ phānaa mí tíkpo bu wa, ɿ déma ú biharipa.

⁷Múnnáa síre tē khoobo, ɿbíra kó' ɿ hapiri kókiri, dé tu-ɿni dé khoó ná hari wá fǎngira kpoogi wa. ɿ kí kpónnó' pi dé Yékírí fū-urma dóog̃i ɿ hāa ɿ ná píri thakoo míŋáŋga. ɿ kí dé múnnáa, sí dé sǎngi hā ɿ kpūnní níŋ Yékírí wa.

Asónnípi mákím-biri ná pi kó' kām̃bi kókura

⁸Ye werá í bée' mi seere: í hĩti káká' kpoose, í kó' kãmbi kókiri, í funj kãmbi pãtí hakpookãmbɛ funj kãmbi wera, í hĩti kãmbi numanse, hã í bɛɛ nĩsĩgi wa.

⁹Ná nĩne dée mu pũ, hã mú déyoo pũ ja, ná nĩne kusiga mu, hã mú kusigoo wa, dé í kha' Yékíre tẽfírĩ; pébu, Yékírí yí'-uri-ĩma dé ma tẽfĩĩ í;

¹⁰dé tĩ'-sirma Yékírí wá seburá kha' *Tárú úu bɛɛ dé u di dunijani dafori yé bu dɔwóongɪ weri, u tu kó' ú nógira; hã ú seɛ' seere pĩháa wã; hã ú tũh na.*

¹¹*U kũl kpãnáa tãa mípũjina, u kí dé mĩkuriya, yé hukɛɛ nípirá kí bɛh.*

¹²Pébu, *Tamanna kemma ní' pí terenni wera; u núma pí jũnna. Ye mípũdébirí, u wɛɛ bɛɛ dé u já birí wa.*

Ná mu dé tí terenni weri, ye pũ fũusín mu, kiri-muni

¹³Ná í hukɛɛ yɛɛ dé kinni, mãa ba dé í pũ?

¹⁴Ye háari ná í dé tí terenni weri, ye pũ fũusín í, kiri-ĩni. *Hã í phãni bi ya, hã í yɛɛ dɔɔsɛ kpũu í ja;*

¹⁵dé í kpónnó' Kírísiri í dógine me pãtí u déeri Tamarj wera. Í sóobín waati wá bɛɛ'; ná nĩne ba púgí í kha' tũnne í dɛɛri ye khãa Yésú Kírísirá, í bukaa-u tí.

¹⁶Ye ná í kha' í bukaa-u tí, í bukaa-u tí yetete kpónnóke yé tu í dógirá dé tí í dé weri, kinnɛ; sí dé sãngi ípe bũ bɛɛ hasi' í nĩsĩgi yé kusa' í í dɛɛ pãtí í núnɛɛdɛkí kinni Kírísí wá khũnná weri, nusé kó' pi.

¹⁷Tírá yɛɛri ná Yékírí wá khɔrɔ'mɛ dé mu thɔɔra í dɛɛ mĩkuidégo, ti pãa tí mu thɔɔra í dɛɛ mípũidégo wera.

¹⁸Kírísí thɔɔra-urma í dɛɛ nípi wá mípũjɔ sówo; ú ba thɔɔra tũwã. Dé-uma ní' termemmi ye thɔɔra í dɛɛ ní' kaatermembo, sí dé sãngi ú yɛɛ í dé Yékírí wába. Khu-buruma ye Yékírí wá Niiná yaargoo ú buu thakoogo.

¹⁹Ú Nii kpoo wá bákárá u náani ná seerye Yékírí wá seere the'ri bí pi pã'ni,

²⁰pí kpĩ'ná jĩntãnni Yékínná ye ú págí kónj waati ú Nowéra ye dé bató kpakpakiri wera. Waati ú bató sóori weri, nípi má'nísãa' kayi, pírá dóonni bú, Yékíré hĩní bi yɔ'miná ye póɔrá huwo.

²¹Í mína ma má bátízéme, pũ hĩj í werá wera. Pí bátízémína dée má pãtí í wírí' yɔ'mi í khonj ninigi í wíso wa, dé í jímma Yékírí ú wírí' í í khonj í mípũjini í tu í dógirá dé míne í ná Yékírí wá sogombo wa. Yékínna hĩj-ĩma Yésú Kírísí wá huyami wá bákárá.

²²Yésú kãh-uri-níma thu'nná í ná hĩtaa Yékírí wá dé' dingɔ. Yékínná saa minigbi ná mí ù wórgi ná fãngine weri, Yésú wá déko.

1 Péeri 4

Núnɛɛdé' duki ná núnɛɛdé' fũngi wá mija

¹Mú Yésú Kírísi wá kpó'ri jáani naagi weri, ìbíí tē, ì hīti thōrāa hītansi pātí Kírísire weri, dé níní wá kpó' tí jáani naagi weri, kpisi-urma mípíjíná.

²Tírà yeri, khu bí yeri ìbe fa dunìjaná weri, hā í yé hīti dunìjamíkhōrō' púgo tūwā, dé ì núnée pātí Yékínna khōrō' wera.

³Dé khūini ì ye déma mí ù nuu dunìjanípine weri, pātí míkhīkhānnidégi ná míkhōrō' púgi ná thānù púgi ná didógi ná í júbunée í thi' ná sīnthogun khīkhānnigire wera. Í ná píráa ye dé í míjēe bée' ye ìbé ba foriyo ye yee si.

⁴Ye werá, mú ì wēe dé í mí khīkhānnu wá hūngiri tūwā weri, sí maaniga bi, pū kusa' ì.

⁵Ye míni wó mí tí pi dé weri, Yékírí ú sóobínni yēe ba thu níkoonínigobi ná huuribiri weri, u ba pú'-pi-tíma.

⁶Tírà yeri pí seeriye huuribi wá yatí bí Yékírí thura pātí u thu nípi wá bée' weri, seere nuwāano, sí dé sǎngi pí ná pí humine, pí bu thakoo gí Yékínna hāana' ú Nii wá bǎrkára wera.

Bēe' khe wórí gí Yékírí hāani bi weri, í déegée gí

⁷Míni wá bée' sóomina ma tó'rimmo. Tírà yeri ì yee wóomi yé kpā' wóori Yékínj níngírà.

⁸Mí khāginná déeri ì funj kāmbi kónj, dé ná ì funj kāmbi, ì sēema mípú kónjónj.

⁹Ì kó' kāmbi khirsí kaadé wúuginse.

¹⁰Yékírí hā-urma bée' úkpo úkpo ná pí wórgo. Tírà yeri bēe' khe wórí gí pi buuri weri, í tǔfínj pócra; dé ná si múnnaa ì ba déma Yékírí wá sūmdébi kirba.

¹¹Wēe ú Yékírí hāani wórgi dé ú sēe' úrí Yékírí wá seere weri, ú kí seeriyoo; wēe ú u hāani wórgi dé u kí tǔfínj nípi weri, ú khe fānj gí Yékírí hāanuu weri, í kí dé si. Í kí dé múnnaa, sí dé sǎngi pí fuu Yékírí wá jísí nuugi míni wá bée' pu Yésú Kírísi wá bǎrkára. Úrāa sáw ná wórí gū mí yēe kpúuníhāano wā weri, waati wá bée' kaa sóo. Amíina.

Í fúusínj í dēe Yésú Kírísi wá mīno

¹²Mí ní' pí mi funni weri, ná í yíbinna sāni má pénne, hā í yee sí maana' ì ja dé mákín-tiri ná si nanj.

¹³Ye ná si nani, ì kí kpánnée í dēe pātí ì fúusínj pātí Kírísi fúusínni weri, sí dé sǎngi fūnaa tí u ba banj sáuno weri, nuumé thā' ìbíí tē í kí kpánnée.

¹⁴Ná nípe kusa' ì ì dēe pātí ì déeri Kírísi wá nípi weri, kiri-ìbínni, pébu, Yékírí wá Nii úu sáuno weri, u ma ìbe kpoogo.

¹⁵Hā níné beri fúusínj í dēe ú níkhugo werési ú súuro werési ú mípúdégo werési dóonjyóórémíno wā,

¹⁶tōmá ná asónísirá déeri sǎngi ōu fǔúsíng, hǎ ú yee sí dé ú bu nusi wa, dé úra kí fuu Yékírí wá nísí nuugi í dɛɛ pǎtí u déeri Kírísí wá níní wera.

¹⁷Waati ú Yékínna ba thu nípiri weri, naŋ-urma. Ye aa bí déeri ú nípiri weri, aabíra u ba khurí thu. Ye ná aabíra u ba khurí thu, múnni si ba hǐti ípe bí kari seere nuwǎa ōu sɛɛ' Yékírí wá mú weraa?

¹⁸Tĩ-surma Yékírí wá seburá kha' *Níní ú terenni weri, ná ú hǐmmiina kpǐnǎa, múnni si ba hǐti níní ú kari Yékírí wá mú weri, ná mǐpǔdéerǎa?*

¹⁹Tírá yee ípe bǐ fǔúsíng í mǎkírǎ Yékírí wá khoro'mine weri, pi kí dé míkiri yé hǎ pí wǎnne Yékírí ú khonni míni wá bée' ú pi wónnǐ khǎa wera.

1 Péeri 5

Asónníkhǎgibi wá sǔmína

¹Íbi asónníkhǎgibira mi seereɛ wera. Tu-ĩni dé dé-minima asónníkhǎgǎa ɔ pǎtí íbíre wera. Ná-minima pǎtí Kírísí thoɔrari wera. Ye fūnaa tí u ba baŋ sáuno weri, mí niina ba hǐti-búma ú sáurá.

²Mi sɛɛ'-ĩma kha' í kí keŋ Yékírí wá ní' pí u karfanni í weri, pǎtí khunneɛnaana keŋ ú sǎnǐbiri wera. Ye hǎ í kí dé si má beemǐpágíre ya, dé í kí dé si í dógi wá bɛɛ'no pǎtí Yékínna khoro' wera. Hǎ í dɛɛ tigi'yo yé kí dé si ya, dé í dé si pǎtí níne khoro' sǔmini í dé wera.

³Ní' pí Yékírí karfanni í weri, í tu pí kó', hǎ í kí ba' í wásiri wa, dé í kí dé tí kinni weri, pí ná kí thoosiŋ ni.

⁴Ná khunneɛnibi wá níkhǎgaara ba baa, í ba buma kpórí sǐi mú yêe sóo wa, sí déeri í taasi wera.

⁵Ye íbi nákoɔbombi mi sɛɛ'-ĩma kha' í kí kpónnó' asónníkhǎgibira. Í asónnípi wá bɛɛ' kí kpónnó' kǎmba, hǎ í beɛ nísígi wa, dé Yékírí wá sebi kha'-uri kha' *Nísíbeɛbí, Yékírí kai-uri bíra; ye ípe bǐ mí yêe beɛ nísígi wa weri, u fū-bí-buma dóɔgi í dé bi míkiriya.*

⁶Tírá yee í dé í wísi má í míni Yékín Wónnǎa wá wóɔɔ wa, sí dé sǎngi ɔ khu ú hǎ í kpórso.

⁷Míni wó mí tǐ kpǔú í dósi weri, í hǎ tí Yékínni, dé í míniina kpǔuma ú dóɔ.

⁸Í yee koɔsiŋ yé tu kó' í wísi, dé á pǔnǎa Sutǎnaana uriima má yaraa-u yêe miŋ yêe wée tárí ú u bú kó'rí khoo wera.

⁹Íbíra kí khǎa Yékínnǎ kǔuŋ í kai Sutǎna wǎnni, dé tu-ĩni dé í asóníkǎmbira thoɔrama dunǐnǎa kénsi wá bée'rá pǎtí íbíre wera.

¹⁰Ná í ba thoɔra í buu ɔ waati kíru, Yékín dóɔfírá ú yí'ri í dé í bu bú ú sáú ōu mí yêe sóo wa í dɛɛ pǎtí í déeri kpoogi í ná Yésú Kírísiri weri, úrǎa ba yee í

hĩi khoosi ú khũnná ǐ yee ǐ bu fǎngi, ǐ tǝfĩ ǐ ǐ hĩti pǎti táhunínsira bakεε wεri, mĩné wónnĩ sǐgĩrĩ ǐ ja.

11 Yékínnâa wórĩ gũ mĩ yêε kpǔunĩnâano wǎ waati wá bêε'. Amíina.

Phurgan thura

12 Sεεε ûu ye mí kíriú, mĩ ye bée sεε' wεri, Sílvé mĩ yεeri ú tĩgɔɔ. Dé-uma mí asóníkǎni ú déeri sɔɔbénina. Tĩ'-minuuma sí dé sǎngi ǐ bu fǎngi Yékírĩ wá khũnná yé yee ǐ tu tǝ kha' dóɔ gĩ Yékírĩ fũni ǐbɔ wεri, dóɔfĩrí thĩnthĩnge. ǐ kó' ú mĩnĩni kó'mɔ.

13 Nĩ' pí Yékírĩ phĩ'ni khorĩ Bábílóniná pǎti u phĩ'ni khorĩ ǐbíri wεri, pi thiya' ǐ. Mĩ bii Márkura thiya' ǐ tǝ.

14 ǐ thiya' kǎmbi dǎmúgúthura. ǐ bée' pí déeri kpoogi ǐ ná Kírĩsi wεri, Yékíre hǎ ǐ bée' dóɔwóɔngo.

2 Péeri

2 Péeri 1

Thura

¹Míní Símó Péeri dé-minima Yésú Kírísi wá sūmdébii ná ú sūnginnaa. Mínâa tĩ' sebi weri, yêe hã ú ĩ bí khãani Yésú Kírísirá pātí aabíre wera. Khãa kpoomina á bée' khãani Yésúrá, ye pí khãami dé-birma mí kpakpa'ra. Yésú Kírísi ú déeri á Yékírí ná á Hínnáa, ú ú terenni, ũu mú yêe khongij na weri, ú bákárá á bêe' ú khũnná.

²Yékínna fũ dóogĩ kón ĩ kí hã ĩ dóowóongĩ waati wá bêe' ĩ dæe pātí ĩ tuuru ye tuu á Taman Yésúri wera.

Mú tí Yékírí dæeri ye yĩsi ĩ weri, ĩ kó' rĩ kó'mo

³Wórí gĩ Taman buuri Yékírí tháná weri, kí bákárá u yeeri á tuu wée ú yĩ'ri a dé a banní ba bu bú ú sávrá yé dé mú tí kinni pātí Yékínna dé wera. Tírá yeeri ú hãa a míni wá bée' ũ ye á bu thakoo mĩnángĩ yé kó' Yékírí wá míni kó'mo.

⁴Sí bákárá u hãani a mí kíkũ ũ nafano, í u hãana'na núugi kha' ma ba hã a weri, sí dé sǎngĩ ná a buwee, sí ye á wónnĩ ko hasi' kí dunĩnamíkhoro' pũgĩra ban weri, yé hĩti pātí Yékínne.

⁵Tírá yeeri, pātí ĩ khãani Yésúrá weri, ĩ pánáa dé mú tí kinni. Ná ĩ dée tí kinni weri, ĩ pánáa tu tí Yékínna khoro' wera.

⁶Ná ĩ tuu tí Yékínna khoro' weri, ĩ pánáa kó' ĩ wisa. Ná ĩ kórí ĩ wisi, ĩ pánáa pá'. Ná ĩ págĩ, ĩ pánáa kó' tẽ Yékírí wá míni kó'mo.

⁷Ná ĩ kórí Yékírí wá míni kó'mo, ĩ pánáa fun kamba. Ná ĩ furi kambi, ĩ pánáa fun nípi wá bêe',

⁸dé ná ĩ pánáa yêe dé í míneni yêe du' yêe yóo, si ba yeema ĩ tu á Taman Yésú Kírísi wá míni yé wónnĩ kũ míni ú khũnná.

⁹Ye níni ũu mú yêe dé si ya, ú ná déeyén na, u ma má dargo; pha-urma dé Yékírí wĩrĩ'-uruuma ĩ khorĩ ú mĩpĩ í u déerá khũni wera.

¹⁰Tírá yeeri á nípa, mú tí Yékírí dæeri ye yĩsi ĩ ná tí u phĩ'ni khori ĩ weri, ĩ hafĩ kó' si kó'mo; dé ná ĩ dé múnnaa, ĩ ba buri wa.

¹¹Ná si múnnaa tẽ, khĩnni sée-tirma phas ũ wónnĩ dóon á Taman Yésú Kírísi ú déeri á Hínnáa weri, ú siri gũ mí yêe sóo wa wera.

¹²Tírá yeeri mi ba kai yé kí wógí' ĩ sí waati wá bêe', háari ná mi tuu dé tu-ĩni í míneni ye kórí tákĩrsi thĩnaa ú pi buka'ri ĩ wera.

¹³⁻¹⁵Tu-mĩni dé mí ba dái yé ku' dunĩpaná wā pātí Taman Yésú Kírísi sɛɛ'ri mi wera; ye kem-mini sí mákírá ná mi hukɛɛ kí wógí' ĩ waati ú mine thakooge weri, háari mi ba huwo, ĩ kí wógí' sí waati wá bêe'.

Sáu ú Yékírí hãani Yésúri wera

¹⁶Pãtí a kha'ri á Tamaŋ Yésú Kírísira ma wórgɛ ná pãtí a kha'ri u ba písí bamma wɛrɪ, kí déé má kpɪrgɛ a kheerɪ ɪ fĩni ɪ ja, dé thĩnaa-u; dé á thĩ ná-arma ú kpórsiri á yíbíre pũ.

¹⁷Pébu, Sii Yékírí hã-uruma kpórsi ná sáu waati ú sɛɛɛ ku'ri ní Yékírí ũu sáu ú tanni míni wá bée' wɛrɪ, ú thã kha': *úwɛrá déeri má Bikhee ũu má dógírá wɛra; ú mú nuuni má tákɪrsa.*

¹⁸Á thĩ wá yatɪ nú-arma ú sɛɛɛ ú ku'ri ní thu'nná waati ú á ná Yésúra ye ní kpoogi tátí' kí Yékírí buka'ri a ú sáuŋo wera.

¹⁹Tí a núuni wɛrɪ, sírâa yeɛ á hafú khãa tu dé Yékírí wá hĩngíníbi wá sɛɛɛ dé-uma thĩnaa. U ma má fĩna ũu so ɪ yé'ré' kɛngri wera. Tírá yeɛ ɪ kóɔɔ ɪ ná naŋ Yésú wá písémbamma. Pãtí dugra yékín wɛrɪ, múnnáa ú písémbammɛ. Yésú wá thĩna ma má duyékínkusa're. Úrâa ba yé'ré' ɪ dóstra.

²⁰Mí khãgi tí ɪ mákínni ná ɪ tu wɛrɪ, tírá déeri: níthĩngi wá thĩ wónní buka' Yékírí wá núgɛɛɛ ú fĩni bú ú sɛbírá wɛrɪ, ú tĩtĩngi wa,

²¹dé Yékírí wá núgɛɛɛ kuso níthĩngi thã náa wã, dé Yékírí wá Niiná hãani nípiri Yékírí wá sɛɛɛŋo, pũ sɛɛɛɔɔ.

2 Péeri 2

Pũ mamaŋ nípi tũ mú déé thĩnaa wã wera

(Júd 4-13)

¹Ye sí bée'rá khũni nípêe ye bú ɪ déé pí wísi má Yékírí wá hĩngíníbe Ísíráyél bibi wá sɔgɔmbirá. Múnnáa sɪɛ, pɔɔ ba dóonní jagumɪ ɪbo ɪ kha' pi mamaŋ-ĩma ye pí mamammná ba dé thĩnaa wã, dé pi ba yóoma ɪbe téukhara. Pí yatra ba tanní kama Tamaŋ ú hĩni bi wera. Sírâa ba yeɛ pí ba dái yé thon Yékírí wá kpĩmígí kɔɔ pí wíso wa.

²Ní' kóhógómbe ba thoosimma pí míkhĩkhãnnidégira; ye píráa ba dé sãngi nípirá kha' thĩnaa khũnna kɪraa wa.

³Tigikhɔɔ' pũgira ba yeɛma pí kí tũŋ kí fĩŋ kí di ɪ; ye Yékírí thu-urɪ-bɪma sówo, fɛɛsu-u wa, téu-bɪma sówo;

⁴dé tu-ĩni dé Yékínna ye yeɛ ú mɪngi bí déerá mípĩni wɛrɪ wa, dé hãana'-urɪ-bɪma pí fógí bi ɪ hĩni bi táŋ kokoko tápírgírá ɪ kí tɛɛ thugi wá khura.

⁵Tu-ĩni tɛ dé ní' pũ ye bú khũni Nowé wá pãnná wɛrɪ, u ye yeɛ bi ya, dé yeɛ-urma yɔkpórgé baa ba khuga ní' pí kairi Yékírí wá míni wɛrɪ; ye ú koorigo Nowé ũu ye sɛɛ' nípiri kha' pi dé tɛɛ tí Yékírí kha'ri wɛrɪ, ú ná pó nípi má'níŋɔ.

⁶Tu-ĩni tẽ dé Yékírí ná-ɔyaama pãtí Sódómí ná Gómóorí nu pũná wɛrɪ, ɔ thogee, í soo khurukhuru ĩ dée mínígi sí dé sǎngi ní' pí kairi Yékírí wá múnɪ wɛrɪ, pí ná ĩ tu dé ɔ ba yɛɛ ĩbírí wa,

⁷yɛ koorigo Lóti ɔ déeri ní' termemmi wɛra. Mú Lótira yɛ ná mí khĩjkhǎnni í mípĩdébira yɛ dé wɛrɪ, sũ yɛ jagimɪŋ ɔ kákása.

⁸Pébu, mú Lóti terenna yêe bú nípêe hũŋgi wá sɔgɔmbirá yêe ná yêe nú khu wó khu mí khĩjkhǎnni í pi yɛ dé wɛrɪ, sũ yɛ thɔɔraa-ɔ tákɪrsi ĩ dɛɛ ɔ teremminá.

⁹Sírâa buka' pãtí Tamanna hĩj ípɛ bũ kó' ɔ múnɪni kó'mɔ yíbísǎigirá wɛrɪ, yɛ yɛɛ ní' kaatermembírí ĩ kí tɛɛ khu ɔ ɔ ba thu nípiri wɛra.

¹⁰Ní' pũ khɔɔ' mínigendégi yɛ tɛgɛɛ Yékínna wɛrɪ, pí wásírâa ba pũ kóŋ. Pí phǎni níní wǎ; pi kemma kha' ĩbíra páama pɔɔrá. Yɛ pí phǎni pũ ní thu'nná sáɔɔ wɛrɪ wa, dé pi kusa'-pɪma.

¹¹Yɛ hakira ná Yékírí wá minigi bí tanni bi fǎŋgi ná wórgírá wɛrɪ, pí kusa' pi ya, háari pũ Tamǎaŋ wóɔnná.

¹²Yɛ pí nípe bírí, pi ma má tádooribe, pí káká' wa. Pi kusa'ma mú tí pi mú tuu wa. Pãtí pi kó' tádooribiri ĩ khu bi wɛrɪ, múnnáa pí nípêe mípĩŋina ba khu bi. Múnnáa pí bêe' ba phira'.

¹³Mípĩ tí pi déeri wɛrɪ, ti ba ku' pí bu. Pi khɔɔ' déma mí kaadéenŋi khɪbɛɛgi yɛ sí khu bi nusɪ wa. Waati ɔ ĩ dé diireesi wɛrɪ, pi khɔɔ' fĩŋ-ĩma ĩ dóonni tíkíŋ kí diiree ĩbɛ bú kpoogi ĩ yee ĩ nusa.

¹⁴Pí ná harí tari wa; pí hĩ mípĩdégírá wa. Pi fĩmma tẽ yêe bunno' ípɛ bũ mí yêe nunaŋkhare Yékírí wá khũnná wǎ. Pí tigikhɔɔ' pũgírá wónni sɛɛ' núɔge ya; danŋa-birma.

¹⁵Pãtí Bósóorí wá bikhee Balám bunni sɛɛ khĩj kunni yêe bɛɛ dé mípĩŋi ĩ dɛɛ taa sí ɔ ba bu wɛrɪ, múnnáa píri bunni sɛɛ ri tẽ.

¹⁶Yɛ mípĩ í ɔ yɛ bɛɛ dé wɛrɪ, Yékínna yɛɛ ɔ buu déyee ya, dé yɛɛ-uma kǎŋgogoo ɔu mú yêe sɛɛɛɛ ya wɛrɪ, ɔ sɛɛɪyɛ Balámɪno níthĩna'núge, sí dée sǎngi ɔ buu dée ɔ hakirakpi'múnɪ túwǎ.

¹⁷Pí nípera ma má buntǎŋ huuriyanne; pi ma pãtí yɔgira ní' yɛ sargurá yaará' tari ɔ wɛra. Yékínna ba sa-bima tápírgi vɛp wá kharɔ.

¹⁸Pi déma mú í pi khɔɔ' ná mí khĩjkhǎnni yɛ phũnna' núusi kaadé nafano ĩ fĩnni yee ípɛ bí fotonni kuso mípĩdébi wá déko ti dái wa wɛrɪ, í mípĩŋiná.

¹⁹Pi sɛɛ'-pɪma kha' pi ba bu pí thĩ, dé pi ba wónni dé tí pi khɔɔ', yɛ hakira ná pí thĩ bũ kũŋ mú wɛrɪ, dé-birma mú í has'tɪ bi wɛrɪ, í dombo; pébu, mú tí saari mú bu kpi'ri wɛrɪ, dé-munima tí doro.

²⁰Ní' pí wónni tuu á Taman Yésú Kírísi ú déeri Hínnáani, ǽ kɔɔyɔɔ dunijăa mikhɔɔ' pǽgiri weri, ná pi písée kpɔɔgi dóoró í múná, í dée bi dombo, tíra pí wásira ba hafú pǽ kónǽ ǽ tari khũna.

²¹Ná pi ye tuu tí terenni weri wa, ti ye pǽa tí pi tuunni weri, ye sée mú tí Yékírí kha'ri, tí pi mamanni bi wera.

²²Pǽtí nípira so' sɔki kha' *bermina sa'ma ú sarsí yé khé di si*, ná tí pi kha' tórbóró wá wírí'me ná u ná pínímé tekparaará weri, sírá buuri bi.

2 Péeri 3

Yésú wá písémbammi wá mǽna

¹Mí ní' pí mi funni weri, mí pǽa íɔɔ sebirá mi tǽ yêe hǽ ǽ mé'ni ǽ kǽ wógí' maman mí ǽ buuri weri, sí hǽ ǽ kǽká' kǽrsa.

²Mi bæe dé ǽ kǽ wógí' seere ú Yékírí wá hǽngínníbi se'e'ra yé wógí' tǽ tí á Taman ú déeri á Hínnáa kha'ri, tí ú sǽngínníbi se'e'ri ǽ wera.

³Mí khǽgi tí ǽ mǽkínni ná ǽ tu weri, tírá déeri phirgan khǽbirá pɔɔ ba ya ǽ kǽ dé mú í pi khɔɔ' wera; píra tóɔ bu ná ní' mǽngira múwǽ.

⁴Pi ba kǽ kǽmma kha' Yésú ú hǽana'na núugi kha' ma ba ban weri, he urêe? Dé á khǽgíbi hu-birma, ye ǽ kórí gi dunijăa kókiróɔrá ǽ ba naní feerá dóng mí míɔɔne weri, múnnáa íre, tóɔ fíkírǽ wa.

⁵⁻⁶Tu-biri dé khũni Yékírí seere-urma, thu'ri ná fǽnɔgírǽ khoro. Ú seere bǽkǽrá tǽ yɔ'mi pǽngínni khaa tǽkpo ye fǽnɔgírǽ kuso. Ye ú seere kpokpɔɔ bǽkǽrá fǽnɔgi pǽngínni ǽ hǽta yɔ'mi wá sɔgɔmbirǽ. Ye pí yɔ' kpokpoominá diiri khũni dunijamíni wá bêe'. Tu-biri sí bée' ye dée má pi tuu bú míni wǽ.

⁷Pǽtí Yékírí seereera khũni thu'ri ná fǽnɔgírǽ khorí weri, múnnáa sire tǽ, ú seere kpokpɔɔ bǽkǽrá thu'nni ná fǽnɔgi a ná fǽeri mé'ni weri, si hǽtí fí kǽ tee khu ú Yékínna ba thu nípiri wera. Ú khurá u ba tho' si yé khu ní' pí kǽri ú mí wera.

⁸Mí ní' pí mi funni weri, mú tǽkpɔɔ bú tí ǽ mǽkínni ná ǽ tu. Tírá déeri: Taman thǽ úrí, khu úkpɔɔ ma má dǽsi kpársímúwǽa'nu ye dǽsi kpársímúwǽa'nǽa má khu úkpɔɔ-u.

⁹Tamanná dǽi yé dé tí u hǽana'ni núugi kha' ma ba dé weri wa. Póɔrá kenni má u dáima, ye múnnáa-u wǽ, dé u wêe bæe dé níne téu wa. U bæema dé bêe' fíkíng dóɔgi, tírá yeeri úu pǽ'.

¹⁰Ye sí bée'rá pi tu kha' Tamǽan písémbanjkhura ba bǽrí-ama pǽtí súurǽa bǽrí níni wera. Ú khurá waatí ú thu'nni ba kǽ thǽni weri, nípira ba núma kǽngira úu khu phǽnɔgi wera. Mú ù ní thu'nná weri, i ba soma ǽ dánfǽng; fǽnɔgi ná mú ù bú weri, tí tóɔ ba ye ye ya.

11 Mú kí déeri má í míyêê bêe' ba thĩnima weri, ã yee í núnéedékírá kí nuu Yékínno, ye í kó' Yékírí wá míyini kó'mo.

12 Waati ú ãne Yékírí wá khu wá tɛminá weri, ã kí hukɛɛ sí dé sǎngi ú khurá haabín naŋ. Ú khurá, thu'nna ba soma ye mú ù ní thu'nná weri, í dánfíŋ.

13 Yékírí hãana'-uma núugi kha' ma ba hã a thu'ri fūmi ná fǎniŋ fūŋ gí nípra ba dé mú tí terenni wera; ye síra aɛ tɛminá.

Ĭ sóobín kí tɛ Yésú wá písémbammuna

14 Tírá yeeɾi, mí ní' pí mi funni weri, ã pǎnáa hukɛɛ, hã í yee Yékíré bu ũbo khakharí wa, hã í hĩti sonno tɛ Yékírí wá wóro wa; ye í ná úrá beŋ í kí tɛ ú khura.

15 Ĭ tu kha' ná Tamanna pá', í hĩmme u dɛɾi. Sí mína á asóníkǎni Pól ú a funni weri, tĩni hãa ĩ tɛ. Yékíré hãanu wóomi ú tĩgi si.

16 Sí kpoosira u sɛɛ'ri bú sepi wá bée' pí u tĩni sí mína wera. Yó khayi wá yóo titǎngi wá tumina kpíníma. Ní' pũ mí yêe tu míni wǎ ná ní' pũ mí yêe nunaŋkhare Yékírí wá khũnná wǎ weri, pi fígɛɛma pó dómmo yé kha' múnnaa i kha'ri. Múnnaa pí yatira dé Yékírí wá sebi wá yó khayi wá yóori yêe téuré' pí wísa.

17 Mí ní' pí mi funni weri, bo'-mini ĩ sówo. Kó' mí ĩ kó'ri Yékírí wá khũnni weri, ĩ yee korsuŋ, hã í yee mípúde bĩ téu weri, pí písí fĩnní yee í kaa kó' ri pí dómmíná wǎ.

Thura

18 Á Tamaŋ Yésú Kírísi ú déeri á Hínnáa weri, u kí kɪnna' ĩ yé yee í kí towoo kí yóo. A kí fuu ú písí nuugi wera ná waati wá bêe'. Amíina.

1 Já

1 Já 1

Sεερε ûu hãana' thakoogi weri, ú míja

¹⁻²A tĩ'neema yêe sεε' ĩ wêe ú pi yí' Yékírí wá Sεερε, ûu hãana' thakoogi weri ú míja. U ye búma kókírórá, u yema Sii Yékínno kpoogo. Buka'-uri-ama ú thĩ; sεερε-uma á núu ye jáa-u yíbíre pũ ĩ keroo ye phagi ú bu. Ú ûu hãana' thakoo míjánġ gũ kaa sóo weri, ú míje a sεε' ĩ.

³Mú tí a jáanu ná tí a núuni weri, a sεε'-ĩ-tíma sí dé sǎngi ĩbírǎ ba kpé' aabo, á dé kpoogi á ná Sii Yékírí ná ú Bikhee Yésú Kírísira.

⁴A tĩ'ma íseri yêe hã ĩ, sí dé sǎngi nuumé thǎ' a.

Yékírí dé-uma táyésíge

⁵Sεερε ú u banni ba sεeriye á núu yêe sεε' ĩ ú weri, úrá déeri: Yékírí dé-uma táyésigi, ú dé háari má tápírmí tĩkpo wa.

⁶Ná a kha' dé-arma kpoogi á ná úrí yêe núnée tápírgo, dé-arma núnuunibi, a wêe núnée ĩ mákírǎ thĩnaano wǎ.

⁷Ye ná a núnéema táyésígo pǎtí ú thĩna táyésígo weri, a déma kpoogi ye ú Bikhee Yésú wá taramminá tisi' á mípĩji wá bée' ĩ khoree.

⁸Ná a kha' a dée mípĩji wǎ, á wíse a fĩj ye a wêe sεε' thĩnaa wǎ.

⁹Ye ná a nunaá tí bu kha' dé-arma mípĩji, Yékínna ba séea á mípĩjĩ hã a í, yé tisi' á mípĩ hũnsi hũnsi wá bée' ĩ khoree; pébu, terej-uma ye tí u kha'ri weri, u dé-rima.

¹⁰Ná a kha' a dée mípĩji wǎ, khe-ama Yékínni núnuwǎa, ye a khǎa ú sεererá wa.

1 Já 2

A ma hãanannaano ú déeri Yésú Kírísí

¹Mí bibe, mi tĩ'neema yêe sεε' ĩ sí, sí dé sǎngi hã níné dé mípĩji wǎ. Ye háari ná ɔɔ dée mípĩji, a ma hãanannaano ú déeri Yésú Kírísí ú terenni yêe Sii Yékírí wá the' yêe jínɔɔ yêe hã a wera.

²Pébu, ú thĩná hãana'ni ú wísi pí khuwɔɔ ú taramminá kpógí pǎtí pi dé khon thogunsi weri, sí dé sǎngi Yékínna sée á mípĩjĩ hã a í. Ye ki dée má á tóri wá mípĩje u dɛeri ye ye pí khuwɔɔ wa, dé dunijanípi wá bée' wáyε u dɛeri ye ye pí khuwɔɔ.

³Ná a wórɔɔ kórí mí í u kha'ri weri, síra a khe yé tu dé tu-aruu.

⁴Níní ú kha'ri tu-mannu ye u kórí mí í u kha'ri ya, dé-uma núnuwāa ye u wêe sêe' thînaa wā.

⁵Ye níní ú wónni kórí ú sêere weri, sírâa buká' kha' fun-uruuma ú dógi wá bêe'no. Síra a wónni khe yé tu dé dé-arma kpoogi á ná úra.

⁶Níní ú kha'ri dé-manima kpoogi má ná úrí weri, mákîh-uri ná u núnee pātí úrí núneeni wera.

Sêere fūmi wá mîja

⁷Mí ní' pí mi funni weri, ki dée má sêere fūme mi tî' yêe hā ī kha' ī dé ya, dé sêere dugoo-u ú ī buura ī kórí gi kókírórá. Ye ú sêere dugoora déeri sêere ú ī núuni wera.

⁸A wónni kha' sêere fūmo wā ye sêere fūmo ú mi tî' yêe hā ī. Kírîsi wá núneédékîrâa buka' kha' thînaa-u; ye ī thî wá núneédékîrâa buka' si tē kha' thînaa-u, pébu, tápîrgira ma tarmo ye táyésí thînthîngirá tîya.

⁹Wêe ú kha'ri ma ma táyésígo ye īgi ú kâni weri, u ma tápîrgírá háari ná fêe.

¹⁰Wêe ú funni ú kâni weri, úra ma táyésígo ye mîné wónni yee ú burí sêe Yékîrí wá khûnni wā.

¹¹Ye wêe ú īni ú kâni weri, u ma tápîrgo yêe núnee tápîrgo, ú tu kên gi u yóo wa, pébu tápîrgi dara'-kiruuma.

¹²Mí bibe, mi tî'neema yêe hā ī pébu, Yékîrí sêe-uma ī mîpîŋini hāa ī ī dēe tí Yésú déeri wera.

¹³Sii thaaba, mi tî'neema yêe hā ī pébu, tu-īni Wêe ūu bú ī kórí gi kókírórá wera. Nákwombombo, mi tî'neema yêe hā ī, pébu, wórî-īma Sutānaana.

¹⁴Mí bibe, tî'neema-mi hāa-īma pébu, tu-īma Sii Yékîna. Sii thaaba, tî'neema-mi hāa-īma pébu, tu-īni Wêe ūu bú ī kórí gi kókírórá wera. Nákwombombo, tî'neema-mi hāa-īma pébu, ī ma fāŋge Yékîrí wá khûnná ye kórí ú sêere, ye wóroo Sutānaana.

¹⁵Hā ī fun dunija ná mí ū bú weri wa. Ná nîne furi dunijani, ú wónni fun Sii Yékînni wā;

¹⁶dé mîji wá bēe' ū dunijanā í déeri: tí nîne khoro' mîni tápîŋe, ná tí níní wá yíbîyo'me kôŋ, ná tí nîne bēe jísígi ī dēe tí ú hîtansi kinni weri, tí tōo kuso Sii Yékîrí thā wā, dé ku'-sirma dunija bu.

¹⁷Ye dunija ná mí ū bú í nîpra khoro' weri, ī tarma, ye wêe ūu dé tí Yékîna khoro' weri, úra fîma waati wá bēe'.

Kírîsi wá pînáa

18 Mí bibe, a ma phirgan waati bu. Nú-ĩni ná pɪ kha' Kírísi wá púnáa ɔɔ ba ban; ye ú púní kónḡómbi bannima sówo; ye tíra a wónní khe yé tu dé a ma phirgan waati bu.

19 Á sɔḡombirá pí níperɪ ku'ri; dé pɪ ye dée á wábi wa, tūmá ná dé-biyaama á wábi, pɪ ye hĩti aabe kpoogo. Dé ku'-pirma ye sée a, sí dé sǎṅḡi bée' tu dé pí ɔɔ dée á wáa wa.

20 Ye ĩbírí, Yékírí Wáa hǎ-urɪ-ĩma ú Nii, ǐ bée' tuu tí déeri thĩnaanɪ wera.

21 Kɪ dée má kha'-mɪnɪ kɔɔ-ĩnɪma tí déeri thĩnaanɪ werɪ, tírá yeerɪ mɪ tĩ'nɛɛ yêe hǎ ĩ ja, dé tu-ĩnɪ tí déeri thĩnaanɪ wera. Tu-ĩnɪ dé núnuuɪ ná thĩnaa úrá kɔɔ wa.

22 Mǎa déeri núnuwǎanaa? Núnuwǎaná déeri wée ú kha'n Yésúra dée Yékírí wá Sakhaníní wǎ wera. Úrá déeri Kírísi wá púnáana; úrá kaurɪ Sii Yékírí ná ú Bikheera.

23 Níní wó níní ú kaurɪ Bikheeri werɪ, má Yékínna dée ú Sii ya. Ye wée ú píurɪ Bikheeri werɪ, má Yékírí dé-uma ú Siye.

24 Ye ĩbíra kó' sɛɛɛ ú ĩ núuná ĩ kórí ḡi kókírɔɔrá werɪ, dé ná ĩ kórí sɛɛɛ ú ĩ núuná ĩ kórí ḡi kókírɔɔrá werɪ, ĩ ba hĩtɪma tē Bikhee ná Siino kpoogo.

25 Ná síra dée, Kírísira ba hǎ-ama mɪ tí u hǎana'nɪ núuḡi kha' ma ba hǎ a wera. Tí mǐnná déeri thakoo mǐjánḡ ḡi kaa sóo wera.

26 Ní' pũ bɛɛ dé pɪ fɪnní bunno' ĩ werɪ, píra mɪ dɛɛrɪ yêe tĩ' ísɛ yêe hǎ ĩ sí.

27 Ye ĩbírí, Yékírí wá Nii ú u hǎanɪ ĩ werɪ, u ma ĩbe kpoogi yêe maman ĩ mǐṅɪ wá bêe'no; ĩbírá kpũu níní bu dé u maman ĩ tũwǎ. Tí u maman ĩ werɪ, núnuuɛ ja, dé thĩnaa-u. Mú u mamannɪ ĩ werɪ, ĩ mǎa Kírísirá.

28 Tírá yeerɪ mí bibe, ĩ mǎa ú bu, sí dé sǎṅḡi khu ú u ba písí ban werɪ, á tũṅ mɪnɪ wǎ, nusé kó' a tē ú khurá wa.

Yékírí wá bibi wá núnéɛdéke

29 Mú ĩ tuurɪ dé Kírísi tereṅ-uma werɪ, tu-ĩnɪ tē dé níní wó níní ũu dé tí terenni werɪ, dé-uma Yékírí wá biye.

1 Já 3

1 ĩ náa funḡ mí Sii Yékírí funnɪ a ĩ taraa yêe yí' a ú bibi waa? Ye dé-arma ú bibi mǐjánḡ. Dunɪjanípura tuu a ya, pébu pí tuwɔɔ wa.

2 Mí ní' pí mɪ funnɪ werɪ, dé-arma werá Yékírí wá bibi ye dóṅ mí a ba fíkínḡ ĩ hĩti naanḡ ũu ban werɪ, a tuu si thon na. Ye tu-arɪ dé waati ú Kírísira ba písí ban werɪ, a ba kheɛburɔɔma, pébu, dóṅ mí ure werɪ, múnnaa a ba náa-u.

3 Níní wó níní ú khǎanɪ sí bu werɪ, u tɪsɪ'ma ú dóḡurɪ ĩ hĩti kaadé sonno pǎtí Kírísire wera.

- ⁴Níní wó níní òu dé mípíjiri weri, kpau-uma, pébu, mípíjíná déeri kpaumina.
- ⁵Ye tu-ĩni dé Kírísi ban-uma dunijaná dé u ba hĩj nĩpi wá mípíjina. Mípídekákáse ú wa.
- ⁶Níní wó níní ú máani ú bu weri, ú dé mípíjiri wā. Ye níní wó níní òu dé mípíjiri, u jaa-u jaa wā, u tuwɔɔ kúun na.
- ⁷Mí bibe, hã í yee níné fĩnni bunno' ĩ ja. Níní òu dé tí Yékírí kha'ri weri, teren-uma, pātí Kírísi terenni wera.
- ⁸Níní òu dé mípíjiri weri, dé-uma Sutānāa biye; pébu, ĩ kórí gi kókírɔɔrá, Sutāna dé-uma mípíídée, ye ú sūmdéenji wá hasikhare Yékírí wá Bikhee banni.
- ⁹Níní wó níní ú déeri Yékírí wá bii weri, ú dé mípíjiri wā, pébu, kheebu-uma ú Sii Yékínna; ú wónnĩ hĩti mípíídégo wa, pébu, dé-uma Yékírí wá biye.
- ¹⁰Níní wó níní òu mí yêe dé tí terenni ja weresi níní òu mí yêe funj ú kãni wā, síra pi khe ye tu dé ú tárúra dée Yékírí wá bii ya, dé Sutānāa biyo.

Sere fūmi wá mija

- ¹¹Pébu, sere ú ĩ núuná ĩ kórí gi kókírɔɔrá weri, úrá déeri: a funj kām̄ba.
- ¹²Hã á dé má Kāñé ú déerá Sutānāa bii weri wa. Khu-ɔyaama ú khĩnuni, ye pee buura ú khuwɔɔ? Khu-ɔyaa-uma pébu, ú sūmdéenji pĩ-ɔyaama ye ú khĩnu wáyírá terme.
- ¹³Mí nĩpa, ná dunijanĩpe ĩgi ĩ, hã í yee sí maana' ĩ ja.
- ¹⁴Tu-ari dé ku'-arma huuminá ĩ dóoró thakoogo, pébu, funj-arma á kām̄bra. Níní òu mí yêe funj ú kãni wā, u ma huumi wá déko.
- ¹⁵Níní wó níní ú ĩ'ni ú kãni, dé-uma níkhwa. Ye tu-ĩni dé níkhwé bu thakoo mĩjánj gũ kaa sóo weri wa.
- ¹⁶Tí Yésú niini ú thakoogi ĩ dee aabo weri, síra a khe ye tu mí tí pi yí' fūmma. Aabíri tē, mākín-tiri ná a nii á thakoogi ĩ dee á kām̄brá.
- ¹⁷Ná nĩne mĩne ye jaa ú kãni degenso ye kújĩ ú bu dɔɔgi, múnni u dé ye wónnĩ kha' fūm-manima Yékíree?
- ¹⁸Mí bibe, hã á kí funj nĩpi núugo wa, dé a dé mĩjiri ĩ buká' kha' funj-ari-bima mĩjánj.
- ¹⁹Síra a khe ye tu dé a núnéma ĩ mākírá thĩjaano. Ye múnnaa á dósira ba wóo waati ú a jĩj Yékínni wera;
- ²⁰ye háari ná á dósira kha' dé-arma mĩni, tu-ari dé Yékínna tu á dósiri ĩ tari á thĩna, ye u tuma mĩjiri wá bée' tē.

²¹Mí ní' pí mi funni wɛrɪ, ná a tuu á dósírǎ dé á dée múnɪ wǎ, a wónnɪ nínɪ Yékírí kaa dé phānɪgɛ.

²²Yɛ múnɪ wó múní tǐ a nínɪ Yékínni wɛrɪ, a ba bu-rima; pébu, a kó'ma tǐ u kha'rɪ, yêe dé tɪl nuu ú wɛra.

²³Tǐ u kha'rɪ a dé wɛrɪ, tǐrá déeri ǐ khǎa ú Bikhee Yésú Kírísirǎ yé fun kǎmbɪ pǎtǐ u kha'rɪ wɛra.

²⁴Wéé ú kó'rɪ tǐ u kha'rɪ wɛrɪ, u ma Yékírí wá dógírǎ yɛ Yékínnǎa ú dógírǎ. Tǐ u hǎanɪ a ú Niino wɛrɪ, síra a khe yé tu dé Yékínna ma á dósírǎ.

1 Já 4

ǐ tu wéé ûu Yékírí wá Niino wɛra

¹Mí ní' pí mi funni wɛrɪ, níní wó níní ú kha'rɪ ma ma Yékírí wá Niino, hǎ ǐ haabínɪ khǎa ú bu wa, dé ǐ yee kǔrsɪ ǐ tu ná u ma Yékírí wá Niino wɛrésɪ ná u ú wa; pébu, ní' kónɔgómbe bú fɛɛ dunɪjaná ǐ dée pí wísɪ má Yékírí wá hǐngínɪbe.

²Níní wó níní ú wónnɪ kha' Yésú Kírísɪ baɲ-urma fa dunɪjaná nǐthǐna' pɛɛsɪ, dé-uma Yékírí wá nína; síra ǐ khe yé tu dé ú tárúra ma Yékírí wá Niino.

³Yɛ níní ú kha'rɪ Yésú Kírísɪ baa nǐthǐna' pɛɛsɪ ya wɛrɪ, u dée Yékírí wá níní wǎ. Kírísɪ wá pǐnǎanǎa ú bu. Nú-ĩnaa ú múní kha' u ba baɲ dunɪjaná, yɛ baɲ-uma sówo.

⁴Yɛ mí bibe, dé-ĩma Yékírí wá nípa, yɛ wórí-ĩnɪ pí ní' pɪl dé pí wísɪ má Yékírí wá hǐngínɪbe wɛrɪ, pébu, wéé ûu ɪbe wɛrɪ, u tarɪ wéé ûu dunɪjanípɪne wɛra.

⁵Dé-bínnima dunɪja wáɪ, tǐrá yɛɛrɪ pɪl sɛɛ' dunɪjamúnɪ yɛ ɪpɛ bí déeri dunɪjanípɪ wɛrɪ, pírǎa hǐnɪ pí sɛɛrɛra.

⁶Yɛ dé-aabínnima Yékírí wá nípa. Wéé ú tuurɪ Yékírí wɛrɪ, úrǎa hǐnɪ á sɛɛrɛra. Yɛ wéé ûu múní dée Yékírí wá níní wǎ wɛrɪ, ú hǐnɪ á sɛɛrɛrɪ wa. Síra a khe yé tu pɪl sɛɛ' thǐnaa ná pɪl tǐnɪ wɛra.

Yékínna pɪ tuurɪ fummɪne

⁷Mí ní' pí mi funni wɛrɪ, ǐ yɛɛ á fun kǎmbɪ dé Yékírí thǎ fummɪ ku'rɪ. Yɛ níní wó níní ú funni ú kǎnɪ, dé-uma Yékírí wá bii yɛ tuu Yékíre.

⁸Níní ûu múní furɪ ú kǎnɪ wǎ, u tuu Yékírí wa, pébu, Yékínna pɪ tuurɪ fummɪne.

⁹Yékírí sũɲ-urma ú Bikhee úkpó kekeri' ûu ú wɛrɪ, fa dunɪjaná, sí dé sǎngɪ á bu thakoogi ú bǎrkára. Síra Yékírí déeri á sɔgombirǎ ǐ bukaa kha' fun-urɪ-ama.

¹⁰Kí dée má aabé funnuu wǎ, dé úrá funni a ǐ sũnɪ ú Bikhee ú bannɪ ba hǎanɪga ú wísɪ, pí khuwɔɔ, ú tarammúnǎ kpógí pǎtǐ pɪ dé khon thɔgɪnsɪ wɛrɪ, sí dé sǎngɪ Yékínnǎ sɛɛ á mípǐnɪ hǎ a í. Síra pɪ yí' fumma.

- ¹¹Mí ní' pí mi funni weri, mú Yékírí funni a mé'ni weri, aabírí tẽ, mákín-tiri ná a funj kãmba.
- ¹²Níthĩngɛ jãa Yékínni yíbíre ya. Ye ná a funj kãmbi, Yékínna hĩtuma á dósírá ye á furɔɔ á dógí wá bẽɛ'no.
- ¹³Tí u hãani a ú Niino weri, síra a khe yé tu dé a ma ú dógírá ye úrãa á dósírá.
- ¹⁴Ye jã-arma Yékírí wá Bikheeri yíbíre, âa sɛɛ' nípiri kha' Sii Yékírí sũh-uruma dé u ba hĩj dunipanípíra.
- ¹⁵Níní wó níní ú kha'ri Yésú dé-uma Yékírí wá Bikhee, Yékínna hĩtuma ú dógírá ye úrá hĩti Yékírí wá dógírá.
- ¹⁶Ye aabírí, tu-ari ye khãa dé Yékírí funj-ur-ama. Yékínna pi tuuri fummĩɛ. Ye níní ũu funj nípi ná Yékírí weri, u ma Yékírí wá dógírá ye Yékínnaa ú dógírá.
- ¹⁷Ná a furu Yékírí á dógí wá bẽɛ'no, Yékírí wá thugi wá khurá, phãngé kó' a ya, pébu, dój mí Kírísire weri, múnnãa are fa dunipaná.
- ¹⁸Fummíná ban phãngɛ ya, dé funj thĩnthĩmmĩna nĩmma phãngi, pébu, thugira bamma phãngɛ, ye níní ú phãngi kó'ri weri, úra tuu funj thĩnthĩmmĩni wã.
- ¹⁹Yékínná khururi furu a, tírá yɛɛri aabírá furɔɔ ye furu kãmbi tẽ.
- ²⁰Ná níne kha' fum-manu Yékírí ye ũgi ú kãni, núnũwãa u déeri. Níní ũu mú furu ú kãni ú u jã wã weri, mú u dé yé wónnĩ funj Yékírí ú u mú yêe jã wãa?
- ²¹Kírísi wá yatĩ sɛɛ'-ur-ama kha' níní ú funni Yékírí, u funj ú kãnni tẽ.

1 Já 5

Í khãa Yésú bu, sírãa wórí dunipana

- ¹Níní wó níní ú khãani dé Yésúrá déeri Yékírí wá Sakhanínni weri, dé-uma Yékírí wá biye. Ye mú wónnĩ funj níní kaa funj ú bii ya.
- ²Ná a furu Yékírí yêe dé mú í u kha'ri weri, síra a khe yé tu dé funj-arma tẽ Yékírí wá bibira.
- ³Pébu, í kó' mú í Yékírí kha'ri weri, sírá déeri í funj Yékínna. Ye mú í u kha'ri weri, í déme huwa wa,
- ⁴dé Yékírí wá bibi wá bẽɛ' wórma mípũ ũu bú dunipaná wera. Ye mú tí wónni dunipani weri, tírá déeri khãa mí a khãani Yésúrá wera.
- ⁵Níne wórí dunipani wã ná kĩ dée má wée ú khãani tuu dé Yésú dé-uma Yékírí wá Bikhee ya.

Mú tí Yékínna sɛɛ' Yésú wá múná wera

⁶Mú Yésú Kírísi banní fa dunipaná wɛrɪ, bátízé-uma yɔ'mɔ yɛ huu, ú taramminá kpógo. Yɛ kɪ dée má bátízé-uma yɔ'mɪ wá tórí bu wa, dé bátízé-uma yɔ'mɔ yɛ tí kpānaa bu ú huwo, ú taraminá kpógo. Yékírí wá Niiná sɛɛ'rɪ a sí kha' thĩḡaa-u; pébu Yékírí wá Niina pɪ tuurɪ thĩḡaano.

⁷Mú ísāa'nôu bú ù buká' kha' thĩḡaa-u. í múná déeri:

⁸Yékírí wá Nii ná yɔ' mɪ Yésú bátízéri ná ú taran mɪ kpó'ri wɛra. í míḡɛ ísāa'na sɛɛ'ma mɪ kpooro.

⁹Ná a wónnɪ khāa tí níthĩḡɪḡɛ sɛɛ' a wɛrɪ, Yékírí wánná a wónnɪ khāa kónḡ í tarɪ níthĩḡɪḡɪ wánnɪ, pébu, Yékírí wá thĩná sɛɛ'rɪ ú Bikhee wá míḡa.

¹⁰Níní ú khāanɪ Yékírí wá Bikheerá wɛrɪ, u tuma ú dóḡírá dé Yékírí wá sɛɛɛ dé-uma thĩḡaa. Yɛ níní òu mú khāa Yékínná wā, khe-uruma núnuwāa, pébu, u khāa sɛɛɛ ú u sɛɛ'rɪ ú Bikhēe múná wā.

¹¹Yɛ tí Yékírí kha'rɪ wɛrɪ, tírá déeri: hā-urɪ-ama thakoo míḡánḡ ḡũ kaa sóo wɛra. Yɛ ú Bikhee wá bárkára a buurɪ kí thakoogira.

¹²Níní ú déeri kpoogi ú ná Yékírí wá Bikheeri wɛrɪ, u buma thakoogo; yɛ níní òu mú dée kpoogi ú ná Bikheeri wa wɛrɪ, ú bu thakoogi wa.

Thakoo míḡánḡ ḡũ kaa sóo wɛra

¹³Mɪ tĩ'ma ísēɛ bɛɛ' yêɛ hā sí tĩ bí khāanɪ Yékírí wá Bikheerá wɛrɪ, tĩ tu kha' bu-ĩnima thakoo míḡánḡ ḡũ kaa sóo wɛra.

¹⁴Ná a ḡínḡ Yékínni múnɪ tĩ mákírá ú khɔɔ'mɛ, u núma á ḡũnna. Tírá yɛɛrɪ ná a ḡínɔɔ, á tũnnéɛ ḡa.

¹⁵Mú a tuurɪ dé múnɪ wó mú tí a ḡínɔɔ, u núma wɛrɪ, tírá yɛɛrɪ mú tí a ḡínɔɔ wɛrɪ, a khāamá tu kha' u ba hā a tí.

¹⁶Ná níne ḡáa ná ú asóníkāne dée mípĩnɪ, tũ mú ban huume ḡa, u ḡínḡ Yékínni dé ú yɛɛ ú bu thakoogo. Ní' pí déeri mípĩ tũ mú yêɛ ban huume ḡa wɛrɪ, pí wáɛɛ mɪ sɛɛ'. Tó mípĩnêɛ bú, tũ ban huume, tí wáɛɛ mɪ kha'rɪ pũ ḡínḡ na.

¹⁷Mí kaatermenḡi wá bɛɛ' déerima mípĩḡa. Yɛ kɪ dée má mípĩnɪ wá bêɛ' ban huume ḡa.

¹⁸Tu-arɪ dé níní wó níní ú déeri Yékírí wá bii wɛrɪ, ú dé mípĩḡnɪ wā, yɛ Yékírí wá Bikheera tɛyɔɔma Sutānāa bú pha' ú bu wa.

¹⁹Tu-arɪ dé aabírí, dé-arma Yékírí wá bibi yɛ dunipanípɪ wá tɔɔrāa Sutānāa déko.

²⁰Yɛ tu-arɪ tē dé Yékírí wá Bikhee ban-urma tĩ ba yɛɛ a wóɔmɪ á bú tu Yékírí úkpo òu bú, ɔɔ bú wa wɛra. Yékírí wá Bikhee Yésú Kírísi kpoorá yɛɛrɪ tē á dée kpoogi á ná Yékírí úkpo òu bú, ɔɔ bú wa wɛra. Yésú Kírísi dé-uma tē Yékírí úkpo òu bú, ɔɔ bú wa wɛra; úrá déeri tē thakoo míḡánḡ ḡũ kaa sóo wɛra.

²¹Mí bibe, ǽ kǽrsuŋ, hǽ ǽ dóoŋ sǽmmíŋo wǽ.

2 Já

2 Já 1

Thura

¹Míní asónnikhãgaarâa tĩ' sebi weri, yêe hã ú mú ná mú bi bí mi funni mĩján wera. Múná déeri Tamanharu ú Yékírí phĩ'ni khorí wera. Ye ki dée má mí kpóo funni ĩ ja, dé mí ná ípěe bée' pí tuuri íte tí déeri thĩjaani weri, aabé funni ĩ 2ĩ dɛɛ tí thĩjaana á dósírá yêe ba hĩti bú waati wá bée' wera.

³Sii Yékírí ná ú Bikhee Yésú Kírísira ba fĩma aabo dóogɪ, ĩ mapɪnan aabo, ĩ hã a dóowóongɪ, á tu tí déeri thĩjaani weri, yé fun kãmba.

Ĩ núnée thĩjaa bu yé fun kãmba

⁴Pãtí mi jãani ná mú bibi wá pócɔra núnée thĩjaa bu pãtí Sii Yékírí kha'ri weri, nuumé thãgɔŋ.

⁵Ye werá Tamanhara, tí mi jínj mu weri, tírá déeri a fun kãmba. Ye ki dée má sɛɛɛɛ fũme mi tĩ' yêe hã mu kha' mu dé ya, dé sɛɛɛɛ-u ú a buuri kókírɔɔrá wera.

⁶Mú tí pi yí' fummi weri, tírá déeri ĩ dé mú í Yékírí kha'ri wera. Ye mú tí Yékírí kha'ri weri, tírá déeri ĩ kí fun Yékírí yé kí fun kãmbi ĩ núnéedékírá pãtí pi sɛɛ'ra ĩ ĩ kórí gɪ kókírɔɔrá wera.

⁷Ní' kóngómbêe bú yêe fĩj yêe bunno' nípa. Hĩm-burma dunijáa kénsi wá bêe' yêe kũj kha' Yésú Kírísira baa fa dunipaná níthĩna' pɛɛsi ya. Wée ũu kũj múnnáa weri, úrá déeri wée ũu fĩj yêe bunno' nípiri ye dée tẽ Kírísí wá pĩnãana.

⁸Ĩ yee kɔrsɪŋ, hã ĩ dé yé ba búńí ĩ sũmɪni wá taasírá wa, dé ĩ pãnáa bu sí bêe'.

⁹Níní wó níní ú kauri kha' má kó' Kírísí wá mamammɪni wã, ye hukɪya tóɔ bu weri, ú tárúra dée kpoogi ú ná Yékínni wã. Ye níní wó níní ú kó'ri pí mamammɪni weri, dé-uma kpoogi ú ná Sii ná Bikheera.

¹⁰Ná nínɛ thee ĩ thãná pó mamammɛ, pũ píkpo ná ípɛri, hã ĩ yɛɛ ú dóoŋ ĩ dukirá wa, hã ĩ yatírá thugɔɔ wa;

¹¹dé níní ú thiya'ruu, dé-giri má sũmɪ pĩ í u dé weri, í kpooyira úra dé tẽ.

Phurgan thura

¹²Yó mí kóngóŋhe mí, í mi ye wónní tĩ'ní sɛɛ' ĩ, ye mí ba dé si ya, dé mi bæema dé mi thee, ye ná mi ba thee, mí sɛɛ' ĩ sí núugɔ, sí dé sãŋgɪ nuumé hafũ thã' a tákɪrsa.

¹³Mú máharu ú Yékírí phĩ'ni khorí weri, ú bibira thiya' mu.

3 Já

3 Já 1

Thura

¹Míní asónnikhãgaarâa tĩ' sebi weri, yêe hã ú múní Gáyísi ú déeri mí mása ú mi funni mĩnán wera.

²Mí mása, Yékíre yeé mú mĩni wá bée' kira, í hã mu kperkperi, í hã mu tẽ dówóongo.

³Á asónikãmbi wá póc yaari ní mú kêngírá ba seerye a pátí thĩnaana mú dógírá ná pátí mu núnée thĩnaa bu weri, tí nuwãa mí tákírsa.

⁴Ná mi núu ná pi kha' mí bibira núnéema thĩnaa bu, tírãa nuu mí í tari mĩni wá bée'.

Gáyísi wá núnéedé' kurga

⁵Mí mása, téfín mí mu téfín asónnípuri í taraa yêe téfín pí mu mú tuu wa weri, sírãa buká' kha' kó'-munima Yékírí wá khũna.

⁶Bam-buri ba seeryeema fãa asónnípuri pátí mu funni íbírí wera. Mi jím-muma dé mu téfín bi í mákín dój mí Yékínna khoró' weri, pí yóo kó kén mago;

⁷dé Kírísi wá múná yeeri pí kuso pí nuná yêe seé' ú mú yêe min kaa hĩn sĩnnĩpune mína.

⁸Tírã yeeri mákín-ari ná a téfín pí nípěe hũngira. Ná a dée sírí, dé-giri má á ná pírá tĩkĩnni yêe seé' nípuri tí déeri thĩnaani wera.

Díyótéréfi wá núnéedé' píugi ná Démétíríyísi wá núnéedé' kurga

⁹Tĩ'-mĩnaa yó mú dé mi hã íbi asónnípuri ye Díyótéréfira yatíya a ya; pébu, úra wêe káká' tó míní ná wóokhũrugira múwã.

¹⁰Tírã yeeri ná mi ba thee, mi ba seé'ma nípuri sũmi tí u dé wera. U hasi'ma á jísígi ye ki dée má sí tónno wã, dé ú pí í kó' asónnípuri kókuri wa, ye níní ú kha'ri ma dé si weri, ú pí ya yé nínno pí sɔgombirá.

¹¹Mí mása, hã mú thoosin píni wã dé mu thoosin kũna. Wée ûu dé kũnni weri, dé-únnima Yékírí wá nína; ye wée ûu dé píni weri, úra jãa Yékírí wa.

¹²Ye Démétíríyísi úrí, nípi wá bée' seé'ma ú jísí nuuga. Ú núnéedéki wá yatĩrãa buká' kha' u núnéema thĩnaa bu. Á thĩ wá yatira fũuma ú jísí nuugi ye mú thĩ tu-muni dé tí a seé' ú múná weri, dé-sirma thĩnaa.

Phurgan thura

¹³Yó mí kóhngónhe mí, í mi ye wónnĩ tĩ' í seé' mu, ye mí ba dé si ya,

¹⁴dé mi beema dé mi thee kháte ná kíríu. Ye ná mi ba thee, mí seé' mu sí núugo.

¹⁵Yékínna hã mu dǒwóongo. Mú mása bî fará weri, pi thya' mu. Thuga á mása bî ní weri, úkpo úkpo.

Júdi

Júdi 1

Thura

¹Míní Júdi dé-minima Yésú Kírísi wá sūmdébii ye dée Jáki wá khĩnɪɲa. Mínâa tĩ' sebi wɛɪ, yêe hã ú ĩ bí Sii Yékírí yí'ri, ĩ bí u funni yêe tɛɛ ĩ wɛɪ, ĩ ná nan Yésú Kírísi wá písémbamma.

²Yékíre manɪnanɪ ĩbo kónɪ ĩ hã ĩ dóowóonɪ waati wá bêe' ĩ fun ĩ kónɪ.

Pũ mamaɪ nípi tũ mĩ dée thĩnaa wã wɛra

(2Pé 2.1-17)

³Mí ní' pí mĩ funni wɛɪ, mĩ yɛma kákáse tákɪrsɪ dé mĩ tĩ' sebi ĩ hã ĩ, hĩɲ mĩ déeri á bée' wábi wɛɪ, pí múná. Sí kákásírá mĩ ye, ĩ ba ɲáa sɪ fɔ mĩ tĩ'neɛ ĩ sɛɛ' ĩ kha' ĩ ɲánáa hukɛɛ mamaɪ mũ sɛɛ' Kírísi wá mũ, ĩ ĩ buuri wɛɪ, pí múná. Hã-bɪrma pí mamammɪne Yékírí wáburɪ sówo, pɔɔ ba du' pú tũwã.

⁴Tɔɔ yɛɛɪ mũ hã ĩ sebi wɛnnó wã, dé pɔɔ dóonni ɲagumɪɲa ĩbe bú pí déeri mĩpũdébi wɛɪ, ĩ thoo Yékírí wá dóofírgírá yêe dé mĩ khĩɲkhānnɪɲa. Yésú Kírísi úkpo ú déeri á Níkhāgaa ná á Tamaɪ wɛɪ, úra pi kaurɪ. Yékírí wá sebi sɛɛ'-urma pātí Yékínna ba kpĩɲ bí wɛɪ, fɛɛ-u wa.

⁵Yó mĩɲe bú, tu-mɪni dé tu-ĩni í bée' tákɪrsɪ ye mĩ ba kai yé wógí' ĩ í. Tu-ĩni pātí Tamaɪ hĩnni Ísíráyél nípi Éjípíti sɪrgírá ye ba khuu ípe bũ ye mũ khāa ú bu wa wɛɪ, tí kpānaa bu.

⁶Ĩ wógí' Yékírí wá mɪnɪɲ bí kaurɪ pí kpórsi ye sɛɛ pí hĩtanɲhayɪ wɛɪ, pí wásɪne: Yékírí fɔ'-uri hĩni-bima tápírgi vɛp wá kharɔ kutúru ĩ kɪ tɛɛ thu kpakpakɪ wá khura.

⁷Múnnáa Sódómɪ ná Gómóɔɪ ná nu í sǎnná kũnee wɛɪ, pí wásɪre tẽ; í nu nípi dóom-biyaama khobeɛɪ ná ha'bɛɛɪ ná mĩ kaadéenɲo. Yékírí hĩɲ-uri-bima na kaapíɲéɲgo ĩ dɛɛ tí pi déeri wɛɪ, nípi wá bée' ɲá ĩ tu dé ti kiraa wa.

⁸Ní' pí dóonni ɲagumɪɲa ĩbo wɛɪ, sí kpoosira pi dé. Pi ni'ne'ma pí wísɪ ĩ dɛɛ pí hũndɔɔɔnsírá. Pí pí dé Yékínna dé pí níkhāgaa wa. Pi kusa'ma pũ ní thu'nná sáunɔ wɛra.

⁹Ye hakɪra ná Yékírí wá mɪnɪɲbí wá níkhāgaa ú pi yí' Misél wɛɪ, waati ú ú ná Sutānaana ye kpĩɲ Moyízi wá kpĩgírá wɛɪ, ú yatira hagi khorɪ kusa'biri ĩ hāa Sutānaani wã, dé kha'-urma kha' hã Tamanná yeyɔɔ wa.

¹⁰Ye níperi, pi kusa'ma mũ tí pi mũ tuu wa. Pātí tádooribire pí káká' yé dé mĩni wã wɛɪ, múnnáa píre. Tí pi dé wɛɪ, ti yóo-bíma burso.

¹¹Pí wásɪ pũ-sɪrma, pébu, tí Kǎné déerá wɛɪ, tíra pi thoosinni. Pātí Balám bunna ĩ dɛɛ tigi'yo wɛɪ, múnnáa pi kpírānni wáa sí bu. Pātí Kooré párángánná ĩ huu wɛɪ, múnnáa pí wásɪra ba hĩta.

¹²Waati ú ǽ dé kersí ǽ diiree kpoogi ǽ ná pírí weri, sí bamma nuse; pí dí wógí' pòonne na ye sí khu bí nusi wa. Pí ma má pǽtí yoge ní' ye sargírá yaará' tarí ú wera. Pí ma má táhu gíi kaa sen háari ná kí sempǽne ye pí phugiyo sée gi, kí huu ye yaa huu wera.

¹³Pǽtí sóbíyókíra kurii fǽnge ǽ sée khuginni dákéngírǽ weri, múnnáa pí dé nukhumíni kpaagírǽ. Pǽtí kusa'ra thégíi weri, múnnáa pí thégíye. Yékírí kha'-uri kha' ma ba sa-bíma tápírgi vep wá kharo; búnáa pí ba hǽti waati wá bée'.

¹⁴Énókí ú déerǽ á pǽari má'níjo khāgaari ǽ kórí gi Ádámáná weri, sée'-uma Yékírí wá núgiseere pí múná kha' Tamanna ba bamma ú ná ú minigibi, pí wóore ya,

¹⁵ǽ banní ba thu nípi wá bée' yé buka' mípúdébi wá bée' kha' míni wá bée' í pí déeri weri, ná kusa'í wá bée' í pí kusa'ri Yékínni weri, mí pǽne.

¹⁶Pí nípera ma wóokpǽgre; waati wá bée' wúugínsíráa pí wásira. Píra tóo bu ná míkhoró' pǽgira múwǽ. Pí seere bée' ma jísíbeesere; pí fímma nípi ǽ bu pí thǽ wá thǽni.

Bogiyó

¹⁷Ye ǽ bí déeri mí ní' pí mí funni weri, ǽ wógí' mí tí á Taman Yésú Kírísi wá sǽnginnibi khirura seeriye ǽ wera.

¹⁸Sée'-piyaa-íma kha' phirgan khibirǽ, nípe ba kí mǽn Yékírí wá míni yé kí dé mípǽni pǽtí pí khoró' wera.

¹⁹Píráa ban kpikungine. Níthĩnakǽkásée bí; pí Yékírí wá Niinó wǽ.

²⁰Ye ǽ bí déeri mí ní' pí mí funni weri, ǽ kó' Yékírí wá khĩj tí kinni tákírsi weri ǽ kí bu fǽngi kí yóo. ǽ jín Yékírí ú Nii wá bǽkǽrá.

²¹ǽ kí wógí' pǽtí Yékírí funni ǽ weri, yé kí furóo ǽ kí tǽe khu ú á Taman Yésú Kírísira ba manan ǽbo ǽ hǽ ǽ thakoo mǽnǽn gi kaa sóo wera.

²²ǽ manan ípe bí tǽnnée weri,

²³ǽ khon póori naago yé manan tǽ póorǽ yé yee kórsi, hǽ ǽ yee pí dee ǽ pí mípǽngine na, hǽ ǽ yatrǽ pha' pí táyeensirá wa.

A fuu Yékírí wá jísí nuuga

²⁴A fuu Yékírí úu wónní tǽe ǽ, hǽ ǽ dé mípǽni wǽ weri, ú jísí nuuga. Ú úu sáuno weri, úráa ba yee mú hǽti ú wóoro mǽnse kpoogi kaadé sonno.

²⁵A fuu tǽ ú úu úkpo, oo bú wa weri, ú ú hǽnni a á Taman Yésú Kírísi wá bǽkǽrá weri, ú jísí nuuga. Úráa sáu ná kpórsi ná fǽngi ná wórgine ǽ kórí gi ná dunipana ye nani sǽnnipe na, ná werǽ, ná waati wá bée' kaa sóo. Amíina.

Buka'ma

Buka'ma 1

Sεερεε kókíró

¹Sebi wera buka'ma mí í kóori, í Yékírí sεε'ri Yésú Kírísiri kha' u buka' í ú sūmdébibiri pí tu mí í ma kha'ri ù ba naŋ kháte ná kírú wera. Kírísirá sūnni ú minigi ú sūmdébii Já thā dé u ná bukaa-u í míŋene.

²Já sεε'-urma míŋi wá bée' í u jáani, í déeri Yékírí wá sεεre ná mí í Yésú Kírísi buka'ruu wera.

³Wée òu karaŋ sebi weri weri, kiri-ùnni. Péε bì núunó' Yékírí wá núŋisεεre ú tĩ'ni bú yée déyoo ú dómmíná weri, kiri-bínni, pébu, waati tó'ríŋ-uma.

Tí Já thya'ri Ází asónnípuri wera

⁴⁻⁵Míní Jānāa tĩ sebi weri, yée hā ú tbi asóníginakhayi má'níŋo ù Ází sirgirá wera. Yékírí ú déeri Wée Ú Déeri, òu ye bú, ú òu bamminá weri u fū tbo dóogí tĩ hā tĩ dóowóŋgo. Niibi má'níŋo bì ú ithakhoki wá wóŋnná weri, pi fū tbo dóogí tĩ hā tĩ dóowóŋgo. Yésú Kírísi òu sεε' Yékírí wá míŋi í dómmíná ye dée wée ú khuru yaa huuminá ná wée ú déeri tē dunija tbi wá níkhāgaari weri, u fū tbo dóogí tĩ hā tĩ dóowóŋgo. Wée ú funni a tĩ híní a á mípúŋine ú tarammi wá bārkará,

⁶ná ú ú déeri a ú Sii Yékíní l wá nípi ná ú thogunnibi weri, úrāa sáu ná wórgine waati wá bée' kutúru. Amíina.

⁷tĩ ken, u ba ya-níma tátúnísírá kí baŋ. Nípi wá bēε' ba jáa-uma, háari ípe bí kpóŋnuu kpú'nne wera. Dunijathĩjini wá bēε' ba jáa-uma kí fuwa. Múnnāa si ba dé. Amíina.

⁸Tamaŋ Yékírí kha'-uri kha' maná déeri Álífá ná Óméga. Maná déeri Wée Ú Déeri, ná wée òu ye bú, ná wée òu bamminá ná Yékíní Wónnāana.

Tí Yésú buka'ri ú thĩ Jāŋo weri, sí míŋa

⁹Tu-tĩni dé míní Já dé-minima tĩ asóníkāna. Pi sāna'ma á bée' yíbiri tĩ dεε Kírísirá ye āa pá' ú bārkará. Á bée' nipe búma ú igrá. Mi yema siri gí yó'mi sānni kúní kí pi yí' Pátímósi weri, tĩ dεε tí mi ye sεε' nípi Yékírí wá sεεre ná Yésú wá mí wera.

¹⁰Tamāaŋ thiyakhu wá ɔɔ bu, Yékírí wá Niiná sūuno mí bu, mí núu ɔ sεεre mí kpānaakéŋge. U ye kōmma fāŋge má tútúŋige,

¹¹kha' mi kí tĩ' mí í mi já weri, se' pu, tĩ sūnní hā ú asónn' pū nukhayi má'níŋo í déeri Éfézi ná Símiiri ná Pérgámi ná Tiyátĩiri ná Sárdi ná Fíládélífí ná Lāwódíséri wera.

¹²Mí kha' mi fíníi ken tárú òu sεεreε mí mé'ni wera. Mú mi fíníini keri weri, mí jáa sānifitĩnakhe'i má'níŋo.

¹³Ye í sɔgɔmbirá ɔɔ ye bú ɪ *khεεbure Níthĩna'biye*. Yee-uyaama kpórgíkporí sūniga; kpó'-uyaama sāntfānangbórón pāanná.

¹⁴Ú thagi fū-giyaama phiphiphí má pūmmúgure. Ú yíbiira ye soma má naage.

¹⁵Ú desira yema má siraa ú pi yeeri naago ye tígoó òu yíngíy wera. Ye ú nógíráa kŭy má pātí dágāa dé kpɔɔ kí khānu wera.

¹⁶Kó'-uyaama kusa'i má'níɔ ú dé' dingirá; kpersɔɔrɪ phūnammēe ye ku' ú nógírá; ú wōɔnna ye yíngímma pātí khura so táɲáɲá'ni wera.

¹⁷Mú mi ɲáanu weri, mí wáa ú the'rá ɪ kpíríyá; ye ú dugɔɲ ú dé' dingine ye kha' hā mí phāni wā. Kha' maná déeri dúgú níni ná phirgan níni

¹⁸ná wée òu thakooge wera. Hu-maɲaama ye wera māa thakooge waati wá bēe' kaa sóo. Ye kha' huumi ná the'rinu wá konegibiira ma má déko.

¹⁹Ye seeriye mi kha' tírá yeeri mi tĩ' mĩ í mi ɲáanu ná ù déemíná ná ù ba dé tí kpānaa bu wera.

²⁰Ye kha' kusa'i má'níɔ í mi ɲáanu má dé' dingirá mé'ni ná sāntfūtnakhe'i má'níɔni, ma ba buka' mi í títáɲɲe. Ye kha' kusa'i má'níɔná déeri asóníginakhayi má'níɔ wá minigibiri ye fūtnakhe'i má'níɔná dée asóníginakhayi má'níɔna.

Buka'ma 2

Sεεε ú Níthĩna'bii sεε'ri Éfézi asónnípuri wera

¹Wée òu ye seereε mí weri, ú seeriye mi tē kha' mi tĩ'ní sεε' Éfézi asónnípuri wá minigiri kha' u sεε' pi kha' Wée ú kó'ri kusa'i má'níɔni ú dé' dingirá, ú òu nínnéε sāntfūtnakhe'i má'níɔɔ sɔgɔmbirá weri, úrá kha'ri kha'

²tu-maní pí míkuri í pi déeri weri, ná pí foriisi ná pí pá'mina. Tu-maní dé pí ná ní' pūbē kŭy na. Kɔrsɪm-biri ní' pū dé pí wisi má Yésú wá sŭɲɲɪnɪbe weri, ɪ ba kuso pí kóɔɔ bu ɪ tuu dé pi tūmma.

³Thɔɔra-biri bi ɪ dεε má bu ye sí bēe'rá pí pága; wíse múníɲá bi ya.

⁴Dé tábi tíkpoo pi déeri, tírá pūni má: sée-birma fɔɲ mĩ ye bí kókíɔɔrá wera.

⁵Pi wógí' pātí pi ye khūni ye ba thīmmeε wáa weri, yé fíkíy dóɔɲ í kí dé míkuri pātí pi ye dé fí khūni weri, tūmá ná pi dée sírí wa, ma ba bam-bí-buma í ba khe pí fūtnakhe'nni fí tí khanná.

⁶Ye tí pi déeri tí kuraε weri, tírá déeri pātí pi ɪ'ni Níkóláyítibi wá sūmdéenɲini pātí maní ɪ'nii wera.

⁷Wée òu nú íte tí Yékírí wá Niina sεε' asónnípuri weri, u káká'. Wée òu ba wórí Pūnáanu weri, ma ba hāa-uma táhu gīi hāana' thakoogi, kŭ Yékírí wá kpáaréεkhanná weri, kí bigi ú di.

Σεερε ú Níthĩna'bii σεε'ri Símiiri asónnĩpiri wera

⁸Υε σεε'riye mi kha' mi tĩ'ní σεε' Símiiri asónnĩpi wá minigiri kha' u σεε' pi kha' Wée ú déeri dúgú níní ná phurgan níní, ú ú huura ye yaa yêe thakooge weri, úrá kha'ri kha':

⁹tu-manı pātı pí yíbinna sãı, ná pātı pócmina khu bi weri, ye hakıra ná pi ma hense. Tu-manı tẽ ípe bũ hası' pí jısıgi ye kha' dé-ĩbınnıma Júdebi ye hakıra ná pi dée Júdebi wa, dé Sutãnaa nıpe pi déeri.

¹⁰Sutãnaana ba yeema pí kó' póc pí sogombırá í pá' pi, í dé bí keı, pí yíbınná sãı khubi kpocgi wá thago. Ye kha' hã pí ye sı khu bi phãniı wa, dé pi kó' má khũnnı háarı sı nanı huumo. Ná pi dée múnnáa, ma ba hã-bıma thakoo mĩnãnga.

¹¹Wée úu nú íte tí Yékırı wá Niina σεε' asónnĩpiri weri, u káká'. Wée úu ba wóri Pũnaani weri, pãa įno huminá ba wónnı déyoo mĩni kũuı na.

Σεερε ú Níthĩna'bii σεε'ri Pérgami asónnĩpiri wera

¹²Υε σεε'riye mi kha' mi tĩ'ní σεε' Pérgami asónnĩpi wá minigiri kha' u σεε' pi kha' Wée úu kpersocuri phũnamminó weri, úrá kha'ri kha':

¹³tu-manı khaa tí pıre hĩtansi wera; tí khanná Sutãnaana di ú igıra. Ye sı bée'rá pi sée má khũnnı wã dé kó'-pınnıma tákırsa. Háarı tí pi khuuri Ántıpási pí sogombırá khaa tí Sutãnaane weri, pi sée má khũnnı wã. Ántıpásiı ye σεε'ma má mı í dómmıná.

¹⁴Dé yó mĩıe pi déeri il mı kıraa wa. Póc pí thãná pí kó'ri tí Balám mamanna Balákıri wera. Σεε'-uyaa-uma kha' u fũ İsráyél bibiri í yee bi sũkhakhocgi ná ha'beego, sı dé sãıgi pí buri pí Yékınná.

¹⁵Múnnáa sıre, póc pí thãná tẽ pí kó'ri tí Nıkólayıtibira mamaı nıpiri wera.

¹⁶Tıra yeeri pi fıkıı dócgi, tũmá ma ba bam-bı-bıma kháte ná kırıu kpersocuri úu ku' má nógırá weri, í ba kpĩı pí nıpıne.

¹⁷Wée úu nú íte tí Yékırı wá Niina σεε' asónnĩpiri weri, u káká'. Wée úu ba wóri Pũnaani weri, ma ba hãa-uma dii mı pi yı' mánnı, pí kóori wera. Ma ba hãa-uma tẽ póri fıri gi pi tĩ'ni bú jısı fũıgi, kı nıne mı tuu wa, ná kı dée má wée ú diiri kı jısıgiri weri wa.

Σεερε ú Níthĩna'bii σεε'ri Tıyátıiri asónnĩpiri wera

¹⁸Υε σεε'riye mi kha' mi tĩ'ní σεε' Tıyátıiri asónnĩpi wá minigiri kha' u σεε' pi kha' Yékırı wá Bikhee, ú yıbí il so má naage ye deesırãa sãı má sıraa ú pi yeeri naago ye tígoo úu yıngıı weri, úrá kha'ri kha':

¹⁹tu-manı pí dédómmı, ná fũı mı bí, ná pātı pi kó'ri má khũnnı, ná tẽfıı mı pi tẽfıı pócı ná pá' mı pi pá' wera. Tu-manı dé pí weri wá dédómmına tarı khũı wábıra.

²⁰Ye tó tábi tíkpoo pi déeri tí púni má: tí pi séeri harí ú pi yí' Jézábél òu dé ú wísi má Yékírí wá hínghinnáa-u, òu mamaŋ má sūmdébibiri khobeegi ná ha'beegi ná sīŋkhakhooŋi sí dé sāŋgi ú fīnní bunno' pi wera.

²¹Hã-maŋaa-u waati dé u fíkín dóoŋi ye ú kai kha' má sée má berensiri wa.

²²Tírá yeeŋi ma ba yeema ú wá bosí í hīti hūŋkharo, ye ú ná ípe bī hāniŋ kroogi weŋi, ná pi sée pí dédómmīni wā, ma ba sāna'ma pí yíbiri tákīrsa.

²³Ma ba khuma ní' pūi thowoo weŋi, asónnípi wá bée' tu dé manāa ná nípi dósí yēe tu tē pí kákāsira. Ma ba taama pí bée' í mākín pí dédómmīne.

²⁴Ye pí too bí yeeŋi Tíyátīrná, pí bī mī pí pí mamammeni wā, ye pi tuu tē Sutānāa dóomí í kóori pātí nípiŋa kūŋ weŋi wa, má ba fonno' pi ya,

²⁵dé pi kó' tēe tū bí weŋi í ná naŋ fūnaa tí ma ba baŋ wera.

²⁶⁻²⁸Wée òu ba wórí Pūnāani weŋi, wée òu ba dé tí ma kharo' weŋi, í ná naŋ kpóoníjā, ma ba hāa-uma wórí gí ma buuri má Sii thāná weŋi, í hāa-u *dunīnathījīnīne ú marēe khūbo're yé khurí' keugiree má kókóróse*. Ma ba hāa-uma tē duyékínkusa'nne.

²⁹Wée òu nú íte tí Yékírí wá Niina sēe' asónnípiŋi weŋi, u káká'.

Buka'ma 3

Sēere ú Níthīna'bii sēe'ri Sárdi asónnípiŋi wera

¹Ye sēeriye mī kha' mī tī'ní sēe' Sárdi asónnípi wá mīŋgiŋi kha' u sēe' pi kha' Wée òu Yékírí wá niibi má'níŋo ná kusa'ti má'níŋoŋo weŋi, úrá kha'ri kha' tu-maní pí dédómmīna. Nípiŋa khe-bīma má pi ma thakooge ye hakira ná hū-birma.

²Ye kha' pi yee kōrsiŋ, hā pí hūŋ na, dé pi hukēe, dé pí mīkiri wá tooŋa ma huumo, pébu, ma jāa ná pí dédómmīna hīi má Yékírí wá wóŋi tákīrsi wa.

³Tírá yeeŋi pi wógí' dōŋ mī pi buuri sēereri ná pātí pi núunuu weŋi, yé kóŋo yé fíkín dóoŋo. Ná pi yee kōrsiŋ na, waati ú pi mī wógíró wa weŋi, tíra ma ba banní ba bārí bī pātí súurāa bārí níní wera.

⁴Ye pó nípēe bí Sárdírá, pū mī ni'nige pí táyeensi wa. Pi ba yeema táfīrsi kí thoo ma, pébu, mākīm-biri-síma.

⁵Wée òu ba wórí Pūnāani weŋi, mūnnāa úra ba yee táfīrsi tē; má ba khorí ú tárí wá nísígiri bú thakoosēbirá wa; ma ba sēe'ma má Sii ná ú mīŋgiŋi wá wóŋnā kha' má wāa-u.

⁶Wée òu nú íte tí Yékírí wá Niina sēe' asónnípiŋi weŋi, u káká'.

Sēere ú Níthīna'bii sēe'ri Fíládélífí asónnípiŋi wera

⁷Ye seeriye mi kha' mi tĩ'ní sɛɛ' Fíládélífí asónnípɪ wá minigiri kha' u sɛɛ' pi kha' Wée ú pi yí' Yékírí Wáa yêe yísɔɔ tẽ Thĩnaa, òu ithakho Davíti wá konegibi tĩi buka' ú wórgi wɛrɪ, òu págú tutũnni níné wónní pá' nɪ ja, òu pá' tutũnni níné wónní págú rɪ ya wɛrɪ, úrá kha'rɪ kha':

⁸tu-manɪ pí dédómmɪna. Págú-manɪma tutũnni ĩ hãa bi, tí níné wónní pá' wã, pébu, pi fãnge kón na ye kórí má seerɛrɪ, pi kai má mí wã.

⁹Ma hã-bɪma Sutānãa nípɪne, pũ tũŋ yêe kha' ĩbíra ma Júdebi ye hakira ná pi dée Júdebi wa. Ma ba yeema pí ba wá hurse pí dɛsrá yé yeé pí tu dé fɔm-manɪ-bɪma.

¹⁰Ye mú ma kha'rɪ pi pá', pí híní má seerɛrɪ wɛrɪ, mana ba híim-bɪma tẽ waati ú yíbísãigira ba nan dunipãa kénsi wá bée'rá ĩ dé dunipanípɪ wá bée' ĩ ken wera.

¹¹Ye kha' ma ma bamminá. Pɪ kó' tũ bí wɛrɪ, sí dé sãŋgɪ hã níné yé hĩŋ bi taa sí pi ba bu wɛrɪ wa.

¹²Wée òu ba wórí Pũnáani wɛrɪ, ma ba yeema ú hĩti bú má Yékírí wá thiya'dukirá má sitagɪɛ, ú ku' pú tũwã. Ma ba tĩ'-ú-bɪma má Yékírí wá nísígi ná Jerúzalém fũmɪ ú déeri má Yékírí wá nu í yaari ní thu'nná ú thãná yêe sũŋ wɛrɪ, ú nísígi, ná má nísí fũŋgira.

¹³Wée òu nú ĩte tí Yékírí wá Niina sɛɛ' asónnípɪ wɛrɪ, u káká'.

Sɛɛɛ ú Níthĩna'bii sɛɛ'rɪ Lávódísé asónnípɪ wera

¹⁴Ye seeriye mi kha' mi tĩ'ní sɛɛ' Lávódísé asónnípɪ wá minigiri kha' u sɛɛ' pi kha' Wée ú pi yí' Amíina, òu sɛɛ' Yékírí wá mí í dómminá, ú báká ú Yékírí khonni míŋɪni wɛrɪ, úrá kha'rɪ kha':

¹⁵tu-manɪ pí dédómmɪna. Tu-manɪ dé pi wêe wóo wa ye pi wêe kpũu tẽ ja. Ná wóo-biyaama wɛrésɪ ná kpũu-biyaama, ti ye nuu má;

¹⁶ye mú pi mí wóo wa ye pi kpũwãa wã, dé pi ma pɛpɛrɪ wɛrɪ, ma ba sa'rí sée-bɪma.

¹⁷Pɪ kũmma kha' ĩbíra ma hense, ĩbíra ma míŋɪ wá bêe'no, míne kpigi ĩbíri wa, ye pi tuu dé pi ma mapɪnantáamanípɪ ná jaanɪnnɪbi ná pócɪrɪbi ná darapi yêe pórípóro wa.

¹⁸Tírá yeerɪ ma sɛɛ'-pɪma kha' pi don sãni thĩnthĩme má thãná dé pí dé ní' pũ hen thĩnthĩnse wera. Pɪ ba don táfɪrsɪ ĩ yee, sí dé sãŋgɪ hã pí hĩti pórípóro, nusé kó' pi tũwã. Pɪ ba don tẽ yíbbosongɪ ĩ yee pí yíbírá sí dé sãŋgɪ pí ja.

¹⁹Nípɪ wá bée' pí ma funni wɛrɪ, ná pi dée míni, ma sɛɛ'-pɪma kha' tí pi déeri wɛrɪ, ti kiraa wa, yé kori bi. Tírá yeerɪ pi hukɛ Yékírí wá míŋɪne yé fíkíŋ dóogo.

²⁰Ma ma tutũnná yêe khl'ra' rɪ; níní ú núuni má núgi ye págíyá rɪ, má dóon ú thãná ĩ di má ná úrí kpoogo.

²¹Wéé ûu ba wóri Pínnáani weri, ma ba yema má ná úrá hĩti má ithakhokirá, pãti manı buuri worgı ye hĩtaa má ná má Siiri ú ithakhokirá wera.

²²Wéé ûu nú ite tí Yékírí wá Niina see' asónnıırı weri, u káká'.

Buka'ma 4

Thu'ri Yékínthiyaka

¹Mú sı tanni, mí keri ĩ náa tẽ ná tó tutõnne págıya ní thu'nná. Wéé ú seereera mí khõni fãnge má tútũnıge weri, úrá písenni seerye mı tẽ kha' mı kãnnı thee ní, má buka' mı mı ũ ba dé tí kpãnaa bu wera.

²Khaannáa fı Yékírí wá Niiná sũuno mí bú, mí náa ithakhoki ní thu'nná. Ye kí ithakhokirá ɔo hĩtanna bú.

³Wéé ú hĩtanna bú weri, ú wõnna ye yıngımma má púrí kıkırı sı pı yı' jásıpi ná sárdóni wera. Yékínsɔɔsiké sãnná minıje gi. Kí yékínsɔɔsikira ye yıngımma má púrí kıkırı gı pı yı' éméródi wera.

⁴Só ithakhosi digbée ná sını' sãnná minıje kó ithakhokira. Nıkhãgıbi digbée ná pını' hĩtanna sı bu. Yee-biyaama táfırsı ye fógı sãni ithanumumba.

⁵Yogêe ye nıgıy ye dúrí ye kũngıy ithakhokirá bú. Fıtınaabi má'nıjɔo ye so ithakhoki wá wõnná; pırá déeri Yékírí wá Niibi má'nıjona.

⁶Kó tágêe ye ithakhoki wá wõnná kí wérwérıgi má dákpóroo yɔ'me, má dugandennu. Tákoonıngo bıjı' sãnná kúnı ithakho' kii ye bú ɔogombırá wera. Yıbíye hınná pı tákoonıngobêe wóoyı ná pı kpãnbıra.

⁷Dúgı wáara yema má yaraa-u; pãa ıjɔ wáarãa ye má nákho bomo; pãa ısãa' wáa wõnnı khebun-tyaama nıthına' wóɔɔ; pãa ıjı' wáarãa ye má pãti náme de' wera.

⁸Pı tákoonıngo bıjı' bête' ma mısi má'nıkpo má'nıkpono. Pı ma yıbíye kėnsı wá bête', dáambi tıkın ná kpaagıne. Pı kũmma khıbeegi tıkın ná isengıne kaa kpáarée kha' Tamaı Yékınná déeri Wónnáana, u ma úkpo, u ma úkpo, u ma úkpo; ɔo bú wa. Úrá déeri Wéé ûu ye bú ná ûu bú ná ûu bammıná wera.

⁹Waati wó waati ú pı kí fuu wéé ûu ithakhokirá, ú ûu thakooge waati wá bête' weri, ú nısi nuugı ye kí kpónnıgõo ye kí thugɔo weri,

¹⁰nıkhãgıbi digbée ná pını'na khuusimma ú ûu ithakhokirá ye thakooge waati wá bête' weri, ú wõnná, ĩ kí thugɔo, ye sée pı ithanumumbıri ithakhoki wá wõnná ye kí kũy kha'

¹¹Á Tamaı Yékírí, mákın-urma sáu ná kpórsı ná wórgı, pébu, úrá déeri mııı wá bête' khontáara; úrá khorɔ'ri dé ĩ hĩti bú, tírá yeeri ú khoree.

Buka'ma 5

Sáníbiirâa wónnî págú seburá

¹Tí kpānaa bu, mí jāa wée ú hītanna ithakhokirá weri, ná u kórí sebi dé' dingirá. Tĩ'neε-biyaama sebi wá dáambi ná ú kpānaaná; ye máa-uyaama khaayi má'nínɔ ye í bée' tĩngéeráama.

²Mí jāa tē Yékírí wá minigi wá ɔɔ ũu fānge weri, ú súríyá fānge kha' maa khĩnne yēe wónnî khon tĩngéekhayi ye fugu seburí í págíyɔɔ?

³Ye nĩne ye buu ní thu'nná werési fa fānɔgírú werési fānɔgi wá dáambírú í wórɔɔ págíyá í keri ú dáamburí wa.

⁴Mí kókírɔ yēe fuu yēe hígí', pébu, nĩne ye bú yēe khĩnne yēe wónnî págú seburí í ken dáamburí wa.

⁵Ye níkhāgibi wá ɔɔ baa ba seeriyε mi kha' hā mí fuu wa, dé Júda thĩni wá yarikhoo, ú déeri Davíti wá kói weri, úrāa wónnî khon tĩngéekhayi má'nínɔni yé fugu seburí í págíyɔɔ, pébu, bu-urma wórgi míni wá bée' pu.

⁶Mí to jāa ɔ Sáníbii ná u nunaa ithakhoki ná tákoonínɔgo bíjúi' ná níkhāgibi wá ɔɔgombírú. Ná mu jāa-u, mú ken má táa ú pi thogunni wera. U yema tũni má'nínɔ ná yíbii má'nínɔni í déeri Yékírí wá Niibi má'nínɔ bí u sũnni dunijāa bée'rá wera.

⁷Ú baa ba híni seburí wée ú hītanna ithakhokirá weri, ú dé' dingirá.

⁸Mú u hínnu sɔo weri, tákoonínɔgo bíjúi' ná níkhāgibi digbée ná píjúi'ná wáa hurse ú wóonná. Pí bée' kó'ráama koniabi ná sántákó' í híina datikórɔɔ ú déeri Yékín jín gí Yékírí wábura jín wera.

⁹Pi ye tĩmma tĩn fũngi kha' Úrāa khĩnne í híj seburí í khon tĩngéekhayi ye fugiyɔɔ, pébu, khu-biruma sí dée sǎngi ú híni pɔɔ dunijathĩni wá bée'rá pí dunijāa kénsi wá bée'rá, pí dée Yékírí wábi ú tarammi wá bǎrkára.

¹⁰Dé-uri-bima Yékín lɔ wá nípi ná ú thogunniɔ. Pi ba dima ugri fānɔgírú.

¹¹Mí keri í jāa Yékírí wá minigi kóngómbi ná tákoonínɔgo bíjúi' ná níkhāgibi ye núu pí núsa. Pi ye wóɔre ná kómmi wā; pí wónnî thũ'ní tu wa. Sám-biyaa kúníma ithakhokira.

¹²Pi ye kũmma fānge kha' Sáníbii ú pi khuri weri, mákín-urma wórgi ná hensi ná wóomi ná fāngi ná kpórsi ná sáu ná thure.

¹³Mí núu tē ná Yékírí wá mí khoronpi wá bée' ũu thu'nná ná fānɔgírú ná kí dáambírú ná sóbíyokirá ná míni wá bée' ũu dunijaná weri, ná i kũn kha' a kí thiya' wée ũu ithakhokirá weri, ú ná Sáníbiiri í kí kpónnó' pi yé kí fuu pí jísí nuuga. Pí wórgira búma waati wá bée' kutúru.

¹⁴Ye tákoonínɔgo bíjúi'nāa ye kũn kha' Amíina. Ye níkhāgibírú khuusiro yēe thiya' pi.

Buka'ma 6

Tíngéekha ù seburá weri, í khommo

- ¹Tí kpānaa bu, mí náa ná Sáníbiira khorí tǐngéekhayi má'níño wá tóo ye mí núu ná tákooníngo bíjǐ' wá ɔ seeriye fǎnge pǎtí yoge dúrí weri, kha' u baŋ.
- ²Mí náa ná ɔ ságí fírâa kuso; ɔo kǎnnáa-u ye kórí soosike; pí hǎa-u ithanumun, ú khe ye yoo tē dé u ná khǎi ú pǐnǐbiri í wórí bi.
- ³Mú Sáníbii khonni páa íño wǎnni weri, mí núu ná páa íño tákooníngora seeriye kha' u baŋ.
- ⁴ɔ ságí mamáa kuso. Wée ú kǎnnáa-u weri, hǎ-biruma wórgi dé u khon bemmini dunjaná, nípirá kí khuwa' kǎmba. Hǎ-biruma kpersɔɔrɔn sũnsũna.
- ⁵Mú Sáníbii khonni páa ísǎa' wǎnni weri, mí núu ná páa ísǎa' tákooníngora seeriye kha' u baŋ. Mí náa ságí píré. Wée ú kǎnnáa-u weri, kó'-uyaama támákíntági dékírǎ.
- ⁶Mí núu ná ɔ seeriye tákooníngo bíjǐ' wá ɔgombirǎ kha' u sa suuyi wá kíló úkpo khu úkpo taasi ye sa súsu kíló bísǎa' khu úkpo taasi ye hǎ ú pha' núumi ná divéná wǎ.
- ⁷Mú Sáníbii khonni páa íjǐ' wǎnni weri, mí núu ná páa íjǐ' tákooníngora seeriye kha' u baŋ.
- ⁸Mí náa ɔ ságáa òu fǐl faa. Wée ú kǎnnáa-u weri, pí yísɔɔma huumo; ye the'rinu wá níkhāgaara ye thowooma. Pí kpikira dunjanípiri khaa íjǐ' ye hǎa bi wórgi dé pí khe khaa tǐkpori í khu pɔɔri kpersɔɔrɔnno, í ye khǔmgé khu pɔɔri, í ye bosé khu pɔɔri ye ye tákpersé khu pɔɔra.
- ⁹Mú Sáníbii khonni páa ímũwǎa' wǎnni weri, mí náa ní' pí pí khuura í dɛe Yékírí wá seerérǎ ná tí pí se'e'ra ú mí nípine weri, thogɔŋkhonkharí wá the'rá.
- ¹⁰Pí ye súrúma fǎnge kha' á Tamaŋ, ú òu úkpo, ɔo bú wa weri, pǎtí dunjanípi khouri íbírí háari ná fɛe ye u thu bi í taa íbi mígiri wa weri, ònni waati u ba dé sii?
- ¹¹Pí hǎa pí bée' kpórgíkpórí fírɔ ye kha' pí kí kpáarée thon kí tɛe pí asóníkǎŋ bí déeri pí sũmdé tákǎŋ bí pí ba khu weri, ná pí núgira ba hīje; dé pí ba khu-bima, pǎtí pí khouri bírí wera.
- ¹²Mú Sáníbii khonni páari má'níkpo wǎnni weri, mí náa ná fǎnɔgira sígée fǎnge. Khurá fíkírǎ yêe te' digidigi má naathīnige ye fergée bée' fíkírǎ yêe sǎi má taramme,
- ¹³ye kusa'irǎ yaa ní thu'nná í ba wǎa fǎnɔgrǎ pǎtí sarkpórgɛ fú' í kpa' taambi pǎnsi sí wá wera.

¹⁴Thu'nná thĩnee fí khaanná, mú keŋ má pǎtí pɪ dé phi' tébí wera. Ye tátísi wá béé' ná khaa í yó'mɪ sǎnni kúni weri, sí béé' yaa sí khayirá.

¹⁵Dunija ɪbi ná n'í pǎampǎambi ná sodáasíníkhǎgɪbi ná tigitárbi ná níkpórbi ná dombi ná hɔɔrɔmbi wá béé' yóo ná kóo ke'rtǎnsi ná ke'ri sɪl tátísírá weri,

¹⁶yêe sɛɛ' tátísi ná ke'risɪ kha' sɪ wá í kaa ɪbírí, sí dé sǎŋgɪ wée ɔu ɪthakhokirá weri, ɔ bú ná ɪbírí wa; ye sí dé sǎŋgɪ tē ɪbírá ko Sǎnibii wá námísira;

¹⁷dé khu pǐjǎa naŋ-urma; pí námísɪ ya-sırma. Ye mâa ba ha'rí nuni tɛɛ ɔ khu úraa?

Buka'ma 7

Yékírí wá nípi wá tǐŋgéesi wá mǐja

¹Mú sɪ tanni, mí jǎa Yékírí wá mɪnɪgɪ bíjǐl' ná pɪ nɪnaa dunijǎa nuŋgo bíjǐl'nná. Ní'na'-piyaama sarmɪni dunijǎa nuŋgo bíjǐl'ná sí dé sǎŋgɪ hǎ pí fú' fǎnɪŋgɪrá wa, hǎ pí fú' sóbíyɔkírǎ wa, hǎ pí fú' háari má kó táhugi wá yatɪ bu wa.

²Mí jǎa tē Yékírí wá mɪnɪgɪ wá ɔɔ ná ɔ yaa khukuko. Kó'-ɔyaama thakoo Yékírí wá tǎtǐŋgíyántára. Ú súrɪyá fǎŋge ɪ sɛɛriye mɪnɪgɪ bíjǐl' pí pɪ hǎana wórgɪ dé pɪ hasɪ' fǎnɪgɪ ná sóbíyɔkɪri weri,

³kha' hǎ pí hasɪ' fǎnɪgɪ wa, hǎ pí hasɪ' sóbíyɔkɪri wa, hǎ pí hasɪ' táhusiri wa, dé pɪ yee ɪbé tǐŋgée ɪbi Yékírí wá sǔmdébibiri kho'irá sóo.

⁴Pí sɛɛriye nípi wá nú gí pɪ tǐŋgéeɪ weri, mí núwō. Pɪ yema nípi kǐmbɪ digbéesǎa' ná kpɔɔ ná píjɔ (144 000) pí ku'ra Ísíráyél thĩjɪ wá béé'rá wera.

⁵Júda wá thĩinná pɪ yema nípi kǐmbɪ má'níkpo (12 000), Írbě wánná, nípi kǐmbɪ má'níkpo, Gádɪ wánná, nípi kǐmbɪ má'níkpo,

⁶Áséeri wánná, nípi kǐmbɪ má'níkpo, Néfítálí wánná, nípi kǐmbɪ má'níkpo, Mánásé wánná, nípi kǐmbɪ má'níkpo,

⁷Símíjɔ wánná, nípi kǐmbɪ má'níkpo, Léví wánná, nípi kǐmbɪ má'níkpo, Ísákáari wánná, nípi kǐmbɪ má'níkpo,

⁸Zábílóni wánná, nípi kǐmbɪ má'níkpo, Jozéfi wánná, nípi kǐmbɪ má'níkpo, Bějámé wánná, nípi kǐmbɪ má'níkpo. Pí béé' pɪ tǐŋgéeɪrá.

Ní' kóŋgɔŋ bí nunanni ɪthakhoki wá wóɔnná wera

⁹Mú sɪ tanni, mí jǎa nípi, pɪ wóɔɛ ya, níné wónní thǔ' pɪ ya; ku'-pirma dunijathĩjɪ wá béé'rá ná dunijǎa kénsɪ wá béé'rá. Nunam-biyaama ɪthakhoki ná Sǎnibii wá wóɔnná ɪ yee kpórgɪkpórí fɪrsɪ ye kórí tenwǎsɪ désírá

¹⁰yêe súrɪ fǎŋge kha' hǐmmɪna ku'ma á Yékírí ɔu ɪthakhokirá weri, ná Sǎnibii thǎ.

¹¹Yékírí wá minigibi wá bée' sánná kúní ithakhoki ná níkhāgibi ná tákooníngo bíjù'na. Pí wáa hurse ĩ ba'riga ithakhoki wá wóonná yêe thiya' Yékírí

¹²kha' Amíina. Á Yékírí ùu wóomi ná wórgi ná fāngi ná sáuno weri, a kí fuu ú nísí nuugi, ĩ kí kpónnígôo yé kí thugwo waati wá bée' kaa kpáaré. Amíina.

¹³Ye níkhāgibi wá ɔɔ púgí mi kha' púnné yeeri táfirsí mé'nāa? He pi yaaru?

¹⁴Mí sɛɛryɔɔ kha' á Tamaŋ, úrāa wónní tu síra. Ú sɛɛrye mi kha' ní' pí ku'ri thɔɔra kpóroorá weri, píre. Pírā déeri tē ní' pí fú'ri pí kpórgibiri Sáníbii wá taramminá pū fū wera.

¹⁵Tírā yɛɛri pū Yékírí wá ithakhoki wá wóonná yêe thugwo khibeɛgi tíkín ná isengine ú thiya'dukirá. Yékírí ùu ithakhokirá weri, úrāa ba tɛɛ bi, múné dé bi ya.

¹⁶Khūmigé ba kó' pi ya, núbúsé ba kó' pi ya, khiyé ba tho' pi ya, ú tákpúkpúunná ba bu bi ya,

¹⁷pébu, Sáníbii ùu ithakhoki wá sɔgɔmbirá weri, úrāa ba khuŋ bi ĩ yóo bí yɔ' mū hāana' thakoogi weri, pí bunjiná. Yékírêe ba khofí' pí jímíthĩmisiri mɛ.

Buka'ma 8

Páari má'níɔ tǐngéekhari wá khommo

¹Mú Sáníbii khonni páari má'níɔ wánni weri, thu'nná wóo dīi yêe júmín léerá kpúko.

²Ye mí jāa Yékírí wá minigibi má'níɔ bī nuu ú wóonná wera. Pí hāa bi tútúunísí má'níɔ.

³Yékírí wá minigi wá ɔɔ baa ba nūnaa fí thɔgɪkhonkharí wá the'rá. Kó'-uyaama kó tá gí pi déerá sānnɔ, kí pi tho' datkórónni wera. Pí hāa-u datkórón kóŋgóm̄m̄wó dé u thogoo thɔgɪkhonkha tí pi déerá sānnɔ, tū ithakhoki wá wóonná weri, ĩ hā ú Yékírí yé hāa-u tē ú wábi wá Yékín jín gí pi jín wera.

⁴Datkórón wá kísirá yaa táagírā, Yékírí wá minigi wá désirā, Yékírí wá wóonná yêe kǎŋ tíkín ná Yékírí wábi wá Yékín jínɔne.

⁵Yékírí wá minigrá khɛɛ datkórónthotágurí ĩ yee thɔgɪkhonkharí wá nagé hīi gi ye hīni gi fa dunipaná, yɔgrá kókíró yêe dúrí yêe jígín yêe kūŋguŋ, fānɪgrá sígée.

Tútúunísí wá mīna

⁶Yékírí wá minigibi má'níɔ bí kó'rá tútúunísí má'níɔni weri, sóobím-biyaama sóo yêe bée turee.

⁷Dúgú wáará tu ú tútúunígurí, pí khɛɛ pámpúrú ná naagi ná tarammí ĩ nagumɪna sɪ ĩ hīni sɪ fānɪgrá. Pí kpíkura fānɪgurí khaa ísāa', khaa tíkporá soo tíkín ná sí táhusi ná sí wūugi wá bēe'no.

⁸Páa íṅṅ wáará tɔ ú tótúṅíṅí, pí khɛ kó táḡí ɪ hīni gi sóbíyókɔ. Khɛɛbɪŋ-gɪyaama tátí' kīi so wera. Pí kpíkíra sóbíyókíra khaa ísǎa', khaa tíkporá fíkírǎ dée taramma.

⁹Pí kpíkíra táa bú sóbíyókírǎ wɛrɪ, khaa ísǎa', pí khaa tíkporá huwo; ɪ kpíkíra batóbiri khaa ísǎa', khaa tíkporá hasiga.

¹⁰Páa ísǎa' wáará tɔ ú tótúṅíṅí, kusa' kpakpa'rɛ yaa thu'nná ba wáa. Tɪ yɛ soma má habenne. Pí kpíkíra dágíbi ná yɔ'bunṅini khaa ísǎa' ísǎa', tí wáa í kha tíkpo tíkporá.

¹¹Pí yí'ma tí kusa'nni Táharanḡa. Pí kpíkíra yɔ'mini khaa ísǎa', khaa tíkporáa han; ní' kóngómbé núb bi ɪ huugo ɪ dɛɛ pí hamminá.

¹²Páa íṅí' wáará tɔ ú tótúṅíṅí, pí kpíkíra khu ná fergee ná kusa'ɪrɪ khaa ísǎa' ísǎa' yɛ khɪrɪ khaa tíkpo, tíkporá tege. Pí kpíkíra khɪbɛɛgi khaa ísǎa', khaa tíkporá tege, ɪ kpíkíra isenḡiri khaa ísǎa', khaa tíkporá tegi tɛ.

¹³Mí keri ɪ náa námí ná ɔ de' ní thuthu'nná yɛ núu ná ɔ súrú fāḡḡe kha' ye! Ye! Ye! Tɪ ba pí n' pí dunipaná wɛrɪ waati ú Yékírí wá minḡi bísǎa' pí yɛrɪ wɛrɪ, pí ba tɔ ú tótúṅíṅí wera.

Buka'ma 9

¹Páa ímúwǎa' minḡirǎ tɔ ú tótúṅíṅí. Mí náa kusa' tí yaara ní thu'nná ɪ ba wáa fāḡḡirǎ wera. Pí hǎa kusa'nni tǎḡ kokoki wá konegibinne.

²Tí pǎḡíyǎ gi, kísé kuso bú ɪ khɛɛbɪɛ pǎtí naage dé yáa sisii wɛrɪ, kénḡirǎ tegi, khura wóróo wɛɛ so wa.

³Kpǎnsíbé kuso bú kísírǎ ɪ híní fāḡḡirǎ. Pí hǎa bi námbi wá wanḡi wá hūḡo.

⁴Pí sɛɛɪyɛ bi kha' hǎ pí dé wúḡiri múní wǎ; hǎ pí dé táborosiri múní wǎ; hǎ pí dé táhusiri múní wǎ, dé pí fúúsín ípɛ bí pí kaari tǐḡíyǎ Yékírí wá tǐḡéɛsɪ kho'nná wera.

⁵Pí yɛ hǎa bi khīnni dé pí khu bi ya, dé kha'-piyaama pí fúúsín bi ɪ ná nan fergi bímúwǎa'. Yɛ fúúsín mí pí ba fúúsín bi wɛrɪ, pí ba déma má pǎtí náme sūb níní wera.

⁶Pí fergibérǎ, níṅíra ba bɛɛma huumi ɪ dá' pí, pí ba bu bi ya; pí ba khɔɔ' huumini dési ná dɛɛɛ yɛ pí ba ná bi ya.

⁷Pí kpǎnsíbɪ khɛɛbɪm-biyaama ságí bí sóóbínni ɪ hǐtaa khǎḡi wá hǐtansi wera. Fó'-piyaama sǎni ɪthanumumbi pí thasírǎ; pí wóoyɪ khɛɛbɪŋ-yaama níthǐna'wóoyɔ;

⁸pí thapínḡira yema má ha' thapínḡe; pí yígúra yema má yarǎa yígíyɛ.

⁹Pí pǎanḡina yema má khūkpóḡḡo, yɛ ná pí yaa, pí mísira kí kūmma má pǎtí ságí kóngómbɛ dé kí yánḡ wotoroosi khǎḡo, kí horo' wera.

¹⁰Pí dɪ'ɪ kheebuɪ-ɪyaama námbɪ wá dɪ'ya. Í dɪ'ɪrá wanguɛ ye, ye ɪra pɪ ye khe yêe fúusín nípi fergi bímúwǎa' thago.

¹¹Tǎŋ kokoki wá minigirá déeri pí ura. Pɪ yísɔɔma eburusirá Ábádǒ yêe yísɔɔ gérékɪsɪrá Ápólíyǒ.

¹²Dúgú yíbísǎɪgɪ tarɪ-gínɪ. Ye sɔɔ sɪhɔɔ ba thoo fí tē.

¹³Pǎaɪ má'níkpo wáará tɪ ú tútúunígura. Mí núu ná ɔɔ sɛɛɛ thoguɪkhonkha tí pɪ déerá sǎnɔ, tɪ Yékírí wá wóɔnná wɛɪ, tí nuɪgo bíjɪ'ná.

¹⁴Ú sɛɛɪye pǎaɪ má'níkpo minigɪ úu ye tútúunígɪne wɛɪ, kha' u fárú minigɪ bíjɪ' pí pɪ fǒ'rá dákpóroo ú pɪ yí' Éfárátɪ wɛɪ, í sée bɪ.

¹⁵Pí tɔ fáríyá sée pí minigɪ bíjɪ' pí Yékírí sɔɔbíná saa dé pɪ khu nípi kí dɪgirá ná ú fergeerá ná ú khurá ná ú waatɪrá wɛɪ. Kpíkɪm-bɪrma dunɪnanípɪɪ khaa ísǎa', dé pɪ khu khaa tɪkpora.

¹⁶Pí sɛɛɪye pí minigɪbɪ wá sodáasí bí kǎnná ságíbɪ wɛɪ, pí núgɪne, mí núwǒ. Pɪ yema sodáasíbɪ míláyómbɪ kpárga.

¹⁷Mú mɪ náaná ságíbɪ ná pée bí kǎnná bɪ wɛɪ, yee-biyaama khũkpórgɪbɪ pɪ sǎi má naage, yêe te' má búraa-u, yêe sǎi má giribii-u. Ságíbɪ wá thasɪra yema má yarɪthase. Naagɪ ná kɪsɪ ná giribii ye ku' pí núsírá.

¹⁸Naagɪ ná kɪsɪ ná giribɪ, sɪ ye ku' pí núsírá wɛɪ, í fúusín thɪí ísǎa'ná khuvɪ dunɪnanípɪɪ. Kpíkɪm-biyaama nípi khaa ísǎa' í khuv khaa tɪkpora.

¹⁹Ságíbɪ wá fǎngɪra yema pí núsɪ ná pí dɪ'ɪrá. Pí dɪ'ɪ kheebuɪ-ɪyaama suuba. I yema thaase; ye sɪra pɪ ye khe yêe fúusín nípiɪ.

²⁰Ní' pí yeera, pí fúusín thɪíne ísǎa'na ye khuv wa wɛɪ, pɪ sée sɪmbɪ ná kpérɛngbée bí pɪ kpaara sǎnɔ wɛrésɪ warfíráano wɛrésɪ siraano ná tē pí pɪ déerá púrse ná pí pɪ se'ra wɛɪ, pí thoguɪmɪnɪ ja. Ye hakɪra ná sɪmbɪ ná kpérɛngbéebírá wónnɪ já wǎ, pí wónnɪ nú wǎ, pí wónnɪ núnée ja.

²¹Pɪ sée tē pí níkhugɪ ná pí dɔɔɛɛɪ ná pí khobeɛgɪ ná pí ha'beɛgɪ ná pí sũnni wǎ.

Buka'ma 10

Sebi títáa'ɪ wá míja

¹Mú sɪ tannɪ, mí jáa Yékírí wá minigɪ wá ɔɔ úu fǎngɛ wɛɪ, ná u yaa thu'nná yêe sũ. Tátúngé phiyoo pátí níne dé já' danggo wɛɪ. Yékín sɔɔsiké sǎnná minɪne ú thagɪra. Ú wóɔnna ye soma má khiyo, ú desɪráa ye má sitagɪye yêe so má naage.

²Kó'-uyaama sebi títáa'ɪ ú phiriira wɛɪ. Sa-uyaama ú dɛɛ dɪngiri sóbíyókɪrá ye saa dɛɛ míngɪɪ kpaagirá.

³Ye súríyá fāṅge má pātí yaraara urii wera. Mú u súrírí weri, yogurá dúrāa pǎari má'níṅo ye seeriye.

⁴Mú yogi dúranni pǎari má'níṅo ye seeriye weri, mîl ye bée tî' si, ye mí núu ná ɔɔ seeriye ní thu'nná kha' hã mí tî' mîl tí yogi dúranni t̃ khabí weri, níné bú tu si ya.

⁵Mí pǎa Yékírí wá minigi ú nunanna sóbýokí ná kpaagirá weri, ná u yaariga ú dé' dingiri thu'nná.

⁶Mú u yaara'ri dékiri weri, ú karaa Yékírí ũu bú waati wá bée', ú khonni thu'nni ná fāṅgi ná sóbýokí ná mîṅi wá bée' ù bú sí dógírǎ weri, kha' Yékínná ba t̃e tóo t̃wã,

⁷dé khu ú pǎari má'níṅo minigira ba tu ú tút̃unígiri weri, tí pǎnná Yékínná ba dé mîl tí u kóoró'rá nípírǎ pātí u se'e'ra sí ú s̃mdébi bí déeri ú h̃ṅgínníbi wera.

⁸Wée ũu ye thu'nná yêe seere mí weri, ú písée seeriye mi kha' mi ná h̃ṅ sebi títáa'l ú phiriiri weri, Yékírí wá minigi ú nunanni sóbýokí ná kpaagirá weri, ú dékírǎ.

⁹Mí yóo ná kha' Yékírí wá minigira h̃ṅ sebi. Ú seeriye mi kha' mi khé kh̃ɔo mígɔo. Ye kha' ná mi mígɔo, u ba hamma mí dógírǎ, ye núugírí bu, ú ph̃ṅ má s̃ṅge.

¹⁰Mí h̃ñí sebi Yékírí wá minigi wá dékírǎ t̃ kh̃ɔo mígɔo. Mú mi m̃'nuu weri, ũu ph̃ṅ má s̃ṅge núugírǎ ye dógírí bu, ũu haṅ.

¹¹Pí seeriye mi kha' mi písí se'e' nípiri t̃é tí Yékírí se'e'ri ní' k̃ṅgóm̃bi ná th̃í k̃ṅgóñi ná u k̃ṅgóm̃bi wá m̃íná wera.

Buka'ma 11

S̃ṅgunni bíṅo wá m̃íṅa

¹Mú si tanni, pí h̃aa mi támákíntáḡi, k̃i má tábo're ye seeriye mi kha' mi yáa mákíṅ Yékínthiya'duki ná th̃ḡṅkhonkhanni yé th̃ū' ní' p̃i th̃iya' p̃ú Yékínni wera.

²Ye kha' mi yee Yékínthiya'duki wá kpónt̃unni, h̃a mí mákíṅ tírí wa, dé h̃a-biri-tínema támabi, p̃i ba keu Jerúzalém ú déeri Yékírí wá nuni weri, webe' webe' fergibi digbéeño ná píṅɔo thago.

³Ye kha' ma ba s̃mma má s̃ṅgunni bíṅoni, pí yee pót̃osi yé se'e' má núḡiseere khubi kpársímá'níkpo ná digbées̃aa' wá thago (1 260).

⁴Pírǎ déeri ólívíyeha síṅoni ná f̃t̃inakhe' ṅo ù Tamaṅ ú déeri fāṅgi wá butáa weri, ú w̃ɔonná.

⁵Ná p̃ínníbe kha' pi dé bi p̃í, naagêe ku' pí núsírǎ t̃ tho'rí khu bi. Ná níñe kha' ma dé bi p̃í, m̃ínnáa u hu m̃ínáṅ.

⁶Khu bí pi ba kí sɛɛ' Yékírí wá núgɛsɛrɛrɛ wɛrɪ, pi ma wórgɛ yêe wónnɪ pá' thu'nnɪ, yɔgɛ baŋ pí khɪbírá wa. Pɪ ma wórgɛ tɛ́ ɪ́ fíkín yɔ'míná dé tarammɪ yé fúusín dunɪjanípɪrɪ fúusín thījɪni thījɪni wá bɛɛ', waatɪ wó waatɪ ú pi khɔɔ' wɛra.

⁷Ná pi ba sɛɛrɪyɛ Yésú wá múnɪ sóo, ú waatírá fúkitáa ɔu ba ku' tɔ́ŋ kokokirá wɛrɪ, u ba kpíŋ bí, ɪ́ wórɪ bɪ ɪ́ khu bɪ.

⁸Pɪ ba sɛɛma pí kpĩsɪrɪ nu khāgu wá pĩŋgínkpáigírá, ɪ́ pi yí' Sódómɪ ná Éjípítɪ wɛrɪ, ɪ́ dɛɛ ɪ́ nípi wá mípúdégírá. ɪ́ nu wá yatírá pi ba'ra pí Tamannɪ ní'batábokirá.

⁹Ní' pí ku'ri dunɪnathījɪni wá bɛɛ'rá yɛ yaa dunɪŋáa kénɪ wá bɛɛ'rá wɛrɪ, pi ba ná pí kpĩsɪrɪ khu bísáa' ná kpúki wá thago. Yɛ pí ba pí pí kast' pi ya.

¹⁰Yékírí wá hĩŋgínɪbɛ bíŋɔo humina ba nuuma dunɪjanípɪnɛ, pí dé kɛrɪ ɪ́ hã kãmbɪ múnja, pébu, hĩŋgínɪbɛ bíŋɔni fúusím-biyaama nípiɪrɪ ná tara.

¹¹Yɛ mú pí khubɛ bísáa' ná kpúki tannɪ wɛrɪ, Yékínná yégí ú sarmɪ kɔɔ bɪ, pí digee yaa nunaa; phānɪgɛ kórɪ ní' pí náanɪ bɪ wɛrɪ tákɪrsa.

¹²Pí núu ná ɔɔ sɛɛrɪyɛ ní thu'nná fāŋgɛ kha' pi kánnɪ thee ní. Pí dóoró tátúŋígírá ɪ́ kánnɪ ní thu'nná pí púnníbi wá wóɔnná.

¹³Ú waatɪ kpoorá fānɪgírá sígée fāŋgɛ, nu wá dusirá wáagá. Ná mu kpíkɪra nu wá dusírɪ khaayɪ kpɔɔgɪ, khaa tíkpo wá dusirá wáarɪ. Tí fānɪgɪ sígénnɪ wɛrɪ, nípi kíŋ bísáa' ná kpársímúwáa' huuri bú yɛ phānɪgɛ kórɪ póɔrɪ pí fɔwa Yékírí ɔu ní thu'nná wɛrɪ, ú nísí nuuga.

¹⁴Páa ɪŋɔ yíbísāɪgɪ tarɪ-gínnɪ. Yɛ páa ísāa' wágɪra ma bamminá.

Páaɪ má'níŋɔ tótúŋígɪ wá múnja

¹⁵Páaɪ má'níŋɔ minígírá tu ú tótúŋígɪrɪ; sɛɛrɛsɛ kũnɪ ní thu'nná fāŋgɛ kha' dunɪja ɪgɪ baŋ-gɪrɪ déema wɛrá á Taman ná ú Sakhaníní wága. U ba dima ugɪrɪ waatɪ wá bɛɛ' kaa kpáarɛɛ.

¹⁶Níkhāgɪbɪ digbée ná píŋú' pí hītanna pí ɪthakhosirá Yékírí wá wóɔnná wɛrɪ, pí wáa hurse ɪ́ ba'riga yɛ thuga Yékírí

¹⁷kha' Á Taman Yékín Wónnáa, ú ɔu bú yêe yɛ bú wɛrɪ, a thugɔɔma pātí u kheerɪ ú ɪgɪrɪ ú wórɪ gũ mɪ yêe kpúŋínāano wā, kí bārkará wɛra.

¹⁸Dunɪjanípɪ wá námísɪ ya-sɪyaa-ú-buma, yɛ wɛrá ú wásɪrɪ yaarɪ. Waatɪ nan-uma ɔu ba thu huuribiri yé taa ú sũmdébi bí déeri ú hĩŋgínɪbɪ wɛrɪ, ná ú wábi ná ɪpɛ bũ phānɔɔ wɛrɪ, nítítáapɪ tíkín ná níkpórbɪnɛ, yé hasɪ' péɛ bũ hasɪ' dunɪjanɪ wɛra.

¹⁹Yékínthiya'du' kīi thu'nná wɛrɪ, kí págíyá, mí náa núnée sí u khonni ú nípiɪnɛ wɛrɪ, sí kéesúra. Yɔgírá kókírɔ yêe dúrí yêe nígín, sɛɛrɛ kũŋ, fānɪgírá sígée yɛ pámpúrísírá wáa fāŋgɛ.

Buka'ma 12

Harɪ ná tǔnífāgi wá mɪja

¹Ɔ tǎgɪmasi wá hũngé déeri ní thu'nná: ɔ hare mɪ jaani ná khiye phiyoo má pǎtí níne dé ja' danɔgo wera; fergeerāa ú desirā, ye ú fógí ithanumɔɔ; kusa'l kpɔɔ ná ɪjɔɔ ye bú.

²Hanna yema dóɔɔɛ. Mú dóɔɔ kó'ruu, ɔu ye hũmminá wɛɪ, ɔu ye ũ' ɪ dɛɛ tí numminá.

³Ɔ tǎgɪmasi wá hũngi wá ɔɔ dée tɛ ní thu'nná: mɪ jaá kó tǔnífā kpakpa' mamɪga; kɪ yema thaasi má'nɪɔ ná tũɔɔ kpɔɔɛ. Thaa gíkpo gíkporá ithanumɔɔ úkpɔ úkpɔo ye bú.

⁴Kí dikira kɪ khɛɪɪ ɪ yáɪ kusa'ɪ ní thu'nná ɪ séyɛɛ fānɔɔɔɔ. Ná mu kpikira kusa'l wá bɛɛ' khaa ɪsāa', khaa tɪkpora kɪ yánnɪ sɛɛ fānɔɔɔɔ. Tǔnífāɔɔɔ nuna harɪ ɔu bɛɛ hũɔ wɛɪ ú wóɔnná, sí dé sǎɔɔ ná u hũni biiri kí khé khɔwɔɔ.

⁵Hanná hũni bikhoo ɔu ba marɪ dunɪnathɪɪni wá bɛɛ' khũɔɔ'ɛ. Mú u hũnni biiri, pí khɛyɔɔ haabɪnsɛ ɪ yóo ú Yékírɪ thāná, ú ithakhoki wá the',

⁶ye níjaá úrá horgo yóo gbiriɔ bu. Yékírɪ sɔɔbɪɔ-ɔyaama tó kharɪ ɪ saa-u, sí dé sǎɔɔ pí ná kí begoo ní khubi kpársímá'níkpo ná digbéesāa' (1 260) thago.

⁷Khāɔgɛ tɔ yaa ní thu'nná. Yékírɪ wá mɪnɔɔ Misél ná ú mɪnɔɔɔɔɔ yaa yɛɛ kpɪɔɔ pí ná tǔnífāgi ná kí mɪnɔɔɔɔɔ.

⁸Ye tǔnífāɔɔ wóɔɔ bɪ ya, sí dée múnnāa kí ná kí mɪnɔɔɔɔɔ buu hɪtanɔkharɪ ní thu'nná tǔwā.

⁹Pí níni ɪ sɛɛ tǔnífā kpakpa' kí déeri suu dugoo ɔu ye bú, ú pɪ yɪ' nɪsɪhasɪ'ra ná Sutāna, ú ɔu fɪɔ yɛɛ bunno' dunɪnanɪpɪ wá bɛɛ' wera. Ním-bɪɪ sɛɛma ú ná ú mɪnɔɔɔɔɔ fa fānɔɔɔɔ.

¹⁰Tí kpānaa bu, mɪ núu ɔ sɛɛɛ ní thu'nná ná u kũɔ fāɔɔ kha' Wɛɪ, ɪbi Yékírɪ wá hɪmmɪ ná ú wóɔɔ ná ú ɔɔ wá waatɪ naɔ-ɔrma. Ú Sakhaníní wá wóɔɔ wá waatɪ naɔ-ɔrma tɛ; pébu, ním-bɪɪ sɛɛma wɛɛ ɔu hasɪ' ɪbi asóníkāmbi wá nɪsɪgi wera. Úrāa yóo ɪbi Yékírɪ thāná nāa hasɪ' pí nɪsɪgi khɪbɛɛɔ tɪkɪɔ ná isɛɔɔɔɔ,

¹¹ye wóɪ-bɪɪɔma sí kuso Sānɪbii wá tarammɪ ná tí pɪ sɛɛ'ɪ ú mú nɪpɪɔ wɛɪ, sí báɔkárá. Pɪ khɔɔɔ pí thakoogi ɪ phānaa huumi wā.

¹²Tírá yɛɪɪ, ɪpɛɛ bɛɛ' pɪ ní thu'nná wɛɪ, pɪ kí kpánnɛɛ, ye ɪpɛ bɪ fānɔɔ ná sɔbɪɔkɪrá wɛɪ, tɪ ba pɪ bí bu, pébu, Sutānāa nāmɪsɪ ya-sɪrma kɔɔ ú sũno bí bu, pébu, tu-ɔɪ dé u waatɔ kɔɔ na.

¹³Mú tǔnífāgi tuuɪ dé ním-bɪɪ sɛɛ-mama wɛɪ, kí yaa yɛɛ níɔ harɪ ú hũna bikhoori wera.

¹⁴Ye pí hãa hannɪ námí kpakpabãa mísɪ, sí dé sǎngɪ ú wónnɪ yáa yóo gbirinná ɛ́ déeyi suwaano, khaa tí pɪ sóobínɪ sarɔɔ wera. Tí khanná pɪ ba ná kí begoo du sísãa' ná kpúki wá thago.

¹⁵Suwaará sagɪ yo'mɪ, pí dée má dágáa-u, sí dé sǎngɪ pí khe harí tarɪ ú.

¹⁶Ye fǎnɪngírǎ dákírǎ ɪ júbɪ yo' mí suwaa sa'ra werɪ, ye hanná buu koo.

¹⁷Mú tǔnífǎgɪ wá námísi yaarɪ hanná werɪ, kí kheε nãa kpíŋ harɪ wá bibi wá ɔɔ bíl dé tí Yékírí kha'ɪ, ye kórí tē Yésú wá míni wera.

¹⁸Tí kpānaa bu, kí nūnaa sóbýɔkénǵírǎ.

Buka'ma 13

Fúkitá bíɔ wá mǵna

¹Mí ɔ jǎa ná ɔ fúkitáa kuso sóbýɔkírǎ. U yema tǔnɪ kpɔɔgɪ ná thaasi má'níɔɔ. Tǔŋ tíkpo tíkporá ɪthanumɔŋ úkpo úkpôo ye bú, ye thaasírǎ tǐ'-pɪrɪ-búma jísí sǐi kusa' Yékíre.

²Fúkitáa ú mɪ jǎaná werɪ, kheebɪŋ-ɔyaama táfírǎ'ya, deesírǎ kheebɪre khaa ú pɪ yɪ' úrsi werɪ, ú deε; ye ú núgírǎ kheebɪre yarɪnúga. Tǔnífǎgírǎ hãa-u ú fǎngɪ ná ú ɪgɪ ná wórgɪ ba'.

³Fúkitáa wá thaa gíkpo numa'-kɪyaama tákɪrsɪ, ɔu ye bée hu ye ba páapáa. Sí maaniga dunɪnaníɪ wá bée', pɪ thowoo.

⁴Bée' thuɔa tǔnífǎgɪrɪ pǎtí kɪ hãanɪ fúkitáarɪ wórgɪ wera. Ye thuɔa tē fúkitáarɪ kha' mǎa wónnɪ nan fúkitáara, ye mǎa wónnɪ kpíŋ ɔu?

⁵Pí hãa-u núɔgɪ ɔu foi yēe kusa' Yékínna; ye hãa-u tē khǐnnɪ ɔu dé mú fergibi digbéɛɔ ná píjɔɔ thago.

⁶Ú kókírɔ yēe kusa' Yékírí yēe hasɪ' ú jísígi ná ú khannɪ ná ɪpe bíl ní thu'nná werɪ, pí jísíge.

⁷Pí hãa-u khǐnnɪ dé ɔ kpíŋ ú ná Yékírí wábɪrɪ ɛ́ wórí bɪ, ye hãa-u tē wórgɪ dunɪnathǐɪni wá bée' ɪl dunɪŋǎa kénsɪ wá bée'rá wera.

⁸Dunɪnaníɪ wá bée' wá jísí sí kaarɪ tǐgɪ Sǎnǐbii ú pɪ thogɪnnɪ werɪ, ú thakoosɛbírǎ ɪ kórí gɪ dunɪjǎa sǐnnimminá werɪ, píráa ba thuɔɔ.

⁹Wée ɔu nú, ɔ kǎká'.

¹⁰Wée ɔu ba yóo karsó bu, karsó bu ɔ ba yóo; wée ú pɪ ba khu kpersɔɔrɪnnɔ, kpersɔɔrɪnna pɪ ba khuwɔɔ. Tírǎ yeerɪ Yékírí wá níɪ mǎkím-bɪrɪ ná pɪ hukε yé khǎa pí Yékínná.

¹¹Tí kpānaa bu, mí jǎa ɔ fúkitáa ná ɔ kuso fǎnɪngírǎ. U yema tǔnɪ ɪɔɔ ɪ kheebɪnnɪ Sǎnǐbii wá tǔnɪ; dé ɔ ye sɛεεema má tǔnífǎge.

¹²Khe-ɔyaama dúgú fúkitáa wá wórgi wá bée' yêe déegée gí ú wóonná. Yee-urma dunijanípi wá bée' thuga dúgú fúkitáa ú numa'na yêe ye bée hu ye ba páapáa wera.

¹³Dé-urma yó tǎgɨmasimí kpakpa'i ǐ taraa yee naagé yaa ní thu'nná ǐ sũuno fǎnɨgírǎ, nípé náa.

¹⁴Wórí gí u buuri yêe dé tǎgɨmasimíhɨni dúgú wáa wóonná weri, írâa ye bunno' dunijanípíra. U ye sɛɛ'-pɨma kha' pi má' fúkitáa ú pi numa'na kpersɔɔrɨno, ye ú ba páapáa wera.

¹⁵Ú buu wórgi ǐ yéfíré sarmɨ ǐ kɔɔ fúkitáa ú pi má'ni weri, sí dé sǎngi ú wónní sɛɛɛɛ yé yee pí khu ípɛɛ bée' pɨl ba kaa thugɔɔ wera.

¹⁶Ú yee pí tǎngíyá nípi wá bée', nítítáapi ná níkpórbine, tigitárbi ná pɔɔríbine, hɔɔɔɔmbi ná dombine, dé' dɨngi ná kho'irá fǎngɔ.

¹⁷Níné yé wónní don mɨni wɛrésɨ ǐ donɨni mɨni ná pi kaa tǎngíyɔɔ wa. Sí tǎngéésírǎ déerǎ ú fúkitáa wá nísígiri wɛrésɨ nímóró ú mǎkínni ú nísígine wera.

¹⁸Kháte úrí bu, fɔ mú bu wóɔɔɔ. Wée ɔu tuume, u wónní tu nímóró wɛɛ títǎnga; pébu, khonímóró. Ú nímóróɔrá déeri kpársísǎa' ná digbéésǎa' ná má'níkpo (666).

Buka'ma 14

Yékírí wá nípi wá tǎn fūnga

¹Mí keri tɛ ǐ náa Sǎníbiiri ná u nunaa Sínó tátíkírǎ ú ná nípi kɨmbi digbéésǎa' ná kpɔɔ ná píɨɔ (144 000). Tí-pɨyaama ú ná ú Sii wá nísígi nípi wá kho'irá.

²Mí núu sɔngɔ ní thu'nná, ɔu ye kǔn má pǎtí dágâa dé kpɔɔ kí khānu wera; má pǎtí yɔge dé dúrí fǎngɛ wera. U ye kǔmma tɛ má pǎtí nípe dé khi' konɨnabi pí kí kǔn wera.

³Pi ye tɨmma tǎn fūngi uthakhoki wá wóonná ná tákooníngɔ bíjǐ' ná níkhǎgɨbi wá wóonná. Níné yé wónní tu kí tǎngiri wa ná kɨ dée má nípi kɨmbi digbéésǎa' ná kpɔɔ ná píɨɔ (144 000) bí Yékírí hǐnni fǎnɨgírǎ weri wa.

⁴Pírá déeri péɛ bí kaari ni'nige pí wísi ha'míɨɔ weri, pébu, pi ye tuu ha'mú náa wǎ. Pi thooma Sǎníbiiri kaari wó khaa tí u yóo wera. Píra Yékírí hǐnni, pí dé ú ná Sǎníbii wábi ǐ dé má dúgú míɨɛ.

⁵Pi tǔni náa wǎ, dé pi ma kaadé sɔnnɔ.

Tí Yékírí wá mɨnɨgɨbra sɛɛ' pǎtí u ba thu nípi wera

⁶Tí kpānaa bu, mí náa Yékírí wá mɨnɨgi wá ɔɔ ná u de' ní thuthu'nná ní; u yema sɛɛɛɛ nuwāano ú u ye sɛɛ' dunɨnathǐɨni wá bée' ɨl fa fǎnɨgírǎ wera. Ú sɛɛɛɛ nuwāana búma waati wá bée', ú tu sóomi wǎ.

⁷U ye seereema fãnge kha' pi phãni Yékíri yé fuu ú nísí nuugi, dé waati ú u ba thu nípiri weri, ú waati nan-urma. Pi thiya' wée ú khonni thu'ri ná fãningi ná sóbíyoki ná yó'bunini wera.

⁸Yékíri wá minigi wá ɔɔ ye thowoo tẽ yêe kũŋ kha' ôu! Bábílóni kpakpabaa wá-uri, wá-urma kutúru. Úrá yeeri duninathĩĩni wá bée' dóoró khobee pígi ná ha'bee pígi ná yó mípũ thĩĩni thĩĩno, sí taraa dée bí bu má pãtĩ pi dé hã níní divě ú jú thi' wera.

⁹Mí náa ɔ Yékíri wá minigi wá ɔɔ tẽ ná u thoo pɔɔ píŋɔni yêe seereema fãnge kha' níní wó níní ôu ba thiya' fúkitáa ú pi má'ni ná ú thĩni, ye pí tĩngíyɔɔ tĩngéesi kho'nná weresi dékírá weri,

¹⁰U ba hĩi Yékíri wá námí sũ má divě huwaa-u wera. U ba fúusímma gbengasunago Yékíri wá minigibi ná Sáníbii wá wɔɔnná.

¹¹Kí kísírá ba tu sóomi wã; si ba yama waati wá bée' kaa kpáarée. Ní' pũ thiya' fúkitáa ú pi má'ni ná ú thĩni ná ípěe bée' pí pi tĩngéeri ú nísíge weri, kí nagira ba fúusím-buma; pí ba tu kpáaréesi wa; khĩbeegbe ba', isenge ba', pi ma fúusímmíná.

¹²Tírá yeeri, ípe bí déeri Yékíri wábi yêe dé tí u kha'ri ye khãa Yésúrá weri, fó pí hukée.

¹³Tí kpānaa bu, mí núu ná ɔɔ seereema ní thu'nná kha' mi tĩ'nee kha' ĩ kórí gi werá, ípe bí khãani Tamanná ĩ kórí ú khũnni ĩ ba tanní ná hu bú weri, kũr-bínni. Yékíri wá Nii kha'ri thĩnaa-u, kũr-biri mípánj. Pí sũmũnni sóo-tiri, werá pi ba kpáarée; ye pi ba bu pí sũmũni wá taasira.

Yékíri wá námísa

¹⁴Mí keri náa kó tátũní fĩrgi ná ɔɔ hĩtaa bú; *khεεbiŋ-ɔyaama Níthĩna'biye*. Sãni ithanumũj u fɔ'rá ye kórí wɔɔso phũnammi dékírá.

¹⁵Yékíri wá minigi wá ɔɔ kuso Yékínthiya'dukirá ye seeriyee wée ú hĩtanna tátũnigírá weri, fãnge kha' u khe ú wɔɔsori ĩ sĩgi' dé sĩgura nan-urma. Dunináa sĩgipánni nan-tirma.

¹⁶Wée ú hĩtanna tátũnigírá weri, ú to khée ú wɔɔsori ĩ sĩgura duninana.

¹⁷Yékíri wá minigi wá ɔɔ kuso tẽ Yékínthiya'du' kii ní thu'nná weri, wɔɔso phũnamminɔ dékírá.

¹⁸Yékíri wá minigi wá ɔɔ ú déeri naagi wá níkhāgaari weri, ú kuso thogũkhonkhanná ye seeriyee úwe ôu wɔɔso phũnamminɔ weri, fãnge kha' u khe ú wɔɔso phũnammini ĩ khu divěbisiri fãningirá, dé nan-sirma.

¹⁹Ú khée ú wɔɔsori ĩ khuu divěbisiri fãningirá ye khée yee si pó' kpakpa' kí pi dé wĩná' divěbisiri ĩ khonj sí yokiri wera. Sírâa buká' kha' Yékíri wá námísi ya-sirma duninanípírá, ú ba ye bi ya.

²⁰Kí pókira yema nukéngírà; pí wúgá divébisiri bú, tarammé kuso ò kǎní nani ságíbi wá karfori ye khǎniya ò buu sítádti kpársí má'nísǎa' (1 600).

Buka'ma 15

Fúúsínkhayí má'níjɔ wá míja

¹Mí jǎa ɔ tǎgumasi wá hūngi ní thu'nná ú dée mí bu maaga. Yékírí wá mɔngibi má'níjɔ kó'rá fúúsín thīni thīni má'níjɔ. írá déerá phirgan fúúsímmi. Yékírí wá jámísi wá kpúukhanne tíra.

²Mí jǎa kó tági, kù kí wérwérígi má dákporí yɔ'mɛ, má dugandennu, ò nagumina naage kpoogo. Mí jǎa tē ípēe bēe' pí kairi fúkitáa ú pi má'ni ná fúkitáa thīni ná ú jísígi wá nímóróɔr ò buu wórgi weri, ná pi nunaa dákporí yɔ' wérwérími wá thagurá ye kóri tē Yékírí wá koninaba.

³Pi ye tǐmma Yékírí wá sūmdébii Moyízi ná Sǎnǎbii wá tūngurí kha' Á Taman Yékín Wónnǎa, ú sūmu nu'-irma ye dée tǐbiri bu maaga. Ú ú déeri dunipathīni wá bēe' u weri, ú dédómóɔ tereɔ-uma ye dée thīnaa

⁴Mǎa ba ha'rí kha' má phǎni Tamanni wǎa? Mǎa ba ha'rí kha' má fuu ú jísí nuugi waa? Pébu, úkporá déeri Yékínna; ɔɔ bú wa. Pébu, dunipathīni wá bēe' ba banní ba khuusiɔ ú wónnǎa í thugɔɔ, pébu, bēe' tuuri dé tí u déeri weri, teren-tirma.

⁵Mú si tanni, mí jǎa Yékínthiya'duki ní thu'nná ná kɪ págíyá, ye mí jǎa bú Yékírí wá kha thīnthīinna.

⁶Yékírí wá mɔngibi má'níjɔ bí kó'rá fúúsín thīni thīni má'níjɔni weri, pí kuso bú Yékínthiya'dukirá. Yee-biyaama táfiri yíngírǎnsi ye kpógí sǎntǎnanɔgbórómbi páapíná.

⁷Tákooníngo bíjǎ' wá ɔɔ hǎa Yékírí wá mɔngibi má'níjɔni sǎntákó'i má'níjɔ. Yékírí ɔu bú waati wá bēe' kutúru weri, ú jámíse hīina pi.

⁸Kísé hīi Yékínthiya'dukiri ò dɛe Yékírí wá sǎu ná ú wórgírǎ. Ye níné yé wónnǎi dóonɔ bú Yékínthiya'dukirá wa, fó í ná nan fúúsín thīni thīni má'níjɔ í Yékírí wá mɔngibi má'níjɔ banni weri, í sóomo.

Buka'ma 16

Yékírí wá jámí sū bú tákó'i má'níjɔná wera

¹Mí núu ná ɔɔ sɛɛɛɛ fǎnge ní Yékínthiya'dukirá, Yékírí wá mɔngibi má'níjɔni kha' pi kpó' Yékírí wá jámí sū bú tákó'i má'níjɔná weri, dunipaná.

²Dúgú mɔngírǎ yóo ná kpógí ú tákó'nni dunipaná. Pǎ'jé khuu ní' pí pi tǐngéerá fúkitáa wá tǐngéesine pí ye thiya' fúkitáa ú pi má'ni wera. í pá'ni pí-yaama yēe ye nuɔ.

- ³Páa íṅṅo minigurá kpógí ú tákó'nni sóbýokirá, kí fíkírà dée má níthĩnigí ú huuri weri, ú taramme. Tákooníngobi wá bée' pũ ye bú sóbýokirá weri, pí huugo.
- ⁴Páa ísāa' minigurá kpógí ú tákó'nni bú dágíbi ná yɔ'bunṣiná, sí fíkírà dée taramma.
- ⁵Mí núu ná minigí ũu keṅ yɔ'mini weri, u kha' Ũ ũu bú, yêe ye bú, ú ũu úkpo, ɔɔ bú wa weri, pātí u déeri nípiri mé'ni weri, sírāa buká' kha' tereṅ-uma.
- ⁶Pébu, khu-burma ní' pí déeri ú wábi ná ú hĩngínníbi weri, pí taramminá kpogo. Ũ hāa bi tammí dé pi jú dé ti má' pí.
- ⁷Mí núu ná ɔɔ sɛɛɛe thogunḡkhonḡkhanná kha' Ũrí Tamanḡ Yékínḡ Wónnāa, ú thuḡi tereṅ-girma ye ũu sɛɛ' thĩṅaa.
- ⁸Páa íṅí' minigurá kpógí ú tákó'nni khurá. Yékínná yee khurá thogi nípiri pātí naage tho' níní wera.
- ⁹Mú khu tho'ri bi mé'ni tápĩne weri, pí kusiga Yékírí ú yee fũúsínḡ thĩṅi thĩṅená nani bi wera. Ye pi fíkírà dóogí ĩ fuwa Yékírí wá jísí nuugi wa.
- ¹⁰Páa ímúwāa' minigurá kpógí ú tákó'nni fũkitāa wá ithakhokirá, kénḡ gí u di ú igiri weri, kí dée tápírge. Nípira ye khɔoma pí derensiri ĩ deɛ pātí pi ye thɔora wera.
- ¹¹Ye pi fíkírà dóogí ĩ sée pí mípĩdégiri wa, dé pi ye kusa'ma Yékírí ũu ní thu'nná weri, ĩ deɛ pātí páĩna ye nuḡ bi ná pātí pi ye thɔora wera.
- ¹²Páaṅi má'níkpo minigurá kpógí ú tákó'nni dákpóroo ú pi yí' Éfárati weri, ú huuriya sí dé sǎṅḡ u bū ba ya khukukéṅḡ baṅ weri, pí bú tara.
- ¹³Mí jāa kpéréṅgbée bísāa' ná pi kuri' tũnífāḡ ná fũkitāa ná wée ũu ye dé ú wísi má Yékírí wá hĩngínnāa-u weri, pí núsírā. Khɛɛbim-biyaama kūmba.
- ¹⁴Sutānāa sũnna bi dé pi dé tāḡimasimĩṅa. Pi ye yóoma dunija ibi wá bée' thānā nāa pĩṅḡḡ bi sí dé sǎṅḡ pí khāi pí ná Yékínḡ Wónnāani ú khu kpakpabaará.
- ¹⁵Tamanná kha' pātí súurāara banní ba bārí níní weri, múnnāa ma ba bārí bi. Wée ũu hĩti dɔɔkoo yé yee ú tási, sí dé sǎṅḡ hā ú núnée pó'rípóro pí jāa-u, nusé kóroo wa weri, kuri-ũnni.
- ¹⁶Kpéréṅgbéebírā pĩṅḡré dunija ibiri khaa tí pi yí' eburusirá Ármágédóni wera.
- ¹⁷Páaṅi má'níṅṅo minigurá kpógí ú tákó'nni sarmíná. Ũɔ sɛɛriye fāṅḡe ní Yékínthiya'dukirá, ithakhoki wá kénḡḡrá kha' dé-siri sówo.
- ¹⁸Yɔḡrāa jígínḡ yêe dúrí yêe kūṅḡḡ, fānḡḡrāa síge. ĩ kórí ḡi tí níthĩnigura bú dunijaná weri, fānḡḡe sígée mé'ni jāa wā.

¹⁹Mú fānɪŋɪ sɪgɛnni mé'ni wɛɾi, nu khāgu í pɪ yí' Bábílóni wɛɾi, í kpɪkɪra khaa ísāa'. Ye dunɪnasɪsɪ wá bée' nu khāgurá wáagá mɛ, ye Yékírí wá námí sũ pĩ má divě huwaa-u wɛɾi, ú wógíró tí Bábílóni kpakpabaa déeri wɛɾi, ú námísírá yaa ú bu, ú hĩi-ú-buma mɪnǎŋ.

²⁰Khaa í yɔ'mi sǎnni kúní wɛɾi, í bée' thĩnee í ná tátísine mɛ.

²¹Pǎmpúrsé yaa ní thu'nná ĩ bâa wáa' nípírǎ. Pǎmpúrí gíkpora ye namma kílóbi digbéɛŋɔ. Ye nípírǎa ye kusa' Yékírí ĩ dɛɛ pǎmpúrsírá, pébu, sɪ ye khɪɾ'-pɪma pũ fúusínǎ tákɪrsa.

Buka'ma 17

Dongɪŋharɪ wá mɪna

¹Yékírí wá mɪnɪgɪbɪ má'nɪŋɔ bí kó'rá tákó'i má'nɪŋɔni wɛɾi, pí ɔɔ baa ba sɛɛɪye mɪ kha' mɪ ban má buka' mɪ mú tí Yékínna ba dé dongɪŋharɪ ũu bɛɛ khoobi tápũne, ú ú hĩtanni dágíbírǎ wɛɾa.

²Ú ná dunɪna ɪbɪrǎa ye bɛɛ kǎmbɪ, dunɪnanípírǎ ba taraa dóoró khobɛɛ pũgi ná ha'bɛɛ pũgi ná yó mípũ thĩɪni thĩɪno, sí taraa dée bí bu má pǎtí pɪ dé hǎ níní divě ú nǔ thɪ' wɛɾa.

³Yékírí wá Niiná sũuno mí bu ye ú mɪnɪgɪrá khɛɛ yóo mí ɔ gbɪɪŋ bu, mí nǎa ná ɔ hare hĩtaa ɔ fúkitǎa bu, ũu sǎi pĩpĩ. Nísí sǎi kusa' Yékírí wɛɾi, sírá hĩnná ú wísɪra. U yɛma thaasɪ má'nɪŋɔ ná tũŋɪ kpɔɔgɛ.

⁴Ú harɪ yee-uyaama támamɪ kĩŋkĩnsi ná sǎntásɪ ná púu thĩɪni thĩɪne. Kó'-uyaama sǎntákó'ri dékírǎ. Ú bɛɛnsɪ ná denyugusé hĩina tákó'nna.

⁵Tĩ'-pɪyaama ú kho'nná kó nísígi kha' Bábílóni kpakpabaa ú déeri dongɪŋharɪ wá nǐnǎa ye dée tɛ pɛɛ bũ dé mú ĩ pũ Yékínno fānɪŋɪrá wɛɾi, pí nǐnǎa. Ye níné yé tu kí nísígi wá tĩtǎŋɪ wa.

⁶Mí nǎa ú hanni ná u nǔu Yékírí wá bũ ye sɛɛ' Yésú wá mú wɛɾi, pí tarammɪ ĩ thɪga. Mú mɪ nǎanu wɛɾi, maagé kórí mɪ tákɪrsa.

⁷Yékírí wá mɪnɪgɪrá púgí mɪ kha' pɛɛ déeri ye maagé kórí mɪ? Ye kha' mɪ ban má buka' mɪ harɪ wɛ ná fúkitǎa ũu thaasɪ má'nɪŋɔ ná tũŋɪ kpɔɔgɪne, ú u kǎnná wɛɾi, sí tĩtǎŋɪne.

⁸Ye kha' fúkitǎa ú mɪ nǎani mé'ni wɛɾi, u ye búma ye wɛɾá u bú tũwǎ. U ba ku'ma tǎŋ kokokirá ĩ yóo téukhara. Dunɪnanípɪ wá nísí sí kaara tĩgi thakoosɛbɪrá, ĩ kórí gɪ tí dunɪna sɪnninni wɛɾi, ná pɪ ba nǎa fúkitǎa ũu ye bú ye u bâa bú tũwǎ wɛɾi, ná u písée baa, sɪ ba dé-bí-buma maaga.

⁹Kháte úrí bu, fó mú bu hakɪra ná wóɔmɔ. Thaasɪ má'nɪŋɔná déeri tátísí má'nɪŋɔ sí harɪ hĩtanni wɛɾi, ye dée tɛ ɪbɪ má'nɪŋɔ.

10Pí iberá, pí múwáa' ugi wá-gínni. Úkpôo bú ugrá werá ye páani má'níño wáa, úra nani baa thon na. Ye ná u ba baa, úrá ba dái wa.

11Ye fúkitáa òu ye bú ye u baa bú tówā weri, dé-uyaama tē páani má'nísāa' iya. Ú niina ye búma ubi má'níñoberá. Ye u yóoma téukhara.

12Ú seeriye mi tē kha' tññi kpoo gí mi jáani mé'ni weri, dé-irma ubi kpoo; pñ mñ dii ugi thon na, dé pi ba di-gima pí ná fúkitáari léeri úkpo.

13Pí bēe' ma káká' kpoose: pi ba hāma pí fāñgi ná pí wórgine fúkitáara.

14Pi ba kpímma pí ná Sáníbiira. Ye Sáníbiirāa ba wórí bi, pébu, úrá déeri tamambi wá Tamañ ná ubi wá iya. Péé bí u phĩni khorí ĩ yísi bi, ye pí kórí ú khũnni weri, pí ná úrāa ba wórí bi.

15Yékírí wá minigirá seeriye mi tē kha' dagí bí mi jáani, pí donginhari hĩtanni weri, dé-bima ní' kóngómbi, pi wóore ya; ku'-pirma dunipathĩñi wá bēe' í yaari dunijāa kénisi wá bēe'rá wera.

16Ye tññi kpoo gi ná fúkitáa ú mi jáani mé'ni weri, pi ba ĩma donginhanna; pi ba fagi'ma ú mĩñi yé séyoo pórípóro. Pi ba khooma ú khasi yé khe sí kpúsi tho' si.

17Pébu, Yékínná yeeri bi sí kákásine pí buu káká' kpoosi ĩ hāa pí igine fúkitáari ĩ ná nan khu ú mñ tí Yékírí kha'ri weri, tí dé tí dómmíná.

18Ye kha' harí ú mi jáani mé'ni weri, ú déeri nu khāgi í pi yí' Bábílóni weri, úrāa dunija ibi wá thagra.

Buka'ma 18

Bábílóni wá keumi wá mña

1Mú si tanni, mí jáa Yékírí wá minigi wá oo ná u yaa thu'nná yēe sũñ. U yema wórgē tákĩrsa; ye ú sáurá yé'rigé dunijana.

2Ú súríyá fāñge kha' òu! Bábílóni kpakpabaa wá-uri, wá-urma kutúru. Bañ-uri ba déema werá kpéréngbée thĩñi thĩñi wá kharí ná pí kóokhara. Dé-urma tē wúrí'i wó wúrí'i òu kpɔrɔñ ná khaa wó khaa òu kpɔrɔñ, pí mí ù pñ nípe weri, pí kóokhara.

3Pébu, úrá yeeri dunipathĩñi wá bēe' tarāa dóoró khobee pñgi ná ha'bee pñgi ná yó mípñ thĩñi thĩño, sí dée bí bu má pātí pi hā níní divě ú nò thi' wera. Ú ná dunija ibirāa ye bee kām̃bi, ye dunija wágí'ribírá wóroo dée tē tigitárbi ú hensi wá kómmi wá bákárá.

4Mí núu ná oo seeriye ní thu'nná kha' má nípa, pi ku' pú nyenā sí dé sǎngi hā pí yé ba dé mípñ í í nu nípara dé, ĩ ba thocra pātí píra ba thocra weri wa,

5dé pí mípñi dukɔ-irma ná nani thu'nna, ye Yékínna phaa-ı ya.

⁶Tée tí donggingharí déeri pócó weri, pí taa-u tí; pí taa-u tí hūngi wá khaa íjono. Thóora ú u thóoraari bí weri, u ma má thāhuu onwóoge u hāani bí. Tírá yee píra hāa-u pócó, pí huumíná tarí ú wábirí páa íjono.

⁷Pātí u daforonna yêe foi weri, pí thóoraa-u mú tē ú kákásé jagumí, dé u ye kōmma kha' dé-maníma íya; má ba jaaníj má pātí khoo dé hu yé sée ú haré kí jaaníj weri wa.

⁸Sírāa ba yee huumi ná káká' jagumíngi ná khūmí gí Yékírí kha'ra weri, sí khwóo khú úkpo. Ú nuna ba soma khurukhuru í dé míníga. Pébu, Taman Yékírí ú saari sí mé'ni weri, u ma wórgé.

⁹Duníja u bí daforonna nupená yêe dé tí pí khóro', yêe dé berensi pí ná í nu nípiri weri, ná pí ba jáa ná nuna so yêe túj kisi, pí ba kí fuuma yé kí súríya.

¹⁰Ná pí ba jáa thóora ú nanní nupeni weri, phānigé kó' pí pí nuni ké' yé kí kōj kha' Ye, ye! Bábílóni ú déerá nu khāgu yêe ye wórgé weri, úra Yékírí saari hītanserá léeri úkpóo thago mé'naa?

¹¹Ná duníja wágí'ribira ba jáa hītansí Bábílónine weri, pí ba kí fuuma tē yé kí wú' má níne wú' buga. Pébu, níne wêe donj pí tádongironsiri túwā.

¹²Pí ye dongimma sāni ná warfíráa ná púu thījini thījini ná táfírí yíngírānsi ná támamí kíjīkīnsi ná tábo' sū núu nuu ná tá hūnsi hūj sí pí déeri tūnáyígíre ná tábo' wá dori sīi huu ná sira ná só khīsi ná só púrsi wá só,

¹³ná nantákpékírēnsi ná datukórój thījini thījini wá dori sīi huu weri, ná divē ná núumi ná fáanímúki ná bilé wá thīni ná náabi ná sáníbi ná ságíbi ná wotoroosi ná níthīna'bibi wá yatira.

¹⁴Pí ye kōmma kha' Mú í píri Bábílóni nípira ye khóro' kóh weri, sóo-irma; pí ba buwee túwā. Pí hensi ná míkiri sóo-irma, pí ba jáa-i túwā.

¹⁵Ní' pí wágí'ri í dée tigitárbi nupēe bārkára weri, ná pí ba jáa thóora ú nanní weri, phānigé kó' pí, pí nuni ké' yé kí fuu yé kí wú' má níne wú' bugi

¹⁶kí kōj kha' Ye, ye! Nu khāgu ū ye hense, í nípirāa ye yee táfírí yíngírānsi ná támamí kíjīkīnsi, ná sānitási ná púu thījini thījini,

¹⁷⁻¹⁸ye í hensēe bēe' wóroo murguntu léeri úkpóo thago mé'naa? Bató níkhāgíbi wá bēe' ná pí siriyóo takāmbi ná pū déegée batónná ná nípi wá bēe' pū déegée sóbíyokirá weri, mú pí jáani ná nuna so kísíráa túj weri, pí nunaa ké' yêe súrí kha' júní nupēe ye wónní mákíj nu kpakpa'yene?

¹⁹Pí ye ho'ma tebisí yêe koo pí thasírá yêe fuu yêe wú' yêe súrí kha' Ye, ye! Nu khāgíyēe tigi'i wá bārká ú batótárbi déeri tigitárbi weri, írá keuri léeri úkpóo thago mé'naa?

²⁰ipe bū ní thu'nná weri, pí kí kpánnēe pātí i keuri wera.

ípe bí déeri ú wábi ná ú sūnginnibi ná ú hūnginnibi weri, pi kí kpánnée tē dé Yékírí taa-urma pí mígura.

²¹Yékírí wá minigi wá ɔ̃ ɔ̃ fānge weri, ú khee púrgi kí kheeɓinni nán kpakpaki ɿ hīni gi sóbíyokirá ye kha' Múnnáa Bábílóni ú déeri nu khāgu weri, u ba bári thīne. Pí ba náa-u túwā;

²²konijāa ba khi' Bábílóninā túwā; tūmbiré ba kūŋ bú túwā; boofereŋ werési tútūnigé ba kūŋ bú túwā; pí ba ná déki sūmdée úkpo bú túwā; námbiré ba kūŋ bú túwā;

²³fūñāa ba so bú túwā; pí ba nú ha'yee ná ú harí wá nūgi bú túwā, pébu, Bábílóni wá wág'ribírá déerá ní' kpórbiri dunijanā ye ú nípirá jaapinee dunijathīŋi wá bée' ɿ bunnigee.

²⁴Ye Bábílóninā pi náani tē Yékírí wá hūnginnibi ná ú wábi ná nípi wá bée' pí pi khuwa'ri fa dunijanā weri, pí tammuna.

Buka'ma 19

Í fuv Yékírí wá jísí nuuga

¹Mú si tanni, mí núu ná ɔ̃ seere kūŋ fānge ní thu'nná má pātí ní' kóngómbé dé seere weri, kha' Alelúya, a fuv Tamāan jísí nuuga! Á Yékínnāa hīŋ nípra; úrāa sáú ná wórgne;

²Ú thugu tereŋ-girma ye ɔ̃ se' thīnaa. Pébu, Yékínna ye Bábílóni ú déeri donŋinharí ɔ̃ ye bee khoobi tápūne weri wa. Úrá yeera dunijanípíri berensrá. Pātí u khuuri Yékírí wá sūmdébibiri weri, Yékínnā taa-u kí mīgne.

³Pí písée kūni tē kha' Alelúya, a fuv Tamāan jísí nuuga! Bábílóni ú pi tho'ri weri, ú kísira túmma waati wá bēe' kaa kpáarée.

⁴Níkhāgti digbée ná píjúi' ná tákooníngo bíjúi'ná khuusiro Yékírí ɔ̃ ithakhokirá weri ú wóonná yēe thugoo kha' Amína. Alelúya, a fuv Tamāan jísí nuuga!

⁵ɔ̃ seere kuso ithakhokirá kha' ɿ kpónnó' á Yékínna, ɿ bí déeri ú sūmdébibí yēe phānɔ̃ wera, níttáapi tíkín ná níkpórbine.

Sánibii wá ha'yeekeɓi wá dimi wá mija

⁶Mí núu ná ɔ̃ seere kūŋ fānge má pātí ní' kóngómbé dé seere, má pātí dágāa dé kpoo kí khānu, má pātí yoge dé dúrí fānge weri, kha' Alelúya, a fuv Tamāan jísí nuugi, dé á Tamaŋ Yékín Wónnāanāa ugne.

⁷A kpánnée yé ye nuumé thā' a; a fuv Tamāan jísí nuuga, dé Sánibii wá ha'yeeppānni nan-tirma; ye ú hanná sóóbíró sówo.

⁸Hā-biruuma táfírí yíngírán kirsí ú yeye.

(Táfírí yíngíránsírá déeri Yékírí wábi wá míkiri í pi déeri wera.)

⁹Yékírí wá minigirá sɛɛɪyɛ mɪ kha' mɪ tĩ'née kha' pée bí Sǎnǎbii yí'ri ú ha'yeekeɪsɪ wá diminá wɛɪ, kɪɪ-bínnɪ. Yɛ kha' sɛɛɛ wɛɪ, ku'-urma Yékírí thǎ, yɛ dée thǐnaa.

¹⁰Mí khuusiro ú the'rá dé mɪ thugoo; ú kha' hǎ mí dé si ya, dé dé-manɪma Yékírí wá sũmdébii wá ɔɔ pǎtí mɪ ná mí asóníkǎŋ bũ sɛɛ' Yésú wá mɪnɪ wɛra. Yɛ kha' Yékíre mɪ mǎkínnɪ ná mɪ thiya'. Pébu, Yésú wá thǐnaa ú u sɛɛ'ri wɛɪ, ú mǐŋe Yékírí wá hǐŋgínníbra yɛ sɛɛ'.

Wée ú kǎnni ságí fíráari wɛra

¹¹Mí jǎa ná thu'nna pǎgíyá, ɔ ságí fíráa kuso. Wée ú kǎnnáa-u wɛɪ, pɪ yɛ yísɔɔma wée úu sɛɛ' thǐnaa, ú pɪ wónnǐ khǎa wɛra. U thuma nípi ú thǐnáa khǐnnɔ yé khǎi khǎigi ú thǐnáa khǐnnɔ.

¹²Ú yíbíira yɛ soma má naage, yɛ ithanumun kóngómbêe yɛ ú thagrá. Tĩ-pɪyaama kó jísígi ú wísírá yɛ úkporá tuura gi tũmá níné yé tu gi ya.

¹³Yee-uyaama kpórgíkporí gi pɪ jí'ná tarammo wɛra. Ú jísígírá déeri Yékírí wá sɛɛɛ.

¹⁴Khǎikhǎi bũ ní thu'nná wɛɪ, pí yee táfírí yíngírán kɪɪsɪ yɛ kǎní ságí fírbi yêe thowoo.

¹⁵Kpersɔɔɪŋ phũnammêe yɛ ku' ú núgírá. Úra u ba khe í kpĩŋ dunipathĩŋine; u *ba marɛɛma khũbo're*; u ba wǐná'-pɪma pǎtí pɪ dé wǐná' divébisiri pókírá í khonj sí yókɪɪ wɛra. Sírâa buká' kha' Yékíŋ Wónnáa jámísi ya-sɪrma tákɪrsa.

¹⁶Tĩ-pɪyaama ú jísígiri ú kpórgíkporgi ná ú kpũunná. Kí jísígírá déeri: ubi wá lɪ ná tamambi wá Tamaŋ.

¹⁷Mí písée jǎa Yékírí wá minigi wá ɔɔ, ú yaa nuna khurá yɛ súríyá í sɛɛɪyɛ wúrípí wá bée' pũ yɛ de' wɛɪ, kha' pɪ ba pĩŋgíŋ íbɛ di Yékírí wá kɛɪ kpakpasɪ wá di mí u déeri wɛɪ,

¹⁸Í khoo ubi wá khasɪ ná sodáasíníkhǎgɪbi wá khasɪ ná níkpórbi wá khasɪ ná ságíkhasɪ ná pí kǎnni ságíbɪɪ wɛɪ, pí khasɪ ná nípi wá bée' khasɪ, hooɔombɪ ná dombi ná nítítáapɪ tíkíŋ ná níkpórbi wá khasɪne.

¹⁹Mí jǎa tɛ fúkitáari ná dunipa lɪ ná pí sodáasíbi ná pɪ pĩŋgíré dé pɪ khǎi pí ná wée ú kǎnni ságáari wɛɪ, ná ú sodáasíbra.

²⁰Pí kórí fúkitáari, ú ná wée úu dé ú wísi má Yékírí wá hǐŋgínnáa-u wɛra. Úrâa yɛ dé tǎgumasímíŋi fúkitáa wóonná yêe bunno' ípɛ bí buura fúkitáa wá tĩŋgéesɪɪ yɛ thuga fúkitáa ú pɪ má'ni wɛra. Khe-bɪrma pí fúkitábe bíŋɔɔ bée' í hĩni bi gbɛŋgasuna kpóroo bu;

²¹yɛ wée ú kǎnná ságáari, ú nú gi kpersɔɔɪnna yɛ ku' wɛɪ, úrá khuu pí ɔɔɪ yɛ wúrípé dii pí khasɪ í hĩŋe.

Buka'ma 20

Dusi kpársímúwáa' wá mǐja

¹Tí kpānaa bu, mí jǎa Yékírí wá minigi wá ɔɔ ná u yaa thu'nná yêe sũŋ. Kó'-uyaama tǎŋ kokoki wá konegibinni ná yɔrgi kpakpakí dékírǎ.

²⁻³Ú kórí tǔnífǎ gí déeri suu dugoo ûu ye bú, ú pi yí' nísíhasi'ra ná Sutānaani weri, ǐ fógɔɔ ye hĩnoo tǎŋ kokokirá dé u dé dusi kpársímúwáa' bú. Hĩŋ-uruu-búma ye barma tutũnni ye tĩŋgíyǎ ri sí dé sǎŋgi níné wónnǐ pǎgú ri, ú bú ku' ǐ fĩnnǐ bunno' dunijathĩjini wǎ, fó ǐ ná nan dusi kpársímúwáa' wá hĩime. Ye tí kpānaa bu pí séyɔɔ ú dé ɔ waati kírú.

⁴Mí jǎa ithakhosi, pɔɔ hĩtaa bú. ípe bí hĩtanna bú weri, Yékírí hǎ-uyaa-buma wórgi dé pi thu nípa. Mí písée jǎa nípi wá tha sí pi kpa'ra ǐ dee Yésú wá mí ná Yékírí wá sɛɛɛ ú pi ye sɛɛ' wera. ǐ jǎa tẽ ípe bú ye mí thuga fúktǎa ú pi má'ni ná ú thĩni wǎ, pí bú ye mí buu ú tĩŋgéesi kho'nná werésí dékírǎ wa wera. Pí yaa huuminá ǐ dii ugri pí ná Kírísiri kpoogi dusi kpársímúwáa'.

⁵Sírǎ déeri dúgú huyamina. Ye pɔ huuribírí, ná dusi kpársímúwáa'na hĩi ja, pírá ya huuminá wǎ.

⁶Pée bí khiruri yaa huuminá weri, kiri-bínni, ye dée tẽ Yékírí wába. Pǎa ɣno huminá ba wónnǐ dé bi mĩni wǎ, dé pi ba déma Yékírí ná Kírísí wá thogunibi yé di ugri pí ná úrí kpoogi dusi kpársímúwáa' thago.

Tí pi wónnǐ Sutānaani wera

⁷Ná dusi kpársímúwáa'na taraa, pi ba sɛɛma Sutānaana ku' karsórá

⁸ǐ fĩŋ dunijathĩjini wá bée' ǐ dunija nuŋgo bíjǐ'ná, í pi yí' Góɔgi ná Mágóɔgi, dé pi píŋgín ǐ khǎi pí ná Yékínna. Kóm-burma má sóbíyɔkénji wá sĩmĩhĩkɛ.

⁹Hĩm-burma dunijǎa bée' ǐ sǎní kúní nu í Yékírí khɔɔ'ri, khaa tí ú wábure weri, ye naagɛ yaa ní thu'nná ǐ ba thogi bi.

¹⁰Sutāna ûu ye fĩŋ yêe bunno' pi weri, pí hĩnoo gbengasuna kpóroo bu. Tí khanná fúktǎa ná wée ûu dé ú wísí má Yékírí wá hĩŋgínnǎa-u weri, píre. Pí ba kí fúúsímma khĩbɛɛgi tíkín ná isɛŋgine, waati wá bée' kaa kpáarée.

Phurgaŋ thuga

¹¹Mí jǎa ithakho' kpakpa' fĩrgi ye jǎa ná ɔɔ hĩtaa bú. Fǎnũgi ná thu'nná thĩnee ú wóonná, pi jǎa si tǔwǎ.

¹²Mí jǎa huuribo; níkpórbi tíkín ná nítítáapine ná pi nunaa ithakhoki wá wóonná ye sɛpé phirse. ɔ sɛbé phiriye tẽ, úrá déeri thakoosɛbra. Pí thu huuribiri ǐ mǎkírǎ pí sũmdéen jí tĩni sɛprǎ wera.

¹³Pí huuri sóbíyɔkírǎ weri, sóbíyɔkírǎ sɛɛ pí yaa; ye pée bú the'rinuná weri, the'rinuná sɛɛ pí yaa. Pí thu pí bée' ǐ mǎkírǎ pí sũmdéennine.

¹⁴Pí kheε huumi ná the'rinuni ĩ hĩni si na kpóróorá. Na kpóróorá déeri páa ĩno humina.

¹⁵Níní wó níní wá nísí gĩi ye mú ĩgi thakoosebura wa weri, pí hĩnoo na kpóróorá.

Buka'ma 21

Thu'ri fūmi ná fāni fūngi wá mīna

¹Tí kpānaa bu, mí náa thu'ri fūmi ná fāni fūnga. Dúgú thu'ri ná dúgú fāni fūngi thĩni-sínnima tĩkĩ ná sóbĩyokĩne.

²Mí náa nu í déeri Yékírí wáyí, í déeri Jerúzalémí fūma, ù má harí ú kpékĩnni yēe yóo khoyeegi weri, ná ĩ yaa ní thu'nná Yékírí thāná yēe sūŋ.

³Mí núu ná ɔ sɛɛɛ fāngɛ ithakhokirá kha' Yékínna ma nípi wá sɔgomburá werá; u ba hĩti-bíma kpoogo. Pi ba déma ú nípi ye ú thĩna ba hĩti-bíma kpoogi yé dé pí Yékíre.

⁴U ba kħof'ima pí nímíthĩmisi wá bēe'; huumé ba hĩti bú tǔwǎ; pí ba wú' bugi tǔwǎ; pí ba fuu tǔwǎ; w'ĩnuŋgĩngé ba hĩti bú tǔwǎ, pébu, mú ù ye bú khũni weri, ĩ bú tǔwǎ.

⁵Wéé ú hĩtanna ithakhokirá weri, ú kha' ma ba déma míni wá bēe' fíkĩ dé fūnga. Ye kha' mi tĩ' si dé sɛɛɛ weri dé-urma thĩnaa; pi wónnĩ khāa ú bu.

⁶Ye kha' míni wá bēe' déeri sówo. Maná déeri Álífá ná Ómégá; kókíró ná kpǔunĩjá. Wéé ú nǔusi kó'ri weri, ma ba hāa-uma thakoobũntānni wá yɔ'mi phāni, ú nǔ.

⁷Wéé ũu ba wórí Pĩnáani weri, úrāa ba bu í mĩne. Ma ba déma ú Yékírí, ye ú dé má biye.

⁸Ye phānannibi ná ní' pí kaari khāa Tamanná, ná pũ dé mí khĩjkhānni, ná níkhubi ná khobeɛbi ná ha'bɛɛbi ná dɔɔɛɛbi ná sīnthogɔnnibi ná nípi wá bēe' pũ tūŋ weri, pírá yóo gbengasuna kpóroo bu. Sírá déeri páa ĩno humina.

Jerúzalém fūmi wá mīna

⁹Yékírí wá mĩngĩbi má'nĩno bí kó'rá tákó' í hĩina fūusĩŋ thĩni thĩni má'nĩno, í déerá phĩgan fūusĩmmĩni weri, pí ɔ baa ba sɛɛɛye mi kha' mi ban má buka' mi harí ú Sáníbiira ba yee wera.

¹⁰Yékírí wá Niiná sūuno mí bu ye mĩngĩrá kheε yóo mí kó tátí' kpakpa' sūnsūngi wá thago, ĩ bukaa mi Yékírí wá nu í déeri Jerúzalém, í yaari ú thāná yēe sūŋ wera.

¹¹Yékírí wá sáurá dée má táyɛsĩge ĩ yé'rigēe. I ye yĩngĩmma má púrgi wá dori sīi huu, má púrí gĩ pi yí' jásípi, má dugandennu.

¹²Kpén kpakpa' sũnsũnigé sánná kúní nuna. Nuna yema tutũnɔ́ kpɔɔ ná ɛ̀nɔnɔ. Ye Yékírí wá minigibi kpɔɔ ná pínɔ ye tɛyɛɛ. Tĩ-piyaama Ísíráyél thĩjɔ kpɔɔ ná ɛ̀nɔ wá jísísiri bú tutũnɔ́nà.

¹³Tutũn ɛ̀sãa' ɛ̀sãa' ye nuhe' ɛ̀jɛ' bée'rá: tutũn ɛ̀sãa' khukukirá, ɛ̀sãa' terébanabíré tó he'nná, ɛ̀sãa' tó he'nná, yóo ɛ̀sãa' khudóonɔ́gírá.

¹⁴Púrɔ kpɔɔ ná sɛnɔ pi kheera too nu wá kpémína. Sí púrɔ kpɔɔ ná sɛnɔná, tĩ-piyaa-búma Sáníbii wá sũngunɔ́bi kpɔɔ ná pínɔ wá jísísira.

¹⁵Wée ɔ́u ye sɛɛɛɛ mí wɛɪ, kó'-ɔyaama táməkíntá gí pi déeri sánnɔ wɛɪ. Kíra ɔ́u ba khe ɛ́ mákín nu wá thĩni ná ɛ́ tutũnɔ́ ná ɛ́ kpémína.

¹⁶Nuna yema nuɔnɔ bíjɛ'ɔ, ye he'i wá bée' yema mágíri mágíri. Ʋ mákírá nuɔi tábo' tɛ ye ɔ́ wɛɪ, ɛ́ dée sítáɔ kĩmbi má'níkpo (12 000). ɛ́ phɛɪ ná ɛ́ sũnɔi ná ɛ́ sũnɔi thu'nná, ɛ́ yema kpoogo.

¹⁷Ʋ mákírá kpémí wá sũnɔi thu'nná, ɔ́ dée dékpéɛɛma'ɔi digbéemá'níɔ ná ɛ̀jɛ' (144). Dón mí níthĩnapira mákín pí mɛɛɛ wɛɪ, múnnáa minigí mákínɔi kpémína.

¹⁸Púrɔ wá dori sɛi huɔ sí pi yí' jásípi wɛɪ, síra pi kheera mágí nu wá kpémína. Ye sáɔi thĩnthĩmee ɔ́u yínɔ́nɔ má dugandennu wɛɪ, ɔ́ra pi má'ná nu wá thĩna.

¹⁹Púrí thĩjɔ thĩjɔ wá dori sɛi huɔ wɛɪ, síra pi kheera ɛ́ too nu wá kpémíni ɛ́ kpékíɔ. Púrí gí pi yí' jásípi wɛɪ, kírà déerá dúgú wágira; kí pi yí' sáfíiri wɛɪ, kírà déerá pãa ɛ̀nɔ wágira; kí pi yí' kálísédóni wɛɪ, kírà déerá pãa ɛ̀sãa' wágira; kí pi yí' éméródi wɛɪ, kírà déerá pãa ɛ̀jɛ' wágira;

²⁰kí pi yí' sárdóni wɛɪ, kírà déerá pãa ɛ̀múwãa' wágira; kí pi yí' kóɔnálníni wɛɪ, kírà déerá pãaɔi má'níkpo wágira; kí pi yí' kírízólíti wɛɪ, kírà déerá pãaɔi má'níɔ wágira; kí pi yí' béeríl wɛɪ, kírà déerá pãaɔi má'nísãa' wágira; kí pi yí' tópázɔ wɛɪ, kírà déerá pãaɔi kpɔɔnkhon wágira; kí pi yí' kírízópárázɔ wɛɪ, kírà déerá pãaɔi kpɔɔn wágira; kí pi yí' yásénti wɛɪ, kírà déerá pãaɔi kpɔɔ ná tíkpo wágira; kí pi yí' ámétísíti wɛɪ, kírà déerá pãaɔi kpɔɔ ná ɛ̀nɔ wágira.

²¹Púuyi kpɔɔ ná ɛ̀nɔ pi kheera dée tutũnɔ́ kpɔɔ ná ɛ̀nɔna. Púubi tíkpo, tutũn tíkpo, púubi tíkpo, tutũn tíkpo. Nu wá khĩn kpakpa'nni dé-tiyaama sáɔi thĩnthĩn yínɔ́gírámɔnɔ, ɔ́u ye má dugandennu.

²²Mi jãa Yékínthiya'duki nuná wã, dé Tamaɔ Yékín Wónnáa ná Sáníbiirá déeri Yékínthiya'dukira.

²³Nuná kpúu khu ná fergee bu wa, dé Yékírí wá sáurãa yé'rigêe, ye ɔ́ Sáníbiirá dée ɛ́ fíĩnakhe'nnà.

²⁴Nu wá táyésígíráa ba yé'ré' dunjathĩjɔni kénɔnɛ. Ye dunja ibura ba bamma pí mí kíkɔnɛ bú ɛ́ nuná ɛ́ hã nuɔi sáɔ.

²⁵Nu wá tutũnɔ́nà ba pá'ní jã wã, pébu, isenɔ́ ba hĩti bú wa.

²⁶Dunipathĩĩjina ba bamma í mí kíkũrũne bú í nuná í hã nũni sáũ ná kpórso.

²⁷Mí nigenjé ba dóonj bú nuná ja wã; níní òu dé mí ù pũ Yékínnũ yêe tũj weri, ú ba dóonj bú wa, dé ípêe jisí sí tĩ'ni bú Sáníbii wá thakoosebĩrá weri, pí tónnãa ba dóonj bú.

Buka'ma 22

¹Tí kpānaa bu, Yékírí wá minigirá bukaa mi dágáa wá yó' mũ hāana' thakoogi wera. Pí yó'mina ye yíngímma má dugandennu ĩ kuso Yékírí ná Sáníbii wá ithakhokirá

²yêe khānu nu wá khĩj kpakpa'ri wá sɔgombĩrá. Táhu gĩi hāana' thakoogi weri, kí yema dágáa he' íjɔɔ bée'rá. Kĩ semma dugirá páari kpɔɔ ná íjɔ, páa tĩkpo fergeerá. Ye kí tāmāsira boso'ma dunipathĩĩni wá bēe'.

³Mí í Yékírí danganni weri, tí tóɔ ba hĩti bú nuná wã. Yékírí ná Sáníbii wá ithakhokira ba hĩti-búma nuná. Yékírí wá sũmdébibira ba kí thugɔɔma.

⁴Pĩ ba jaama ú wóɔse'nna. Ye pí tĩ' ú jisígiri pí kho'irá.

⁵Isejgé ba hĩti bú túwã. Pí ba kpũu fĩĩna weresi khu bu wa, dé Taman Yékínnãa ba yé're' pi kénjũne. Pĩ ba dima ugiri waati wá bēe' kaa kpáarée.

⁶Ú seeriye mi kha' seere weri, dé-urma thĩĩnaa, pi wónnĩ khāa ú bu. Taman Yékírí òu hã ú hĩngínnĩbi wórgi weri, úrá sũnni ú minigi dé u buka' ú sũmdébibiri mí tũ ba dé kháte ná kíriũ wera.

Yésú wá písémbammi wá mĩja

⁷Yésúrá kha' ma ma bammĩná. Wée ú kó'ri Yékírí wá nóguseere ú tĩ'ni bú sebi werá weri, kũr-ũnni.

⁸Míní Jǎná núu í mĩni ye jaá-i. Mú mi núunii ye jaá-i weri, mí khuusiro minigi ú buka'ri mi í weri ú the'rá dé mi thugɔɔ.

⁹Ye ú kha' hã mí dé si ya, dé dé-manĩma Yékírí wá sũmdébii wá ɔɔ pātĩ mĩne ná pātĩ mí asóníkāj bí déeri Yékírí wá hĩngínnĩbi ná pí kó'ri seere ú se'e'ri sebi werá wera. Ye kha' mi khuusĩj thiya' Yékíre.

¹⁰Ye khabĩ tē kha' hã mí kóoró' Yékírí wá nóguseere òu bú sebi werá weri níĩne ja, dé waati tó'riĩj-uma.

¹¹Wée òu dé mĩpĩĩni weri, u kí déyee kí yóo kũũj; wée òu dé mí nigenjĩ weri, u kí déyee kí yóo kũũj; wée ú déeri ní' termemmi weri, u kí dé tí terenni, ye wée ú déeri Yékírí wáa weri, u yeé ú núnéedékirá hĩti kíkpo yé kira.

¹²Yésúrá kha' ma ma bammĩná. Ná ma ba baa, ma ba taama bée' í mǎkĩj tée tí pi déeri wera.

¹³Maná déeri Álífá ná Ómegára; maná déeri dúgú níní òu ye bú ye dée tē phĩrganj níní òu ba hĩti bú wera; ye dée kókíró ná kpũunĩjáana.

14 Pí fú'ri pí kpórgíbirí weri, kirí-bínni. Pí ba buma khĩnni ǐ thoo tutũhĩná ǐ dóon nuna ǐ bu táhu gĩi hãana' thakoogi weri, kí bisi ǐ di.

15 Ye táthosi ná dɔɔɔɔɔɔ ná khobɔɔɔ ná ha'beɔɔ ná níkhubi ná sɪnthogɪnnɪ ná ní' pí khɔɔ' núnnɪ yɛ tũh weri, pí ba dóon nuna wã, dé pí ba hĩtɪma kpaago.

16 Ye kha' maní Yésúrá sũnni má mɪnɪgɪ dé u banní ba sɛɛ' ǐ bí déeri asónnɪpɪ weri, í mɪhɪnɛ. Kha' maná déeri Davítí wá kóiri ye dée tɛ má duyékínkusa're.

17 Yékírí wá Nii ná Sǎnǐbii wá hanná kha' u ban! Wée ú núuni si weri, u kha' u ban! Wée ú núsɪ kó'ri weri, u ban! Wée úu beɛ yɔ' mĩ hãana' thakoogi weri, u ba hĩhɪ bɪ phǎhɪ.

Phurɔŋ sɛɛɛ

18 Ye mɪnɪ Jǎna sɛɛ'ma nɪnɪ wó nɪnɪ ú núuni Yékírí wá nógɪɛɛɛ úu bú sɛbɪ wɛrá weri, ye nannɪa bú tɔɔ, Yékínna ba yɛɛma fúusɪhɪ mɪ pí sɛɛ'ri sɛbɪ wɛrá weri, pí nanɔɔ.

19 Ye nɪnɪ wó nɪnɪ ú khonni bú tɔɔ Yékírí wá nógɪɛɛɛ úu bú sɛbɪ wɛrá weri, Yékínna ba khomma ú niini bú tɛ ú nu ná táhu gĩi hãana' thakoogi, sí mɪ í pí sɛɛ'ri bú sɛbɪ wɛrá wɛra.

20 Wée ú sɛɛ'ri í mɪhɪnɪ weri, úrá sɛɛ'ri kha' thĩhɪaa-u, ma ma bamminá. Amíina. Á Tamaŋ Yésú, u ban!

21 Á Tamaŋ Yésú dɔɔfíráara hĩtɪ bɛɛ'no kpoogo.

Esclarecimento

Trata-se de iniciativa particular, com os seguintes objetivos: (i) colaborar para divulgação dos diversos textos bíblicos disponíveis, e, (ii) facilitar o acesso a esses textos, inclusive por meio de download.

Todo esforço em tornar a Palavra de Deus acessível a todos, em quaisquer localidades e falantes das mais diversas línguas, precisa ser um objetivo de todos os que são guiados pelo Espírito Santo. Ele inspirou o profeta Jeremias a dizer “não ensinará jamais cada um ao seu próximo, nem cada um ao seu irmão, dizendo: Conhece ao SENHOR, porque todos me conhecerão, desde o menor até ao maior deles, diz o SENHOR” (Jer. 31:34).

Jesus, também, falou assim: “e será pregado este evangelho do reino por todo o mundo, para testemunho a todas as nações” (Mat. 24:14).

Muitas organizações foram constituídas com o propósito de fazer a Bíblia disponível nas diversas línguas. Não é uma tarefa simples. Anos de trabalho, dedicação e entrega são necessários para esta tão extraordinária missão.

O texto deste trabalho está disponível na internet, em páginas eletrônicas de organizações que produzem ou divulgam bíblias, sem acréscimos de notas ou comentários. Assim, reconhecendo e respeitando os direitos que possuem sobre seus trabalhos, incumbe a todos os que amam a Palavra de Deus, o esforço em contribuir para amplificar sua divulgação.

Se possível, faça download do texto, para que sejamos, também, guardiões da Bíblia, e, com isso, preservando-a para as futuras gerações.

Divulga a Palavra de Deus, ela mostra o Caminho e permite a todos, que se conheça Sua vontade, em todos os lugares e épocas.

Marcel da Glória Pereira
2021, Vitória/ES - Brasil